

FAUSKE KOMMUNE

Møteinnkalling for Formannskap

Tid: 23.09.2020 kl.: 10:00 - 18:00

Sted: Kommunestyresalen, administrasjonsbygget

Eventuelle forfall meldes på telefon 75 60 40 20

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Vi ber om at sakspapirer ikke kastes etter møte, da møteprotokoll fra møtet kun vil inneholde innstilling og vedtak i sakene.

Merknader til møtet:

Orientering og svar på spørsmål fra Salten Brann - Brannordningen i Fauske Kommune

Orientering om forslag til kommunal planstrategi og forslag til planprogram for ny samfunnsplan v/areal- og samfunnsplanlegger Liss-Ane Simonsen

Orientering om folkehelseoversikten v/areal- og samfunnsplanlegger Liss-Ane Simonsen og folkehelserådgiver Lena Holmstrøm

Klima- og miljøplanen: Rådmannen orienterer om planen og status

Orientering om tildeling av vedlikeholdsmidler i forbindelse med Corona

Etter reglementets § 25 bes forespørsler fremmes skriftlig for ordfører senest 2 dager før møtet.

SAKSLISTE: - MØTE NR 9/2020

Sak nr.	Sakstittel
080/20	Godkjenning av møtebok
081/20	Delegerte saker i perioden
082/20	Referatsaker i perioden
083/20	Økonomimelding 2/2020
084/20	Folkehelsa i Fauske 2020
085/20	Ny samarbeidsavtale med vedtekter for RKK Salten kommunalt oppgavefelleskap
086/20	Eierskapsmelding – eierskapspolitikk Fauske kommune
087/20	Veteranplan for Fauske kommune
088/20	Søknad om støtte til tømmerkai ved Elkem Salten
089/20	Fauske Storbilsenter AS - Søknad om erverv del av kommunalt areal fra eiendommen gnr. 103, bnr. 1085 - Truck stop
090/20	Orlando Bar & Grill AS - Søknad om skjenkebevilling for skjenkeperiode 2020 - 2024
091/20	Søknad om tilskudd fra Stig Bjørnar Karlsen ENK – Opprettelse av nettside
092/20	Søknad om tilskudd fra Arctic Sapphire AS – Kartlegging av tekniske fag og planlegging oppsett av fabrikk
093/20	Søknad om tilskudd fra Fjellfarer AS – Utvikling av opplevelser med sterk attraksjonskraft – hele året

094/20	Søknad om tilskudd fra Mor Mosti ENK – Anskaffelse av tilhenger for produksjon og salg av sellaker	
095/20	Valg av medlemmer til Indre Salten forliksråd eventuelt til Fauske forliksråd for perioden 1. januar 2021 til 31. desember 2024	
096/20	Stortings- og sametingsvalget 2021 - Fastsetting av valgdag	
097/20	Søknad om økonomisk støtte 2. kvartal 2020	
098/20	Rekruttering av rådmann/ kommunedirektør	
099/20	Galvano TIA AS – Fremtidig organisering – Unntatt offentlighet med hjemmel i offentlighetsloven § 13 jfr. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2	Unntatt offentlighet
100/20	SKS - Aksjonæravtale - Revidert	Unntatt offentlighet

Fauske, 16.09.20

Marlen Rendall Berg
Ordfører

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/9069	
	Arkiv sakID.: 20/1369	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen
Sak nr.		Dato
080/20	Formannskap	23.09.2020

Godkjenning av møtebok

Rådmannens forslag til vedtak:

Møtebok nr. 7/2020 og 8/2020 godkjennes.

Vedlegg:

10.06.2020	Protokoll - Formannskap - 09.06.2020	1444383
03.07.2020	Møteprotokoll F7-20_OFF	1447079
19.06.2020	Protokoll - Formannskap - 19.06.2020	1445431
03.07.2020	Møteprotokoll F8-20_OFF	1447080

Geir Mikkelsen
rådmann

Formannskap

Møtedato: 09.06.2020	Fra kl. 11:00	Til behandling: Sakene
Møte nr: 7/2020	Til kl. 17:20	Møtested: Kommunestyresalen, Administrasjonsbygget

TILSTEDE PÅ MØTET:**Medlemmer**

	Parti
Hilde Johanne Dybwad	AP
Nils-Christian Steinbakk	AP
Kassandra Eleni Bredrup Petsas	FRP
Ketil Skår	H
Ronny Borge	H
Per-Gunnar Kung Skotåm	R
Karl Gunnar Strøm	SP
Marlen Rendall Berg	SP

Varamedlemmer

	Parti
Vegard Setså	AP

Andre:

Berit Vestvann Johnsen
Geir-Ove Kjellbakk
Kariann Skar Sjørdahl
Kristian Amundsen
Mariann Monsen
Nils-Are Johnsplass
Terje Valla
Tom Erik Holteng
Torill Mørkhagen
Trond Heimtun

Møtenotater:

Det var ingen merknader til innkalling.

Merknader til dagsorden:

- Sak 74/20 behandles før 65/20
- Ronny Borge (H):
Ønsker å sette en sak om finansiering av drift av fontena via formannskapetets konto på sakskartet
- Hilde Dybwad (AP):
Klagesak Minas. Hvordan var saksbehandlingen i etterkant? Hvem gjorde hva i kommunen?

Dagsorden med merknader ble enstemmig godkjent.

Inhabilitet:

Ketil Skår: 067/20 - Andelseier i Lyngheia barnehage

Ronny Borge: 068/20 - Lensmannen drifter forliksrådene

Nils-Christian Steinbakk: 063/20

Orientering Statskog v/regionsjef Jan Normann Nilsen

Orientering status byggeprosjekt v/kommunalsjef Trond Heimtun

Svar på spørsmål:

Hilde Dybwad:

Rådmannen svarte. Ber om at spørsmålet blir besvart i neste formannskapsmøte.

UNDERSKRIFTER:

Vi bekrefter med våre underskrifter at møteboken er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet:

Fauske 10.06.20

Berit Vestvann Johnsen
formannskapssekretær

Marlen Rendall Berg
ordfører

representant

representant

Protokollen er godkjent av formannskapet i møte nr   den

Saksliste

Saksnr.	Sakstittel	
057/20	Godkjenning av møtebok	
058/20	Delegerte saker i perioden	
059/20	Referatsaker i perioden	
060/20	Årsregnskap og årsberetning 2019 - Fauna KF	
061/20	Søknad om støtte til sommerkampanje Bodø og Salten 2020	
062/20	Politisk avklaring - Northern Lights Resort	
063/20	Næringsprisen 2019 - Unntatt offentlighet med hjemmel i off.lov § 26 - B SAK	Unntatt offentlighet
064/20	Årsregnskap og årsmelding 2019 - Fauske kommune	
065/20	Fauske kommunes deltakelse i Forsøksordning med statlig finansiering av omsorgstjenester	
066/20	Organisering av drift- og vedlikeholdsansvar for gateløys langs fylkesveier	
067/20	Forhåndsgodkjenning av kommunalt tilskudd ved utvidelse av barnehage	
068/20	Anmodning om etablering av felles forliksråd for kommunene Beiarn, Saltdal, Sørfold og Fauske	
069/20	Forslag til endring av vedtekter i A/L Indre Salten Boligbyggelag (ISBBL)	
070/20	Endring av selskapsavtale Salten Brann IKS	
071/20	Helse- og miljøtilsyn Salten IKS - Endring av selskapsavtale - Utvidelse av styret	
072/20	Netthandel av øl - Lokalbrygg AS Oslo	
073/20	TV-aksjonen NRK WWF 2020 - Bevilgning til kommunekomite	
074/20	Økonomimelding 1/2020	
075/20	Fauske Storbilsenter AS - Søknad om erverv del av kommunalt areal fra eiendommen gnr. 103, bnr. 1085 - Truck stop	
076/20	Konkretisering av kaileie - Fauske sentrum	
077/20	Godkjenning av utkast til vedtekter og regelverk for bruk som grunnlag i videre arbeid med opprettelse av Sjunghatten folkehøgskole	
078/20	Drift av fontene i Fauske sentrum 2020	

057/20: Godkjenning av møtebok

Rådmannens forslag til vedtak:

Møtebok nr. 6/2020 godkjennes.

Formannskap 09.06.2020:

Behandling:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

FOR- 057/20 Vedtak:

Vedtak:

Møtebok nr. 6/2020 godkjennes.

058/20: Delegerte saker i perioden

Rådmannens forslag til vedtak:

Delegerte saker tas til orientering.

Formannskap 09.06.2020:

Behandling:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

FOR- 058/20 Vedtak:

Vedtak:

Delegerte saker tas til orientering.

059/20: Referatsaker i perioden

Rådmannens forslag til vedtak:

Dokumentene tas til orientering.

Formannskap 09.06.2020:

Behandling:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

FOR- 059/20 Vedtak:

Vedtak:

Dokumentene tas til orientering.

060/20: Årsregnskap og årsberetning 2019 - Fauna KF**Rådmannens forslag til innstilling:**

1. Den fremlagte årsberetning for 2019 for Fauna KF tas til etterretning.
2. Det fremlagte årsregnskap fastsettes som Fauna KFs regnskap for 2019.
3. Mindreforbruk kr 563 532,97 avsettes til utviklingsfond.

Formannskap 09.06.2020:**Behandling:**

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 060/20 Vedtak:**Innstilling til kommunestyret:**

1. Den fremlagte årsberetning for 2019 for Fauna KF tas til etterretning.
2. Det fremlagte årsregnskap fastsettes som Fauna KFs regnskap for 2019.
3. Mindreforbruk kr 563 532,97 avsettes til utviklingsfond.

061/20: Søknad om støtte til sommerkampanje Bodø og Salten 2020**Rådmannens forslag til vedtak:**

Formannskapet vedtar at Visit Bodø innvilges et tilskudd på kr. 39 000,- for «Sommerkampanje Bodø og Salten 2020».

Tilskuddet innvilges under forutsetning at kampanjen gjennomføres i henhold til prosjektplanen.

Beløpet belastes næringsfondet.

Tildelingen gis i henhold til standardvilkår for tildeling fra næringsfondet.

Beløpet gis som bagatellmessig støtte i tråd med EØS-avtalen, jf. forskrift av 14. november 2008 nr. 1213, §2. Det kan tildeles en samlet støtte til et foretak på opptil 200 000 euro i en periode på tre regnskapsår. Det er et vilkår for tildelingen at støttemottakeren gir skriftlig tilbakemelding om eventuell annen bagatellmessig støtte foretaket har mottatt i de to foregående budsjettår, samt inneværende budsjettår, og at den samlede bagatellmessige støtten fra ulike støttegivere ikke overstiger 200 000 euro.

Formannskap 09.06.2020:**Behandling:**

Sak 61/20 Forslag fra Karl Gunnar Strøm SP, foreslått av Karl Gunnar Strøm, Senterpartiet

Med utgangspunkt i kommunens økonomiske situasjon bevilges ikke midler til sommerkampanje Bodø og Salten 2020.

SP's forslag ble vedtatt med 5 (1FRP, 2H, 2SP) mot 4 (3AP, 1R) stemmer avgitt for rådmannens forslag til vedtak.

FOR- 061/20 Vedtak:

Vedtak:

Med utgangspunkt i kommunens økonomiske situasjon bevilges ikke midler til sommerkampanje Bodø og Salten 2020.

062/20: Politisk avklaring - Northern Lights Resort

Rådmannens forslag til vedtak:

Fauske kommune har ingen innsigelser at Sør Helgeland Utvikling AS starter et arbeid med et mulighetsstudie for «Northern Light Resort».

Formannskap 09.06.2020:

Behandling:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig forkastet.

FOR- 062/20 Vedtak:

Det ble ikke fattet vedtak i saken.

063/20: Næringsprisen 2019 - Unntatt offentlighet med hjemmel i off.lov § 26 - B SAK

064/20: Årsregnskap og årsmelding 2019 - Fauske kommune

Rådmannens forslag til innstilling:

1. Fauske kommunes årsregnskap og årsmelding for 2019 godkjennes.
2. Regnskapsmessig merforbruk kr 46 369 618,79 innarbeides i tiltaksplanen som Fauske kommune er pliktig å fastsette som følge av innmeldingen i ROBEK. Tiltaksplanen skal sikre at økonomien bringes i balanse.
3. Ubrukte bevilgninger i investeringsbudsjettet overføres til 2020.

Formannskap 09.06.2020:

Behandling:

Økonomisjef Kariann Sør Dahl orienterte.

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 064/20 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

1. Fauske kommunes årsregnskap og årsmelding for 2019 godkjennes.
2. Regnskapsmessig merforbruk kr 46 369 618,79 innarbeides i tiltaksplanen som Fauske kommune er pliktig å fastsette som følge av innmeldingen i ROBEK. Tiltaksplanen skal sikre at økonomien bringes i balanse.
3. Ubrukte bevilgninger i investeringsbudsjettet overføres til 2020.

065/20: Fauske kommunes deltakelse i Forsøksordning med statlig finansiering av omsorgstjenester

Rådmannens forslag til innstilling:

Fauske kommune deltar ikke i Forsøksordningen med statlig finansiering av omsorgstjenester.

Formannskap 09.06.2020:

Behandling:

Kommunalsjef orienterte.

Kassandra Petsas (FRP) fremmet følgende forslag:

Fauske kommune takker ja til å gå inn i ordningen med statlig finansiert eldreomsorg.

Rådmannens forslag til innstilling ble vedtatt med 6 (3AP, 1R, 2SP) mot 3 (1FRP, 2H) stemmer avgitt for FRP's forslag.

FOR- 065/20 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommune deltar ikke i Forsøksordningen med statlig finansiering av omsorgstjenester.

066/20: Organisering av drift- og vedlikeholdsansvar for gatelys langs fylkesveier

Rådmannens forslag til innstilling:

Fauske kommune velger alternativ 2 og setter alle gatelys langs fylkeskommunale veier ut av drift i løpet av sommeren 2020. Unntatt er gatelys mellom Strømsnes og Valnesfjord kirke som Nordland fylkeskommune ønsker å overta.

Formannskap 09.06.2020:

Behandling:**Nils-Christian Steinbakk (AP) fremmet følgende omforente forslag:**

Fauske kommune drifter og vedlikeholder gatelysene langs fylkesveier ute i distriktene.

Kostnader for 2020 dekkes innenfor område 3 Eiendom, plan og samfunnsutvikling.

Rådmannen bes finne permanente løsninger på dette fra og med 2021, slik at trafikksikkerheten opprettholdes langs våre skoleveier. Nordland fylkeskommune kontaktes i denne sammenheng.

Det omforente forslaget ble enstemmig vedtatt.

FOR- 066/20 Vedtak:**Innstilling til kommunestyret:**

Fauske kommune drifter og vedlikeholder gatelysene langs fylkesveier ute i distriktene.

Kostnader for 2020 dekkes innenfor område 3 Eiendom, plan og samfunnsutvikling.

Rådmannen bes finne permanente løsninger på dette fra og med 2021, slik at trafikksikkerheten opprettholdes langs våre skoleveier. Nordland fylkeskommune kontaktes i denne sammenheng.

067/20: Forhåndsgodkjenning av kommunalt tilskudd ved utvidelse av barnehage**Rådmannens forslag til innstilling:**

Fauske kommune viser til søknad om forhåndsgodkjenning av kommunalt tilskudd for nye barnehageplasser i Lyngheia private barnehage.

Kommunen avslår søknaden med bakgrunn i behovsanalysen om barnehagedekning gjort i saksutredningen, og i lys av den særs krevende økonomiske situasjonen kommunen befinner seg i.

Formannskap 09.06.2020:**Behandling:**

Ketil Skår (H) stilte spørsmål med egen habilitet. Andelshaver i Lyngheia barnehage.

Skår ble enstemmig erklært inhabil, jf. forvaltningsloven § 6, andre ledd.

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 067/20 Vedtak:**Innstilling til kommunestyret:**

Fauske kommune viser til søknad om forhåndsgodkjenning av kommunalt tilskudd for nye barnehageplasser i Lyngheia private barnehage.

Kommunen avslår søknaden med bakgrunn i behovsanalysen om barnehagedekning gjort i saksutredningen, og i lys av den særs krevende økonomiske situasjonen kommunen befinner seg i.

068/20: Anmodning om etablering av felles forliksråd for kommunene Beiarn, Saltdal, Sørfold og Fauske

Rådmannens forslag til innstilling:

1. Det opprettes ett felles forliksråd for kommunene Beiarn, Saltdal, Sørfold og Fauske, som trer i kraft fra 1.1.2021.
2. Det nye forliksrådet får navnet Indre-Salten forliksråd.
3. Det fremmes særskilt sak om valg av forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer. Det utarbeides et felles forslag til forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer etter følgende prinsipper:
  - Ett medlem og ett varamedlem fra Fauske kommune, en av hvert kjønn
  - Ett medlem og ett varamedlem fra Saltdal kommune, en av hvert kjønn
  - Ett medlem eller varamedlem fra Sørfold kommune, annenhver periode kvinne og mann
  - Ett medlem eller varamedlem fra Beiarn kommune, annenhver periode kvinne og mann
  - Fauske og Saltdal veksler på å ha ledervervet
  - Den kommune som innehar ledervervet har 3. varamedlem
  - Sørfold og Beiarn veksler på å ha 1.varamedlem

Ut fra at det er fire kommuner synes det naturlig at hver kommune har ett medlem eller ett varamedlem hver.

Formannskap 09.06.2020:

Behandling:

Ronny Borge (H) stilte spørsmål med egen habilitet.
Borge ble enstemmig erklært habil.

Per-Gunnar Skotåm (R) fremmet følgende forslag:

Fauske viderefører Forliksrådet i egen kommune som før i hht. domstolloven § 27 første ledd.

Rådmannens forslag til innstilling ble vedtatt med 5 (1FRP, 2H, 2SP) mot 4 (3AP, 1R) stemmer avgitt for R's forslag.

FOR- 068/20 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

1. Det opprettes ett felles forliksråd for kommunene Beiarn, Saltdal, Sørfold og Fauske, som trer i kraft fra 1.1.2021.
2. Det nye forliksrådet får navnet Indre-Salten forliksråd.
3. Det fremmes særskilt sak om valg av forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer. Det utarbeides et felles forslag til forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer etter følgende prinsipper:
  - Ett medlem og ett varamedlem fra Fauske kommune, en av hvert kjønn
  - Ett medlem og ett varamedlem fra Saltdal kommune, en av hvert kjønn

- Ett medlem eller varamedlem fra Sørfold kommune, annenhver periode kvinne og mann
- Ett medlem eller varamedlem fra Beiarn kommune, annenhver periode kvinne og mann
- Fauske og Saltdal veksler på å ha ledervervet
- Den kommune som innehar ledervervet har 3. varamedlem
- Sørfold og Beiarn veksler på å ha 1.varamedlem

Ut fra at det er fire kommuner synes det naturlig at hver kommune har ett medlem eller ett varamedlem hver.

069/20: Forslag til endring av vedtekter i A/L Indre Salten Boligbyggelag (ISBBL)

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Fauske kommune tar forslag til endring av vedtekter for A/L Indre Salten Boligbyggelag beskrevet i saksfremlegget til etterretning.
2. Fauske kommune fremmer følgende kandidat til kommunal representant til styret jfr. dagens vedtekter, dersom forslaget om nye vedtekter blir avvist i Generalforsamlingen i ISSBL den 16.juni d.å.

Styremedlem....

Varamedlem...

3. Vedtaket fattes med hjemmel i kommuneloven § 11-8.

Formannskap 09.06.2020:

Behandling:

Ronny Borge (H) fremmet følgende forslag:

Styremedlem: Øystein Gangstø

Varamedlem: Siv Anita Johnsen Brekke

Rådmannens forslag til vedtak pkt 1 ble vedtatt med 5 (1FRP, 2H, 2SP) mot 4 (3AP, 1R) stemmer.

Rådmannens forslag til vedtak pkt. 2 og H's forslag ble enstemmig vedtatt.

Rådmannens forslag til vedtak pkt. 3 ble enstemmig vedtatt.

FOR- 069/20 Vedtak:

Vedtak:

1. Fauske kommune tar forslag til endring av vedtekter for A/L Indre Salten Boligbyggelag beskrevet i saksfremlegget til etterretning.
2. Fauske kommune fremmer følgende kandidat til kommunal representant til styret jfr. dagens vedtekter, dersom forslaget om nye vedtekter blir avvist i Generalforsamlingen i ISSBL den 16.juni d.å.

Styremedlem: Øystein Gangstø
Varamedlem: Siv Anita Johnsen Brekke

3. Vedtaket fattes med hjemmel i kommuneloven § 11-8.

070/20: Endring av selskapsavtale Salten Brann IKS

Rådmannens forslag til innstilling:

Fauske kommune vedtar forslag til ny selskapsavtale for Salten Brann IKS med endring av tabell i § 6 Eierandel og ansvarsfordeling og § 18 Opptak av lån.

Formannskap 09.06.2020:

Behandling:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 070/20 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommune vedtar forslag til ny selskapsavtale for Salten Brann IKS med endring av tabell i § 6 Eierandel og ansvarsfordeling og § 18 Opptak av lån.

071/20: Helse- og miljøtilsyn Salten IKS - Endring av selskapsavtale - Utvidelse av styret

Rådmannens forslag til innstilling:

Kommunestyret vedtar følgende endring i selskapsavtalen til Helse- og miljøtilsyn Salten IKS:

§ 7. STYRET (1. avsnitt):

Eksisterende tekst:

Styret i selskapet skal ha 3 medlemmer og 2 varamedlemmer. Representantskapet velger de 3 styremedlemmene med 2 varamedlemmer i rekkefølge. Styremedlemmer og varamedlemmer blir valgt for 2 år av gangen, likevel slik at halvparten er på valg etter loddtrekning etter første året (jfr IKS-loven § 10).

Ny tekst:

Styret i selskapet skal ha 3 -5 medlemmer og 0-3 varamedlemmer. Representantskapet velger styremedlemmene og eventuelle varamedlemmer. Eventuelle varamedlemmene velges i rekkefølge. Styremedlemmer og varamedlemmer blir valgt for 2 år av gangen, likevel slik at halvparten er på valg etter loddtrekning etter første året (jfr IKS-loven § 10).

Formannskap 09.06.2020:

Behandling:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 071/20 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar følgende endring i selskapsavtalen til Helse- og miljøtilsyn Salten IKS:

§ 7. STYRET (1. avsnitt):

Eksisterende tekst:

Styret i selskapet skal ha 3 medlemmer og 2 varamedlemmer. Representantskapet velger de 3 styremedlemmene med 2 varamedlemmer i rekkefølge. Styremedlemmer og varamedlemmer blir valgt for 2 år av gangen, likevel slik at halvparten er på valg etter loddtrekning etter første året (jfr IKS-loven § 10).

Ny tekst:

Styret i selskapet skal ha 3 -5 medlemmer og 0-3 varamedlemmer. Representantskapet velger styremedlemmene og eventuelle varamedlemmer. Eventuelle varamedlemmene velges i rekkefølge. Styremedlemmer og varamedlemmer blir valgt for 2 år av gangen, likevel slik at halvparten er på valg etter loddtrekning etter første året (jfr IKS-loven § 10).

072/20: Netthandel av øl - Lokalbrygg AS Oslo

Rådmannens forslag til vedtak:

Søknad fra Lokalbrygg AS, Oslo, org.nr. 924 455 500, om salgsbevilling for nettsalg av alkoholholdig drikk gruppe 1, alkoholholdig drikk med over 2,5% alkohol og høyst 4,7% alkohol, avslås.

Formannskap 09.06.2020:

Behandling:

Kassandra Petsas (FRP) fremmet følgende forslag:

Søknaden fra lokalbrygg.no godkjennes.

Rådmannens forslag til vedtak ble vedtatt med 5 (3AP, 1R, 1SP) mot 4 (1FRP, 2H, 1SP) stemmer avgitt for FRP's forslag.

FOR- 072/20 Vedtak:

Vedtak:

Søknad fra Lokalbrygg AS, Oslo, org.nr. 924 455 500, om salgsbevilling for nettsalg av alkoholholdig drikk gruppe 1, alkoholholdig drikk med over 2,5% alkohol og høyst 4,7% alkohol, avslås.

073/20: TV-aksjonen NRK WWF 2020 - Bevilgning til kommunekomite

Rådmannens forslag til vedtak:

Formannskapet bevilger inntil kr. 20.000,- fra formannskapets disp. konto 1470-1020-1001 til kommunekomiteens arbeid i forbindelse med TV-aksjonen NRK WWF 2020.

Formannskap 09.06.2020:

Behandling:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

FOR- 073/20 Vedtak:**Vedtak:**

Formannskapet bevilger inntil kr. 20.000,- fra formannskapetets disp. konto 1470-1020-1001 til kommunekomiteens arbeid i forbindelse med TV-aksjonen NRK WWF 2020.

074/20: Økonomimelding 1/2020**Rådmannens forslag til innstilling:**

1. Økonomimelding 1/2020 tas til etterretning.
2. Budsjettreguleringer gjennomføres som følger:

Investering:

D	Tilstandsrapport gamle bygninger Sulitjelma	311.500
K	Riving/sanering gamle bygninger	311.500

Formannskap 09.06.2020:**Behandling:****Ronny Borge (H) fremmet følgende forslag på vegne av SP, H og FRP:**

1. Økonommelding 1/20 tas til orientering.

Fauske kommune er i en alvorlig økonomisk situasjon. Regnskap 2019 viser merforbruk på over MNOK 46. Prognoser i økonomimeldingen indikerer et merforbruk på 36 MNOK for 2020. Kommunen er innmeldt i ROBEK.

Det vedtas følgende tilleggspunkt:

2. Det forutsettes at budsjettet på alle enheter holdes innenfor tildelt ramme. Rådmannen skal følge den økonomiske utviklingen tett på alle enheter, og iverksette nødvendige tiltak for enheter som avviker fra budsjettet.

3. Store lønnskostnader og vikarbruk er en av årsakene til overforbruk. Prosessen med ytterligere omstillingstiltak/effektivisering må intensiveres. Vikarbruk skal begrenses til å bare brukes når dette er strengt nødvendig. Ved ledighet i stillinger skal rådmannen vurdere å inndra stillingen eller holde den vakant. Innen utgangen av 2020 skal rådmannen gjennomføre en reduksjon av minimum 50 årsverk. Dette skal skje i nær dialog med tillitsvalgte, ansatte og politikk.

Hilde Dybwad (AP) fremmet følgende forslag:

1. Økonommelding 1/20 tas til orientering.
2. Rådmannen kommer tilbake til neste formannskapsmøte
  - med en plan på inndekning av det akkumulerte merforbruk
  - med tiltak for å redusere det forventede merforbruket.

Rådmannens forslag til innstilling pkt. 1 ble enstemmig vedtatt.

Rådmannens forslag til innstilling pkt. 2 ble enstemmig vedtatt.

SP/H/FRP's forslag (unntatt tatt til orientering) ble vedtatt med 5 (1FRP, 2H, 2SP) mot 4 (3AP,

1R) stemmer avgitt for AP's forslag (unntatt tatt til orientering).

FOR- 074/20 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

1. Økonomimelding 1/2020 tas til etterretning.
2. Budsjettreguleringer gjennomføres som følger:

Investering:

D	Tilstandsrapport gamle bygninger Sulitjelma	311.500
K	Riving/sanering gamle bygninger	311.500

Fauske kommune er i en alvorlig økonomisk situasjon. Regnskap 2019 viser merforbruk på over MNOK 46. Prognoser i økonomimeldingen indikerer et merforbruk på 36 MNOK for 2020. Kommunen er innmeldt i ROBEK.

Det vedtas følgende tilleggspunkt:

3. Det forutsettes at budsjettet på alle enheter holdes innenfor tildelt ramme. Rådmannen skal følge den økonomiske utviklingen tett på alle enheter, og iverksette nødvendige tiltak for enheter som avviker fra budsjettet.

4. Store lønnskostnader og vikarbruk er en av årsakene til overforbruk. Prosessen med ytterligere omstillingstiltak/effektivisering må intensiveres.

Vikarbruk skal begrenses til å bare brukes når dette er strengt nødvendig. Ved ledighet i stillinger skal rådmannen vurdere å inndra stillingen eller holde den vakant.

Innen utgangen av 2020 skal rådmannen gjennomføre en reduksjon av minimum 50 årsverk. Dette skal skje i nær dialog med tillitsvalgte, ansatte og politikk.

075/20: Fauske Storbilsenter AS - Søknad om erverv del av kommunalt areal fra eiendommen gnr. 103, bnr. 1085 - Truck stop

Rådmannens forslag til vedtak:

Fauske Storbilsenter AS får ervervet, og fradele, ca 4700 kvadratmeter av kommunal grunn med gnr. 103, bnr. 1085 slik som skissen viser under følgende forutsetning:

- Fauske kommune eller dets underentreprenører gis rett til å kunne benytte deler av eiendommen som transportstrekning i forbindelse med etablering av infrastruktur, og annet bygningsmessige arbeider i forbindelse med etablering av blålysbygget. Dette ved behov.
- Før salget skal det tas ny oppdatert næringstakst med utgangspunkt i takstgrunnlaget for det nærliggende næringsområde Terminalveien Øst. Takstgrunnlaget vil være grunnlag for endelig fastsetting av pris for salg av nevnte tomt.

Formannskap 09.06.2020:

Behandling:**Ronny Borge (H) fremmet følgende forslag på vegne av H, SP og FRP:**

Siste strekpunkt i innstillingen til rådmannen erstattes med:

Prisen for arealet som ønskes kjøpt prises til kr. 250,- pr. m2.

Rådmannens forslag til vedtak innledning og kulepunkt 1 ble enstemmig vedtatt.

H's forslag ble vedtatt 5 (1FRP, 2H, SP) mot 4 stemmer (3AP, 1R) avgitt for rådmannens forslag kulepunkt 2.

FOR- 075/20 Vedtak:**Vedtak:**

Fauske Storbilsenter AS får ervervet, og fradele, ca 4700 kvadratmeter av kommunal grunn med gnr. 103, bnr. 1085 slik som skissen viser under følgende forutsetning:

- Fauske kommune eller dets underentreprenører gis rett til å kunne benytte deler av eiendommen som transportstrekning i forbindelse med etablering av infrastruktur, og annet bygningsmessige arbeider i forbindelse med etablering av blålysbygget. Dette ved behov.
- Prisen for arealet som ønskes kjøpt prises til kr. 250,- pr. m2.

076/20: Konkretisering av kaileie - Fauske sentrum**Rådmannens forslag til innstilling:**

Fauske kommunestyre ber Rådmannen innføre tiltak for konkretisering av kai leie i Fauske sentrum.

Takster blir som følger:

Flytebrygge (uten strøm) kr. 75,- inntil 12 timer

Flytebrygge (Uten strøm) kr. 150,- pr. døgn

Kai leie uten strøm og vann kr. 200,- pr. døgn

Kai leie med strøm og vann kr. 300,- pr. døgn

Overtredelse innebærer gebyr på lik linje med parkeringsgebyr på 600,-.

Takst innføres umiddelbart etter vedtak.

Takstgrunnlag blir innarbeidet i Fauske kommunes faste betalingsregulativ i forbindelse med budsjett 2021.

Formannskap 09.06.2020:**Behandling:****kaileie Fauske sentrum. Takster for kaileie Fauske sentrum, foreslått av Ketil Skår, Høyre**

Fauske kommunestyre ber Rådmannen innføre tiltak for konkretisering av kaileie i Fauske sentrum.

Takster blir som følger.

Flytebrygge (uten strøm) kr 150 pr døgn

Kaileie uten strøm kr 200 pr døgn

Kaileie med strøm kr 300 pr døgn

Overtredelse innebærer gebyr på lik linje med parkeringsgebyr på kr 600.-

Takst innføres umiddelbart etter vedtak.

Takstgrunnlaget blir innarbeidet i Fauske kommunes faste betalingsregulativ i forbindelse med budsjett 2021.

H's forslag ble enstemmig vedtatt.

**FOR- 076/20 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:**

Fauske kommunestyre ber Rådmannen innføre tiltak for konkretisering av kaileie i Fauske sentrum.

Takster blir som følger.

Flytebrygge (uten strøm) kr 150 pr døgn

Kaileie uten strøm kr 200 pr døgn

Kaileie med strøm kr 300 pr døgn

Overtredelse innebærer gebyr på lik linje med parkeringsgebyr på kr 600.-

Takst innføres umiddelbart etter vedtak.

Takstgrunnlaget blir innarbeidet i Fauske kommunes faste betalingsregulativ i forbindelse med budsjett 2021.

077/20: Godkjenning av utkast til vedtekter og regelverk for bruk som grunnlag i videre arbeid med opprettelse av Sjunkehatten folkehøgskole

Rådmannens forslag til innstilling:

Kommunestyret godkjenner at utkast til vedtekter og regelverk for Sjunkehatten folkehøgskole kan brukes som grunnlag i videre arbeid med opprettelsen av skolen.

Formannskap 09.06.2020:

Behandling:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

**FOR- 077/20 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:**

Kommunestyret godkjenner at utkast til vedtekter og regelverk for Sjunkehatten folkehøgskole kan brukes som grunnlag i videre arbeid med opprettelsen av skolen.

078/20: Drift av fontene i Fauske sentrum 2020

Rådmannens forslag til vedtak:

*

Formannskap 09.06.2020:

Behandling:

Ronny Borge (H) fremmet følgende forslag på vegne av FRP, H og SP:

Fontena i Fauske sentrum skal være i drift fra dags dato og ut sesongen 2020 (ut september).
Inntil kr. 20.000,- av formannskapetets konto belastes for drift av fontena.

FRP/H/SP's forslag ble enstemmig vedtatt.

FOR- 078/20 Vedtak:

Vedtak:

Fontena i Fauske sentrum skal være i drift fra dags dato og ut sesongen 2020 (ut september).
Inntil kr. 20.000,- av formannskapetets konto belastes for drift av fontena.

Formannskap

Møtedato: 19.06.2020	Fra kl. 08:00	Til behandling: Sakene
Møte nr: 8/2020	Til kl. 09:10	Møtested: Formannskapssalen, Rådhuset

TILSTEDE PÅ MØTET:

Medlemmer	Parti
Geir Olsen	AP
Hilde Johanne Dybwad	AP
Nils-Christian Steinbakk	AP
Kassandra Eleni Bredrup Petsas	FRP
Ketil Skår	H
Ronny Borge	H
Per-Gunnar Kung Skotåm	R
Karl Gunnar Strøm	SP
Marlen Rendall Berg	SP

Andre:

Berit Vestvann Johnsen
Trond Heimtun

Møtenotater:

Per-Gunnar Skotåm (R) deltok i møtet pr. telefon.

Det var ingen merknader til innkalling og dagsorden.

Ingen inhabilitet.

UNDERSKRIFTER:

Vi bekrefter med våre underskrifter at møteboken er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet:

Fauske 19.06.20

Berit Vestvann Johnsen
formannskapssekretær

Marlen Rendall Berg
ordfører

representant

representant

Protokollen er godkjent av formannskapet i møte nr   den

Saksliste

Saksnr.	Sakstittel	
079/20	Salg av Sagatun sykehjem - innkommet bud	Unntatt offentlighet

079/20: Salg av Sagatun sykehjem - innkommet bud

Formannskap 19.06.2020:

FOR- 079/20 Vedtak:

Vedtak:

Fauske Formannskap ber Rådmannen gjennomføre salget til Kortneset 8 AS. Sum kr. 2.800.000,-. Dersom det kommer høyere bud innen budfristens utløp kalles det inn til nytt møte for avklaring. Det settes av midler fra salget til dekning av nødvendige kostnader til gjennomføring av salget samt ny lokalisering av garasjering for brøyteutstyr eid av Fauske kommune.

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/13734	
	Arkiv sakID.: 20/1369	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen
Sak nr.		Dato
081/20	Formannskap	23.09.2020

Delegerte saker i perioden

Rådmannens forslag til vedtak:

Delegerte saker tas til orientering.

Underliggende saker:

002/20, TV-aksjonen NRK WWF 2020 - Bidrag til TV-aksjonen

VEDTAK:

Fauske kommune bevilger kr. 10.000,- til Tv-aksjonen NRK WWF 2020.

Beløpet dekkes over formannskapets konto 1470-1020-1001.

Geir Mikkelsen
rådmann

Ordfører

TV-Aksjonen NRK-WWF
Hanne Myrvang

ADMINISTRATIVT VEDTAK

Sak nr.	
002/20	Formannskap

TV-aksjonen NRK WWF 2020 - Bidrag til TV-aksjonen

Saksutredning:

TV-aksjonen NRK WWF avholdes 18. oktober og går til WWFs arbeid med å bekjempe plast i havet. Årets aksjon har fått navnet «Et hav av muligheter».

Det har tidligere vært praksis å gi 1,- per innbygger.

Ordfører er i F-sak 125/06 delegert å treffe avgjørelse ang. Tv-aksjonen i framtiden, dog innenfor den beløpsgrense som har vært praksis til nå (kr. 10.000,-).

VEDTAK:

Fauske kommune bevilger kr. 10.000,- til Tv-aksjonen NRK WWF 2020.

Beløpet dekkes over formannskapets konto 1470-1020-1001.

Med vennlig hilsen

Marlen Rendall Berg
Ordfører

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/13735	
	Arkiv sakID.: 20/1369	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen
Sak nr.		Dato
082/20	Formannskap	23.09.2020

Referatsaker i perioden

Rådmannens forslag til vedtak:

Dokumentene tas til orientering.

Underliggende saker:

- 1, Kopi av brev sendt Nordland fylkeskommune - Vedrørende Prop. 127 S – Kap. 553 Regional- og distriktsutvikling – Fordeling av virkemidler til kommunene
- 2, Kommunal planstrategi 2020-2023 og forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel
- 3, Valggjennomføring i 2021 i lys av den pågående covid-19 pandemien
- 4, Revidert tidsplan for arbeidsprosess vedrørende ny brannordning

Geir Mikkelsen
rådmann

Nordland fylkeskommune
Att: Fylkesråd for økonomi, Svein Eggesvik

Bodø, 15. juni 2020

Prop. 127 S – Kap. 553 Regional- og distriktsutvikling – Fordeling av virkemidler til kommunene

Vi viser til Prop. 127 S – som gjelder forslag til endringer i nasjonalbudsjettet for 2020.

Regjeringen foreslår i Kap. 553 post 61 å øke bevilgningen med 600 mill. kroner i 2020, til kommuner som er særlig hardt rammet av høy arbeidsledighet som følge av virusutbruddet. Formålet er å sette kommunene i stand til å legge til rette for økt aktivitet, sysselsetting og verdiskaping basert på lokale utfordringer, hvor målgruppen er bedrifter og næringsaktører. Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil fordele midlene mellom fylkeskommunene etter flere ulike kriterier, slik som nivå på arbeidsledighet, innbyggertall og en ramme til distriktsområder.

I Salten er alle kommunene hardt rammet som følge av koronakrisen. Deler av næringslivet holder aktiviteten ved like til tross for krisen, mens andre deler er hardt rammet som følge av krisen. Det er historisk høy arbeidsledighet i Salten, som i resten av Nordland og landet ellers.

På vegne av Salten-kommunene ber vi om en tilbakemelding på følgende;

- 1) Hvor stor andel av den økte bevilgningen på 600 mill. kroner vil Nordland fylkeskommune få overført fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet?
- 2) Hvordan tenkes midlene fordelt mellom kommunene i Nordland, og hvilke kriterier vil legges til grunn i fordelingen?
- 3) Vil Nordland fylkeskommune be om innspill fra kommunene med hensyn til fordelingen?

Vi imøteser ei snarlig tilbakemelding på vår henvendelse.

Med vennlig hilsen

Salten Regionråd

Ida M. Pinnerød (sign.)
leder

Kjersti Bye Pedersen (sign.)
daglig leder

Kopi:

Kommunene i Salten Regionråd

Arkiv: styret/2020

Dokument: br20200615 til nfk - prop 127 s - fordeling av virkemidler

Besøksadresse: Sjøgata 27, 8006 Bodø

Postadresse: Postboks 915, 8001 Bodø

Telefon: 75 54 86 00 | Web: www.salten.no | E-post: regionradet@salten.no

Beiarn

Bodø

Fauske

Gildeskål

Hamarøy

Meløy

Rødøy

Saltdal

Steigen

Sørfold

Fra: Kjersti Bye Pedersen <Kjersti.Bye.Pedersen@salten.no>
Sendt: mandag 15. juni 2020 13.33
Til: sveegg@nfk.no; post@nfk.no
Kopi: Postmottak Bodø Kommune; Postmottak; Gildeskål Kommune; Sørfold kommune; Hamarøy Kommune; Saltdal Kommune (postmottak@saltdal.kommune.no); Steigen Kommune; Beiarn kommune; postmottak@meloy.kommune.no; postmottak@rodoy.kommune.no; Ida Maria Pinnerød; evahol@nfk.o; eveedi@nfk.no
Emne: Vedrørende Prop. 127 S – Kap. 553 Regional- og distriktsutvikling – Fordeling av virkemidler til kommunene
Vedlegg: Br20200615 til Nfk - Prop 127 S - fordeling av virkemidler.pdf

Til fylkesråd for økonomi, Svein Eggesvik

Vedlagt følger brev fra Salten Regionråd vedrørende Prop. 127 S – Kap. 553 Regional- og distriktsutvikling – Fordeling av virkemidler til kommunene.

Vi imøteser en snarlig tilbakemelding på vår henvendelse.

Beste hilsen
Salten Regionråd

Kjersti Bye Pedersen
daglig leder

Tlf: +47 75 54 86 00

Mobil: +47 936 15 198

Besøksadresse: Sjøgata 27, 1. etg., 8006 Bodø

Postadresse: Postboks 915, 8001 Bodø

Kjersti.bye.pedersen@salten.no

www.salten.no

Enhet Plan/Utvikling

Mottakere:

Eldrerådet
Formannskapet
Helse- og
omsorgsutvalget
Kommunalt råd for
personer med
funksjonsnedsettelse
Oppvekst- og
kulturutvalget
Ungdomsrådet

Kommunal planstrategi 2020-2023 og forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel

Kommunal planstrategi 2020-2023 skal være et verktøy for å styre samfunnsutviklingen i kommunen, og innebærer en prioritering av planoppgaver for kommunestyreperioden. Plan- og bygningsloven § 10 og § 11 åpner opp for å kombinere arbeid med kommunal planstrategi med oppstart av revidering av kommuneplanen. Forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel slås dermed sammen med utarbeiding av kommunal planstrategi.

Kommunal planstrategi 2020-2023

Kommunal planstrategi er hjemlet i plan- og bygningslovens § 10-, som lyder slik;

§ 10-1. Kommunal planstrategi

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bør også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves.

Utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås sammen med og være del av oppstart av arbeidet med kommuneplanen, jf. kapittel 11

I planstrategien skal de strategiske valgene drøftes, og det skal ikke vedtas konkrete mål eller strategier. I forbindelse med vurdering av planoppgavene for kommunestyreperioden, må det tas stilling til om kommunen har plankapasitet administrativt til å utføre oppgavene som vedtas i strategien.

Forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel

I Fauske kommunes kommunale planstrategi 2017-2020 ble det vedtatt å utarbeide ny kommuneplanens samfunnsdel i løpet av kommunestyreperioden. På grunn av kapasitetsmangel administrativt ble ikke dette gjennomført, og planoppstart starter nå. Kommuneplanens samfunnsdel ble sist utarbeidet i 2011, og gjennomgikk en mindre revisjon i 2015. Nye nasjonale og regionale føringer og økonomiske forutsetninger i kommunen, tilsier at det er behov for en revisjon av samfunnsplanen. Ved å slå sammen prosessene med kommunal planstrategi og planprogram kommuneplanens samfunnsdel, sparer administrasjonen tid og ressurser.

	KOMMUNAL PLANSTRATEGI	PLANPROGRAM FOR KOMMUNEPLANPROS- ESS
Lovhjemmel	§ 10-1	§ 11-13, § 4-1
Formål	Politisk prioritering av planbehovet i kommunestyreperioden, og om kommuneplanen helt eller delvis skal revideres.	Program for gjennomføring av et kommuneplanarbeid både med hensyn til innhold og prosess.
Innholdskrav	Vedtak om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, og et underlag som viser forutsetningene for vurderingen av planbehovet.	Skal gjøre rede for formålet med planarbeidet og hvilke hovedspørsmål/satsingsområder planarbeidet tar opp, planprosess og medvirkning, aktuelle strategiske valg/alternativ og utredningsbehov (arealdel)
Prosess	Skal innhentes synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres kjent i minst 30 dager før kommunestyrets behandling.	Sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn i minst 6 uker.
Vedtak	Kommunestyret	Fastsettes av kommunestyret. Kan delegeres etter kommunelovens regler.
Virkning	Retningsgivende for kommunens prioritering av planoppgaver.	Prosessledende

Figur: Kjennetegn ved kommunal planstrategi og planprogram for kommuneplanen.

Forslag til kommunal planstrategi og forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel legges fram for alle råd og utvalg. Det er Plan- og utviklingsutvalget som vedtar å legge dokumentene ut til høring og offentlig ettersyn, samt vurderer revidert forslag – før vedtak og fastsetting skjer i kommunestyret. De politiske råd og utvalg oppfordres til å komme med sine innspill skriftlig innen høringsfristen 21. oktober 2020.

Framdriftsplan: Utarbeiding, høring og fastsetting av planprogram

Hva?	Når?	Hvem?
------	------	-------

Saksframlegg med tilhørende dokumenter sendes for politisk behandling.	19. – 25. august 2020	Politisk sak til Plan- og utviklingsutvalget. Utgående brev til resterende råd og utvalg.
Forslag til kommunal planstrategi og forslag til planprogram for ny samfunnsplan legges fram	2. september 2020	Helse- og omsorgsutvalget
Forslag til kommunal planstrategi og forslag til planprogram for ny samfunnsplan legges fram	3. september 2020	Oppvekst- og kulturutvalget
Forslag til kommunal planstrategi og forslag til planprogram for ny samfunnsplan legges fram for politisk behandling	8.september 2020	Plan- og utviklingsutvalget
Høring og offentlig ettersyn av forslag til planprogram (seks uker), innhenting av synspunkter og offentliggjøring av forslag til kommunal planstrategi (30 dager)	9. september – 21. oktober 2020	Alle råd og utvalg, statlige og regionale myndigheter, nabokommuner og allmennheten.
Forslag til kommunal planstrategi og forslag til planprogram for ny samfunnsplan legges fram	9. september 2020	Eldrerådet
Forslag til kommunal planstrategi og forslag til planprogram for ny samfunnsplan legges fram	10. september 2020	Kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse
Forslag til kommunal planstrategi og forslag til planprogram for ny samfunnsplan legges fram	23. september 2020	Formannskapet
Forslag til kommunal planstrategi og forslag til planprogram for ny samfunnsplan legges fram	25. september 2020	Ungdomsrådet
Forslag til kommunal planstrategi og forslag til planprogram for ny samfunnsplan legges fram	1.oktober 2020	Kommunestyret
Vurdering av merknader til planprogrammet	21. oktober – 3. november 2020	Administrativ prosjektgruppe og prosjektleder
Levering av revidert planprogram for gjennomgang	3. november 2020	Plan- og utviklingsutvalget
Offentliggjøring av forslag til kommunal planstrategi 2020-2023 på kommunens hjemmesider	10. november 2020	Prosjektleder
Gjennomgang av revidert planprogram	17. november 2020	Plan- og utviklingsutvalget
Fastsetting av planprogram og vedtak av kommunal planstrategi (Det må gjøres to ulike vedtak; vedtak av kommunal planstrategi og fastsetting av	11. desember 2020	Kommunestyret

planprogram for kommuneplanens samfunnsdel).		
---	--	--

Det vises til vedlagte dokument «*Forslag til kommunal planstrategi 2020-2023 og forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel*», og dets tilhørende vedlegg.

Innspill til forslag til kommunal planstrategi og forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel sendes postmottak@fauske.kommune.no, innen 21. oktober 2020.

Med vennlig hilsen

Geir Mikkelsen
Rådmann

Liss-Ane Simonsen
Areal- og samfunnsplanlegger

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg:

Forslag til kommunal planstrategi 2020-2023 og forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel .pdf

Vedlegg 1 - planbehov vist i tabellformat

Vedlegg 2 - innspill fra Kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse

Vedlegg 3 - innspill fra Eldrerådet

Vedlegg 4 - innspill fra Norsk Friluftsliv

Vedlegg 5 - innspill fra Salten Friluftsråd

Vedlegg 6 - interne planer i organisasjonen

FORSLAG TIL KOMMUNAL PLANSTRATEGI
2020-2023 og

FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR
KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Innholdsfortegnelse

1. Planstrategien – kort fortalt	4
1.1 Planoppstart av ny samfunnsplan i forbindelse med kommunal planstrategi	4
1.2 Plansystemet i kommunen	5
1.3 Begrepsavklaring	6
2. Prosjekter som påvirker planbehov og prioriteringer i planstrategien	6
3.2. Økonomiske rammebetingelser og forutsetninger	7
3. Overordnede føringer for kommunalt planarbeid	8
3.1 Nasjonale føringer	8
3.1.1 Plan- og bygningsloven	8
3.1.2 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023	8
3.1.3 FNs bærekraftsmål	8
3.1.4 Statlige planretningslinjer	9
3.2 Regionale føringer	9
3.2.1 Fylkesplaner	9
3.2.2 Saltenstrategiene 2016-2020	10
4. Folkehelse i Fauske 2020	10
4.1 utfordringer og muligheter	11
4.2 Hvordan arbeide videre med helseoversikten?	13
5. Vurdering av kommunens planbehov	13
5.1 Tidlige innspill til planstrategien	14
5.2 Kommunens overordnede planer	14
5.3 Kommunedelplaner	17
5.3.1 Arealmessige kommunedelplaner	17
5.3.2 Tematiske kommunedelplaner	17
5.4 Fag/temaplaner	19
5.5 Reguleringsplaner	22
5.6 Interne planer i organisasjonen	22
6. Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel	23
6.1 Bakgrunn for planarbeidet	23
6.2 Planprogram	23
7. Rammeverk og overordnede føringer	23
8. Dagens samfunnsplan	23
8.1.1 Visjon	23
8.1.2 Overordnede mål	23
8.1.3 Strategier	24
8.2 Evaluering av nåværende samfunnsplan	24
9. Fokusområder for ny samfunnsplan	25
9.1 Forslag til prioriterte folkehelseområder	25
9.1.1 Prioriteringsområde 1 – Utjevning av sosial ulikhet i helse	25
9.1.2 Prioriteringsområde 2 - Folkehelsearbeid i et livsløpsperspektiv	26
9.2 Forslag til fokusområder	27
9.3 Arealstrategier	28

10. Hvordan skal planarbeidet gjennomføres?.....	29
10.1.1 Organisering.....	29
10.1.2 Politisk organisering	29
10.1.3 Administrativ organisering	29
10.1.4 Medvirkningsansvarlig.....	29
10.1.5 Prosjektdeltakere med mandat	29
10.2 Medvirkning	31
10.3 Framdriftsplan.....	31
10.3.1 Utarbeiding, høring og fastsetting av planprogram	31
10.3.2 Planprosessen - fra planoppstart til vedtatt plan.....	32
10.4 Hvordan kan du sende inn innspill?	34
Vedlegg	34

1. Planstrategien – kort fortalt

Utarbeiding av kommunal planstrategi ble en lovpålagt oppgave i 2008, og skal utføres etter hver konstituering av nytt kommunestyre. Fauske kommune har utarbeidet to slike strategidokument tidligere. Den kommunale planstrategien skal beskrive behovet for planer i kommunestyreperioden, og er ment å være et verktøy for å styre samfunnsutviklingen i ønsket retning. Det skal drøftes og prioriteres planoppgaver på overordnet nivå for kommunestyreperioden, og synliggjøre de politiske prioriteringene for perioden. Planstrategien er hjemlet i plan- og bygningsloven § 10-1, som lyder slik;

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bør også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves.

Utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås sammen med og være del av oppstart av arbeidet med kommuneplanen, jf. kapittel 11.

I planstrategien skal de strategiske valgene drøftes, og det skal ikke vedtas konkrete mål eller strategier. I forbindelse med vurdering av planoppgavene for kommunestyreperioden, må det tas stilling til om kommunen har plankapasitet administrativt til å utføre oppgavene som vedtas i strategien.

1.1 Planoppstart av ny samfunnsplan i forbindelse med kommunal planstrategi

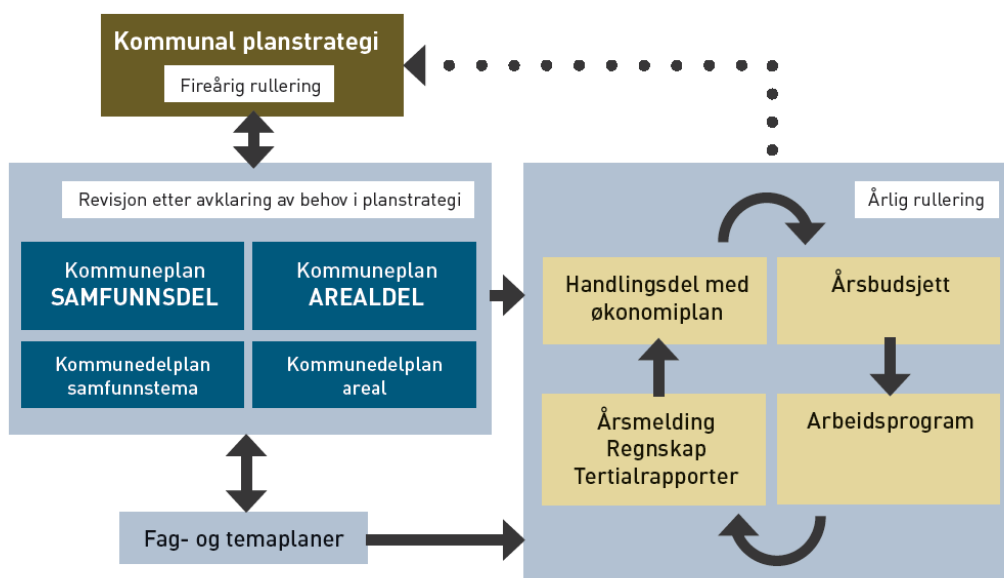
I Fauske kommunes kommunale planstrategi 2017-2020 ble det vedtatt å utarbeide ny kommuneplanens samfunnsdel i løpet av kommunestyreperioden. På grunn av kapasitetsmangel administrativt ble ikke dette gjennomført, og planoppstart for ny samfunnsplan påbegynnes derfor nå (dokumentets siste del – forslag til planprogram av kommuneplanens samfunnsdel). Prosessene slås sammen for å spare tid og ressurser. Det vises til plan- og bygningsloven § 10-1 og § 11 som åpner opp for at oppstart av arbeid med kommuneplanen kan være en del av kommunal planstrategi.

	KOMMUNAL PLANSTRATEGI	PLANPROGRAM FOR KOMMUNEPLANPROS- ESS
Lovhjemmel	§ 10-1	§ 11-13, § 4-1
Formål	Politisk prioritering av planbehovet i kommunestyreperioden, og om kommuneplanen helt eller delvis skal revideres.	Program for gjennomføring av et kommuneplanarbeid både med hensyn til innhold og prosess.
Innholdskrav	Vedtak om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, og et underlag som viser forutsetningene for vurderingen av planbehovet.	Skal gjøre rede for formålet med planarbeidet og hvilke hovedspørsmål/satsingsområder planarbeidet tar opp, planprosess og medvirkning, aktuelle strategiske valg/alternativ og utredningsbehov (arealdel)
Prosess	Skal innhentes synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres kjent i minst 30 dager før kommunestyrets behandling.	Sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn i minst 6 uker.
Vedtak	Kommunestyret	Fastsettes av kommunestyret. Kan delegeres etter kommunelovens regler.
Virkning	Retningsgivende for kommunens prioritering av planoppgaver.	Prosessledende

Figur: Kjennetegn ved kommunal planstrategi og planprogram for kommuneplanen.

1.2 Plansystemet i kommunen

Det kommunale plansystemet er bygd opp slik at man har en overordnet kommuneplan, som er bestående av kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel. Plansystemet revideres på bakgrunn av planstrategien.

Figur: Framstilling av rulleringskravet til de ulike type planene i plansystemet.

Kommuneplanen er det viktigste styringsdokumentet i kommunen. Den skal brukes strategisk, og gi rammer for virksomhetens planer og tiltak. **Kommuneplanens handlingsdel** og **økonomiplanen med årsbudsjett** kobler oppfølging av kommuneplanens samfunnsdel til

den økonomiske planleggingen. Fra kommuneplanen springer det ut **kommunedelplaner** (tematiske/samfunns- eller arealdelplaner) for spesifikke områder eller fag. Gjennom **tematiske planer** (fag/temaplaner) utvikles strategier og tiltak som grunnlag for prioritering i handlings- og økonomiplan.

1.3 Begrepsavklaring

Plan = Vi bruker begrepet plan når det er behov for politisk vedtak om å endre eller videreføre politikk (mål og strategier), eller vedta en ny kurs.

Revidering = Planen revideres ved å se på hele eller deler av planen, oppdateres med ny kunnskap og det vurderes endring av satsingsområder og prioriteringer.

Prolongering = Planen videreføres uten endringer.

2. Prosjekter som påvirker planbehov og prioriteringer i planstrategien

Aldersvennlige lokalsamfunn

Fauske kommune ble i 2019 tatt opp i KS kommunesatsing Aldersvennlig lokalsamfunn. Gjennom nettverkdeltakelse får kommunen anledning til å medvirke til utvikling av et nasjonalt nettverk og modeller for aldersvennlige lokalsamfunn. Aldersvennlige lokalsamfunn handler om å gjøre samfunnet i stand til å møte utfordringene og mulighetene knyttet til en aldrende befolkning. Flere sektorer må involveres og medvirkning må være i fokus for at eldre skal kunne delta i samfunnet. Nærmiljøer og lokalsamfunn må utvikles slik at de legger til rette for aktivitet og deltakelse for alle, og der det føles trygt å bli eldre. Det er etablert både en prosjektgruppe og en styringsgruppe som består av administrasjonen, politiske representanter og frivillighetsentralen. Et fokus på aldersvennlige lokalsamfunn, vil i større grad bringes inn i framtidig planarbeid. Dette forventes også av regjeringen (ref. Nasjonale forventninger 2019-2023 og Meld. St. 2017-2018 Leve hele livet).

Boligsosiale hensyn i helhetlig kommunal planlegging

Kommunen er deltaker i samarbeidsprosjektet Boligsosiale hensyn i helhetlig kommunal planlegging, sammen med kommunene Vefsn, Vågan og Sortland, samt Fylkesmannen i Nordland og Husbanken. Prosjektperioden varer ut 2021, og målsettingene for arbeidet er som følger:

- 1) Å arbeide frem egnet kunnskapsgrunnlag på boligområdet og det boligsosiale området.
- 2) Arbeide for at boligsosiale hensyn integreres i kommunens planverk.
- 3) Gjennom helhetlig tilnærming iverksette tiltak i tråd med målsettingene i den nasjonale strategien «Bolig for velferd».
- 4) Utarbeide temaplan.

I kommunestyrevedtak av 22.03.18 vedtok daværende kommunestyre at kommunen skal utarbeide en boligpolitisk plan, som integrer Fauskes allerede boligsosiale plan. Gjennom prosjektet vil kunnskapsgrunnlaget for den boligsosiale planen fornyes og innlemmes i boligpolitisk plan. Enhet plan og utvikling innehar prosjektlederstillingen, men omtrent alle kommunens enheter og avdelinger er involvert i prosjektet.

Urban trigger – sentrumsutvikling

Fauske kommune har hatt som målsetting å få til en fremtidsrettet utvikling av sentrum, hvor blant annet arbeid med omlegging av E6 og RV80 har vært en viktig del. I den forbindelse ble det opprettet et samarbeid med arkitektutdanningen ved NTNU. I 2019 besøkte NTNUs studenter Fauske, der de hadde som oppdrag å kartlegge kommunen, og se hvordan man kan få til en moderne utvikling i et bysenter, der befolkningen bor og bruker sentrum langt mer enn hva som gjøres i dag. Studentene skulle skape seg et bilde om hva som er behov for å gjøre for å utvikle sentrum, og prosjektet skulle resultere i et framtidsscenario om hvordan Fauske sentrum kan se ut i 2040. Det ble gjennomført bedriftsbesøk, befaringer og forelesninger med studentene.

Resultatet etter kartleggingen er samlet på disse nettsidene:

<http://www.urbantriggers.net/previous-student-projects/>

<https://urbantriggers2019.github.io/Blog/home.html>

Å arbeide videre med datagrunnlaget blir en viktig del av kommunens planarbeid framover.

Fra bru til bru – omlegging av E6 og RV80

E6 og Rv80 utgjør en stor del av Fauske sentrum. Denne delen av sentrum har over lang tid vært preget av nedleggelse av butikker og fraflytting. Bakgrunnen for dette er selvfølgelig sammensatt, men den stadig økende trafikken, og da spesielt tungtransport er en viktig årsak. Prognosene for framtiden tilsier at tungtrafikken kan øke opp mot 80% fram mot 2040. Bakgrunnen for dette er myndighetenes ønske om en kraftig økning i sjømatproduksjonen, og økt netthandler. Det arbeides med å få omlegging av E6 og RV80 inn i Nasjonal transportplan (NTP). Arbeidet med å få dette til er tillagt egen prosjektleder. Fauske kommune har engasjert Nordkontakt AS i Bodø for å kartlegge de utfordringer sentrum står ovenfor. Det er etablert en målestasjon ved E6 i sentrum. En regner med å få tall som indikerer størrelsen på problemene i løpet av 2020.

3.2. Økonomiske rammebetingelser og forutsetninger

Fauske kommune befinner seg i en svært vanskelig økonomisk situasjon, med stor avstand mellom inntekter og kostnader. Driftskostnadene er ikke bærekraftige, og situasjonen krever endringer. Det skal gjennomføres en omstillingsprosess, der det tas ned driftskostnader de neste årene. Det skal ansettes en omstillingskoordinator, og det arbeides gjennomgående med besparing og kutt for å realisere målet om å få til en god kommuneøkonomi. Rådmannen har tidligere uttalt seg i kommunestyret at det tenkes at denne prosessen kan ta opp mot seks år, kanskje lengre. I og med at Fauske kommune er kommet i ROBEK registeret, vil det være Fylkesmannen i Nordland som vurderer og godkjenner alle låneopptak. Fylkesmannen må også godkjenne årsbudsjett.

Kommunal planstrategi og arbeidet med kommunens planverk vil påvirkes av dette, i tillegg til kommunens ressurser og tjenestelevering.

3. Overordnede føringer for kommunalt planarbeid

Rammene for kommunal planlegging settes både på nasjonalt og regionalt nivå. I dette kapitlet gjøres det en oppsummering av de mest sentrale føringene som påvirker kommunal planlegging.

3.1 Nasjonale føringer

3.1.1 Plan- og bygningsloven

Plan- og bygningsloven er den viktigste loven for forvaltning og bruk av arealer i Norge, og gir rammene for all arealforvaltning, byggevirksomhet og planlegging. I følge formålsparagrafen (§1) er lovens overordnede målsetting å fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner. Krav som er gitt direkte i loven er blant annet prinsippet om universell utforming, hensynet til barn og unges oppvekstvilkår, fremme befolkningens helse og motvirke sosiale forskjeller m.m.

3.1.2 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023

Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. De nasjonale forventningene skal følges opp i fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med planstrategier og planer, og legges til grunn for statlige myndigheters medvirkning i planleggingen.

Regjeringen legger i nasjonale forventninger 2019-2023 vekt på fire store utfordringer:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

En del av forventningsdokumentet utdyper at utbyggingsmønster og transportsystem bør fremme utvikling av kompakte byer og tettsteder, redusere transportbehovet og legge til rette for klima- og miljøvennlige transportformer. Regjeringen mener det er viktig at hovedtyngden av handelsvirksomhet, boligbygging og arbeidsplass- og besøksintensive virksomheter lokaliseres innenfor tettsteder som defineres og avgrenses gjennom kommunal planlegging. Det vil kunne bidra til utvikling av levedyktige by- og tettstedssentre og lokalsamfunn, i tillegg til å styrke knutepunktene på kollektivaksene. Det er viktig at det i det enkelte tilfeller vurderes å legge til rette for fortetting og transformasjon før nye utbyggingsområder tas i bruk, dette for at jordbruksareal og viktige natur- og friluftsområder ikke blir omdisponert når det finnes alternativer.

3.1.3 FNs bærekraftsmål

FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, har regjeringen bestemt skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen. FNs

bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å blant annet sikre sosial rettferdighet og god helse, samt å stanse tap av naturmangfold og klimaendringer. Utviklingsmålene har som agenda å fremme sosial, miljømessig og økonomisk bærekraft. Å knytte bærekraftsmålene i større grad opp mot planleggingen vil foregå i arbeidet med ny kommuneplanens samfunnsdel, og deretter «forgreine» seg nedover i kommunens plansystem.

Figur: FNs 17 bærekraftsmål.

3.1.4 Statlige planretningslinjer

- Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag (1994)
- Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging (1995)
- Statlige retningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (2018)
- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig, areal- og transportplanlegging (2014)
- Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (2016)
- Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging (T-1520/2012)

3.2 Regionale føringer

3.2.1 Fylkesplaner

Når det gjelder de regionale føringene, er det særlig fylkesplanen for Nordland 2013-2025 som er viktig for kommunenes planlegging. Fylkesplanen har tre målområder: Livskvalitet, livskraftige lokalsamfunn og regioner, og verdiskaping og kompetanse.

Livskvalitet – et aktivt og inkluderende samfunn. Alle i Nordland skal ha mulighet til å kunne utvikle sine evner, ferdigheter og interesser og innbyggerne skal ha gode levekår. Strategier for å følge opp dette er blant annet en god boligpolitikk, styrket barnehage, skoler og arbeidsplasser til helsefremmende arenaer og inkludere tilflyttere og innvandrere slik at de blir aktive samfunnsdeltakere.

Livskraftige lokalsamfunn og regioner: Et samfunn som preges av mangfold, entusiasme og kreativitet. Nordland skal bli attraktivt og det omfatter både fysiske, sosiale, kulturelle, økonomiske og andre ressursmessige faktorer. Det er et mål at Nordland skal ha attraktive og

funksjonelle lokalsamfunn og regioner og at befolkningen skal ha tilgang til fleksible og robuste utdanningstilbud.

Verdiskaping og kompetanse: En visjon om et nyskapende Nordland hvor man kan omstille seg i takt med omgivelsene. Det er et mål om økt kompetanse og forsknings- og utviklingsaktivitet, og befolkningen i Nordland skal ha tilstrekkelig og kompetent arbeidskraft. Nordland skal også ha et konkurransedyktig, innovativt og bærekraftig arbeids- og næringsliv.

Nedenfor er Nordland fylkeskommunes regionale planer og strategidokument:

- Fylkesplan for Nordland 2013-2025
- Arealpolitikk i Nordland (kapittel 7 og 8 i Fylkesplanen)
- Regional plan for Landbruk i Nordland 2018-2030
- Regional plan for vannregion Nordland og Jan Mayen 2016-2021
- Strategi for stedsutvikling
- Fylkesdelplan for Sjunkan – Misten, barnas nasjonalpark
- Regional plan – klimautfordringene i Nordland 2011-2020
- Regional plan om små vannkraftverk i Nordland
- Regional plan for høstbart vilt og innenlandsfisk 2016-2028
- Kilder til livskvalitet – regional folkehelseplan for Nordland 2018-2025
- Kulturstrategi 2018-2021
- Regional transportplan for Nordland 2018-2029
- Industristrategi for Nordland
- Mineralstrategi for Nord-Norge
- Strategi for reiseliv- og opplevelsesnæringer i Nordland 2017-2021
- Innovasjonsstrategi for Nordland 2014-2020
- Frivillighetsplan for Nordland

3.2.2 Saltenstrategiene 2016-2020

Fauske er en del av Saltenregionen midt i Nordland, og utgjør et fellesskap med ni andre kommuner. Salten Regionråd har de siste valgperiodene utviklet en egen strategiplan som er knyttet til det regionale samarbeidet i Salten.

Hovedmål for Saltenstrategiene 2016-2020 er «*Vi skal skape verdier som bidrar til trivsel og velferd i Salten og nasjonalt, ved å være en attraktiv og konkurransekraftig region i vekst*».

De tre fokusområdene er: 1) Attraktive Salten – bygge merkevare og identitet. 2) Kunnskapsbasert næringsutvikling. 3) Infrastruktur:

Det er igangsatt arbeid med fornying av dette strategidokumentet. Nytt strategidokument ventes ferdig i løpet av høsten 2020.

4. Folkehelse i Fauske 2020

Det er et lovkrav etter Folkehelselovens § 5 at kommunene skal utarbeide en oversikt over helsetilstanden til befolkningen i kommunen. Oversikten skal være skriftlig og identifisere folkehelseutfordringene i kommunen.

§ 6. Mål og planlegging

Oversikten etter § 5 annet ledd skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi. En drøfting av kommunens folkehelseutfordringer bør inngå i strategien, jf. plan-

og bygningsloven § 10-1.

Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven kapittel 11 fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet som er egnet til å møte de utfordringer kommunen står overfor med utgangspunkt i oversikten etter § 5 annet ledd.

Oversiktsdokumentet *Folkehelse i Fauske 2020* gir en oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer i Fauske kommune. Oversikten danner grunnlag for å peke ut hovedutfordringer knyttet til folkehelse i Fauske, slik at planleggere og beslutningstakere kan rette innsatsen mot områder der behovet er størst. Dette gjør oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer til grunnsteinen i det systematiske folkehelsearbeidet.

Oversiktsdokumentet kan leses i sin helhet på kommunens hjemmeside under området «Folkehelsekommunen» øverst på førstesiden.

4.1 Utfordringer og muligheter

Gjennom arbeidet med helseoversikten er disse utfordringer og muligheter i kommunen kartlagt:

4.1.1.1 Kapittel 1 Befolkning

UTFORDRINGER	STYRKER/MULIGHETER
<ul style="list-style-type: none"> • Om femten år blir det flere eldre enn barn og unge i Norge. Det betyr at forsørgerbyrden for eldre (65 år eller mer) blir større enn forsørgerbyrden for barn og unge (0-19 år). • Befolkningssammensetningen vil virke sterkt inn på hvordan boligmarkedet utvikler seg. Flere eldre kan føre til press på leilighetsutbygging og nedgang i behovet for eneboliger. • Befolkningssammensetningen legger press på dimensjonering av tjenester. Riktig antall barnehageplasser, skoleplasser og helse og omsorgstjenester er viktige elementer. • SSBs befolkningsframskrivninger samsvarer i liten grad med mål om økt befolkningsvekst.	<ul style="list-style-type: none"> • At folk blir eldre er en ønsket utvikling, og et resultat av vellykket velferdspolitik over mange år. Seniorkraften må være en del av løsningen i framtidens lokalsamfunn. • Nye teknologiske løsninger kan bidra til at flere eldre kan klare seg lenger i eget hjem. • Nærheten til Bodø kan ha i seg betydelige fordeler for Fauske-samfunnet. • Offentlig, privat og frivillig sektor har potensielt god tilgang på kompetanse og menneskelige ressurser

4.1.1.2 Kapittel 2 Oppvekst og levekår

UTFORDRINGER	STYRKER/MULIGHETER
<ul style="list-style-type: none"> • Økende sosial ulikhet • Økende andel unge med psykiske symptomer og lidelser • Unge opplever lokalmiljøet lite attraktivt • Økende grad av overvekt og fedme med påfølgende risiko for sykdom	<ul style="list-style-type: none"> • Godt fokus på mestring og livskvalitet • Videreutvikling av helhetlige tjenester • Gjennomgående og systematisk vurdering av helsemessige konsekvenser i beslutninger • Helhetlig regional planlegging som fremmer bærekraftig lokal samfunnsutvikling

	<ul style="list-style-type: none"> • Gode miljø med sunne, tilgjengelige og naturgitte rammer for aktivitet
--	--

4.1.1.3 Kapittel 3 Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø

UTFORDRINGER	STYRKER/MULIGHETER
<ul style="list-style-type: none"> • Tungtrafikk i sentrum • Ungdom er lite fornøyd med lokalmiljøet • Få friluftsområder tilrettelagt for personer med funksjonsnedsettelse • Opplevd ensomhet • Graden av trivsel i nærmiljøet er lavere blant både ungdommer og de voksne innbyggerne enn blant den øvrige befolkningen i Nordland • Noe lav valgdeltakelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Godt drikkevann og god drikkevannsforsyning • Ny E6-prosjektet • Økt fokus på helhetlig samfunnsutvikling • Gode nærmiljøanlegg • Økt foreldrestøtte-satsing • Samlokalisering av støttetjenester • Opplevelse av sosial støtte er god blant innbyggere 18+

4.1.1.4 Kapittel 4 Skader og ulykker

UTFORDRINGER	STYRKER/MULIGHETER
<ul style="list-style-type: none"> • Økende antall hoftebrudd • Stor andel av tungtransport i tett befolkede områder utgjør høy risiko for alvorlige ulykker 	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalifisering som trafikksikker kommune • Fokus på aldersvennlige lokalsamfunn • Bruke by- og stedsutvikling som virkemiddel for å forebygge skade samt fremme helse • Styrke sentrum som utviklingsområde og arena for innbyggere i alle aldersgrupper.

4.1.1.5 Kapittel 5 Helsereelatert atferd

UTFORDRINGER	STYRKER/MULIGHETER
<ul style="list-style-type: none"> • Ungdommens opplevelse av egen helse • Bare en av tre videregåendelever spiser frukt og grønt hver dag, og en god del får sjelden i seg slike matvarer. • Bruken av alkohol øker kraftig i løpet av videregående • Ungdommens bruk av andre rusmidler skiller seg ikke ut fra fylkes-/landsgjennomsnitt 	<ul style="list-style-type: none"> • Gode aktivitetsmuligheter • Aktive ungdommer • Helsefremmende barnehager og skoler • Tverrfaglig samarbeid • Matpakke-kultur • Barnehagene har god kunnskap om kosthold og helsefremming • Eldrerådet, rådet for funksjonshemmede og ungdomsråd kan bidra til å løfte fram aktuelle problemstillinger på vegne av sine målgrupper

4.1.1.6 Kapittel 6 Helsetilstand

UTFORDRINGER	STYRKER/MULIGHETER
--------------	--------------------

<ul style="list-style-type: none"> • Datagrunnlaget viser at Fauske ligger signifikant dårligere an enn resten av landet når det kommer til <ul style="list-style-type: none"> ○ for hjerte-/karsykdom ○ muskel- og skjelettplager ○ psykiske symptomer/lidelser for aldersgruppen 15-29 år • I forhold til KOLS og astma ligger Fauske noe høyere i forhold til resten av fylket og landet • Bruken av midler ved psykiske lidelser, inkludert ADHD- midler, utmerker seg i negativ retning • Fauske er over snittet i Nordland på legemeldt sykefravær, og blant de 10 kommunene i fylket med høyest sykefravær 	<ul style="list-style-type: none"> • Innbyggernes opplevelse av sosial støtte • Innbyggere føler seg trygge • Eldre som aktive innbyggere og samfunnsressurs • Naturtilgang • Gode og tilgjengelige nærmiljøanlegg • Helhetlig planlegging som fremmer lokal samfunnsutvikling
---	--

4.2 Hvordan arbeide videre med helseoversikten?

Oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer skal hjelpe oss å identifisere folkehelseutfordringer og ressurser. Den skal legge grunnlaget for å fatte gode beslutninger og utforme tiltak. God dokumentasjon er et godt utgangspunkt for en offensiv og framtidsrettet politikk med treffsikre tiltak. Gjennom et systematisk folkehelsearbeid kan vi bli mer treffsikre i innsatsen og tiltakene, slik at vi i større grad lykkes i å utjevne sosiale helseforskjeller.

Viktige grep for oss som kommune blir:

- Å få alle deler av organisasjonene til å ta et forebyggende og helsefremmende ansvar. Helsesektoren kan ikke gjøre dette alene. Dette fordrer en helhetlig politikk der alle grener av organisasjonen bidrar i å rette opp utfordringene som denne helseoversikten tilkjenner.
- Å jobbe mer aktivt med å redusere sosiale ulikheter i befolkningen.
- Å mobilisere (det øvrige) samfunnet til å ta et ansvar for å skape gode nærmiljøer, der mennesker tar ansvar for hverandre og sikrer fellesskap og livskvalitet for flest mulig

På bakgrunn av helseoversikten har administrasjonen utarbeidet forslag til prioriterte folkehelseområder for å svare til utfordringene oversiktsdokumentet viser til. Disse løftes over i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel (se kapittel 9.1). Helseoversikten vil gjennom et løpende oversiktsarbeid oppdateres årlig.

5. Vurdering av kommunens planbehov

Kommunal planstrategi skal bidra til at kommunens planlegging er tilpasset utfordringene og ikke er mer omfattende enn nødvendig. I det foregående kapittelet har vi beskrevet de muligheter og utfordringer Fauske kommune står overfor. I dette kapitlet vil vi omsette dette til prioriterte planoppgaver i inneværende kommunestyreperiode.

Kommunens planlegging skal være behovsstyrt og ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig. I tillegg skal den være tilpasset kommunens situasjon og utfordringer. Revisjon av eldre planer, eller utarbeidelse av nye planer krever mye ressurser, både med hensyn til bruk av ansatte og

kostnader knyttet til planprosessen. I vedlegg 1 viser vi en forenklet tabell over kommunens planer og hvilke planer som er berørt av oppgavene i denne planstrategien.

5.1 Tidlige innspill til planstrategien

I saksframlegg til politiske råd og utvalg vår 2020, ble det oppfordret til å komme med tidlige innspill til kommunal planstrategi. Administrasjonen mottok to innspill fra de politiske råd og utvalg:

1) Kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse: «Råd for likestilling av personer med funksjonsnedsettelse ber om at tidlig involvering av rådet innarbeides i arbeidsmetodikken for planarbeid». (vedlegg 2).

2) Eldrerådet: «Eldrerådets innspill til vedtatt plandokument er at administrasjonen sørger for at eldrerådet tas med i framtidige planprosesser som angår eldre slik at lovpålagt medvirkning blir reell. Konkret betyr det at det må etableres nye rutiner eller at eksisterende rutiner forbedres som sikrer systematisk deltakelse og ikke oppleves tilfeldig! Det må også gjøres kjent for eldrerådet hvordan dette dokumenteres som muliggjør kontrolltiltak/internrevisjon». (vedlegg 3).

Vurdering: Begge rådene innspill omhandler medvirkning, og ønsket om gjennomtenkte medvirkningsprosesser. Enhver planprosess krever ulike tilnærminger, og behovet for informasjonsinnhenting vil variere. Det er aktuelt å gå i dialog med de aktuelle rådene for å klarlegge hvilken betydning medvirkning og deltakelse i planarbeid tillegges; og hvilke behov som utspiller seg i framtidige planprosesser. Prosjektleder for kommuneplanens samfunnsdel går i dialog med de aktuelle rådene, i forbindelse med utarbeiding av ny samfunnsplan.

3) Norsk Friluftsliv: 04.03.20 oversendte Norsk Friluftsliv en hurtigguide til lokalpolitikere ved rullering av planstrategi (vedlegg 4). **Vurdering:** Veilederen vil benyttes i videre planarbeid, og da særlig i utarbeiding av kommuneplanen.

4) Salten friluftsråd: 07.11.19 mottok kommunen innspill til planstrategien. Innspillene vektlegger friluftsliv som et viktig strategisk virkemiddel i utvikling av kommunen, kartlegging og verdsetting av friluftsområder og utarbeiding og/eller slutføring av ferdselsåreplan (Vedlegg 5). **Vurdering:** Kartlegging og sikring av verdifulle friluftsområder for fremtiden legges til i «forslag til arealstrategier» i planprogram kommuneplanens samfunnsdel. Friluftsrådet ønsker å bli involvert tidlig i kommunens planprosesser. Friluftsrådet vil få tilsendt varsel om planoppstart, og andre tilhørende plandokumenter til følgende planer; kommunal planstrategi, kommuneplanen, kommunedelplan for fysisk aktivitet og friluftsliv og oppvekstplan.

5.2 Kommunens overordnede planer

Fauske kommune er pålagt å ha en samlet kommuneplan bestående av kommuneplanens samfunnsdel med handlingsdel, i tillegg til en areadel. Dette er hjemlet i plan- og bygningslovens §11-1.

Kommuneplanens samfunnsdel 2012-2025

Kommuneplanen er kommunens viktigste styringsdokument. Den skal være grunnlaget for sektorers planer og virksomheter i kommunen, og gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres. Kommuneplanens samfunnsdel ble sist utarbeidet i 2011, og var gjennom en mindre revidering i 2015. Siden dette har det skjedd store endringer i

ulike lowverk, og i nasjonale og regionale retningslinjer og forventninger. Planarbeidet med nåværende samfunnsplan har vært vurdert som en god planprosess. Likevel har ikke samfunnsplanen fungert som et godt styringsverktøy, og planen har ikke vært fulgt godt nok opp. Dette kan komme av at den oppleves som for lite tidsriktig. Etter evaluering av samfunnsplanen i administrasjonen våren 2020, ble følgende bragt fram:

- Planen har ikke hatt ønsket status de senere år, og det er ikke i tilstrekkelig grad tatt hensyn til de faktiske prioriteringene planen har satt.
- I nåværende plan påpekes det at handlingsdelen til planen er økonomiplanen m/ årsbudsjett. Dette har ikke kommuneloven åpnet opp for før i år 1. januar 2020. En fraværende og lite adekvat handlingsdel har ført til at det ikke har vært en god nok link opp mot økonomiplanleggingen, som igjen har ført til manglende oppfølging av strategiene som er satt.
- Det har ikke vært nok planoppmerksomhet når det gjelder oppfølging av planen. Det har vært for lite eierskap knyttet til planen, og det har resultert til at det er mangel på «en rød tråd» i kommunens planhierarki/plansystem.

Arbeidet er tidkrevende. Foreløpig fremdriftsplan tilsier at en planoppstart i 2020, og fastsetting av planprogrammet i desember 2020, vil medføre planvedtak tidligst i desember 2021/januar 2022.

Konklusjon: Kommuneplanens samfunnsdel revideres. Oppstart av planarbeid i 2020.

Kommuneplanens arealdel 2018-2030

Med bakgrunn i oppstart av planprosess med ny kommuneplanens samfunnsdel, sees det nødvendig å vurdere om kommuneplanens arealdel skal revideres. Kommuneplanens arealdel skal ha en tett kobling opp mot kommuneplanens samfunnsdel. Når det foreligger ny samfunnsplan, vil det være nødvendig å se om arealdelen gjenspeiler samfunnsdelen. Noe som er nytt i samfunnsplanen, er utarbeiding av arealstrategier. Disse vil legge konkrete føringer for arealplanen.

Følgende argumenter for revisjon av kommuneplanens arealdel ble frambragt under evalueringen administrasjonen gjorde av planen våren 2020.

- Noen områder i kommuneplanen mangler samsvar mellom avsatt formål og planbestemmelser. Noen områder har og en reguleringsplan som i tillegg har uklare planbestemmelser. Uavklarte forhold fører til at forholdsvis enkle bygge- og fradelingsaker blir kompliserte, som fører til bruk av unødig tid og ressurser på å avklare.
- Det er identifisert planbestemmelser som er utydelige, og disse må vurderes og revideres for å redusere misforståelser og tolkninger. Dette gir mer forutsigbarhet for innbyggere og utbyggere, og gjør saksbehandlingstiden kortere.
- Det er områder som har formål som ikke lengere er aktuelle, eller som bør endre på bakgrunn av nye lover og retningslinjer (og endringer i arealbruk). Dette ble ikke gjennomført grundig nok i forrige planprosess, men bør prioriteres nå. Administrasjonen har mottatt ønsker utenfra om at det er nødvendig med en ny gjennomgang av formål når det gjelder allerede bebygde områder. Dette gjelder både nye arealer til byggetiltak, men også areal som ikke er egnet for dets formål. Ved vurdering av arealene, kan vi effektivisere arealutnyttelsen, og forsøke å tilrettelegge for flere (og bedre) bolig- og næringsareal.

- Byggesak opplever stor saksmengde i områder hvor det foreligger gamle reguleringsplaner med lav utnyttelsesgrad. Eksempel: Gamle reguleringsplaner med lav utnyttelsesgrad (f. eks 10%), som gjør at private må søke dispensasjon fra reguleringsplan for å bygge eksempelvis små garasjer. Dette fører til økt merarbeid for kommunen, og økte saksbehandlingskostnader for tiltakshaver. Dette resulterer i dispensasjonssøknader fra planen for enkle tiltak, som igjen medfører merarbeid for kommunens administrasjon, og merkostnader for tiltakshaver.
- Dagens format er uhensiktsmessig med tanke på folkehelseområder slik som samferdsel, sosiale møteplasser/lekeplasser, gjennomfartsårer, grønne lunger og lignende. Det er ønskelig å utarbeide en god plan – som i større grad ivaretar folkehelse. Det bør også vurderes å utarbeide en egen og egnet lekeplassnorm som ivaretar gode oppvekstmiljø.
- Det må sees nærmere på hvilke område- og detaljreguleringer som er vedtatt siden forrige planprosess, og hvilke mangler plankartet har. Det eksisterer også en del eldre reguleringsplaner som bør vurderes om bør tas ut, og erstattes av generelle formål og bestemmelser i kommuneplanen. Områdene kan spesifiseres i egne soner for å bevare viktige detaljer. Denne vurderingen vil gi en større forutsigbarhet, og redusere søknader om dispensasjoner i eksisterende boligområder - hvor man etter dagens bestemmelser ikke får gjort tiltak som egentlig ikke vurderes å ha negative konsekvenser. Det må vurderes for enhver plan hvorvidt det er behov for overkjøring av enten bestemmelser, plankart eller hele planen.

Arbeidet med revidering av arealplanen er svært krevende. Sist gang arealplanen ble revidert tok planprosessen tre år. Dersom det skal igangsettes ny planprosess, så er det viktig at det må vurderes bygge- og deleforbud for enkelte deler av kommunen. For å se til at planavdelingen får ro til å gjennomføre planoppgaven bør det også vurderes å innføres saksbehandlingsstopp for nye reguleringsplaner for en gitt periode. Dette vil medføre at planarbeidet med ny arealplan kan effektiviseres, og at planprosessen ikke går over flere år.

Konklusjon: Deler av kommuneplanens arealdel revideres i løpet av kommunestyreperioden.

Kommuneplanens handlingsdel og økonomiplan

I henhold til kommuneloven skal alle kommuner ha økonomiplan gjeldende for fire år, og et detaljert årsbudsjett, som skal rulleres årlig. Kommuneplanen skal etter plan- og bygningslovens § 11-1 ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. Nytt i kommunelovens § 14-4 av 1. januar 2020, er at økonomiplanen kan inngå i, eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1. Når handlingsdelen kobles sammen med økonomiplanen, blir det generelt lettere å forstå økonomiplanen - og det blir en god kobling mellom samfunnsplanen og økonomiplanen. For å utvikle et godt og velfungerende plansystem, anses det som en god løsning å slå sammen disse planene – og det bør gis en beskrivelse av hvordan føringene i samfunnsdelen skal følges opp.

Konklusjon: Kommuneplanens handlingsdel slås sammen med økonomiplan og årsbudsjett. Kommuneplanens handlingsdel skal i henhold til plan- og bygningslovens § 11-1 rulleres årlig.

5.3 Kommunedelplaner

Kommunedelplaner skal gjennomgå hvert 4. år i forbindelse med planstrategien. Ved en eventuell revidering av planer kan det utføres en fullstendig, eller en mindre gjennomgang. Et annet alternativ er å prolongere gjeldende plan, med en revidert handlingsplan.

5.3.1 Arealmessige kommunedelplaner

Kommunedelplan for Fauske sentrum 2018-2030

Kommunedelplan for sentrum ble sist revidert sammen med kommuneplanens arealdel i 2018. På bakgrunn av data fra Byromsseminaret i 2018 og Urban Trigger-prosjektet i 2019 er det ønskelig å vurdere hvilke arealmessige grep som kan gjøres for å videreutvikle sentrum i tråd med innsamlet informasjon. De nasjonale forventningene regjeringen la fram i 2019 legger vekt på fortetting og høy arealutnyttelse i byområder/sentrum, og det påpekes også at nye boliger, næringsvirksomhet, arbeidsplasser og tjenestetilbud skal lokaliseres i eller tett på sentrum. Det bør sees nærmere på soneinndelingen i nåværende plan. Det bør skilles mellom Fauske sentrum og Fauske som tettsted, altså en eventuell reduksjon av planområdet/planavgrensning for kommunedelplan for sentrum.

Konklusjon: Kommunedelplan for Fauske sentrum revideres i løpet av kommunestyreperioden.

Kommunedelplan for de gruveindustrielle kulturminnene i Sulitjelma

Gjennom Riksantikvarens prosjekt «Kulturminner i kommunen» mottok Fauske kommune 300.000 kr i støtte til å utarbeide en kulturminneplan. Målet var å styrke kompetansen om kulturminne i kommunene og få bedre oversikt over verneverdige kulturminner. Det ble i 2019 vedtatt kommunedelplan for kulturminner for de gruveindustrielle kulturminnene i Sulitjelma. På grunn av manglende kulturminnefaglig kompetanse i administrasjonen i tillegg til kapasitetsmangel, inneholder ikke vedtatt plan verken planbestemmelser eller hensynssoner. Kommunedelplanen må videreutvikles, slik at den også inkluderer planbestemmelser og hensynssoner. I tillegg må det vurderes å igangsette planprosess for kulturminneplan for hele kommunen på sikt. Ferdigstilling av Sulitjelma-delen er førsteprioritet, før det kan påbegynnes kartlegging av kulturminner i hele kommunen.

Konklusjon: Påbegynt plan for de gruveindustrielle kulturminnene i Sulitjelma ferdigstilles. Planoppstart 2021.

Kommunedelplan for Skjerstadfjorden 2019-2030

Kommunedelplanen ble vedtatt 13.06.2019, og erstatter deler av kommuneplanens arealdel. Planarbeidet har vært utført som et interkommunalt prosjekt mellom Bodø, Saltdal og Fauske kommune, og fastsetter rammer for bruk og vern i sjøområdene for disse kommunene.

Konklusjon: Ikke gjenstand for revisjon denne kommunestyreperioden.

5.3.2 Tematiske kommunedelplaner

Kommunedelplan for energi og klima 2018-2030

Kommunedelplanen gir et faktagrunnlag med utslippsmål fram mot 2030 og langsiktige målsetninger fram mot 2050. Med planen ønsker kommunen å ivareta formålet etter Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging, som er å: 1. sikre at kommunene går foran i arbeidet med å redusere klimagassutslipp. 2. sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunene. 3. sikre at kommunene bruker et bredt spekter av sine roller

og virkemidler i arbeidet med å redusere klimagassutslipp. Klimaplanen er delt opp i to deler: en teoretisk del og en handlingsplan. Handlingsplanen ble sist revidert og vedtatt 14.05.2020.

Konklusjon: Handlingsplanen vurderes årlig. Planens teoretiske del har ikke behov for revidering denne perioden.

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og friluftsliv 2015-2021

Kommunedelplanen for idrett og fysisk aktivitet ble vedtatt sist i sak 76/15, med planperiode 2015-2018. I 2018 og i 2019 ble planen prolongert. I 2019 ble det varslet planoppstart for ny plan. Etter en revisjon var planen ute til høring fra 29.11.19 – 16.01.20. Administrasjonen vurderte da at planen ikke var tilstrekkelig oppdatert i forhold til planens plass i plansystemet. I kommunestyrevedtak av 18.06.20 ble det fastsatt at dagens den generelle delen av kommunedelplanen, og at det settes i gang ny planprosess. Enhet kultur og enhet plan og utvikling utarbeider planen i samråd.

Konklusjon: Planen er prolongert ut 2021. Planens generelle del revideres i løpet av 2021, og handlingsplanen revideres årlig.

Kommunedelplan for helse, omsorg og sosial 2018-2026

Kommunedelplanen «Mestring og mulighet» angir de overordnede strategiene for hvordan samhandlingsområdet helse-, omsorg og sosial i Fauske kommune skal møte de utfordringene som forventes i de kommende årene. Dette omfatter tjenester som blant annet er forankret i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, lov om sosiale tjenester og lov om folkehelsearbeid. Gjennom kommunens årlige budsjett og 4-årige handlingsprogram vil strategiene i planen konkretiseres i mål og tiltak basert på nasjonale føringer og lokale vedtak.

Konklusjon: Planen skal revideres hvert 4 år, og skal derfor gjennom en revisjon i løpet av 2022.

Kommunedelplan for trafikksikkerhet 2019-2023

Kommunedelplanen ble sist vedtatt i 2019, og omhandler trafikksikkerhetsarbeidet for kommunen. Planen har fokus på systemtenkning for alt trafikksikkerhetsarbeidet og folkehelsearbeidet i hele kommunens organisasjon. Planen inneholder et faktagrunnlag, med en handlingsdel tar for seg prioriterte tiltak som ligger til grunn for blant annet søknad om trafikksikkerhetsmidler. Det er også fastsatt tiltaksliste for alle samhandlingsområdene i kommunen. I løpet av 2020 har kommunens enheter arbeidet for å bli godkjent som Trafikksikker kommune. Dette har vært en målsetning i kommunedelplan for trafikksikkerhet. Godkjenningen finner sted i løpet av høsten 2020. Det er utarbeidet egen instruks for arbeidets art og omfang.

Konklusjon: Planens handlingsdel revideres årlig. Ikke behov for revidering av planens generelle del før tidligst 2023-2024.

Kommunedelplan for strategisk næringsutvikling

I dag har ikke Fauske kommune noen egen plan når det gjelder næringsutvikling. Fauna KF har en egen strategisk plan for næring som de arbeider ut fra. Det skal utarbeides en egen kommunedelplan som tar for seg kommunens arbeid, i samarbeid med Fauna KF. Det har vært gjennomført samarbeidsmøter med foretaket, og det vil resultere i en egen planprosess. Prosessen med egen plan for næringsutvikling vil føre til et tettere samarbeid mellom kommunen og foretaket Fauna. Det skal avklares roller, forventninger til hverandres oppgaver, og en klargjøring av saksgangen når det gjelder næringsetablering.

Ved å ha en god prosess i samfunnsplanen, kan det bidra til at arbeidet med næringsplanen ikke behøver å beslaglegge store ressurser. Den formelle planprosessen med næringsplanen kan påbegynnes allerede samtidig som vedtak av samfunnsplanen (desember 2021/ januar 2022). Likevel vil arbeidet som gjøres i samfunnsplanen, også være en del av næringsplanen. Det er viktig at vi har gode og gjennomtenkte prosesser når vi nå er i gang med fornying av planhierarkiet i kommunen. Arbeidet fordeles mellom Fauna KF og Fauske kommune.

Konklusjon: Ny kommunedelplan utarbeides i løpet av kommunestyreperioden. Planen påbegynnes formelt når samfunnsplanen er vedtatt, tidligst desember 2021.

5.4 Fag/temaplaner

Alkoholpolitisk handlingsplan

Planen skal i henhold til alkoholloven rulleres hvert 4. år. Det har kun skjedd små endringer i Alkoholloven siden vår plan ble vedtatt. Dette omhandler ordlyden i noen av kapitlene og har ikke noe innvirkning på den kommunale delen av Alkoholloven. Kommunen forholder seg til enhver tid oppdatert alkohollov og alkoholforskrift. Planen ble sist vedtatt i kommunestyremøte av 18.06.20.

Konklusjon: Revideres/rulleres ikke i denne kommunestyreperioden. Neste revisjon i 2024.

Beredskapsplan

Beredskapsplanen er utviklet med tanke på hvordan man skal håndtere en krise- eller ulykkessituasjon som rammer kommunen og dens innbyggere. Beredskapsplanen omfatter krisesituasjoner både internt i kommunen og eksternt, som har konsekvenser for personer med tilknytning til kommunen, eller Fauske som kommune. Planen omfatter planer for organisering, varsling, informasjon/omdømme og handlingsplaner mot konkrete hendelser. Beredskapsplanen er en del av det kontinuerlige beredskapsarbeidet i kommunen, og blir jevnlig revidert med bakgrunn i hendelser, øvelser og endrede behov og krav.

Konklusjon: Beredskapsplan og tiltaksplan skal være basert på siste ROS, og vil da gjennomgå en ny større revisjon i 2021.

Boligsosial handlingsplan 2018-2028

Planen ble vedtatt i 2018, og bakgrunnen for planen ligger i regjeringens boligpolitiske visjon om at alle skal kunne bo trygt og godt. Fauske kommune har de seneste årene vært en aktiv aktør på boligområdet, dette som tilrettelegger, eier, leietaker og pådriver i boligutvikling. Kommunen er som tidligere nevnt deltaker i samarbeidsprosjektet Boligsosiale hensyn i helhetlig kommunal planlegging 2018-2021. I kommunestyrevedtak av 22.03.2018 ble det vedtatt at det skal utarbeides en boligpolitisk plan, som den boligsosiale planen skal inngå i. Gjennom prosjektet vil kunnskapsgrunnlaget for den boligsosiale planen fornyes, og det vil i prosjektperioden også arbeides med utarbeiding av en boligpolitisk plan.

Konklusjon: Prosjekt og planarbeid pågår. Temaplan boligpolitisk plan ferdigstilles i løpet av 2021/2022.

Demensplan 2020-2026

Demensplanen ble vedtatt 23.05.2020. Planen skal angi retningen vi ønsker for demensomsorgen i Fauske. Den skal bidra til at Fauske blir et mer aldersvennlig lokalsamfunn, og målet er at de som får en demenssykdom skal kunne opprettholde et verdig

liv hele livet ut. Økt kunnskap hos Fauskes befolkning og de som arbeider med personer med demens, bidrar til større forståelse og trygghet i møtet med personer med demens. Planen er basert på nasjonale og lokale føringer, innspill etter høringer samt innspill og erfaringer fra Fauske kommune.

Konklusjon: Planens generelle del revideres ikke denne perioden. Handlingsplanen revideres ved behov.

Habiliteringsplan

Kommunen har mottatt midler fra Fylkesmannen i Nordland til styrking av habilitering og rehabilitering i kommunene, og det utarbeides i den forbindelse en egen temaplan. Planen skal bidra til bedre styring av tjenestene for personer med behov for habilitering og rehabilitering. Arbeidet foregår i tett samarbeid med ulike brukerorganisasjoner, utøvende tjenester, eldrerådet og rådet for likestilling av funksjonshemmede. Fagpersoner og faggruppers kompetanse og erfaring benyttes også. Fastsatte mål for planarbeidet er følgende:

- kartlegge og nedfelle tilbudene som allerede finnes i kommunen
- styrking av koordinerende enhets rolle
- avdekke eventuelle mangler i tjenestetilbudet

Konklusjon: Planarbeidet pågår, og ferdigstilles i løpet av 2020

Havneplan Per i dag har ikke kommunen noen havneplan. Innen 31.10.20 skal havneplanen for Fauske kommune være vedtatt. Planen skal inneholde ansvarsbeskrivelser og planer for drift, vedlikehold av havner og kaianlegg i kommunen.

Konklusjon: Planarbeidet er påbegynt, og ferdigstilles i løpet av 2020. Neste revisjon i 2024.

Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)

Kommunen plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen. Resultatet av dette arbeidet skal vurderes og sammenstilles i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse. Analysen skal gi et overordnet bilde av risiko- og sårbarhet i kommunen i henhold til krav i Sivilbeskyttelsesloven, Forskrift om kommunal beredskapsplikt, og veileder fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap DSB. Risiko- og sårbarhetsanalysen skal oppdateres i takt med revisjon av kommunedelplaner og for øvrig ved endringer i risiko- og sårbarhetsbildet.

Konklusjon: Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) revideres i 2021.

Hovedplan for skogsveier 2012-2021

Formålet med hovedplanen for skogsveier er å få en samlet oversikt over hvor i kommunens skogområder det kan være aktuelt å bygge nye skogsveier eller å ruste opp eksisterende skogsveier til en bedre veistandard. Det vil også være viktig å få frem hvilken prioritering de ulike veiprojekt bør ha. Dermed blir det lettere å se hvor tilgjengelige investeringsmidler skal brukes for å gagne skogeierne og samfunnet på best mulig måte. Hovedplanen for skogsveier vil i praksis primært være et arbeidsredskap for kommunen i dens veilednings- og motiveringsarbeid overfor skogeierne og i tilknytning til kommunens forvaltning av tilskuddsordninger, lover og forskrifter i landbruket. Hovedplan for skogsveier skal ikke være en rettslig bindende plan. Planen er utarbeidet primært som et veiledende hjelpemiddel for den kommunale skogforvaltningen.

Konklusjon: Revideres i løpet av 2021.

Kulturplan

Det er behov for å utarbeide en egen temaplan for kultur i Fauske kommune. Kultur handler om mennesker, møter mellom mennesker og om mennesker som vil skape noe. Det handler om engasjement og lidenskap. Dette er avgjørende for kulturens vekst og utvikling. Temaplanen skal bygge på kommuneplanens samfunnsdel, og danner grunnlaget for kultursatsingen i kommunen.

Konklusjon: Planoppstart i løpet av 2022.

Målsetninger for hjorteviltbestanden 2018-2020

Forvaltningsplanen for hjortevilt er utarbeidet av viltforvaltningen i Fauske kommune i samarbeid med representanter for elgvald i kommunen. Plan og utviklingsutvalget vedtar planen etter at den har vært ute på høring. Planen er utarbeidet på bakgrunn av data fra hjorteviltregisteret og lokal kunnskap. Forvaltningsplanen skal være et styringsverktøy for forvaltning av hjortevilt (elgbestanden) for perioden 2018 -2020.

Konklusjon: Revideres i løpet av 2020/2021.

Strategier for miljø og næringstiltak i landbruket 2017-2020

Kommunene fikk ansvaret for nærings- og miljøvikemidlene i landbruket (SMIL OG NMSK) med virkning fra 1.1.2004. Kommune må utarbeide flerårige tiltaksstrategier som skal danne grunnlaget for fylkesmannens fordeling av midler til kommunene. Dagens strategidokument utgår i år.

Konklusjon: Arbeidet med nye strategier er påbegynt, og ferdigstilles i 2020/2021.

Strategisk landbruksplan

Per dags dato foreligger det ingen egen plan for landbruket i Fauske kommune, da tidligere plan utgikk i 2013. På bakgrunn av oppstart av ny samfunnsplan og egen plan for næringsutvikling, er det uvisst om det er behov for egen temaplan. Dette må vurderes ved ferdigstilling av næringsplanen. Målet er å få til en allsidig plan, som bidrar til at det ikke er nødvendig med en egen landbruksplan.

Konklusjon: Tas opp til vurdering ved utarbeiding av kommunedelplan for strategisk næringsutvikling.

Temaplan for rus og psykisk helse 2020-2022

Bakgrunnen for planen er å kunne tilby best mulig helsetjenester til de som trenger det veid opp mot samfunnets samlede midler og ressurser. Formålet er å tydeliggjøre kommunens tilbud til mennesker med psykiske problemer, rusproblematikk, eller en kombinasjon av disse. Planen skal beskrive eksisterende tjenestetilbud og synliggjøre utfordringene Fauske kommune står overfor de neste årene. Det avklares hvilke mål, tiltak og strategier innenfor feltet rus og psykisk helse kommunen bør satse på. Den skal i særlig grad forberede tjenestene på kapasitet og organisering til å ta imot oppgaver som forventes. I tillegg skal den beskrive forebyggende arbeid innen feltet, samt hvordan tjenesten samarbeider med andre tilbydere av helsetjenester. Planen erstatter tidligere Rusmiddelpolitisk plan og Handlingsplan for psykisk helsearbeid.

Konklusjon: Planarbeidet pågår, og planen skal til politisk behandling i løpet av 2020.

Temaplan: «Laget rundt barnet». Samhandlingsplan for Oppvekst og Kultur. 2020-2024

Fauske kommune har siden 2014 hatt en kommunalt vedtatt samhandlingsplan for oppvekst- og kulturområdet. Forrige temaplan hadde en varighet fra 2014 – 2019. Det er nå klart for en ny temaplan for perioden 2020 – 2024. Meld. St. 6 (2019-2020) om «Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO» legger føringer for et sterkere lag rundt barna, og rundt lærerne, for å kunne gi et enda bedre og mer helhetlig tilbud til barn og unge. Det er med bakgrunn i denne stortingsmeldingen at samhandlingsplanen har fått tittelen «Laget rundt barnet». Planen skal bidra til økt kunnskap blant kommunens ulike samarbeidspartnere – om hverandre, og om hvilke muligheter som finnes i samhandling. Å møte utfordringene hver for oss er ikke et alternativ. I Fauske kommune skal vi sammen utgjøre *laget rundt barnet*.

Konklusjon: Planarbeidet pågår, og planen skal til politisk behandling i september – oktober 2020.

Veteranplan – plan for personell som har deltatt i internasjonale tjenester Veteraner som har deltatt i operasjoner på vegne av den norske stat har ikke formelle rettigheter som gir prioritet i det sivile helse- og velferdstilbudet. Samtidig har kommunene en sentral rolle i å sørge for at innbyggerne har det bra. Et viktig ledd i anerkjennelse av veteraners innsats, er å gjøre kommunale tjenester tilgjengelige og samordnet. Ordførerne i Indre Salten har i felleskap besluttet at det skal utarbeides felles veteranplan. Veteranplanen skal bidra til at kommunene (Fauske, Saltdal, Sørfold og Beiarn) enklere utfyller sin rolle som primær tjenesteleverandør for veteraners behov i lokalmiljøet både før, under og etter internasjonal tjeneste for Norge. Planens hoveddel (Del 1) er felles for de fire kommunene, mens tiltaksdelen (Del 2) vil variere fra kommunen til kommune. Enhet kultur har ansvar for denne temaplanen.

Konklusjon: Planen er under ferdigstilling, og skal legges fram for politisk behandling for kommunestyret oktober 2020.

5.5 Reguleringsplaner

Kommunen har en rekke reguleringsplaner. Disse er tilgjengelig på <http://saltenkom.no>. En fullstendig reguleringsplanoversikt er ikke tatt med i dette dokumentet.

Når det gjelder utarbeiding av nye reguleringsplaner, har administrasjonen utpekt at det er behov for å legge til rette for flere egnede deponiarealer. Fauna KF har uttalt seg at det er behov for en gjennomgang av næringsareal, og eventuelt nye reguleringsplaner av dette. Dette tas med videre i samfunnsplanens arealstrategier, se kapittel 9.3.

5.6 Interne planer i organisasjonen

Den kommunale planstrategien omfatter ikke revidering av de interne planene i organisasjonen. Likevel kan revidering av interne planer påvirke kapasiteten til administrasjonen, og det er derfor vedlagt en oversikt de kommunale planene som finnes i organisasjonen (se vedlegg 6). Oversikten skal oppdateres jevnlig, og det skal gjennomgås hvilke planer som er nødvendig internt.

6. Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel

6.1 Bakgrunn for planarbeidet

Alle kommuner skal ha en kommuneplan ifølge plan- og bygningslovens kapittel 11. Kommuneplanen skal være kommunens viktigste styringsdokument. Planen skal være grunnlaget for sektorers planer og virksomheter i kommuner, og gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres. Kommuneplanens samfunnsdel ble utarbeidet sist i 2011, og gjennomgikk en revisjon i 2015. I kommunal planstrategi 2017-2020 vedtok daværende kommunestyre å starte opp ny kommuneplanprosess i 2019. På grunn av kapasitetsmangel har oppstart av planprosess blitt utsatt, og planprogrammet for planen lanseres nå sammen med kommunal planstrategi 2020-2023.

Målet med kommuneplanprosessen er å:

- Utarbeide visjon og langsiktige mål og strategier for Fauske kommune fram mot 2030.
- Utforme en kommuneplan som er et godt overordnet politisk og administrativt verktøy, som skal fungere som et helhetlig og solid fundament for langsiktig og bærekraftig samfunnsutvikling av Fauske kommune.

6.2 Planprogram

For kommuneplaner skal det ifølge plan- og bygningslovens § 11-3 utarbeides planprogram etter reglene i § 4-1. Et planprogram er en beskrivelse av planprosessen kommunen legger opp til, og som skal ende opp i en konkret plan. Planprogrammet beskriver formålet med planarbeidet, hvilken prosess det legges opp til, herunder hvordan medvirkning skal skje, hvilke alternativer som skal vurderes og hvilke behov det er for utredninger før selve prosessen kan starte. Med andre ord er planprogram en oppgavebeskrivelse for en planprosess.

7. Rammeverk og overordnede føringer

Det vises til foregående kapittel i dokumentets første del (kommunal planstrategi), kapittel 4.

8. Dagens samfunnsplan

Nåværende kommuneplanens samfunnsdel ble utarbeidet i 2011, og ble sist revidert i 2015. Planen fremmer tre gjennomgående perspektiver; Folkehelse, omdømme og kompetanse. Perspektivene beskrives som sentrale for måloppnåelse.

8.1.1 Visjon

Kommuneplanens visjon fram mot 2025 er; Fauske - folkehelsekommunen der alle trives.

8.1.2 Overordnede mål

"Fram mot år 2025 skal vi sammen videreutvikle Fauske, Valnesfjord og Sulitjelma til et samfunn der det er: God folkehelse, vekst i næringslivet, vekst i folketall og gode tjenester».

Resultatoppnåelsen underveis i planperioden måles etter:

Folkehelse – kriteriene i ny folkehelselov og Folkehelseundersøkelsen i Fauske kommune.

Stedsutvikling – folketallsutvikling.

Næringsutvikling – sysselsettingsutvikling, antall etableringer, fokus på eksisterende og nye etableringer, og omsetningsutvikling/verdiskaping i bedriftene.

Tjenesteyting - kundetilfredshet med kommunens tjenesteyting.

8.1.3 Strategier

- Folkehelse
- Steds- og næringsutvikling - de tre sentraene
- Frivillig sektor
- Oppvekst, bo og nærmiljø
- Den regionale dimensjonen
- Miljø/energi, herunder nasjonalparker

8.2 Evaluering av nåværende samfunnsplan

Samfunnsplanen av 2011 har vært under evaluering av administrasjonen våren 2020.

Kommuneplanen skal være det viktigste styringsverktøyet i kommunen, men planen har de senere år ikke hatt ønsket status. Siden sist planen ble revidert, har det skjedd store endringer i nasjonale og regionale retningslinjer og forventninger, i tillegg til lovverk. Planen har helhetlig sett, ikke fungert som et godt styringsverktøy, og den har ikke vært fulgt godt nok opp. Dette kan komme av at den nå er for lite tidsriktig. Etter evaluering av samfunnsplanen i administrasjonen våren 2020, ble følgende bragt fram:

- Planen har ikke hatt ønsket status de senere år, og det er ikke i tilstrekkelig grad tatt hensyn til de faktiske prioriteringene planen har satt.
- I nåværende plan påpekes det at handlingsdelen til planen er økonomiplanen m/ årsbudsjett. Dette har ikke kommuneloven åpnet opp for før i år 1. januar 2020. En fraværende og lite adekvat handlingsdel har ført til at det ikke har vært en god nok link opp mot økonomiplanleggingen, som igjen har ført til manglende oppfølging av strategiene som er satt.
- Planen har hatt et uhensiktsmessig format.
- Det har ikke vært nok planoppmerksomhet- eller kompetanse når det gjelder oppfølging av planen. Det har vært for lite eierskap knyttet til planen, og det har resultert til at det er mangel på «en rød tråd» i kommunens planhierarki/plansystem.
- Det er nødvendig med en tydelig og helhetlig steds- og byutviklingsplan for Fauske kommune, der vi tar Fauske videre til en moderne småby.
- Det bør utarbeides tydeligere mål og prioriteringer, med en plan for oppfølging og evaluering.

Kommunens økonomiske situasjon er også et av argumentene bak en ny samfunnsplan. For å imøtekomme framtidige utfordringer med dagens kommuneøkonomi, er det behov for bærekraftige og langsiktige strategier.

Gjeldende kommuneplan er ikke oppdatert i forhold til Fauske kommunes endrede økonomiske situasjon. Målet med ny kommuneplan er å lage en overordnet strategisk politikk for hvordan kommunen skal utvikles i et langsiktig perspektiv. Kommunens økonomiske situasjon gjør at vi er nødt å tenke nytt, og utnytte hele handlingsrommet som finnes ved å bygge felles kulturer, og utvikle ny politikk og nye satsingsområder for Fauske kommune. I ny samfunnsplan er det ønskelig å rette all innsats og samle ressursene mot en helhetlig Fauske kommune.

9. Fokusområder for ny samfunnsplan

Det er viktig å avklare hvilke temaer man skal konsentrere seg i revideringen av kommuneplanen. Dette kapittelet presenterer forslag til prioriterte folkehelseområder for kommunestyreperioden, samt forslag til fokusområder for ny samfunnsplan. Til sist drøftes det forslag til arealstrategier.

9.1 Forslag til prioriterte folkehelseområder for planperioden

I følge Folkehelselovens § 6 skal det i forbindelse med utarbeiding av kommuneplaner (etter plan- og bygningsloven) fastsettes mål og strategier som er egnet til å møte utfordringene kommunen står ovenfor. Dette skal gjøres med utgangspunkt i helseoversikten. Det er derfor utarbeidet forslag til prioriterte folkehelseområder for planperioden, som tas med videre i utarbeiding av kommuneplanens samfunnsdel.

- 1) Utjevning av sosial ulikhet i helse
- 2) Folkehelsearbeid i et livsløpsperspektiv

9.1.1 Prioriteringsområde 1 – Utjevning av sosial ulikhet i helse

Vi oppfatter gjerne Norge som et samfunn med en forholdsvis beskjeden grad av sosial ulikhet. Likevel er det også hos oss klare sammenhenger mellom sosial status og somatisk helse/psykisk helse.

Med sosial ulikhet i helse menes helseforskjeller som varierer systematisk med sosial posisjon i samfunnet. Den sosiale posisjonen måler vi med yrkesklasse, inntektsnivå eller utdanningslengde. Vi finner sosial ulikhet i nesten alle faktorer som påvirker helse og nesten alle sykdommer og dødsårsaker.

Befolkningens helse følger en gradient. Det vil si at mennesker med høy utdanning og gode jobber i gjennomsnitt har bedre helse. Forskning fra tvillingundersøkelsen til Folkehelseinstituttet viser blant annet at angstlidelser er seks ganger vanligere blant folk med bare grunnskole enn blant de med høyest utdanning. En mengde forskning i utlandet og Norge viser liknende sosiale gradienter for blant annet depresjon og alvorlige psykiske lidelser.

Sosial ulikhet i helse er problematisk for samfunnsutviklingen på flere måter:

- Det er et folkehelseproblem, fordi befolkningens totale helsepotensial ikke utnyttes fullt ut.
- Det er et rettferdighetsproblem, fordi mennesker i lavere sosiale lag frarøves livssjanser. Helse har en verdi i seg selv, men det er også en betingelse for å leve det livet en selv verdsetter. Vi kan snakke om en dobbel urettferdighet, ved at mennesker med lavere sosial bakgrunn både har dårligere levekår og opplever mer sykdom og oftere tidligere død.
- Det er et levekårsproblem, fordi sviktende helse er en viktig faktor ved sosial eksklusjon i Norge.
- Det er et samfunnsøkonomisk problem, fordi det reduserer sysselsetting og verdiskaping og øker offentlige utgifter, og svekker dermed den norske velferdsstatens økonomiske bærekraft.

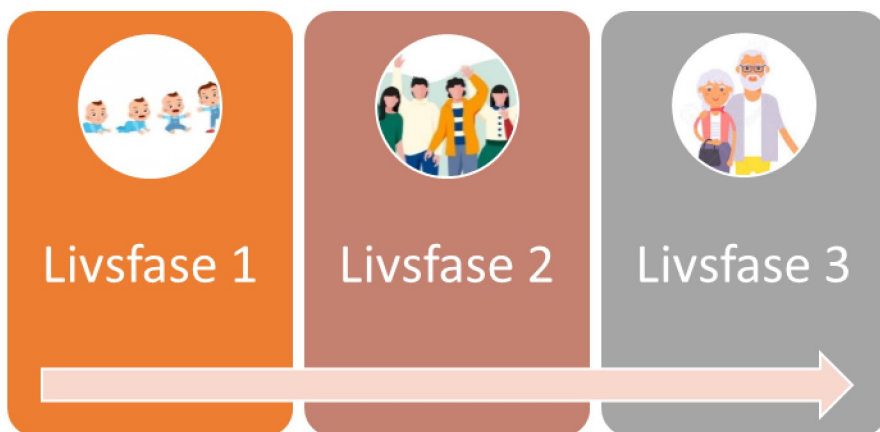
- Det er et velferds- og livskvalitetsproblem, fordi personer med helseproblemer og lav sosioøkonomisk status har langt dårligere forutsetninger for trivsel, generell tilfredshet og livskvalitet.

Prioriteringsområde 2 vil ha innvirkning på dette prioriteringsområdet.

9.1.2 Prioriteringsområde 2 - Folkehelsearbeid i et livsløpsperspektiv

Folkehelsearbeid handler ofte om å løse samfunnsflokker. Samfunnsflokker kjennetegnes ved at de ikke kan løses med enkeltstående innsats på ett samfunnsområde eller fagfelt. Her må ulike fagfelt og grupper gå sammen for å finne årsakssammenhenger og gode løsninger. Et livsløpsperspektiv vil bidra til at vi har fokus på tverrfaglighet og på helse i alt vi gjør.

I folkehelsearbeid og kartlegging av forhold i befolkningen bruker man ofte inndelinger basert på sosiale eller økonomiske forhold. Ser vi folkehelsearbeidet i et livsløpsperspektiv, med hovedvekt på ulike livsfaser, kan vi i større grad unngå å måtte sette inn særskilte tiltak rettet mot spesielle grupper. God innsats innenfor dette prioriteringsområdet vil på sikt føre til gevinst innenfor prioriteringsområde 1 (Utjevning av sosiale ulikheter i helse).

Livsfase 1 Tidlig barndom

Allerede i mors mage legges mye av grunnlaget for resten av et menneskes liv. I denne livsfasen, fra tidlig i svangerskapet og opp til 3-årsalderen er det viktig med målrettede og gjennomtenkte tiltak for å gi barnet en god oppvekst. Dette vil kunne gi bedre livskvalitet og livsmestring hos den enkelte, og samtidig bidra til gode og helsefremmende lokalsamfunn. Tiltak som settes inn tidlig, vil kunne ha effekt for hele livsløpet.

Mål og strategier foreslås knyttet til:

- Tidlig innsats
- Familiens helhetlige situasjon og ressurser
- Barnehagene som folkehelsearena

Livsfase 2: Fra barn til ung voksen

Arbeidet med å legge til rette for at flest mulig gjennomfører videregående skole starter lenge før ungdomsalderen. Allerede mens barnet er i barnehagealder legges det første grunnlaget. Hjemmet, barnehagen, skolen og organisasjonslivet er viktige arenaer for å gi barn og unge kunnskap og ferdigheter til å mestre livet. Tidlig innsats er et nøkkelord. Vi ser her at arbeidet med livsfase 1 henger nøye sammen med resultater i arbeidet med livsfase 2. Det er viktig å

fange opp og gjøre noe med de problemene barn og unge opplever både i og utenfor barnehage og skole. Slik kan man hjelpe dem som trenger det aller mest. Det handler om å bryte negative sirkler og erstatte dem med gode fremtidsløp.

Mål og strategier foreslås knyttet til:

- Skolene som folkehelsearena
- Utdanningsløp og overgang til arbeid
- Helsevaner
- Livsmestring
- Fauske kommune som bosted

Livsfase 3: Aktiv aldring – Et aldersvennlig samfunn

De nærmeste tiårene vil endre den demografiske sammensetning av Fauske betydelig. Det blir flere eldre, det blir en høyere andel eldre i befolkningen og det blir flere av de eldste eldre.

Den demografiske utviklingen vil påvirke og ha konsekvenser for de fleste av samfunnets institusjoner, sektorer og markeder, og vil kreve nye løsninger og skape endringer på en rekke områder. Samtidig ser vi at nye generasjoner eldre vil ha høyere utdanning, bedre helse, bedre boliger og bedre økonomi. Det kan bli av avgjørende betydning at de tar i bruk sine ressurser for å møte alderdommens utfordringer og muligheter.

Reformen Leve hele livet skal bidra til at eldre kan mestre livet lenger, ha trygghet for at de får god hjelp når de har behov for det, at pårørende kan bidra uten at de blir utslitt og at ansatte kan bruke sin kompetanse i tjenestene. Meldingens hovedfokus er å skape et mer aldersvennlig Norge og finne nye og innovative løsninger på de kvalitative utfordringene. Dette fokuset ønsker vi også i Fauske.

Mål og strategier foreslås knyttet til:

- Bo- og nærmiljø
  - Boliger og bofellesskap vi kan bli gamle i
  - Gode transportordninger (kollektivtransport)
  - Inkluderende og likeverdige samfunn
- Opprettholdelse av livsmestring og helse under aldring
- Eldre som aktive deltakere i samfunnet (Samfunnsressurs og «Reservestyrke»)

9.2 Forslag til fokusområder i ny samfunnsplan

Forslag til prioriterte folkehelseområder er utarbeidet på grunnlag av utfordringene og mulighetene kommunen står ovenfor. Disse områdene skal videre innarbeides i blant annet mål og strategier som legges under fokusområder i kommuneplanens samfunnsdel. Kommunenes sentralforbund (KS) beskriver (i dokumentet Status kommune 2020) seks kommunale politikkområder der kommuner har et handlingsrom til å utvikle sin rolle og sin politikk for bærekraftig samfunnsutvikling. Hvert av disse politikkområdene berører flere av FNs bærekraftsmål. KS sin inndeling innebærer slik sett ikke forslag om hvilke mål eller

virkemidler kommunen skal velge, men et forslag til metodikk for å arbeide samordnet med komplekse sektorovergrepene utfordringer knyttet til å sikre:

- Økonomisk bærekraft
- Sosial bærekraft
- Økologisk eller miljømessig bærekraft
- Et trygt og godt samfunn for alle.

FNs bærekraftsmål og KS sine 6 politikkområder gir en struktur, eller metodikk, for å arbeidet med å utforme Fauskes særegne politikk for å løse komplekse, sektorovergrepene samfunnsutfordringer. Utforming av politikken, med fastsetting og prioritering av langsiktige mål og strategier for de enkelte politikkområdene vil skje gjennom planprosessen.

1. God oppvekst og godt liv
2. Klima- og miljøvennlig utvikling
3. Omstillingsdyktig næringsliv
4. Attraktive byer og tettsteder
5. Mangfold og inkludering
6. Deltakende innbyggere

Planprogrammets bruk av 6 politikkområder, med henvisning til FNs bærekraftsmål definerer slik sett ikke politiske mål for utvikling av Fauskesamfunnet, utover å legge til grunn at en langsiktig politikk for utvikling av Fauske kommune som organisasjon og samfunn må være (økonomisk, sosialt og miljømessig) bærekraftig.

9.3 Arealstrategier

Den nye samfunnsplanen vil utarbeides på bakgrunn av nasjonale og regionale føringer og lokalt kunnskapsgrunnlag. Siden sist samfunnsplan ble utarbeidet, skal det nå utarbeides arealstrategier i kommuneplanens samfunnsdel. Arealstrategiene skal være bindeledet mellom samfunnsplanen og arealplanen. De skal gi overordnede føringer for kommunens fysiske utvikling. Den gir føringer for framtidig arealdisponering og strategiene skal bygges opp under målsetningene i samfunnsplanen. Strategiene skal først og fremst legges til grunn for revisjon av arealplanen, men vil i tillegg være førende for plan- og byggesaksbehandling. Fordeler med en arealstrategi kan være: forutsigbarhet for eksterne aktører, tidlig politisk dialog og forankring, mulighet for medvirkning på strategisk nivå, skaper sammenheng og helhet i planlegging, og få løftet blikket og se om utviklingen går i ønsket retning.

Arealstrategiene og all arealplanlegging skal gjenspeile de arealpolitiske retningslinjene satt av Nordland fylkeskommune. Her vises det til kapittel 8 i Fylkesplanen for Nordland 2013-2025.

Forslag til arealstrategier

- Kartlegging av behov for bolig- og næringsareal og utarbeide prioriteringsrekkefølge
- Definere viktige landbruksareal
- Kartlegge og legge av arealer for massedeponi for å imøtekomme utbygging i Saltene-regionen
- Legge til rette for fortetting og høyere utnyttelsesgrad
- Kartlegging og sikring av verdifulle friluftsområder for framtiden
- Kartlegging og sikring av arealer for moderne transportårer

10. Hvordan skal planarbeidet gjennomføres?

Med bakgrunn i kommunal planstrategi, samt helseoversikten, skal samfunnsdelen arbeide videre med de utfordringer og muligheter som er skissert. Det skal opprettes nye satsingsområder og målsetninger for perioden 2022-2032. Planarbeidet med kommuneplanens samfunnsdel foreslås gjennomført på følgende måte.

10.1.1 Organisering

Kommuneplanens samfunnsdel utarbeides med hjemmel i plan- og bygningsloven, og planprosessen må organiseres i tråd med lovens krav til organisering og prosess.

10.1.2 Politisk organisering

Kommunestyret er planmyndighet og skal gjøre endelig vedtak av planen i medhold av plan- og bygningslovens § 11-15. Ifølge kommunens delegeringsreglement skal Plan- og utviklingsutvalget behandle forslag til kommuneplan og komme med innspill til kommunestyret. Vedtak om høring og offentlig ettersyn av planprogram og planforslag skal fattes av Plan- og utviklingsutvalget. Formannskapet er satt som politisk styringsgruppe for planarbeidet.

10.1.3 Administrativ organisering

Arbeidet med rullering av kommuneplanens samfunnsdel organiseres som et prosjekt, der prosjektledelsen er lagt til enhet plan og utvikling. De ulike temaene i samfunnsdelen utredes og utarbeides av arbeidsgruppen i dialog med berørte fagområder og brukergrupper. Dette innebærer at arbeidsgruppen kan hente inn ny kunnskap og informasjon om et emne ved behov. Gruppen får fullmakt til å invitere aktuelle personer og foreninger til temagrupper, og til å utrede nye tema hvis det blir aktuelt. Forslag til satsingsområder og målsettinger legges fram til den politiske styringsgruppen og til politisk behandling ved behov.

10.1.4 Medvirkningsansvarlig

Medvirkning gjennomføres i alle faser av planprosessen. Prosjektleder har det overordnede ansvaret for å se til at medvirkningen gjennomføres på best mulig måte, og på riktig tidspunkt. Dette gjelder både den lovpålagte, og den ikke lovpålagte medvirkningen.

10.1.5 Prosjektdeltakere med mandat

Rolle og mandat	Stilling
Prosjekteier: <ul style="list-style-type: none"> Rådmannen er den formelle eier av prosjektet og planprosessen, og har besluttet å igangsette arbeidet med ny samfunnsplan på bakgrunn av kommunal planstrategi 2017-2020. Han fatter beslutninger om igangsetting/avslutning av prosjektet.	<ul style="list-style-type: none"> Rådmann.
Administrativ prosjektgruppe: <ul style="list-style-type: none"> Ledes av rådmannen Styringsgruppen har det overordnede ansvaret for prosjektet, på vegne av prosjekteier Holder politiske organer orientert om prosjektet.	<ul style="list-style-type: none"> Rådmann Kommunalsjef for Helse og omsorg Kommunalsjef for Oppvekst og kultur

<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitetssikrer beslutningsunderlaget for politiske organer • Vurdere eventuelle problemstillinger underveis 	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunalsjef for Eiendom, plan og samfunnsutvikling • Økonomisjef
<p><u>Politisk styringsgruppe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ledes av ordfører. • Holder politiske organer orientert om prosjektet. • Vurderer eventuelle problemstillinger underveis 	<ul style="list-style-type: none"> • Formannskapet
Rolle og mandat	Stilling
<p><u>Prosjektleder</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Har den operative og daglige styringen av prosjektet • Har ansvaret for at prosjektet gjennomføres i henhold til mandat og milepælsplan, gitt av prosjekteier, evt. etter styringssignaler fra prosjekt- og styringsgruppe • Leder arbeidsgruppen(e). • Utforming av endelig plan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Areal- og samfunnsplanlegger
Rolle og mandat	Stilling
<p><u>Arbeidsgruppe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Utfører arbeid i henhold til milepæls- og fremdriftsplan utformet av prosjektleder • Utforming av skriftlig kunnskapsgrunnlag og vurderinger. 	<ul style="list-style-type: none"> • Enhetsleder plan og utvikling • Folkehelserådgiver • Kommunepsykolog • Kommuneoverlege • Enhetsleder helse • Enhetsleder pleie og omsorg • Enhetsleder skole • Enhetsleder barnehage • Ledende helsesykepleier • Enhetsleder kultur • Daglig leder av Fauna KF • Regnskapssjef
<p><u>Referansegruppen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Referansegruppen er en arena for dialog og kan involveres gjennom folkemøter, gjestebud, digital deltakelse m.m. • Referansegruppen skal gi faglige og konstruktive innspill i prosessen. • Gjennom planprosessen kan det opprettes tematiske referansegrupper. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nærmiljøutvalg, politiske råd og utvalg. • Frivillige organisasjoner, lag og foreninger, bedrifter og næringsliv.

10.2 Medvirkning

Medvirkning i planprosesser har flere hensikter, og er også en lovpålagt oppgave i planleggingen som følge av plan- og bygningsloven:

§ 5-1 Medvirkning

Enhver som fremmer planforslag, skal legge til rette for medvirkning. Kommunen skal påse at dette er oppfylt i planprosesser som utføres av andre offentlige organer eller private.

Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, skal sikres gode muligheter for medvirkning på annen måte.

Fra et demokratiperspektiv er det viktig at alle interesser høres og at det gis mulighet for innspill. Medvirkning bidrar med viktig kunnskap og fremmer kreativitet i planleggingen, og gjør dermed planene bedre. Planarbeidet skal organiseres slik at alle interesserte og berørte har anledning til å gjøre seg kjent med innholdet i planen og komme med innspill. I tillegg til fastsatte høringsperioder etter loven legges det opp til deltakende prosesser i planarbeidet.

Forslag til medvirkningsopplegg utover plan- og bygningslovens lovpålagte prosesskrav og høring:

- Vi skal oppfordre til medvirkning og innspill gjennom å stille spørsmål om viktige tema.
- Internett skal brukes aktivt i informasjon gjennom hele planprosessen.
- Kommunens Facebook-side skal brukes til å legge ut tema/spørsmål som innbyggerne kan gi innspill på gjennom prosessen.
- Det opprettes samarbeid med lokalpressen om å få debatt om aktuelle saker.
- Aktuelle grupper inviteres til diskusjons- og samarbeidsmøter rundt bestemte fokusområder/tema (for eksempel ungdomsrådet, eldrerådet, råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne).
- For å få med barn og unges egne interesser kan det gjennomføres workshop/stands i skolene.
- Faste møter med Ungdomsrådet.
- Stands ulike steder i kommunen (AMFI, Handesparken, ved idrettshall, ved ungdomsskolen og på videregående skole), for å snakke med og få innspill fra innbyggerne.
- Gjestebud og/eller folkemøter.
- Involvering av nærmiljøutvalg, lag, foreninger og bedrifter.

10.3 Framdriftsplan

Prosjektet føres fremover gjennom en fremdrifts- og milepælsplan satt av administrativ styringsgruppe i samråd med prosjektleder. Det tas sikte på sluttbehandling av samfunnsdelen januar 2022. Framdriftsplanen som vises her, forutsetter at planprosessen går som skissert.

10.3.1 Utarbeiding, høring og fastsetting av planprogram

Planprogram	Når?	Hvem?
Saksframlegg med tilhørende dokumenter sendes for politisk behandling.	19. august 2020	Politisk sak til Plan- og utviklingsutvalget. Utgående

		brev til resterende råd og utvalg.
Forslag til kommunal planstrategi og forslag til planprogram for ny samfunnsplan legges fram	2.september 2020	Helse- og omsorgsutvalget
Forslag til kommunal planstrategi og forslag til planprogram for ny samfunnsplan legges fram	3. september 2020	Oppvekst- og kulturutvalget
Forslag til kommunal planstrategi og forslag til planprogram for ny samfunnsplan legges fram for politisk behandling	8.september 2020	Plan- og utviklingsutvalget
Høring og offentlig ettersyn av forslag til planprogram (seks uker) og offentliggjøring av forslag til kommunal planstrategi (30 dager)	9. september – 21. oktober 2020	Alle råd og utvalg, statlige og regionale myndigheter, nabokommuner og allmennheten.
Forslag til kommunal planstrategi og forslag til planprogram for ny samfunnsplan legges fram	9. september 2020	Eldrerådet
Forslag til kommunal planstrategi og forslag til planprogram for ny samfunnsplan legges fram	10. september 2020	Kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse
Forslag til kommunal planstrategi og forslag til planprogram for ny samfunnsplan legges fram	23. september 2020	Formannskapet
Forslag til kommunal planstrategi og forslag til planprogram for ny samfunnsplan legges fram	25. september 2020	Ungdomsrådet
Forslag til kommunal planstrategi og forslag til planprogram for ny samfunnsplan legges fram	1.oktober 2020	Kommunestyret
Vurdering av merknader til planprogrammet	21. oktober – 3. november 2020	Administrativ prosjektgruppe og prosjektleder
Levering av revidert planprogram for gjennomgang	3. november 2020	Plan- og utviklingsutvalget
Gjennomgang av revidert planprogram	17. november 2020	Plan- og utviklingsutvalget
Fastsetting av planprogram og vedtak av kommunal planstrategi (Det må gjøres to ulike vedtak; vedtak av kommunal planstrategi og fastsetting av planprogram for kommuneplanens samfunnsdel).	11. desember 2020	Kommunestyret

10.3.2 Planprosessen - fra planoppstart til vedtatt plan

Faser	Aktivitet	Aktører	Tidsrom
-------	-----------	---------	---------

Oppstart av prosessen	Informasjonssak til alle politiske råd og utvalg. Samkjøring av planprosess ny samfunnsplan med kommunal planstrategi	Administrativ prosjektgruppe og prosjektleder	April 2020
Utarbeiding av kunnskapsgrunnlag	Gjennomgang av nåværende plan, nasjonale planretningslinjer og forventninger	Administrativ prosjektgruppe ,prosjektleder og folkehelserådgiver	Mai 2020 - August 2020
Forslag til planprogram	Utarbeide forslag til planprogram	Administrativ prosjektgruppe og prosjektleder	Mai 2020 – august 2020
Høring av planprogram	Høring og offentlig ettersyn	Plan- og utviklingsutvalget	September – oktober 2020
Revidering av planprogram	Endring av forslag til planprogram på bakgrunn av innspill	Administrativ prosjektgruppe og prosjektleder	Oktober - november 2020
Fastsetting av planprogram	Vedtak i kommunestyret	Kommunestyret	Desember 2020
Utarbeiding av planforslag	Datainnsamling, produksjon av planforslag	Styringsgruppe, administrativ prosjektgruppe, arbeidsgruppe og prosjektleder	Desember 2020 – september 2021
Høring av kommuneplan	Høring og offentlig ettersyn	Plan- og utviklingsutvalget Kommunestyret	September – oktober 2021
Revidering av planforslag	Merknadsbehandling og utarbeiding av endelig plan	Styringsgruppe, administrativ prosjektgruppe, arbeidsgruppe og prosjektleder	Oktober 2021 – januar 2022
Politisk sluttbehandling	Vedtak	Kommunestyret	Første kommunestyremøte i 2022
Evaluerings av planprosess		Politisk styringsgruppe Administrativ styringsgruppe Prosjektleder Arbeidsgruppe Fokusgrupper Referansegrupper	Vår 2022

10.4 Hvordan kan du sende inn innspill?

Innspill til forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel kan sendes elektronisk til postmottak@fauske.kommune.no , eller via brev til Fauske kommune, Postboks 93, 8201 Fauske.

Vedlegg

Vedlegg 1 – Planbehov vist i tabellformat

Vedlegg 2 – Innspill fra Kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse

Vedlegg 3 – Innspill fra Eldrerådet

Vedlegg 4 – Innspill fra Norsk Friluftsliv

Vedlegg 5 – Innspill fra Salten Friluftsråd

Vedlegg 6 – Interne planer i organisasjonen

Forslag til prioritering av planoppgaver 2020-2023

Plan	Planperiode	Behov for revidering?	Ansvarlig	2020	2021	2022	2023
Kommuneplanens samfunnsdel	2012-2025	Ja	Rådmannen	X	X		
Kommuneplanens arealdel	2018-2030	Deler av planen vurderes revidert	Rådmannen			X	X
Kommunedelplaner							
Kommunedelplan for de gruveindustrielle kulturminnene i Sulitjelma	2019-2030	Ja.	Enhet Plan og utvikling		X	X	
Kommunedelplan for energi og klima	2019-2022	Vurderes årlig	Enhet Plan og utvikling		X	X	X
Kommunedelplan for Fauske sentrum	2018-2030	Ja	Enhet Plan og utvikling			X	X
Kommunedelplan for fysisk aktivitet og friluftsliv	2015-2021	Ja	Enhet kultur		X		
Kommunedelplan for helse, omsorg og sosial – Mestring og mulighet	2018-2026	Ja.	Enhet helse			X	
Kommunedelplan for Skjerstadvjorden	2019-2030	Nei	Enhet Plan og utvikling				
Kommunedelplan for strategisk næringsplan		Ny plan	Enhet Plan og utvikling			X	
Kommunedelplan for trafikksikkerhet	2019-2023	Ja. Revisjon av handlingsdel	Enhet Plan og utvikling				X

Plan	Planperiode	Behov for revidering?	Ansvarlig	2020	2021	2022	2023
Fag-/temaplaner							
Alkoholpolitisk handlingsplan	2020-2024	Nei.	Enhet helse				
Beredskapsplan		Ja	Beredskapsleder		X		
Boligpolitisk handlingsplan		Ny plan. Boligsosial plan inngår	Enhet Plan og utvikling		X	X	
Demensplan	2020-2026	Nei.	Enhet helse				
Habliteringsplan		Pågår	Enhet helse	X			
Havneplan		Ny plan, pågår	Kommunalsjef Eiendom, plan og samfunnsutvikling	X			
Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse ROS)		Ja	Beredskapsleder		X		
Hovedplan for skogsveier	2012-2021	Ja	Enhet plan og utvikling		X		
Kulturplan		Ny plan	Enhet kultur			X	
Målsetninger for hjorteviltforvaltningen	2018-2020	Ja	Enhet plan og utvikling	X	X		
Samhandlingsplan oppvekst og kultur	2020-2024	Pågår	Kommunalsjef oppvekst og kultur	X			
Strategier for miljø- og næringstiltak i landbruket	2017-2020	Ja	Enhet plan og utvikling	X			
Strategisk landbruksplan		Vurderes ved utarbeiding av strategisk næringsplan	Enhet plan og utvikling				
Temaplan for rus og psykisk helse	2020-2024	Pågår	Enhet rus og psykisk helse	X			
Veteranplan – plan for personell som har deltatt i internasjonale tjenester	2020	Pågår	Enhet kultur	X			

Liss-Ane Simonsen
Areal- og samfunnsplanlegger
Enhet plan og utvikling

Uttalelse til kommunal planstrategi 2020-2023 - Fauske kommunale råd for personer med funksjonsnedsettelse

Fauske kommunale råd or personer med funksjonsnedsettelse fattet i sak 11/20 følgende enstemmig vedtak:

Saken tas til orientering med følgende presisering:
Råd for likestilling av personer med funksjonsnedsettelse ber om at tidlig involvering av rådet innarbeides i arbeidsmetodikken for planarbeid.

Med vennlig hilsen

Monica Johansen
Møtesekretær

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Liss-Ane Simonsen
Areal- og samfunnsplanlegger
Enhet plan og utvikling

Uttalelse vedrørende kommunal planstrategi 2020-2023 - Eldrerådet

Eldrerådet fattet i sak 8/20 følgende enstemmig vedtak:

Eldrerådets innspill til vedtatt plandokument er at administrasjonen sørger for at eldrerådet tas med i framtidige planprosesser som angår eldre slik at lovpålagt medvirkning blir reell.

Konkret betyr det at det må etableres nye rutiner eller at eksisterende rutiner forbedres som sikrer systematisk deltakelse og ikke oppleves tilfeldig!

Det må også gjøres kjent for eldrerådet hvordan dette dokumenteres som muliggjør kontrolltiltak/internrevisjon.

Med vennlig hilsen

Monica Johansen
Møtesekretær

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

HURTIGGUIDE TIL LOKALPOLITIKERE VED RULLERING AV PLANSTRATEGI

Sikring av neste generasjons natur og helse

Innhold

Forord	4
FNs bærekraftsmål	5
Arealplanlegging	6
Folkehelse	7
Arealregnskap/naturregnskap	8
Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder	9
Turruteplan	10
Studie: planlegging for nærmiljø	11
Nærnatur og nærtur	12
Nedbygging av strandsonen	14
Hytteutbygging	16
Klima og energiutbygging	17
Motorferdsel	18
Regional planlegging	19
Inkludering	20
Frivillighet	21
Skole og barnehage	22
Aktivitetsråd	23
Medvirkning	24
Relevante lenker	26

KJÆRE LOKALPOLITIKER

Det er ikke vanskelig som lokalpolitiker å gi et stort bidrag til å fremme gode liv og sikre kommende generasjoners livsgrunnlag. Klima- og naturutfordringene løses gjennom summen av de mange kloke lokale beslutningene. Her har du en nøkkelrolle, og kommunens planstrategi er et av dine viktigste verktøy. I denne veilederen har vi samlet forslag til tiltak som vil bidra positivt til et godt lokalmiljø og en bedre verden å vokse opp i. Ved å redusere klimautslipp, bevare biologisk mangfold og sikre innbyggere attraktive friluftsområder for rekreasjon og bruk av allemannsretten, legger du samtidig et viktig grunnlag for helse, arbeidsplasser og bærekraftig lokal utvikling. Miljø og utvikling er ikke motsetninger. Det er to samfunnsbehov som skal finne felles svar i planstrategien.

Framtidens løsninger krever at kommunen mobiliserer og involverer alle sine ressursmiljøer og møteplasser til felles innsats. Skoler, barnehager, arbeidsplasser, kirke, frivillighet, lokalt kulturliv og media; alle kan engasjeres.

I denne veilederen har vi spesielt fokusert på tiltak som i dag er de største truslene for våre barn og barnebarn. Tap av natur og arts mangfold er en like stor trussel mot menneskeheten som klimaendringer. Valgene vi tar i dag for natur, får langsiktige konsekvenser. Lokalpolitikernes utfordring er å balansere langsiktige og kortsiktige behov. Hovedgrunnen til at selv Norge har tapt vesentlige mengder av natur og biologisk mangfold, er summen av alle de gangene vi bare skulle forsyne oss «litt» av naturen. Dagen og morgendagen krever helt andre politiske valg enn gårsdagen.

Din kommune skal rullere planstrategien. Det er et viktig grunnlag for videre planlegging i kommunen. Dere skal identifisere utfordringer, utredningsbehov, og sikre god medvirkning. I sidene som følger vil du finne helt konkrete råd for hvordan din kommune kan lykkes med å sikre naturgrunnlaget og gode oppvekstkår for kommende generasjoner. Vi nevner også områder som kan kreve nye utredninger som grunnlag for rulling av kommuneplanen.

Vi ønsker deg lykke til med arbeidet.

FNs bærekraftsmål

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål skal være det politiske hovedsporet for vår tids største utfordringer. Gjennom sin planlegging er kommunene nøkkelaktører for å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling og oppnåelse av bærekraftsmålene i Norge. Flere av bærekraftsmålene setter tydelige krav til kommunens arealforvaltning og ivaretagelse av biologisk mangfold, både på land og til sjøs.

Bærekraftsmål 14, Liv under vann, forplikter Norge til å; «Bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling».

Bærekraftsmål 15, Liv på land, forplikter Norge til å; «Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av arts mangfold».

Bærekraftig forvaltning av naturverdiene skal sikres gjennom bærekraftsmål 12, Ansvarlig forbruk og produksjon. I dag forbraker vi mye mer enn hva som er bærekraftig for kloden. For å sikre gode levekår for nåværende og fremtidige generasjoner må vi minske ressursbruken, miljøødeleggelsen og klimautslippene som et samfunn og som enkeltperson.

Flere av bærekraftsmålene vil også ha innvirkning på kommunens folkehelsearbeid. Bærekraftsmål 3 skal sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder. Bærekraftsmål 11, Bærekraftige byer og samfunn - delmål 11.7, skal sørge for; "allmenn tilgang til trygge, inkluderende og lett tilgjengelige grøntområder og offentlige rom, særlig for kvinner, barn og eldre samt personer med nedsatt funksjonsevne".

Figur 1: Stockholm Resilience Centre
Vi oppfordrer kommunen til å legge Stockholm Resilience Centre sin oppstilling av bærekraftsmålene som førende for egen planlegging (se figur 1).

Foto: Helene Rønningstad Halsos

Arealplanlegging

Regjeringen styrker nå det lokale selvstyret, noe som innebærer at mesteparten av norsk natur forvaltes gjennom kommunal arealplanlegging. Det betyr at fylkeskommunene og kommunene får økt ansvar for å sikre også nasjonale og regionale interesser. Det kan være utfordrende å føre en natur- og friluftslivsvennlig arealpolitikk når prioritering av økonomisk vekst, arbeidsplasser og innbyggertall er mer synlig i et kortsiktig perspektiv. En viktig forutsetning er at regional og lokal arealplanlegging er basert på åpen dialog mellom de ulike interessene, herunder natur- og friluftslivsorganisasjoner. Med god kunnskap om naturverdiene, miljøets tilstand og utfordringer kan kommunen legge gode premisser for å ivareta hensyn til klima, natur og friluftsområder i sine arealplaner.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven er en sektor-overgripende lov, som gjelder alle tiltak og all bruk som påvirker norsk natur. Det betyr at beslutninger som gjøres etter annet lovverk, for eksempel plan- og bygningsloven, må sees i sammenheng med naturmangfoldloven.

I loven er fem miljørettslige prinsipper lovfestet og skal legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Det betyr at i redegjørelsen for en beslutning skal det framgå en helt konkret vurdering av disse prinsippene. Disse prinsippene er kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Folkehelse

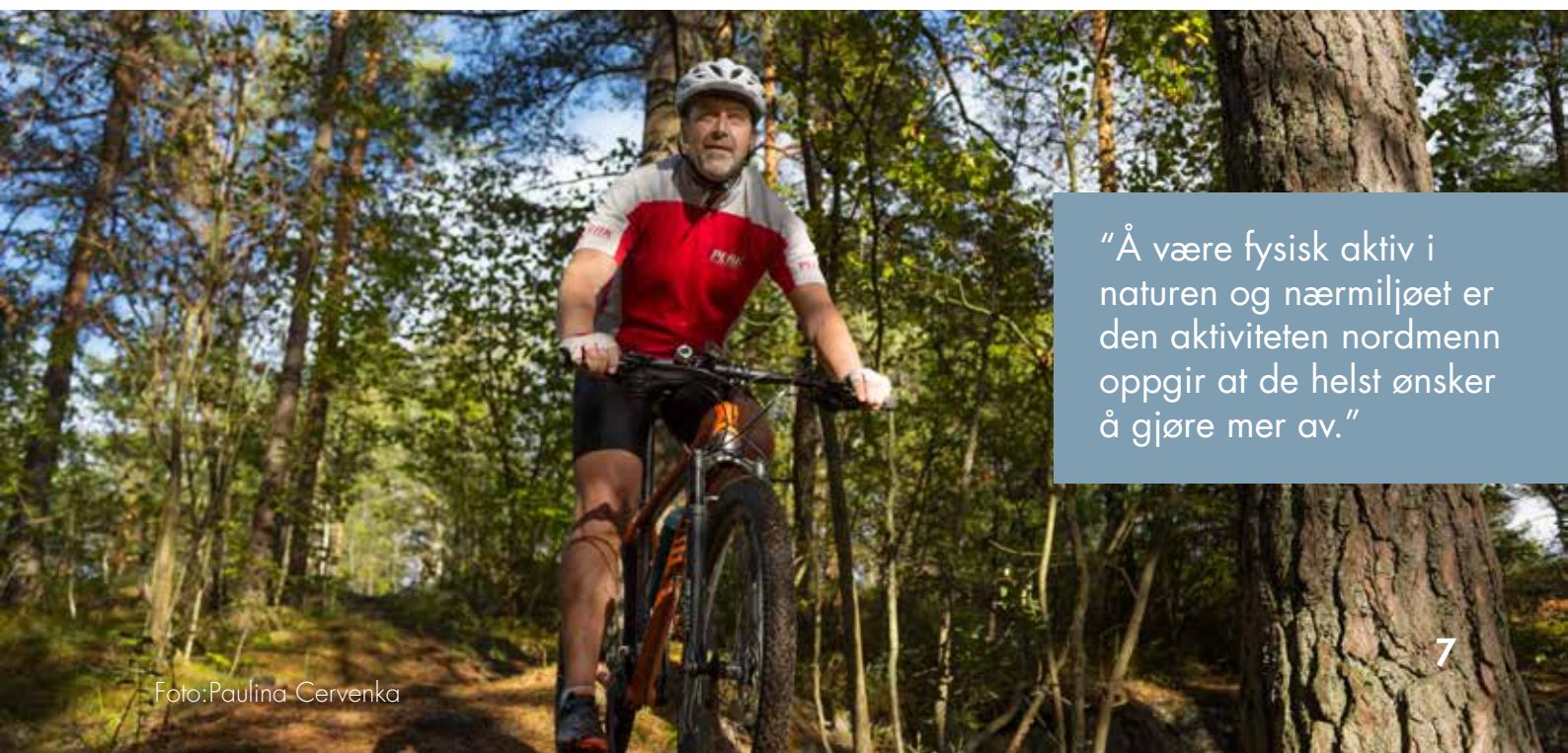
Å få flere til å delta i fysisk aktivitet utendørs vil gi gode folkehelseeffekter. Det er i dag en utfordring at bare to av ti voksne er tilstrekkelig aktive, og kun halvparten av de på 15 år. Helse- og omsorgsdepartementets nye aktivitetsdata for 2018 viser også en svak nedgang i aktivitetsnivået til 9-årige gutter.

Friluftsliv skaper aktivitet

Friluftsliv kan være en nøkkel til å få med mange som i dag er inaktive, fordi:

- Hele 78 prosent av befolkningen oppgir at de går på fotturer i skogen eller fjellet (SSB, 2017) – dette er en form for fysisk aktivitet mange trives med.
- Å være fysisk aktiv i naturen og nærmiljøet er den aktiviteten nordmenn oppgir at de helst ønsker å gjøre mer av (Helsedirektoratet 2014).
- Blant ulike former for fysisk aktivitet er friluftslivsaktiviteter de som viser størst grad av sosial likhet i deltakelse (Breivik og Rafoss, 2017). Å gå tur er den vanligste aktiviteten i alle grupper, og det er lav terskel for å bli med.

Kombinasjonen fysisk aktivitet og naturopplevelse gir gode helseeffekter, og friluftsliv er en viktig kilde til livskvalitet og både fysisk og psykisk helse. Helsedirektoratet har beregnet at potensialet for samfunnsøkonomisk gevinst ved økt fysisk aktivitet, er på 455 milliarder årlig. Dette utgjør 406 000 leveår med god livskvalitet. Undersøkelser viser også at friluftsliv er den fysiske aktiviteten som flest nordmenn oppgir at de ønsker å gjøre mer av.

“Å være fysisk aktiv i naturen og nærmiljøet er den aktiviteten nordmenn oppgir at de helst ønsker å gjøre mer av.”

Arealregnskap/naturregnskap

Arealbruk påvirker både naturmangfoldet, klimaet og de mulighetene naturen har til å levere de økosystemtjenestene vi mennesker er helt avhengige av. Eksempler på slike tjenester er produksjon av mat, medisiner, rensing av vann og luft, binding av karbon, beskyttelse mot ras, flom og erosjon, samt naturopplevelser og rekreasjon.

For å sikre at økosystemene forvaltes på en bærekraftig måte, og kan levere økosystemtjenester også i framtida, er det avgjørende at vi vet hva vi har, og hva vi forbruker. Til dette trengs et arealregnskap/naturregnskap, som grunnlag for arbeidet med kommende kommuneplan. Dette er et verktøy som kan gi kommunen nødvendig oversikt over miljøstatus for ulike naturtyper i kommunen, økologisk kvalitet, hvor det ikke er rom for utbygginger eller andre arealendringer, hvor det er behov for restaurering og hvor det er behov for ytterligere kartlegging. Metoder finnes; Norsk institutt for naturforskning (NINA) deltar i utvikling av metode for et slikt regnskap internasjonalt med FN, og har testet metoden i Oslo/Osloregionen.

Tiltak som må vurderes:

- Utvikle et arealregnskap/naturregnskap for kommunen. Et slikt regnskap vil vise kunnskap om: (a) arealer (arealregnskap), (b)tilstand (økologisk tilstand i arealene), (c) økosystemtjenester (bruk) og (d) eventuelt kunnskap om økonomiske verdier.

“For å sikre at økosystemene forvaltes på en bærekraftig måte, og kan levere økosystemtjenester også i framtida, er det avgjørende at vi vet hva vi har, og hva vi forbruker.”

“Kartlegging og verdsetting av friluftsområder har mange positive ringvirkninger. Det er viktig at kommunene følger opp denne målsettingen.”

Foto: Johnny Vaet Nordskog

Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder

Hensikten med kartlegging og verdsetting av friluftslivsarealer er å tydeliggjøre hvilke friluftslivsverdier som finnes i kommunen. Kartleggingen og verdsettingen har mange positive ringvirkninger i form av økt oppmerksomhet på potensielle turområder for befolkningen, men også som et viktig grunnlag for arbeidet med kommuneplanen, areal og tiltaksplanlegging for grønnstrukturen, marka og kulturlandskapet.

Kartlegging av hele kommunens areal kan adressere arealbrukskonflikter, som for eksempel i nærheten av byer og tettsteder, og i strandsonen. Selv om det har vært et nasjonalt mål at alle kommuner skal ha gjennomført dette i løpet av 2019, er det likevel noen kommuner som ikke er ferdige med dette. Det vil for mange kommuner som har gjennomført dette, være aktuelt å vurdere en revisjon.

Tiltak som må vurderes:

- Fullføre, eventuelt revidere, kartleggingen og verdsettingen av friluftslivsområder.

Turruteplan

Stier og løyper er friluftslivets viktigste anlegg/infrastruktur, og en forutsetning for å få folk mer aktive. Et godt og sammenhengende sti- og løypenett, som tilfredsstillende ulike brukergruppers ønsker og behov, er derfor viktig. For å oppnå dette er en turruteplan (sti- og løypeplan) et godt virkemiddel. En slik plan er en systematisert og prioritert oversikt over alle aktuelle (eksisterende og planlagte) turruter i kommunen, der det enten er gjort tiltak, eller er tenkt å gjøre tiltak. En turrute omfatter ulike friluftslivsaktiviteter, som gå-, ski- og trugeturer, sykling og padling. En rute kan registreres som egnet for flere aktiviteter, med utgangspunkt i en hovedaktivitet.

Tiltak som må vurderes:

- Utarbeide, eventuelt revidere, kommunens turruteplan.
- Utrede behov for å prioritere anlegg for friluftsliv, herunder stier og løyper, i kommunens fordeling av spillemidler.

A man wearing a grey sweater, a blue cap, and khaki pants is walking on a dirt path through a lush green forest. He has a baby in a pink hat and yellow jacket on his back. The path is surrounded by tall grass and trees. In the background, there are mountains under a clear sky.

“Stier og løyper er friluftslivets viktigste anlegg/infrastruktur.”

Studie:

Funn fra studiet om kommunal og fylkeskommunal planlegging for nærmiljø*:

Nærtur prioriteres, men den strategiske forankringen er svak og planene lite forpliktende. Det er bred enighet om å legge til rette for turgåing i nærmiljøet. Til tross for enighet om målet får ikke det lokale friluftslivet gjennomslag i budsjett og handlingsplaner hverken lokalt eller regionalt.

Forskningen avdekket at det er manglende plankompetanse blant de ansvarlige for kultur, idrett og friluftsliv (KIF). Det at konkrete føringer og forslag til lokalisering av turstier og turløyper ikke inngår i KIF-planene kan delvis skyldes at det er svak planfaglig kompetanse om nærtur blant KIF-ansvarlige. Studien avdekker at 70% av de KIF-ansvarlige jobber i kommunens kulturetat.

Nærturarbeidet bygger på lite systematisk kunnskap. Det er en trend både i kommune og fylke at arbeidet med nærtur bygger på et tilfeldig kunnskapsgrunnlag, og kun 7% av kommunene har utarbeidet en grøntstrukturplan.

Det tas lett på medvirkning i nærturarbeidet. Det må sikres at medvirkningen når flere grupper enn i dag. Blant annet er friluftslivets organisasjoner og personer med nedsatt funksjonsevne i liten grad med i prosessene.

Usikkerheten rundt effekten av opplysningsarbeidet.

Til tross for omfattende informasjonsvirksomheten oppgir de KIF-ansvarlige at en årsak til at spillemidlene ikke blir benyttet er at de ikke får søknader fra lokale lag og foreninger. Dette kan skyldes tid og ressurser, men også at lag og foreninger uten egne ansatte ikke får nødvendig bistand til å medvirke i prosessene, eller i det minste får bidra med informasjon om deres behov.

* Kilde: Kine Thoren (Studie av kommunal og fylkeskommunal planlegging av nærtur (2018)).

Nærnatur og nærtur

Naturen påvirker både den fysiske og psykiske helsen vår positivt. Det viser studier både i Norge og utlandet. Når kommunestyret diskuterer arealbruk er det derfor viktig å sørge for at innbyggere har god tilgang til naturopplevelser nær der de bor. Vi vet at lett tilgang til natur i nærmiljøet gir hyppigere bruk. Undersøkelser viser at bruken av naturområder går ned hvis det er mer enn 500 meter til nærmeste tursti, turområde eller andre grøntområder. Det er derfor viktig å ta vare på de befolkningsnære friluftslivs- og grøntområdene.

Av klimahensyn er det nå stort fokus på fortetting i byer og tettsteder, men samtidig er det viktig å være bevisst hvordan vi ivaretar tilgangen til uteområder, særlig i byer og tettsteder. I planleggingen må nærhet og tilgang til grønt- og friluftslivsområder sikres. Dette har betydning både for barn og unges og de voksnes aktivitet.

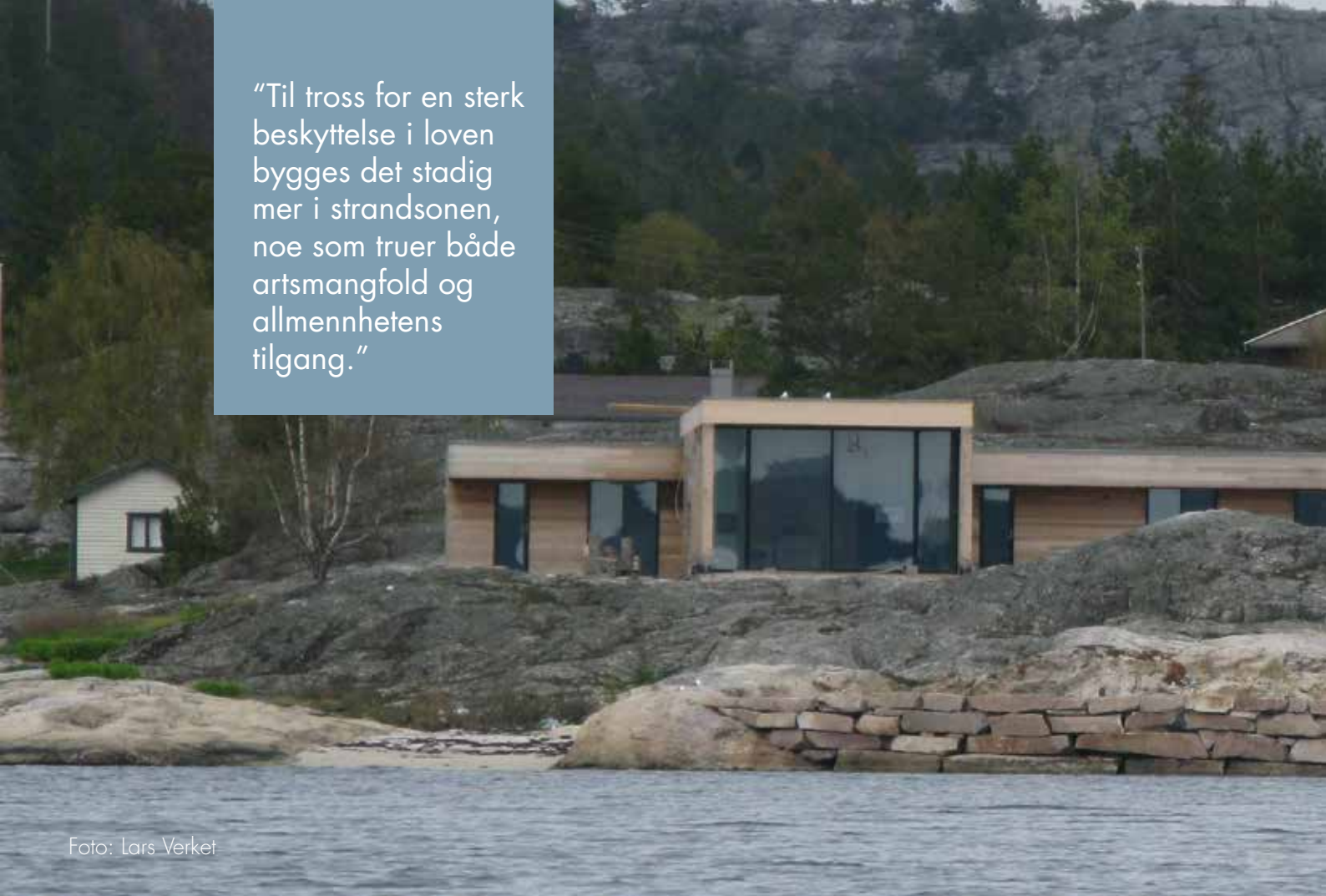
Samtidig er det viktig å være bevisst på at barn driver med ulike former for fysiske aktiviteter om vinteren og om sommeren. For eksempel viser det seg at parker har mindre å si på vinterstid, men den totale andelen av grøntområder er enda viktigere enn om sommeren. Det er også viktig å sikre grønnstrukturen, som er sammenhengen mellom små og store naturpregede områder i byer og tettsteder.

Tiltak som må vurderes:

- Utrede og etablere en varig og forpliktende markagrense/utbyggingsgrense i kommuneplanen, for å sikre kommunens viktigste friluftslivsområder mot nedbygging.
- Utarbeide, eventuelt revidere, grønnstrukturplan som sikrer sammenhengen mellom ulike grøntområder og viktige friluftslivsområder.
- Utrede og kjøpe opp viktige private strandsonerealer til allmenne friluftslivsformål, jf. tilskuddordningen til sikring av friluftslivsområder.
- Styrke arbeidet med etablering av sammenhengende kyststier og forbindelser til, fra og mellom friluftslivsområder.

“Av klimahensyn er det nå stort fokus på fortetting i byer og tettsteder. Dette gjør det enda viktigere å ivareta tilgangen til natur og friområder i nærmiljøet.”

“Til tross for en sterk beskyttelse i loven bygges det stadig mer i strandsonen, noe som truer både artsmangfold og allmennhetens tilgang.”

Foto: Lars Verket

Nedbygging av strandsonen

Kyst- og strandsonerområder er under sterkt press fra flere hold. Omtrent 80 prosent av Norges befolkning bor mindre enn ti kilometer fra sjøen, samtidig er disse områdene attraktive til næringsformål, hytteutbygging, oppdrett og reiseliv.

Dessverre overses ofte kyst- og strandsonerområdenes rike plante- og dyreliv, og deres viktige rolle som rekreasjonsområde for nærturer og annen friluftslivsaktivitet i både hverdag og ferie.

Siden midten av 1950-tallet har det vært et generelt forbud mot utbygging i strandsonen (gjelder både langs sjø og vassdrag). Til tross for en sterk beskyttelse i loven, har det tilsynelatende vært manglende politisk vilje, både sentralt og lokalt, til å håndheve regelverket som skal beskytte strandsonen.

Denne utviklingen skyldes i stor grad at det blir gitt dispensasjoner fra gjeldende lover og regler. I 2018 ble 751 av totalt 1319 søknader om nye bygninger i strandsonen innvilget som dispensasjoner fra byggeforbudet.

I henhold til plan og bygningsloven § 19-2 skal to vilkår være oppfylt for at dispensasjon kan innvilges av kommunen: 1) Hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, eller hensynene i lovens formålsbestemmelse må ikke bli vesentlig tilsidesatt og 2) Fordelene ved å gi dispensasjon må være klart større enn ulempene etter en samlet vurdering. Ved vurderingen av vilkårene skal det legges særlig vekt på konsekvenser for helse, miljø, sikkerhet og tilgjengelighet.

Tiltak som må vurderes:

- Gjennomføre kartlegginger av kommunens strandsonereale med mål om å avdekke natur- og friluftslivverdier som en del av kommunens arealregnskap.
- Gjennomgå kommunens dispensasjonspraksis i strandsonen, med mål om å stramme inn denne for å ivareta lokale og nasjonale interesser.
- Innføre en nedre byggegrense, som ivaretar 100-metersbeltet i strandsonen.
- Utøve myndighetskontroll ved ulovlige bygg og stengsler i strandsonen.

Foto: Torgeir W. Schanke

Hytteutbygging

Hytta har en viktig rolle i norsk kultur, og betyr mye både for friluftslivet og folkehelsen. Dessverre finnes det likevel også flere tilfeller der hytteutbygging truer sårbare naturområder, og undergraver nasjonale målsetninger om at verdifull natur skal bevares. Tall fra SSB viser at vi nærmer oss en halv million hytter. Hvert år bygges det stadig flere hytter og fritidsboliger. Samtidig øker også gjennomsnittlig størrelse. Dette fører til høyere krav til standard, energibehov og infrastruktur.

Ser man på den samlede effekten av tilknyttede naturinngrep i forbindelse med dagens hytteutbygging, er dette en svært arealkrevende næring, hvor endringer forekommer raskt og er irreversible. Det bygges ned stadig mer natur i Norge, og hytteutbygging er en av hoveddriverne for nedbygging av arealer og fragmentering av norsk natur. Hytteutbygging beslaglegger og privatiserer natur- og friluftslivsområder og reduserer dermed allmennhetens mulighet til fri ferdsel i utmark.

Tiltak som må vurderes:

- Gjennomgå egen strategi for hyttebygging med mål om å fastsette langsiktige utbyggingsgrenser som sikrer bærekraftig utvikling i fjellområdene, beskytter store naturområder, hindrer tap av naturmangfold og ivaretar friluftslivsverdier.

Klima og energiutbygging

Global oppvarming og tap av biologisk mangfold er vår tids to største utfordringer. Disse utfordringen må løses likeverdig og ikke gå på bekostning av hverandre. Norsk klima- og energipolitikk kan derfor ikke basere seg på arealkrevende energiutbygging som medfører store irreversible endringer og inngrep i store naturområder. Eksempelvis er vindkraftsatsing i store intakte og sammenhengende naturområder ikke veien å gå, men man bør i stedet iverksette tiltak som ikke innebærer store naturinngrep.

Tiltak som må vurderes:

- Satse på tiltak som ivaretar klima- og naturutfordringene på en likeverdig måte. Eks; spare- og energieffektiviseringstiltak innenfor f.eks. bygg og transport.

“Naturlige økosystemer er halvert de siste femti årene og over 2000 arter er utryddningstruet bare i Norge. FNs klimapanel trekker frem endret arealbruk som den største årsaken til at artene forsvinner.”

Motorferdsel

Naturen er vår viktigste arena for friluftsliv, fysisk aktivitet og naturopplevelser. Hele ni av ti oppgir at de driver med friluftsliv jevnlig. Naturen er også en sentral kilde til stillhet, og flere søker ut i naturen for stillhet og ro nå enn for bare få år siden. Vi oppsøker ikke fravær av lyd – men fravær av støy. Naturen er dermed et viktig tilfluktssted for store deler av befolkningen.

Endringen i Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag, som ble vedtatt av Stortinget i 2015, gir kommunene mulighet for å opprette snøscooterløyper i utmark. I lovproposisjon, side 28 står det blant annet: «Det er særlig friluftslivet som risikerer å bli skadelidende ved etablering av snøscooterløyper, ikke minst som følge av eventuell ulovlig kjøring med utspring i løypene. Hensynet til friluftslivet står derfor i en særstilling». Og fra 2018 ble vannscooterforskriften opphevet, og kommunene kan selv utforme lokale forskrifter.

Samtidig kommer stadig nye motoriserte og etter hvert elektrifiserte kjøretøy beregnet på utmark, en utvikling som gjør at det blir viktig at kommunen har en tydelig politikk/strategi for hvordan de ønsker utmarka skal brukes. Det påligger derfor den enkelte kommune et stort ansvar for å ivareta friluftslivets interesser gjennom planprosessen.

Tiltak som må vurderes:

- Sikre at det føres oppsyn og kontroll av motorisert ferdsel i utmark.
- Ikke legge løyper for fornøyleskjøring med snøscooter i viktige friluftslivsområder.
- Legge til rette for de som driver ikke-motorisert aktivitet i sjø, vann og vassdrag.

“Mange planspørsmål berører forhold i flere kommuner og øker behovet for samarbeid og regionale planavklaringer.”

Foto: Ann Helen Grebstad

Regional planlegging

Mange planspørsmål lar seg ikke løse i den enkelte kommune, men berører forhold i flere kommuner. Regionale planavklaringer er derfor viktige for å gjennomføre både nasjonal, regional og lokal miljø- og arealpolitikk.

Aktuelle temaer for regional plan kan være samferdselstiltak og infrastruktur, bolig-, hytte- og næringsutvikling, jordvern, natur- og friluftslivsområder og fjell-, kyst, og vassdragsforvaltning.

Tiltak som må vurderes:

- Gjennomgå hvilke temaer i kommunen som berører regionale interesser og ikke kan løses i egen kommune alene, og som dermed best kan løses gjennom regional plan.
- Oppfordre fylkeskommunen til å utarbeide felles regional planstrategi og utarbeidet regional plan med juridisk bindende bestemmelser for en helhetlig forvaltning av fjellområder.
- Oppfordre fylkeskommunen til å utarbeide felles regional planstrategi og utarbeidet regional plan med juridisk bindende bestemmelser for en helhetlig forvaltning av strandsonen.

Foto: Wanda Nordstrøm

Inkludering

Friluftsliv er et unikt virkemiddel for å bidra til økt inkludering, og til å fremme helse, mer fellesskap, bedre kulturinnsikt og nye relasjoner. Mange innvandrere og flerkulturelle opplever at det er lettere å bli kjent med nordmenn ute i naturen. Dermed blir de også bedre kjent med den norske kulturen og det norske språket.

Mange innvandrergrepper sliter med store helseutfordringer, blant annet på grunn av for lite kunnskap om ivaretagelse av egen helse, og om egnede steder for å være fysisk aktiv og hvilke tilbud som finnes. I denne sammenheng er friluftsliv unikt, fordi det stort sett er tilgjengelig over hele landet gjennom hele året, er rimelig og gir store fysiske og psykiske helsegevinster. Fysisk aktive mennesker har også større mulighet til å delta i arbeidslivet og forbli i jobb.

Tiltak som må vurderes:

- Gjøre friluftsliv til en del av introduksjonsprogrammet, og opplæringen i norsk og samfunnskunnskap.
- Etablere en møteplass mellom kommune/bydel, som er i direkte eller indirekte kontakt med målgruppen, og friluftslivet, for å avdekke behov og ønsker, og bidra til bedre tilrettelegging.
- Etablere en felles fritidsguide/turvenn-løsning, slik at det blir enklere for både privatpersoner og tjenesteområder i kommune/bydel å få mer informasjon om hvordan de kan bli mer fysisk aktive i sitt nærmiljø.
- Lage en plan for å sikre at fritidserklæringen blir oppfylt, slik at alle, uansett kulturell bakgrunn, fysisk eller psykisk funksjonsnedsettelse, kan delta i friluftslivet på lik linje med andre.

Frivillighet

Frivilligheten skaper mangfold, den utfordrer og gjør en forskjell i menneskers liv. Det gir en merverdi i å engasjere seg for andre, det gir glede ved å være engasjert og det skaper tillit mellom mennesker.

Det at folk engasjerer seg og tar ansvar i nærmiljøet, forebygger ensomhet og bygger fellesskap. En aktiv og levende frivillig sektor er av grunnleggende betydning for et aktivt og levende lokalsamfunn. Eksempler på virkemidler kommunen kan bidra til kan være økonomisk støtte, infrastruktur/lokaler/møteplasser med universell utforming og dialog- og informasjonsmuligheter innad i kommunen. Kommunene bør jevnlig sikre at de har oppdatert kjennskap til den lokale frivillighetens utfordringer, ressurser og utviklingsmuligheter.

Tiltak som må vurderes:

- Utarbeide en frivillighetspolitikk for kommunen i samarbeid med frivillige organisasjoner.
- Invitere frivilligheten inn til politikktutforming.
- Opprette en arena for kontinuerlig dialog med frivillig sektor. En slik arena kan være et Aktivitetsråd der organisasjoner/miljøer som har aktivitet i kommunen inviteres til å delta.

Foto: Paulina Cervenka

Skole og barnehage

Nye læreplaner for fagene for grunnskolen skal trinnvis tas i bruk fra 2020. Planene er tydelige på at det skal være mer variasjon og mer uteundervisning. Verdier som menneskeverd, skaperglede, engasjement, utforskertrang, respekt for naturen og miljøbevissthet vektlegges og prioriteres høyere enn tidligere.

Mange av de som underviser i dag, eller er under utdanning, føler seg tryggest på å undervise i klasserommet. Det er derfor viktig at opplæring i uteskole, naturen som læringsarena og aktive læringsmetoder, er en del av innføringen av de nye læreplanene.

Stadig flere norske barn sitter for mye stille i hverdagen. Samtidig krymper uteområdene i mange nye skoler og barnehager, hvor også naturen forsvinner. Det skaper bekymring blant forskerne. Forskere har påvist at motoriske ferdigheter henger sammen med faglige ferdigheter som norsk og matte. En gjennomtenkt utforming av uteområdene kan bidra til å sikre god motorisk utvikling og daglig fysisk aktivitet, ifølge en fersk forskningsrapport fra NMBU Norges miljø- og biovitenskapelige universitet.

Tiltak som må vurderes:

- Utarbeide en oversikt over behovet for planer og utredninger for oppvekstanleggene
- Når nye læreplaner tas i bruk har kommunen som skoleeier ansvar for å legge til rette for et kompetanseløft for alle sine lærere som ønsker å få inspirasjon, ideer og kunnskap om å ta naturen i bruk som læringsarena i alle fag slik de nye fagplanene legger opp til.
- Sikre at skolenes uteområde og nærmiljø er tilpasset den nye læreplanen med tanke på mer av undervisningen skal foregå ute.
- Vurdere å vedta arealkrav for uteområder i skole (30m²) og barnehage (25m²).
- Sikre at uteområdene i nye skoler og barnehager bidrar til en god motorisk utvikling og daglig fysisk aktivitet.

Aktivitetsråd

Et aktivitetsråd er et forum der organisasjoner, ressursmiljøer og kommunen har dialog om lokale behov og ønsker for å få flere i fysisk aktivitet i kommunen. Et aktivitetsråd er ikke en konkurrent til lokalt idrettsarbeid eller idrettsråd, men et utfyllende supplement.

Målet er å få flere i aktivitet, med et spesielt fokus på ungdom og voksne som ikke er aktive. Aktivitetsrådet formål er å fremme og ivareta lokale anleggs- og aktivitetsbehov for egenorganisert idrett og fysisk aktivitet, og aktiviteter som i særlig grad kan aktivisere en bredde av befolkningen. Gjennom gode medvirkningsprosesser inkluderes behovene i kommunale planprosesser for idrett, aktivitet og friluftsliv.

Ved å ha et aktivitetsråd vil kommunen:

- Bli bedre rustet til å identifisere hva som skal til for å få enda flere i aktivitet.
- Komme tettere på behovene til de som driver med aktivitet utenfor den organiserte idretten.
- Bli bedre i stand til å iverksette tiltak og forvalte midler som kommer flere målgrupper til gode.

Tiltak som må vurderes:

- Etablere et aktivitetsråd for å stimulere flere innbyggere til jevnlig aktivitet, fremme og ivareta lokale anleggs- og aktivitetsbehov for egenorganisert idrett og fysisk aktivitet for flere grupper.

Medvirkning

Muligheter for reell medvirkning fra innbyggerne i kommunen, herunder frivillige lag og foreninger, er en forutsetning for et levende demokrati. Derfor er det også nedfelt i plan- og bygningsloven at den som fremmer et planforslag skal legge til rette for medvirkning.

For å utdype hva medvirkning er, har Kommunal- og moderniseringsdepartementet utarbeidet en veileder om medvirkning i planlegging, der det blant annet står: "Åpenhet i planarbeidet innebærer at alle, enten som direkte berørt eller interessent, skal ha lik tilgang til nødvendig informasjon for å ivareta sine interesser eller komme med sine meninger. Åpenhet er i seg selv en forutsetning for at berørte parter skal ha tillit til plansystemet."

Kommunene har et spesielt ansvar for å øke medvirkningen hos barn og unge. Barn og ungdom har kompetanse og lokal kunnskap som er viktig i utviklingen av framtidens kommuner. Plan- og bygningsloven og FN-barnekonvensjon trekker frem voksnes plikt til å lytte til barn når de tar beslutninger som berører dem. Kommunene skal ha en barnerepresentant som skal ivareta barn og unge, og se til at saksbehandling og vedtak er i tråd med rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planlegging.

Tiltak som må vurderes

- Vurdere om kommunen har god kompetanse på ulike typer medvirkningsprosesser.
- Sikre åpne medvirkningsprosesser, som involvere og gir innspill fra befolkningen tidlig gjennom medvirkningsaktiviteter. Dette kan være med på å forankre, øke engasjement og styrke beslutningsgrunnlaget for en sak.
- Benytte ulike metoder for medvirkning slik at alle lag/foreninger og ulike grupper i befolkningen nås.
- Gi innbyggerne opplevelsen av at deres deltakelse kan påvirke utfallet.
- Legge til rette for at alle kan komme til «planleggingsbordet», ha mulighet til å gi innspill og være en del av plandialogen.

“Barn og ungdom har kompetanse og lokal kunnskap som er viktig i utviklingen av framtidens kommuner.”

Lenker som er relevante for arbeidet med planstrategi

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023:

- Nasjonale forventninger: <https://www.regjeringen.no/contentassets/cc2c53c65a24b8ea560c0156d885703/nasjonale-forventninger-2019-bm.pdf>
- Filmer om planlegging: <https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/plan-og-bygningslov-en/plan/filmer-om-planlegging-etter-plan-og-bygningsloven/id2669416/>

Om kommunal planstrategi:

- Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder: <https://www.regjeringen.no/contentassets/83801c9c858d402ea2958e1930fc421a/t-1494.pdf>

Medvirkning:

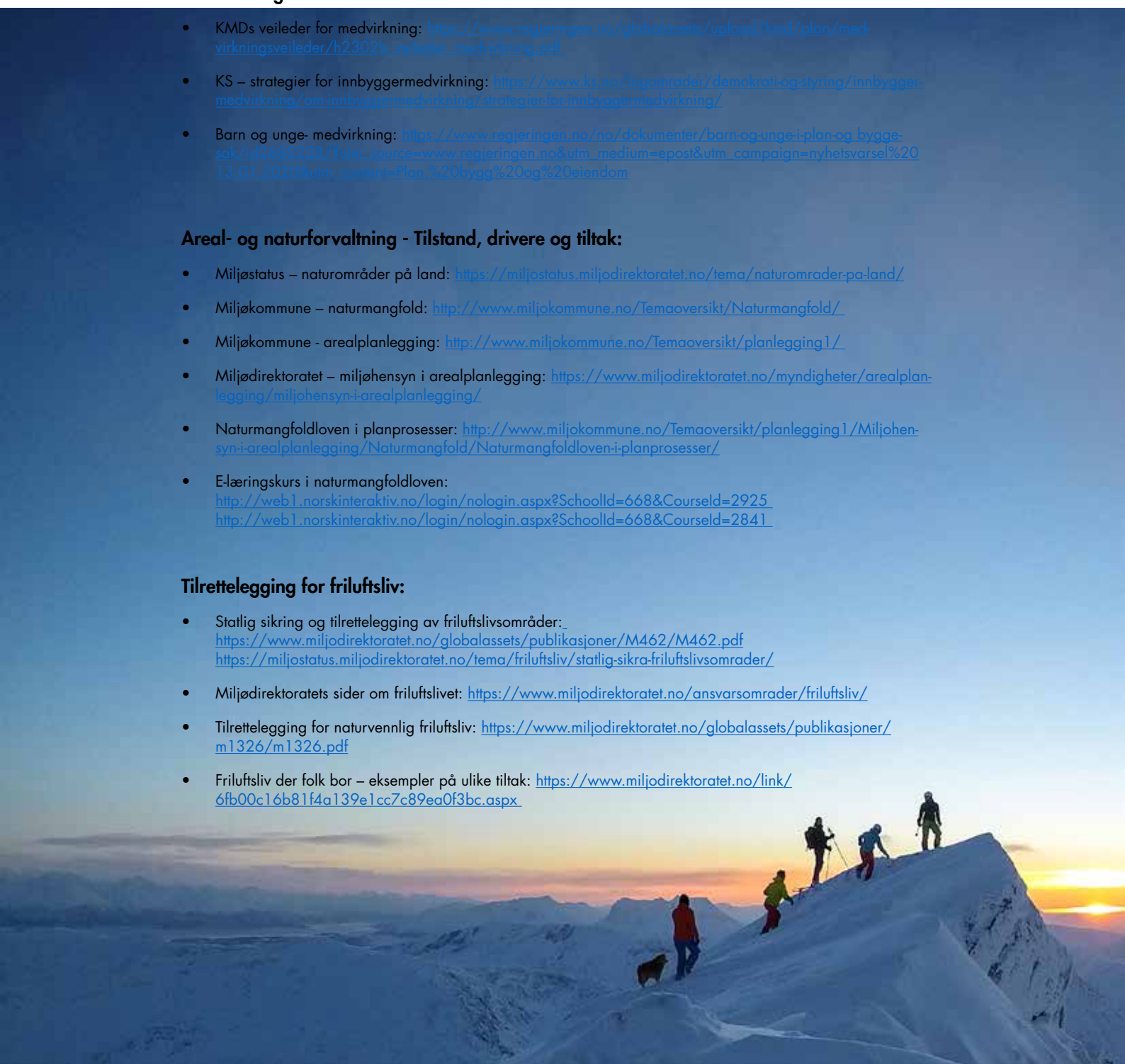
- KMDs veileder for medvirkning: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kmd/plan/medvirkningsveileder/h2302b_veileder_medvirkning.pdf
- KS – strategier for innbyggermedvirkning: <https://www.ks.no/fagomrader/demokrati-og-styring/innbyggermedvirkning/om-innbyggermedvirkning-strategier-for-innbyggermedvirkning/>
- Barn og unge- medvirkning: https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/barn-og-unge-i-plan-og-bygge-sak/id2685228/3um_source=www.regjeringen.no&utm_medium=epost&utm_campaign=nyhetsvarsel%2013.01.2020&utm_content=Plan%20bygg%20og%20eiendom

Areal- og naturforvaltning - Tilstand, drivere og tiltak:

- Miljøstatus – naturområder på land: <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/naturomrader-pa-land/>
- Miljøkommune – naturmangfold: <http://www.miljokommune.no/Temaoversikt/Naturmangfold/>
- Miljøkommune - arealplanlegging: <http://www.miljokommune.no/Temaoversikt/planlegging1/>
- Miljødirektoratet – miljøhensyn i arealplanlegging: <https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/arealplanlegging/miljohensyn-i-arealplanlegging/>
- Naturmangfoldloven i planprosesser: <http://www.miljokommune.no/Temaoversikt/planlegging1/Miljohensyn-i-arealplanlegging/Naturmangfold/Naturmangfoldloven-i-planprosesser/>
- E-læringskurs i naturmangfoldloven: <http://web1.norskinteraktiv.no/login/nologin.aspx?SchoolId=668&CourseId=2925>
<http://web1.norskinteraktiv.no/login/nologin.aspx?SchoolId=668&CourseId=2841>

Tilrettelegging for friluftsliv:

- Statlig sikring og tilrettelegging av friluftslivsområder: <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/M462/M462.pdf>
<https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/friluftsliv/statlig-sikra-friluftslivsomrader/>
- Miljødirektoratets sider om friluftslivet: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/friluftsliv/>
- Tilrettelegging for naturvennlig friluftsliv: <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1326/m1326.pdf>
- Friluftsliv der folk bor – eksempler på ulike tiltak: <https://www.miljodirektoratet.no/link/6fb00c16b81f4a139e1cc7c89ea0f3bc.aspx>

Folkehelse og fysisk aktivitet:

- Kommunens folkehelsearbeid: <https://www.helsedirektoratet.no/tema/folkehelsearbeid-i-kommunen>
- Friluftsliv for seniorer: <https://www.norskfriluftsliv.no/friluftsliv-for-seniorer/ut-pa-tur/>
Link til heftet: https://norskfriluftsliv.no/wp-content/uploads/2020/02/Friluftsliv-Helse_Senior_Brosjyre_NORSK_digital-oppslag.pdf
- Sjekkliste for gode nærmiljøet: https://www.helsedirektoratet.no/brosjyrer/sjekkliste-for-kommuner-som-vil-skape-gode-naermiljoer/Sjekkliste%20for%20kommuner%20som%20vil%20skape%20gode%20n%C3%A6rmilj%C3%B8er.pdf/_/attachment/inline/950cc955-2f2e-449f-b219-3f254cafff59:f50a0a573ab-97760264d52a3e6fce538f95e384c/Sjekkliste%20for%20kommuner%20som%20vil%20skape%20gode%20n%C3%A6rmilj%C3%B8er.pdf

Forskning:

- Mindre uteområder i skole og barnehage bekymrer forskerne fra NMBU: <https://forskning.no/arkitek-tur-barn-og-ungdom-nmbu-norges-miljo-og-biovitenskapelige-universitet/sna-uteomader-i-skoler-og-barnehager-skaper-bekymring/1625321>
- Fysisk aktivitet gir bedre skoleresultater: <https://www.lakartidningen.se/Klinik-och-vetenskap/Klini-sk-oversikt/2019/201/Daylig-fysisk-aktivitet-pa-schemat-battreskoleresultat-hos-pojkarna/>
- Fysisk aktivitet i grunnskolen legger grunnlag for vaner man tar med i voksen alder: Bunkeflo i Sverige: <https://www.idrottsforskning.se/daglig-skolidrott-gav-okad-fysisk-aktivitet-senare-i-livet/>
Active Smarter Kids Norge: <https://forskning.no/barn-og-ungdomsmat-og-helse-norges-idrottsogskole/aktive-barn-blir-spreke-gamlinger/1639988>

Kommunal og regional planlegging for etablering av turveier og turstier i nærmiljøet:

- Fullversjon: <https://www.nmbu.no/download/file/fid/34945>
- Kortversjon: <https://www.nmbu.no/download/file/fid/35305>

Se våre nettsider for mer informasjon om aktuelle tema:

<https://norskfriluftsliv.no/>

NORSK FRILUFTSLIV er en fellesorganisasjon for 17 norske frivillige friluftslivsorganisasjoner, med over 950 000 medlemskap og flere enn 5000 lag og foreninger. Norsk Friluftsliv skal blant annet løse oppgaver og samordne saker av felles interesse og fremme disse overfor myndighetene og andre aktuelle målgrupper, styrke friluftslivets posisjon og utbredelse i samfunnet, fremme allemannsretten og sikre friluftslivets naturgrunnlag og skape økt forståelse for naturens egenverdi.

Les mer: www.norskfriluftsliv.no

FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV (FNF) er regionale samarbeidsforum for natur- og friluftslivsorganisasjoner. Formålet er å ivareta natur- og friluftslivsinteressene i de enkelte regionene, blant annet ved å sette ved å natur- og friluftslivssaker på dagsorden, ha god kontakt med lokale og regionale myndigheter, bygge gode nettverk mellom organisasjonene, med politikere og andre relevante aktører og påvirke relevante plan- og saksprosesser som har konsekvenser for naturverdier og friluftsliv. Det finnes en ansatt FNF-koordinator i alle fylker som vil være et viktig kontaktpunkt for kommunen mot natur- og friluftslivsorganisasjonene.

Les mer: www.fnf-nett.no

Foto: Inger Sjøblom

Innspill til planstrategien for Hamarøy, Sørfold, Fauske, Saltdal, Beiarn, Bodø, Gildeskål, Meløy og Rødøy

Under følger noen konkrete innspill fra Salten friluftsråd:

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel skal behandle langsiktige utfordringer og strategier i kommunen. Friluftsliv er viktig for svært mange. Det er den aktiviteten, på tvers av klasse og alder, som aktiviserer flest. Utøvelse av friluftsliv er viktig for folks livskvalitet, livsmestring og bolyst. Mange praktiske ferdigheter, immateriell kulturarv, lokalkunnskap og lokal tilhørighet videreføres og forsterkes i dag i stor grad kun gjennom friluftsliv. Videre er naturopplevelse og friluftsliv den viktigste driveren for at turister velger å oppsøke vår region. Samtidig kan målrettet satsing på friluftsliv som nærmiljøaktivitet og nærferieform, bidra til å redusere klimaavtrykket til egen befolkning. Det er også viktig å være bevisst på at friluftsliv er en av få arenaer hvor folk i dag ivaretar og utvikler kompetanse som er avgjørende når viktige samfunnsfunksjoner faller bort og derfor viktig for å bygge robuste lokalsamfunn (for eksempel ferdsel uten bruk av motor, høsting, varme og matlaging uten bruk av strøm osv). Derfor ber friluftsrådet kommunen:

Legge inn friluftsliv som et viktig strategisk virkemiddel i utviklingen i kommunen og omhandler dette når samfunnsdelen av kommuneplanen vurderes i planstrategien.

Kommuneplanens arealdel

Arealplanen skal i prinsippet legge føringer for all arealbruk i kommunen. Tilgang på arealer er avgjørende for utøvelse av friluftsliv. Friluftsliv er svært viktig for folks livskvalitet, helse og kulturell forankring og dermed en viktig interesse i arbeidet med arealplanen. For å avklare friluftslivets arealinteresser, ber friluftsrådet kommunen om å:

Legge inn revisjon av [kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder](#) i planstrategien

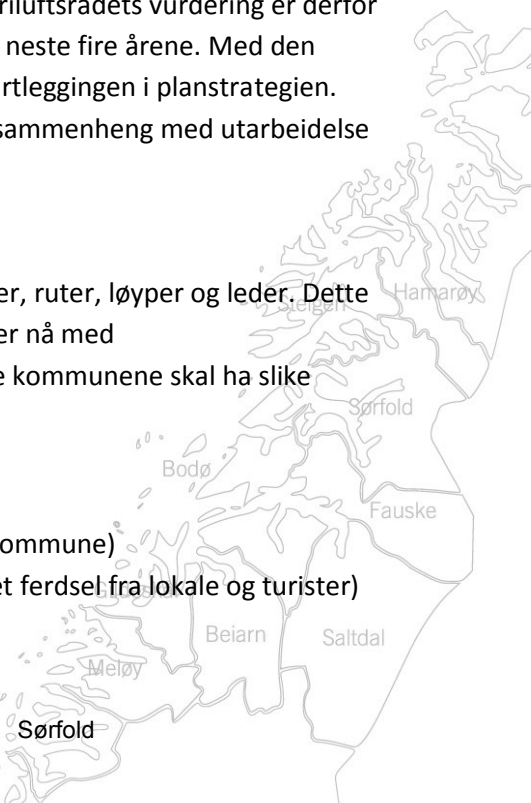
Kunnskapsbasert forvaltning er et viktig prinsipp i arealplanleggingen. Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder er verktøyet for å dokumentere og verdivurdere friluftslivets arealinteresser. Kartleggingen er også nyttig i dispensasjonssaker, utbyggingssaker og for å vurdere behovene for kjøp eller avtalefestet bruk av områder til friluftsliv. I Salten ble arbeidet med denne kartleggingen avsluttet i 2012. Alle kommunene er kartlagt. På grunn av endringer i arealbruk/disponering, folks friluftsvaner, besøkende og ny kunnskap må disse kartleggingene revideres med jevne mellomrom. Friluftsrådets vurdering er derfor at de fleste kommunene i regionen bør revidere sin kartlegging i løpet av de neste fire årene. Med den bakgrunnen ber vi kommunene vurdere behovet for revisjon av friluftslivskartleggingen i planstrategien. Friluftsrådet kan bidra i revisjonsarbeidet om ønskelig og dette kan gjøres i sammenheng med utarbeidelse av en ferdselsåreplan (se under).

Legg inn utarbeidelse/slutføring av [ferdselsåreplan](#) i planstrategien

Ferdselsåreplaner er et nytt verktøy for mer målstyrt utvikling og drift av stier, ruter, løyper og leder. Dette er helt avgjørende infrastruktur for friluftslivet. Salten friluftsråd samarbeider nå med medlemskommunene om å utarbeide slike temaplaner. Målet vårt er at alle kommunene skal ha slike planer innen utgangen av 2022.

Ferdselsåreplanene er nyttige redskap for:

- Bedre og mer målrettet ressursbruk (frivillige, private, kommune)
- Bedre rolleavklaring mellom partene som bidrar (frivillige, private, kommune)
- Kanalisering og konfliktavklaring knyttet ferdsel (med økende/endret ferdsel fra lokale og turister)

- Å sikre bedre kartfesting av stier, ruter, løyper og leder (viktig for redning, friluftslivsutøvere, grunneiere, i utbyggingssaker og arealplaner)
- Avklare behov for kjøp eller avtaler om bruk

Ferdselsåreplanene endrer ikke i seg selv ansvaret for stier, ruter, løyper og leder i kommunen, men gir en status, oversikt over hva som gjøres av hvem.

Ferdslåreplanen er i utgangspunktet en temaplan og binder ikke i seg selv arealbruk, kommunens eller noen andres ressursbruk. Hvis det er ønskelig, gjøres det ved at resultatene fra ferdselsåreplanen innarbeides i kommunens ordinære planverk (for eksempel kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse og kommuneplanens arealplan).

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse

Kommunedelplanen er kommunens viktigste verktøy i arbeidet med organisert idrett, egenorganisert aktivitet og friluftsliv. Vi ber kommunen om å legge et forsterket fokus på egenorganisert aktivitet, friluftsliv, skolegårder og nærmiljø som føring for planen.

Kommunedelplanen danner grunnlaget for å kunne søke spillemidler. Kommunene har tradisjonelt vektlagt behovene til organisert idrett i denne planen. **Med et forsterket fokus på folkehelse, ber friluftsrådet kommunene legge sterkere vekt på egenorganisert aktivitet og friluftsliv.** Størst effekt har tiltak på allment tilgjengelige areal i nærmiljøet. I så måte peker skolegårdene, turveiene og stiene seg ut som særlig viktige områder å fokusere i dette planarbeidet. Dette er også i tråd med fylkeskommunens krav om at kommunene nå skal lage to uavhengige prioriterte lister i planen, en for egenorganisert aktivitet og en for organisert idrett (jf samarbeidsavtalene om folkehelsearbeidet).

Oppvekstplan

Oppvekstplanen legger føringen for barns og ungdoms oppvekst i kommunen og dermed også rammene for den viktigste ressursen et samfunn rår over på sikt. Det å bidra til en robust, frisk og kompetent oppvoksende generasjon med et trygt rotfeste, er overordna viktig. Friluftsrådet ber derfor om at kommunen:

Legger inn Helsefremmende skole og barnehage som førende og forpliktende for/i Oppvekstplanen

Alle kommunestyrene i Salten har gjort vedtak om at deres skoler og barnehager skal være helsefremmende. Gjennom et prosjektsamarbeid med Salten friluftsråd er dette målet på god vei til å nås. Det er bra. Vi ser like fullt at det er viktig at dette arbeidet blir forpliktende gjennom planforankring i planverket for oppvekstsektoren i de enkelte kommunene. Dette for å sikre at det helsefremmende arbeidet blir en naturlig og forpliktet del av skole- og barnehagehverdagen over tid og ikke bare et løft, som sakte glemmes.

Legger inn lokal identitet som en viktig premiss for/i Oppvekstplanen

Salten friluftsråd vil oppfordre kommunene til å sette konkrete, lokale kompetansemål på ferdigheter eller kunnskap som er viktige for elevenes lokale identitet, kunnskap og kjennskap om og til nærmiljøet sitt. Dette kan knytte seg både til ferdigheter i friluftsliv (for eksempel lokale høstingstradisjoner, ferdselsformer eller bålrensing), lokale kulturminner (kunnskap om sagn, steder og gjenstander), naturelementer/fenomener og immateriell kulturarv (for eksempel det å kunne sette opp et håndsnøre, fiske og lage fiskekaker). Vi mener at dette er viktige bidrag for å bære lokal kunnskap/tradisjon videre, til et trygt rotfeste og mer robust ungdom.

Planer og involvering av Salten friluftsråd i kommunenes planarbeid

Salten friluftsråd har begrenset kapasitet på oppfølging av planer og må derfor avgrense behandlingen til de som er viktigst for vårt ansvarsområde. Friluftsrådet er også et fagorgan som opptre på vegne av kommunene. Vi ønsker derfor å bli involvert tidlig i planprosessene. Med bakgrunn i det ønsker vi som hovedregel å få tilsendt meldinger om planoppstart og gi våre innspill da og bare unntaksvis opptre som en høringspart i den ordinære høringen før vedtak.

Følgende planer ønsker vi å få tilsendt fra medlemskommunene for behandling:

- Planstrategien
- Kommuneplanen (samfunnsdel og arealdel)
- Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse *eller tilsvarende*
- Oppvekstplan *eller tilsvarende*

Ønsker medlemskommunene innspill til planer utenom dette, kan dere selvsagt be spesielt om det.

Med hilsen

Bjørn Godal
Faglig leder

Interne planer i organisasjonen

Sist oppdater 18.08.20

Plan
Atomberedskap
Avfallsplan havn
Beredskap-/ evakueringsplan hjemmetjeneste
Beredskap-/ evakueringsplan Institusjon
Beredskapsplan - IT-avdelingen
Beredskapsplan - kommunale vannverk
Beredskapsplan - vannforsyning
Beredskapsplan - VVA
Beredskapsplan akutt forurensning IUA Salten
Beredskapsplan Barnehage (felles)
Beredskapsplan for akutt forurensning
Beredskapsplan for barnehagene
Beredskapsplan for den enkelte skole
Beredskapsplaner - eiendom
Brann og redning
Digitalisering i helse og omsorg 2016-2022 Innføring av velferdsteknologiske løsninger i Fauske kommune
Fagutviklingsplan – helse og omsorg
Forvaltningsplan vann
Helhetlig ROS (ROS-Fauske)
HMS plan
HMS plan og tiltaksplan felles
HMS plan og tiltaksplan HMS for den enkelte skole
Hovedplan avløp
Hovedplan vannforsyning 2014-2026
IKT – plan for skole
Kontaktinfo - psykososialt kriseteam
Lønnspolitisk plan 2018-2020
Miljørisikoanalyser og beredskapsanalyser forurensning
Oppfølgingsplan ROS-Fauske
Ordensreglement SFO
Ordensreglement skole

Plan
Overordnet beredskapsplan
Pandemiplan
Plan for evakuering og forpleining
Plan for helsemessig- og sosial beredskap
Plan for informasjonssikkerhet?
Plan for inkluderende barnehagemiljø
Plan for kommunal kriseledelse
Plan for krisekommunikasjon
Plan for opprettelse og drift av EPS-senter
Plan for opprusting av kommunale veier 2018-2021
Plan for psykososial omsorg
Plan for språk og leseopplæring
Plan for tidlig innsats
Rammeplan SFO
Rekruttering- og kompetanseplan 2012-2020
Rutiner ved melding om kokevarsel
Samhandlingsplan – kultur og oppvekst
Seniorplan 2018-2020
Smittevernplan
Smittevernplan ved Ebola
Strategiplan skole
Teamkontrakter
Tilsynsstrategi etter plan- og bygningsloven
Tiltaksplan for psykososialt skolemiljø (Plan for inkluderende skolemiljø i Fauskeskolene)
Trafikksikkerhetsplan for den enkelte skole
UIA beredskapsplan
Utvidet ordensreglement for den enkelte skole
Vedtekter barnehagene
Vedtekter SFO
Virksomhetsplan for den enkelte skole
Virksomhetsplaner for barnehagene
Årshjul for barnehagene og skolene

DET KONGELIGE KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Kommunal- og moderniseringsministeren

Valgstyrene
Fylkesvalgstyrene

Deres ref

Vår ref

Dato

20/2713-18

27. august 2020

Valggjennomføring i 2021 i lys av den pågående covid-19 pandemien

Stortings- og sametingsvalget i 2021 skal holdes 13. september, og Kommunal- og moderniseringsdepartementet har startet arbeidet med å forberede gjennomføringen av valget. Ifølge helsemyndighetene kan covid-19-pandemien vare i flere år, og vi må derfor være forberedt på at viruset kan blusse opp nasjonalt og lokalt, før og under valget. Dette vil bety at valggjennomføringen vil kunne bli mer krevende enn normalt.

Departementet har nedsatt en arbeidsgruppe med ansvar for å forberede smitteverntiltak knyttet til valggjennomføringen i 2021. Arbeidsgruppen har både valgfaglig og helsefaglig kompetanse, og består av medlemmer fra Oslo kommune, Viken fylkeskommune, Valgdirektoratet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Folkehelseinstituttet og Utenriksdepartementet. Arbeidsgruppen startet sitt arbeid før sommeren, og skal innen utgangen av 2020 kartlegge hvordan en vedvarende epidemi vil påvirke valggjennomføringen, og hvordan vi best kan løse utfordringene det fører med seg.

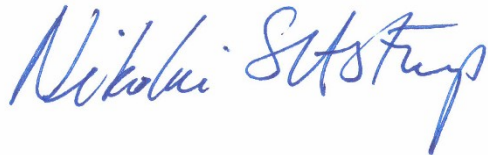
Departementet har også kontakt med valgmyndighetene i andre land om mulige tiltak og følger med på erfaringene internasjonalt. Sammenlignet med flere andre land har Norge en lang forhåndsstemmeperiode som gjør det mulig å gjennomføre valg på en trygg måte, også dersom det oppstår lokale og nasjonale smitteutbrudd. Vi har også tid til å forberede oss på en god måte.

På bakgrunn av dette er jeg optimistisk med tanke på gjennomføringen av stortingsvalget 2021. Jeg er trygg på at kommunene har mye kompetanse om både valg og smittevern, og kjenner sine lokale forhold godt. Det er viktig at hver enkelt kommune forbereder seg på å kunne gjennomføre stortingsvalget, uavhengig av dagens smittenivå i kommunen.

Når arbeidsgruppen kommer med sine vurderinger, vil departementet sende ut mer informasjon til kommunene. Men kommunene må allerede nå begynne å tenke på hvordan de dimensjonerer valg gjennomføringen i sin kommune, både med tanke på hvor store stemmekretsene bør være, hvilke lokaler som kan være egnet og om kommunen skal ha todagers valg. I tillegg må kommunene ta høyde for at det kan være nødvendig med smitteverntiltak i lokalene og økt bemanning.

Den enkelte kommune har nå god tid til å planlegge gjennomføringen av stortingsvalget. Jeg har stor tro på at både departementet, direktoratet og den enkelte kommune vil bidra til å legge til rette for en god og tillitvekkende valg gjennomføring også ved stortings- og sametingsvalget i 2021.

Med hilsen

Nikolai Astrup

KOPI:
Sametinget
Valgdirektoratet

Fra: Postmottak KMD <postmottak@kmd.dep.no>
Sendt: torsdag 27. august 2020 12.55
Emne: 20/2713-18 Valggjennomføring i 2021 i lys av den pågående covid-19
pandemien
Vedlegg: Valggjennomføring i 2021 i lys av den pågående covid.pdf

Se vedlagte saksdokument.

FAUSKE KOMMUNE

Torggata 21
8200 FAUSKE

Dato: 11.09.2020
Saksbehandler: .....Ronny Langfjord
Telefon direkte: 75 55 74 11
Deres ref.: .....
Løpenr.: 759/2020
Saksnr./vår ref.: 2020/272
Arkivkode: 000

Revidert tidsplan for arbeidsprosess vedrørende ny brannordning

Styret i Salten Brann IKS har styremøte 08. sept. 2020 behandlet sak 48 – 20, angående behov for revidert tidsplan for arbeidsprosess vedrørende ny brannordning.

Styrets vedtak:

1. Styret vedtar forslag til revidert fremdriftsplan
2. Selskapet orienterer eierkommunene om vedtaket.

Saken er vedlagt i sin helhet til dette brevet.

Selskapet ber om at dette brevet med vedlegg sendes ordfører og rådmann/kommunedirektør.

Med hilsen

Per Gunnar Pedersen
Daglig leder/Brannsjef

Ronny Langfjord
Varabrannsjef

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift

---

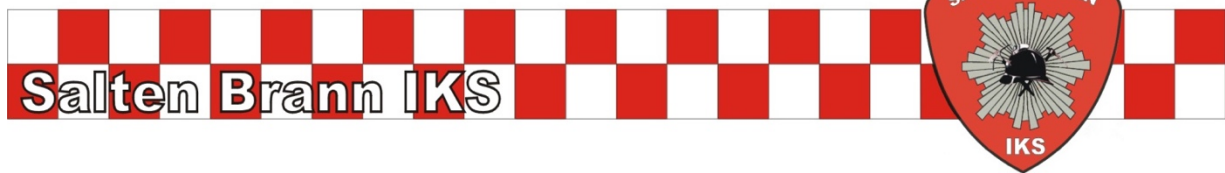
SALTEN BRANN IKS

Postadresse:
Olav V gate 200, 8070 BODØ
Besøksadresse:
Olav V gate 200

Telefoner:
Sentralbord: 75 55 74 05
Telefax: 75 55 74 08

Elektroniske adresser:
post@saltenbrann.no
ronny.langfjord@saltenbrann.no
www.saltenbrann.no

Orgnr.:
990 565 325
Bankkonto:
1503 40 31603

Styret – Salten Brann IKS

Sak nr. 48 - 2020

3. september 2020

REVIDERT TIDSPLAN FOR ARBEIDSPROSESS VEDRØRENDE NY BRANNORDNING

Vedlegg A: Tidsplan, versjon 1

Vedlegg B: Tidsplan, versjon 2

Innledning

Det vises til sak 40/20 som ble behandlet i styremøtet den 20. august. Der ble status i sakene om ny brannordning lagt fram for styret. Denne saken omhandler behovet for og forslag til ny framdriftsplan for revidering av brannordning.

Drøfting

Selskapet mener at den opprinnelige tidsplanen må revideres da den opprinnelige framdriftsplanen med å avholde kommunevise møter ikke lar seg gjennomføre. I skrivende stund så er møtene med Værøy og Bodø kommune ikke avklarte. Selskapet antar at møtene vil kunne være gjennomført før utgangen av september.

Til styremøtet den 8. sep 2020 så ble det opprinnelig planlagt å avsette tid til både en strategisamling samt et ordinært styremøte etterpå, jfr møteplan og hvor saken om ny brannordning skulle behandles første gang av styret. Nedenfor vises den opprinnelige planen.

1. Kl 1000 – kl 1500, strategisamling
2. Kl 1500 – kl 1800, styremøte
3. Fokus strategisamling:
  - a. Første gangs behandling av brannordninger
  - b. Drøfte økonomiske konsekvenser
  - c. Presentasjon av alternative finansieringsmodeller for selskapsavtalens § 7 (finansiering).

Slik situasjonen nå foreligger så vil sakene vedrørende ny brannordning og forslag til ny finansiering kun bli drøftet på strategiseminalet. Det betyr at tidsplanen for arbeidet som gjenstår må revideres. I Korte trekk betyr dette at første gangs behandling av disse to sakene vil bli lagt fram for behandling 12. oktober, når alle kommunale møter er gjennomført. Deretter

holder vi en statusorientering til rep skapet 6. november samtidig med at budsjettsaken behandles for år 2021. Der framlegger vi selskapets foreløpige plan med mulige problemstillinger. Her vil saken om finansiering ha stor betydning. Det kan være at den kan sluttbehandles på dette møtet, men det bør styret vurdere.

Deretter mener selskapet at styret sluttbehandler saken medio januar 2021 med påfølgende ekstraordinært rep skap medio februar 2021. På denne måten rekker kommunene å ha tilstrekkelig tid til å behandle saken internt før sluttbehandlingen i rep skapet.

Det er viktig å understreke at kommunene må fatte kommunale vedtak i etterkant vedrørende egen brannordning, men før gjennomføringen av vårens rep skap i mai 2021. I dette møtet må selskapet presentere status for alle vedtak som skal være gjennomført slik at rep skapet ser at alle formaliteter fra eierkommunene er på plass før en implementering kan starte. Dette gjelder selvsagt også saken om endring av bestemmelsene for selskapets finansiering som finnes i selskapsavtalens § 7.

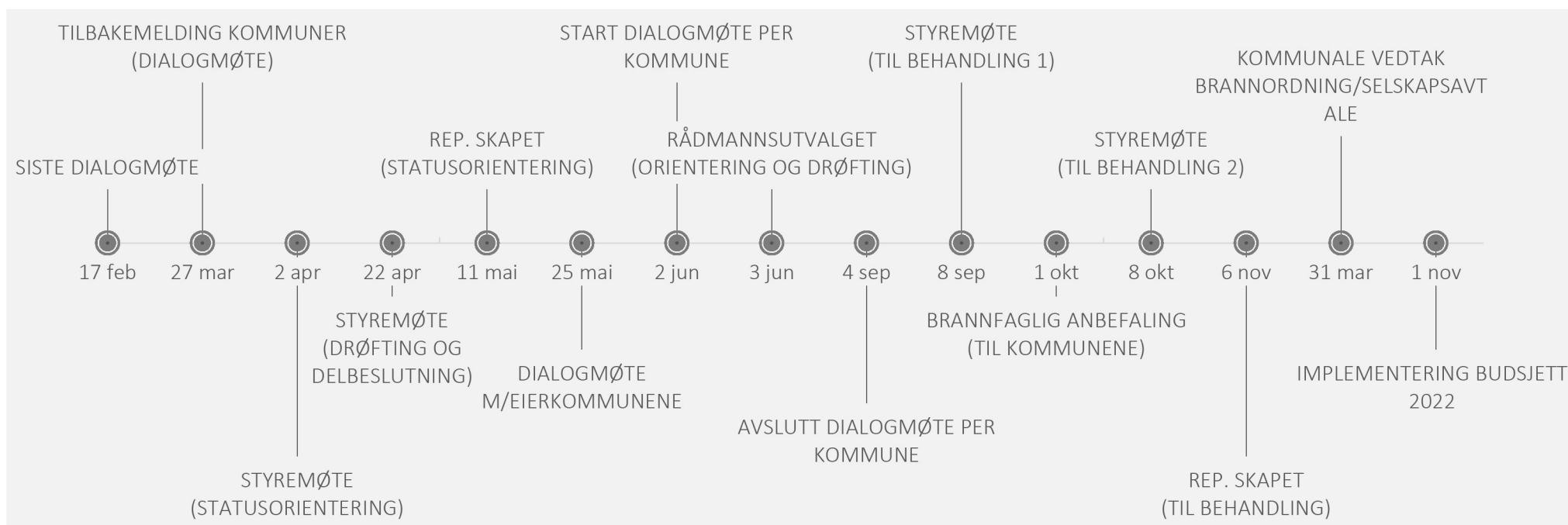
Forslag til vedtak:

- 1. Styret vedtar forslag til revidert framdriftsplan.*
- 2. Selskapet orienterer eierkommunene om vedtaket.*

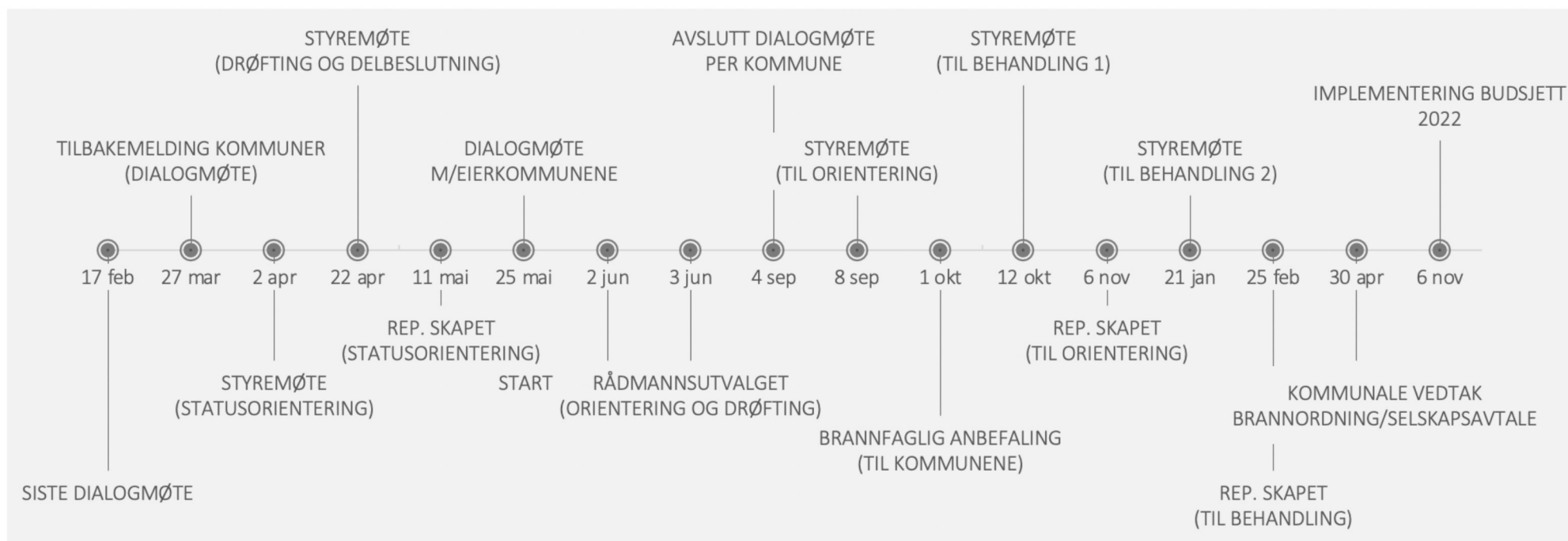
Hilsen

Per Gunnar Pedersen
Daglig leder og brannsjef
Salten Brann IKS

Vedlegg 1, Opprinnelig tidsplan

Vedlegg 2, Revidert tidsplan

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/13641	
	Arkiv sakID.: 20/1989	Saksbehandler: Kariann Skar Sør Dahl
Sak nr.		Dato
083/20	Formannskap	23.09.2020
	Kommunestyre	

Økonomimelding 2/2020

Rådmannens forslag til innstilling:

1. Økonomimelding 2/2020 tas til etterretning.
2. Kun investeringer som gjøres iht. lovpålegg, avtalerettslige forpliktelser, reduksjon i driftsutgifter og/eller økt produktivitet/effektivitet i kommunal tjenesteproduksjon prioriteres i 2020. Øvrige investeringer utsettes inntil videre.
3. Budsjettreguleringer gjennomføres som følger:

Drift:

Pensjon samhandlingsområdene	13 600 000
Pensjon sentralt	- 13 600 000
Tilskudd til fastleger	523 000
Skatteoppkreving - utsatt overføring til staten	849 000
Barnehager - lovregler om psykososialt barnehagemiljø og internkontroll	7 000
Økt rammetilskudd	- 1 379 000
Vedlikehold, rehabilitering og oppgradering av kommunale bygg	4 300 000
Øremerket tilskudd	- 4 300 000
Økt rammetilskudd i forbindelse med korona-epidemien	- 9 531 000
Redusert inntektsutjevning	9 531 000

Vedlegg:
16.09.2020

Økonomimelding 2 2020.docx

1453064

Sammendrag:

Se vedlagte økonomimelding for 2. tertial 2020.

Geir Mikkelsen
rådmann

ØKONOMIMELDING 2/2020

Økonomimelding 2/2020 viser økonomisk status på kjente regnskapstall per 31.08.2020.

I økonomimeldingen inngår også obligatorisk rapportering om finansforvaltning i tråd med forskrift og finansreglement.

1.0 Resultatvurdering

Tabell 1 – Årsprognose 2020

	Budsjett 2020 totalt	Periodisert budsjett pr aug 2020	Regnskap pr august 2020	Vurdert årsprognose inkl korona	Forventet avvik inkl korona	Herav prognose korona	Forventet avvik uten korona
1 Politikk							
Politikk	8 293 438	5 696 318	4 440 120	8 293 438	-		
Sum område: 1 Politikk	8 293 438	5 696 318	4 440 120	8 293 438	-	-	-
2 Administrasjon							
Rådmann stab	29 261 755	19 020 278	21 340 965	29 261 755	-		
Sum område: 2 Administrasjon	29 261 755	19 020 278	21 340 965	29 261 755	-	-	-
3 Eiendom, plan og samfunnsutvikling							
Vei og gatelys	8 368 832	5 536 883	5 583 392	8 768 832	400 000		
Fauske kommunale eiendommer	40 269 908	25 862 915	25 406 275	39 769 908	- 500 000		
Plan og utvikling	7 102 051	4 399 516	3 776 947	6 902 051	- 200 000		
Felles Eiendom, Plan og Samfunnsutvikling	1 155 333	729 222	928 729	1 155 333	-		
Sum område: 3 Eiendom, plan og samfunnsutvikling	56 896 124	36 528 536	35 695 342	56 596 124	- 300 000	400 000	- 700 000
4 Oppvekst og kultur							
Skole	132 771 966	85 570 123	81 071 872	131 271 966	- 1 500 000		
Barnehage	35 480 579	22 571 684	24 075 676	38 380 579	2 900 000		
Barne og familie	38 698 244	25 649 886	22 059 264	37 698 244	- 1 000 000		
Kultur	12 934 633	8 261 799	9 717 116	13 234 633	300 000		
Oppvekst og kultur Felles	1 111 864	699 548	1 257 236	1 611 864	500 000		
Sum område: 4 Oppvekst og kultur	220 997 286	142 753 041	138 181 163	222 197 286	1 200 000	5 000 000	- 3 800 000
5 Helse og omsorg							
Helse og omsorg felles	12 777 953	8 267 295	10 966 713	17 277 953	4 500 000		
Institusjon	74 464 738	47 617 476	51 842 614	81 464 738	7 000 000		
Hjemmetjenesten	99 902 612	64 507 021	76 149 437	114 902 612	15 000 000		
Fauske storkjøkken	3 015 227	1 891 255	2 699 184	3 765 227	750 000		
Helse	47 017 417	29 377 075	32 359 741	52 017 417	5 000 000		
NAV	23 575 478	15 429 961	13 681 873	22 575 478	- 1 000 000		
Sum område: 5 Helse og omsorg	260 753 425	167 090 082	187 699 562	292 003 425	31 250 000	11 000 000	20 250 000
7 Fellesområder							
Fellesområder	- 576 202 028	- 388 770 064	- 364 050 121	- 558 202 028	18 000 000		
Sum område: 7 Fellesområder	- 576 202 028	- 388 770 064	- 364 050 121	- 558 202 028	18 000 000	900 000	17 100 000
TOTALT	-	- 17 681 809	23 307 031	50 150 000	50 150 000	17 300 000	32 850 000

Skjønnsmidler korona fra Fylkesmannen - ikke tildelt
TISK-finansiering - ikke tildelt

Korona-pandemien vil sette sitt preg på kommuneøkonomien i 2020, og på det nåværende tidspunkt har vi ikke fasiten på hva den vil innebære både for utgifts- og inntektssiden til Fauske kommune. Det har aldri vært så krevende å utarbeide en prognose som for 2. tertial 2020, fordi det er så mange ukjente variabler i regnestykket.

Det vi vet er at korona-pandemien har medført uforutsette utgifter som vi ikke har dekning for i budsjettet. I tillegg er inntektssiden vår betydelig redusert som følge av pandemien og smitteverntiltakene i samfunnet. I tabellen ovenfor har vi laget en kolonne som viser estimert

prognose for økte utgifter og reduserte inntekter som følge av korona ved årsslutt i 2020. Totalt summerer dette seg til en prognose på 17,3 mill. kr året sett under ett, og hvor mye av dette som vi vil få kompensert vet vi dessverre ikke ennå. Noen av disse økte utgiftene og reduserte inntektene er allerede kompensert fra staten gjennom inntektssystemet. Til tross for det, er inntekt gjennom inntektssystemet etter revidert nasjonalbudsjett lavere enn budsjettet inntekt for 2020 slik det er redegjort for nedenfor under fellesområdet. Vi venter på skjønnsmidler til smittevern fra Fylkesmannen, og regjeringen har i brev av 04.09.2020 forsikret kommunene om at regjeringen tar sikte på å dekke alle nødvendige kostnader i kommunesektoren med oppfølgingen av TISK-strategien (teste-isolere-smittesporer-sette i karantene) og særskilte smittevernstiltak i 2020 og 2021.

Prognosen for 2020 uten korona er 32,85 mill. kr på driften av enhetene og fellesområdet, og er i stor grad lik prognosen uten korona etter 1. tertial. I fellesområdet inngår det imidlertid kompensasjon for koronarelatert merforbruk/mindreinntekt, som vi ikke kan forvente å få kompensert flere ganger. Det betyr at av den koronarelaterte prognosen på 17,3 mill. kr, er noe allerede kompensert. Prognosen for kommunen i 2020 vil dermed forventes å havne et sted mellom 33 mill. kr og 50 mill. kr, avhengig av hvor mye av merutgiftene/mindreinntektene knyttet til korona vi får kompensert fra staten. Prognosen vil selvsagt også påvirkes dersom omfanget av koronasmitte øker betydelig i kommunen, da vil både utgiftssiden og inntektssiden kunne bli betydelig endret. Prognosen kan også påvirkes om det skulle komme ekstra overføringer til å dekke opp mindreinntekten i prognosemodellen.

På fellesområdene utgjør særlig for lavt budsjettet pensjon et betydelig avvik i forhold til regnskap, som kommentert i økonomimelding 1. Reduserte refusjoner for resurskrevende tjenester, lavere integreringstilskudd og stor inntektssvikt fra kvotekraft bidrar ytterligere til at forventet resultat blir betydelig svakere enn beregnet i budsjett. På den positive siden er det lavere renter ift. budsjett. De økonomiske langtidseffektene koronapandemien vil få for skatteinntektene er vanskelig å estimere, men den siste prognosemodellen viser en mindreinntekt på skatt og ramme så langt i 2020, etter at det ble tilført ekstra midler gjennom inntektssystemet i revidert nasjonalbudsjett. Totalt er prognosen for fellesområdene på 18 mill. kr i merforbruk.

Rådmannen vil igjen understreke at det ikke er gjort på ett år å få Fauske kommunes økonomi i balanse. Vi ser nå at omstrukturering innenfor skole gir effekt, men at det tar betydelig lenger tid enn forventet å oppnå tilsvarende effekt av omstilling innenfor pleie/omsorg. Korona-pandemien er en sentral årsak til at prosessene har stoppet opp og ikke kan vise til tilfredsstillende fremdrift i 2020. Disse prosessene er betydelig forsinket ved utgangen av 2. tertial 2020, og framover må det være fullt fokus på å få ut de beregnede effekter på disse områdene.

Som rådmannen påpekte i forbindelse med behandling av årsregnskapet for 2019, må det jobbes videre med rasjonaliseringstiltak/omstruktureringer innenfor hele organisasjonen i årene framover. Store investeringer gir økte rente- og avdragsbelastninger, som det må finnes rom for innenfor dagens drift. I budsjett 2020 vil det for første gang være full avdragsbelastning ved at det ikke er mulig å ha avdragsutsettelse, samtidig som kravet til minimumsavdrag forventes å slå inn i form av ekstra avdragsbetaling. På den positive siden er rentene rekordlave akkurat nå, og det forventes derfor at det som er avsatt til renter og avdrag i budsjett vil gi en mindreutgift på disse postene. Videre ser vi at vi mister inntekter både innenfor integrering og ressurskrevende tjenester. Dette gjør at det er et betydelig behov for ytterligere utgiftskutt. I en periode framover må det forventes at alle ikke-lovpålagte tjenester reduseres til et minimum, ikke fordi det ikke er gode tjenester, men fordi kommunen rett og slett ikke har råd til å levere dem. Det blir avgjørende å finne riktig nivå på de lovpålagte tjenestene, for i de kommende årene har ikke Fauske kommune råd til å levere mer enn det loven krever. Dette blir en av de sentrale oppgavene for omstillingsprosjektet å ta tak i.

1.1 Korona og kommunene

Skjønnsmidler til smittevern i det kommunale tjenestetilbudet

Stortinget har vedtatt å øke kommunenes skjønnsmidler med 400 mill. kroner til dekning av utgifter som kommunene har til smittevern i det kommunale tjenestetilbudet. Av dette har Nordland blitt tildelt 16,4 mill. kr. Midlene er fordelt i kroner per innbygger, med differensierte satser der det er tatt hensyn til den kumulative smittesituasjonen i fylket, per uke 23, jf. Folkehelseinstituttets rapport. For å få til en effektiv og hensiktsmessig fordeling av disse midlene i tråd med retningslinjene er kommunene bedt om å sende Fylkesmannen en oversikt over dokumenterte utgifter man har hatt til smittevern i det kommunale tjenestetilbudet. Dokumentasjonen ansees å være tilstrekkelig med en utskrift fra kommunens regnskap. Fauske kommune har sendt inn søknad om skjønnsmidler til smittevern, og venter på svar fra Fylkesmannen.

Styrking av kommunale næringsfond

Nordland fylkeskommune har mottatt 74,8 mill. kr som skal fordeles kommunene for styrking av kommunale næringsfond. Fauske kommune er tildelt 1,9 mill. kr fra denne potten. Midlene skal sette kommunene i stand til å legge til rette for økt aktivitet, sysselsetting og verdiskaping basert på lokale utfordringer, behov og potensial. Det kan gis tilskudd til bedrifter, etablerere og andre næringsaktører. Med næringsaktør menes en aktør som tilrettelegger for og/eller gir støtte til næringsutvikling. Kommunene kan unntaksvis tildele midler til egne tiltak som oppfyller formålet. Fauna KF saksforbereder søknadene som vil bli fremlagt formannskapet for behandling etter innstilling fra rådmannen. Første ordinære tildelingsrunde blir i formannskapetets møte 23. september 2020.

Finansiering av TISK-strategien

Kommunene gjør, og har over det siste halvåret gjort, en formidabel innsats i bekjempelsen av koronaviruset. Deres arbeid med og oppfølging av TISK-strategien (teste-isolere-smittes-pore-sette i karantene) er helt avgjørende for å håndtere pandemien over tid. Det er også nødvendig at kommunene handler raskt og målrettet med befolkningsrettede tiltak når det er påkrevd. For å få til en god oppfølging av pandemien, må kommuner og nasjonale myndigheter arbeide godt sammen. For regjeringen er det blant annet viktig å bidra med nødvendig faglig støtte via Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet. Videre bør kommunene i nødvendig grad samarbeide med andre kommuner og helseforetak for å sikre seg at det er tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å håndtere utbrudd. Fylkesmennene har en rolle i å bidra til en slik samordning.

Mange kommuner rapporterer at de oppfyller kravene til testkapasitet, men at det er utfordringer med tilgang på helsepersonell og logistikken rundt prøvetakingen. Helsedirektoratet har, for å bedre på personellsituasjonen, opprettet en base der helsepersonell som vil arbeide med koronaviruset i kommunene kan melde seg, nasjonalthelsepersonell.no. Så langt har om lag 7500 personer meldt seg. I brev av 19. august 2020 peker Helsedirektoratet på at helsepersonelloven legger til rette for å benytte annet personell enn helsepersonell forutsatt at det gis nødvendig opplæring og veiledning. Mange kommuner alt er godt i gang med dette.

Arbeidet med bekjempelsen av koronaviruset vil kreve at alle står i dette sammen over tid. Selv om det arbeides intenst med å utvikle vaksiner, anbefaler regjeringen at kommunene rekrutterer personell til å opprettholde beredskapen på området i første omgang til sommeren 2021. Det er et mål at kommunene skal kunne teste 1,5 prosent av befolkningen per uke i perioder med liten forekomst av tilstander med symptomer forenlig med covid-19, og at kapasiteten ved behov raskt skal kunne økes til 5 prosent ved høy forekomst av tilstander med covid-19-lignende symptomer.

Mange oppgaver i TISK er oppgaver som kommunene normalt ikke utfører til daglig. Staten ser behovet for opplæring og bistand knyttet til dette. Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet vil derfor følge kommunene tett framover. Folkehelseinstituttet har utarbeidet veiledning og kurs i smittesporing som ligger lett tilgjengelig på deres nettsider. Et nasjonalt smittesporingsteam er også under oppbygging i Folkehelseinstituttet. Teamet vil bistå kommunene i deres arbeid med smittesporing. Kommunene som ikke har hatt lokale utbrudd, bør gjennomføre beredskapsøvelser. Kommuner som har hatt lokale utbrudd, bør evaluere håndteringene og dele erfaringene med andre.

Den 20. august gjennomførte helse- og omsorgsministeren og kommunal- og moderniseringsministeren et møte med noen store kommuner, noen spesielt berørte kommuner, én fylkeskommune og KS om TISK. Statsrådenes inntrykket fra møtet er at kommunene gjør en stor innsats for å nå målet om å kunne teste 5 prosent av befolkningen. I møtet understreket statsrådene betydningen av at kommunene ikke primært baserer test- og sporingsaktiviteten på å omdisponere personell fra egne helse- og omsorgstjenester, men at man i all hovedsak rekrutterer eget personell til dette. Helsedirektoratet redegjorde i møtet for flere muligheter for å sikre tilstrekkelig tilgang på personell. Direktoratet har i etterkant sendt kommunene brev om dette. Ministerne benyttet anledningen til å understreke viktigheten av at kommunene verner tjenestene til særlig sårbare grupper, blant annet sårbare barn og unge. Helse- og omsorgstjenestepersonell som jobber i helsestasjon og skolehelsetjeneste må ikke omdisponeres til arbeid med TISK.

I brev av 04.09.2020 forsikrer Helse- og sosialdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet kommunene om at regjeringen tar sikte på å dekke alle nødvendige kostnader i kommunesektoren med oppfølgingen av TISK-strategien og særskilte smittevernstiltak i 2020 og 2021. Det vil bli vurdert særskilt kompensasjon til kommuner som har hatt store ekstrautgifter som følge av lokale virusutbrudd. For å sikre innsikt i hva de økonomiske konsekvensene av covid-19-situasjonen er for kommunesektoren, har Kommunal- og moderniseringsdepartementet nedsatt en arbeidsgruppe med deltakere fra departementene og kommunesektoren. Vurderinger av kommunenes kostnader med TISK og særskilte smittevernstiltak inngår naturligvis i dette arbeidet. Arbeidsgruppen vil ferdigstille en første delrapport i oktober, slik at regjeringen i nysalderingen av 2020-budsjettet kan ta høyde for ekstrakostnadene.

Regjeringen vil legge frem et tilleggsnummer til 2021-budsjettet i løpet av november måned med foreløpige anslag for merutgifter og mindreinntekter for kommunesektoren i 2021, med tilhørende bevilgningsforslag. Når kommunene skal utarbeide sine årsbudsjetter for 2021, kan de legge innholdet i brevet av 04.09.2020 fra de to departementene til grunn.

2.0 Fellesområder

Tabell 2 – Netto forbruk og prognose fellesområder per 2. tertial 2020

	Budsjett 2020 totalt	Periodisert budsjett pr aug 2020	Regnskap pr august 2020	Vurdert årsprognose inkl korona	Forventet avvik inkl korona	Herav prognose korona	Forventet avvik uten korona
7 Fellesområder							
Fellesområder	- 576 202 028	- 388 770 064	- 364 050 121	- 558 202 028	18 000 000		
Sum område: 7 Fellesområder	- 576 202 028	- 388 770 064	- 364 050 121	- 558 202 028	18 000 000	900 000	17 100 000

2.1 Fellesinntekter

Skatt og rammetilskudd

For beregning av skatt og rammetilskudd benyttes i utgangspunktet prognosemodellen til KS, som igjen bygger på anslag i Statsbudsjettet. I kommunens budsjett for 2020 er det lagt inn en forventning om 4 mill. kr høyere skatteinngang enn hva som ligger i disse modellene. Dette er basert på erfaringstall fra tidligere år der det har vist seg at summen av skatt, rammetilskudd og inntektsutjevningen blir høyere enn det prognosemodellen etter statsbudsjettet har vist. Som følge av koronavirusutbruddet forventes det dessverre skattesvikt, slik at forutsetningen som er lagt til grunn i budsjettet ikke lenger er like realistisk.

I forkant av revidert nasjonalbudsjett (RNB) har Stortinget bevilget 5,15 mrd. kr i kompensasjon til kommunene som følge av covid-19 (3,75 mrd. kr i generell kompensasjon, 1 mrd. kr for inntektsbortfall i skole og barnehage og 0,4 mrd. kr i skjønnsstilskudd). Bevilgningene på 3,75 og 1 mrd. kroner er innarbeidet i ny prognosemodell, mens skjønnsbevilgningen er innarbeidet med de beløpene som er utbetalt fra fylkesmennene. Fauske kommune har fått utbetalt 6,775 mill. kr som følge av dette vedtaket.

Overføringen for kompensasjon av bortfall av foreldrebetaling i barnehage og SFO dekker ikke fullt ut kommunens inntektsbortfall etter at kompensasjon er utbetalt til de private barnehagene iht. retningslinjene. Fauske kommune fikk i alt overført 1,552 mill. kr, og av dette er 0,89 mill. kr overført til de private barnehagene.

Anslaget for skatt på inntekt og formue er i RNB 2020 redusert med 4,0 mrd. kr til 168,3 mrd. kr, som i hovedsak antas å være en følge av covid-19 pandemien. Prognosemodellen bygger på dette anslaget fra Finansdepartementet. Regjeringen foreslo ingen ny generell kompensasjon til kommunesektoren knyttet til covid-19 i RNB, men det fremmes forslag om økte bevilgninger på 620 mill. kr knyttet til pandemien. Av disse kommer 150 mill. kr gjennom økt rammetilskudd begrunnet i behovet for tiltak rettet mot sårbare barn og unge. Midlene er foreslått tildelt kommunene med en særskilt fordeling, og det har derfor ikke vært mulig å innarbeide denne bevilgningen i prognosemodellen. Resterende 470 mill. kr gjelder øremerkede bevilgninger som ikke er en del av prognosemodellen.

Som følge av oppgaveendringer, nytt avtaleverk etc. foreslås rammetilskuddet i 2020 økt med 732 mill. kr som fordeler seg slik og er innarbeidet i prognosemodellen:

- 233,3 mill. kr knyttet til innføring av knekkpunkt på 1 000 listepasientinnbyggere i basistilskuddet til fastleger fra 01.05.2020.
- 33,3 mill. kr knyttet til at det etableres et grunntilskudd i tilskuddet til fastleger fra 1. mai 2020.
- 5 mill. kr (halvårseffekt) knyttet til innføring av lovregler om psykososialt barnehagemiljø og internkontroll i barnehagene.
- 460,3 mill. kr som følge av at overføring av skatteoppkrevingen til staten er utsatt til 01.11.2020 (reversering av uttrekk i statsbudsjettet 2020).

De økonomiske langtidseffektene koronapandemien vil få for skatteinntektene er vanskelig å estimere, men den siste prognosemodellene viser en mindreinntekt på skatt og ramme på 2,2 mill. kr så langt i 2020. Dette forventes å endre seg i løpet av høsten 2020, og det knytter seg stor usikkerhet til hvor stor andel av den forventede skattesvikten som vil bli kompensert fra staten.

Eiendomsskatt

Med bakgrunn i fakturert beløp 2. termin, anslås det at inntektene fra eiendomsskatt vil bli ca. 1,5 mill. kr høyere enn budsjett i 2020.

Utbytte

Utbytte er budsjettert til 5 mill. kr i 2020. Utbytte er utbetalt med 3,3 mill. kr i 2020 og gir en mindreinntekt på kr 1,7 mill. kr.

Konsesjonskraft

Netto inntekt på konsesjonskraft forventes å bli ca. 0,7 mill. kr høyere enn budsjett.

Kvotekraft

Strømprisen har stupt siden høsten 2019 og er nå på rekordlave nivåer historisk sett. Det forventes derfor en netto mindreinntekt på salg av kvotekraft på ca. 5,3 mill. kr i 2020 ift. budsjett 2020.

Refusjon ressurskrevende tjenester

Inntekt forventes å bli noe lavere enn budsjett. Den forventede inntektssvikten er foreløpig beregnet til ca. 1,5 mill. kr. Dette skyldes at minst to brukere fra 2019 faller ut av ordningen. Om det kommer nye brukere inn i ordningen er det for tidlig å si noe om.

Integreringstilskudd

I budsjettet er det lagt inn en forventet inntekt på integreringstilskudd på 14,3 mill. kr. Om budsjettmålet nås avhenger av hvor mange som bosettes i løpet av 2020. Dersom vi bosetter 10 får vi ca. 0,55 mill. kr mindre i tilskudd enn budsjettert. Årsaken er i hovedsak at vi ikke fikk bosatt 10 personer i 2019, som var en del av beregningen for 2020. Vi bosatte 8 personer i 2019.

Det er per august ikke bosatt noen flyktninger i Fauske kommune. I utgangspunktet skulle kommunen bosette en familie i mars 2020, men som følge av korona ble alle bosettinger satt på vent, og det er fortsatt uavklart om Fauske kommune vil bosette de 10 personene som vi har vedtak på i 2020. Dersom bosettingen ikke gjennomføres iht. vedtak, vil det føre til betydelig inntektsbortfall for integreringstilskudd år 1. Ved bosetting ville kommunen ha mottatt kr 194 300,- per person i tilskudd for år 1.

2.2 Andre fellesområder

Tilskudd til private barnehager

Det forventes en merutgift på ca. 1 mill. kr i 2020 ift. budsjett.

Rente- og avdragsutgifter

Renter og avdrag forventes i sum å bli ca. 3,9 mill. kr lavere enn budsjettet for 2020.

Pensjonskostnader

Budsjett for pensjon bygger på prognose fra pensjonsleverandørene KLP og SPK. Første prognose for 2020 kom høsten 2019. Nye prognoser er presentert i februar (SPK) og april (KLP) 2020, men disse kan igjen endre seg i løpet av høsten 2020. Det er imidlertid skjedd en feil ved budsjetteringen av pensjonskostnader for 2020. Effekten av premieavviket er ikke riktig behandlet. Dette medfører at samlet pensjonskostnad er budsjettert med ca. 13,6 mill. kr for lavt.

Tabell 3 – Endring pensjon som følge av oppdatert prognose

	Budsjett 2020	Ny prognose	Endring
PENSJON KLP FELLESORDNING	47 659 235	50 567 756	2 908 521
PENSJONSINNSKUDD LÆRERE SPK	9 481 425	8 505 628	-975 797
PREMIEAVVIK PENSJON KLP	- 34 585 902	-24 057 874	10 528 028
AMORTISERING AV PREMIEAVVIK KLP	12 126 899	12 356 235	229 336
PREMIEAVVIK SPK	- 3 554 483	-2 648 810	905 673
PENSJONSPREMIE AFP	108 171	-	-108 171
PENSJON SYKEPLEIERE KLP	8 882 995	9 126 074	243 079
AMORTISERING PREMIEAVVIK SPK	- 81 529	-173 498	-91 969
TOTALT	40 036 811	53 675 511	13 638 700

3.0 Samhandlingsområder og driftsenheter

Tabell 4 – Netto forbruk og prognose per resultatenheter 2. tertial 2020

	Budsjett 2020 totalt	Periodisert budsjett pr aug 2020	Regnskap pr august 2020	Vurdert årsprognose inkl korona	Forventet avvik inkl korona	Herav prognose korona	Forventet avvik uten korona
1 Politikk							
Politikk	8 293 438	5 696 318	4 440 120	8 293 438	-		
Sum område: 1 Politikk	8 293 438	5 696 318	4 440 120	8 293 438	-	-	-
2 Administrasjon							
Rådmann stab	29 261 755	19 020 278	21 340 965	29 261 755	-		
Sum område: 2 Administrasjon	29 261 755	19 020 278	21 340 965	29 261 755	-	-	-
3 Eiendom, plan og samfunnsutvikling							
Vei og gatelys	8 368 832	5 536 883	5 583 392	8 768 832	400 000		
Fauske kommunale eiendommer	40 269 908	25 862 915	25 406 275	39 769 908	- 500 000		
Plan og utvikling	7 102 051	4 399 516	3 776 947	6 902 051	- 200 000		
Felles Eiendom, Plan og Samfunnsutvik	1 155 333	729 222	928 729	1 155 333	-		
Sum område: 3 Eiendom, plan og sam	56 896 124	36 528 536	35 695 342	56 596 124	- 300 000	400 000	- 700 000
4 Oppvekst og kultur							
Skole	132 771 966	85 570 123	81 071 872	131 271 966	- 1 500 000		
Barnehage	35 480 579	22 571 684	24 075 676	38 380 579	2 900 000		
Barne og familie	38 698 244	25 649 886	22 059 264	37 698 244	- 1 000 000		
Kultur	12 934 633	8 261 799	9 717 116	13 234 633	300 000		
Oppvekst og kultur Felles	1 111 864	699 548	1 257 236	1 611 864	500 000		
Sum område: 4 Oppvekst og kultur	220 997 286	142 753 041	138 181 163	222 197 286	1 200 000	5 000 000	- 3 800 000
5 Helse og omsorg							
Helse og omsorg felles	12 777 953	8 267 295	10 966 713	17 277 953	4 500 000		
Institusjon	74 464 738	47 617 476	51 842 614	81 464 738	7 000 000		
Hjemmetjenesten	99 902 612	64 507 021	76 149 437	114 902 612	15 000 000		
Fauske storkjøkken	3 015 227	1 891 255	2 699 184	3 765 227	750 000		
Helse	47 017 417	29 377 075	32 359 741	52 017 417	5 000 000		
NAV	23 575 478	15 429 961	13 681 873	22 575 478	- 1 000 000		
Sum område: 5 Helse og omsorg	260 753 425	167 090 082	187 699 562	292 003 425	31 250 000	11 000 000	20 250 000
TOTALT	576 202 028	371 088 255	387 357 152	608 352 028	32 150 000	16 400 000	15 750 000

Årsprognose og forventet avvik er kommentert under hver enkelt enhet senere i kapittelet. Som tabellen viser er det innenfor hjemmetjeneste, institusjon og helse de største utfordringene ligger.

3.1 Oppvekst og kultur

Tabell 5 – Netto forbruk og prognose per 2. tertial 2020 for Oppvekst og kultur

	Budsjett 2020 totalt	Periodisert budsjett pr aug 2020	Regnskap pr august 2020	Vurdert årsprognose inkl korona	Forventet avvik inkl korona	Herav prognose korona	Forventet avvik uten korona
4 Oppvekst og kultur							
Skole	132 771 966	85 570 123	81 071 872	131 271 966	- 1 500 000		
Barnehage	35 480 579	22 571 684	24 075 676	38 380 579	2 900 000		
Barne og familie	38 698 244	25 649 886	22 059 264	37 698 244	- 1 000 000		
Kultur	12 934 633	8 261 799	9 717 116	13 234 633	300 000		
Oppvekst og kultur Felles	1 111 864	699 548	1 257 236	1 611 864	500 000		
Sum område: 4 Oppvekst og kultur	220 997 286	142 753 041	138 181 163	222 197 286	1 200 000	5 000 000	- 3 800 000

Samhandlingsområdet oppvekst og kultur kan for tertial 2 i 2020 vise til et regnskapsmessig forbruk som er 7,6 mill. kr lavere enn for samme periode i 2019, eksklusiv lønns- og prisvekst. Selve utgiftssiden er hele 13 mill. kr lavere enn for samme tertial 2019, men bortfall av budsjetterte inntekter på grunn av korona-pandemien siden mars, gir en nedgang i inntekter på hele 5,4 mill. kr ved inngangen til september. Dette er et inntektsbortfall vi ikke vet sikkert om vi får kompensert fra staten, eller i hvor stor grad vi klarer å ta inn hele eller deler av tapet gjennom økt aktivitet i høst.

Etter andre tertial er mindreforbruket mellom periodisert budsjett og regnskap for de første 8 mnd. på ca. minus 4,4 mill. kr (minus 2,8 mill. i andre kvartal 2019). I første tertial viste samme tall et mindreforbruk på minus 3,1 mill. kr, og det gir en indikasjon på at området har fortsatt å bevege seg videre i riktig retning. Det gir et bedre utgangspunkt for resten av året enn på samme tid i fjor, men i og med at korona-pandemien gir både økt sykefravær, uforutsette utgifter og reduserte inntekter betyr ikke det nødvendigvis at samhandlingsområdet ved årsoppgjøret er i stand til å gå helt i balanse.

I økonomimelding 1 ble det gitt en prognose på et samlet merforbruk på ca. 3 mill. kr for samhandlingsområdet, knyttet opp mot barnehagesektoren.

For økonomimelding 2 vil prognosen være bedre. Regnskapsrapporten viser mye bedre kontroll og samsvar mellom regnskap og periodisert budsjett på utgiftssiden, enn for sammenlignbare perioder tidligere år. Uten det tidligere nevnte inntektsbortfallet på ca. 5,4 mill. ville området levert et mindreforbruk i 2020. Stram budsjett disiplin, vakanser, reduserte utbetalinger, lav reise- og kursvirksomhet o.l. tilsier likevel at flere underavdelinger kan levere mindreforbruk og bidra til en bedre prognose. Dette redegjøres nærmere for under hver enhet/avdeling.

Totalt sett reduseres prognosen på merforbruk fra ca. 3 mill. kr fra økonomimelding 1, til 1,2 mill. kr i økonomimelding 2.

3.1.1 Skole

Prognose 31.12.2020

Skolens merforbruk på fastlønn henger sammen med lærere på videreutdanning. Kommunen mottar refusjon fra staten knyttet til lærere på videreutdanning, som gjenspeiles i økte overføringsinntekter. Sykefraværet i skole er fortsatt høyt og har generert økte vikarutgifter, hvorav 0,4 mill. kr av disse er økte utgifter knyttet til korona. Det arbeides systematisk med oppfølging av refusjoner knyttet til sykefraværet i skole, og det er økte inntekter knyttet til refusjon. Totalt sett har skole et mindreforbruk på 2,0 mill. kr per 2. tertial.

SFO har utfordringer med at mange sier opp / reduserer plassene i løpet av vårhalvåret. Det er vanskelig å redusere allerede tilsatt bemanning tilsvarende. Dette fører til inntektsbortfall på våren, samt for høy bemanning på SFO ut fra kommunens vedtekter. Fra august 2020 har familier med lav inntekt muligheter for å søke redusert betaling for opphold på SFO for barn på 1. og 2. årstrinn. En familie skal maksimalt betale 6 % av årsinntekten for en SFO-plass per barn. Ordningen er gjort kjent for foresatte på de aktuelle trinn, samt at informasjon finnes på kommunens hjemmeside. Foreløpig er det mottatt få søknader om redusert foreldrebetaling, på samme tid forventes det en økning i antall søknader etter hvert som ordningen blir mer kjent.

Elevtallet i kommunen er redusert fra 1014 elever skoleåret 2019–2020 til 984 elever per 31.08.2020. Prognoser fra SSB viser at elevtallet skal stabilisere seg på 960–980 elever i årene fremover, med noe kullvariasjon.

Vurdert årsprognose for grunnskole forventes å være i balanse. Det foreligger likevel utfordringer som kan ha betydning for resultatet. Det forventes økte utgifter til vikar knyttet til korona. Selv om staten har varslet at de vil dekke merutgiftene kommunen har på dette området, kan vi likevel ikke være sikker på at alle kommunens utgifter fullfinansieres. Skolene har også økte utgifter knyttet til innføring av nye fagplaner fra august 2020. Noe av dette er kompensert fra staten med en allerede mottatt ekstraoverføring på 0,27 mill. kr, men det dekker likevel ikke kommunens utgifter knyttet til innkjøp av nye læremidler iht. ny fagplan.

Endring av skolestrukturen har hatt positiv effekt på utgiftene til skole.

Status tiltak budsjett 2020

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2020:

Tiltak	Status implementering
Vakanse Newtonlærer 8 måneder	Stilling som newtonlærer står vakant til oktober 2020.
Reduksjon pedagog- og assistentstillinger 11,7 årsverk fra 01.08.2020	Nedtrekk i antall stillinger til skole er justert gjennom ressurstilodelingsmodellen for skole. Nedtrekket er tatt inn gjennom naturlig avgang, permisjoner og inndekning for lærere på videreutdanning.
Økt inntekt/ reduserte utgifter SFO (selvkostprinsipp)	Det er færre barn som benytter SFO enn beregning lagt til grunn i budsjett for 2020. Det har dermed ikke vært mulig å hente ut effekt i endring av oppholdsbetaling fra 01.01.2020. Korona har i tillegg ført til tapte inntekter på SFO med ca. 0,3 mill. kr i perioden mars til juni 2020. Per 2. tertial er det reduserte inntekter på 0,94 mill. kr for opphold på SFO.

- **Alternativt skoletilbud:** I kommunestyresak 23/19 ble det vedtatt opprettet alternativt grunnskoletilbud for ca. 8 elever fra skoleåret 2020–21 i Fauske. Jf. vedtaket skulle tilbudet finansieres i budsjett 2020. Rådmannen fant ikke økonomisk dekning for finansiering av tilbudet i forslag til årsbudsjett for 2020. Tiltaket ble heller ikke vedtatt finansiert gjennom politiske endringer av rådmannens forslag.

3.1.2 Barnehage

Prognose 31.12.2020

Barnehagene og fellesområdet for barnehagene skal i utgangspunktet gå i balanse ved ordinær drift. Utfordringen ligger i at effekten av tiltaket med reduksjon av avdeling ved Valnesfjord barnehage ikke kan realiseres. Det vil påløpe driftsutgifter (lønn) som ikke er budsjettet. Konsekvensen er at prognosen for enheten må settes til et merforbruk på inntil 0,5 mill. kr.

Det ble i forarbeidet med økonomimelding 1 og ved systematisk regnskapskontroll iverksatt i 2020 avdekket en budsjettet inntekt som er høyere enn det som kan forventes i løpet av året. Samlet sett har enhet barnehage budsjettet med 2,4 mill. kr for mye i inntekt. Et så stort beløp vil vanskelig kunne dekkes inn over året. Prognosen for barnehage samlet forventes å bli et merforbruk på 2,9 mill. kr i 2020.

Status tiltak budsjett 2020

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2020:

Tiltak	Status implementering
Vestmyra barnehage – reduksjon med 1 avdeling	Implementert.
Valnesfjord barnehage – reduksjon med 1 avdeling	Barnehagen kan ikke redusere kapasiteten pga. at hovedopptaket til barnehagene var større enn forventet.

3.1.3 Integrering

Prognose 31.12.2020

Integreringsavdelingen var meldt i balanse ved første tertial. Regnskap så langt, per andre tertial, viser muligheten for å gå med et mindreforbruk. Det er flere som har avsluttet retten til å motta integreringstilskudd fra august 2020, enn det som tidligere var beregnet. Dette medfører reduserte utgifter for 3. tertial. På samme tid er det fortsatt et betydelig merforbruk på husleie på boliger innleid til flyktninger. Estimert mindreforbruk er ca. 1,5 mill. kr, i hovedsak som følge av reduserte utbetalinger i integreringstilskudd.

Status tiltak budsjett 2020

Ingen tiltak i budsjett 2020.

3.1.4 Barn og familie

Prognose 31.12.2020

Samlet sett for de tre avdelingene som etter hvert skal inn i Familiens hus, endres prognose for 2020 fra et merforbruk på 0,5 mill. kr fra økonomimelding 1 til et mindreforbruk på 1,0 mill. kr i økonomimelding 2. De tiltakene som ble vedtatt i budsjett 2020 og som ikke lar seg gjennomføre grunnet forsinket etablering av Familien hus, tas inn gjennom ulike vakanser og stram økonomistyring.

Status tiltak budsjett 2020

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2020:

Tiltak	Implementering
Akuttberedskap barnevern (ressurs avspasering)	Implementert.
Permisjon 20% saksbehandler PPT	Implementert.
Nedtrekk PPT	Vil bli implementert fra juli med forventet effekt.
Barnevern – redusert driftsutgifter ved flytting til Familiens hus	Vil ikke bli implementert som planlagt fordi innflytting i Familiens hus er utsatt til januar/februar 2021 og ikke høsten 2020.
Familiesenter – reduserte driftsutgifter ved flytting til Familiens hus	Vil ikke bli implementert som planlagt fordi innflytting i Familiens hus er utsatt til januar/februar 2021 og ikke høsten 2020.

3.1.5 Kultur

Prognose 31.12.2020

Korona-pandemien førte til stenging av kommunens idrettsanlegg, kino, bibliotek, fritidsklubber og kulturskole fra 12. mars og med gradvis åpning utover våren og forsommeren. Dette førte til vesentlig bortfall av leie-/bruker- og billettinntekter.

Årsprognosen for enhet Kultur korrigeres noe i forhold til forrige økonomimelding. Regnskapstallene for de 8 første månedene tilsier et totalt merforbruk på 0,3 mill. kr i 2020.

For å redusere merforbruket mest mulig, vil bruken av kinoen til konserter/arrangementer/forestillinger intensiveres utover høsten, noe som vil generere inntekter (husleie og salgsvarer) en del over det budsjetterte. Enhetens tjenester/anlegg er nå tilbake i drift. Anleggene er underlagt smittevernregler som vil medføre lavere omsetning i den grad de skal gjelde ut året. Bruken av tilkallingsvikarer vil bli holdt på et minimum.

Status tiltak budsjett 2020

Tiltak	Status implementering
Reduksjon 20 % stilling i biblioteket	Implementert (helårseffekt).
Fauske kino - økte billettpriser	Implementert (helårseffekt).
Fauske kulturskole - økte brukerbetaling	Implementert (helårseffekt).
Fauskebadet - endret driftsmodell	Implementeres i løpet av høsten 2020.
Sulitjelma bad	Implementert. Badet er stengt per 1. mai. Lønnsmidler til de ansatte har løpt også i perioden etter stenging. De har vært sysselsatt ved andre arbeidssteder innen kommunen.

3.2 Helse og omsorg

Tabell 6 – Netto forbruk per 2. tertial 2020 for Helse og omsorg

	Budsjett 2020 totalt	Periodisert budsjett pr aug 2020	Regnskap pr august 2020	Vurdert årsprognose inkl korona	Forventet avvik inkl korona	Herav prognose korona	Forventet avvik uten korona
5 Helse og omsorg							
Helse og omsorg felles	12 777 953	8 267 295	10 966 713	17 277 953	4 500 000		
Institusjon	74 464 738	47 617 476	51 842 614	81 464 738	7 000 000		
Hjemmetjenesten	99 902 612	64 507 021	76 149 437	114 902 612	15 000 000		
Fauske storkjøkken	3 015 227	1 891 255	2 699 184	3 765 227	750 000		
Helse	47 017 417	29 377 075	32 359 741	52 017 417	5 000 000		
NAV	23 575 478	15 429 961	13 681 873	22 575 478	- 1 000 000		
Sum område: 5 Helse og omsorg	260 753 425	167 090 082	187 699 562	292 003 425	31 250 000	11 000 000	20 250 000

Prognosen for samhandlingsområdet Helse og omsorg viser et merforbruk på 31,25 mill. kr, inklusiv prognostiserte merutgifter ifb. med Covid-19-håndteringen på til sammen 11 mill. kr for samhandlingsområdet ved årets slutt. Mye av merforbruket på driften skyldes manglende kapasitet til rask gevinstrealisering av endringer. Samhandlingsområdet bruker nå store administrative ressurser på håndtering av Covid-19-pandemien. Området klarer dermed ikke å ha tilstrekkelig trykk på det nødvendige endringsarbeidet.

Det er særlig Hjemmetjenesten og Demensavdelingen som bidrar til merforbruket. Disse to avdelingene står for 22 mill. kr alene. Ved begge avdelingene er det iverksatt tiltak for å redusere merforbruket. Det er gjort nedtrekk av personell i samhandlingsområdet, men ikke i det omfang som er forutsatt. Dette arbeidet forsinkes blant annet av ubesatt lederstilling for enheten Pleie og omsorg. Stillingen vil besettes før jul. Samhandlingsområdet er per august 2020, foruten drift i Paviljong 7, ferdig med den planlagte restruktureringen som kommer til å gi betydelige innsparinger i årene som kommer. I den planlagte neste fase vil en søke å optimalisere driften ytterligere både i forhold til innhold i tjenestene, prosessene rundt tildeling av tjenestene og utnyttelse av kapasitet. Samhandlingsområdet vil samtidig lukke avvik i områdene der det er påvist uforsvarlig drift av Fylkesmannen i Nordland med flere andre tilsyn. Samhandlingsområdet ser nå etter ekstern bistand for å justere nivået på tildeling av tjenester, forvaltningsprosess, ledelse og tjenestenivå. Det er strengt nødvendig å gjøre radikale grep for å bringe driften i balanse de nærmeste årene.

3.2.1 Helse og omsorg felles

Fellesområdet ligger an til et merforbruk på 4,5 mill. kr. Merforbruket skyldes i noen grad utgifter knyttet til dekning av utgifter til Covid-19-arbeidet som har en prognose på 1,5 mill. kr i 2020. Det er ennå usikkerhet knyttet til prisstigning ift. lisenser og leasingkostnader av utstyr. I tillegg finansieres tomgangsleie av tomme boenheter fra Helse og omsorg felles. Helse og omsorg har ikke budsjetter for tomgangsleie. Tildelingskontoret forventes å gå i balanse.

3.2.1.1 Fauske storkjøkken

Kjøkkendriften forventes å drifte med et merforbruk på kr 750 000,- i 2020. Sykefraværet er høyt og gjør prognosen usikker. Driften av kjøkkenavdelingen er komplisert da det er mange av måltidsmottakerne som har spesialdietter. Produksjonen av spesialdietter fordyrer også driften. Det bør iverksettes en ekstern gjennomgang for å etablere et riktig nivå på kostøre og brukerbetaling slik at kjøkkendriften ikke går i tap ved å levere måltider. Dette planlegges i forbindelse med budsjettprosessen for 2021.

3.2.2 Institusjon

Prognose 31.12.2020

Institusjon består av:

- Helsetunet 1 – 30 somatiske langtidsplasser.
- Helsetunet 2 – 38 langtidsplasser til personer med demens og 2 avlastningsplasser til personer med demens.
- Moveien – 10 langtidsplasser somatikk og 2 avlastningsplasser somatikk. Stengt medio mars 2020.

For institusjonsdriften totalt tilsier prognosen for 2020 et merforbruk på 7 mill. kr. Av dette utgjør utgifter ifb. korona ca. 2,5 mill. kr.

Helsetunet 1, somatisk avdeling, drifter i henhold til plan og vedtatt budsjett innenfor sine rammer. Avdelingen er tilfredsstillende bemannet med lite fravær, og forventes å gå i balanse ved årets slutt.

Helsetunet 2, demensavdeling, har en prognose med et merforbruk på 8 mill. kr i 2020. Det er ikke mulig å nå budsjettet for 2020 for Helsetunet 2. For å bøte på merforbruket må både faste og variable lønnsutgifter kuttes. Det er i hovedsak to måter å kutte lønnskostnader. Enten ved å redusere antall plasser og opprettholde pleiefaktor, eventuelt opprettholde antall plasser og redusere pleiefaktor. Det er teknisk mulig å legge ned 5 plasser i demensomsorgen. Noe av merforbruket skyldes nødvendigheten av å sette inn ekstra ressurser på enkeltpasienter. I tillegg er lokalitetene avdelingen driver innenfor ikke optimale for dagens driftsform, pasientproblematikk og krav til effektiv og god drift. Det mangler implementering av trygghetsteknologi og alarmsystemer på 14 av pasientrommene i avdelingen. Implementeringen er forsinket da personell knyttet til utrulling og iverksetting av velferdsteknologiske løsninger er satt inn som ressurser i håndtering av korona-pandemien. Disse vil gjenoppta sine normale arbeidsoppgaver så snart som mulig. Utgiftene til kost, medikamenter og medisinsk forbruksmateriell har økt mer enn forutsatt i budsjettet. Helsetunet 2 vil inngå i en prosess for å ta ned både merbemanning og variable lønnsutgifter til innenfor de rammer som er satt. Merbemanningen fra Moveien vil avvikles hos institusjonsdriften i løpet av høsten, da disse har vært i beredskap fra mars 2020 for ev. oppbemanning av Korona-klinikken.

Moveien stengte i midten av mars 2020. Ansatte er fordelt både i institusjon og i de hjemmebaserte tjenester. Nye bemanningsplaner tilpasset budsjett 2020 er under utarbeidelse og vil implementeres i løpet av høsten. Arbeidet med dette stoppet i det innsatsen ifb. Covid-19-pandemien startet medio mars. Arbeidet har startet delvis opp igjen i august 2020. Avdelingsledere og stedlig personell er avgitt til Covid-19-innsats i større eller mindre grad. Kapasitet til gjennomføring av omstillingsarbeid har dermed ikke vært til stede. Det vil hentes ekstern kapasitet blant annet fra Rådmannens stab for å få prosessene ift. nedtrekk i merbemanningen i gang igjen.

Status tiltak budsjett 2020

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2020:

Tiltak	Status implementering
Utsatt oppstart utvidet døgnavlastningstilbud	Gjennomført. Moveien stengt i mars 2020.

3.2.3 Hjemmetjenesten

Prognose 31.12.2020

Hjemmetjenesten er under store endringer både i forhold til organisering, arbeidsutførelse og hvilke tjenester som skal leveres. Tjenesten flytter inn i nye lokaler medio september 2020. Prosessen med flytting har tatt lengre tid pga. økte leveransetider på blant annet møbler. Siden våren 2019 er avdelingen driftet under svært usikre og lite forutsigbare forhold, og med dårlige arbeidsbetingelser for å kunne realisere krav og forventninger om økt effektivisering og heving av kvalitet i tjenestene. Blant annet er to avdelinger slått sammen til én. Arbeidstilsynet har stengt lokalitetene til tjenesten og avdelingen har gjennomført betydelige organisatoriske endringer de siste 12 månedene i den hensikt å etablere en mer effektiv tjeneste.

Hjemmetjenesten er blant annet sammen med NAV det siste sikkerhetsnettet i velferdsstaten. Når andre tjenester i kommunen eller spesialisthelsetjenesten endrer tilbudet sitt fanges dette ofte opp i de hjemmebaserte tjenestene. I tillegg til endringer i sine egne tjenester, er hjemmetjenesten buffer for nedtrekket som er gjort på institusjonsområdet det siste året fram til medio mars 2020. Pasienter og brukere som tidligere ble overført institusjonsområdet eller paviljongene må nå få sine tjenester fra hjemmetjenesten. I en slik prosess vil det være en naturlig forsinkelse med tilpasninger av tjenestenivå og leveranser sett i forhold til de kravene som ligger i budsjettet for 2020. I forbindelse med søknaden om deltakelse i forsøksordningen med statlig finansiering av omsorgstjenestene er det gjort en analyse og beregning på hvor stort aktivitetstilskudd hjemmetjenesten mest sannsynlig vil få i ordningen. Med de forutsetninger som ligger i ordningen ville avdelingen mest sannsynlig mottatt 5,1 mill. kr mer enn hva budsjettet for 2020 tilsier.

I budsjettene for hjemmetjenesten er BPA-ordningen bakt inn. Mengde BPA-timer er utenfor hjemmetjenestens kontroll og de kan dermed ikke lastes for merforbruk innenfor denne ordningen. Det er varslet en betydelig økning av BPA fra høsten 2020. Dette er ikke medregnet i prognosen, da situasjonen er usikker.

Mengden av prosesser og endringer i hjemmetjenesten sett i sammenheng med tilgang på ledere og administrativt personell medfører en forsinket gevinstrealisering. Forsinkelsen

skyldes at en ut fra kapasitetshensyn ikke er i stand til å kjøre prosesser og endringsarbeid i parallell, men må arbeide med et mindre sett av problemstillinger i sekvens. Etter plan skulle alle planlagte endringer med gevinstrealisering være ferdig i løpet av august 2020. Da ville ny bemanningsplan med 46 årsverk være i drift og alle oppsigelser og/eller termineringer av arbeidskontrakter være gjennomført. Pga. Covid-19-tiltak er prosessene vesentlig forsinket. Merbemanningen fra Moveien vil avvikles hos hjemmetjenesten i løpet av høsten, da disse har vært i beredskap fra mars 2020 for ev. oppbemanning av Korona-klinikken.

Korttidsavdelingen drifter innenfor tildelt budsjett, og prognosen i Buen for 2020 vil være en drift i balanse. Stipulerte utgifter til korona i 2020 er på ca. kr 800 000,- og har ikke budsjettmessig dekning.

Paviljong 7 er vedtatt lagt ned i 2019, men er fortsatt i drift. Det er den sisten paviljongen som er i drift. Beboerne er for friske på nåværende tidspunkt til å overføres til institusjon. De vil overføres når behovet for varig institusjonsopphold oppstår. Det er inntaksstopp på paviljongen slik at den over tid vil fases ut.

Hjemmetjenestene har hatt store utfordringer med å ta ned bemanning etter plan slik situasjonen er for tjenesten. Beredskap for korona samt forsinkelser i flytteprosessen har bidratt til dette. Det vil iverksettes et arbeid med ekstern støtte fra blant annet Rådmannens stab i løpet av kort tid. For Hjemmetjenesten er prognosen for 2020 et merforbruk på 15 mill. kr. Av dette utgjør utgifter ifb. korona ca. 3 mill. kr.

Status tiltak budsjett 2020

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2020:

Tiltak	Status implementering
Avvikle drift Sagatun	Stengt 17.1 2020.
Avvikle paviljong 7 (tiltak fra tidligere år)	4 plasser avvirket, 4 plasser gjenstår.

3.2.4 Helse

Prognose 31.12.2020

Prognosen for 2020 tilsier at enhet Helse mest sannsynlig vil få et merforbruk på 5 mill. kr.

For den ordinære driften tilsier prognosen et merforbruk på 1 mill. kr på bakgrunn av følgende:

- Økte utgifter for bakvakt på Indre Salten legevakt.
- Det er ved en inkurie falt ut to turnuslegestillinger i budsjett 2020. Konsekvensen av dette blir et netto merforbruk på ca. kr 600.000 etter tilskudd fra staten for turnusleger. Alle kommuner er pålagt å ta imot turnusleger.

De andre avdelingene i enhet Helse har budsjetter som vil gå i balanse.

Enhet Helse er en kostnadsdriver ved oppbemanning og omstrukturering av legetjenesten i forbindelse med korona-pandemien. Det må understrekes at usikkerheten her er stor, da det er uvisst hvordan dette vil forløpe i resten av 2020. Ved utgangen av august 2020 er det

regnskapsført ca. 2,1 mill. kr på korona-prosjektnummer for merutgifter ved kjøp og leie av utstyr i forbindelse med korona-pandemien samt ekstra personellbruk. I september har det vært en opptrapping av korona-relatert aktivitet i alle ledd. Enhet Helse besitter en del nøkkelpersonell i denne sammenheng, blant annet legeressursen. Prognose for korona-relatert arbeid i enheten vil ligge på rundt 4 mill. kr ved utgangen av året. Dette dreier seg om både menneskelige ressurser og materiell som brukes i forbindelse med korona.

Status tiltak budsjett 2020

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2019:

Tiltak	Status implementering
Stilling Miljø og habilitering	Gjennomført.

3.2.5 NAV

Prognose 31.12.2020

NAVs drift påvirkes i stor grad av behovet for sosialhjelp i befolkningen. Etter 2. tertial viser enhetens drift et mindreforbruk. Sammenlignet med 2. tertial 2019 er det 8 flere mottakere av sosialhjelp, mens antallet personer som har sosialhjelp som eneste inntektskilde er redusert med 13. Gjennomsnittlig utbetaling er redusert med ca. 20 % sammenlignet med samme periode i 2019. Antall barn som lever i familier med sosialhjelp er også redusert med ca. 20 % sammenlignet med 2019.

Med utgangspunkt i resultat etter 2. tertial forventes et mindreforbruk på ca. 1 mill. kr. Til grunn for prognosen ligger et normal økning i antallet mottakere av sosialhjelp frem mot julehøytiden. Det ikke hensyntatt økte utbetalinger som følge av korona-pandemien eller økt arbeidsledighet. Økt behov for sosialhjelp utover høsten som følge av flere arbeidsledige og permitterte kan ikke utelukkes.

Enheten har etablert et jobbspesialist team etter IPS-metoden. Tre prosjektmedarbeidere jobber med oppfølging av personer som har moderat til alvorlige psykiske lidelser. Oppfølgingen skjer i samarbeid med kommunal rus- og psykisk helsetjeneste og voksenpsykiatrisk poliklinikk avd. Fauske. Prosjektperioden varer ut 2021. Prosjektet er delfinansiert av helsedirektoratet. Tilskudd fra NAV Nordland bidrar også til finansieringen.

Status tiltak budsjett 2020

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2020:

Tiltak	Status implementering
Ikke justere sats for økonomisk sosialhjelp	Kommunal norm for økonomisk sosialhjelp er ikke justert i 2020. Statens veiledende norm er fortsatt lavere enn hva som er tilfelle i Fauske kommune. Staten justerte opp sin veiledende norm med virkning først fra 1. september 2020.

3.3 Eiendom, plan og samfunnsutvikling

Tabell 7 – Netto forbruk per 2. tertial 2020 for Eiendom, plan og samfunnsutvikling

	Budsjett 2020 totalt	Periodisert budsjett pr aug 2020	Regnskap pr august 2020	Vurdert årsprognose inkl korona	Forventet avvik inkl korona	Herav prognose korona	Forventet avvik uten korona
3 Eiendom, plan og samfunnsutvikling							
Vei og gateløys	8 368 832	5 536 883	5 583 392	8 768 832	400 000		
Fauske kommunale eiendommer	40 269 908	25 862 915	25 406 275	39 769 908	- 500 000		
Plan og utvikling	7 102 051	4 399 516	3 776 947	6 902 051	- 200 000		
Felles Eiendom, Plan og Samfunnsutvikling	1 155 333	729 222	928 729	1 155 333	-		
Sum område: 3 Eiendom, plan og samfunnsutvikling	56 896 124	36 528 536	35 695 342	56 596 124	- 300 000	400 000	- 700 000

Samhandlingsområdet Eiendom, plan og samfunnsutvikling består av Fauske kommunale eiendommer, Plan og utvikling samt VVA. Sommeren har vært ganske normal på mange måter, selv om Korona-tilstander fremdeles har preget hele samhandlingsområdet. Bruken av digitale hjelpemidler og sterkt fokus på smittevern, har likevel gjort at samhandlingsområdet har kunnet levere godt på alle områder. Parkeringsinntektene lå i økonomimelding 1 an til en markant svikt på ca. kr 400 000–500 000,–. Denne avdelingen har vist seg å få en stor inntektsøkning i løpet av vår/sommer der turister og fastboende, har benyttet seg flittig av sentrum. Dermed har både den totale parkeringsmengden og stor pågang på bobilparkeringsen gitt et veldig godt resultat. I dette ligger det an til at den svikten det lå an til i første del av året, nå er stort sett tatt inn igjen. Svikten i byggesaker er ikke kommet opp i samme nivå som tidligere år, noe delvis pandemien må ta skylden for. Det er likevel en økende optimisme der pågangen begynner å ta seg opp, men det er ingen venteliste på byggesak slik det er nå. Gjennomføring av tiltak vedrørende stillingsreduksjoner er som meldt i økonomimelding 1 utført, samt at konkurranse på næringsavfall som var ute i vår. Sistnevnte konkurranse viste seg å gi store besparelser for Fauske kommune.

Etter å ha gjennomgått budsjett, status regnskap og prognose, ser vi det som en utfordring å komme i balanse på alle enhetene. Vi jobber likevel kontinuerlig med effektivisering og rasjonalisering i alle prosesser der dette er mulig. Dog er veldig knappe budsjett og mannskap en utfordring, både rent økonomisk, men også rasjonelt i forhold til de oppgaver samhandlingsområdet skal utføre. Streng budsjettkontroll og oppfølging, der driften har vært kjørt med bremsene på, har medført at vi, med de prognosene vi ser nå, ligger an til å havne i balanse med årets slutt for samhandlingsområdet under ett.

Strategisk eiendomsforvaltning er en viktig faktor for å kunne redusere utgifter. Effektivisering av arealbruk for å redusere utgifter på ikke-virksomme areal, er viktig å ha et kontinuerlig fokus på. Det er derfor sett på de areal som er mulig å kunne selge unna i løpet av kortest mulig tid, og en avhendingsplan er utarbeidet og vedtatt. Salg av disse spesifikke eiendommene vil likevel kreve at det brukes mye kapasitet, og det er vanskelig å kunne holde stor fart med de begrensede administrative ressursene vi har. Likevel jobbes det målrettet og strukturert for å kunne få solgt så fort det er mulig, og det ses i sammenheng med andre prosjekt for å konkret vite når byggene frigis.

Fauske kommune fikk også sterkt etterlengtede midler til vedlikehold på ettersommeren. Regjeringen bevilget tidligere 2,5 mrd. kr i et øremerket tilskudd til kommunene til vedlikehold, rehabilitering og oppgradering av bygg og anlegg. Formålet med bevilgningen er raskt å kunne stimulere sysselsettingen innen bygg- og anleggssektoren, og det vil bidra til å redusere vedlikeholdsetterslepet i kommunene. Fauske kommune fikk 4,3 mill. kr av denne potten. Disse midlene er prioritert på det som er aller mest kritisk for kommunal drift. I dette

ligger å først få lukket åpne avvik fra Helse- og miljøtilsynet, Matrikkeltilsyn samt å få skiftet de mest kritiske taktekker og vinduer som skulle vært gjort for veldig mange år siden. I tillegg er også kirken prioritert inn som et av de nevnte områder i forutsetningene for bruk av midlene.

3.3.1 Vei og gatelys

Prognose 31.12.2020

Ny fireårig rammeavtale for vintervedlikehold i Sulitjelma er kontrahert. I forhold til den utgående avtalen gir dette en økt utgift i november og desember på kr 314 000,-. Samlet gir dette en merutgift i forhold til budsjett 2019 på kr 931 000,-.

For å dekke inn lavere budsjett samt merutgift for vintervedlikehold i Sulitjelma, har enhet VVA gjennom hele året kjørt en meget stram linje innenfor drift av vei og gatelysområdet. Basert på overnevnte tall forventes det at vei- og gatelysområdet vil levere et resultat med merforbruk på ca. kr 400 000,-.

Status tiltak budsjett 2020

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2020:

Tiltak	Status implementering
Asfaltering kommunale veier	Ikke utført.
Utskifting gamle gatelysarmaturer til LED-gatelys	Planlegges oppstart i løpet av høsten.
Produksjon grus Skyssevik – Fauske videregående skole	Oppstartet i vår. Ble avbrutt pga. Korona. Fauske vgs. planlegger ny start ca. 15. oktober.
Parkeringsplass Kvalhornet	Utført, med unntak av skilting.
Asfaltering nytt boligområde Hauan.	Er satt i bestilling. Utføres til høsten 2020.
Kiss and ride sone Vestmyra skole/Idrettshall	Oppstart september/oktober.

3.3.2 Fauske kommunale eiendommer

Prognose 31.12.2020

Koronapandemien medførte store inntektstap på parkering innledningsvis, men dette har nå tatt seg opp og parkering leverer inntekter omtrent på budsjett. Økte utgifter både på renhold og vedlikehold fra 1 tertial har fortsatt også i 2. tertial, men effektiv drift har delvis kompensert for dette.

Prognosen for 2020 ser etter 2. tertial bra ut. Driftsbudsjett ser ut til å gi et mindreforbruk på kr 500 000,- om det ikke dukker opp uforutsette hendelser i løpet av året. Fauske kommunale eiendommer har, siden korona-pandemien startet, brukt kr 350 000,- på prosjektnummer FK1000. Det forventes ytterligere kostnader så lenge pandemien fortsatt er til stede. Sannsynlig vil kostnadene kunne komme opp i over kr 400 000,-.

Status tiltak budsjett 2020

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2019:

Tiltak	Status implementering
Fauske kommunale eiendommer – nedtrekk administrative stillinger	Utført
Utlysning næringsavfall – konkurranseutsetting – oppstart 01.07.2020	Implementert.

3.3.3 Plan og utvikling

Prognose 31.12.2020

For plan/utvikling tilsier årsprognose for 2020 at driften vil gi et mindreforbruk på ca. kr 200 000,-. Det er noe svikt i inntektene på byggesak og plan som skyldes mindre saker til behandling. Ved en oppgang av flere byggesaker vil det kunne gi et større mindreforbruk, men beløp er vanskelig å anslå. Det har vært én ansatt i permisjon uten lønn fra mars til juli 2020. Det har ikke vært tatt inn vikar i permisjonsperioden, og dermed har lønnsutgiftene blitt noe lavere enn budsjett. Øvrig drift forventes i balanse.

Status tiltak budsjett 2020

Tiltak	Status implementering
Vaktordning vilt	Pågår.
Kjøp av oppmålingsutstyr	Utført.
Regulering fortau Erikstad/badestrand (Trafikksikkerhetstiltak)	Plan utarbeidet i egen regi.
Kiss and ride sone ved Vestmyra skole (Trafikksikkerhetstiltak)	Plan påbegynt, utførelse i egen regi. Arbeid påbegynnes når plan blir endelig vedtatt i kommunestyret.
Gatelys Tortenlia (Trafikksikkerhetstiltak)	Under utførelse.
Gatelys Bådsvik (Trafikksikkerhetstiltak)	Under utførelse.
Gatelys Einerveien (Trafikksikkerhetstiltak)	Under utførelse.
Trafikksikkerhetstiltak Søbbesva	Ikke påbegynt.
Trafikksikkerhetstiltak Søbbesva, 3 stk. gangfelt m/gatelys, gangfelt krysset Løvgavelveien/E6 samt se på hva som kan gjøres med kryssløsningen Løvgavelveien/E6, samt trafikkteiling Løvgavelveien.	Ikke påbegynt.
Grunnundersøkelse sentrum	Ikke påbegynt.

3.4 Politikk

Tabell 8 – Netto forbruk per 2. tertial 2020 for Politikk

	Budsjett 2020 totalt	Periodisert budsjett pr aug 2020	Regnskap pr august 2020	Vurdert årsprognose inkl korona	Forventet avvik inkl korona	Herav prognose korona	Forventet avvik uten korona
1 Politikk							
Politikk	8 293 438	5 696 318	4 440 120	8 293 438	-		
Sum område: 1 Politikk	8 293 438	5 696 318	4 440 120	8 293 438	-	-	-

Prognose 31.12.2020

Det forutsettes balanse ved årets slutt.

Status tiltak budsjett 2020

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2020:

Tiltak	Status implementering
Salten regionråd – redusert tilskudd	Vil ikke kunne realiseres.

3.5 Rådmannens stab

Tabell 9 – Netto forbruk per 2. tertial 2020 for Rådmannens stab

	Budsjett 2020 totalt	Periodisert budsjett pr aug 2020	Regnskap pr august 2020	Vurdert årsprognose inkl korona	Forventet avvik inkl korona	Herav prognose korona	Forventet avvik uten korona
2 Administrasjon							
Rådmann stab	29 261 755	19 020 278	21 340 965	29 261 755	-		
Sum område: 2 Administrasjon	29 261 755	19 020 278	21 340 965	29 261 755	-	-	-

Prognose 31.12.2020

Avvik i forhold til budsjett skyldes i hovedsak at kontingenter og lisensutgifter på IT-avdeling ikke er fordelt. Videre er det en god del inntekter som først inntektsføres helt på slutten av året. Vurdert årsprognose tilsier balanse ift. budsjett.

Status tiltak budsjett 2020

Nedenfor følger status for implementering av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2020:

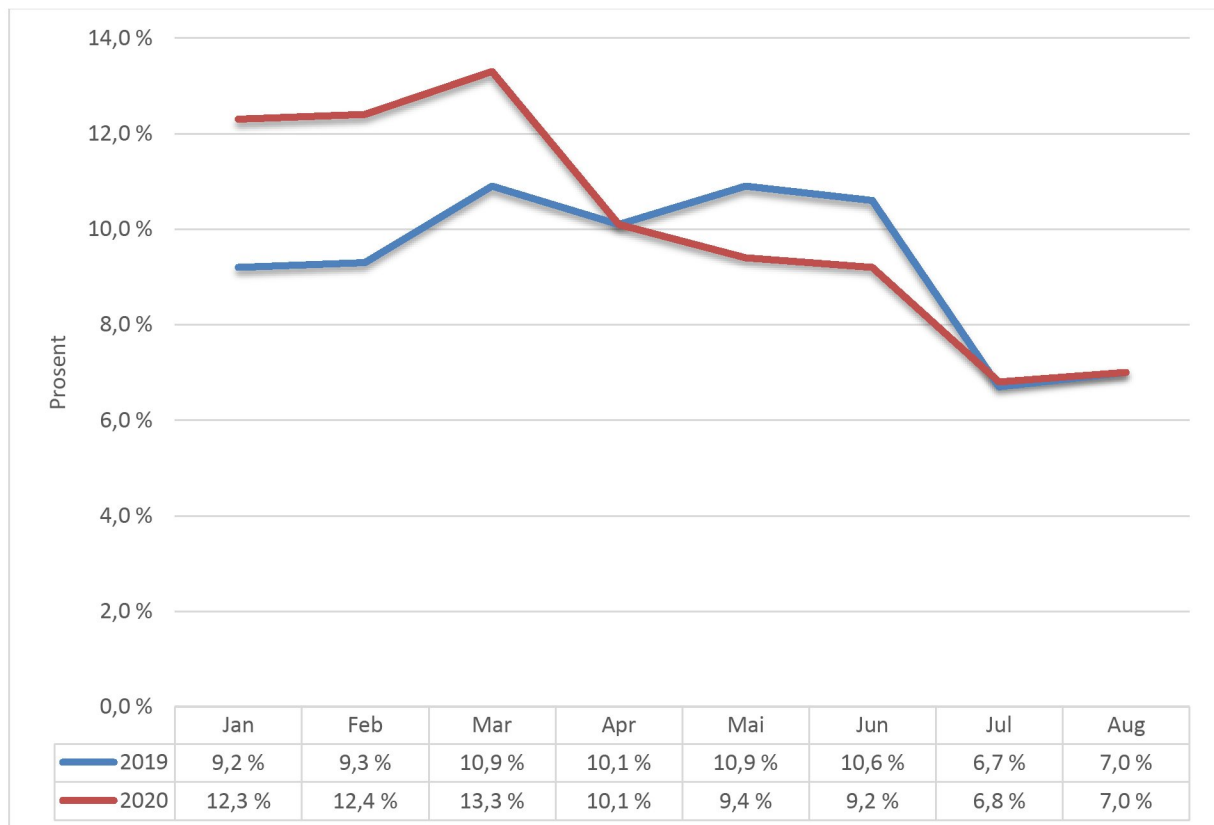
Tiltak	Status implementering
Reduksjon stillingsressurs HTV og HVO	Implementert.
Kutte velferdsmidler	Implementert.
Reduksjon kurs	Implementert.
Sentralbordløsning	Under arbeid.
RKK – redusert tilskudd	Implementert.

3.6 Sykefravær

Utviklingen i det totale sykefraværet i Fauske kommune per 2. tertial 2020 sammenlignet med samme periode i 2019:

- Gjennomsnittlig fravær 1. januar–31. august 2019: **9,3 %**
- Gjennomsnittlig fravær 1. januar–31. august 2020: **10,1 %**

Figur 1 – Utvikling i sykefravær 2. tertial 2019 vs. 2. tertial 2020

I første tertial ser vi en økning i sykefraværet sammenlignet med samme tid i 2019. Økningen i mars 2020 tilskrives karantener ifb. Covid-19. Til tross for Covid-19 ser vi en reduksjon i sykefraværet de to første månedene i 2. tertial før det er tilnærmet likt i månedene juli og august.

Korttidsfraværet er redusert med 0,3 %, mens langtidsfraværet har økt med 1,1 %.

Endring på de ulike samhandlingsområdene:

	2019	2020	Endring
• Helse og omsorg:	10,3 %	9,9 %	- 0,4 %
• Oppvekst/kultur:	10,0 %	10,3 %	+ 0,3 %
• Rådmannens stab:	10,5 %	6,5 %	- 4,0 %
• Eiendom, plan og samfunnsutvikling:	9,0 %	11,8 %	+ 2,8 %

Rådmannens stab og Helse og omsorg kan vise til en reduksjon i sykefraværet sammenlignet med 2019.

4.0 Investeringer

Nedenfor følger status for investeringsprosjektene i Fauske kommune.

Eiendom

- **Valnesfjord skole og flerbrukshall:** prosjektet var ferdig innflyttet i januar 2019, da etter en lang utbedringsperiode i 2018 etter oppdaget konstruksjonssvikt. I etterkant av utbedringene er det gjort reklamasjonsarbeider i løpet av sommeren/høst 2019. Fauske kommune ligger i juridisk konflikt med prosjekteringsgruppen, og en beramning av rettssak vil sannsynlig komme i løpet av høst 2020. Sannsynlig kommer saken opp i løpet av vinter 2021.
- **Valnesfjord barnehage, ombygging og tilpasning underetasje:** Prosjektet har vært i prosjekteringsfase i deler av 2019, og det var kjørt en konkurranse der anbudssummen lå noe høyere enn forventet. Tilleggsfinansiering vedtatt politisk, men ikke av Fylkesmannen. Nødvendige midler til tilleggsfinansiering ble omdisponert fra kulturhusprosjektet da det vil være avgjørende å ferdigstille barnehagen for å kunne selge området Løkåsåsen. Prosjektet er i gang, med forventet innflytting ca. 1. mai 2021.
- **Myrveien kommunal bolig:** Prosjektet har i tidligere fase hatt store utfordringer med omregulering og høringsfrister. Dette gjorde at prosjektet kom sent i gang, men er nå ferdigstilt.
- **Familiens hus:** Prosjektet var gjenstand for et omfattende skisseprosjekt, og utsettelse i forhold til veldig lang saksbehandlingstid hos Arbeidstilsynet. Prosjektet forventes ferdig overlevert til jul i 2020 eller i januar 2021.
- **Blålysbygg:** Prosjektet er igangsatt, med oppstart grunnarbeid/forbelastning tidlig høst 2020. Sen oppstart da finansiering av prosjektet måtte godkjennes av Fylkesmannen. Estimert ferdigstilling 2022.
- **Skytebane Vestmyra:** Bygging av ny skytebane ved Fauske idrettshall, som del av kompensasjon for avtale med Valnesfjord skytterlag, der øvelsesskyting foregikk i gamle Vestmyra skoles bomberom. I budsjett 2020 er avtalen foreslått kompensert uten fullføring i regi Fauske kommune. Det er foreslått kompensasjon med en samlet verdi på MNOK 1,2 mill. kr inkl. prosjektunderlag, verdi av tomt samt tegninger. Etersom Fauske kommune ikke vil ha eierskap til dette anlegget kan ikke ev. kompensasjon som utbetales finansieres med låneopptak.
- **Flytting av Vestmyra hvit barnehage til Erikstad gamle skole:** Prosjektet skal nå starte opp med skisser og planløsning, deretter prosjekteres og lyses ut på anbud.
- **Riving gamle bygg:** Prosjekt lå opprinnelig inne med riving av paviljong 5 og 7. Det ble i april 2020 vedtatt å omdisponere kr 600 000,- inkl. mva. av rammen på 1,6 MNOK til ombygging/rehabilitering 1. etasje Helsetunet, i forbindelse med at Hjemmetjenesten skal flytte inn i 2. etasje. Rådmannen foreslår å omdisponere ytterligere kr 311 500,- inkl. mva. fra denne posten til utarbeidelse av tilstandsrapport over gamle bygninger i Sulitjelma. Beløpt er i tråd med tilbudssummen etter gjennomført konkurranse. Riving av paviljongene utsettes inntil videre.

Prosjekter innenfor vannområdet

- **Ny vannledning Symreveien:** Ferdigstilt. Finansieres av årlig låneopptak på 7 MNOK på selvkostområdet for vann.
- **Ny vannledning Rognveien:** Ferdig i henhold til årets plan. Vei og fortau asfalteres uke 37–38. Finansieres av årlig låneopptak på 7 MNOK på selvkostområdet for vann.
- **Ny trykkøkningsstasjon Lund:** Reguleringsplan godkjent. Ny trykkøkningsstasjon planlegges montert høsten 2020. Finansieres av årlig låneopptak på 7 MNOK på selvkostområdet for vann.

Prosjekter innenfor avløpsområdet

- **Nytt avløp Rognveien:** Ferdig i henhold til årets plan. Vei og fortau asfalteres uke 37–38. Finansieres av årlig låneopptak på 3 MNOK på selvkostområdet for avløp.

Prosjekter innenfor gatelys

- **Utskifting LED-armaturer**
Planlegges utført høsten 2020.

Prosjekter innenfor kommunale veier/parkeringer

- **Asfaltering kommunale veier:** Ikke igangsatt.
Parkeringsplass Kvalhornet: Ferdig anlagt i henhold til vedtatt kostnadsramme. Gjenstår skilting iht, Miljødirektoratets krav gjenstår. Det er ikke avsatt midler til brøyting av parkeringsplassen i budsjettet for 2020.
- **Kiss and ide Vestmyra skole:** Ikke påbegynt. Planen må reguleres på nytt. Ny regulering skal behandles i kommunestyret 1. oktober. Finansieres av statlig tilskudd og kommunal egenandel.
- **Lagerveien:** Framføring av vann og avløp er ferdig. Gjenstår grusing og asfaltering av vei samt gatelys. På grunn av at lengre forbelastning av vei er påkrevd, vil ferdigstilling av vei og gatelys utføres i 2021. Egen finansiering 6,9 mill. kr. Forventes utført innenfor tildelt ramme.
- **Produksjon av grus Skyssevik – Fauske videregående skole:** Ikke igangsatt på grunn av koronakrisen. Fauske videregående skole planlegger oppstart ca. 15. oktober 2020.

5.0 Budsjettreguleringer

Det ikke tilgjengelige reserver i form av disposisjonsfond til å dekke opp det forventede merforbruket for 2020. Det foreslås derfor kun budsjettreguleringer innenfor områder hvor det er kommet økte midler fra staten knyttet til korona og revidert nasjonalbudsjett.

Pensjon samhandlingsområdene	13 600 000
Pensjon sentralt	- 13 600 000
Tilskudd til fastleger	523 000
Skatteoppkreving - utsatt overføring til staten	849 000
Barnehager - lovregler om psykososialt barnehagemiljø og internkontroll	7 000
Økt rammetilskudd	- 1 379 000
Vedlikehold, rehabilitering og oppgradering av kommunale bygg	4 300 000
Øremerket tilskudd	- 4 300 000
Økt rammetilskudd i forbindelse med korona-epidemien	- 9 531 000
Redusert inntektsutjevning	9 531 000

Pensjon – Som omtalt i økonomimelding 1 ble det gjort en feil i budsjett 2020 som medførte at pensjonskostnaden ble lagt inn ca. 13,6 mill. kr for lavt. Årlig pensjonskostnad fordeles gjennom lønssystemet på faktisk utbetalt lønn dette året, selv om pensjonskostnaden er beregnet av både tidligere, nåværende og framtidige pensjonsforpliktelser. Dette bl.a. for at arbeidsgiveravgift av pensjon skal bli riktig beregnet. Per august er denne feilen håndtert sentralt, men for å avregne 2020 må kostnad fordeles ut på hvert ansvar. Det er derfor ønskelig å justere opp budsjettet for pensjon ute på hvert samhandlingsområde. Siden prognosen for kommunen samlet er et merforbruk i 2020, er det ingen poster å hente feilbudsjetteringen fra. Det foreslås derfor en justering av budsjettet som samlet sett går i null, men hvor samhandlingsområdene får justert sine budsjett for pensjonskostnaden. Fordelingen skjer iht. vedtatt budsjett slik at ev. merforbruk på lønn ikke får en andel av denne pensjonsjusteringen.

Tilskudd til fastleger – For å sørge for rekruttering til og stabilitet i fastlegeordningen har Stortinget vedtatt å endre innretningen på basistilskuddet. Det er innført et knekkpunkt i basistilskuddet svarende til 1 000 listeinnbyggere med virkning fra 1. mai 2020. Satsen under knekkpunktet vil være høyere enn satsen over knekkpunktet. I tillegg er det etablert et grunntilskudd fra 1. mai 2020. Grunntilskudd er tilskudd for to år til fastleger med færre enn 500 listeinnbyggere på sin liste dersom de har et listetak over 500. Fauske kommune har fått en kompensasjon i rammetilskuddet på hhv. kr 458 000,- og kr 65 000,- for dette. Budsjettet for legetjenesten foreslås justert tilsvarende.

Utsatt overføring av skatteoppkrevingen fra kommunene til staten – På grunn av korona ble det besluttet å utsette overføringen av skatteoppkrevingen fra kommunene til Skatteetaten til 1. november 2020. Fauske kommune har fått en kompensasjon i rammetilskuddet på kr 849 000,-, som foreslås justert i budsjettet til skatteoppkreveren.

Regulering av barnehagemiljø m.m. – Innføring av lovregler om psykososialt barnehagemiljø og internkontroll i barnehagene vil medføre økte krav til kommunen som barnehagemyndighet. Staten kompenserer økte krav tilsvarende i snitt ett ukesverk per kommune. Fauske kommune har fått en kompensasjon i rammetilskuddet på kr 7 000,-, som foreslås justert i budsjettet til enhet for barnehage.

Vedlikehold, rehabilitering og oppgradering av bygg – Som omtalt i økonomimelding 1 har Stortinget bevilget et øremerket tilskudd til kommunene for å stimulere sysselsettingen innenfor bygg og anlegg, samt redusere vedlikeholdsetterslepet i kommunene. Fauske

kommune har mottatt tilsagn på 4,3 mill. kr til dette formålet. Det foreslås tilsvarende justering av budsjettet til Fauske kommunale eiendommer.

Korona – Fauske kommune er i revidert nasjonalbudsjett kompensert for merkostnader knyttet til korona-epidemien med 9,531 mill. kr.

Endringer i rammetilskudd som følge av koronapandemi:

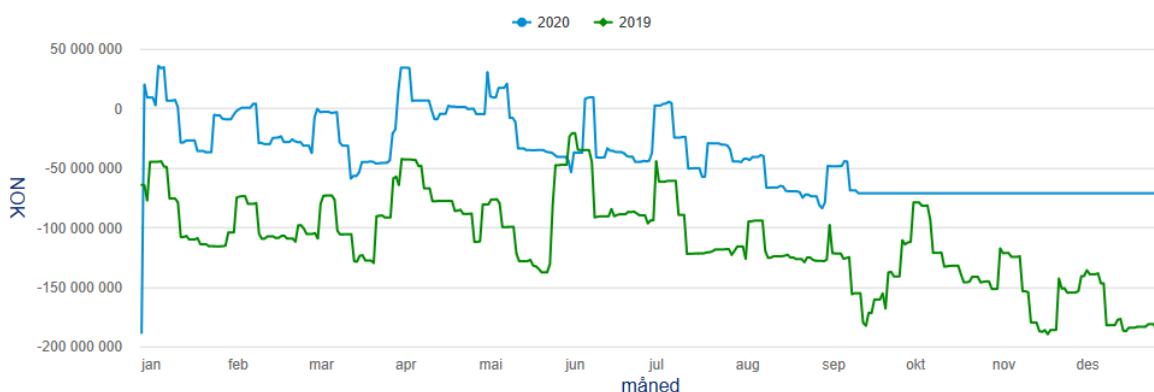
Kompensasjon (generell)	6 775 mill. kr
Bortfall foreldrebetaling	1 552 mill. kr
Reduserte skatteinntekter, regelendringer	0,952 mill. kr
Økt tilgjengelighet i helsestasjons- og skolehelsetjeneste	0,105 mill. kr
Aktivitetstiltak for barn og unge med store behov	0,147 mill. kr

Fauske kommune har valgt å bokføre økte utgifter og reduserte inntekter knyttet til korona ute på samhandlingsområdene, men foreløpig er det ikke besluttet om dette skal kompenseres i budsjettene til samhandlingsområdene. Dette fordi prognosen viser høyere kostnader enn avklart finansiering så langt. Hittil har derfor korona vært en del av rapportering av prognose for 2020 for samhandlingsområdene. Ettersom kommunen netto har et negativt budsjettavvik i 2020 på rammetilskudd (inkl. inntektsutjevning) og skatt samlet, foreslås en justering av budsjettet for inntektsutjevning. Økt finansiering knyttet til TISK-strategien vil komme i tillegg. Nivået på denne finansieringen er foreløpig uavklart.

6.0 Finansforvaltning

6.1 Kortsiktig likviditet

Figur 2 – Kortsiktig likviditet hittil i 2020

Figuren ovenfor viser utvikling i likviditet hittil i 2020 sammenlignet med 2019.

Kommunens likviditet er som rådmannen har redegjort for tidligere, meget svak, og med en fortsatt negativ drift, forverres dette fra år til år. Ubrukte lånemidler har fungert som driftslikviditet, men etter hvert som de store utbyggingsprosjektene ferdigstilles, forverres likviditeten tilsvarende. Per 31.08.2020 var trekket på kassekreditten 81 mill. kr.

I september 2019 ble rammen på kassekreditten økt fra 140 mill. kr til 200 mill. kr. Dette var midlertidig inntil investeringslån for 2019 ble tatt opp i januar 2020. Rammen ble satt ned til 140 mill. kr igjen i januar 2020.

6.2 Langsiktig likviditet

I løpet av 2. tertial 2019 solgte Fauske kommune seg helt ut av aktiv forvaltning.

6.3 Gjeldsportefølje

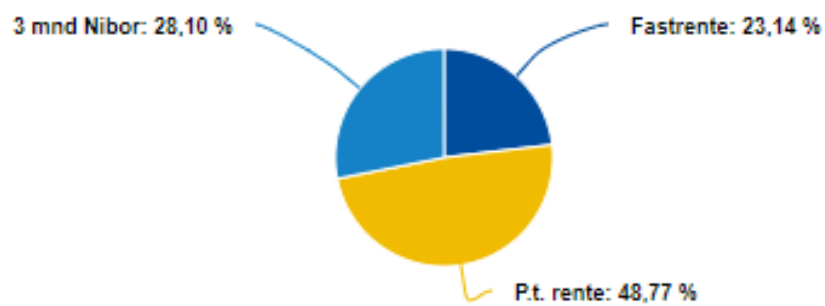
Kommunens langsiktige gjeld består nå av 11 lån i Kommunalbanken, samt 4 lån i KLP Banken. I tillegg har kommunen diverse lån i Husbanken til videre utlån.

Tabell 12 – Fordeling av gjelden per 31. august 2020

Långiver	Opprinnelig lånebeløp	Restgjeld etter termin	Gjeldende rente	Rentetype / Indeks	Rentetype / Margin	Fastrente utløpsdato	Sluttdato
	1 724 594 635,00	1 391 918 979,70	1,2083%				
	425 057 000,00	391 083 526,62	0,9114%				
KommunalBanken	64 457 000,00	60 159 880,00	0,9700%	NIBOR3M	0,6000%		22.12.2042
KommunalBanken	62 900 000,00	60 803 330,00	0,9700%	NIBOR3M	0,6000%		21.12.2043
KommunalBanken	148 850 000,00	134 628 650,00	0,8300%	NIBOR3M	0,6000%		28.02.2056
KLP Kommunekreditt	148 850 000,00	135 491 666,62	0,9400%	NIBOR3M	0,7000%		25.02.2056
	536 364 635,00	322 065 470,00	1,9678%				
KommunalBanken	277 744 635,00	102 831 190,00	1,9800%	Fastrente		02.03.2022	03.06.2031
KommunalBanken	47 540 000,00	41 003 140,00	1,9600%	Fastrente		23.02.2022	23.02.2055
KommunalBanken	153 300 000,00	132 221 140,00	1,9600%	Fastrente		23.02.2022	23.02.2055
KommunalBanken	57 780 000,00	46 010 000,00	1,9700%	Fastrente		03.03.2022	03.03.2042
	763 173 000,00	678 769 983,08	1,0189%				
KommunalBanken	72 800 000,00	49 636 410,00	1,0000%	Ordinær p.t.			16.07.2040
KommunalBanken	100 000 000,00	62 719 280,00	1,0000%	Ordinær p.t.			06.12.2030
KommunalBanken	171 396 000,00	158 541 300,00	1,0809%	Ordinær p.t.			24.04.2057
KommunalBanken	81 882 500,00	78 254 820,00	1,0000%	Ordinær p.t.			04.06.2058
KLP	81 882 500,00	78 733 173,08	1,0000%	Ordinær p.t.			14.02.2058
KLP	45 474 000,00	43 768 725,00	1,0000%	Ordinær p.t.			19.12.2058
KLP Kommunekreditt	209 738 000,00	207 116 275,00	1,0000%	Ordinær p.t.			02.01.2060

På rentemøtet 6. mai 2020 besluttet Norges Bank å sette styringsrenten til null prosent. Sentralbanksjef Øystein Olsen uttalte i denne forbindelse at slik utsiktene og risikobildet nå vurderes, vil styringsrenten mest sannsynlig bli liggende på dagens nivå en god stund fremover. Norges Bank ser ikke for seg at styringsrenten vil bli satt ytterligere ned. Neste rentebeslutning er 24. september 2020.

Figur 3 – Fordeling fast/flytende rente

Som figur 3 viser er 23 % av låneporteføljen sikret med fastrente. Dette utgjør ca. 322 mill. kr. Det betyr samtidig at de resterende 77 %, ca. 1,07 mrd. kr, er eksponert for renteendringer på kort sikt.

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/11903	
	Arkiv sakID.: 20/1784	Saksbehandler: Lena Holmstrøm
Sak nr.		Dato
018/20	Helse- og omsorgsutvalg	02.09.2020
027/20	Oppvekst- og kulturutvalg	03.09.2020
080/20	Plan- og utviklingsutvalg	08.09.2020
017/20	Eldrerådet	09.09.2020
018/20	Fauske kommunale råd for personer med funksjonsnedsettelse	10.09.2020
	Fauske ungdomsråd	
084/20	Formannskap	23.09.2020
	Kommunestyre	

Folkehelsa i Fauske 2020

Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer

Rådmannens forslag til innstilling:

Kommunestyret vedtar oversiktsdokumentet «Folkehelsa i Fauske 2020 – Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer»

Helse- og omsorgsutvalg 02.09.2020:

Behandling:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

HEOM- 018/20 Vedtak:

Innstilling til formannskapet:

Kommunestyret vedtar oversiktsdokumentet «Folkehelsa i Fauske 2020 – Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer».

Oppvekst- og kulturutvalg 03.09.2020:

Behandling:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

OPKU- 027/20 Vedtak:

Innstilling til formannskapet:

Kommunestyret vedtar oversiktsdokumentet «Folkehelsa i Fauske 2020 – Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer» .

Plan- og utviklingsutvalg 08.09.2020:

Behandling:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

PLUT- 080/20 Vedtak:

Innstilling til formannskapet:

Kommunestyret vedtar oversiktsdokumentet «Folkehelsa i Fauske 2020 – Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer».

Vedlegg:

19.08.2020

Folkehelsa i Fauske 2020_Versjon 1_oppdatert 19 08 20

1450065

Sammendrag:

Det er et lovkrav etter Folkehelselovens § 5 at kommunene skal utarbeide en oversikt over helsetilstanden til befolkningen i kommunen. Oversikten skal være skriftlig og identifisere folkehelseutfordringene i kommunen.

Oversiktsdokumentet *Folkehelsa i Fauske 2020* gir en oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer i Fauske kommune. Oversikten danner grunnlag for å peke ut hovedutfordringer knyttet til folkehelsa i Fauske, slik at planleggere og beslutningstakere kan rette innsatsen mot områder der behovet er størst. Dette gjør oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer til en grunnstein i det systematiske folkehelsearbeidet.

Saksopplysninger:

I henhold til kapittel 2 § 5 i Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) skal kommunen ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten skal utarbeides hvert fjerde år. Den skal være skriftlig og identifisere folkehelseutfordringene i kommunen, herunder vurdere konsekvenser og årsaksforhold. Kommunen skal særlig være oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller.

Oversiktsdokumentet skal brukes aktivt som kunnskapsgrunnlag i forbindelse med kommunal planlegging; jf. folkehelselovens § 6. *Mål og planlegging:*

Oversikten etter § 5 annet ledd skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi. En drøfting av kommunens folkehelseutfordringer bør inngå i strategien, jf. plan- og bygningsloven § 10-1.

Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven kapittel 11 fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet som er egnet til å møte de utfordringer kommunen står overfor med utgangspunkt i oversikten etter § 5 annet ledd.

Befolkningens helse påvirkes av et bredt sett av årsaker som spenner fra grunnleggende forhold/bakenforliggende faktorer som påvirker helsen som økonomi og levekår, via miljøfaktorer til helserelatert atferd. For at oversikten skal fungere i forhold til folkehelselovens mål om å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse og utjevner sosiale helseforskjeller, er det en forutsetning at også oversikten har et slikt bredt spenn. Folkehelse er i folkehelseloven definert som befolkningens helsetilstand, og hvordan helsen fordeler seg i befolkningen. Kravet lovgiver stiller er at oversikten blant annet baseres på kildene til informasjon jf. § 5a-c samt alle faktorene fra forskriftens § 3a–f, som er:

- a. befolknings sammensetning
- b. oppvekst og levekår
- c. fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø
- d. skader og ulykker
- e. helserelatert atferd
- f. helsetilstand

Oversikten baserer seg på

- opplysninger som statlige helsemyndigheter og fylkeskommunen gjør tilgjengelig
- kunnskap fra de kommunale helse- og omsorgstjenestene
- kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn som kan ha innvirkning på befolkningens helse.

Det systematisk folkehelsearbeid ledes av rådmann og folkehelserådgiver, i samarbeid med kommunens oversiktsgruppe. Oversiktsgruppen består av kommuneoverlege, økonomisjef, kommunalsjefer og kommunepsykolog. Dette innebærer at hvert samhandlingsområde er representert med en eller flere representanter. Oversiktsgruppen har til oppgave å koordinere og framskaffe opplysninger om helsetilstand og påvirkningsfaktorer innenfor samhandlingsområdets ansvarsområde.. Det løpende oversiktsarbeidet skal utøves som en del av kommunens ordinære virksomhet og relateres til kommunens styringssystem.

Hva?	Når?	Hvem?
Saksframlegg med tilhørende dokumenter sendes for politisk behandling. Helseoversikten legges fram	19. august 2020	Alle politiske råd og utvalg.
Helseoversikten legges fram	2. september 2020	Helse- og omsorgsutvalget
Helseoversikten legges fram	3. september 2020	Oppvekst- og kulturutvalget
Helseoversikten legges fram	8. september 2020	Plan- og utviklingsutvalget
Helseoversikten legges fram	9. september 2020	Eldrerådet
Helseoversikten legges fram	10. september 2020	Kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse
Helseoversikten legges fram	23. september 2020	Formannskapet
Helseoversikten legges fram	25. september 2020	Ungdomsrådet
Helseoversikten legges fram og vedtas	1. oktober 2020	Kommunestyret

Saksbehandlers vurdering:

Et samlet oversiktsdokument skal ligge til grunn for det langsiktige folkehelsearbeidet. Oversiktsdokumentet skal foreligge ved oppstart av arbeidet med planstrategi etter plan- og bygningsloven § 7-1 og § 10-1.

Kommunens oversikt over folkehelsen skal bidra til at kommunen skal kunne ivareta sine oppgaver etter folkehelseloven. Det systematiske folkehelsearbeidet skal hjelpe oss å identifisere folkehelseutfordringer og ressurser slik at vi kan bli mer treffsikre i folkehelsearbeidet. Viktige grep for oss som kommune blir:

- Å få alle deler av organisasjonene til å ta et forebyggende og helsefremmende ansvar. Helsesektoren kan ikke gjøre dette alene. Dette fordrer en helhetlig politikk der alle grener av organisasjonen bidrar i å rette opp utfordringene som helseoversikten tilkjenner.
- Å jobbe mer aktivt med å redusere sosiale ulikheter i befolkningen.
- Å mobilisere (det øvrige) samfunnet til å ta et ansvar for å skape gode nærmiljøer, der mennesker tar ansvar for hverandre og sikrer fellesskap og livskvalitet for flest mulig

På bakgrunn av helseoversikten har administrasjonen utarbeidet forslag til prioriterte folkehelseområder for å svare til utfordringene oversiktsdokumentet viser til. Disse løftes over i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. Oversiktsgruppa har kommet frem til to prioriteringsområder for planperioden.

1: Utjevning av sosiale ulikheter i helse

2. Folkehelsearbeid i et livsløpsperspektiv.

(Mål og strategier foreslås knyttet til en rekke underområder innenfor ulike livsfaser).

Helseoversikten vil gjennom det løpende oversiktsarbeidet oppdateres årlig. Det er hensiktsmessig at folkehelserådgiver i samarbeid med oversiktsgruppa utarbeider et handlingsprogram knyttet til kommunens overordnede folkehelsearbeidet i planperioden.

Geir Mikkelsen
rådmann

FOLKEHELSEA I FAUSKE 2020

- Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer

Innholdsfortegnelse

Forord	5
Innledning	6
Lovbestemmelser	7
Folkehelse og folkehelsearbeid	8
FNs bærekraftsmål	9
Kilder og statistikk.....	10
Sammendrag	12
Identifiserte folkehelseområder	14
Prioriterte folkehelseområder i planperioden (2020 -2024).....	16
Prioriteringsområde 1: UTJEVNING AV SOSIAL ULIKHET I HELSE	16
Prioriteringsområde 2: FOLKEHELSEARBEID I ET LIVSLØPSPERSPEKTIV	17
Livsfase 1 Tidlig barndom	17
Livsfase 2: Fra barn til ung voksen	18
Livsfase 3: Aktiv aldring – Et aldersvennlig samfunn	18
1. Befolkning.....	20
1.1 Folketall og befolkningssammensetning	20
1.1.1 Alderssammensetning	20
1.2 Folketilvekst.....	21
1.2.1 Levealder og dødsfall	21
1.2.2 Fødselsoverskudd/-underskudd	22
1.2.3 Innenlandsk flytting (Nettoinnflytting).....	22
1.2.4 Innvandring	22
1.2.5 Eldre	23
1.3 Befolkningsframskrivninger – prognose 2020 – 2040	24
Oppsummering: utfordringsbilde/vurdering	25
2. Oppvekst og levekår.....	27
2.1 Inntekt og ulikhet	27
2.2 Lavinntekt og barnefattigdom	27
2.3 Utdanning	31
2.3.1 Skoleferdigheter/læringsutbytte.....	32
2.3.2 Frafall og gjennomføring i videregående skole	33
2.4 Barnevern	34
2.5 Deltakelse i arbeidslivet.....	35
2.5.1 Arbeidsledighet	36
2.5.2 Uføregrad.....	36
2.6 Boliger.....	39
2.6.1 Prisutvikling.....	40
2.6.2 Boligvekst: Tomte- og boligtilgang.....	41
2.6.3 Boligtyper og boligbehov	42
2.6.4 Kommunale bygninger og eiendommer	44
2.6.4.1 Kommunale boliger.....	44
2.6.5 Boligsosialt arbeid.....	45
2.6.6 Økonomiske virkemidler	46

Bostøtte	46
Startlån	46
Tilskudd	46
2.7 Samferdsel og kommunikasjon	47
2.7.1 Pendling	47
2.7.2 Kollektivtransport	47
Oppsummering: utfordringsbilde/vurdering	49
3 Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø	52
3.1 Drikkevann	52
3.2 Radon	52
3.3 Støy	53
3.4 Forurensing	54
3.5 Sosialt miljø: Bo- og nærmiljø	56
3.5.1 Trivsel i lokalmiljøet	56
3.5.2 By- og stedsutvikling	57
3.5.3 Universell utforming	59
3.5.4 Tilgang til natur som hverdagslandskap	59
3.5.5 Tilgang til nærmiljøanlegg	60
3.6 Sosial støtte, trivsel og selvopplevd helse	60
3.7 Foreldrestøtte	62
3.8 Valgdeltakelse	64
Oppsummering: utfordringsbilde/vurdering	65
4 Skader og ulykker	68
4.1 Personskader	68
4.1.1 Hoftebrudd	69
4.2 Trafikkskader og dødsfall	70
4.2.1 Trafikksikker kommune	71
Oppsummering: utfordringsbilde/vurdering	72
5 Helserelatert atferd	74
5.1 Fysisk aktivitet	74
5.2 Røykevaner og snusbruk	75
5.3 Kosthold	75
5.3.1 Ernæring i skole og barnehage	75
5.4 Alkohol og andre rusmidler	77
5.5 Bruk av andre rusmidler	80
Oppsummering: utfordringsbilde/vurdering	81
6 Helsetilstand	83
6.1 Hjerte- og karsykdommer	84
6.2 Diabetes	85
6.3 Kols og astma	86
6.4 Kreft	88
6.5 Muskel- og skjelettplager	89
6.6 Tannhelse	90
6.7 Legemiddelbruk	91

6.8	Psyriske symptomer og lidelser	92
6.9	Overvekt	93
6.9.1	Overvekt og fedme hos voksne	93
6.9.2	Overvekt og fedme hos barn	94
6.10	Sykefravær	95
6.11	Oppsummering: utfordringsbilde/vurdering	96
7	Avslutning: Utfordringer og muligheter	98
	Kapittel 1 Befolkning.....	99
	Kapittel 2 Oppvekst og levekår	99
	Kapittel 3 Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø	100
	Kapittel 4 Skader og ulykker	100
	Kapittel 5 Helserelatert atferd.....	101
	Kapittel 6 Helsetilstand.....	101
	Konklusjon	102
	VEDLEGG	103

Forord

Hvert fjerde år skal kommunen utarbeide et samlet oversiktsdokument som skal ligge til grunn for det langsiktige folkehelsearbeidet (Jmf. Forskrift om oversikt over folkehelsen, § 5). Det er andre gang at det i Fauske utarbeides et slikt oversiktsdokument etter gjeldende folkehelselov.

Det fireårige oversiktsdokumentet **Folkehelsa i Fauske 2020** gir en oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer i Fauske kommune. Oversikten danner grunnlag for å peke ut hovedutfordringer knyttet til folkehelsa i Fauske, slik at planleggere og beslutningstakere kan rette innsatsen mot områder der behovet er størst. Dette gjør oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer til grunnsteinen i det systematiske folkehelsearbeidet.

L. Holmström, Folkehelserådgiver

Fauske, juli 2020

Innledning

God oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer er en forutsetning for å beskrive folkehelseutfordringene, og nødvendig for å planlegge og gjennomføre tiltak. Dette dokumentet gir en oversikt over befolkningens helsetilstand og forhold som påvirker folkehelsen i Fauske kommune.

Folkehelseloven med tilhørende forskrift, stiller krav til at kommuner og fylkeskommuner skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen, og over positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Loven setter som krav at oversikten inngår som grunnlag for planstrategien ved fastsetting av mål og strategier. Informasjonen som framkommer må tolkes i lys av annen kunnskap om lokale forhold.

Helseoversikten skal være et kunnskapsgrunnlag som utvikles løpende. Ny kunnskap, utvikling av helhetsforståelse og løpende diskusjoner vil endre dokumentet over tid. Forskrift om oversikt over folkehelsen, § 3, setter krav til oversiktens innhold. Tilgangen til relevant kunnskap om Fauske påvirker også utvalget av data.

Bærekraftig utvikling er et overordnet mål for samfunnsutviklingen både lokalt, nasjonalt og globalt. For å nå dette målet er et effektivt folkehelsearbeid en av forutsetningene. Befolkningens helse og livskvalitet, og en rettferdig fordeling av denne, er avgjørende for bærekraften i et samfunn. Helse er mer enn fravær av sykdom og plager. Det handler om å mestre livet sitt med de mulighetene og begrensningene som finnes. Det å oppleve livet som meningsfullt, ha noen som står en nær og å tilhøre et fellesskap er viktig i et folkehelseperspektiv.

Oversiktsarbeidet – en tredelt prosess

1. Framskaffe informasjon
2. Vurdere konsekvenser og årsaksforhold
3. Utarbeide grunnlag for beslutninger om tiltak
  - a. På kort sikt
  - b. Knyttet til langsiktig planlegging

Lovbestemmelser

Det kommunale folkehelsearbeidet er bestemt i Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) av 01.01.12. Oversikten skal omfatte opplysninger om og vurderinger av: a) befolknings sammensetning, b) oppvekst- og levekårsforhold, c) fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø, d) skader og ulykker, e) helserelatert atferd og f) helsetilstand (Jmf. Lov om folkehelse, § 3)

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1. Formål

Formålet med denne loven er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse. Loven skal sikre at kommuner, fylkeskommuner og statlige helsemyndigheter setter i verk tiltak og samordner sin virksomhet i folkehelsearbeidet på en forsvarlig måte. Loven skal legge til rette for et langsiktig og systematisk folkehelsearbeid.

Kapittel 2. Kommunens ansvar

§ 4. Kommunens ansvar for folkehelsearbeidet

Kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen. Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting. Kommunen skal medvirke til at helsemessige hensyn blir ivaretatt av andre myndigheter og virksomheter. Medvirkning skal skje blant annet gjennom råd, uttalelser, samarbeid og deltagelse i planlegging. Kommunen skal legge til rette for samarbeid med frivillig sektor.

§ 5. Oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer i kommunen

Kommunen skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten skal blant annet baseres på: a) opplysninger som statlige helsemyndigheter og fylkeskommunen gjør tilgjengelig etter §§ 20 og 25, b) kunnskap fra de kommunale helse- og omsorgstjenestene, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-3 og c) kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn som kan ha innvirkning på befolkningens helse. Oversikten skal være skriftlig og identifisere folkehelseutfordringene i kommunen, herunder vurdere konsekvenser og årsaksforhold. Kommunen skal særlig være oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller. Departementet kan gi nærmere forskrifter om krav til kommunens oversikt.

§ 6. Mål og planlegging

Oversikten etter § 5 annet ledd skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi. En drøfting av kommunens folkehelseutfordringer bør inngå i strategien, jf. plan- og bygningsloven § 10-1. Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven kapittel 11 fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet som er egnet til å møte de utfordringer kommunen står overfor med utgangspunkt i oversikten etter § 5 annet ledd.

§ 8. Folkehelseiltak

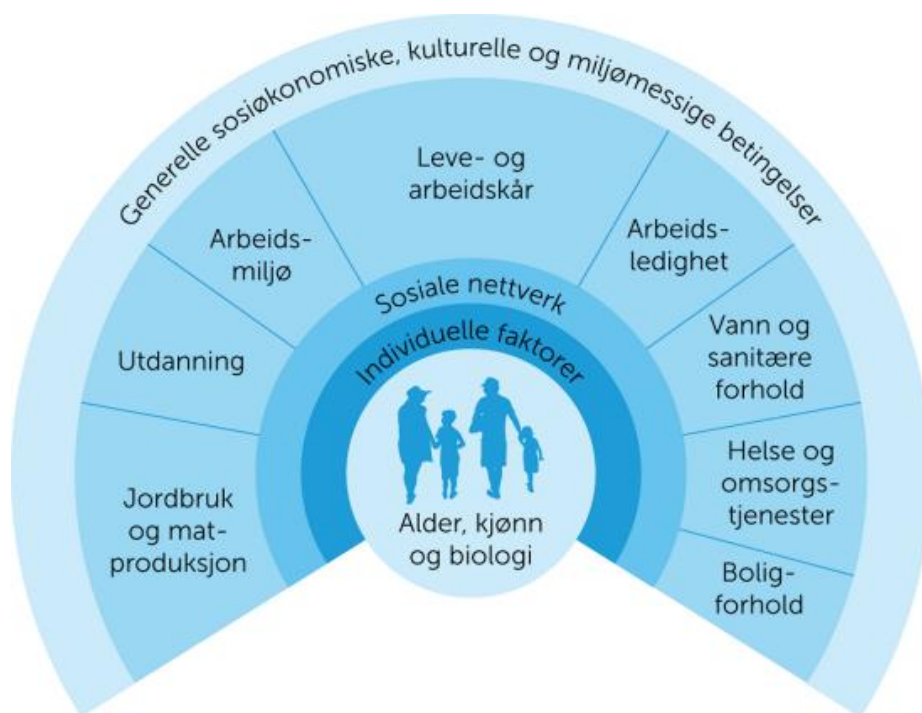
Kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer, jf. § 5. Dette kan blant annet omfatte tiltak knyttet til oppvekst- og levekårsforhold som bolig, utdanning, arbeid og inntekt, fysiske og sosiale miljøer, fysisk aktivitet, ernæring, skader og ulykker, tobakksbruk og alkohol- og annen rusmiddelbruk. Kommunen skal gi informasjon, råd og veiledning om hva den enkelte selv og befolkningen kan gjøre for å fremme helse og forebygge sykdom. I Fauske kommune er folkehelsearbeidet nedfelt og forankret i kommuneplanens samfunnsdel

Folkehelse og folkehelsearbeid

I folkehelseloven er folkehelse definert som *befolkningens helsetilstand og hvordan helse fordeler seg i en befolkning*. Folkehelsearbeid er definert som *samfunnets innsats for å påvirke faktorer som fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygge sykdom skade eller lidelse, beskytte mot helsetrusler og arbeid for en jevnere fordeling av påvirkningsfaktorer*.

Folkehelsearbeid orienterer seg mot samfunnet, befolkningen og grupper, snarere enn enkeltindividet. Noen av kjernetrekkene ved folkehelsearbeidet er at det er en samfunnsoppgave, at det er befolkningsrettet, og at det utøves gjennom å påvirke faktorer som har positive eller negative effekter på helsen og fordelingen av denne.

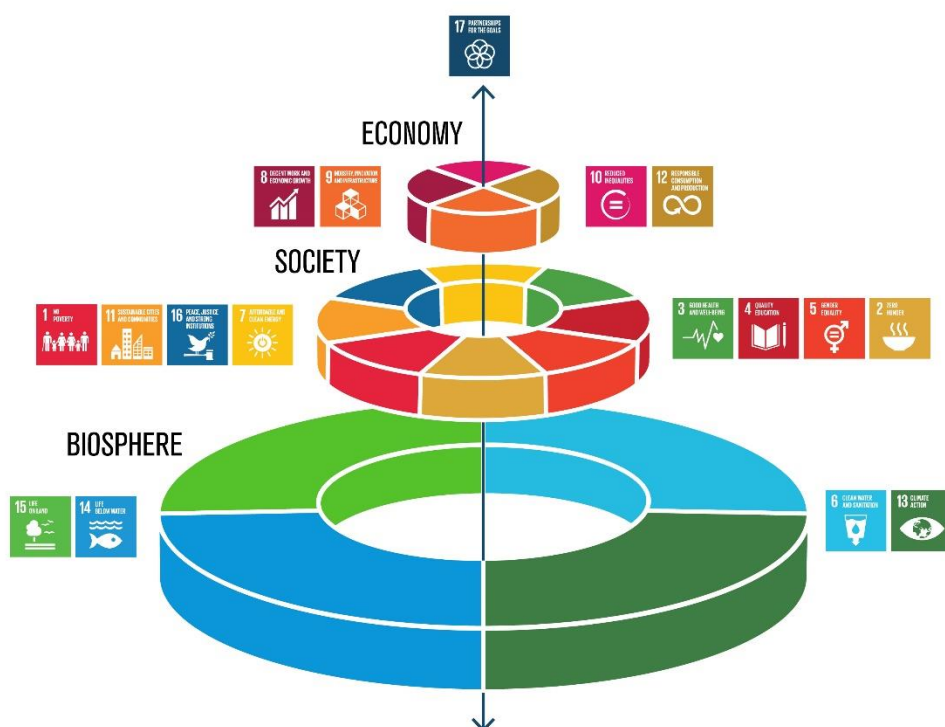

Figur 1 Påvirkningsfaktorer for helse, Dahlgren & Whiteheads modell fra 1991

FNs bærekraftsmål

Norge har sluttet seg til FNs bærekraftsmål. Dette er 17 globale felles mål for bærekraftig utvikling frem mot 2030. Hovedmål #3 God helse innebærer å sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder. De fleste av hovedmålene har imidlertid konsekvenser for helse; fattigdom, sult, utdanning, rent vann og gode sanitærforhold, arbeidsforhold, boforhold og nærmiljø, klimaendringer, forurensning og sosiale forskjeller. Samarbeid er helt nødvendig for å nå målene.

Den siste internasjonale folkehelseerklæringen fra 2016, Shanghai-erklæringen (WHO 2016b), har fremme av helse gjennom FNs bærekraftsagenda som hovedmål. Bærekraftsmålene er rammeverket for utvikling og samarbeid om verdens hovedutfordringer. Ekstrem fattigdom skal utryddes. Sosiale ulikheter skal utjevnes. Klimaendringene skal bremses.

Figur 2 III. lånt fra <https://www.stockholmresilience.org/> Kommunene oppfordres til å legge denne bærekraftsmål-oppstillingen som førende for egen planlegging.

Folkehelsearbeidet er i endring, og beveger seg fra å bli sett på som en offentlig oppgave med definerte oppdrag i ulike sektorer, til også å være en samfunnsoppgave på tvers av sektorer, organisasjoner og aktører som sitter på virkemidler. Dette er kanskje også den største utfordringen – samarbeid på tvers. På samme måte peker bærekraftsmål nr. 17 på samarbeid som en utfordring og forutsetning. Her ligger en forventning og et potensial for innovasjon og samskaping, og at kommunene skal ta en aktiv rolle.

Kilder og statistikk

Statistikk og helseoversikter kan ha stor nytteverdi i folkehelsearbeidet, men det er også knyttet store utfordringer til bruk av statistikk og tolkningen av den. Statistikken gir ofte et grunnlag for undring og spørsmål – heller enn fasitsvar og løsninger. I arbeidet med å finne oversikt over helsetilstanden i Fauske er det brukt ulik statistikk, analyser og data. Tallmateriale skal hjelpe oss å se tendenser og hvilken retning utviklingen har. Statistisk materiale kan inneholde feilkilder og noen ganger kan små avvik gi store utslag og dermed skape et feil inntrykk. Det har derfor også vært viktig å sjekke tilgjengelig statistikk opp mot lokal kunnskap.

Figur 3 Illustrasjon hentet fra Folkehelseinstituttet

Folkehelseloven angir noen bestemte kilder til kunnskap som skal benyttes i oversikten:

- Opplysninger som statlige helsemyndigheter og fylkeskommunen gjør tilgjengelig.
- Kunnskap fra de kommunale helse- og omsorgstjenestene.
- Kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og samfunn som kan ha innvirkning på befolkningens helse.

Statistikk, tabeller og informasjon er hentet fra - eller basert på – tall og opplysninger fra følgende kilder:

[Folkehelseprofiler](#) for Fauske kommune

[Kommunehelsa](#) – Folkehelseinstituttet (FHI)

[SSB](#) Statistikkbanken

[KOSTRA](#)

[Ungdata](#)

[Bufdir](#)

[Husbanken](#)

[NAV](#) Fauske

Kommunebarometeret: <https://kb.kommunal-rapport.no/kommune/2020>

Foreldreundersøkelsen, en lokal tilfredshetsundersøkelse i Fauske-barnehagene

Kommunesektorens organisasjon ([KS](#))

KS' stordataanalyse av samfunnstrender (2018)

[Norgesghelsa \(FHI\)](#)

Nordland fylkeskommune, [Fylkeshelseundersøkelsen Nordland 2020](#)

Norsk friluftsliv (www.norskfriluftsliv.no)

[Kommunedelplan energi og klima, 2018 – 2030](#) (Fauske kommune)

[Folkehelsa i Fauske 2016](#)

Innhenting av informasjon og data fra ulike tjenesteområder i Fauske kommune

Sammendrag

Dokumentet består av innsamlet data og opplysninger om følgende samfunnsområder:

Kapittel 1 Befolkning

Kjennetegn ved befolkningen er viktig informasjon både i seg selv, men også for vurderingen av helseinformasjon. I et folkehelseperspektiv er spesielt forventet levealder, dødelighet, alderssammensetningen og landbakgrunn for innvandrere relevant, fordi dette er forhold med betydning for helsetilstanden. Befolkningens sammensetning og utvikling danner grunnlaget for planlegging av kommunens langsiktige behov.

Kapittel 2 Oppvekst og levekår

Oppvekst og levekår omhandler økonomiske vilkår, bo- og arbeidsforhold samt utdanningsforhold. Levekår kan defineres og forstås som den enkeltes tilgang til ulike ressurser. Levekår påvirker helse, og hvordan helsen fordeles i befolkninga. Arbeidsplasser, et inkluderende arbeidsliv og inntektssikring for den voksne befolkningen inngår sammen med bolig og boforhold derfor også som vesentlige bakenforliggende faktorer som har betydning for folkehelse. I tillegg er oppvekstmiljø, velferdsordninger og tjenester som fanger opp risikoutsatte barn, unge og voksne, viktige lokale investeringer for å fremme en framtidig god folkehelse, og redusere sosial ulikhet i helse.

Kapittel 3 Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø

Miljøforhold som drikkevannskvalitet, luftkvalitet, grad av støy, sykkelvegnett, tilgang til friområder og friluftsområder har effekt på helsen. Miljøet kan fremme god helse og beskytte mot sykdom og ulykke, eller det kan i større eller mindre grad være en risiko. Det gjelder både det fysiske og det sosiale miljøet.

Kapittel 4 Skader og ulykker

Dødelighet som følge av ulykker har blitt betydelig redusert de siste tiårene. Nedgangen har vært særlig markant hos barn, ungdom og unge voksne. Til tross for en betydelig nedgang i dødelighet som følge av ulykker, er skader og ulykker fremdeles en stor utfordring for folkehelsen. Personskader som følge av ulykker er nesten i samme størrelsesorden som kreft, målt i tapte leveår.

De fleste skader og dødsulykker skjer i hjemmet og på fritiden. Skader og ulykker med personskader tar relativt mange unge liv, og er den største dødsårsaken for personer under 45 år. 34 prosent av alle dødsfall hos norske barn i alderen 1 – 14 år skyldes ulykker. Muligheten for å forebygge er gode, og effekter av tiltak kan komme raskt. Oversikt over hvor og når ulykker inntreffer kan bidra til økt oppmerksomhet på forebygging og større treffsikkerhet i tiltaksarbeidet.

Kapittel 5 Helserelatert atferd

Med helsereelatert atferd menes atferd som har vist seg å ha innvirkning på et helseutfall.

Kapittelet omhandler fysisk aktivitet og kosthold, samt bruk av snus og alkohol. Helseatferd og levevaner som røyking, fysisk aktivitet, kosthold og alkohol har innvirkning på en rekke sykdommer og lidelser. Dette er ikke bare resultat av individuelle valg – det er nødvendig å skape samfunnsmessige rammer for god helse gjennom ulike virkemidler som tilgangsreguleringer og tilrettelegginger.

Kapittel 6 Helsetilstand

Helsetilstanden i kommunen kan på sett og vis beskrives som konsekvensen av en rekke årsaker innenfor de øvrige fem kapitlene i dokumentet. I dette kapitlet blir helse, sykdom og legemiddelbruk kartlagt. Statistikkbanken til Folkehelseinstituttet er en viktig kilde for data på bruk av helsetjenester og legemidler.

De sykdommene som koster samfunnet mest i form av blant annet belastning på helse- og omsorgssektoren, sykefravær og redusert deltakelse i arbeidslivet, tapte liv og ikke-dødelig helsetap er de såkalte ikke-smittsomme sykdommene. Samtidig er dette sykdommer som i stor grad kan forebygges. Dette krever at vi kjenner hvilke forhold som påvirker disse sykdommene. Det er også godt dokumentert at det er en sosial ulikhet i alle disse sykdommene, også når det gjelder påvirkningsfaktorene for disse sykdommene.

Årsaker	a) befolknings sammensetning	Konsekvenser
	b) oppvekst- og levekårsforhold	
	c) fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø	
	d) skader og ulykker	
	e) helserelatert atferd	
	f) helsetilstand	

Identifiserte folkehelseområder

Når sentrale og lokale folkehelseområder er identifisert, forutsettes det at kommunen vurderer hvilke konsekvenser dette har for folkehelsa. En særlig oppmerksomhet når det gjelder utviklingstrekk over tid, reflekterer behovet for den samlede systematisk og langsiktige folkehelseinnsatsen lokalt. Årsaksforhold må analyseres og vurderes, og er en viktig del av dette arbeidet.

Folkehelseinstituttet understreker betydningen av å vurdere forhold hvor kommunen kommer bedre ut sammenlignet med landsnivået på ulike indikatorer. Dette fordi landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå i befolkningen.

Helseforskjeller er et produkt av forskjeller i ressurser, levekår og muligheter, og forskjellene skapes i oppvekstmiljø, arbeidsliv, fritid og lignende. De mest effektive tiltakene mot sosial ulikhet retter seg mot hele befolkningen, i form av tiltak som bidrar til sosial utjevning. Dette bør kombineres med mer målrettede tiltak ovenfor de mest utsatte gruppene.

Folkehelselovens § 4 lovfester prinsippet «helse i alt vi gjør». Her understrekes det at kommunen skal fremme folkehelse innenfor hele virksomhetsområdet, og med hjelp av de virkemidler kommunen er tillagt og rår over. I oversiktsdokumentet er det presentert og gjort rede for relevant folkehelsestatistikk for Fauske kommune. Materialet er kvalitetssikret og supplert med lokal kunnskap på tvers i organisasjonen. Det er videre søkt å gjøre rede for sannsynlige årsakssammenhenger. Dette er ikke uttømmende og eksakt viten, på noen områder må vi de nærmeste årene gjøre et dypdykk for å hente ut mer kunnskap om lokale årsakssammenhenger. Det kan være aktuelt med både konkrete brukerundersøkelser og forskning i denne sammenheng. Det vil være viktig å slutte opp rundt undersøkelser som kan gi oss nødvendig lokal kunnskap, som det for eksempel gjøres med ungdatabasundersøkelsen i skolen.

Hvert år publiserer Folkehelseinstituttet folkehelseprofiler for fylker og kommuner (- Se utdrag av denne på neste side). Her sammenliknes en del nøkkeltall for kommunen med snittet for fylket og landet. Folkehelseprofilen viser noen områder der Fauske skiller seg signifikant ut, og som det kan være grunn til å se nærmere på i plan- og utviklingsarbeid, og i utvikling av tjenester.

Med bakgrunn i det som er beskrevet ønsker man på nåværende tidspunkt å peke på to overordnede prioriteringsområder for den politiske perioden kommunen er inne i:

- 1) Utjevning av sosial ulikhet i helse
- 2) Folkehelsearbeid i et livsløpsperspektiv

Mål og strategier foreslås knyttet til en rekke underområder innenfor ulike livsfaser.

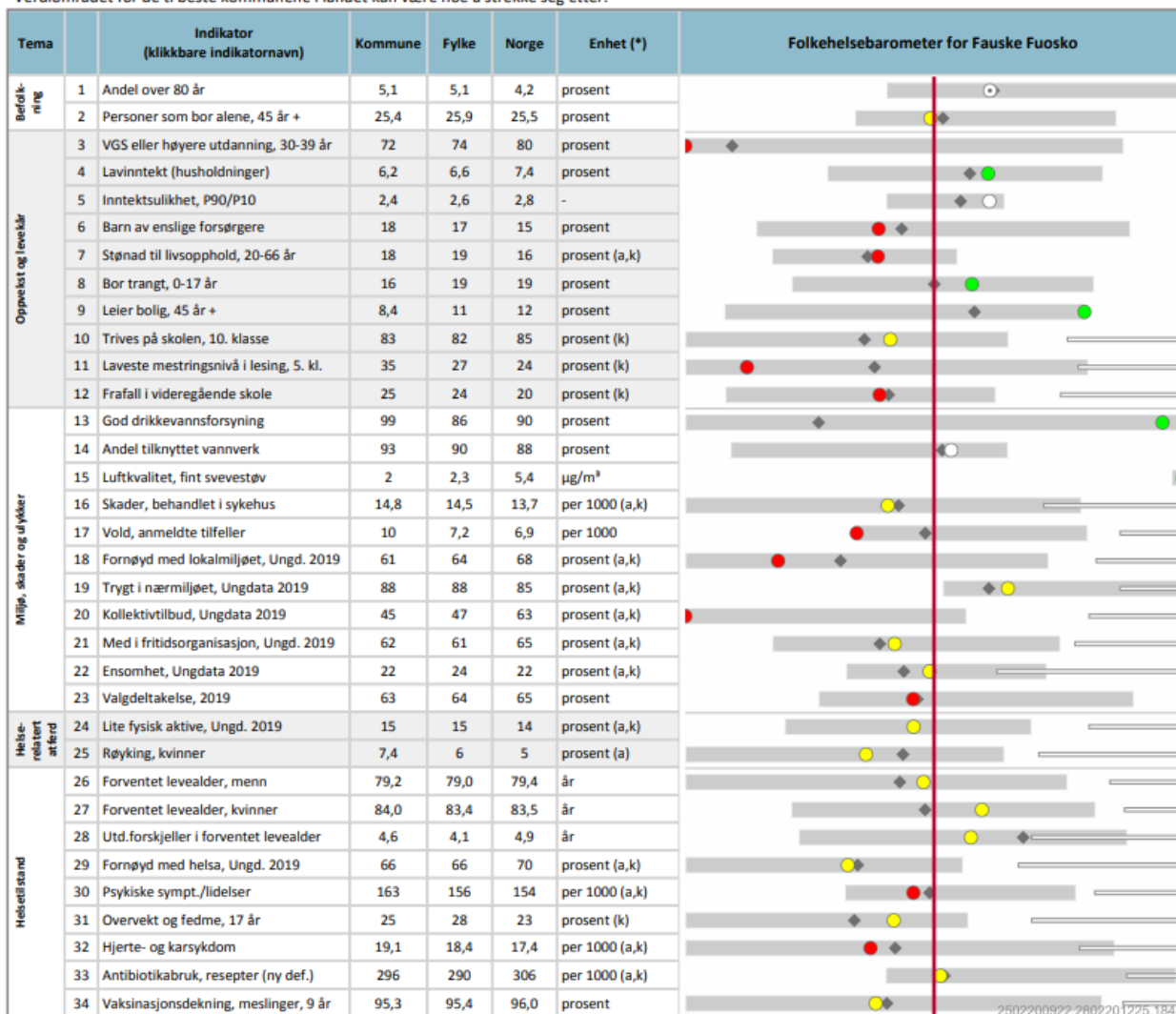
FOLKEHELSEPROFIL 2020

Folkelsebarometer for kommunen

I oversikten nedenfor sammenliknes noen nøkkeltall for kommunen og fylket med landstall. I figuren og tallkolonnene tas det hensyn til at kommuner og fylker kan ha ulike alders- og kjønns sammensetning sammenliknet med landet. Klikk på indikatornavnene for å se utvikling over tid i kommunen. I KommuneHelse statistikkbank, <http://khs.fhi.no> finnes flere indikatorer samt utfyllende informasjon om hver enkelt indikator.

Vær oppmerksom på at også «grønne» verdier kan innebære en folkehelseutfordring for kommunen, fordi landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. Verdiområdet for de ti beste kommunene i landet kan være noe å strekke seg etter.

- Kommunen ligger signifikant bedre enn landet som helhet
- Kommunen ligger signifikant dårligere enn landet som helhet
- Kommunen er ikke signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Kommunen er signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- ◆ Verdien for landet som helhet
- ▬ Variasjonen mellom kommunene i fylket
- ▬ De ti beste kommunene i landet

Forklaring (tall viser til linjenummer i tabellen ovenfor):

* = standardiserte verdier, a = aldersstandardisert og k = kjønnsstandardisert

Figur 4 Utsnitt av Fauske kommunes folkehelseprofil. Denne kan sees i sin helhet på kommunens hjemmeside.

Prioriterte folkehelseområder i planperioden (2020 -2024)

Oversikten over helsetilstand og påvirkningsfaktorer skal identifisere de viktigste folkehelseutfordringene i kommunen, herunder samfunnsmedisinske vurderinger av konsekvenser og årsaksforhold. Dette innebærer at kommunen skal vurdere hvilke utfordringer som skal prioriteres kommende planperiode. Kommunen skal iverksette nødvendige og tverrsektorielle tiltak for å møte folkehelseutfordringene.

Fauske kommune har i dette dokumentet belyst ulike utfordringer knyttet til folkehelse. For å sikre ønsket utvikling foreslås to prioriteringsområder tatt med inn i kommunens planarbeid.

Prioriteringsområde 1:

UTJEVNING AV SOSIAL ULIKHET I HELSE

Vi oppfatter gjerne Norge som et samfunn med en forholdsvis beskjeden grad av sosial ulikhet. Likevel er det også hos oss klare sammenhenger mellom sosial status og somatisk helse/psykisk helse.

Med sosial ulikhet i helse menes helseforskjeller som varierer systematisk med sosial posisjon i samfunnet. Den sosiale posisjonen måler vi med yrkesklasse, inntektsnivå eller utdanningslengde. Vi finner sosial ulikhet i nesten alle faktorer som påvirker helse og nesten alle sykdommer og dødsårsaker.

Befolkningens helse følger en gradient. Det vil si at mennesker med høy utdanning og gode jobber i gjennomsnitt har bedre helse. Forskning fra tvillingundersøkelsen til Folkehelseinstituttet viser blant annet at angstlidelser er seks ganger vanligere blant folk med bare grunnskole enn blant de med høyest utdanning. En mengde forskning i utlandet og Norge viser liknende sosiale gradienter for blant annet depresjon og alvorlige psykiske lidelser.

Sosial ulikhet i helse er problematisk for samfunnsutviklingen på flere måter:

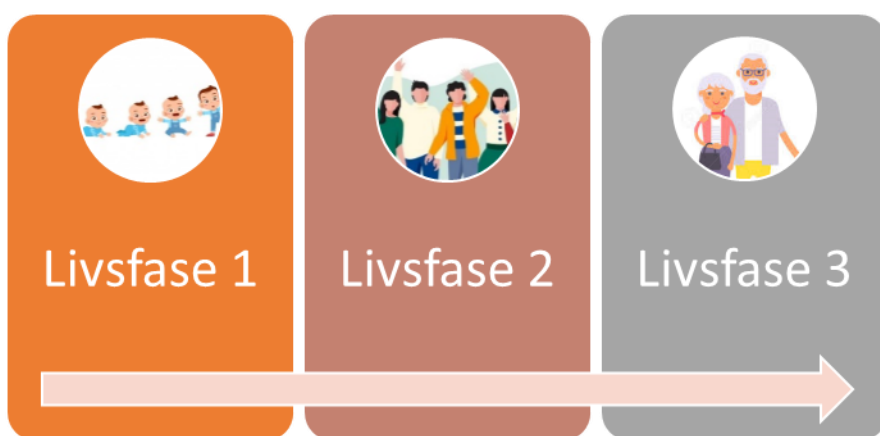
- Det er et folkehelseproblem, fordi befolkningens totale helsepotensial ikke utnyttes fullt ut.
- Det er et rettferdighetsproblem, fordi mennesker i lavere sosiale lag frarøves livssjanser. Helse har en verdi i seg selv, men det er også en betingelse for å leve det livet en selv verdsetter. Vi kan snakke om en dobbel urettferdighet, ved at mennesker med lavere sosial bakgrunn både har dårligere levekår og opplever mer sykdom og oftere tidligere død.
- Det er et levekårsproblem, fordi sviktende helse er en viktig faktor ved sosial eksklusjon i Norge.
- Det er et samfunnsøkonomisk problem, fordi det reduserer sysselsetting og verdiskaping og øker offentlige utgifter, og svekker dermed den norske velferdsstatens økonomiske bærekraft.
- Det er et velferds- og livskvalitetsproblem, fordi personer med helseproblemer og lav sosioøkonomisk status har langt dårligere forutsetninger for trivsel, generell tilfredshet og livskvalitet.

Prioriteringsområde 2 vil ha innvirkning på dette prioriteringsområdet.

Prioriteringsområde 2: FOLKEHELSEARBEID I ET LIVSLØPSPERSPEKTIV

Folkehelsearbeid handler ofte om å løse samfunnsflokker. Samfunnsflokker kjennetegnes ved at de ikke kan løses med enkeltstående innsats på ett samfunnsområde eller fagfelt. Her må ulike fagfelt og grupper gå sammen for å finne årsakssammenhenger og gode løsninger. Folkehelsearbeid i et livsløpsperspektiv vil bidra til at vi har fokus på tverrfaglighet og på helse i alt vi gjør.

I folkehelsearbeid og kartlegging av forhold i befolkningen bruker man ofte inndelinger basert på sosiale eller økonomiske forhold. Ser vi folkehelsearbeidet i et livsløpsperspektiv, med hovedvekt på ulike livsfaser, kan vi i større grad unngå å måtte sette inn særskilte tiltak rettet mot spesielle grupper. God innsats innenfor dette prioriteringsområdet vil på sikt føre til gevinst innenfor prioriteringsområde 1 (Utjevning av sosiale ulikheter i helse).

Figur 5 Folkehelsearbeid i et livsløpsperspektiv

Livsfase 1 Tidlig barndom

Allerede i mors mage legges mye av grunnlaget for resten av et menneskes liv. I denne livsfasen, fra tidlig i svangerskapet og opp til 3-årsalderen er det viktig med målrettede og gjennomtenkte tiltak for å gi barnet en god oppvekst. Dette vil kunne gi bedre livskvalitet og livsmestring hos den enkelte, og samtidig bidra til gode og helsefremmende lokalsamfunn. Tiltak som settes inn tidlig, vil kunne ha effekt for hele livsløpet.

Mål og strategier foreslås knyttet til:

- Tidlig innsats
- Familiens helhetlige situasjon og ressurser
- Barnehagene som folkehelsearena

Livsfase 2: Fra barn til ung voksen

Arbeidet med å legge til rette for at flest mulig gjennomfører videregående skole starter lenge før ungdomsalderen. Allerede mens barnet er i barnehagealder legges det første grunnlaget. Hjemmet, barnehagen, skolen og organisasjonslivet er viktige arenaer for å gi barn og unge kunnskap og ferdigheter til å mestre livet. Tidlig innsats er et nøkkord. Vi ser her at arbeidet med livsfase 1 henger nøye sammen med resultater i arbeidet med livsfase 2. Det er viktig å fange opp og gjøre noe med de problemene barn og unge opplever både i og utenfor barnehage og skole. Slik kan man hjelpe dem som trenger det aller mest. Det handler om å bryte negative sirkler og erstatte dem med gode fremtidsløp.

Mål og strategier foreslås knyttet til:

- Skolene som folkehelsearena
- Utdanningsløp og overgang til arbeid
- Helsevaner
- Livsmestring
- Fauske kommune som bosted

Livsfase 3: Aktiv aldring – Et aldersvennlig samfunn

De nærmeste tiårene vil endre den demografiske sammensetning av Fauske betydelig. Det blir flere eldre, det blir en høyere andel eldre i befolkningen og det blir flere av de eldste eldre.

Den demografiske utviklingen vil påvirke og ha konsekvenser for de fleste av samfunnets institusjoner, sektorer og markeder, og vil kreve nye løsninger og skape endringer på en rekke områder. Samtidig ser vi at nye generasjoner eldre vil ha høyere utdanning, bedre helse, bedre boliger og bedre økonomi. Det kan bli av avgjørende betydning at de tar i bruk sine ressurser for å møte alderdommens utfordringer og muligheter.

Reformen Leve hele livet skal bidra til at eldre kan mestre livet lenger, ha trygghet for at de får god hjelp når de har behov for det, at pårørende kan bidra uten at de blir utslitt og at ansatte kan bruke sin kompetanse i tjenestene. Meldingens hovedfokus er å skape et mer aldersvennlig Norge og finne nye og innovative løsninger på de kvalitative utfordringene. Dette fokuset ønsker vi også i Fauske.

Mål og strategier foreslås knyttet til:

- Bo- og nærmiljø
  - Boliger og bofellesskap vi kan bli gamle i
  - Gode transportordninger (kollektivtransport)
  - Inkluderende og likeverdige samfunn
- Opprettholdelse av livsmestring og helse under aldring
- Eldre som aktive deltakere i samfunnet (Samfunnsressurs og «Reservestyrke»)

KAPITTEL 1: BEFOLKNING

1. Befolkning

Kjennetegn ved befolkningen er viktig informasjon både i seg selv, men også for vurderingen av helseinformasjon. I et folkehelseperspektiv er spesielt forventet levealder, dødelighet, alderssammensetningen og landbakgrunn for innvandrere relevant, fordi dette er forhold med betydning for helsetilstanden.

Befolkningens sammensetning og utvikling danner grunnlaget for planlegging av kommunens langsiktige behov.

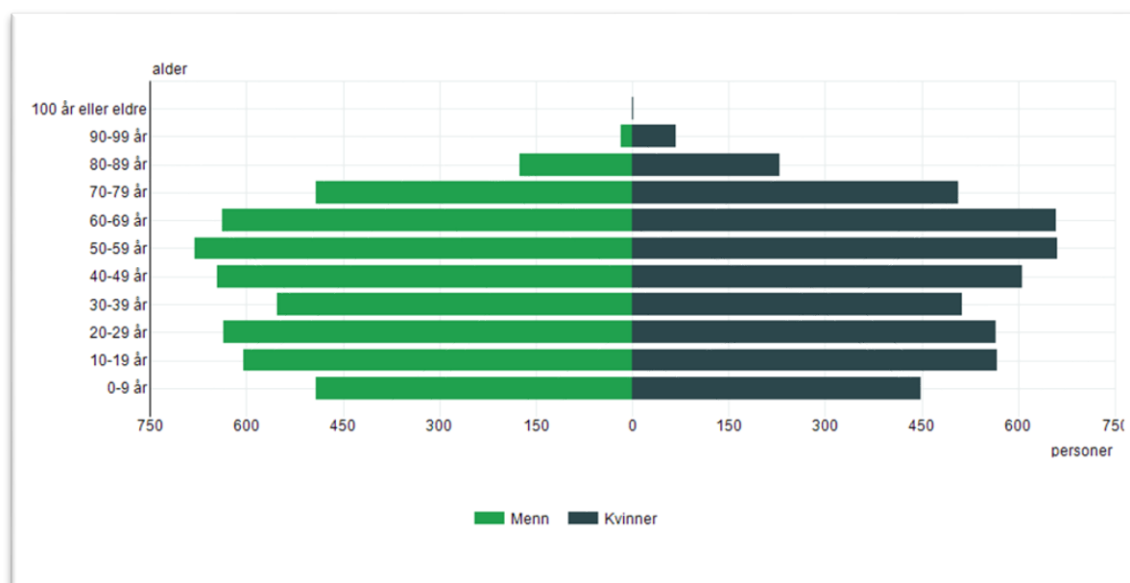
1.1 Folketall og befolkningssammensetning

Med befolkningssammensetning menes grunnlagsdata om befolkningen som kan omfatte folketall etter kjønn og alder, antall fødte og døde, flyttemønstre, andelen personer med innvandrerbakgrunn, framtidig befolkningsutvikling etc. Denne typen informasjon er viktig i vurderingen av annen type informasjon på folkehelsefeltet, men kan også være en del av utfordringsbildet i seg selv. Vi kan ikke forutsi den framtidige utviklingen nøyaktig for komponentene fruktbarhet, dødelighet og flyttinger.

I Fauske kommune var det ved utgangen av 2019 registrert 9739 innbyggere (SSB).

1.1.1 Alderssammensetning

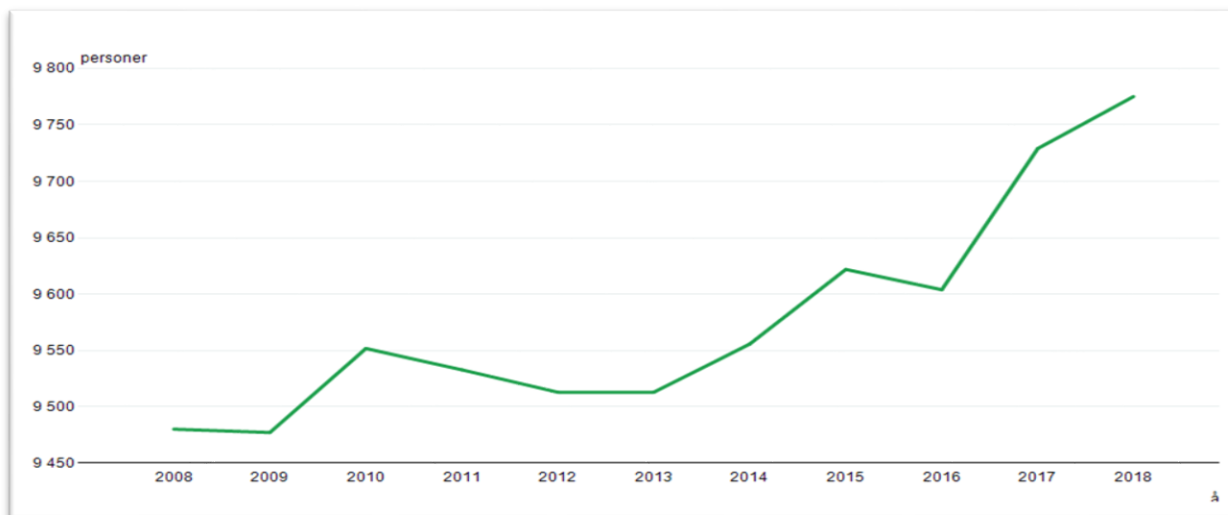
Alderssammensetningen er viktig både for si noe om framtidige bærekraftige lokalsamfunn (der ung befolkning kan gi befolknings- og sysselsettingsvekst), og hvordan behovene for offentlige tjenester endres som en følge av dette. Alderssammensetningen vil også påvirke befolkningens generelle helsetilstand og frekvensen av aldersspesifikke sykdommer/lidelser.

Figur 6 Befolkningsdiagram for Fauske, 2018. Kilde: SSB

1.2 Folketilvekst

Ved inngangen til 2019 var det 9720 innbyggere i Fauske kommune. I løpet av det siste tiåret har folketallet økt med 295 innbyggere, noe som er en vekst på 1,8 prosent. Folketallet i Nordland har på samme tid økt med 3,5 prosent, og Fauske kommune har dermed en noe lavere vekst enn fylket for øvrig.

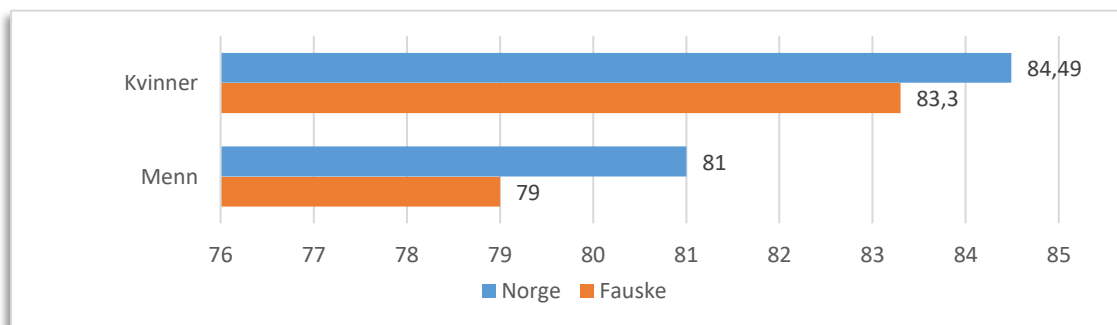
Figur 7 Befolkningsutviklingen i Fauske. Kilde: SSB

1.2.1 Levealder og dødsfall

Forventet levealder ved fødselen er en indikator som kan gjenspeile befolkningens helsetilstand, og er en teoretisk beregning som sier noe om hvor lenge vi forventer at barna som ble født et konkret år, vil leve.

Sosiale helseforskjeller og andre risikofaktorer som alkohol, usunt kosthold og fysisk inaktivitet er viktige forklaringsvariabler når det gjelder ulikheter i forventet levealder ved fødsel. Endringer i forventet levealder kan indirekte si noe om befolkningens helse og levekår, om kvaliteten i helsetjenesten, medisinsk utvikling samt endringer i befolkningens levevaner og livskvalitet. At vi lever lenger er en positiv utvikling, men representerer også på sikt store utfordringer med tanke på pensjoner og helse- og omsorgstjenester. I løpet av de siste 25 årene har levealderen i Norge økt med vel 6 år for menn og nesten 4 år for kvinner.

Figuren under viser at kvinner i Fauske som er født i 2018 kan forvente å leve til de er 83,3 år, noe som er 1,2 år kortere enn for landsgjennomsnittet. For mennene i Fauske er tilsvarende alder 79 år, og er 2 år kortere enn landsgjennomsnittet.

Figur 8 Forventet gjestående levetid for kvinner og menn født i 2018, Fauske og Norge. Kilde: SSB

1.2.2 Fødselsoverskudd/-underskudd

I 2018 ble det født 90 barn i Fauske kommune, og samme år døde 107 personer. I 2019 ble det født 84 barn, altså en ytterligere nedgang fra året før. Det døde 97 personer samme år.

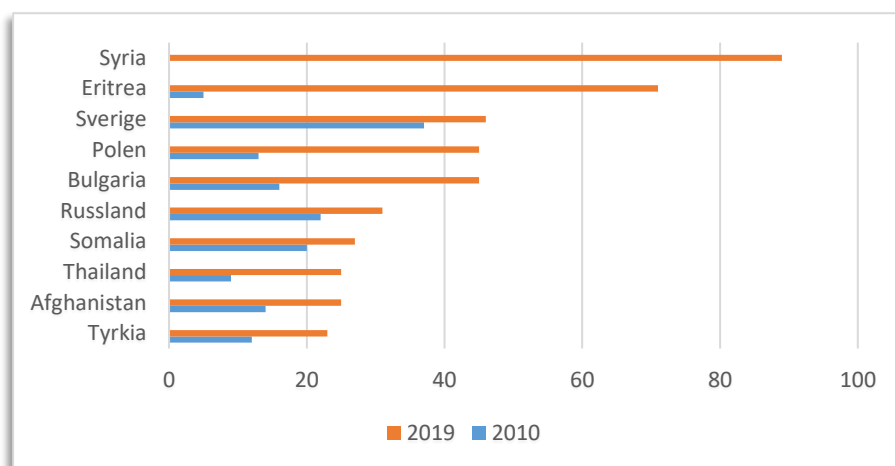
Kommunen har altså et fødselsunderskudd på henholdsvis 17 og 13 personer de siste par årene. Antall fødte pr år har gått nedover i både Nordland og landet som helhet.

1.2.3 Innenlandsk flytting (Nettoinnflytting)

Innenlandsk innflytting måles ved antallet personer som har flyttet til kommunen minus antall personer som har flyttet ut av kommunen. Enten man flytter til eller fra en annen kommune, eller annet land så regnes det med. I 2018 var nettoflytting til Fauske to personer i pluss.

1.2.4 Innvandring

Det har vært en gradvis økning i andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Fauske kommune i de siste årene. 736 personer totalt.

Figur 9 De ti nasjonalitetene som har flest innvandrere bosatt i Fauske i år 2010 og 2019. Kilde: SSB

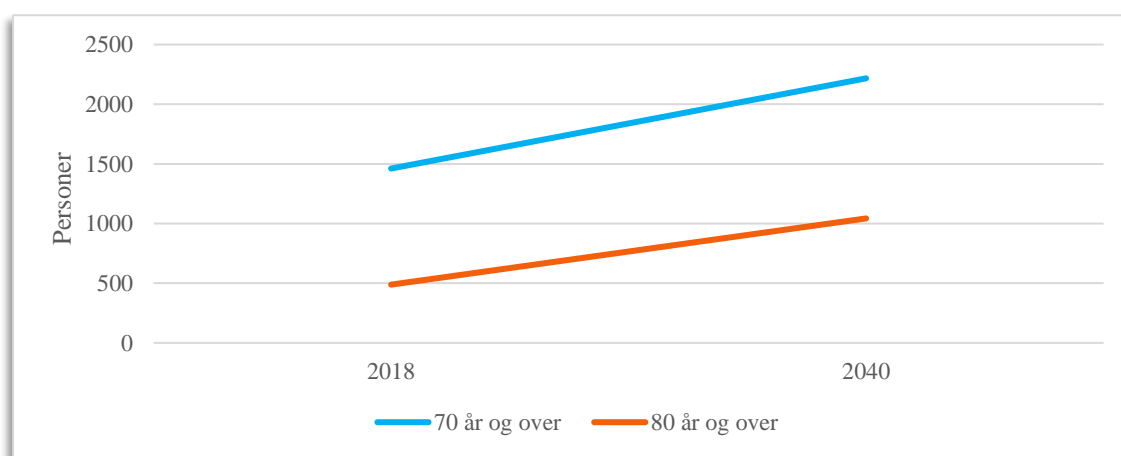
Fordi innvandrere i Norge er en så uensartet gruppe, er det ikke enkle svar på folkehelsestrategier. Det er store forskjeller mellom innvandrergruppene og innad i de ulike gruppene. Et stort flertall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Norge snakker norsk, deltar i arbeidslivet og er økonomisk selvstendige. Det samme gjelder for innvandrere i Fauske.

Innvandrere utgjør en ressurs, samtidig som noen har utfordringer. Innvandrere som står utenfor arbeid og utdanning er overrepresentert. Nasjonalt sett ser vi at innvandrerbefolkningen gjennomsnittlig skårer lavere enn befolkningen forøvrig på levekårsindikatorer som sysselsetting, inntekt og helse. Innvandrere, særlig noen grupper, er overrepresentert i husholdninger med vedvarende lavinntekt, noe som særlig rammer barn.

1.2.5 Eldre

På landsbasis viser befolkningsframskrivingene at mot 2040 vil det være flere over 65 år enn 20 år og yngre. Dette vil blant annet føre til større behov for helse- og omsorgstjenester ettersom behovet øker med alderen. I 2017 brukte 50 prosent av personer mellom 80-89 år en eller flere omsorgstjenester, og for de på 90 år og eldre var tallet 90 prosent. I et folkehelseperspektiv er det dog positivt at 50 prosent av de mellom 80-89 klarer seg uten slike tjenester.

For Fauske kommune ser vi ut fra figuren under at gruppen fra 80 år og over er forventet mer enn doblet fram mot 2040, fra 488 til 1043 personer. Et samfunnsmessig trekk er at prosentandelen eldre er større i små kommuner på rundt 2000 innbyggere enn i store kommuner. Dermed er også etterspørselen etter omsorgstjenester relativt sett også større i små kommuner. Man har naturligvis ikke kunnskap om hvordan helsen til dagens 50-60 åringer blir om to tiår, men en sannsynlig pekepinn er at dagens tjenestebruk vil være likt fremtidig tjenestebruk.

Figur 10 Forventet andel eldre i Fauske ved hovedalternativet -MMMM. Kilde: SSB

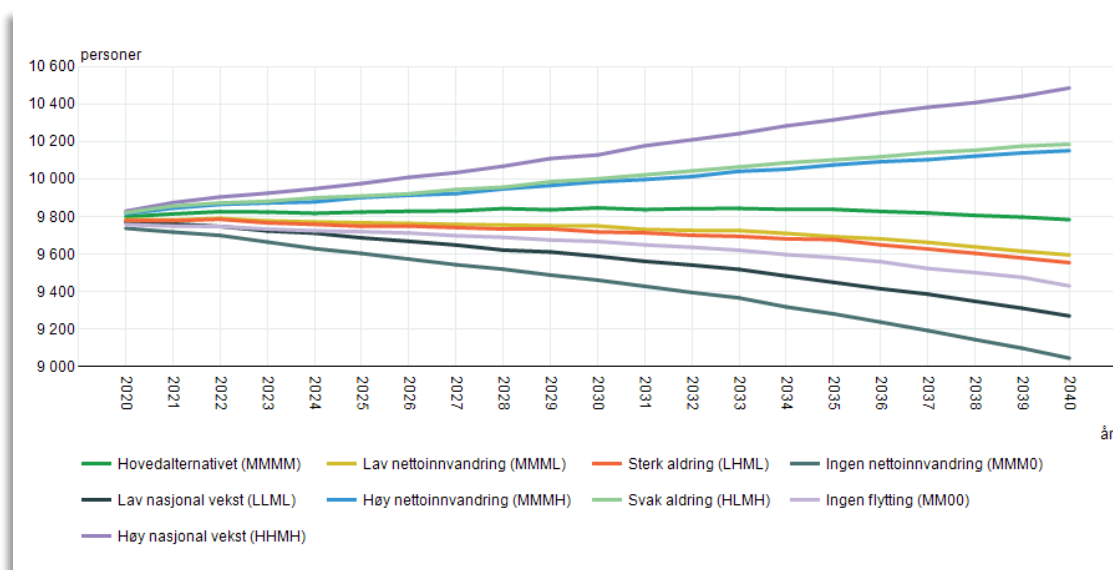

1.3 Befolkningsframskrivinger – prognose 2020 – 2040

Befolkningsframskrivinger for Nordland anslår at folketallet i Nordland vil øke jevnt til 259184 i 2040. Andelen av befolkningen i aldersgruppen 80 år+ vil øke betydelig, mens andelen 45-66 år vil gå betydelig ned. Det vil også være en reduksjon i andelen 15-24 og 25-44 år.

I prognosene for befolkningsutviklingen i Fauske kommune frem til 2040 er SSBs hovedalternativ lagt til grunn, den såkalte «Middels-modellen -MMMM». På sikt er innbyggertallet forventet å være relativt stabilt, og SSB anslår at i år 2030 vil befolkningen være 9847, og i 2040 vil tallet være 9784.

I SSBs prognoser frem mot 2026 forventes det en svak nedgang i innbyggertallet totalt i Fauske kommune. Den trenden vi har sett de siste ti år der andelen 67 år eller eldre øker mest, fortsetter frem mot 2026. I løpet av 2015 ble for første gang befolkningsgruppen 67 år eller eldre større enn befolkningsgruppen 0-15 år. I den neste tiårsperioden forventes gruppen 67 år eller eldre å fortsette å vokse sammenlignet med alle de øvrige befolkningsgruppene i kommunen. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Figur 11 Ulike scenarier for befolkningsframskrivinger i Fauske for perioden 2020 – 2040. Kilde: SSB

Oppsummering: utfordringsbilde/vurdering

Status og utviklingstrekk, mulige årsaker og konsekvenser:

Befolkningsutviklingen påvirkes av flere faktorer: Antallet som fødes, dør, som flytter fra og flytter til kommunen. Vel så viktig som å ha fokus på å stimulere til at nye personer flytter til kommunen, er å sørge for at de som bor her blir værende. Befolkningsvekst er en indikator på kommunens attraktivitet. En økt befolkning tilfører kommunen større aktivitet, nye impulser og høyere skatte- og rammetilskuddsinntekter. Videre utløser vekst investeringer og fornyelse, skaper grunnlag for ny nærings- og servicevirksomhet og trekker ny kompetanse til kommunen.

Befolkningstilveksten i Fauske er i noe lavere vekst enn fylket for øvrig. Det fødes færre og færre barn, noe som virker inn på det totale antall innbyggere. Innvandring har vært positivt for folketilveksten, da den til en viss grad har kompensert for fødselsunderskudd og lav tilflytting.

Arbeidsdeltakelse anses som nøkkelen til god integrering; det kan bidra til økt deltakelse i samfunnsliv for øvrig og forebygge sosial isolasjon og ensomhet. Dette gjelder norskfødte så godt som innvandrere. Når vi vet at innvandrere er underrepresentert i organisasjonslivet, blir skole og arbeidsplass viktige arenaer for kontakt og involvering.

For at Fauske skal holde en stabil vekst, må innbyggerne våre oppleve å ha håp om ei trygg fremtid i kommunen. Dette fordrer at det finnes tilstrekkelig med arbeid i kommunen, og gode pendlermuligheter til og fra kommunen. Videre fordrer det at vi har gode bomiljø for folk i ulike livsfaser.

At vi blir flere eldre er i utgangspunktet svært bra. Det kan sees på som et resultat av et samfunn som har evnet å ivareta befolkningens helse og levekår på en god måte. Aldringen av befolkningen er et viktig premiss for forventningen om økte utgifter i helse- og omsorgssektoren. Ved økt levealder øker også sannsynligheten for helseutfordringer som inntreffer ved høy alder.

Med en aldrende befolkning vil det i et samfunnsøkonomisk perspektiv bli enda viktigere å fremme helse og forebygge sykdom i den yrkesaktive delen av befolkningen, samt legge til rette for utsatt pensjonsalder og god helse blant eldre. Innbyggerne må i enda større grad enn før planlegge sin egen alderdom. Det er derfor viktig å komme i dialog om dette før innbyggeren har blitt brukere av omsorgstjenester, for eksempel gjennom temamøter i pensjonistforeningen eller ved forebyggende hjemmebesøk.

HOVEDFUNN

- *Lite vekst i antall innbyggere*
- *Fødselsunderskudd*
- *Innvandring har vært viktig for folketilveksten*
- *Voksende andel eldre*
- *For menn født i 2018, er forventet levetid to år kortere enn for landsgjennomsnittet*

KAPITTEL 2:

OPPVEKST OG LEVEKÅR

2. Oppvekst og levekår

Oppvekst og levekår omhandler økonomiske vilkår, bo- og arbeidsforhold samt utdanningsforhold. Lavekår kan defineres og forstås som den enkeltes tilgang til ulike ressurser. Lavekår påvirker helse, og hvordan helsen fordeles i befolkninga. Arbeidsplasser, et inkluderende arbeidsliv og inntektssikring for den voksne befolkningen inngår sammen med bolig og boforhold derfor også som vesentlige bakenforliggende faktorer som har betydning for folkehelse. I tillegg er oppvekstmiljø, velferdsordninger og tjenester som fanger opp risikoutsatte barn, unge og voksne, viktige lokale investeringer for å fremme en framtidig god folkehelse, og redusere sosial ulikhet i helse.

2.1 Inntekt og ulikhet

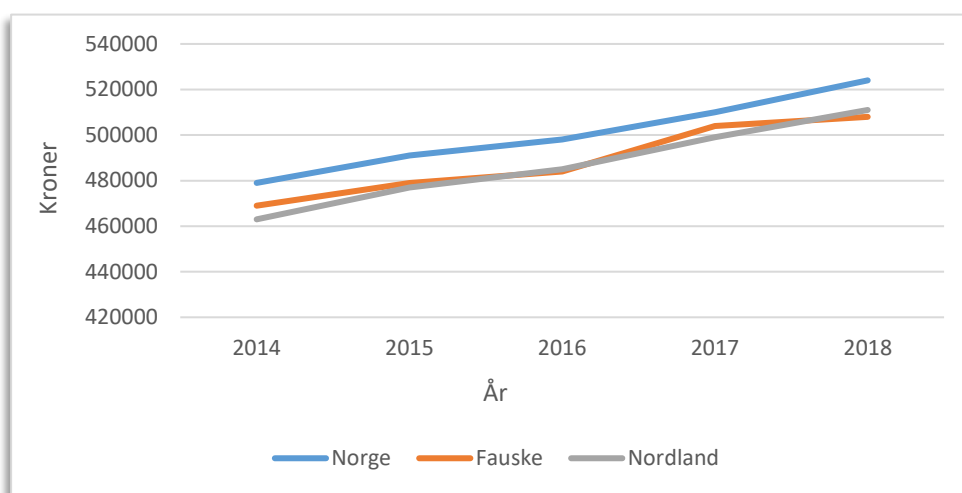
Når vi snakker om sosiale helseforskjeller tenker vi her først og fremst på forskjeller i helsetilstand etter økonomi, utdanning og yrke. Dette omtales også som sosioøkonomiske ulikheter i helse. Når man sammenlikner ulike grupper i samfunnet, finner man systematiske forskjeller i helse; jo lengre utdanning og høyere inntekt en gruppe har, jo høyere andel i den gruppen har god helse. Dette kalles sosiale helseforskjeller, eller sosial ulikhet i helse. Det er også slik at helsen blir gradvis bedre for hvert trinn på den sosioøkonomiske stigen.

2.2 Lavinntekt og barnefattigdom

Lavinntekt og fattigdom kan påvirke helse, utdanningsmuligheter, sosialt liv, bidra til utenforskap og svekke sosialt samhold. I land med høy levestandard slik som Norge, er det også andre ting enn mangel på mat og klær som definerer fattigdom. For barn er relasjoner til jevnaldrende særlig viktig for å ha det bra. Ved fattigdom mister man ofte muligheten til å delta sosialt der de fleste andre barn er. For eksempel har barn som vokser opp i familier med vedvarende lavinntekt, ofte særskilte utfordringer både som unge og voksne, herunder større risiko for å utvikle helseplager. I tillegg har barn i familier med lavinntekt blant annet større sannsynlighet for å utvikle psykiske helseproblemer, lavere skoletrivsel, har færre venner og er mer utsatt for mobbing. I siste stortingsmelding om fordeling og sosial bærekraft, er det hovedprioritet i regjeringens velferdspolitik å bekjempe fattigdom, særlig blant barnefamilier og sørge for at færre faller utenfor samfunns- og arbeidsliv.

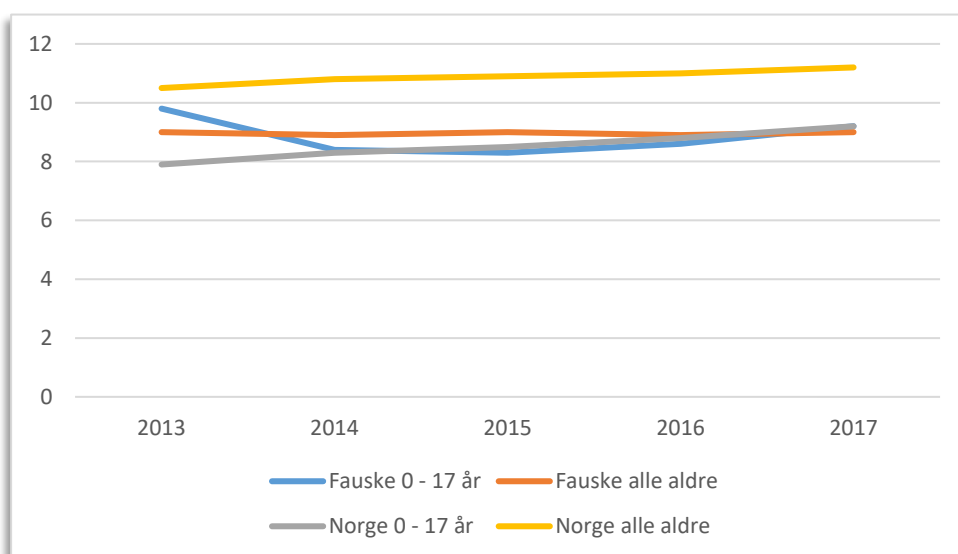
På grunn av inntektsulikheten mellom husholdninger, som også har vært økende de siste årene, vokser mange barn opp i lavinntektsfamilier. Andelen nasjonalt er økende, og henger blant annet sammen med at det er flere familier som har innvandret til Norge. Familier som har innvandret til Norge har mindre grad enn resten av befolkningen tilknytning til arbeidsmarkedet og har derfor lavere inntekt. Det er store variasjoner mellom innvandringsgruppene.

Lavinntekt defineres her som personer i husholdninger med inntekt under 60 prosent av nasjonal medianinntekt, beregnet etter EU-skala. EU-skala er en ekvivalensskala (likeverdighetskala) som benyttes for å kunne sammenligne husholdninger av forskjellig størrelse og sammensetning. EU-skalaen er mye brukt, og ifølge den skalaen må en husholdning på to voksne ha 1,5 ganger inntekten til en enslig for å ha samme økonomiske levekår. Barn øker forbruksvektene med 0,3 slik at en husholdning på to voksne og to barn må ha en inntekt som er $(1 + 0,5 + 0,3 + 0,3)$ ganger så stor som en enslig for å ha det like bra økonomisk, ifølge EU-skalaen. SSB publiserer tall over andel personer i husholdninger med inntekt under 60 prosent av nasjonal medianinntekt, og i 2018 var medianinntekten på kr 524.000.

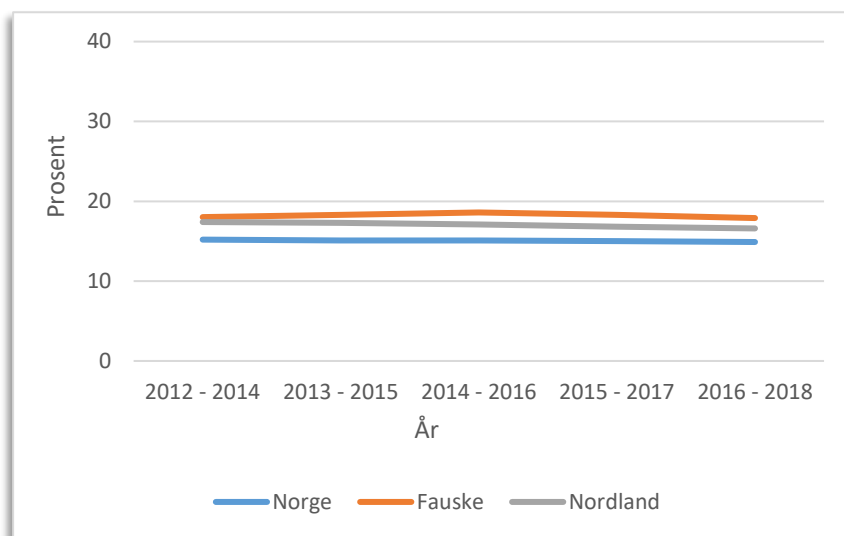
Figur 12 Medianinntekt. Kilde: FHI

Figuren under viser andelen barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt. Fra å ligge betydelig dårligere an enn landsgjennomsnittet i 2013, har det vært en bedring i kommunen fra 2014, og Fauske plasserer seg i dag på snittet for resten av landet. De siste tallene fra 2017 viser at både Fauske og Norge har en andel på 9,2 prosent barn i husholdning med lavinntekt. Det er altså nødvendig å fortsatt ha et sterkt fokus på disse utfordringene i kommunen.

Figur13 Andel personer i hushold under 60 % av medianinntekt, alle aldre og 0-17 år, Norge og Fauske. Kilde: SSB og Bufdir

Når det kommer til barn av eneforsørgere, så er andelen i Fauske kommune høyere enn både på fylkesnivå og landsnivå.

Figur 14 Barn av eneforsørgere. Kilde: FHI

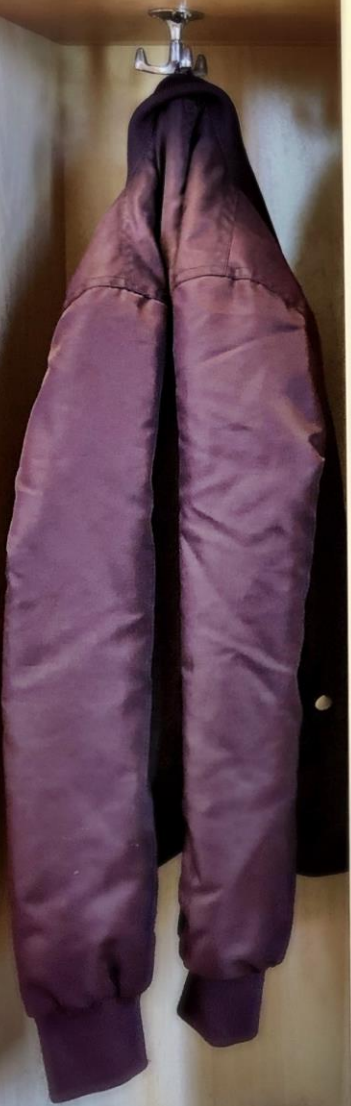
Lav inntekt øker sannsynligheten for dårlig selvopplevd helse, sykdom og for tidlig død. I tillegg har det å vokse opp i familier som over tid har lavinntekt stor betydning for barnas helse og velferd. Inntektsnivået har betydning for tilgang til helsefremmende faktorer. Stor inntektsulikhet i en kommune kan være en pekepinn på at det også er store sosiale helseforskjeller i kommunen.

LASSE

MARI

INE

ALI M.

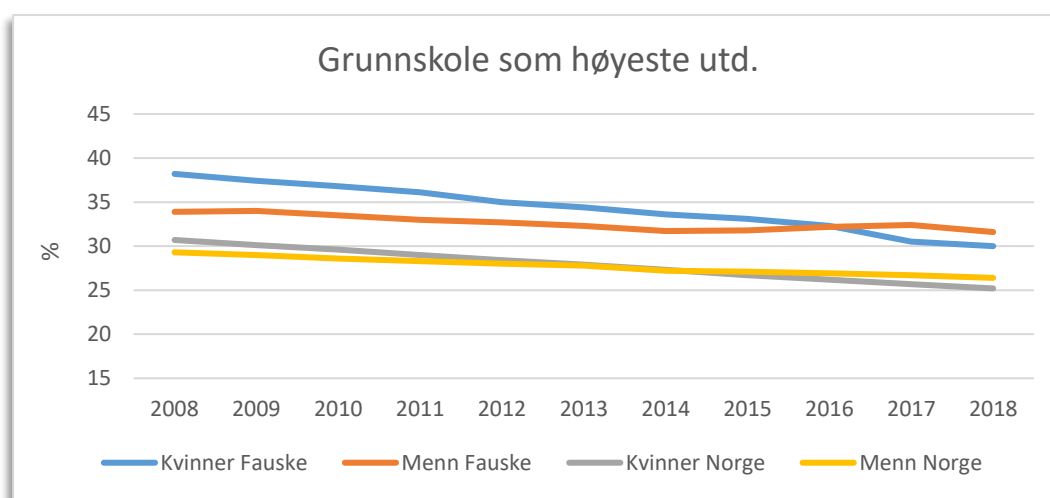

2.3 Utdanning

Det er veldokumenterte sammenhenger mellom utdanningsnivå, materielle levekår og helse. Personer som ikke har fullført videregående utdanning antas å være vel så utsatt for levekårs- og helseproblemer som de som har valgt å ikke ta mer utdanning etter fullført ungdomsskole.

Befolkningens formelle kompetansenivå kan måles ved å se på utdanningsnivået målt ved høyeste gjennomførte utdanning.

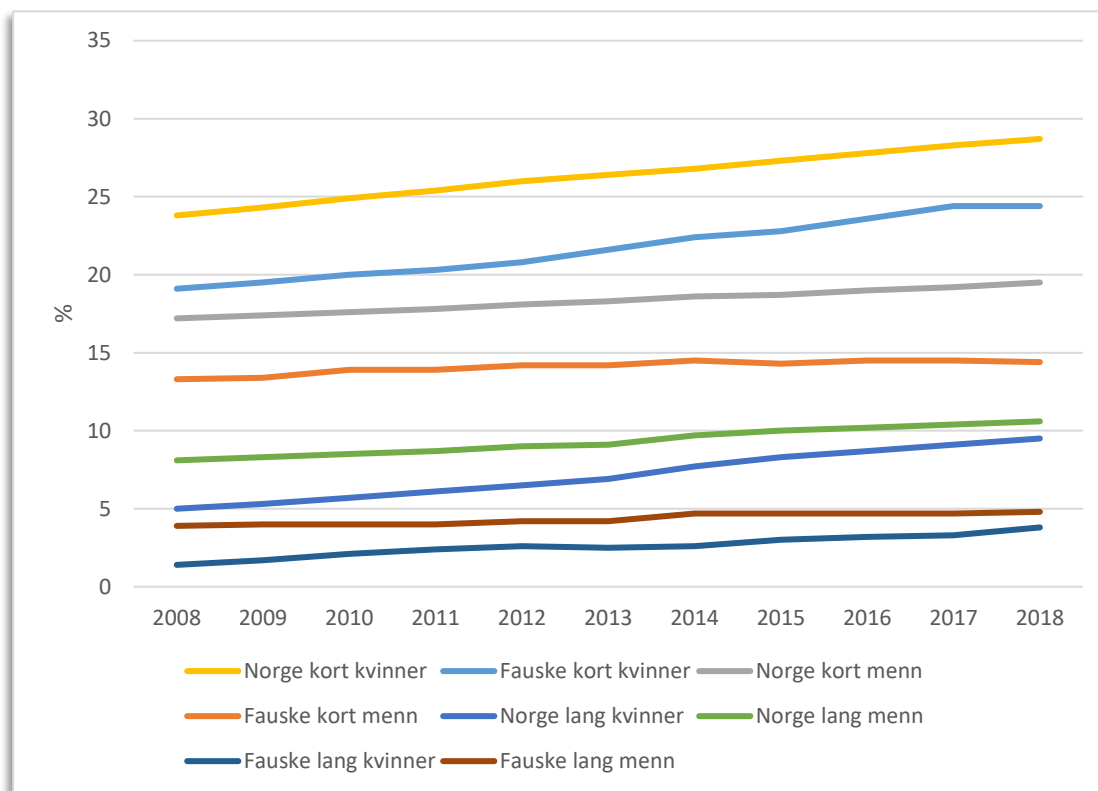
Statistikken over andelen av befolkningen som har grunnskole som høyeste utdanning viser dette tydelig. 31,6 prosent av mennene og 30 prosent av kvinnene i Fauske har i dag bare grunnskole, og dette er noe under landsgjennomsnittet. Mens Fauske-kvinnenes utdanningsnivå har hatt en økning de siste ti årene, og gradvis nærmer seg snittet for landet, har endringen for mennene i samme periode vært liten. Her synes forskjellen å vedvare.

Figur 15 Andel i befolkningen over 16 år med grunnskole som høyeste utdanning i Fauske og Norge, kvinner og menn. Kilde: SSB

For andel med høyere utdanning i kommunen sammenlignet med resten av landet, er forskjellen enda større når en sammenligner med de ti siste årene. Figuren som følger viser universitets- og høyskoleutdanning på lavere (bachelornivå) og høyere nivå (mastergrad og lenger). Det er i kommunen flere kvinner enn menn med lavere grad, noe som er typisk for landet som helhet. Når det gjelder lengre utdanning, er det både færre kvinner og menn i Fauske enn landsgjennomsnittet. For de som har fullført lengre utdanning er det imidlertid en litt høyere andel menn enn kvinner, selv om kjønnsforskjellene her er små. På sikt er tendensen at flere kvinner tar lengre utdanning enn menn, da andelen her har større vekst. Det gjelder både i kommunen og landet for øvrig.

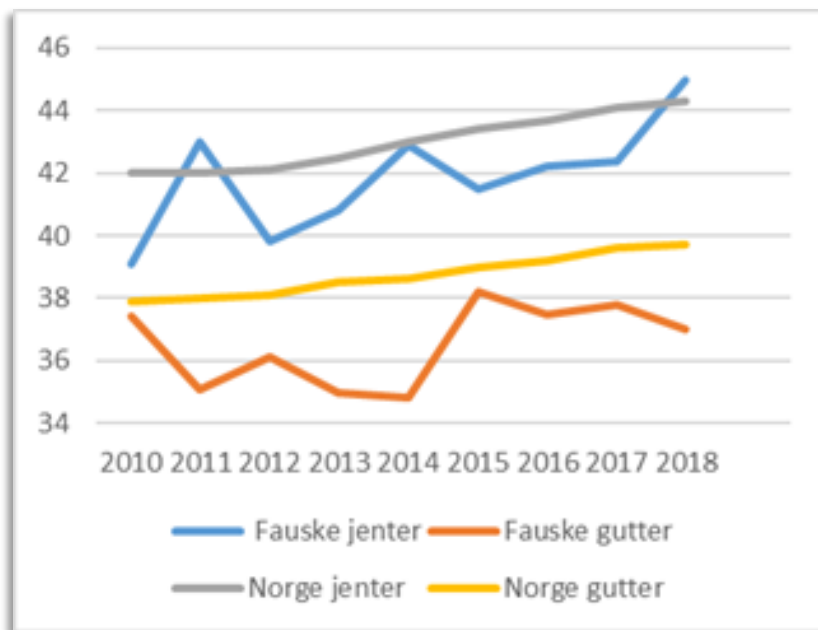
Figur 16 Andel i befolkningen over 16 år med høy og lav universitets- og høgskoleutdanning i Fauske og Norge, kvinner og menn. Kilde: SSB

2.3.1 Skoleferdigheter/læringsutbytte

Grunnlaget for videre utdannings- og yrkesvalg legges i grunnskolen. Det er derfor viktig at elever gjennom grunnskoleløpet gis like muligheter til læring og kunnskapstilegnelse.

En god skole og et godt utdanningsløp gir mulighet for flere til å gjennomføre høyere utdanning. Det er en klar sammenheng mellom utdanningsnivå, forventet levealder og helsetilstand i en befolkning. Alle skolene og barnehagene i Fauske er kategorisert som helsefremmende med vedvarende fokus på de 10 kriteriene som ligger til grunn for klassifiseringen.

Det finnes mange måter å måle elevenes skoleferdigheter på gjennom nasjonale prøver, eksamenskarakter og standpunktkarakterer. Grunnskolepoeng er samlet antall karakterpoeng ved avsluttet grunnskole, og kan være et godt mål på hvilke skoleferdigheter elevene har tilegnet seg etter 10 års skolegang. Grunnskolepoeng sier noe om karakternivået, og indirekte noe om forutsetningene elevene har når de skal starte på videregående skole.

Figur 17 Grunnskolepoeng gutter og jenter i Fauske. Kilde: SSB

I figuren over framgår det at jentene i Norge har vesentlig høyere grunnskolepoeng i snitt enn guttene. For Fauske kommune viser tall fra 2018 samme tendens, der jentene også skårer noe over landsgjennomsnittet for jenter. De skårer betydelig høyere enn guttene i kommunen, i tillegg til at Fauskeguttene også skårer en del under nasjonalt nivå for sin gruppe. Man ser altså at det er store kjønnsforskjeller i landet og enda større forskjeller i kommunen, der tendensen er at forskjellene mellom kjønnene bare øker.

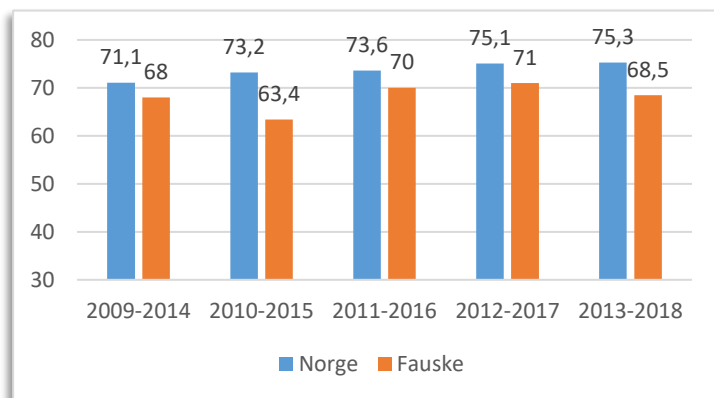
Tall for nasjonale prøver som gjennomføres årlig for 5., 8. og 9. trinn viser at kommunen har for mange på laveste mestringsnivå på 5. trinn. I kommunen ser vi at elevene har god faglig utvikling fra 8. til 9. trinn, og 9. trinn ligger nærmest nasjonalt snitt.

2.3.2 Frafall og gjennomføring i videregående skole

Utdanningsnivået i Norge har økt i takt med behovet for formell kompetanse. Det er i dag svært begrensede jobbmuligheter for unge som skal inn i arbeidslivet med kun grunnskole som høyeste utdanning. Det er derfor viktig at alle unge som påbegynner en videregående opplæring fullfører denne. Alle har rett til videregående opplæring, men den er ikke obligatorisk. Elevmassen i videregående skole er jevnt fordelt mellom studieforbereende og yrkesfag.

Den delen av læringsresultatet som skolen bidrar til kalles skolebidrag. Det er forskjellen mellom faktisk oppnådd resultat, og forventet resultat ut fra tidligere resultat og foreldrebakgrunn. Skolebidraget beregnes ut fra et nasjonalt gjennomsnitt som er 0, men er ikke et absolutt mål på skolens kvalitet og må derfor også sees i sammenheng med annen informasjon. Slik informasjon kan være påvirkninger fra venner og sykdom. Tall fra Utdanningsdirektoratet viser at skolebidraget for alle videregående skolene i Nordland var 0,4 for studieforbereende og 0,7 for yrkesfag, mens for Fauske kommune var tilsvarende tall henholdsvis 1,0 og -0,3.

For å måle utviklingen i videregående opplæring tas det utgangspunkt i fem-års intervaller for gjennomføring av utdanningen, og er eneste indikator som måler kompetanseopptak. Som styringsindikator har resultatene imidlertid noe begrenset verdi ettersom det måles aktiviteter som ligger en del år tilbake i tid.

Figur 18 Gjennomføring etter fem år for elevkull som startet mellom 2009 og 2013. Kilde: Udir

Tallene over tar utgangspunkt i elever som både har bestått på normert tid og gjennomført innen fem år. Tendensen nasjonalt er at stadig flere gjennomfører, der siste målte kull har en gjennomføringsgrad på rundt 75 prosent. I kommunen var den høyeste gjennomføringsgraden for kullet som begynte i 2012 med 71 prosent, og er over sju prosentpoeng høyere enn for kullet som startet to år tidligere. Det er også viktig å nevne at dersom en øker måleperioden fra fem til ti år er det enda flere som gjennomfører og består.

Det er funnet en sterk sammenheng mellom dårlig selvrappert helse, manglende videregående opplæring og risiko for å motta medisinske og ikke-medisinske stønader i tidlig voksenliv. Videre er det høyere risiko for å bli ufør blant de som ikke har utdanning over grunnskolenivå, samtidig som helseproblemer kan være årsaken til å ikke gjennomføre. I et folkehelseperspektiv er det særlig de som ikke oppnår kompetansebevis det er viktig å rette oppmerksomheten mot.

2.4 Barnevern

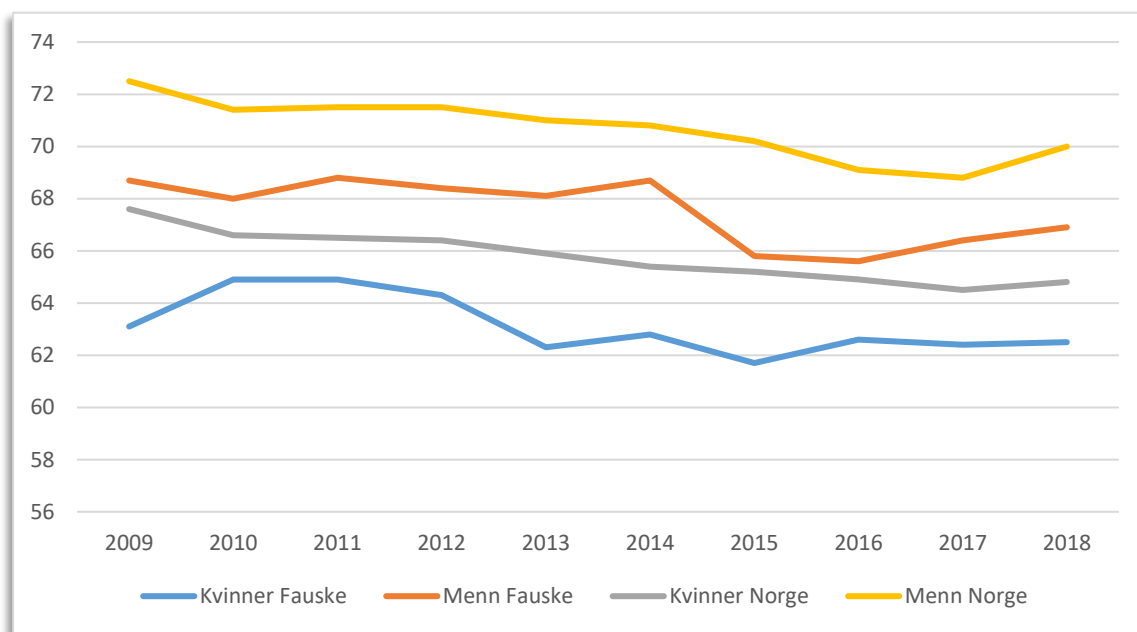
Det er viktig å tidlig identifisere barn som er utsatt for risikofaktorer og sette i verk tiltak. Dette for at barnet klarer seg bra senere i livet. Kjente risikofaktorer kan blant annet være foreldres psykiske sykdom eller rusmiddelmisbruk, vold i hjemmet, foreldre som er langtidsledige/trygdemottakere, fattigdom i familien, med mer. En indikasjon på tidlig identifisering kan være at helsestasjon, barnehage, skole eller NAV melder fra om sin bekymring.

Når det kommer til antall meldinger til barneverntjenesten så ser vi nå en reduksjon i Fauske. Fra å ha vært oppe i nesten 200 meldinger pr år ligger vi nå nærmere 150 tilmeldinger. Dette kan tolkes på flere vis.

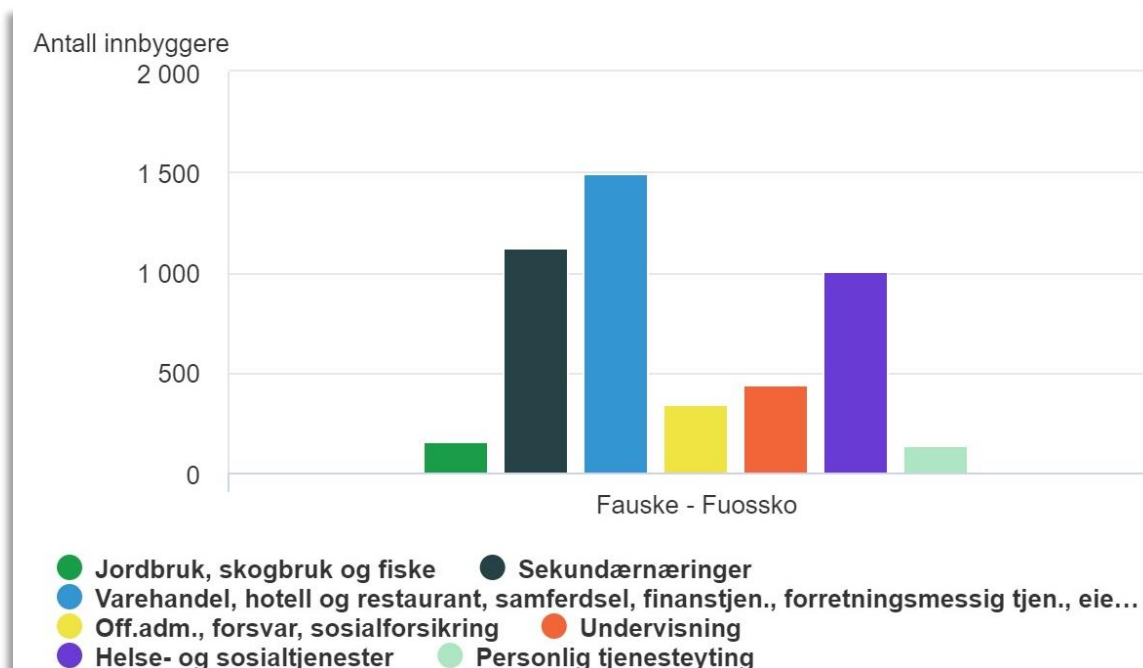
Barneverntjenesten i kommunen melder om bekymring når det kommer til en økende tendens knyttet til gutter 16+ som strever med sammensatte utfordringer. Kompleksiteten beskrives ofte å være knyttet til psykisk helse. Videre beskrives det som vanskelig å gi denne målgruppen tilstrekkelig hjelp. Tilgang til bolig og bo-trening nevnes som nødvendig for å kunne yte rett hjelp og støtte i et langsiktig perspektiv. Det oppleves å være begrensede muligheter for denne type hjelp pr i dag.

2.5 Deltakelse i arbeidslivet

Deltakelse i arbeidslivet er med på fremme helse og utjevne sosiale forskjeller. Arbeid er også en forutsetning for velferd, og for utsatte grupper er det et svært viktig bidrag til å hindre fattigdom og øke inkludering. Deltakelse i arbeidslivet omhandler andel av befolkningen mellom 15-74 år som er i en jobb eller et virke. I Fauske er sysselsetningsgraden for både for kvinner og menn i 2018 under landsgjennomsnittet, der det både i kommunen og nasjonalt også har vært en svak nedgang de siste ti år. Tendensen de siste årene er at dette er i ferd med å utjevne seg eller snu.

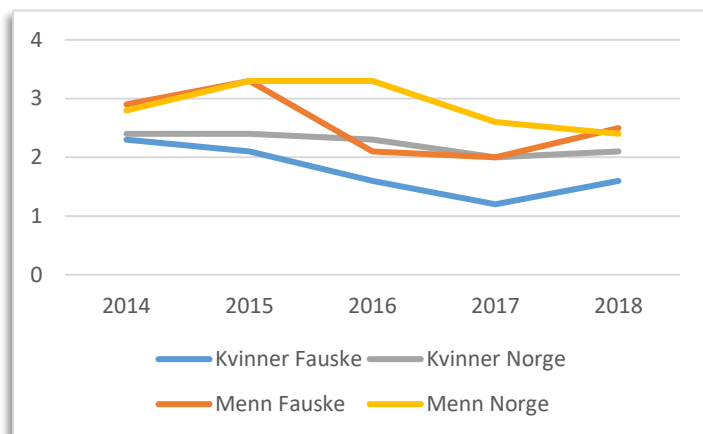
Figur 19 Sysselsatte kvinner og menn, Norge og Fauske. Kilde: SSB

Figur 20 Sysselsatte kvinner og menn, Norge og Fauske. Kilde: SSB

2.5.1 Arbeidsledighet

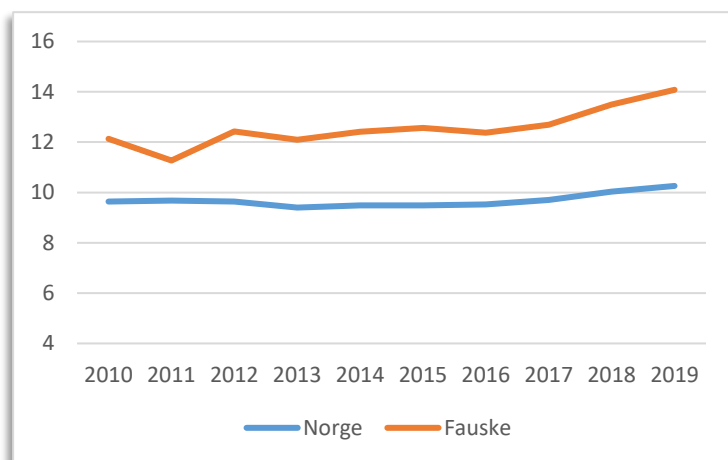
Arbeidsledigheten for kvinner i Fauske har i flere år vært lavere enn gjennomsnittet for resten av landet. Også for mennene har de siste årene vært lavere, med unntak av 2018 der ledigheten var omtrent på snittet. Sett under ett tyder tendensen på at det har vært en liten økning i ledigheten for begge kjønn de to siste årene.

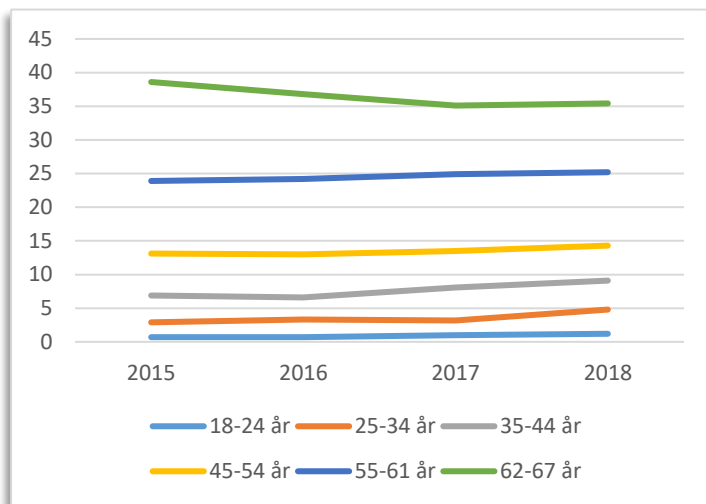
Figur 21 Andel arbeidsledige (prosentvis), kvinner og menn, Norge og Fauske. Kilde: SSB

2.5.2 Uføregrad

Fauske har en høy andel uføre, men kommunen ligger ikke helt i toppsjiktet på landsbasis. Det har vært en gradvis økning fra bunnoteringen i 2011 på 11,2 prosent og til dagens tall på over 14 prosent.

Figur 22 Andel uføre i alderen 18 - 66 år, Norge og Fauske. Kilde: SSB

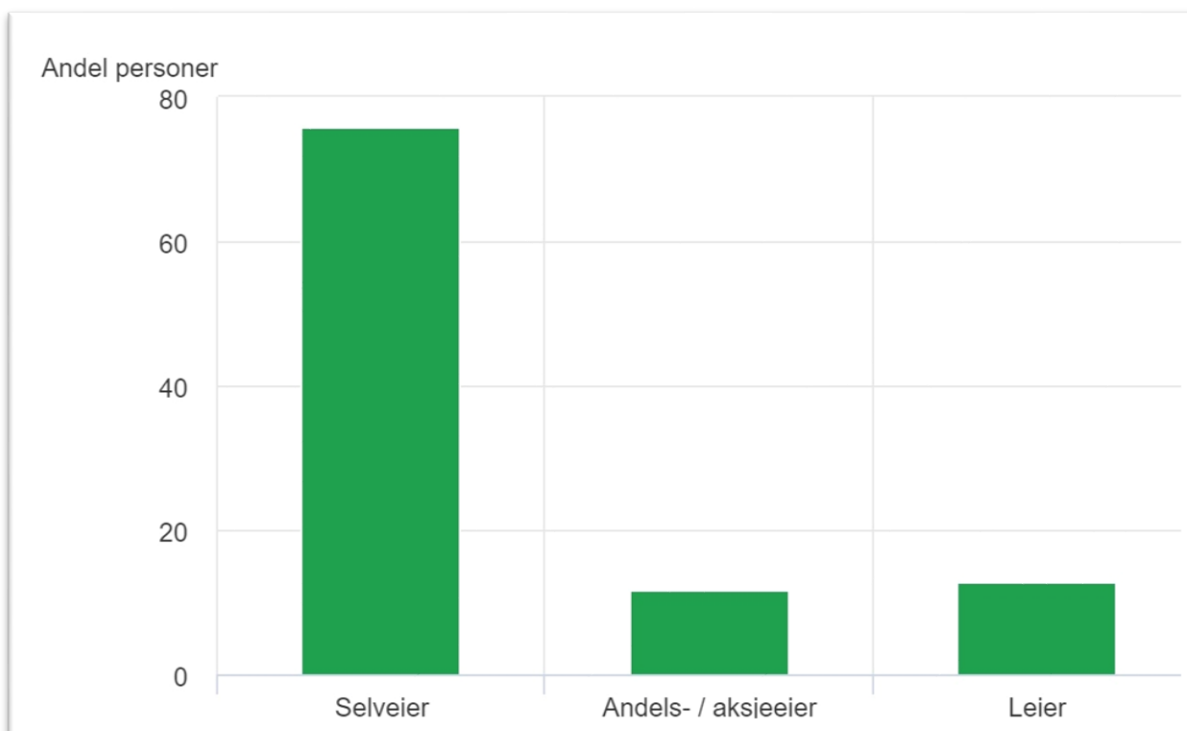
Figur 23 Andel uføre i Fauske kommune etter alder. Kilde: SSB

Går en nærmere innpå tallene for uføregrad, ser en at det er noe økende andel uføre i Fauske mellom 25-44 år. Tendensen nasjonalt er at andel uføre har vært relativt uendret over samme periode, utenom for eldre uføre som både i Fauske og hele landet for øvrig har en nedgang.

2.6 Boliger

En trygg og stabil bosituasjon øker folks trivsel. Fravær av støy og forurensning, og tilgang til rekreasjonsområder har positive helseeffekter. Det samme gjelder godt innelima og tilstrekkelig med plass. Det er flere forhold ved boligens fysiske utforming og beskaffenhet som kan påvirke helsen vår, så vel som sosiale og demografiske forhold ved det å bo. Om du eier eller leier bolig, opplever stadige utskiftninger i nabolaget, sammensetningen og grad av kontakt med naboer - dette vil påvirke trivsel, trygghet og den generelle helsen. Boligbehovet endres gjennom livsløpet, der unge enslige har andre behov enn barnefamilier, eller eldre. Valg av boligstandard kan også være et uttrykk for enkeltindividets preferanser.

Figur 24 Personer som bor i eid eller leid bolig. Andel. Kilde: SSB

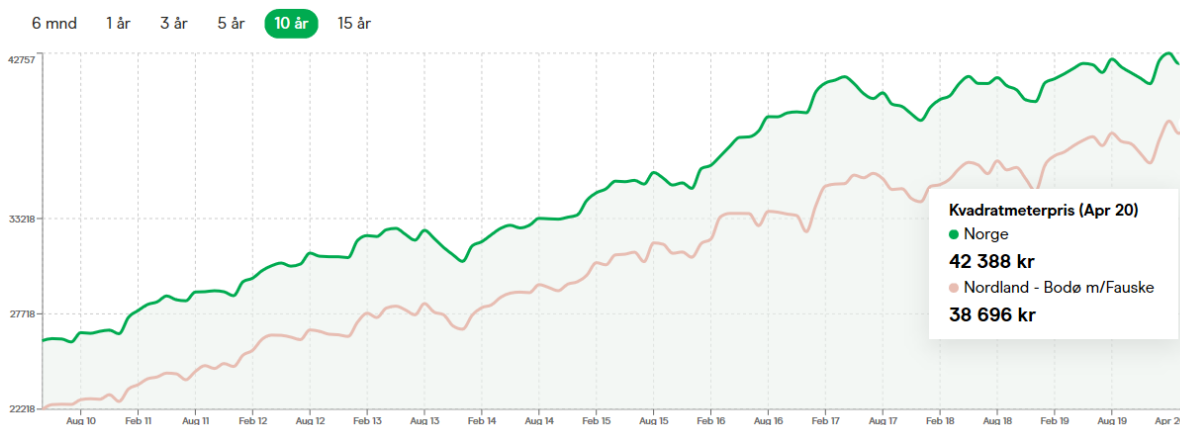
2.6.1 Prisutvikling

Boligprisene har økt i Norge. Dette betyr de med liten egenkapital, kan møte utfordringer når de skal etablere seg på boligmarkedet. Prisnivået på boliger i Fauske har hatt en prisendring på +1,2 % det siste året. I april 2020 lå kvadratmeterprisen på boliger på 42 388,-.

I et folkehelseperspektiv er det viktig å være oppmerksom på sammenfall mellom prisøkning og geografiske områder. Dette kan føre til en oppdeling av markedet etter boligtyper og pris, og på sikt bidra til boligsegregering, altså en geografisk inndeling i områder etter sosiale grupper. Mangfold av grupper etter sosioøkonomisk status, etnisitet og demografiske kjennetegn i bo og nærmiljø, er positivt for en rekke forhold som har helsefremmende betydning, og motvirker gjerne sosial ulikhet i helse.

Figur 25 Oversikt over prisutviklingen – kvadratmeterpris i Nordland (Bodø m/Fauske kommune) 2010-2020. Kilde: <https://www.krogsveen.no/prisstatistikk?zipCode=8200>

Figur 26 Oversikt over prisutviklingen – kvadratmeterpris i Nordland (Bodø m/Fauske kommune) sammenlignet med det nasjonale gjennomsnittsprisen – i et tiårs intervall. Kilde: <https://www.krogsveen.no/prisstatistikk?zipCode=8200>

2.6.2 Boligvekst: Tomte- og boligtilgang

Fauske kommune ved Plan og utvikling gjorde en telling av tilgjengelig boligareal i oktober 2019. Resultatet viser at det er til sammen 646 dekar ubebygde boligtomter, med krav om reguleringsplan. 445 dekar av disse inngår i allerede utarbeidede reguleringsplaner.

Tettsted	Valnesfjord	Sulitjelma	Fauske
Antall dekar ubebygd boligareal i kommuneplan (med krav om reguleringsplan)	120	260	266
Antall boligtomter ubebygd i reguleringsplan	167	0	278
Antall reguleringsplaner med ubebygd boligareal	9	0	17
Antall sentrumsnære dekar til boligformål (maks 2 km)	120	180	180
Antall sentrumsnære regulerte boligtomter (maks 2 km)	153	0	277
Antall sentrumsnære tomter kommunalt eid	ca. 64	0	90

Figur 28 Oversikt av boligareal som er tilgjengelig i oktober 2019. Kilde: Fauske kommune.*

Til tross for mange (uregulerte og regulerte) boligtomter, får kommunen likevel tilbakemelding fra innbyggerne på at det finnes få ledige boligtomter som er aktuelle for utbygging av enkeltpersoner.

***Tabellen viser ikke følgende:**

Det er muligheter for rask utbygging i ferdigregulerte områder. Dette krever at kommunen selv må kjøpe areal for å bygge – eller at dette reklameres for til utbyggere. Det er noen få større områder som kommunen eier med ledige tomter. Dette gjelder Løkåsåsen i Valnesfjord, og Sjøheia i Fauske.

Det kan se ut som om det er mange sentrumsnære kommunalt eide tomter i Fauske, men 88 av disse ligger i reguleringsplanen til Sjøheia (som forutsettes vedtatt i 2020). Det er kun 2 tomter i nærheten av Fauske sentrum. (Her er sentrum avgrenset gjennom planavgrensningen til kommunedelplan for sentrum).

Områder som er regulert til «Spredt boligareal» er ikke tatt med i denne oversikten. Det er vanskelig å si hvor mye som kan bygges her pga. forbehold i kommuneplanen som gjør at det ikke kan bygges overalt innenfor disse arealene. Det må vurderes nærmere hvor mye som er igjen av disse områder etter at f. eks landbruksareal, naturvernområder eller områder med behov for utredning naturfare er tatt ut.

Mange boligtomter har ingen begrensninger i bestemmelser. Det er mulig å bygge mange leiligheter, men mye er avhengig av hva utbyggere/grunneiere ønsker å bygge og hva som inngår i formålet (småhusbebyggelse eller boligblokk). Dette styres av markedet.

I sentrum er mye av arealet avsatt til sentrumsformål. Her er det mulig med kombinerte byggeformål, men som regel forretning. Grunneiere kan velge å inkludere boligbebyggelse, og det ansees ofte å være en god investering. Boligareal som går inn i sentrumsformål er ikke tatt med i utredningen, fordi det er krav om reguleringsplan – og antall boenheter som kan bygges er avhengig av hva som reguleres her. Havnegården er nettopp vedtatt og gir mulighet for bygging av 22 nye leiligheter i tillegg til de 5 eksisterende som er bebodd i dag. Disse eies ikke av kommunen.

I Sulitjelma er det stort sett Statskog som eier områder som i kommuneplanens arealdel er avsatt til boligformål. Kommunen må regulere og kjøpe areal dersom det er behov for kommunale boliger der.

Kommunen eier ingen sentrumsnære områder med boligformål i kommuneplanens arealdel. Det er store områder med ulike grunneiere og mange eiendommer. Disse områder må reguleres før det kan etableres boliger her. Det kan eventuelt gjøres en undersøkelse på hva kommunen har behov for og hva som prioriteres ved eventuell kjøp av boligareal. En del av eiendommene er med ukjent eier, og dette bør sees nærmere på.

Det er mulig å lage et kart med oversikt av ubebygde tomter for å synliggjøre hva som er mulig ift boligbebyggelse. Det er imidlertid begrenset hvor lenge denne er brukbar, da tomter selges kontinuerlig. Dersom dette skal gjøres, må den oppdateres kontinuerlig for å være brukbar.

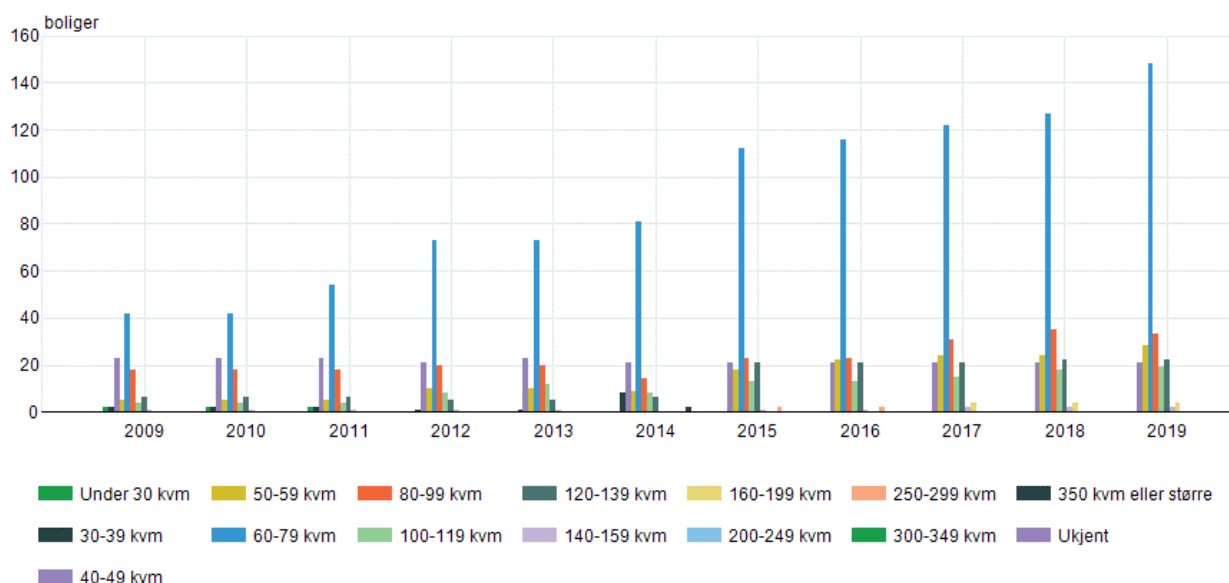
2.6.3 Boligtyper og boligbehov

Enebolig er den boligtypen som det fortsatt er flest av. Likevel viser statistikk fra SSB viser at det har vært en reduksjon i bygging av antall eneboliger de siste ti årene, mens etablering av boligblokk har økt. Dette må sees i sammenheng med nasjonale og regionale føringer som føres når det gjelder fortetting.

Enebolig	3283
Tomannsbolig	463
Rekkehus, kjedehus og andre småhus	765
Boligblokk	322
Bygning for bofellesskap	58
Andre bygningstyper	102

Figur 29 Boliger etter region, bygningstype, statistikkvariabel og år - Bebodde og ubebodde boliger i Fauske i år 2020 (per 30.04.20) Tabell 06265 fra SSB

Figuren under viser en oversikt over gjennomsnittstørrelsen på boligene i kommunen for en tiårsperiode.

Figur 30 Boliger etter bruksareal og år i fauske kommune de siste 10 årene. Kilde: SSB 2019

For å vurdere boligbehov og boligtyper, er det nødvendig å se på trendene på boligmarkedet sammenlignet med befolkningsprognoser. SSBs befolkningsframskrivninger predikerer at kommunen vil holde et stabilt folketall de neste tiårene. I fremtiden kan vi se en stor økning av aldersgruppen 75 år og eldre, samtidig som vi vil oppleve en stor nedgang av innbyggere under 67 år.

	2020	2030	2040
0-15 år	1591	1560	1584
16-18 år	339	307	323
19-34 år	1918	1719	1554
35-66 år	4044	3928	3730
67-74 år	960	974	1023
75 år og eldre	948	1359	1570
Totalt	9800	9847	9784

Figur 31 Forventet befolkningssammensetning- og endring fram til 2040 i ti-års intervaller, Kilde: SSBs statistikkbank.

Det er en klar sammenheng mellom aldersgrupper, og hvilke boligtyper som foretrekkes. Eldre mennesker har et økt ønske om mer aktivitet. Dagens (og framtidens pensjonister), er ofte en kjøpesterk gruppe som ønsker en «lettere» bolig, med enkel adgang til daglige gjøremål som handel, service, kafebesøk, kulturbesøk m.m. Nærhet til tilbud, og sosiale møteplasser er viktige ting for å bekjempe den store folkehelseutfordringen ensomhet.

Hvilke boligtyper som bygges i dag, bør forsøke å svare til dagens (framtidens boligbehov). Dersom vi ser på befolkningsprognosene både lokalt og nasjonalt, så vet vi at andelen eldre er stor i fremtiden. Leiligheter av standarden livsløpsstandard, eller som er klargjort for velferdsteknologi er noen mulige løsninger på fremtidens utfordringer. En aldrende befolkning vil etter hvert også få et økende omsorgs- og pleiebehov, og ved å gjøre boligene klare for hjelpemidler m.m., kan vi bespare oss for helse- og velferdsutgifter ved en senere anledning.

2.6.4 Kommunale bygninger og eiendommer

Fauske kommune gjennomfører utbyggingsprosjekter, foretar løpende drift og vedlikehold av kommunens samlede bygningsmasse. I tillegg kommer kommunale utleieboliger i form av selveide, borettslagsleiligheter og innleide boenheter. For innleide boliger er det stor variasjon på leieperiode, kvadratmeterpris og avtalegrunnlag. Fauske kommune har innført kostnadsdekkende husleie, noe som gjør at det skal være mulig å holde en god kvaliteten på boenhetene.

2.6.4.1 Kommunale boliger

Fauske kommune har rundt 200 utleieboliger som tildeles ut fra søknad og vurdering. Disse boligene tildeles til personer som har behov for hjelp til å skaffe seg et trygt sted å bo. Kontrakter på boligene gis for 3 år. Det er mulig å søke om forlengelse av kontrakt for kommunal bolig, og det vil da bli gjort en ny vurdering av husstandens boligbehov. I 2019 var det 53 husstander som søkte om kommunal bolig, av dette var det 44 «nye» søknader (husstander som ikke allerede bodde i kommunal bolig). Det ble gitt 18 avslag på søknad om kommunal bolig, samtlige av disse avslagene ble gitt til husstander med «nye» søknader.

2.6.5 Boligsosialt arbeid

Kommunen er med i det prosjektet «Boligsosiale hensyn i helhetlig kommunal planlegging». Dette er et samarbeidsprosjekt med Husbanken, Fylkesmannen i Nordland og fire andre Nordlandskommuner; Fauske, Vefsn, Sortland og Vågan. Prosjektet hadde opprinnelig en varighet fra 2017-2020, men det er på rådmannsnivå besluttet å utvide prosjektperioden med ett år – ut 2021.

I løpet av prosjektet har kommunene forsøkt å finne gode måter på å integrere et boligsosialt perspektiv inn i all kommunal planlegging, og skape gode og tverrsektorielle samarbeidsarenaer.

Målsetningene for arbeidet er som følger:

- 1) Jobbe fram egnet kunnskapsgrunnlag på boligområdet og det boligsosiale feltet.
- 2) Jobbe for at boligsosiale hensyn integreres i kommunens planverk.
- 3) Gjennom en helhetlig tilnærming, iverksette tiltak i tråd med målsetningen i den nasjonale strategien «Bolig for velferd».
- 4) Utarbeiding av en helhetlig boligplan for kommunen, på bakgrunn av prosjektet og dets resultater.

Pr nå vurderer prosjektleder i samråd med Husbanken utarbeidet kunnskapsgrunnlaget til ikke å være komplett. Dette er noe som ferdigstilles i løpet av sommeren/tidlig høst 2020. På bakgrunn av dette foreligger det ikke nok datagrunnlag for å gi en helhetlig vurdering av de boligsosiale utfordringene i kommunen. Hittil har det vært uttrykt behov om flere bemannede boliger og behov for bedre samarbeid på tvers av fag og sektorer. Gjennom prosjektet skal det utarbeides temaplan «Boligpolitisk plan/boligplan» som vil gjennomgå utfordringsbildet, og lage handlingsplaner for framtiden.

Prosjektleder vurderer at tekst fra det forrige oversiktdokumentet fra 2017 fortsatt er gjeldende;

«Resultat av kartlegging med boligsosial arbeid, 2015/16 viser at behovet for flere tilrettelagte boliger er tydelig, slik det er nå bor det mange personer i boliger som ikke er egnet ut fra deres funksjonsnivå. Arbeidet med planen viser også at det er hensiktsmessig å se på mulighetene for en felles samhandlingsplattform for boligsosialt arbeid i kommunen slik at medarbeidere i ulike enheter med sammenfallende oppgaver vet om hverandre.»

2.6.6 Økonomiske virkemidler

Husbankens virkemidler er både generelle og selektive for å være tilpasset samfunnets og husholdningenes behov. De selektive virkemidlene er særlig rettet mot vanskeligstilte på boligmarkedet slik at disse kan klare å etablere seg på boligmarkedet. De generelle virkemidlene er rettet mot kommuner og utbyggere for å kunne bidra til at mange kan nå de samme målene som ved de selektive virkemidlene – nemlig at alle skal bo trygt og godt i egen bolig.

Bostøtte

Bostøtte skal bidra til å redusere boutgiftsbelastningen for økonomisk vanskeligstilte husholdninger.

Bostøtte bidrar til å redusere boutgiftene for husstander med lav inntekt. Bostøtte er en rettighetsbasert ytelse. Det kan være husstander som ikke har fått informasjon om denne ytelsen som kan ha krav på denne ytelsen.

I 2019 søkte 223 husstander om bostøtte. Av disse fikk 182 utbetalt 2,9 millioner kroner, med en gjennomsnittlig bostøtte på 2063 kroner. Avslagsprosenten for bostøtte for 2019 lå på 46,9%. De 139 som mottok avslag på sin søknad, ble begrunnet med for høy inntekt i forhold til boutgifter for å kvalifiseres til støtteordningen (kilde: Husbankens statistikkbank).

Startlån

Startlån skal bidra til at husstander med langvarige problemer med boligfinansiering skal få mulighet til å etablere seg og bli boende i eid bolig. Barnefamilier og personer som er i en særlig utfordrende situasjon og som mangler egnet bolig prioriteres.

Kriterier for å kunne få startlån:

- Det må være langvarige problemer med å finansiere eid bolig, og dette må ha vart over lengre tid.
- Søkeren må ha benyttet muligheten for sparing innenfor de mulighetene som har vært når alle nødvendige utgifter til livsopphold er dekket.
- For å få lån må du kunne betjene lånet over tid, og fortsatt ha nok igjen til andre nødvendige utgifter.

Er det barn i husstanden, eller særlige sosiale eller helsemessige utfordringer, skal kommunen også ta hensyn til dette i vurderingen. Det er også mulig å bruke startlån til refinansiering – dersom dette er nødvendig for å beholde boligen.

Det ble i 2019 utbetalt kr. 27 291 834,- i startlån i Fauske kommune.

Tilskudd

Fra 2020 er det ei kommunal oppgave å gi tilskudd da endringer i regelverket har ført til at kommunene ikke lenger får øremerkede tilskuddsmidler overført fra Husbanken. Fauske kommune har egne midler til dette.

Tilskudd til etablering:

I noen tilfeller kan det i forbindelse med etablering med startlån også tilbys tilskudd.

Tilskudd til etablering kan gis til:

- Personer med lav inntekt, og som ikke klarer å betjene tilstrekkelig stort startlån.
- Personer som står i fare for å miste boligen gjennom tvangssalg og der tilskudd til refinansiering bidrar til at de kan beholde boligen
- Personer som har behov for tilpasning av boligen på grunn av nedsatt funksjonsevne.

Tilskudd til etablering kan bidra til at barnefamilier og andre vanskeligstilte med lav og/eller usikker inntekt kan kjøpe egen bolig. Ordningen med tilskudd til etablering er behovsprøvd.

Tilskudd til tilpasning:

Tilskuddsordningen skal bidra til at personer med behov for tilpasset bolig, nå eller i fremtiden, får gjort nødvendige tilpasninger slik at de fortsatt kan bo hjemme ved nedsatt funksjonsevne.

Tilskuddet kan gis til personer med nedsatt funksjonsevne og til eldre som ønsker å tilpasse boligen sin, slik at de fortsatt kan bo hjemme. Finansiering kan være en kombinasjon av startlån (utbedring) og tilskudd. Ordningen med tilskudd til tilpasning er behovsprøvd.

2.7 Samferdsel og kommunikasjon

Fauske er et trafikknutepunkt for offentlig kommunikasjon. E6 går gjennom sentrum og videre nordover, mens vestover fortsetter Riksvei 80 gjennom Valnesfjord til Bodø. Nordlandsbanens nordligste stasjon ligger på Fauske, med bussforbindelse videre nordover. Bussterminalen er med 86 påstigende en av de mest brukte stoppestedene mellom Bodø flyplass og Fauske stasjon. Bussterminalen er i dag under utredning grunnet høye leiekostnader av areal. Vi har pr i dag ikke oversikt over hvor mange som daglig pendler til og fra Fauske.

2.7.1 Pendling

Statistikken viser at det er flere som pendler ut av kommunen for å jobbe enn som pendler inn. I 2019 var det 1537 personer som pendlet ut for å jobbe, mens det var 845 som reiste inn til jobb, og pendlingsbalansen var -692 personer. Tendensen de siste årene har vært en stadig økende andel av både inn- og utpendlere.

2.7.2 Kollektivtransport

Et brukertilpasset kollektivtilbud er et viktig bidrag til at folk kan bli boende i distriktene. Grupper av befolkningen som ikke har bil, og da særlig ungdom og eldre, kan nå offentlige kontorer, servicetilbud og fritidstilbud. Samtidig kan det være en viktig forutsetning for å ha et sosialt liv utenfor hjemmet, treffe kjente og bidra til bolyst og økt folkehelse. I følge Folkehelseprofil 2020 scorer kommunen særdeles lavt når det kommer til kollektivtransport; vi ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet. Dette fremkommer av Ungdata-undersøkelser så vel som av tilbakemeldinger fra kommunens eldre.

Ungdata-undersøkelsene som er gjennomført i 2013, 2016 og 2019 viser at kun 44 % av ungdommen på kommune- og fylkesnivå er fornøyd med kollektivtransport-tilbudet. Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Tenk på områdene rundt der du bor. Hvordan opplever du at tilbudet til ungdom er når

det gjelder kollektivtilbudet (buss, tog, trikk eller lignende)?» Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «svært bra» eller «nokså bra». På landsbasis svart 61 % at de var fornøyde med kollektivtilbudet.

For tog og buss er det ikke infrastrukturen men først og fremst rutetilbud og frekvens, reisetid, materiell, service, pris og informasjon/markedsføring som avgjør hvilken etterspørsel og trafikkutvikling en får. Ferdigstilling av togstasjonen i Valnesfjord har i stor grad bidratt til et bedre pendlertilbud. Tross dette fører dagens buss- og togforbindelser mellom Fauske og Bodø fortsatt til en del utfordringer for lokalbefolkningen. Dette demonstreres med høy andel biltrafikk, og eksempelvis en sentrumsbuss som få kan benytte seg av grunnet ugunstige rutetider. Andre tilbakemeldinger omhandler høye kostnader, lite fleksibilitet og lange ventetider.

Stasjon	År 2012	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019
Fauske	130 474	129 850	127 188	126 914	142 737	147 846	135 810	140 042
Valnesfjord	14 839	21 171	24 064	27 061	28 089	32 917	32 755	34 236

Figur 32 Antall av- og påstigende for Fauske og Valnesfjord for årene 2012-2019. Tallene gjelder for alle togprodukter som betjener de to stasjonene.

Oppsummering: utfordringsbilde/vurdering

Status og utviklingstrekk, mulige årsaker og konsekvenser:

Dette kapitlet har tatt opp noen viktige indikatorer som både isolert og sett i sammenheng er svært viktige for utviklingen av Fauske som samfunn. Lav gjennomføringsgrad i videregående skole er en indikator som har store konsekvenser for enkeltpersoner, og er nært knyttet til negative utviklingstrekk senere i livet som å stå utenfor arbeidsmarkedet, uførhet, fattigdom og lav inntekt. Det har også konsekvenser for samfunnet som ikke får den formelle kompetansen som trengs i offentlig og privat sektor, og må bære kostnadene ved økt bruk av trygdeytelser.

Tendensen til økt ulikhet mellom inntektsgrupper i Norge fortsetter, og gjelder også i Fauske. Andelen barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt, har det vært en gradvis økning i Fauske kommune siden 2013. Det er altså nødvendig å fortsatt ha et sterkt fokus på disse utfordringene i kommunen.

Fauske er en kommune i demografisk endring. Elevtallet i kommunen synker fortsatt, og ifølge fremskrevne tall vil elevtallet i år 2025 stabilisere seg rundt 970 elever i grunnskolen, alder 6 – 16 år. Nordland er et av de fylkene med høy gjennomsnittlig frafallsprosent når det kommer til videregående utdanning. Utdanningsnivå er en viktig bakenforliggende påvirkningsfaktor som bidrar til sosial ulikhet i helse. I Fauske er utdanningsnivået noe lavere enn det nasjonale gjennomsnittet.

Det uttrykkes blant støttetjenestene en økende bekymring for en del ungdommer, da særlig gutter i videregående-alder. Tendensen viser et økende antall gutter som strever med sammensatte utfordringer, hvor det er behov for tverrfaglig og helhetlig innsats. Nøkkelord knyttet til gruppen er utdanning, sysselsetting, psykisk helse og bo-trening/bolig.

Årsakene til økningen av uføregrad blant aldersgruppe 25-44 år kan antas å være sammensatte; arbeidsmarked, utdanningsnivå og grad av variasjon i næringslivet er sannsynligvis viktige årsaker, i tillegg til at omfang av trygdemottakere i nærmiljøet i seg selv kan spille inn. Også er inntektsnivå av betydning for folkehelse og livskvalitet.

Når det gjelder kommunale boliger så vi vet at det er et behov for flere bemannede boliger, og for ulike bolig-kategorier. Det er en økende andel av unge voksne som mangler bo-evne, enten fordi de har falt utenfor arbeidslivet, skole eller andre kombinerende faktorer. Et område som man ser er sterkt voksende, er feltet rus- og psykiatri, hvor utfordringer beskrives mer og mer komplekse.

Til tross for mange (uregulerte og regulerte) boligtomter, får kommunen likevel tilbakemelding fra innbyggerne på at det finnes få ledige boligtomter. Dette er det flere årsaker til, men en av de er at mange av disse tomtene er ikke byggeklare. Noen av tomtene er avhengige av etablering av infrastruktur for å kunne bebygges. Dette på grunn av rekkefølgekrav i reguleringsplan, eller for fremkommelighet eller andre hensyn. Noen av tilbakemeldingene som kommunen også mottar, er at de ledige tomtene er i for ustabil/ulendt terreng, som gjør byggeprosjektene økonomisk urealistiske. Dette gjelder spesielt i Valnesfjord, område Furnes Nord. Noe som også har betydning er eierformen. Kommunen selv eier noen boligtomter (blant annet i Sjøheia), men flesteparten er i privat eie.

Ensomhet er en av de store folkehelseutfordringene. Det er en klar sammenheng mellom utenforskap, deltakelse i arbeidslivet og behov for kommunale tjenester. Når det gjelder boligbehovet i lys av de boligsosiale forholdene, så opplever kommunen å få en økt andel av unge voksne uten bo-evne eller arbeidsevne, eller en kombinasjon av disse.

Et differensiert boligtilbud når det gjelder prisklasse og boligtyper innenfor samme nærmiljø er positivt og kan motvirke tendenser til geografiske oppdelinger av boligmarkedet. Det er grunn til å undersøke hvordan boligbyggingen i Fauske fungerer når det gjelder å skape et differensiert boligtilbud.

Utviklingen over de siste 20 – 30 år viser en markant utvikling som samfunnets tjenester bare delvis klarer å forberede seg på. Forebyggende arbeid i oppvekst-sektoren vil påvirke utviklingstrekkene i andre sektorer. Man kan tidlig predikere et sannsynlig behov dersom man ikke lykkes med forebyggende arbeid.

HOVEDFUNN

- *Det er en gjennomsnittlig andel barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt*
- *Andel barn av eneforsørgere er høyere enn på fylkesnivå og landsnivå.*
- *Inntektsutviklingen følger resten av landet, men inntektsnivået er noe lavere her*
- *Synkende elevtall*
- *Vesentlige kjønnsforskjeller når det kommer til grunnskolepoeng*
- *Noe lavere utdanningsnivå enn nasjonalt gjennomsnitt*
- *Lavere sysselsettingsgrad enn landsgjennomsnittet*
- *Økende antall ungdommer som strever med sammensatte utfordringer*
- *Økning av uføregrad blant aldersgruppe 24 – 44 år*
- *Økende behov for tilrettelagte boliger*
- *Økt andel unge voksne uten bo-evne og/eller arbeidsevne*
- *Behov for flere byggeklare tomter*
- *Betydelig flere pendler ut av Fauske, enn inn*
- *Økende andel tog-pendlere*

KAPITTEL 3:

FYSISK, BIOLOGISK, KJEMISK OG SOSIALT MILJØ

3 Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø

Miljøforhold som drikkevannskvalitet, luftkvalitet, grad av støy, sykkelvegnett, tilgang til friområder og friluftsområder har effekt på helsen. Miljøet kan fremme god helse og beskytte mot sykdom og ulykke, eller det kan i større eller mindre grad være en risiko. Det gjelder både det fysiske og det sosiale miljøet.

3.1 Drikkevann

Norge har generelt god vannforsyning med vann som holder høy kvalitet de fleste steder. Likevel rapporteres det årlig om at mennesker blir syke av drikkevann. I følge Folkehelseinstituttet er forurensning av vannkilde og manglende desinfeksjon en vanlig årsak til slike utbrudd. Samlegging av vann- og kloakkledninger i samme grøft antas også å være en kilde til forurensning av vann. Videre antas det at klimaendringer vil påvirke vannforsyning og kvaliteten på drikkevann.

Fauske har god drikkevannsforsyning (LHF) for 98 prosent av befolkningen (2017). Kvaliteten på drikkevannet i Fauske er god. 100 prosent av vannprøver tatt i 2017 viste at vannet tilfredsstillte krav iht. intestinale enterokokker, farge og PH-verdi. Dette er bedre enn landsgjennomsnittet.

Drikkevann fritt for smittestoffer er en vesentlig forutsetning for folkehelsen, og E. coli er en av de mest sentrale parametere for kontroll. Videre er også leveringsstabilitet en indikator på trygt drikkevann da ikke-planlagte avbrudd kan føre til innsug av forurenset vann. Vannforsyning i Fauske har blitt mye bedre i løpet av de siste 10 årene.

3.2 Radon

Radon er en usynlig og luktfri radioaktiv gass som dannes i berggrunnen. Gassen kan sive inn i hus, og når den fanges innendørs, øker konsentrasjonen og gassen kan da bli farlig for helsen. Radon medvirker til at rundt 370 nordmenn får lungekreft hvert år. De fleste av tilfellene skyldes en samlet effekt av røyking og radon^[1].

Staten strålevern anbefaler derfor at nivået av radon holdes så lavt som mulig. Tiltaksgrense er på 100 Bq/m³, mens maksverdi er på 200 Bq/m³. Kommunen har et ansvar for å påse at skoler og barnehager har kontroll på radonnivået i sine bygninger. Huseier har ansvar å måle i egen bolig og utleiebolig.

Alle formålsbygg i Fauske er målt (skoler, barnehager, institusjoner) og alle utleieboliger er målt. Målinger foregår i perioden oktober – april. Hvis disse ligger under tiltaksgrensen på 100 BQ, så måles de på nytt igjen etter 5 år. Bygninger som krever tiltak måles etter at tiltak er gjennomført

Private boliger i Fauske kommune har to områder med relativt mange målinger over tiltaksnivå, herunder nevnes Kvitblikk/Medås/Holtan med 40 % og Sulitjelma med 25 %. Når det gjelder private boliger så gjennomfører ikke Fauske kommunale eiendommer målinger i disse. Som unntak gjennomføres det en måling i et lite utvalg av private boliger i 2020. Dette da kommunen hadde målere til overs.

---

^[1] Kilde: Kreftforeningen.no

3.3 Støy

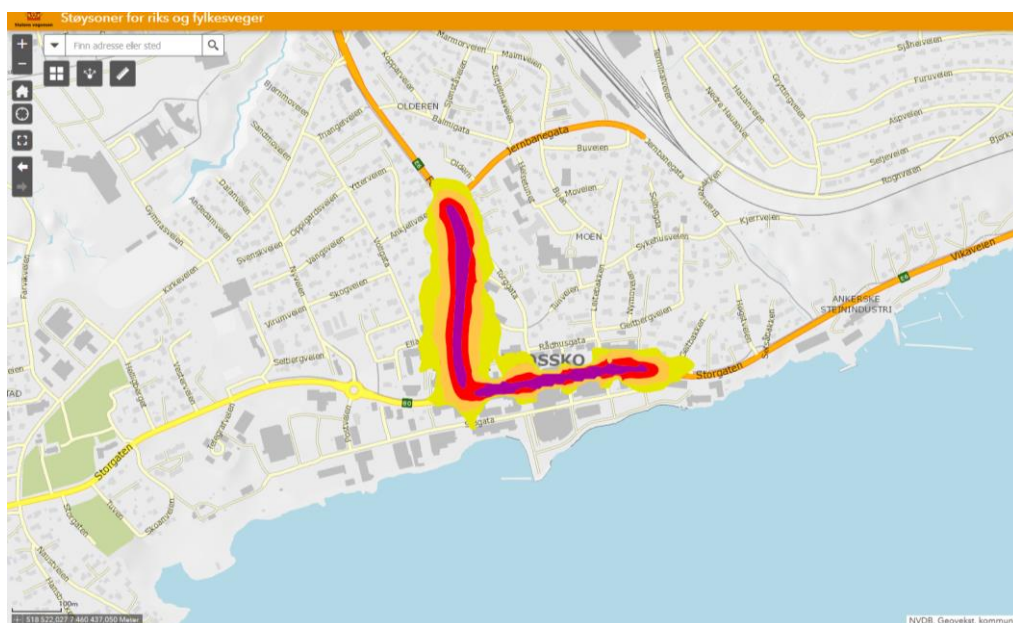
Støy er definert som uønsket lyd og lyd som kan gi helseskade. Vanlige kilder til støy er transport, industri, og bygg- og anleggsvirksomhet. Støybelastning over tid og/eller svært høye og kortvarige lydimpulser kan være helseskadelig. Veitrafikk er den viktigste kilden til støy, og 25 prosent av nordmenn oppgir at de plages av veistøy.

Støy kan forebygges blant annet gjennom trafikkregulering, plassering av bolig- og næringsområder og støyskjermingstiltak. Særlig er det viktig å skjerme boligområder mot nattstøy. Stillhet har stor verdi for befolkningen, og det å bevare stille områder er i seg selv et folkehelseiltak. Prosentandelen av de som plages av støy i Fauske antas å ligge under landsgjennomsnittet. Støyplager antas imidlertid å være svært høy rundt de to mest trafikkerte veier i kommunen: E6 og Rv80.

Årsdøgnetrafikk, forkortet ÅDT, er i prinsippet summen av antall kjøretøy som passerer et punkt på en vegstrekning (for begge retninger sammenlagt) gjennom året, dividert på årets dager, altså et gjennomsnittstall for daglig trafikkmengde. ÅDT kan gi innsikt i hvor mye støy en kan forvente langs veitraseer. Tall fra 2018 viser at ÅDT gjennom Fauske (fra Finneid bru til Søbbesva) varierer fra 2500 til 6100. På Rv80 er det registrert en ÅDT på 6000 i Erikstad-traseen og 3350 i Klungset, samt 3540 mellom Tørresvika og Reitan. (kilde: vegkart NVDB, vegvesen.no) Det vil være nyttig og viktig å kartlegge støy langs disse traseer for å vise hvilke boliger som er utsatt og trenger støyreducerende tiltak.

Forskrift til forurensningsloven om begrensning av forurensning, kapittel 5 om støy, stiller krav om støykartlegging av byområder med over 100.000 innbyggere og støykartlegging av regionale, nasjonale eller internasjonale veier med mer enn 3 millioner kjøretøy per år, det betyr en ÅDT på over 8220 kjøretøy. I Fauske kommune var kun Fauske Sentrum utredningspliktig med en ÅDT på 9300 i Storgata og 9050 Follaveien.

Kommunen har ingen egne kart med støyverdier og bruker statens vegvesen sitt kart i arealplanarbeid og byggesak når området ligger langs E6 i Fauske sentrum (se figur 33). Statens vegvesen sine kart kan imidlertid ikke brukes til detaljvurdering av enkeltboliger, da usikkerheten av inngangsdata er for stor. Kartene kan kun tas som utgangspunkt for å estimere om områder er innenfor rød/gul støysone.

Figur 33 Kartutsnitt over Fauske sentrum. Kartene kan kun tas som utgangspunkt for å estimere om områder er innenfor rød/gul støysone.

Det har lenge vært klart at sentrum har betydelige utfordringer når det gjelder støy og støvplager. Det finnes dessverre ikke tall eller data for dette. Fauske kommune har derfor fått etablert en målestasjon ved E6 i sentrum. En regner med å få tall som indikerer størrelsen på problemene i løpet av 2020. Utover dette har kommunen ingen database med kartlagte støyområder og dette byr på utfordringer. Det er kjent at det finnes mange boliger langs trafikkerte veier i kommunen hvor det ikke er utredet støy eller gjennomført støyreducerende tiltak. Mange boliger er blitt bygd i perioden før støyutredningskrav/retningslinjer trådte i kraft. Gamle reguleringsplaner gir mulighet for utbygging uten at det kreves støyutredninger eller støyreducerende tiltak. For å kunne kreve støyutredning må gamle planer omreguleres.

3.4 Forurensing

Det anslås at om lag 20 prosent av de nasjonale utslippene er knyttet til kommunale virkemidler og tiltak. Fauske kommune ligger på gjennomsnittet i Salten når det gjelder utslipp av klimagasser.

Kommunen vektlegger i sin klimaplan-reduksjon av kommunalt utslipp av klimagasser ved å fokusere på miljøvennlige transportmidler, økt bruk av kollektivtransport og alternativer til dagens møte- og reisevirksomhet. Kommunen skal også gjennom holdningsskapende arbeid stimulere innbyggerne og næringslivet til å redusere sine klimagassutslipp.

Størst utfordring når det gjelder forurensing er knyttet til to forhold:

- **Tungtrafikk på E6 gjennom sentrum**

Tall fra Statens vegvesen viser økning i trafikken pr døgn gjennom Fauske sentrum, andel av tunge kjøretøy har økt betraktelig etter at TG båten i Bodø ble lagt ned.

- **Gruvedrift**

Drifta ved kobbergruvene i Sulitjelma ble lagt ned i 1991. Det er gjort en rekke oppryddingstiltak for å få kontroll på forurensing etter nedleggelse av gruvedriften. Det pågår en løpende overvåking av vannkvaliteten og det er avdekket at miljøeffekten av tidligere gjennomførte tiltak er ikke tilstrekkelig for å innfri miljømyndighetenes krav. Nærings- og fiskeridepartementet har gitt Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) i oppdrag å utarbeide en rapport som beskriver mulige tiltaksløsninger med kostnadsestimater. DMF har utført omfattende undersøkelser i området.

3.5 Sosialt miljø: Bo- og nærmiljø

«Et samfunn som skal fremme helse og redusere sosiale helseforskjeller må ta hensyn til sosiale, økonomiske, kulturelle og miljømessige betingelser» (Meld. St. 34 2012–2013)

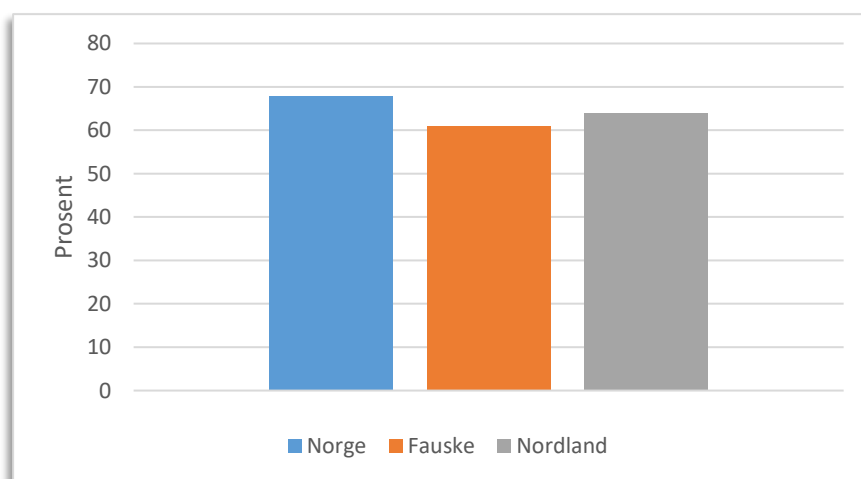
Helse skapes der folk lever og bor. Kvaliteter i befolkningens fysiske bo- og nærmiljø påvirker trivsel og trygghet, fysisk aktivitetsnivå og sosial deltakelse. Utvikling av helsefremmende bo- og nærmiljø er derfor en viktig del av et tverrsektorielt folkehelsearbeid. Gjennom utforming av det fysiske miljøet kan kommunen legge til rette for fysisk aktivitet og sosial kontakt mellom mennesker. Ved å planlegge fysiske omgivelser med tanke på helsefremming kan en bidra til bedre fysisk og psykisk helse i befolkningen. Blant ulike former for fysisk aktivitet er friluftaktiviteter de som viser størst grad av sosial likhet i deltakelse. Det er lettere å være fysisk aktiv dersom nærmiljøet er trygt og innbyr til aktivitet. Trygge uteområder og uformelle møteplasser som frister til opphold og sosial kontakt, kan øke følelsen av tilhørighet.

Gjennom Ungdata-undersøkelser (2013, 2016, 2019) og årlige elevundersøkelser, så har vi god oversikt når det kommer til ungdommers syn på nærmiljøet sitt. Fylkeshelseundersøkelser gir oss et bilde av hvordan den øvrige befolkningen i kommunen har det.

3.5.1 Trivsel i lokalmiljøet

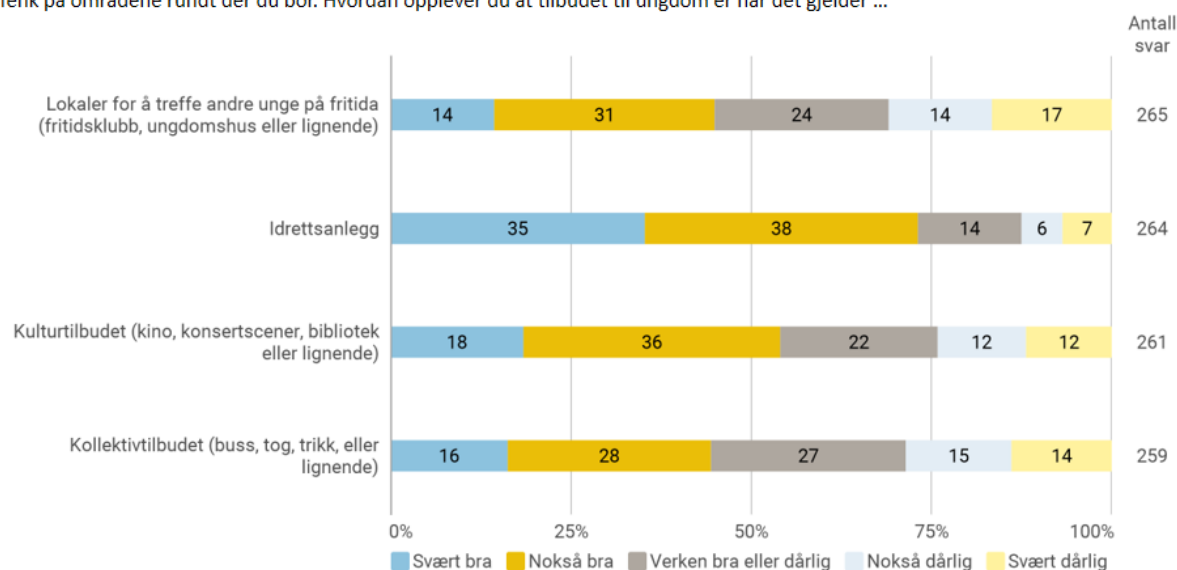
Å vokse opp betyr å vokse opp på et bestemt sted, og forskjellige lokalmiljøer kan gi ulike muligheter for utfoldelse og sosialt samvær. Tilbudet av organisasjoner, fritidstilbud og kulturtilbud påvirker individuell utfoldelse og bidrar samtidig til å skape identitet og tilhørighet i et lokalmiljø. Det samme gjelder tilgangen på åpne møteplasser, rekreasjonsområder og urørt natur. Opplevelsen av lokalmiljøet vil også være preget av utsiktene til utdanning, arbeid og familieetablering på sikt. Barn og unge bruker lokalmiljøet i større grad og på en annen måte enn foreldrene. Trygge og sunne lokalmiljøer er derfor særlig viktig for denne aldersgruppas velferd. Barn og unge kan også ha andre meninger enn voksne om hva som gir livskvalitet på hjemstedet.

I følge Ungdata-undersøkelsen svarer kun 60% (eller færre) av ungdommene at de er fornøyd med lokalmiljøet. Dette er signifikant lavere enn landet for øvrig. Se påfølgende punkt for utdyping av Fauske-ungdoms ønsker for utvikling av Fauske.

Figur 34 Prosentandel av ungdomsskoleelever som var fornøyd med lokalmiljøet sitt, Nordland og Fauske Kilde: Ungdata, 2019.

Tenk på områdene rundt der du bor. Hvordan opplever du at tilbudet til ungdom er når det gjelder ...

Figur 35 Henter fra Ungdata-undersøkelse, 2019

Tilgang til møteplasser og tilbud av organisasjoner, fritidstilbud og kulturtilbud for ungdom, så vel som den øvrige befolkningen, bidrar til å skape identitet og tilhørighet i et lokalmiljø. Hvordan unge opplever sitt lokalmiljø vil også påvirke hvordan de oppfatter utsikter til framtidig utdanning, arbeid og familieetablering. Slike kontekstuelle forhold påvirker videre opplevd sosial støtte, spesielt for de som opplever desintegrasjon og/eller mangler sosiale nettverk.

3.5.2 By- og stedsutvikling

God stedsutvikling bidrar til trivsel og god livskvalitet for alle, og gjør det enklere og mer fristende å ta helsevennlige valg i hverdagen. Når mennesker settes i sentrum for samfunnsutviklingen, kan det skapes samfunn som er bærekraftige og levende.

En barne- og aldersvennlig tilnærming til stedsutvikling vil gjerne være bra for de fleste. Utforming av utemiljøer, bygg og offentlige rom har betydning for tilgjengelighet, fysisk aktivitet, trygghet og sikkerhet, psykisk helse og deltakelse i sosiale aktiviteter er viktig for barn, eldre og andre. Innretning på infrastruktur påvirker mulighetene til å sikre ren luft, rent vann og rene omgivelser. Tilrettelegging for gåing og sykling i trygge omgivelser stimulerer til fysisk aktivitet. Levende og attraktive grøntarealer, og uteområder, frie for støy og luktplager, allergifremkallende pollen og stråling, åpner for lek, sosial omgang, friluftsliv, naturkontakt og idrettslige aktiviteter. Det er fortsatt et stort potensial for å legge til rette for lokale turveier, nærtur, som er landets mest brukte aktivitetsarena. Mange ulykker skjer i folks hjem og nærmiljø, og god stedsutvikling er vesentlig for trygghet og sikkerhet. Tilgang på barnehager og skoler, eldresentre og andre sosiale møteplasser, helsetjenester og gode kommunikasjoner er andre forhold som bidrar til å skape gode nærmiljøer for folk i alle livsfaser og livssituasjoner.

Undersøkelser gjort gjennom Urban Trigger-prosjektet i 2019 og Byroms-seminaret i 2018 viser at ungdommene syntes at det satses for lite på de unge, og for mye på eldre. Dette til tross for at nærmiljøanleggene er godt utbygde i hele kommunen. Fauske-ungdommen savner møteplasser for ungdom, og det er ønskelig med uformelle kontaktpunkter (kaffebar o.l.). Byroms-seminaret satte

fokus på hva som skal til for å fylle tomme lokaler med aktivitet og gjøre det attraktivt for flere å bo i sentrum. Fauske ungdomsråd valgte seg syv hjertesaker knyttet til utvikling av sentrum:

1. Gratis møteplasser

Skap en møteplass i uteområde, godt tilrettelagt

2. Kulturhus

Ungdommene har ikke et forhold til foreslått visjon om nytt kulturhus på sjøfronten. De ønsker å bli inkludert i en åpen prosess rundt utvikling av nytt kulturhus og er mer opptatt av at innholdet blir interessant enn selve lokasjonen. For ungdommene er åpningstider og en tilrettelegging for å nå så mange aldersgrupper og brukergrupper som mulig viktige kriterier. Det refereres til biblioteket i Bodø og Deichmanske bibliotek i Oslo.

Aktuell problemstilling: Hvordan kan huset være attraktivt og åpent for folk i alle aldre?

Kriterier; kveldsåpent og kafé

3. Ungdomsbolig

For mange ungdommer er det lange avstander til skole (spesielt videregående skole), hvor det i noen tilfeller krever hybel eller ønskes i hybel for å slippe lang reisetid til skolen. I dag er det svært begrenset med tilbud på boliger for unge. Dette handler både om størrelser, type bolig og priser. Ungdommene beskriver boligprisene/leieprisene som høye i Fauske til tross for at det er et lite sted. De ønsker andre boformer, og i kobling til disse, attraktive møteplasser. Aktuell problemstilling: Hvordan kan vi bygge boliger som fungerer som en felles møteplass, samt har en rimelig pris?

4. Amfi

Kjøpesentre er for mange ungdommer et attraktivt møtested. Dette handler om både livet og aktiviteten som utspiller seg der, tilgang til funksjoner og tilbud og en opplevelse av å kunne oppholde seg innendørs uten å måtte kjøpe noe. Det kommer frem at Amfi i Fauske for mange i ulike aldre er et viktig møtested. Dette gjelder også ungdom. Men ungdomsrådet mener at Amfi ikke er så godt tilrettelagt for ungdom. Det er få gratis sitteplasser inne og ingen serveringstilbud som er tilpasset ungdom. De fleste serveringstilbudene er mer tilpasset voksne og eldre. Ungdommene ønsker derfor at Amfi skal bli et mer attraktivt tilbud for ungdom.

Aktuell problemstilling: Gi Amfi et ungdomsløft - Oppholdssoner - Andre serveringskonsepter - Estetikk-åpne opp mot omgivelsene

5. Gå-gate

Ungdommene mener at den rette veien å gå er å etablere mer bilfrie miljøer i sentrum. En viktig kobling er Bygdetunet og Amfi. Her ønsker ungdommene å utfordre gjennom å igangsette strakstiltak og gradvis kunne etablere et bilfritt miljø i sentrum. I tillegg er det svært viktig å skape den riktige atmosfæren. Koselig og intimt.

Aktuell problemstilling: Tenk strakstiltak for å skape en koselig gågate

6. Bygdetunet

Bygdetunet er i dag en av de få stedene i sentrum som ungdom opplever som et attraktivt møtested. Dette handler primært om utearealene. Her er det rekreativt og oppleves som at man får være litt mer alene uten voksne tilstede. Ungdommene ser et stort potensial i å bruke og aktivere dette området mer, både uterommene og de historiske byggene.

Aktuell problemstilling: Hvordan kan vi skape nytt liv på bygdetunet?

3.5.3 Universell utforming

Universell utforming skal være en integrert del av en helhetlig utforming og ikke en særtilrettelegging. Målet er å oppnå likestilling og deltakelse for personer med nedsatt funksjonsevne ved å fjerne barrierer. Universell utforming forutsetter at hoved løsningen skal imøtekomme alle brukeres behov. Særskilte grupper er for eksempel personer med nedsatt funksjonsevne, innvandrere og flyktninger, syke og eldre, og personer med interesser hvor det er lite eller ingen grad av organisering. Tilrettelegging for fysisk aktivitet er særlig viktig for grupper som av ulike årsaker har utfordringer med å få innpass i vanlig organisert aktivitet. Denne typen friluftsliv trenger tilrettelegging for de med nedsatt funksjonsevne.

Noen områder i kommunen har tilrettelagt for personer med nedsatt funksjonsevne, det er ved Valvatnet, i Daja ved Emmavann og rundt Valnesfjord helsesportssenter. Kommune legger til rette for universell utforming ved rehabilitering og utbygging av anlegg og områder.

3.5.4 Tilgang til natur som hverdagslandskap

«Stier og løyper er friluftslivets viktigste anlegg/infrastruktur»

Å bevare eller skape grønne nærområder er et viktig folkehelseiltak. Nærområder kan bedre folkehelsen ved å bidra til trivsel og livskvalitet, tilby sosiale møteplasser, stimulere til fysisk aktivitet, redusere stress, dempe negative effekter av luftforurensning og trafikkstøy. Forskning har vist at bruken av grøntområder avtar raskt med avstand fra hjemmet. For at et grøntområde skal være tilgjengelig for barn og eldre bør det ikke ligge mer enn 400 meter fra hjemmet. Når kommunestyret diskuterer arealbruk er det derfor viktig å sørge for at innbyggere har god tilgang til naturopplevelser der de bor. Det samme gjelder øvrige areal- og samfunnsplanleggere.

Det foreligger en del kunnskap om landskapsverdier i Nordland i dag, men den er i mange tilfeller svært mangelfull. Samtidig får landskapet større betydning for stadig flere personer. Landskapet er blant annet satt på dagsorden gjennom den europeiske landskapskonvensjonen, som Norge har sluttet seg til. Denne legger vekt på hverdagslandskapet, det landskapet som har stor betydning for folk i deres daglige liv¹. [Friluftslivs-kartlegging fra 2012](#) gir kommunen et godt verktøy for å vurdere friluftslivsinteressene i areal- og dispensasjonssaker og i andre relevante sammenhenger. Kartleggingen er tilgjengelig digitalt via kommunens hjemmeside.

Badestranda på Lund, Straumøyra ved Finneid-Straumen, og Nordvika er regulerte områder. Fridalen og området rundt Valnesfjord helsesportssenter, Klungsetmarka, Badestranda på Lund, Finneidfjell og Vallvatnet/Kvitblikvannet er tilrettelagte nærturområder. I tillegg er det en rekke friluftslivsområder i utmarka rundt om i hele kommunen. Sjunghatten nasjonalpark «Barnas Nasjonalpark» ble åpnet i 2010, og er et statlig sikret friluftsområde. Nasjonalparken ligger i kommunene Bodø, Fauske og Sørfold – hvor Fauske kommunes hovedinnfallsport er besluttet lagt til Fridalen. Det presiseres at kommunen ikke er i mål når det kommer til samarbeidsprosjekt knyttet hovedinnfallsport, og at arbeid gjenstår.

---

¹ Kilde: Regional planstrategi for Nordland 2016-2020 Del 1 – Kunnskapsgrunnlaget

3.5.5 Tilgang til nærmiljøanlegg

I forbindelse med åpning av nye Vestmyra skole høsten 2016 ble det uttalt at skolen hadde mål om å være landets beste helsefremmende skole også når det kommer til utemiljø. Drivkraften i skoleprosjektet har vært å utvikle et helhetlig og helsefremmende skoleanlegg. Det har vært avgjørende at bygg og uteområder skal fremme medvirkning, inkludering og trivsel for alle brukere på tvers av alder og kultur. I etterkant av Vestmyra-utbyggingen har det kommet opp nye nærmiljøanlegg knyttet til bygging og renovering av skoler på Finneid, i Sulitjelma og i Valnesfjord.

Elever har deltatt gjennom elevrådsarbeid, deltakelse i prosjektgruppe for planleggingen av anleggenes aktivitetstilbud og/eller gjennom workshops. Dette har vært med på å skape et nært og godt eierforhold til skolen og uteområdene. Områdene har et mangfold av aktivitetstilbud, enten det gjelder individuell aktivitet eller aktivitet sammen med andre.

De nye anleggene skal stimulere til aktivitet og fysisk utfoldelse for hele befolkningen i Fauske kommune, ikke bare blant skoleelevene. Uteanlegget skal være attraktivt både som skolegård og nærmiljøanlegg/parkanlegg til bruk både i skoletiden og på fritiden.

3.6 Sosial støtte, trivsel og selvpoplevd helse

Gode nære relasjoner er en av faktorene som bidrar til å fremme psykisk helse og trivsel. Ensomhet og mangel på sosial støtte forringer livskvaliteten, påvirker menneskers mestringsressurser og medfører risiko for dårligere helse. Sosial støtte handler om at man har nære relasjoner som kan gi følelsesmessig støtte hvis det oppstår personlige problemer i livet. Sosial støtte er helsefremmende i seg selv, og virker som en buffer mot stress gjennom mulighet for drøfting, trøst og praktiske råd eller økonomisk støtte. Lav opplevd tilhørighet og en følelse av å være utenfor et fellesskap med gjensidige forpliktelser kan påvirke psykisk og fysisk helse, i form av for eksempel hjerte-/karsykdommer, infeksjonssykdommer og depresjon. Undersøkelser viser at sosial støtte bidrar til å redusere psykiske og fysiske helseproblemer i samfunnet. Vi kan derfor se på dette som utfordringer som er av spesiell interesse i folkehelsearbeidet. Utenforskap handler om å ikke være en del av det sosiale fellesskapet. Det kan ramme alle – unge, eldre, friske, syke og uføre, innvandrere, enslige – folk i alle aldre og helt ulike livssituasjoner.

For å få kunnskap om helsetilstanden til befolkningen gjennomføres SSBs Levekårsundersøkelse fra 16 år og oppover, Fylkehelseundersøkelsen for voksne over 19 år, samt Ungdataundersøkelsen som er for skoleelever på ungdomstrinnet og i videregående opplæring. Forskningen på ensomhet og sosial støtte har brukt ulike spørsmål og rapporterer litt ulike tall.

Resultater fra SSBs Levekårsundersøkelsen viser oss hva som kjennetegner dem som opplever ensomhet og mangel på sosial støtte:

«Personene som opplever at de ikke kan regne med noen, kjennetegnes av at de er enslige uten kjæreste, har lav utdanning (risikoen synker med økende utdanningsnivå) og står utenfor arbeidslivet på grunn av uførepensjon, annen pensjon eller fordi de er hjemmearbeidende. (...) Det ser særlig ut til at uførepensjonistenes relativt dårlige situasjon har sammenheng med deres helsemessige og økonomiske problemer».

Et fellestrekk ved resultatene er at de tyder på at deltagelse er en viktig samlende faktor: det å ikke være i utdanning, arbeid eller annen aktivitet påvirker naturlig nok muligheten for å knytte og opprettholde bånd. Dårlig helse og/eller økonomiske problemer kan også påvirke mulighetene for deltagelse.

Levekårsundersøkelsen viser at omtrent halvparten av voksne mellom 16 og 79 år i Nordland angir at de har sterk støtte i og/eller utenfor familien, mens 5 % angir lite sosial støtte. Nordland ligger likt med resten av landet.

For Fauske Kommune er det valgt ut fem indikatorer fra Fylkehelseundersøkelsen 2020 som omhandler sosial støtte og trivsel. Tallene fra undersøkelsen viser at Fauske plasserer seg omkring fylkesgjennomsnittet på disse indikatorene, med unntak av trivsel i nærmiljøet, som er noe lavere enn i fylket for øvrig.

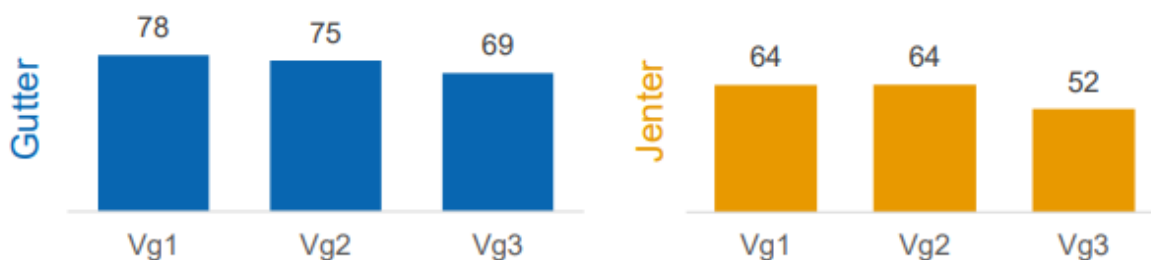
Indikator	Fauske	Nordland
Sosial støtte	89 %	88 %
Stor grad av trivsel i nærmiljøet	65 %	71 %
Andel som i stor grad føler seg trygge	84 %	86 %
Fornøyde med tilværelsen	76 %	75 %
Sammen med gode venner ukentlig eller oftere	61 %	62 %

Figur 36 Sosial støtte og trivsel i Fauske og Nordland. Kilde: fhi.no

Ungdataundersøkelsen beskriver at nær en av ti ungdommer i alderen 13-16 år mangler fortrolige venner, eller for tiden ikke har noen de kan kalle venner. Av de spurte ungdomsskoleelevene svarer 23 % at de er mye plaget av ensomhet. Ungdommer som vokser opp i familier med dårlig råd, rapporterer i større grad at de mangler venner som de kan stole helt på.

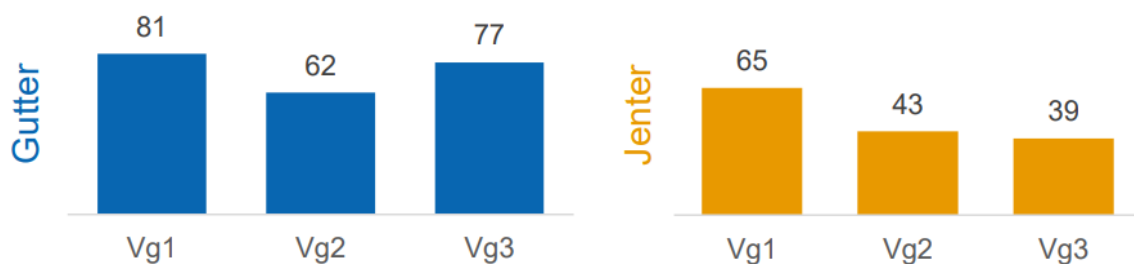
Ungdataundersøkelsen viser at de aller fleste Fauske-ungdommene i videregående skole har venner de kan stole på. Å ha venner betyr at man er godtatt, det markerer tilhørighet og sier noe om hvem man er. Det er derfor positivt når Ungdata viser at de aller fleste ungdommer har venner å være sammen med. Det er samtidig bekymringsfullt at hver tiende ungdom i Norge mangler venner de kan stole på og som de kan snakke med om alt mulig.

De eldste ungdommene melder om at skolen er et godt sted å være – men ikke for alle.

Figur 37 Prosentandel som er fornøyd med skolen de går på. Videregående. Kilde: Ungdata

Mange videregående-ungdommer melder at de er fornøyd med helsen sin. Egenvurdert helse er en viktig indikator for sykkelighet og bruk av helsetjenester, og anvendes til å overvåke befolkningens helsestatus over tid. Her er kommunen tilnærmet likt landet for øvrig. Det er imidlertid verdt å merke seg at de spurte jentene er langt mindre fornøyd med egen helse enn hva guttene er.

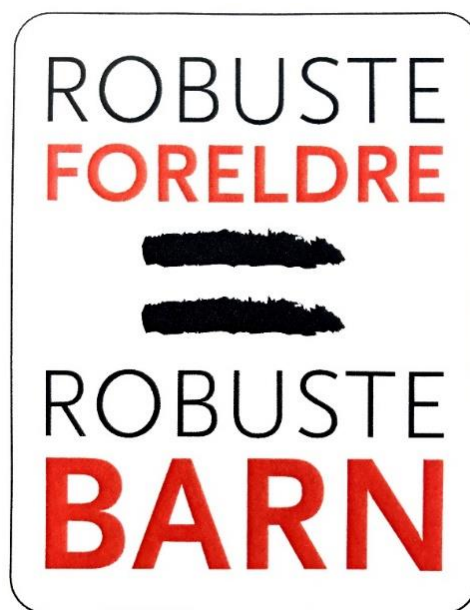
Figur 38 Prosentandel som er fornøyd med helsa si. Videregående skole. Kilde: Ungdata

Det er generelt større fokus på helse i dag enn tidligere, og i en del ungdomsmiljøer har det å være sunn blitt «in». Større kunnskap om risikofaktorer har gjort at vi i dag er mer opptatt av å forebygge dårlig helse. Samtidig har vi sannsynligvis blitt flinkere til å kjenne etter hvordan vi har det. Sammenligner vi den selvopplevde helsa opp mot selvbylde, så fremkommer det at også her er kjønnsforskjellene betydelige blant de spurte videregåendeungdommene; sammenlignet med guttene så er jentene langt mindre fornøyd med seg selv, sitt eget utseende og måten de lever livet sitt på.

3.7 Foreldrestøtte

Forskning viser at foreldre er de personer som har størst betydning for sine barn og for deres oppvekst. Det er i familien det legges grunnlag for primære oppdrags- og dannelsesprosesser. Dette er med på å gjøre foreldre til kommunens viktigste ressurs i arbeidet med å fremme barn og unges helse og utvikling.

Av normalfamiliegruppen, som utgjør 90 % av befolkningen, viser forskning at 10 % utvikler alvorlig normbrytende atferd. Når det kommer til familier i risikogruppen så regnes det at 25 % utvikler alvorlig normbrytende atferd, og hele 40 % av problemgruppen. Likevel er det i normalgruppen dette utgjør flest tilfeller. Fordelt på 100 familier vil det statistisk sett være 12 barn som utvikler normbrytende atferd. Av disse kommer ni barn fra normalgruppen. En liten innsats rettet mot mange vil dermed ha større effekt enn stor innsats rettet mot få.

Figur 39 Fauske kommunes foreldrestøtte-logo

Tanken bak foreldrestøttesatsingen i Fauske, hvor foreldrestøtte skal tilbys til alle foreldre med barn i alderen 0 -20 år, handler om å fremme barns helse gjennom å øke foreldrenes kunnskap og kompetanse om barns helse og utvikling. Jo bedre foreldre håndterer sin rolle og sitt ansvar som foreldre, jo bedre (vekst-/livs-) vilkår gis barnet. Foreldrestøtte som begrep omfavner all aktivitet som kan knyttes til å øke denne kompetansen, enten hos foreldre direkte, eller hos foreldrestøtteaktører (ansatte i støtte-/hjelpetjenester, m.fl.).

Foreldrestøttetiltak i Fauske skal finnes som helsefremmende og forebyggende tiltak, og som hjelpetiltak. Satsingen skal føre til økt kompetanse også hos kommunens ansatte, så vel som hos frivillig sektor. Foreldrestøttearbeidet er politisk og administrativt forankret gjennom kommunens folkehelsearbeid og gjennom diverse politiske vedtak og dokumenter; «Fra programnotat til handling», «Samhandlingsplan for oppvekst og kultur 2014 - 2019». I 2018 ble foreldrestøtte en nasjonal strategi.

I Fauske er det utviklet en lokal samhandlingsmodell; TIMS-Fauske (Tidlig Intervensjon – Måltrettet Samhandling). Modellen trådte i kraft 2014. TIMS-teamet, kommunens tverrfaglige team har som formål å sikre helhetlig støtte og hjelp i samhandling rundt barn og ungdom i Fauske.

År (TIMS-året går fra 01.09-31.08)	Nye saker (Gj.alder barn)	Oppfølgingssaker (fra forrige periode) Gj.alder barn	Avsluttede saker
2017/2018	42	-	-
2018/2019	39 (8 år)	13 (12.4 år)	30
Tall fra 01.09/19-01.06/20*	23 (8 år)	18 (10.3 år)	22

Figur 40 TIMS-saker (individuell oppfølging i TIMS-team). Kilde: TIMS-teamet

*Årets tall er ikke ferdig oppdatert. Det er foreløpige tall frem til juni. Erfaringen viser at TIMS-teamet ofte kontaktes mot skoleårets/barnehageårets slutt. På grunn av korona og nedstenging antar man at en del saker har uteblitt, dette selv om tilbudet om teams-møter har vedvart gjennom perioden

I år (2020) vil «Familiens hus» realiseres i form av nytt bygg og flere støttetjenester under samme tak. Familiens hus vil være primus motor for satsningen på foreldrestøtte videre fremover, så vel som på å gi helhetlig hjelp og støtte til barn/ungdom, foreldre og familier i kommunen.

3.8 Valgdeltakelse

For at et samfunn skal fungere godt er det viktig med demokratisk medvirkning. Å påvirke og forme samfunnet rundt seg styrker opplevelsen av selvstendighet, som er en viktig forutsetning for god livskvalitet. Deltakelse ved politiske valg er en indikator for den formelle demokratiske deltakelsen. Det er vist at personer med høyere utdanning og inntekt har høyere valgdeltakelse. Valgdeltakelse som indikator forteller noe om opplevelsen av «empowerment» i befolkningen, altså opplevelsen av makt og myndighet til å påvirke beslutninger.

I Fauske var det 75,4 % som stemte ved stortingsvalget 2017. Det er litt færre enn landet for øvrig, men mer enn fylket. Det har vært en nedgang i valgdeltakelse ved kommunevalg, men en oppgang ved stortingsvalg. Kommunevalg og stortingsvalg er de største arenaene for befolkningens medvirkning.

Kommunestyrevalg og fylkestingsvalg - Fauske		Kommunestyrevalg – Hele landet	
2019	63,3 %	2019	64,7 %
2015	63,9 %	2015	60,2 %
2011	64,7 %	2011	63,8 %

Stortingsvalg - Fauske		Stortingsvalg – Hele landet	
2017	75,4 %	2017	78,3
2013	74,8 %	2013	78,2 %
2009	73,3 %	2009	76 %

Figur 41 Valgdeltakelse i Fauske i perioden 2009 – 2019: Kilde: Valgresultat.no

Oppsummering: utfordringsbilde/vurdering

Status og utviklingstrekk, mulige årsaker og konsekvenser:

Drikkevannet i Fauske er bra. Det varierer hvor utsatt befolkningen i Fauske er for trafikkstøy.

Generelt er mennesker mer aktive dersom parker, grøntområder, anlegg for rekreasjon og mosjon, kollektivtransport og viktige målepunkter som skoler og butikker ligger i nærheten av hjemmet eller arbeidsplassen. Eksempler viser at rask befolkningsvekst, urbanisering og fortetting fører til en reduksjon av rekreasjonsareal og nærturterreng. Rom for bevegelse bør være prioritert i nærmiljøutvikling. Dette innebærer at friluftsområder i nærmiljøet må prioriteres og nedbygging av lokale «100-meterskoger» forhindres. Offentlig rom bør stimulere til aktivitet gjennom gang- og sykkelvegnett, turstier, joggeløyper, skiløyper, utendørs treningsapparater eller kreativt design av offentlige steder. Det er ikke kun kvantiteten av stier, fortau og grøntområder som har betydning for aktivitet, men kvaliteten på disse.

Ungdata viser at de aller fleste ungdommene lever gode og aktive liv. Samtidig er de mindre fornøyde enn fylket og landet for øvrig når det kommer til lokalmiljøet. Særlig dagens kollektivtilbud belyses som en negativ faktor. Dette gjelder for flere samfunnsgrupper. For å realisere Kommuneplanens strategier, må samspillet mellom kollektivtilbudet og arealbruken i kommunen bli sterkere enn i dag. Kommunen og fylkeskommunen må i fellesskap definere busstraseene, stoppesteder og knutepunkter som skal gi premisser for ny bebyggelse som bygger best mulig opp under markedet for kollektivtransporten². På lang sikt bør kollektivtilbudet ytterligere styrkes gjennom areal- og tettstedsutvikling som bygger opp under kollektivtransporten. Det bør være et prinsipp at boligbygging og utvikling av nye nærmiljøer skjer rundt kollektivknutepunkt. Disse knutepunktene må være forbundet med et omfattende og sammenhengende gang- og sykkelvegnett som gjør personbilen overflødig. Både kollektivtrafikk og aktiv transport bidrar til økt fysisk aktivitet og bedre bomiljø. Syklistere, gående og brukere av andre transportformer som innebærer fysisk aktivitet bør gis høyest prioritet i utvikling og vedlikehold av infrastruktur.

Kommunen har investert i en rekke skiltede tur-stier/veier og gapahuker i kommunen. Utfordringen er å holde stiene og turområdene vedlike slik at de oppleves som attraktive og trygge også frem i tid. En annen utfordringen er knyttet til å tenke helhet i arealplanleggingen. Det har blant annet ikke i tilstrekkelig grad blitt tatt høyde for sykkelnettverk og grønne korridorer, noe som har medført konsekvenser i en del boligområder. Tap av natur er for kommende generasjoner en like stor trussel som klimaendringer. Ved å sikre folkehelseperspektivet tidlig i all samfunnsplanlegging så kan kommunen i større grad balansere fremtidige behov.

Sosiale og kulturelle møteplasser kan oppmuntre til at folk treffes og knytter kontakt. Dersom kommunen legger til rette for at innbyggerne har trygge møteplasser kan man bidra til å styrke sosiale nettverk og dermed fremme helse. Kommunens foreldrestøttarbeid skal blant annet bidra på dette området. Frivillige aktører kan spille en viktig rolle i et slikt arbeid fordi de har en større rekkevidde og kan inkludere mennesker fra ulike kulturer i forskjellige aldersgrupper. Frivillig arbeid kan også forebygges gjennom arbeid rettet mot grupper med ulike og store livsutfordringer og som dermed risikerer å oppleve økt desintegrasjon fra lokalsamfunnet. Det er også viktig med tiltak som kan redusere barrierer for deltakelse i slike uformelle nettverk.

Kommunen er nå i en posisjon hvor tidlig innsats/intervensjon i større grad kan realiseres. Organisatoriske grep er gjort, og fokus har i større grad dreid fra et behandlingsperspektiv til forebyggende og helsefremmende perspektiv.

Der er i Fauske noe lavere valgdeltakelse enn landssnittet. Lav valgdeltakelse i deler av befolkningen kan føre til at velgergrupper faller utenfor de demokratiske prosessene. Dette kan få negative konsekvenser for legitimiteten til valgsystemet og lokaldemokratiet. Det er behov for å sammenstille kunnskap om hva som påvirker valgdeltakelsen i Fauske, særlig med tanke på region- og kommunereformen hvor avstanden mellom velger og politikere kan øke ytterligere.

---

² Rapporten fra Gustav Nielsen Consulting viser til analyser rundt dette.

HOVEDFUNN

- *Godt drikkevann og god drikkevannsforsyning*
- *Behov for oppdatering av en del reguleringsplaner*
- *Økning av tungtrafikk i sentrum*
- *Ungdom er signifikant mindre fornøyd med lokalmiljøet, enn landet som helhet*
- *Få friluftsområder tilrettelagt for personer med funksjonsnedsettelse*
- *Lite/lav satsing på sykkelnettverk*
- *Satsing på nærmiljøanlegg*
- *Satsing på foreldrestøtte og helhetlige oppveksttjenester*
- *En av ti ungdommer mangler nære venner, og 23 % av de spurte ungdomsskoleelevene svarer at de er mye plaget av ensomhet*
- *Graden av trivsel i nærmiljøet er lavere blant de voksne innbyggerne enn blant den øvrige befolkningen i Nordland*
- *Opplevelse av sosial støtte er god blant innbyggere 18+*
- *Økt fokus på tverrfaglige/helhetlige tjenester*
- *Noe lav valgdeltakelse*

KAPITTEL 4:

SKADER OG ULYKKER

4 Skader og ulykker

Dødelighet som følge av ulykker har blitt betydelig redusert de siste tiårene. Nedgangen har vært særlig markant hos barn, ungdom og unge voksne. Til tross for en betydelig nedgang i dødelighet som følge av ulykker, er skader og ulykker fremdeles en stor utfordring for folkehelsen. Personskader som følge av ulykker er nesten i samme størrelsesorden som kreft, målt i tapte leveår.

De fleste skader og dødsulykker skjer i hjemmet og på fritiden, og det er derfor et betydelig potensial for forebygging av skader og ulykker. Skader og ulykker med personskader tar relativt mange unge liv, og er den største dødsårsaken for personer under 45 år. 34 prosent av alle dødsfall hos norske barn i alderen 1 – 14 år skyldes ulykker. Oversikt over hvor og når ulykker inntreffer kan bidra til økt oppmerksomhet på forebygging og større treffsikkerhet i tiltaksarbeidet. En rekke studier har dessuten funnet at det er en sammenheng mellom sosioøkonomisk posisjon og ulykkesskader. Nasjonalt folkehelseinstitutt (FHI) viser i sin rapport 'Sosioøkonomiske forskjeller i ulykkesskader' til en tydelig sammenheng mellom utdanningsnivå og dødelighet ved ulykker. Personer med lavere utdanningsnivå er også mer utsatt for ikke-dødelige skader.

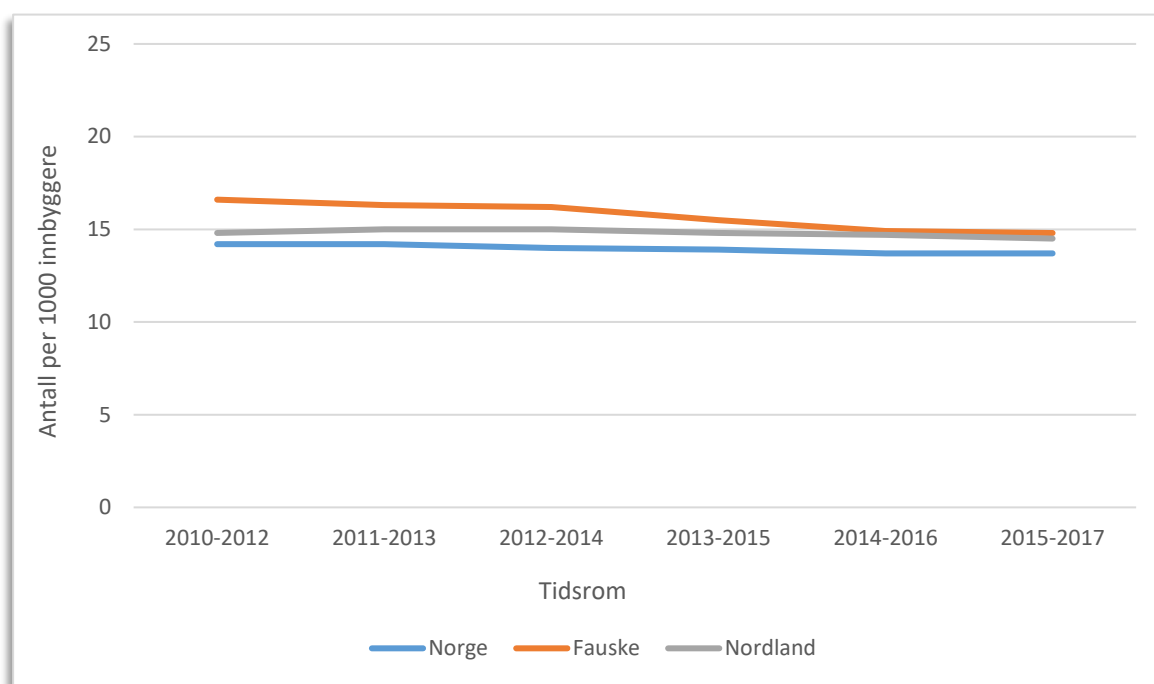
Forebygging av ulykker og skader er et felt som ikke er underlagt ett ansvarsområde, men som mange aktører i kommunen har et ansvar for. Tverrsektorielt arbeid fremheves derfor som avgjørende.

4.1 Personskader

Hos ungdom og unge menn er det særlig trafikkuulykker som fører til redusert helse og tapte liv. Hos eldre er hoftebrudd alvorlig fordi det kan medføre nedsatt funksjonsevne og behov for hjelp, og dermed redusert livskvalitet. I følge Skadeforebyggende forum topper Norge statistikken når det gjelder hoftebrudd. Hoftebrudd har store konsekvenser for den enkelte, for deres pårørende og bruk av store samfunnsressurser. Forskning viser at de som får et hoftebrudd har store smerter og lidelser og 1/3 dør innen et år etter ulykken. Mange som rammes får heller ikke tilbake sitt tidligere funksjonsnivå og får sterkt redusert livskvalitet. Det er vanskelig å dokumentere hva ulykker koster samfunnet i personlig lidelse og faktiske kostnader, men det finnes tall som anslår kostnader på min. 50 milliarder per år. Et hoftebrudd koster i gjennomsnitt ca. 500 000 kroner i rehabilitering for helseforetak og kommune det første året og store deler av dette belastes av den lokale helse og omsorgstjenestens budsjetter.

Befolkningens bruk av sykehustjenester er en indikator på både helsetjenester og helsetilstand i kommunen. Selv om sykehusbehandlede personskader viser kun omfanget av de alvorligste skadene, kan det likevel gi verdifull informasjon om problematikken rundt utbredelse av sykdom og bakenforliggende risikofaktorer.

For kommunen viser utviklingen en nedgang i alvorlige skadetilfeller siste tiåret, og er nå tilsvarende for resten av fylket samtidig som det fortsatt er over landsgjennomsnittet.

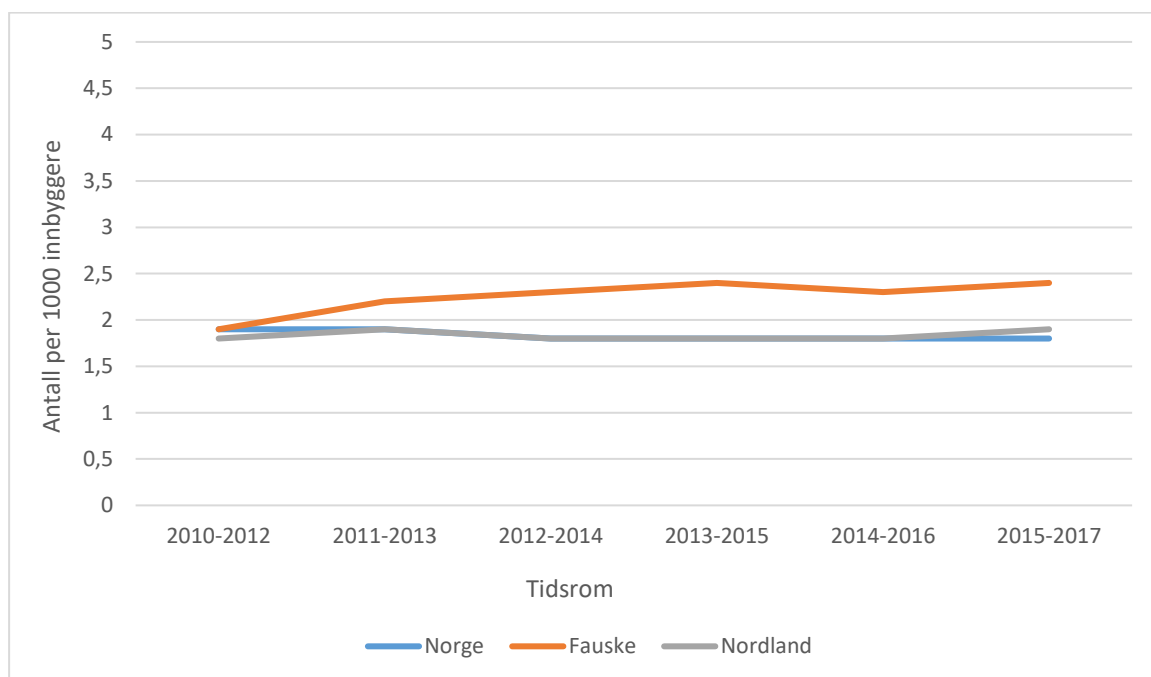
Figur 42 Antall pasienter innlagt (dag- og døgnopphold) i somatiske sykehus per 1000 innbyggere per år. Kilde: Kommunehelsas statistikkbank

4.1.1 Hoftebrudd

Hoftebrudd er spesielt alvorlig blant eldre, fordi det kan medføre redusert funksjonsevne, behov for hjelp og redusert livskvalitet. Fall er den hyppigste årsaken til hoftebrudd hos eldre og 75 % av bruddene skjer hos hjemmeboende eldre.

Bivirkninger av legemiddelbruk, dårligere balanse og svekket muskulatur er faktorer som bidrar til fallulykker med hoftebrudd som konsekvens. Forekomst av fall varierer også med ytre faktorer som is og glatte veier, dårlig fottøy, løse tepper og dårlig belysning.

For Fauske kommune viser tallene at det er en noe høyere bruk av spesialisthelsetjenesten i forbindelse med hoftebrudd enn landet og fylket for øvrig. Det er derfor rimelig å anta at bruken av primærhelsetjenester i kommunen knyttet til hoftebrudd også er tilsvarende høyere. Tendensen tyder dessuten på et negativt utviklingstrekk med en økende andel hoftebrudd i kommunen det siste tiåret.

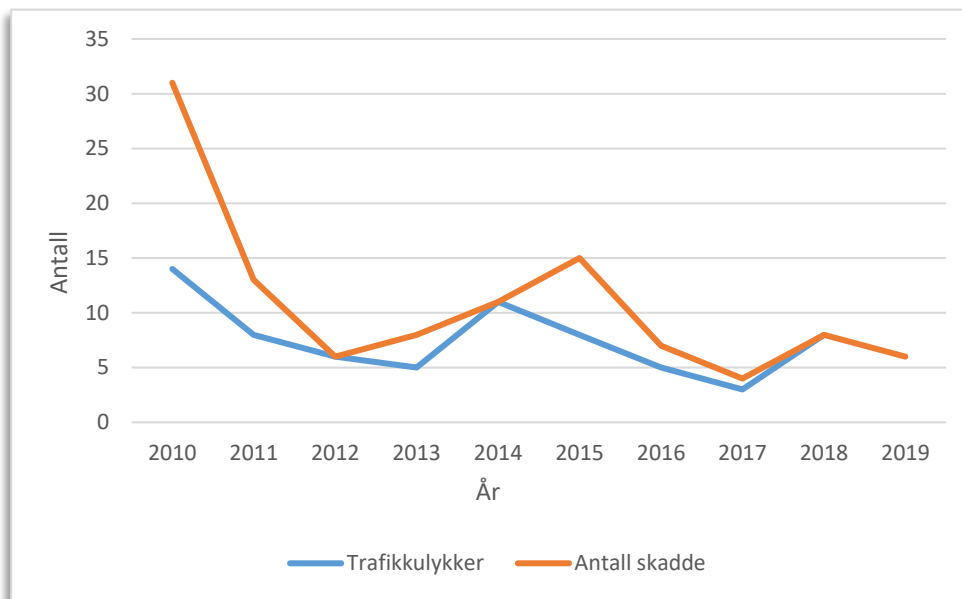
Figur 43 Antall hoftebrudd per 1000 innbyggere per år. Kilde: FHI

4.2 Trafikkskader og dødsfall

Trafikksikkerhet og folkehelse henger nært sammen i et lokalmiljø, og vil ofte handle om følelsen av å kunne ferdes trygt innenfor egen kommune. Dette gjelder om at man enten ferdes der selv, sender barna sine til skole eller til ulike fritidsaktiviteter. Det er uavhengig om man går, sykler, bruker rullestol eller ferdes rundt i kommunen i et kjøretøy.

Trafikkulykker vurderes som et betydelig folkehelseproblem på tross av en markant reduksjon av antallet alvorlige trafikkulykker siden 1970. Det er spesielt for unge mennesker at trafikkulykker utgjør en viktig årsak til tidlig død, helsetap og redusert livskvalitet. Regjeringen vil i tråd med Folkehelsemeldingen - Mestring og muligheter (2014-2015), forsterke det tversektorielle samarbeidet for å forebygge ulykker. Det er viktig at kommunen integrerer det ulykkesforebyggende arbeidet generelt, og trafikksikkerhetsarbeidet spesielt i sitt folkehelsearbeid.

I perioden 2000-2009 var det totalt 139 registrerte trafikkulykker i Fauske kommune. For tidsrommet 2010 -2019, var tilsvarende tall 70 ulykker, som er en nedgang på 50 prosent. Antallet trafikkulykker i kommunen har dermed gått drastisk ned de siste ti årene, og dette er helt i tråd med utviklingen ellers i landet. Tallene for Fauske i siste periode har for øvrig stor variasjon fra år til år, slik at å sammenligne statistikk eller tolke tallene her er ikke forsvarlig da grunnlaget er for svakt.

Figur 44 Antall trafikkulykker og antall skadde i Fauske kommune. Kilde: Vegvesen.no

4.2.1 Trafikksikker kommune

Trafikksikkerhetsarbeid er en viktig del av det forebyggende folkehelsearbeidet i lokalmiljøet, som berører alle kommunens innbyggere. Kommunen har et stort ansvar for å forebygge ulykker. Kommunalt trafikksikkerhetsarbeid anses som avgjørende for å nå nasjonale mål om reduksjon i antall drepte og hardt skadde i trafikken. Fauske kommune er nå godt i gang med prosessen med å bli godkjent som trafikksikker kommune. Ordningen skal bidra til at kommunen har et systematisk arbeid for et tryggere lokalmiljø. Godkjenning som trafikksikker kommune er et kvalitetsstempel for de kommunene som arbeider langsiktig og systematisk med trafikksikkerhet.

I Fauske er alle barnehager godkjent som trafikksikre. Det jobbes nå for at skolene i Fauske også kvalifiserer som trafikksikre. I dette arbeidet skal skolene levere rutiner og opplegg for å ivareta god trafikksikkerhet, både når det kommer til aktiviteter i og utenfor skolens regi. Det vil bli utarbeidet en egen årsplan med fokus på trafikksikkerhet.

Oppsummering: utfordringsbilde/vurdering

Status og utviklingstrekk, mulige årsaker og konsekvenser:

Samlet sett har det vært en reduksjon i skader og ulykker det siste tiåret, noe som er tilsvarende for utviklingen på landsbasis. Et unntak er hoftebrudd, der det har vært en økning siden 2010 med 2,4 tilfeller per 1000 innbyggere og ligger over landssnittet på 1,9. Hoftebrudd har store konsekvenser for den enkelte og deres pårørende, og i tillegg kommer de økonomiske kostnadene for samfunnet.

Til tross for en nedgang i skader og ulykker, er det fortsatt en stor utfordring for folkehelsen å få tallene ytterligere ned. Forebyggende tiltak og bedre kunnskap om hvorfor skader oppstår, er derfor viktig for å minske omfanget og belastningene.

Fauske kommune jobber for å bli godkjent som trafikksikker kommunen høsten 2020. Dette er viktig for å bli prioritert innenfor trafikksikkerhetsmidler fra Nordland fylkeskommune, som igjen kan bidra til å økt trafikksikkerheten for innbyggerne våre.

HOVEDFUNN

- *Nedgang i alvorlige skadetilfeller*
- *Nedgang i antall trafikkulykker*
- *Økende andel hoftebrudd*
- *Fokus på å kvalifiseres som trafikksikker kommune (2020)*

KAPITTEL 5: HELSE RELATERT ATFERD

5 Helsereelatert atferd

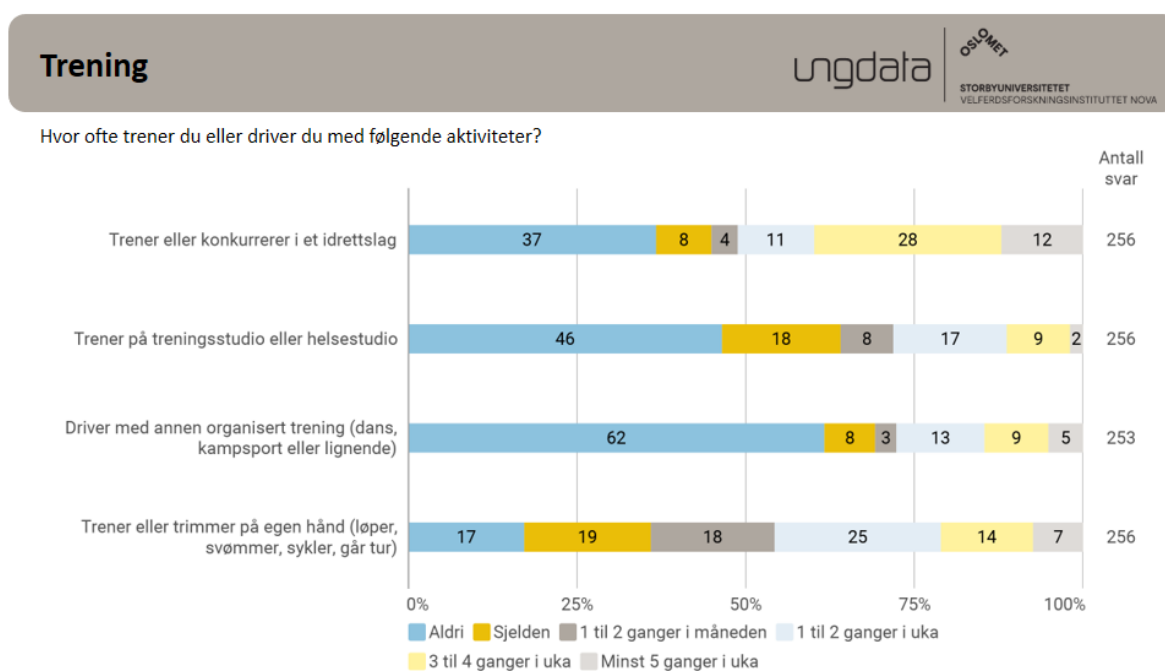
Dette kapitlet omhandler fysisk aktivitet og kosthold, samt bruk av snus og alkohol. Helseatferd og levevaner som røyking, fysisk aktivitet, kosthold og alkohol har innvirkning på en rekke sykdommer og lidelser. Dette er ikke bare resultat av individuelle valg – det er nødvendig å skape samfunnsmessige rammer for god helse gjennom ulike virkemidler som tilgangsreguleringer og tilrettelegginger

Med helsereelatert atferd menes atferd som har vist seg å ha innvirkning på et helseutfall.

5.1 Fysisk aktivitet

Fysisk aktivitet er definert som all kroppslig bevegelse som er utført av skjelettmuskulatur, og som resulterer i en vesentlig økning i energiforbruket utover hvilenivå. Fysisk aktivitet blir ofte delt inn i lett, moderat og hard fysisk aktivitet, etter hvor stor energiomsetning aktiviteten krever. Det er i dag godt dokumentert at fysisk aktivitet fremmer helse, gir overskudd og kan medvirke til forebygging og behandling av over 30 ulike sykdommer og tilstander (Folkehelse rapporten, FHI 2019).

Når det kommer til ukentlig aktivitet og trening ligger Fauske-ungdommen likt med landet som helhet.

Figur 45 Hvor ofte Fauske-ungdommen trener. Kilde: Ungdata 2019

Vi skiller oss derimot ut når det kommer til hvor fornøyde vi er med egen helse. I følge Ungdata rapporterer 65 % at de er fornøyde, kontra 70 % på nasjonalt nivå. Fauske-jentene rapporterer å være langt mindre fornøyd med egen helse enn hva guttene er.

Vi har pr i dag ikke oversikt over den øvrige befolkninga på dette området.

5.2 Røykevaner og snusbruk

Røyking er ansett å være en av de viktigste årsakene til redusert helse og levealder. Omtrent halvparten av de som røyker daglig over mange år, dør av sykdommer som skyldes tobakken. I tillegg rammes mange av sykdommer som fører til vesentlige helseplager og redusert livskvalitet. Studier viser at de som røyker daglig, i snitt dør 10 år tidligere enn ikke-røykere, og at 25 prosent av dagligrøykerne, dør 20-25 år tidligere enn gjennomsnittlig levealder for ikke-røykere.

Det er en markant sosial gradient for dagligrøyking. Jo kortere utdanning, desto høyere andel dagligrøykere. Det er en stor utfordring i folkehelsearbeidet å redusere denne forskjellen. Andelen røykere i befolkningen er på vei ned, men blant ungdom og unge voksne ser det ut til at snus har overtatt noe for røyking. Snus er kanskje ikke like helseskadelig som sigaretter, men er svært avhengighetsskapende og inneholder helseskadelige og kreftfremkallende stoffer.

Ungdata viser at det er få som røyker daglig og det er heller ikke så mange som røyker ukentlig. Nesten syv av ti elever på videregående skole sier at de aldri har røykt og bare noen få prosent sier de røyker daglig. På videregående er det imidlertid flere som bruker snus og på slutten av videregående sier 32 prosent av guttene og 15 prosent av jentene at de snuser daglig eller ukentlig.

5.3 Kosthold

Kosthold er viktig både når det gjelder å forebygge sykdom og fremme god helse. Helsedirektoratets rapport 'Utviklingen i norsk kosthold 2014' viser flere positive utviklingstrekk i det norske kostholdet. Spesielt har forbruket av grønnsaker og frukt økt betydelig over tid, og forbruket av sukker har gått ned de siste ti årene.

5.3.1 Ernæring i skole og barnehage

Barnehage: Næringsrik mat tidlig i barneårene har stor betydning og konsekvenser for helse på kort og lang sikt. Mat og drikke som inntas i barnehagen utgjør en betydelig del av barns totale kosthold i løpet av en dag, og det er i barneårene grunnlaget for gode kostvaner og matglede utvikles.

Over de siste årene har barnehagene i Fauske blitt veldig bevisste og skaffet seg kunnskap om kosthold. Dette gjelder alle barnehagene i kommunen, både private og kommunale. Gjennom felles møter for styrerne i barnehagene har det vært mulig å dele informasjon, erfaringer og tips til næringsrike måltider, hvordan man skaper god fellesskapsopplevelse til måltidene og hvordan det kan legges til rette for barns medvirkning. Det finnes også gode kilder og veiledning med tips og råd til hvordan ernæring i barnehagene kan gis et løft. Ved at alle barnehagene er godkjent som *Helsefremmende barnehager* bidrar det til at kosthold settes i system og følges opp gjennom året. Ved et godt samarbeid med både Nordland fylkeskommune og Helse- og miljøtilsyn Salten har barnehagene tilgang på god veiledning og oppdatert informasjon. Man opplever også at leverandører av mat til barnehagene kan bidra med gode råd og veiledning til kvalitetsprodukter som passer med kostholdsrådene. De er også lydhøre i forhold til barnehagenes tilbakemeldinger på den maten de tilbyr gjennom avtalene våre.

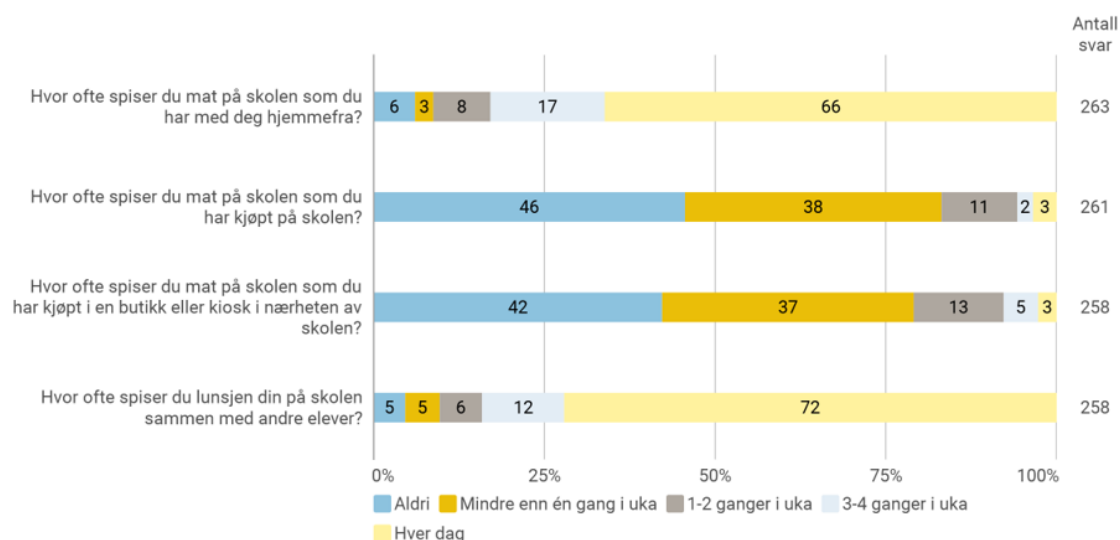
Gjennom Foreldreundersøkelsen viser de siste tre årene en svak tendens til at foreldrene stadig blir mer fornøyd med mattilbudet (Foreldreundersøkelsen er en tilfredshetsundersøkelse på en skala fra 1

til 5 der 1 er svært misfornøyd og 5 er svært fornøyd 2017: 4,1, 2018: 4,2, 2019: 4,3).

Foreldreundersøkelsen gjennomføres hvert år og resultatene for gjelder alle barnehagene i Fauske.

I tillegg til å ha bevissthet på ernæring og kosthold i det daglige, har barnehagene gjennomført kurs i bålpyring og bålmat under Folkehelseuka i både 2018 og 2019. Dette er en måte å fokusere på sunn og god mat i andre omgivelser enn inne i barnehagene. Disse kursene er gjennomført i samarbeid med støtte fra folkehelsemidler og fagkompetansen til Salten friluftsråd.

Skole: Barn og unge tilbringer mange timer på skolen hver dag. Et sunt skolemåltid og gode rammer rundt måltidet kan fremme helse og trivsel på skolen. Lov om folkehelsearbeid fremhever skolen som en viktig arena for det forebyggende folkehelsearbeidet. Elevenes rett til et fysisk og psykososial miljø som fremmer helse, er forankret både i Opplæringsloven og forskrift om miljørettet helsevern i skoler og barnehager. Det foreligger en Nasjonal faglig retningslinje for mat og måltider i skolen (Helsedirektoratet). For å oppfylle kriteriene for helsefremmende skole må nasjonale retningslinjer for skolemåltid følges. Retningslinjen sier blant annet at elevene bør tilbys ordninger som sikrer tilgang til frukt/grønt og melkeprodukter daglig. I tillegg anbefales det tilrettelegging for matinntak med 3-4 timers mellomrom gode fysiske rammer for å sikre sosialt samvær og matglede. Det er behov for å sette av minimum 20 minutter til å spise, slik at alle får mulighet til å spise i ro og til de er mette. Tid til håndvask, og til å finne frem mat og rydde etter seg, bør komme i tillegg til minimum 20 minutter spisetid. Elevene bør ha lett tilgang til kaldt drikkevann.

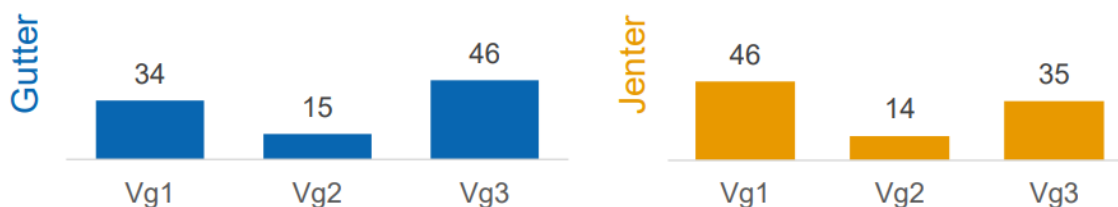

Figur 46 Ungdomsskoleelevers matvaner på skolen. Kilde: Ungdata 2019

Det foreligger ingen lokal empiri i forhold til tendenser på matpakker. Erfaringstall nasjonalt viser likevel at jo eldre elevene blir, jo færre har med seg matpakke. Det foreligger nyere forskning på innvandrerfamilier og matpakken³. Undersøkelsen viser til at matpakken er avhengig av økonomiske ressurser, og legger belastninger på lavinntektsfamilier. En forskningsrapport fra universitetet i Agder viser også til at det faktisk for første gang viser at et gratis skolemåltid i henhold til de norske kostrådene, virker sosialt utjevne ved at elever med lavt utdannede foreldre spiser sunnere.

³ Silje Elisabeth Skuland; 2019 (Packed Lunch Poverty: Immigrant Families' Struggles to Include Themselves in Norwegian Food Culture).

Når det kommer til kosthold i videregående skole så viser Ungdata-undersøkelsen at det er stor variasjon i ungdoms kosthold. For eksempel spiser en av tre ungdommer frukt og grønt hver dag, samtidig som en god del sjelden får i seg slike matvarer. Flertallet av ungdom spiser fisk til middag eller som pålegg minst en gang i uka. Det samme gjelder kjøttdeigbaserte produkter, som pølser og hamburgere. De fleste spiser godteri eller snacks hver uke, men det er få som gjør dette mange ganger i uka. Det er noen flere jenter enn gutter som jevnlig spiser godteri.

Figur 47 Andel vgs-elever som spiser frukt og bær minst fire ganger i uka

På tross av flere positive utviklingstrekk i matvareforbruket de siste årene, har kostholdet i Norge fortsatt klare ernæringsmessige svakheter som øker risikoen for utvikling av ikke-smittsomme sykdommer som kreft, hjerte- og karsykdommer og type 2-diabetes. De største ernæringsmessige utfordringene i tiden framover er å øke inntak av grønnsaker, grove kornprodukter og fisk og redusere inntak av mettet fett, salt og sukker. Hadde hele befolkningen fulgt kostrådene fra myndighetene, ville det medføre en stor økonomisk gevinst for samfunnet og ikke minst en vesentlig helse-gevinst for befolkningen.

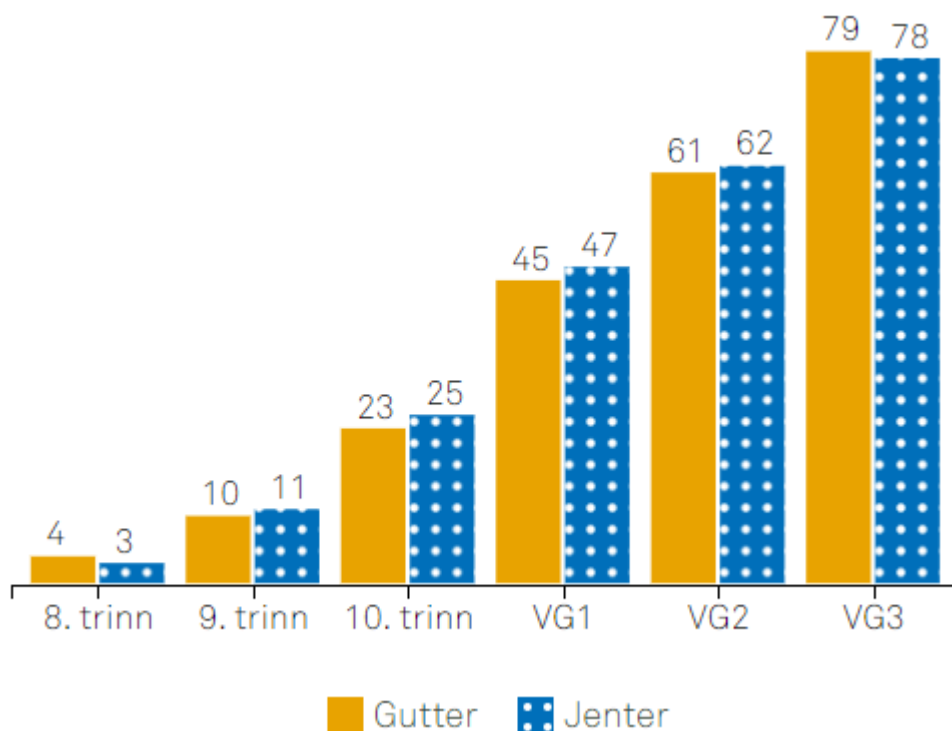
5.4 Alkohol og andre rusmidler

Alkohol som rusmiddel har en lang tradisjon i Norge. Samtidig er alkohol- og narkotikabruk blant de største risikofaktorene for helsetap og tidlig død. Et lavere forbruk av alkohol og narkotika kan derfor bidra til en vesentlig folkehelsegevinst. I tillegg kan det bidra til at sosial ulikhet i helse blir utjevnet, fordi det er særlig grupper med lavere utdanning og dårligere økonomi som er utsatt for de negative konsekvensene av et slikt forbruk.

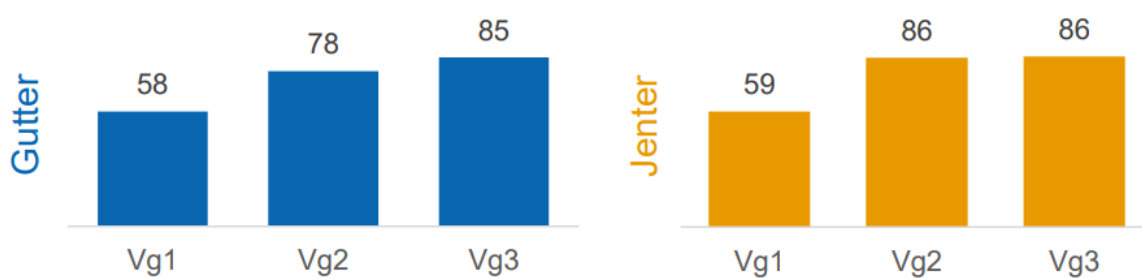
Alkoholbruk kan sees i sammenheng med flere sosiale og helsemessige konsekvenser som skader, ulykker, sykdommer og psykiske vansker. Det samlede alkoholforbruket hos innbyggerne er en viktig faktor for alkoholrelaterte skader og sykdommer. Dersom det samlede forbruket i samfunnet øker, vil både andelen storforbrukere og andelen som ligger nært opp mot et helseskadelig forbruk øke. Størst risiko er det for personer med stort inntak over tid, eller stort samtidig inntak når en først drikker. Blant annet er risikoen høy for kroniske sykdommer hos storforbrukerne, dette gjelder også selv om drikkingen ikke fører til synlig beruselse. Det er mengden alkohol som inntas som fører til risiko. Dessuten øker sannsynligheten for vold og ulykker ved stort samtidig inntak, uten at det er et storforbruk hos den enkelte (FHI).

Til tross for at voksne i dag ser ut til å drikke mer alkohol enn tidligere, har de unges bruk av alkohol flatet ut, og fra årtusenskiftet vist en tydelig nedgang. Likevel er det fremdeles mange unge som drikker alkohol, og da særlig i den siste delen av tenårene.

Statistikk viser at flere Fauske-ungdom som har vært beruset på alkohol enn landet som helhet, og at bruken av alkohol øker kraftig i løpet av videregående. Samtidig viser tidstrenden i Fauske viser at prosentandel av ungdomsskoleelever som har vært tydelig beruset siste år har gått fra 19 % i 2013 og 2016, til 16 % i 2019 (Kilde: Ungdata).

Figur 48 Nasjonale tall: Prosentandel av gutter og jenter som har vært beruset på alkohol. Kilde: Ungdata 2019

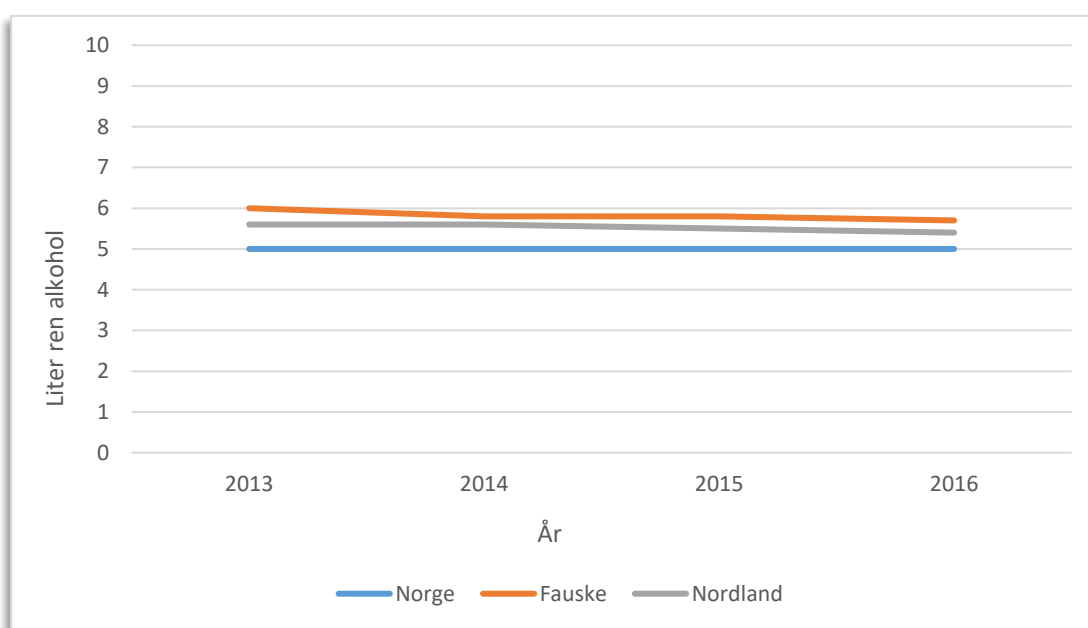

Figur 49 Prosentandel som har vært tydelig beruset siste år. Videregåendeelever. Kilde: Ungdata

For den voksne andelen av befolkningen ligger den nasjonale drikkefrekvensen på opp mot en gang i uken i snitt, selv om flertallet drikker sjeldnere enn det. Underkant av 20 prosent har oppgitt at de drikker mer enn 6 alkoholenheter minst en gang i måneden.

Det utarbeides dessverre ikke statistikk om alkoholforbruk hos voksne for kommunene, men det registreres antall liter ren alkohol omsatt i dagligvarebutikk og Vinmonopol. Tallene i seg selv gir ikke det hele bildet på alkoholforbruket, men er en indikator på forbruk. Ut fra disse tallene, ligger alkoholomsetningen i Fauske generelt over både fylkes- og landsgjennomsnitt. Det gjøres oppmerksom på at Fauske kan ha en betydelig handelslekkasje fra andre, nærliggende kommuner uten Vinmonopol som kan gi utslag på denne statistikken.

I Fauske kommune er det fokus på ansvarlig alkoholhåndtering, og en del av det forebyggende arbeidet innebærer blant annet tilrettelegging av alkoholfrie møteplasser.

Figur 50 Antall liter ren alkohol omsatt i dagligvarebutikker og på Vinmonopol per person 15 år og eldre, per år. Kilde: FHI

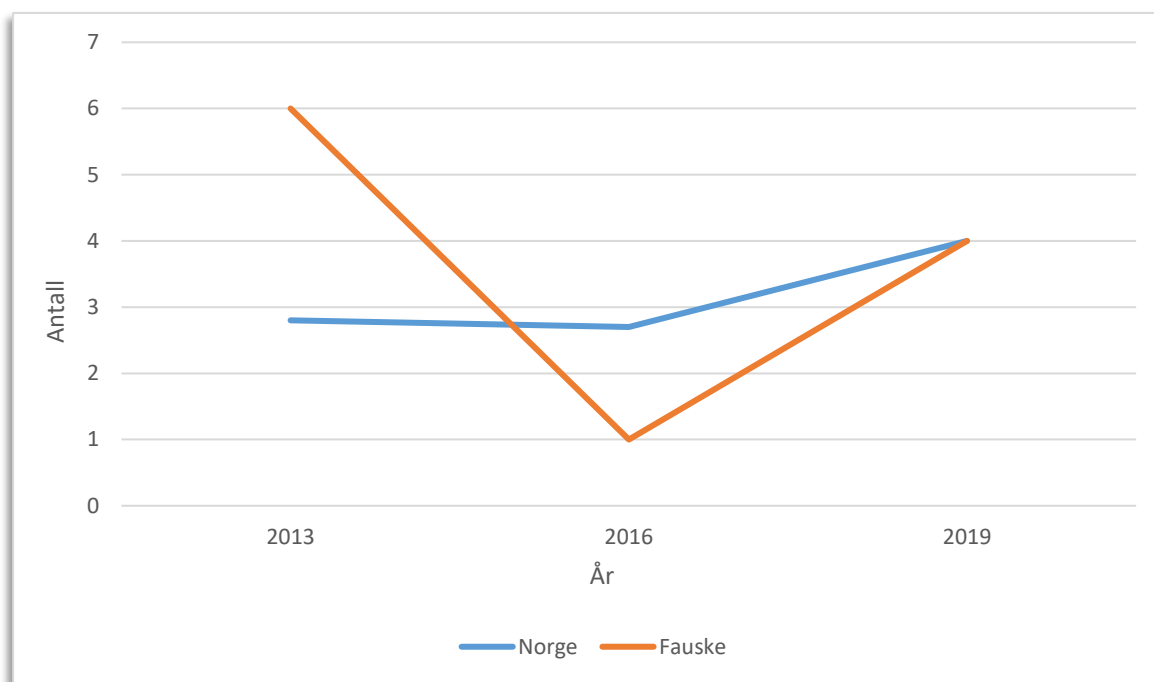
Spørreundersøkelser i befolkningen viser at menn i gjennomsnitt drikker omtrent dobbelt så mye som kvinner, og de drikker seg oftere beruset. I løpet av de siste 10-15 årene har omfanget av alkoholbruk og alkoholberuselse blant norske tenåringer gått ned. I europeisk sammenheng har Norge en svært restriktiv alkoholpolitikk med svært høye alkoholavgifter, og betydelige begrensninger i tilgjengeligheten av alkohol gjennom Vinmonopolordningen og restriksjoner på salgs- og skjenketider. Totalkonsumet av alkohol i befolkningen henger nært sammen med andelen som har et risikofylt høyt konsum og med omfanget av alkoholrelaterte problemer. De mest effektive tiltakene for å begrense alkoholkonsumet og skadeomfanget er høye alkoholpriser og tilgjengelighetsbegrensninger (Folkehelse rapporten, FHI 2019).

5.5 Bruk av andre rusmidler

For den voksne delen av befolkningen ligger landsgjennomsnittet for bruk av cannabis (hasj, marihuana) på omlag 4 prosent de siste 12 månedene. Bruken er høyest blant ungdom og unge voksne, og gutter bruker cannabis oftere enn jenter. Det største folkehelseproblemet knyttet til cannabis er trafikkskader.

Tallmaterialet for Fauske kommune er fra undersøkelse gjort blant ungdomsskoleelever. Det tyder på en stor variasjon i bruken de siste årene, men ved siste undersøkelse i 2019 var tallene for Fauske tilsvarende lands- og fylkesnivået.

Figur 51 Prosentandel av ungdomsskoleelever som har brukt hasj eller marihuana siste 12 mnd. Kilde: Ungdata

Ungdata viser at i overkant av en av ti elever på videregående har erfaringer med hasj og marihuana. Bruken av hasj øker betydelig fra VG1 til VG3. Fra 2015 har det vært en markert økning i hasjbruk blant gutter. Det er en betydelig kjønnsforskjell i bruken av hasj, hvor gutter bruker det mer enn jenter. Kjønnsforskjellen ser også ut til å øke i løpet av videregående. Siden 2015 har det vært en liten økning i andelen som har blitt tilbudt hasj. Dette gjelder for begge kjønn, og øker i løpet av videregående. Samtidig er det en god del flere som blir tilbudt stoffet enn som selv har prøvd det.

Oppsummering: utfordringsbilde/vurdering

Status og utviklingstrekk, mulige årsaker og konsekvenser:

Helserelatert atferd gjenspeiler både miljø og levekår og personlige valg. Forskning viser at grupper med lengre utdanning og høyere inntekt har i snitt levevaner som gjør at de kommer helsemessig bedre ut enn de med lavere utdanning og inntekt. Fysisk aktivitet forebygger blant annet type 2 diabetes, hjerte-karsykdommer, muskel-skjelettplager og enkelte former for kreft.

Det er mange positive helseeffekter forbundet med jevnlig fysisk aktivitet. Det gir økt overskudd, virker positivt på humøret, gir mulighet til sosialt samvær og beskytter mot sykdommer. Fysisk aktivitet omfatter alle aktiviteter som innebærer at man beveger seg i hverdagen og bruker kroppen, for eksempel lek, friluftsliv, idrett, mosjon, trening, kroppsøving, fysisk arbeid, gange, løping eller sykling.

Regelmessig fysisk aktivitet i barne- og ungdomsårene er viktig for normal vekst og utvikling. Det virker også positivt på den psykiske helsen, konsentrasjon og læring. Regelmessig fysisk aktivitet i ungdomsårene ser også ut til å være viktig for å skape gode vaner for resten av livet.

Større autonomi fra foreldre og bedre tilgang til penger, gjør at ungdom har mer kontroll over eget kosthold enn da de var barn. Fristelsene er store og for mange er det lett å velge usunne drikke- og matvarer.

Alkohol har store negative konsekvenser for samfunnet og forårsaker betydelige helsemessige skader. Alkoholbruk er en av de viktigste risikofaktorene for tap av friske leveår i befolkningen, og er i tillegg årsak til sosiale problemer og skader for andre enn brukeren selv. Sammenhengen mellom beruselse og skadevirkninger er særlig tydelig når det gjelder vold, trafikkskader og andre ulykker. Samtidig er det slik at store deler av skadeomfanget, og det som påfører samfunnet de største kostnadene, er knyttet til et relativt moderat/lavt.

HOVEDFUNN

- *Fauske-ungdommen ligger likt med landet som helhet når det kommer til ukentlig aktivitet og trening*
- *Ungdommen er noe mindre fornøyd med egen helse (enn landsgjennomsnittet)*
- *Barnehagene har god kunnskap om kosthold og helsefremming*
- *66 % av ungdomsskoleelevene spiser hver dag skolemat som de har med seg hjemmefra*
- *Bare en av tre videregåendelever spiser frukt og grønt hver dag, og en god del får sjelden i seg slike matvarer.*
- *Bruken av alkohol øker kraftig i løpet av videregående.*
- *Ungdommens bruk av andre rusmidler skiller seg ikke ut fra fylkes-/landsgjennomsnitt*

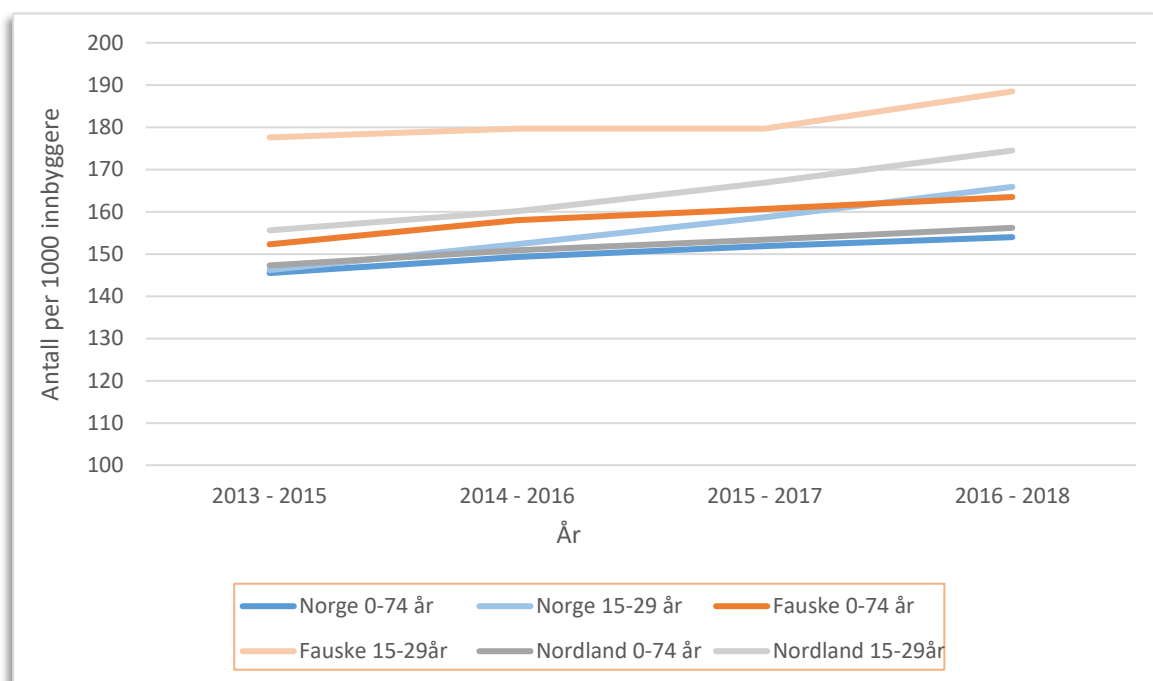
KAPITTEL 6: HELSETILSTAND

6 Helsetilstand

Helsetilstanden i kommunen kan på sett og vis beskrives som konsekvensen av en rekke årsaker innenfor de øvrige fem kapitlene i dokumentet. I dette kapitlet blir helse, sykdom og legemiddelbruk kartlagt. Statistikkbanken til Folkehelseinstituttet er en viktig kilde for data på bruk av helsetjenester og legemidler.

De sykdommene som koster samfunnet mest i form av blant annet belastning på helse- og omsorgssektoren, sykefravær og redusert deltakelse i arbeidslivet, tapte liv og ikke-dødelig helsetap er de såkalte ikke-smittsomme sykdommene. Samtidig er dette sykdommer som i stor grad kan forebygges. Dette krever at vi kjenner hvilke forhold som påvirker disse sykdommene. Det er også godt dokumentert at det er en sosial ulikhet i alle disse sykdommene, også når det gjelder påvirkningsfaktorene for disse sykdommene. (Kilde: ⁴)

Hjerte- og karsykdommer, kreft, kols og diabetes står for to av tre dødsfall i Norge, og utgjør en stor andel av konsultasjonene i helsetjenesten. Generelt kan man si at det har vært en økning i forekomst i disse sykdommene, men at dødeligheten har gått ned og folk lever lenger med disse sykdommene.

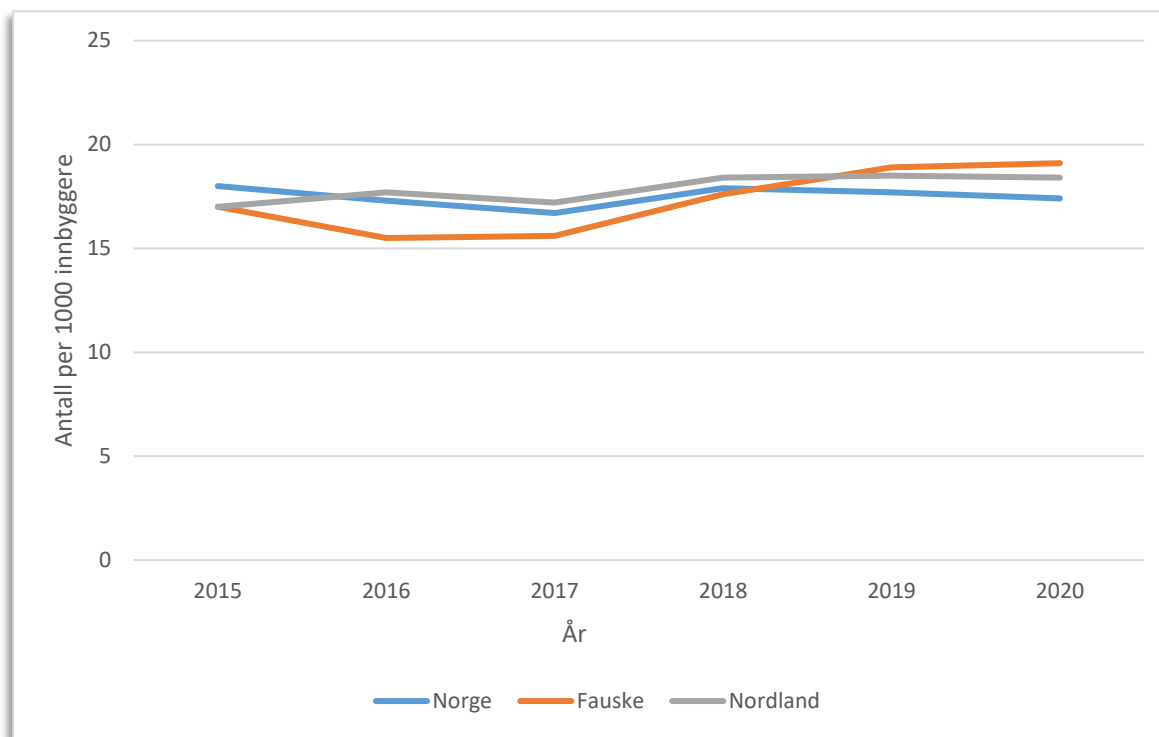
Figur 52 Antall unike personer, 0-74 år og 15-29 år, i kontakt med fastlege eller legevakt per 1000 innbyggere per år. Kilde: FHI

⁴ https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/folkehelse-og-baerekraftig-samfunnsutvikling/Folkehelse%20og%20b%C3%A6rekraftig%20samfunnsutvikling.pdf/_attachment/inline/3bee41d0-0b38-4957-913e-bedad965e37a:a89f2b8d35a30992c90f2f4c4f872d2ffdd0abaa/Folkehelse%20og%20b%C3%A6rekraftig%20samfunnsutvikling.pdf

6.1 Hjerte- og karsykdommer

Hjerte- og karsykdommene omfatter hjerteinfarkt, hjertekrampe (angina pectoris), hjertesvikt, hjerneslag og andre sykdommer i hjertet og blodårer. Sykdommene skyldes arvelige faktorer i samspill med miljøfaktorer som røyking, høyt blodtrykk, høyt kolesterolnivå og diabetes. I den delen av befolkningen som har lav utdanning og/eller lav inntekt, er hjerte- og kardødeligheten samlet sett høyere enn blant de som har høyskole- og universitetsutdanning. Jo høyere inntekt og utdanning, jo lavere er dødeligheten av hjerte- og karsykdommer.

Datagrunnlaget for hjerte-/karsykdom per 2020 viser at Fauske kommune ligger signifikant dårligere enn resten av landet. Dette er en negativ utvikling sammenlignet med årene før, der tallene var tilsvarende eller bedre enn landsgjennomsnittet.

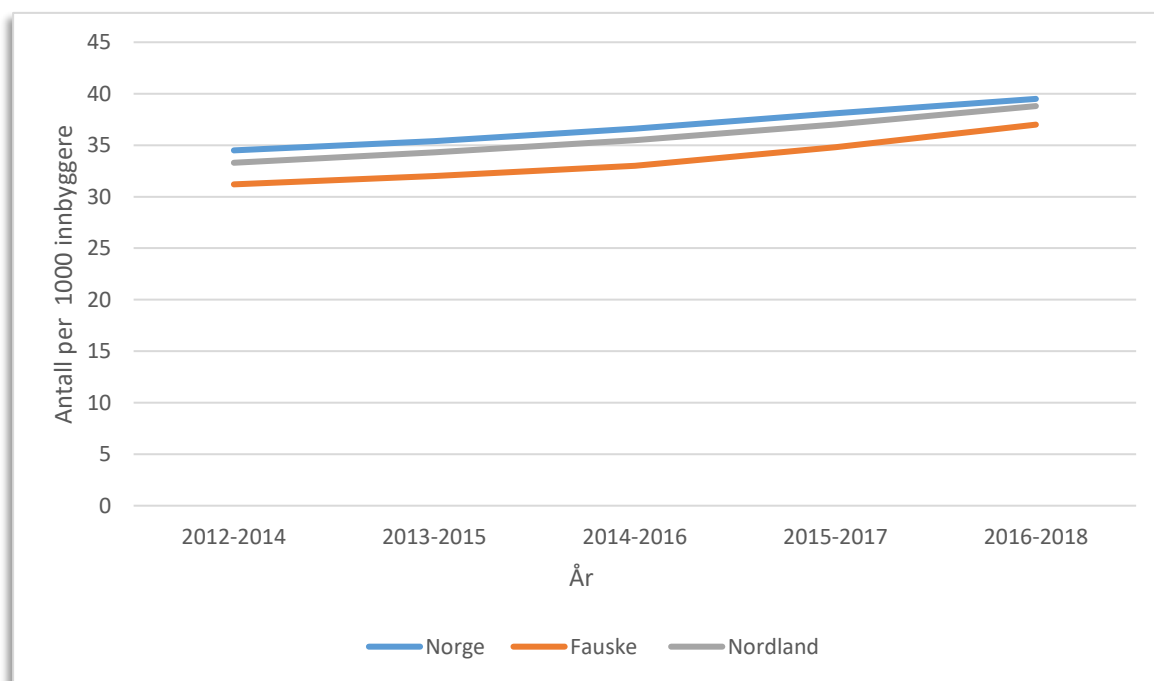
Figur 53 Antall unike personer med hjerte- og kardiagnose innl. sykehus, per 1000 innbyggere. Kilde: FHI

6.2 Diabetes

Diabetes er en av de store folkesykdommene, og er forbundet med alvorlige komplikasjoner. Det anslås at totalt 190 000 nordmenn har diagnostisert type 2-diabetes. Forekomsten av type 2-diabetes er betydelig hyppigere enn type 1-diabetes. Personer med type 1- og type 2-diabetes har økt dødelighet og risiko for senkomplikasjoner fra hjerte- og karsystemet, nyrer, øyne og nerver.

Diabetes type 2 har en arvelig komponent, men overvekt, røyking og mangel på fysisk aktivitet spiller også en viktig rolle. Det er også sosioøkonomiske og geografiske forskjeller i forekomst av diabetes type 2.

Behandling av sykdommen varierer. Riktig kosthold, mosjon og vektreduksjon kan for noen normalisere blodsukkeret og holde sykdommen under kontroll, men om lag 70 % av pasientene må behandles med blodsukkersenkende legemidler. Bruk av legemidler til behandling av type 2-diabetes kan brukes som indikator på forekomsten av type 2-diabetes i befolkningen. Brukere defineres som personer som i løpet av året har hentet ut minst én resept i apotek for behandling av diabetes type 2.

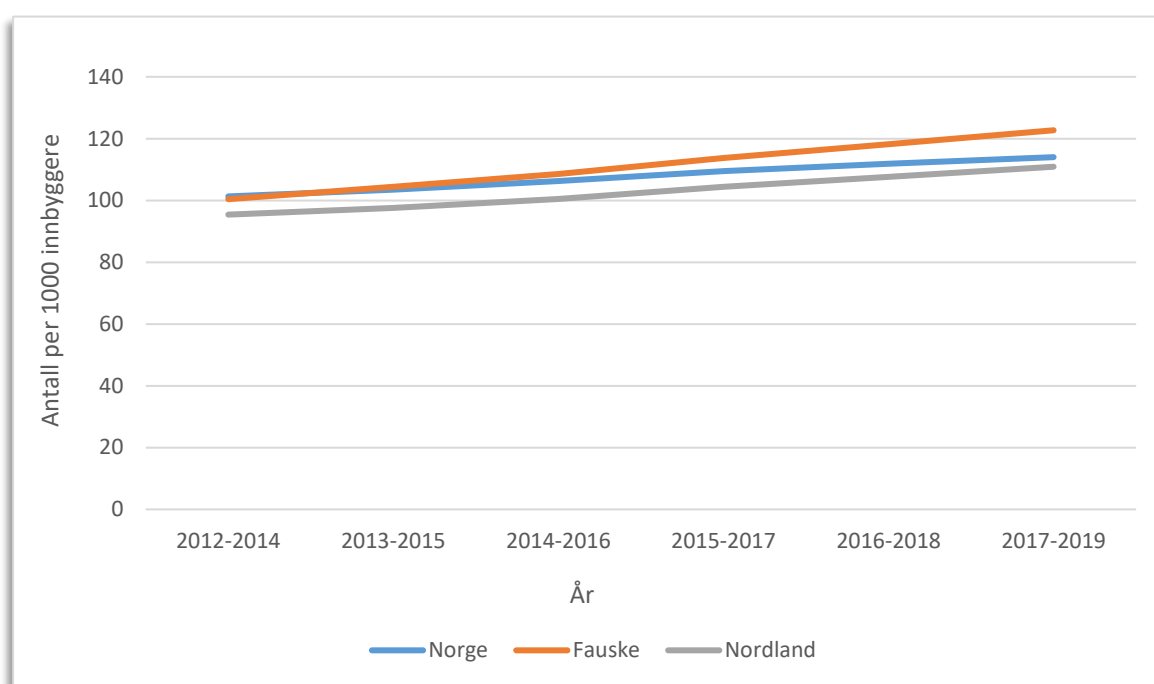
Figur 54 Brukere av legemidler forskrevet på resept til behandling av type 2-diabetes i aldersgruppen 30-74 år.

6.3 Kols og astma

Over 200 000 nordmenn har trolig kronisk obstruktiv lungesykdom (KOLS), av disse har mer enn halvparten diagnosen uten å vite om det. Forekomsten er økende, særlig blant kvinner. Hovedårsaken er røyking, men arbeidsmiljø og arvelige egenskaper spiller også en rolle

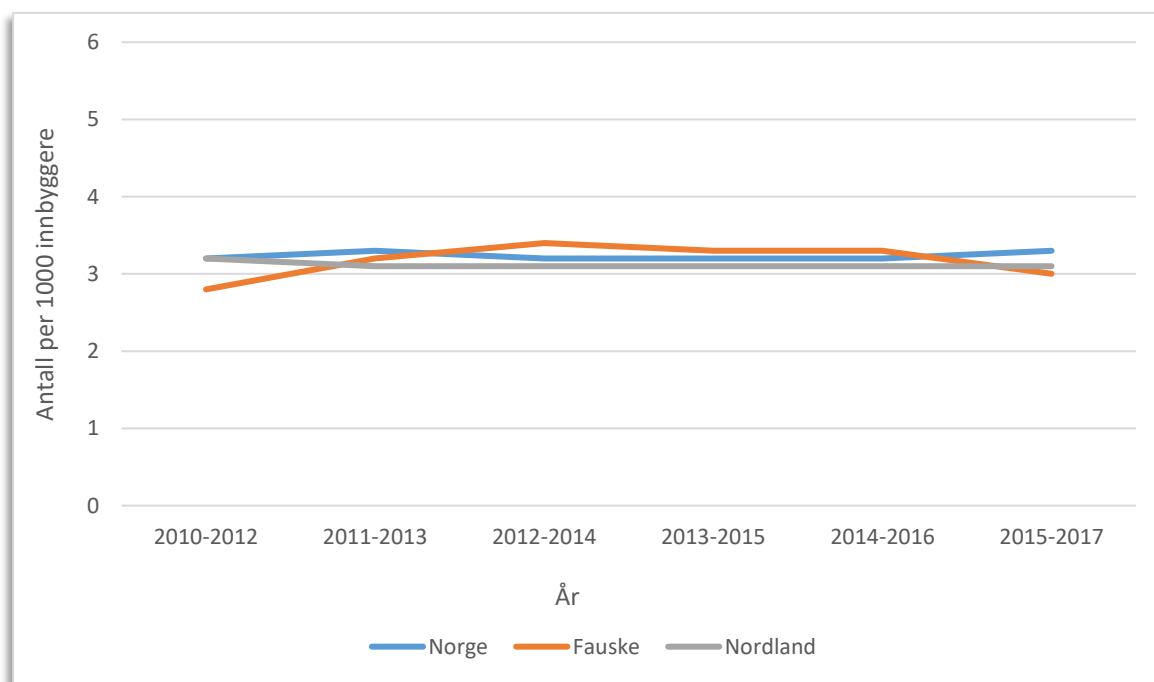
Personer med grunnskoleutdanning har tre ganger høyere risiko for KOLS enn personer med universitetsutdanning. Dette gjelder også når en tar hensyn til røykevaner og yrke. En kjenner ikke de underliggende årsakene, men forhold gjennom hele livet kan ha betydning. Faktorer i søkelyset er blant annet fødselsvekt og luftveisinfeksjoner i barndommen og miljøfaktorer som kosthold, luftforurensing og boligstandard gjennom livsløpet. Slike faktorer varierer med sosioøkonomisk status.

For kols og astma sett under ett, tas det utgangspunkt i legemiddelbruken for disse sykdommene. Legemiddelbruk kan ikke betraktes som synonymt med sykdomsforekomst, men kan være en indikator på sykdomsforekomst i befolkningen. Fauske ligger her noe høyere i forhold til resten av fylket og landet.

Figur 55 Brukere av legemidler KOLS og astma, 45-74 år. Kilde: FHI

Om en tar utgangspunkt i sykehusinnleggelser grunnet KOLS, er tallene noe lavere for Fauske kommune og omtrent på landsgjennomsnittet. Sykehusinnleggelse i seg selv gir ikke et fullstendig bilde for tilstanden i kommunen, men er en av flere indikatorer for helsetilstand i befolkningen. Sykehusinnleggelser kan også være en indikator på potensialet for forebyggende innsats. Høyere tall kan være et tegn på bedre diagnostikk og oppfølging av denne pasientgruppen ettersom mange pasienter med KOLS ikke har fått diagnosen.

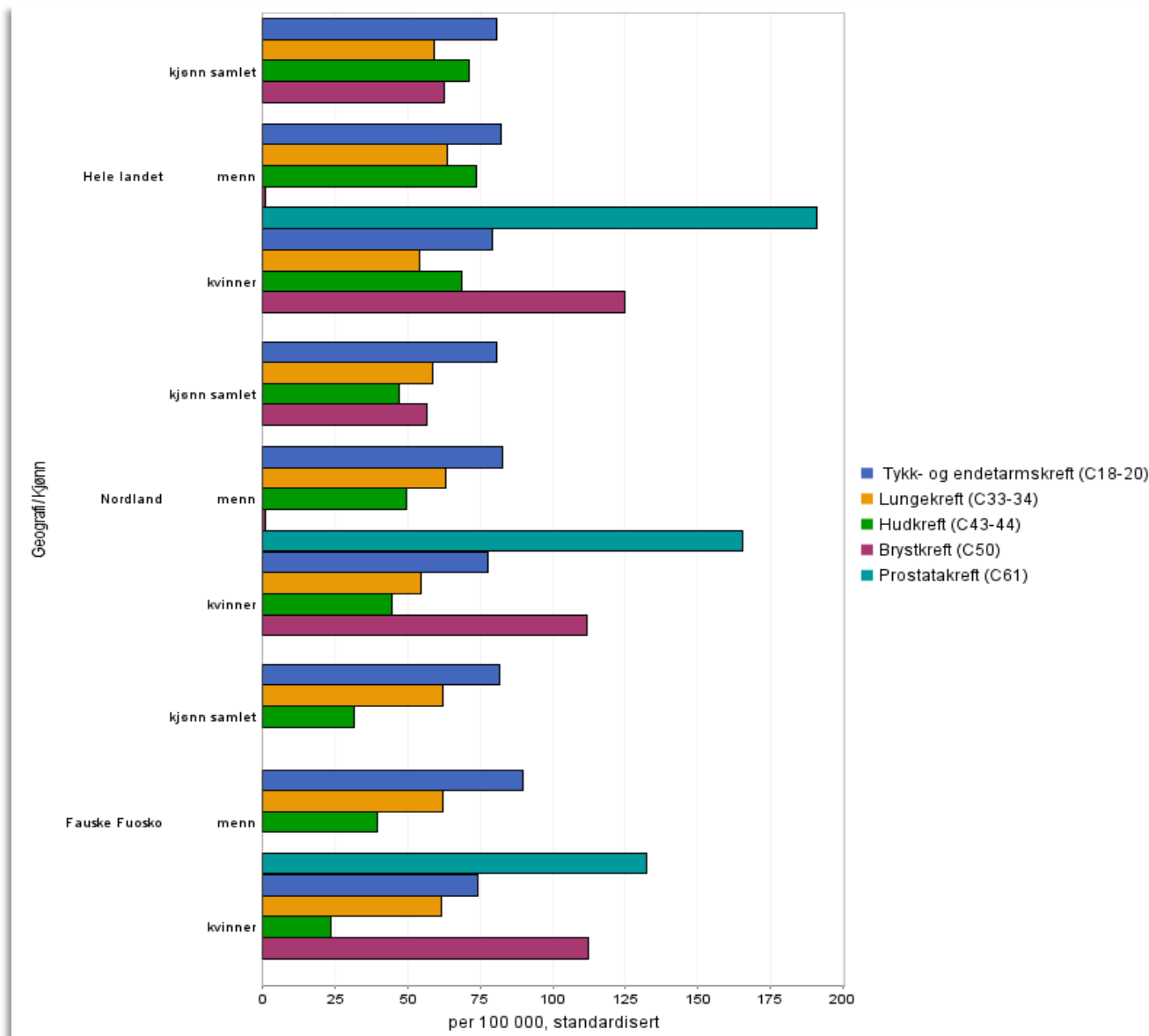

Figur 56: Antall pasienter innlagt i somatiske sykehus på grunn av KOLS per 1000 innbyggere per år. Kilde: FHI

6.4 Kreft

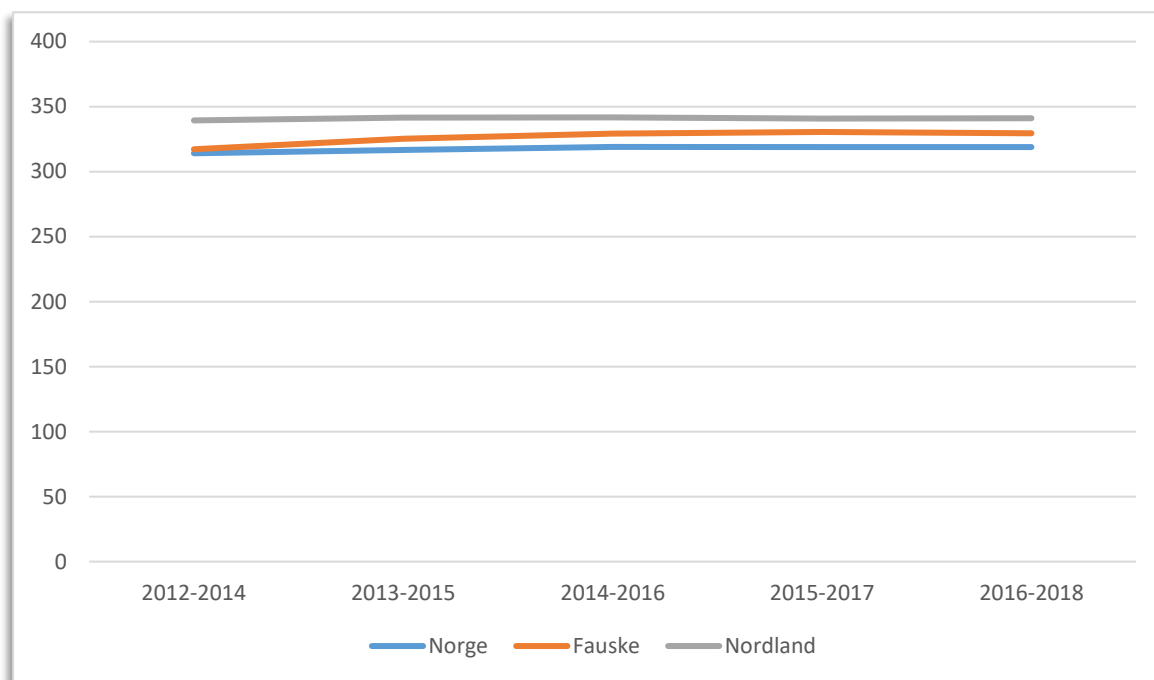
Kreftforekomsten har økt de siste 50 årene. Kreftdødeligheten har derimot endret seg lite fra 1950 til i dag - når vi ser på antall dødsfall per 100 000 innbyggere og korrigerer for økt levealder. Det er imidlertid større sosioøkonomiske forskjeller i kreftdødelighet i dag enn for 40 år siden, særlig gjelder det lungekreft.

Figur 57: Nye tilfeller av kreft per 100 000 innbyggere per år. Statistikken viser 10 års gjennomsnitt, 2008-2017. Kilde: FHI

6.5 Muskel- og skjelettplager

Muskel- og skjelettplager er den hyppigste diagnosen for sykefravær, og står for om lag 1/3 av alt legemeldt sykefravær. Muskel- og skjelettsykdommer er den vanligste årsaken til sykefravær og uføretrygd samlet sett (nasjonale tall). Smertetilstander i rygg og nakke er også den ledende årsaken til ikke-dødelig helsetap og samlet sykdomsbyrde i Norge. Vi er dessuten på verdenstoppen når det gjelder hoftebrudd hos kvinner (Folkehelseinstituttet, 2018). Samlet sett er muskel- og skjelettsykdommer den diagnosegruppen som plager flest og koster mest. Dette er plager som øker med alder, og som generelt er økende i befolkningen. For Fauske viser tallene at kommunen ligger signifikant dårligere an her enn landet som helhet.

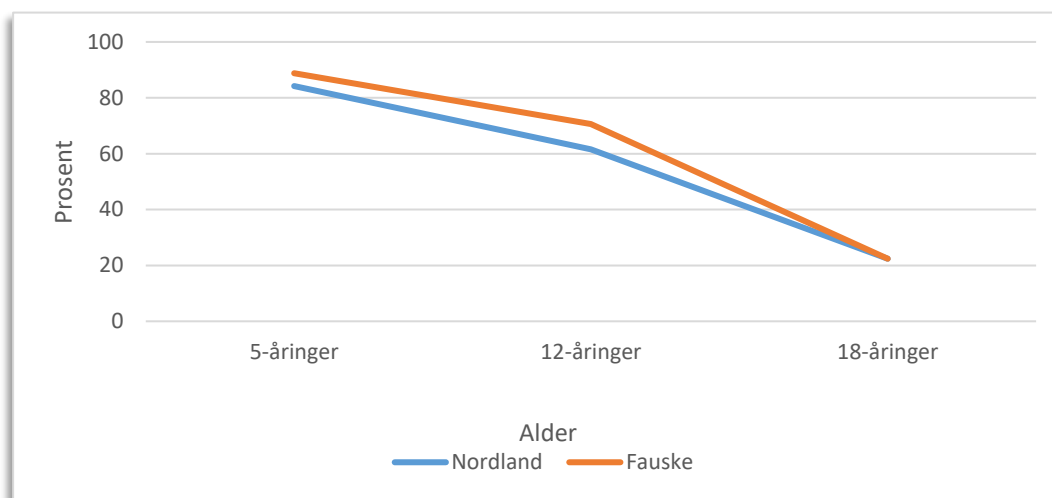

Figur 58: Antall unike personer i kontakt med fastlege eller legevakt (for muskel- og skjelettrelaterte plager/sykdomsdiagnoser inkluderes også kontakt med fysioterapeut og kiropraktor) per 1000 innbyggere per år. 3 års gjennomsnitt. Kilde: FHI

6.6 Tannhelse

De siste 30 årene har det skjedd en betydelig bedring i tannhelsen. Flere barn og unge har ingen eller få hull i tennene. Blant voksne og eldre er det flere som har egne tenner i behold, og som klarer seg uten protese. Men fortsatt varierer tannhelsen med alder, økonomi, hvor i landet man bor og om man tilhører en utsatt gruppe eller ikke. Tallene fra Norgeshelsa viser at prosentandelen med friske tenner blant 5 og 12 åringer har økt i Norge siden 2005.

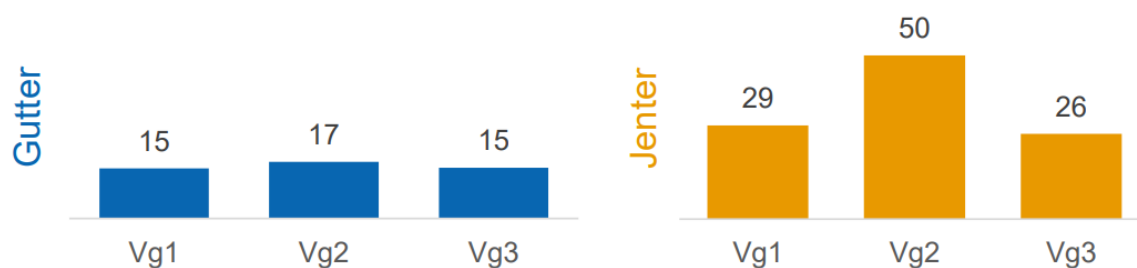
Barna i Fauske i aldersgruppen 5-12 år, har bedre tannhelse enn gjennomsnittet i Nordland fylke. Derimot er det for 18-åringene litt flere hull enn ellers i fylket. Aldersgruppen 12-18 år er samtidig en utfordring i hele Nordland i forhold til å beholde en tannhelse som er bedre enn landsgjennomsnittet. Der 12-åringene i Nordland har bedre tannhelse enn landsgjennomsnittet, skjer det en utvikling mellom 12 til 18 år i fylket, som fører til dårligere tannhelse for 18-åringene sammenlignet med landsgjennomsnittet. Dette er det fokus på i tannhelsetjenesten.

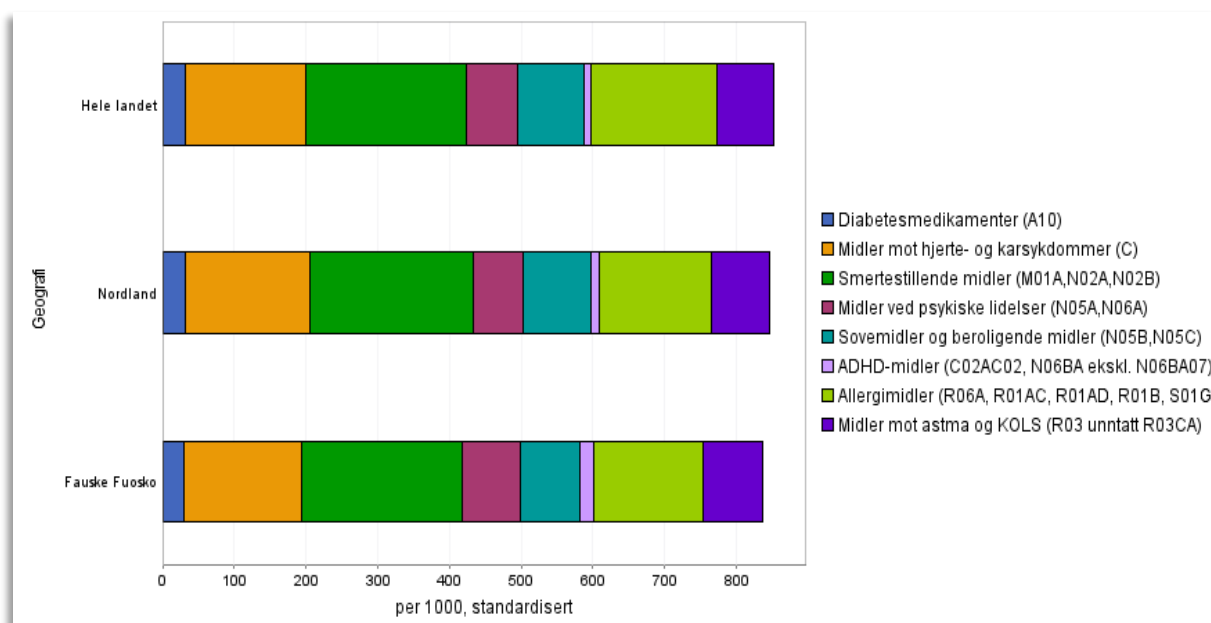
Figur 59: Prosentdel tenner uten karieserfaring i 2019 «Null hull». Kilde: NFK

6.7 Legemiddelbruk

Legemiddelbruk kan ikke sees på som synonymt med sykdomsforekomst, men kan likevel være en indikator på forekomst av enkelte sykdommer. Bruk av legemidler kan gi innsikt i problematikken rundt utbredelse av både sykdom og bakenforliggende risikofaktorer, og kan bidra med verdifull informasjon for å få oversikt over helsetilstanden i befolkningen. Statistikk over legemiddelbruk viser at Fauskes innbyggere jevnt over plasserer seg på fylkes- og landsgjennomsnitt, men der bruken av midler ved psykiske lidelser, inkludert ADHD- midler, utmerker seg i negativ retning. Bruken av allergimidler er derimot noe lavere enn ellers i landet.

Figur 60: Prosentandel som bruker reseptfrie medikamenter ukentlig eller daglig

Figur 61: Brukere av legemidler forskrevet på resept til personer i aldersgruppen 0-74 år og som i løpet av året har hentet ut minst én resept i apotek. Gjennomsnitt for 2016-2018. Kilde: FHI

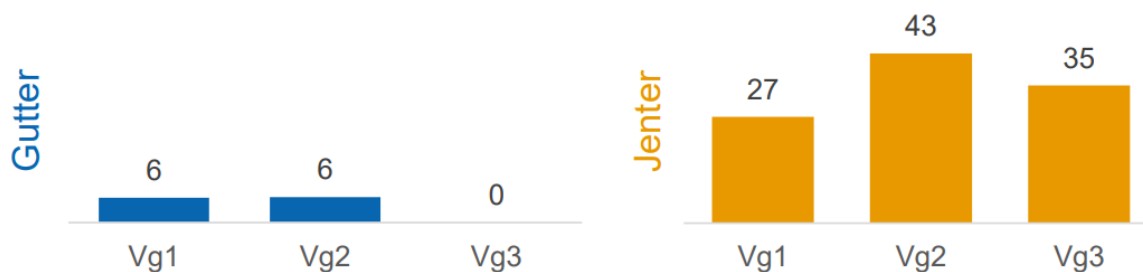
6.8 Psykiske symptomer og lidelser

Psykiske symptomer og lidelser er basert på tall fra primærhelsetjenesten. Disse dataene omfatter flere indikatorer. Beskrivelsen av dataene vil derfor gjelde flere sykdomsgrupper. Det antas at tallene påvirkes av legenes diagnostiseringspraksis.

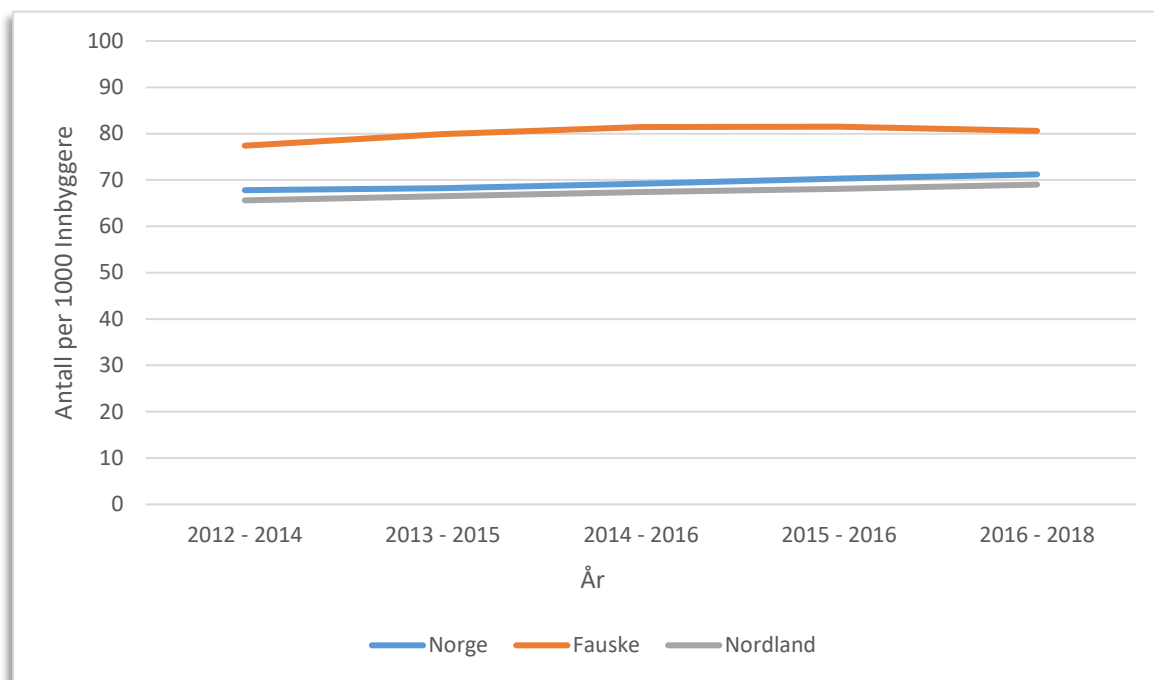
Det er vanlig å skille mellom psykiske plager (symptomer) og psykiske lidelser (diagnoser). Psykiske plager er mentale vansker som nettopp er plagsomme, men ikke i så stor grad at de kan betegnes som diagnoser. Alle mennesker vil fra tid til annen kunne ha slike plager, for eksempel engstelse eller søvnløshet. Psykiske lidelser brukes når bestemte diagnostiske kriterier er oppfylt, enten det er for spiseforstyrrelse eller depresjon.

De siste årene har man sett en økning i andelen unge som rapporterer om lettere psykiske helseplager i spørreundersøkelser. Noen mener at økt individualisering i samfunnet og et sterkere prestasjonspress i for eksempel skolen, har bidratt til denne utviklingen. Andre mener at økningen kan skyldes større åpenhet og oppmerksomhet om denne typen plager. Her gir forskningen ingen klare svar. Det vi derimot vet er at depresjons- og angstsymptomer er de vanligste plagene blant ungdom. Jenter er mer plaget og oppsøker oftere hjelp enn gutter. Konfliktfylte forhold i hjemmet og liten grad av sosial støtte øker risikoen for slike plager. Flere undersøkelser viser også en klar sammenheng mellom mobbing og dårlig psykisk helse.

Tall viser at Fauske ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet når det kommer til psykiske symptomer/lidelser for aldersgruppen 15-29 år. Bruken av legemidler for psykiske lidelser er også tatt med i kunnskapsgrunnlaget som en indikator på den psykiske helsen i kommunen.

Figur 62: Prosentandel som er mye plaget av depressive symptomer blant gutter og jenter på ulike klassetrinn.

Figur 63: Bruk av legemidler ved psykiske lidelser per 1000 innbyggere. Begge kjønn, 0 -74 år. Kilde: FHI

6.9 Overvekt

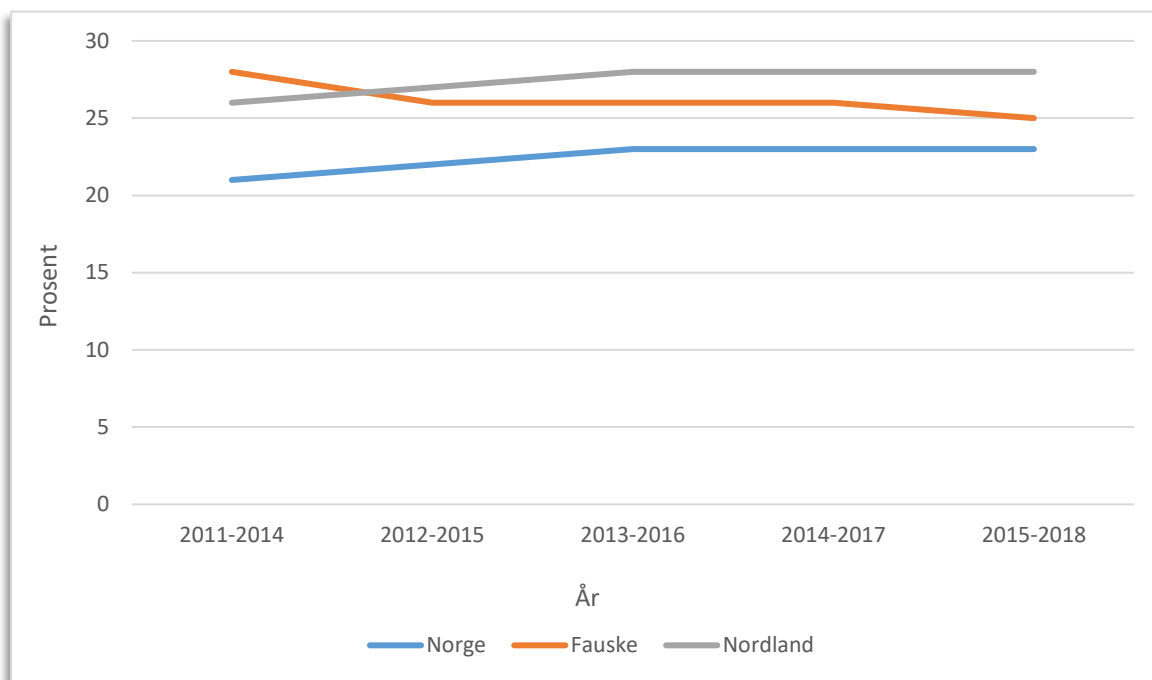
Overvekt og fedme gir økt risiko for type 2-diabetes, hjerte- og karsykdommer, høyt blodtrykk, slitasjegikt i knær og hofter og enkelte kreftsykdommer som tykktarmskreft. Overvekt og fedme kan også ha alvorlige psykiske helsekonsekvenser. Det er ingen klar KMI-grense for når sykdomsrisikoen øker eller faller, overgangene er glidende.

6.9.1 Overvekt og fedme hos voksne

Kroppsmasseindeks (KMI) er et uttrykk for vekt i forhold til høyde, og benyttes for å kunne måle og sammenligne helserisikoen ved blant annet overvekt i en befolkning. WHO har satt følgende grenseverdier for å klassifisere overvekt og fedme blant voksne over 18 år ved hjelp av KMI (kg/ m²). KMI på mellom 25 og 29,9 regnes som overvektig. KMI på 30 og over regnes som fedme (Folkehelseinstituttet). Befolkningsdata om KMI får en ut fra sesjon 1 og hos gravide ved første svangerskapskontroll.

Overvekt og fedme er mer vanlig i Nordland enn i landet for øvrig som skiller seg signifikant fra resten av landet. Status og utviklingstrekk i Fauske er at overvekt og fedme er blant de laveste nivåene i Nordland, og en av fire 17-åringene som veier seg til sesjon 1 er overvektige eller har fedme. Tendensen i figur 6.9 tyder på at KMI i kommunen synker og nærmer seg gradvis landsgjennomsnittet.

Andel gravide med overvekt eller fedme viser et landsgjennomsnitt på en av tre, og andelen har vært stabil de siste årene. Trenden i Fauske er økende, der nær halvparten av gravide er overvektige eller har fedme. Det er også over snittet for Nordland.

Figur 64: Overvekt og fedme, selvrapportert ved sesjon 1, 17-åringer. Andel prosent. Kilde: FHI

6.9.2 Overvekt og fedme hos barn

Barn og ungdom som utvikler overvekt og fedme viser ofte tegn på dette i tidlig alder. Barn har større risiko for å utvikle overvekt dersom søsken eller foreldre har overvekt. Erfaringer viser at det er vanskelig å oppnå varig vektreduksjon når man først er blitt overvektig. Selv med betydelig innsats fra helsevesen og andre støttetjenester er det vanskelig å oppnå et godt og varige resultat. Forebygging av overvekt er derfor av stor betydning.

Helsesykepleier i helsestasjons- og skolehelsetjenesten utfører jevnlig veiing og måling av barn etter gitte tidspunkt i Nasjonale retningslinjer for veiing og måling i helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Ut over faste måletidspunkt, får også barn og ungdom oppfølging på indikasjon eller på forespørsel fra barn/ ungdom eller foreldre. I skolehelsetjenesten utføres veiing og måling rutinemessig i 1., 3. og 8. klassetrinn.

	Antall veid/ målt	Antall med overvekt (ISO- KMI>25)	Andel i % med overvekt (ISO-KMI>25)	Antall med fedme (ISO-KMI>30)	Andel i % med fedme (ISO-KMI>30)
1.klassetrinn	100	17	17	5	5
3.klassetrinn	79	12	15,2	5	6,3

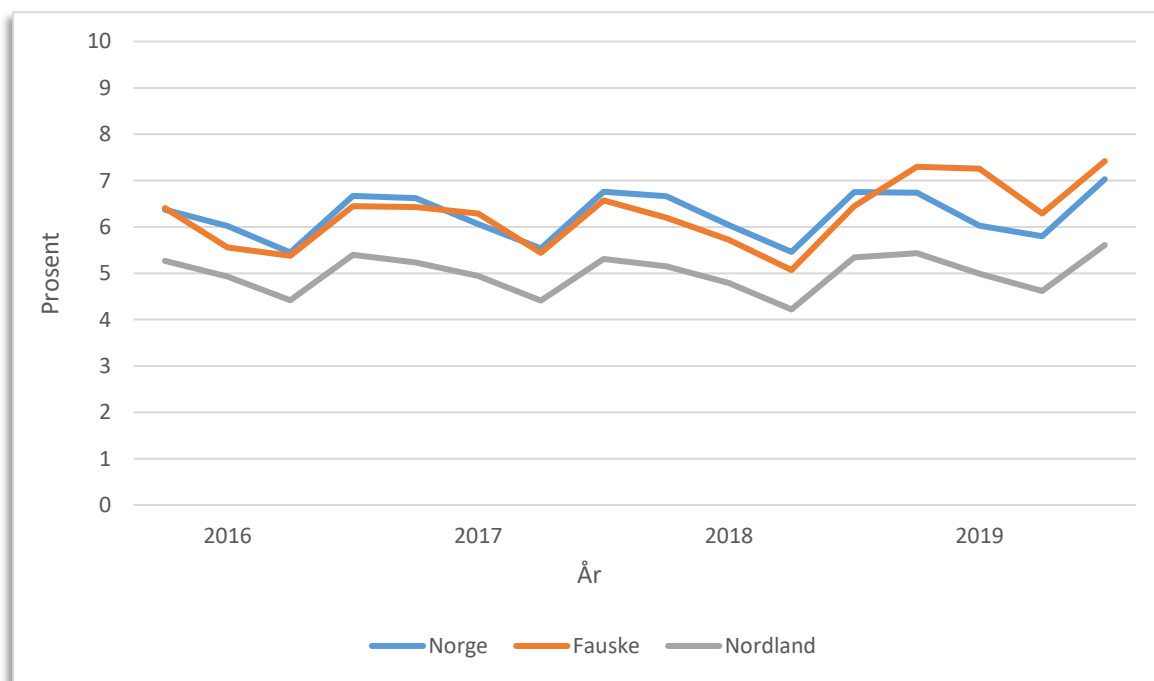
Figur 65: Tallene i tabellen er fra skoleåret 2019/2020 og viser resultat etter vekt/ lengdemåling i 1. og 3. klassetrinn.

Omlag 15 % av 3. klassingene i Fauske er overvektige og 6 % har fedme. Nasjonale beregninger fra Folkehelseinstituttet viser at 14 prosent av jentene og 11 prosent av guttene i 3. klasse er overvektige, mens 3 prosent av jentene og 2 prosent av guttene har fedme. Fauske ligger altså noe høyere enn dette. For 1. klassetrinn er tallene enda høyere. Dersom tendensen fra siste års måling er stabile, kan det indikere en økning i antall barn med overvekt og fedme i Fauske. Blant ungdom ser vi også en økende andel som har undervekt. Det større nasjonale bildet tyder på at utviklingen i overvekt og fedme hos barn har flatet noe ut.

6.10 Sykefravær

De siste ti årene har andelen som får sykmelding og uføretrygd vært stabilt høy i Norge i forhold til andre land i OECD-området. Økte helseproblemer i befolkningen kan ikke forklare dette. Mange som har symptomer og diagnoser av en type som ofte fører til sykmelding og uføretrygd, er i lønnet arbeid. Blant de som er i arbeid, finner vi dessuten både friske og syke mennesker. For den enkelte kan det være uheldig for helsa dersom man ikke lenger har et arbeid å gå til. Man mister blant annet det sosiale nettverket som man har på jobben.

Figuren under viser at Fauske er over snittet i Nordland på legemeldt sykefravær, og tall for 2019 viser at kommunen også er blant de 10 kommunene i fylket med høyest sykefravær. Sammenlignet med landet forøvrig, plasserer Fauske seg nært gjennomsnittet på fravær.

Figur 66: Legemeldt sykefravær, ikke feriekorrigert. Kilde: SSB

6.11 Oppsummering: utfordringsbilde/vurdering

Status og utviklingstrekk, mulige årsaker og konsekvenser:

Sett under ett har innbyggerne i Fauske kommune en noe dårligere helsetilstand enn landet forøvrig. Blant innbyggerne er det høyere forekomst av muskel- og skjelettplager, psykiske symptomer og lidelser, hjerte- og karsykdommer, samt KOLS og astma. I tillegg peker sykefravær og tannhelsen etter grunnskolealder seg ut som områder med økt risiko. På den positive siden er nye tilfeller av kreft og diabetes er generelt sett lavere i Fauske enn landsgjennomsnittet. En forklaring på disse resultatene kan være ulik alder- og kjønns sammensetning i kommunen sammenlignet med resten av landet.

Fedme gir over tid økt risiko for utvikling av en rekke sykdommer og plager både på kort og lang sikt. For barn og ungdom kan overvekt og fedme på kort sikt gi økt risiko for negative psykososiale konsekvenser. Økt kroppsfokus i samfunnet har betydning for barn og ungdoms selvbylde. For å kunne gjøre noe med overvekt og fedme på samfunnsnivå, er det viktig med både befolkningsrettede og individrettede tiltak. Tiltak på samfunnsnivå kan nå flere og være mer effektive enn individrettede tiltak. Barn og unge er spesielt utsatte og prisgitt omgivelsene; familien, barnehagen, skolen og nærmiljøet. Barn og ungdom tilbringer mye av sin oppvekst nettopp i barnehage, skole og skolefritidsordning. Dette er institusjoner som har en viktig rolle i å bidra til gode levevaner ved å tilrettelegge for variert fysisk aktivitet og gode kostvaner. Det som er gode tiltak for barn med overvekt er også gode forebyggende tiltak for alle barn og unge.

De ikke-smittsomme sykdommene kan i stor grad forebygges på befolkningsnivå gjennom levevaneendringer, men det kreves også strukturendringer og systemtiltak og ikke bare atferdsendringer hos enkeltindivider. Forebygging av disse sykdommene skjer i stor grad i andre sektorer enn helse- og omsorgssektoren, så som utdanning, arbeidsliv, samferdsel og miljø. Imidlertid er det i stor grad helsesektoren som merker resultatet av eventuelt manglende folkehelsearbeid og forebygging.

HOVEDFUNN

- *Datagrunnlaget for hjerte-/karsykdom per 2020 viser at Fauske kommune ligger signifikant dårligere an enn resten av landet*
- *I forhold til KOLS og astma ligger Fauske noe høyere i forhold til resten av fylket og landet*
- *Fauske ligger signifikant dårligere an her enn landet som helhet når det kommer til muskel- og skjelettplager*
- *Bruken av midler ved psykiske lidelser, inkludert ADHD- midler, utmerker seg i negativ retning*
- *Fauske ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet når det kommer til psykiske symptomer/lidelser for aldersgruppen 15-29 år*
- *Fauske er over snittet i Nordland på legemeldt sykefravær, og blant de 10 kommunene i fylket med høyest sykefravær*

KAPITTEL 7: AVSLUTNING – KONKLUSJON

7 Avslutning: utfordringer og muligheter

I dette kapitlet settes fokus på utfordringer og styrker/muligheter basert på oversikten som nå er fremskaffet.

Ifølge KS' stordataanalyse av samfunnstrender (2018 - 2023) er det særlig fire trendklynger som vil vokse betydelig de neste fem år:

- Polarisering og elitemotstand
- Urbanisering og teknologisk skifte
- Klimaendringer og press mot naturen
- Svekkelse av statene og sterkere konflikt

Større ulikhet, urbanisering og innvandring vil være viktige drivere bak politisk polarisering. Klimaendringer vil sette rammer for politikk og økonomisk aktivitet; biologisk mangfold, matvaresikkerhet og bærekraftige økosystemer vil få særlig oppmerksomhet.

Sammen med skatt, helse, klima og skole forventes sysselsetting og næringsutvikling å bli viktigere i kommunalpolitiske debatter. Forventninger om at folk flest skal inkluderes kommer til å øke, ikke bare i form av brukermedvirkning, men også i samskapende prosesser.

Det vil bli mange og høye forventninger til kommunens rolle, særlig innen næringsutvikling, inkludering, omsorgstjenester og stedsutvikling. Forventninger til kommunens innsats for næringsutvikling henger blant annet sammen med uro for jobbknapphet og behov for investeringer i verdiskaping. Inkludering omfatter både integrering og samfunnets behov for at folk skal være en del av fellesskapet, og ikke i utenforskap.

Det kan være krevende å delta i komplekse beslutninger. For å tilrettelegge for brede demokratiske prosesser hvor innbyggerne involverer seg kan administrasjonen aktivt kommunisere faglige vurderinger til innbyggerne. Samskaping handler blant annet om å identifisere problemet sammen med den/de det gjelder, for så å velge eller designe en løsning og produsere den sammen, i et vedvarende løp. Dette forutsetter vilje og evne til å innta nye roller, og at det åpnes for en ny type maktfordeling enn vi tidligere har vært vant til.

Frivillig sektor er en viktig aktør i arbeidet med å skape forståelse og utvikle kunnskap som bidrar til å fremme demokrati, medvirkning og samskaping. Arbeid/deltagelse i frivillig sektor er en kanal for engasjement, innflytelse og samfunnsdeltagelse og skaper grunnlag for samhold og fellesskap. Lokaldemokratiet bygger på tillit mellom politikere og befolkningen.

Kapittel 1 Befolkning

UTFORDRINGER	STYRKER/MULIGHETER
<ul style="list-style-type: none"> • Om femten år blir det flere eldre enn barn og unge i Norge. Det betyr at forsørgerbyrden for eldre (65 år eller mer) blir større enn forsørgerbyrden for barn og unge (0-19 år). • Befolkningssammensetningen vil virke sterkt inn på hvordan boligmarkedet utvikler seg. Flere eldre kan føre til press på leilighetsutbygging og nedgang i behovet for eneboliger. • Befolkningssammensetningen legger press på dimensjonering av tjenester. Riktig antall barnehageplasser, skoleplasser og helse og omsorgstjenester er viktige elementer. • SSBs befolkningsframskrivninger samsvarer i liten grad med mål om økt befolkningsvekst. 	<ul style="list-style-type: none"> • At folk blir eldre er en ønsket utvikling, og et resultat av vellykket velferdspolitik over mange år. Seniorraften må være en del av løsningen i framtidens lokalsamfunn. • Nye teknologiske løsninger kan bidra til at flere eldre kan klare seg lenger i eget hjem. • Nærheten til Bodø kan ha i seg betydelige fordeler for Fauske-samfunnet. • Offentlig, privat og frivillig sektor har potensielt god tilgang på kompetanse og menneskelige ressurser

Kapittel 2 Oppvekst og levekår

UTFORDRINGER	STYRKER/MULIGHETER
<ul style="list-style-type: none"> • Økende sosial ulikhet • Økende andel unge med psykiske symptomer og lidelser • Unge opplever lokalmiljøet lite attraktivt • Økende grad av overvekt og fedme med påfølgende risiko for sykdom 	<ul style="list-style-type: none"> • Godt fokus på mestring og livskvalitet • Videreutvikling av helhetlige tjenester • Gjennomgående og systematisk vurdering av helsemessige konsekvenser i beslutninger • Helhetlig regional planlegging som fremmer bærekraftig lokal samfunnsutvikling • Gode miljø med sunne, tilgjengelige og naturgitte rammer for aktivitet

Kapittel 3 Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø

UTFORDRINGER	STYRKER/MULIGHETER
<ul style="list-style-type: none"> • Tungtrafikk i sentrum • Ungdom er lite fornøyd med lokalmiljøet • Få friluftsområder tilrettelagt for personer med funksjonsnedsettelse • Opplevd ensomhet • Graden av trivsel i nærmiljøet er lavere blant både ungdommer og de voksne innbyggerne enn blant den øvrige befolkningen i Nordland • Noe lav valgdeltakelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Godt drikkevann og god drikkevannsforsyning • Ny E6-prosjektet • Økt fokus på helhetlig samfunnsutvikling • Gode nærmiljøanlegg • Økt foreldrestøtte-satsing • Samlokalisering av støttetjenester • Opplevelse av sosial støtte er god blant innbyggere 18+

Kapittel 4 Skader og ulykker

UTFORDRINGER	STYRKER/MULIGHETER
<ul style="list-style-type: none"> • Økende antall hoftebrudd • Stor andel av tungtransport i tett befolkede områder utgjør høy risiko for alvorlige ulykker 	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalifisering som trafikksikker kommune • Fokus på aldersvennlige lokalsamfunn • Bruke by- og stedsutvikling som virkemiddel for å forebygge skade samt fremme helse • Styrke sentrum som utviklingsområde og arena for innbyggere i alle aldersgrupper.

Kapittel 5 Helserelatert atferd

UTFORDRINGER	STYRKER/MULIGHETER
<ul style="list-style-type: none"> • Ungdommens opplevelse av egen helse • Bare en av tre videregåendelever spiser frukt og grønt hver dag, og en god del får sjelden i seg slike matvarer. • Bruken av alkohol øker kraftig i løpet av videregående • Ungdommens bruk av andre rusmidler skiller seg ikke ut fra fylkes-/landsgjennomsnitt 	<ul style="list-style-type: none"> • Gode aktivitetsmuligheter • Aktive ungdommer • Helsefremmende barnehager og skoler • Tverrfaglig samarbeid • Matpakke-kultur • Barnehagene har god kunnskap om kosthold og helsefremming • Eldrerådet, rådet for funksjonshemmede og ungdomsråd kan bidra til å løfte fram aktuelle problemstillinger på vegne av sine målgrupper

Kapittel 6 Helsetilstand

UTFORDRINGER	STYRKER/MULIGHETER
<ul style="list-style-type: none"> • Datagrunnlaget viser at Fauske ligger signifikant dårligere an enn resten av landet når det kommer til <ul style="list-style-type: none"> ○ for hjerte-/karsykdom ○ muskel- og skjelettplager ○ psykiske symptomer/lidelser for aldersgruppen 15-29 år • I forhold til KOLS og astma ligger Fauske noe høyere i forhold til resten av fylket og landet • Bruken av midler ved psykiske lidelser, inkludert ADHD- midler, utmerker seg i negativ retning • Fauske er over snittet i Nordland på legemeldt sykefravær, og blant de 10 kommunene i fylket med høyest sykefravær 	<ul style="list-style-type: none"> • Innbyggernes opplevelse av sosial støtte • Innbyggere føler seg trygge • Eldre som aktive innbyggere og samfunnsressurs • Naturtilgang • Gode og tilgjengelige nærmiljøanlegg • Helhetlig planlegging som fremmer lokal samfunnsutvikling

Konklusjon

Gjennom dagens lovverk er kommunen pålagt å ta et større ansvar for folkehelsa med utgangspunkt i det lokale oversiktsdokumentet. Oversikten skal hjelpe oss å identifisere folkehelseutfordringer og ressurser, og bidra til at vi som kommune ivaretar våre oppgaver etter folkehelseloven.

Vi har pr i dag forholdsvis god oversikt over mange deler av Fauske-samfunnet. Samtidig har arbeidet med oversiktsdokumentet avdekket en del områder hvor vi har lite eksakt kunnskap om lokale påvirknings- og årsaksforhold. Dette tilsier at vi må fortsette å følge med på indikatorer og utvalgte data om helsetilstanden og påvirkningsfaktorer over tid (= holde løpende oversikt).

God dokumentasjon er et godt utgangspunkt for en offensiv og framtidsrettet politikk med treffsikre tiltak. Å følge med på indikatorer og utvalgte data om helsetilstanden og påvirkningsfaktorer over tid, gir en god pekepinn på om vi lykkes i arbeidet med å bedre folkehelsa og å utjevne de sosiale helseforskjellene.

Viktige grep for oss som kommune blir

- a) å få alle deler av organisasjonen til å ta et forebyggende og helsefremmende ansvar. Dette fordrer en helhetlig politikk der alle grener av organisasjonen direkte eller indirekte tar del i det systematiske folkehelsearbeidet.
- b) å jobbe mer aktivt med å redusere sosiale ulikheter i befolkningen.
- c) å mobilisere (det øvrige) samfunnet til å ta et ansvar for å skape gode nærmiljøer, der mennesker tar ansvar for hverandre og sikrer fellesskap og livskvalitet for flest mulig.

Det løpende oversiktsarbeidet vil pågå gjennom hele året. For å sikre et oppdatert kunnskapsgrunnlag vil oversiktsdokumentet oppdateres årlig. Den nyeste versjonen vil gjøres tilgjengelig i Risk og på kommunens hjemmeside.

Dette dokumentet er versjon 1/1 (Ferdigstilt 19. august 2020)

VEDLEGG

Eksempel på undertema:

Kode A	a) Befolkningssammensetning Undertema	Kilde
1A	Folketallet som helhet, aldersgruppering, kjønnsfordeling. Erfaringstall de senere år samt prognose framover.	<ul style="list-style-type: none"> • Folkehelseinstituttet • SSB • NAV • Fylkeskommunens egen informasjon og statistikk • Kommunens egen informasjon og statistikk
2A	Er det spesiell vekst eller reduksjon innen enkelte aldersgrupper? Erfaringstall de senere år samt prognose framover.	
3A	Årlige fødselsrater.	
4A	Antall enpersonshusholdninger.	
5A	Etnisk sammensetning og utviklingen av denne.	
6A	Netto inn-/utflytting, om mulig flytting internt i kommunen/ fylket.	
7A	Har kommunen/fylkeskommunen en betydelig samisk befolkningsgruppe?	

Kode B	b) Oppvekst- og levekårsforhold Undertema	Kilde
1B	Andel med lavinntekt	<ul style="list-style-type: none"> • Folkehelseinstituttet • SSB • Arbeidstilsynet • Bedriftshelsetjenesten/ STAMI • Verneombud • Fagorganisasjoner • NAV • Husbanken • Andre relevante departement/direktorat • Elevundersøkelsen (skoleporten.no) • Fylkeskommunens egen informasjon og statistikk • Kommunens egen informasjon og statistikk • Lokale/regionale kartlegginger
2B	Inntektsfordeling (målt gjennom Gini-koeffisient),	
3B	Tilgjengelighet til boliger (for ulike grupper)	
4B	Andel med boligsosiale ordninger	
5B	Boligstandard, inkl. spesielle fordelingsmønstre by – land, blandet – ensartet osv.	
6B	Antall i arbeid og antall uføre i forhold til folketallet	
7B	Sykefravær, trend de siste år.	
8B	Antall arbeidsledige, andel under 30 år.	
9B	Er det over- eller underskudd på arbeidsplasser?	
10B	Andel pendlere ut eller inn av kommunen/fylket.	
11B	Er det variasjon mellom ulike næringer? Hva er forholdet mellom offentlig og privat virksomhet? ›	
12B	Er det åpenbare arbeidsmiljøproblemer? Eksempler på arbeidsplasser med godt arbeidsmiljø, evt. spesielt samfunnsengasjement	
13B	Skolestrukturen (antall, geografisk spredning), elevtall.	
14B	Hva er trekk ved læringsmiljø og elevprestasjoner?	
15B	Hvor mange elever fullfører videregående skole?	
16B	Barnehagedekning og barnehagemiljø.	

Kode C	c) Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø Undertema	Kilde
1C	Omfang av smittsomme sykdommer.	<ul style="list-style-type: none"> • Folkehelseinstituttet • SSB • Arbeidstilsynet • Bedriftshelsetjenesten/ • STAMI • Verneombud • Fagorganisasjoner • NAV • Husbanken • Andre relevante departement/direktorat • Elevundersøkelsen (skoleporten.no) • Fylkeskommunens egen informasjon og statistikk • Kommunens egen informasjon og statistikk • Lokale/regionale kartlegginger
2C	Drikkevannskvalitet.	
3C	Forekomst av radon.	
4C	Risiko for legionella og/eller annen biologisk forurensning.	
5C	Omfang av områder utsatt for støy.	
6C	Omfang av områder utsatt av luftforurensning.	
7C	Omfang av områder utsatt for annen forurensning.	
8C	Inneklima i skoler, barnehager og offentlige bygg.	
9C	I hvilken grad er skoleveger trygge?	
10C	I hvilken grad har kommunen/fylket gang- og sykkelveger, turstier osv.?	
11C	Hva er omfanget av områder for rekreasjon og friluftsliv, og hva er tilgjengeligheten til slike?	
12C	Tilbud og tilgjengelighet til kollektivtransport.	
13C	Omfang av grøntarealer, og hvilken beplantning har disse med tanke på allergieksposering m.m.	
14C	Antall frivillige organisasjoner, medlemsforhold og rekruttering.	
15C	Omfang av sosiale risikomiljøer som rusmiljøer og kriminalitet.	
16C	Valgdeltakelse.	
17C	Omfang av kulturtilbud.	
18C	Omfang av sosiale møteplasser, lekeplasser osv.	
19C	Sosiale nettverk.	
20C	Sosial støtte.	
21C	Opplevelse av tilhørighet.	

Kode D	d) Skader og ulykker Undertema	Kilde
1D	Antall personskader behandlet i sykehus	<ul style="list-style-type: none"> • Folkehelseinstituttet • SSB • Arbeidstilsynet/STAMI • Lokale legevakter og legekontor • Omsorgstjenester • Spesialisthelsetjenesten • Bedriftsleger • Tannleger • Statens vegvesen • Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap • Andre relevante departement/direktorat • Fylkeskommunens egen informasjon og statistikk • Kommunens egen informasjon og statistikk • Lokale/regionale kartlegginger
2D	Antall hoftebrudd behandlet i sykehus	
3D	Spesielle ulykkespunkter, eller strekninger	
4D	Spesielt utsatte skoleveger	
5D	Skadeforekomst i skoler og barnehager, evt. også tannskader	
6D	Antall drukningsulykker	
7D	Omfang av arbeidsulykker	
8D	Omfang av hjemmeulykker	
9D	Antall omkomne i brann	
10D	Antall fallulykker i sykehjem	

Kode E	e) Helserelatert atferd Undertema	Kilde
1E	Deltakelse i organisert og uorganisert fysisk aktivitet.	<ul style="list-style-type: none"> • Folkehelseinstituttet • SSB • Helsedirektoratet • SIRUS • Fylkeskommunens egen informasjon og statistikk • Kommunens egen informasjon og statistikk - helsestasjon - skole - barnehager - rus/psykisk - næring - annet • Organisasjoner • Lokale/regionale kartlegginger
2E	Andel voksne og barn som er fysisk aktive minimum 30/60 min. pr. dag.	
3E	Omfang av fysisk aktivitet i skolen.	
4E	Tilgang til områder for aktivitet.	
5E	Omfang av elever som går eller sykler til skolen.	
6E	Dagligrøyking (unge/voksne/gravide).	
7E	Antall skjenkesteder, serverings- og åpningstider for alkoholsalg.	
8E	Alkoholkonsum, tobakksbruk og annen rusmiddelbruk (f.eks. blant elever i ungdomsskole og videregående skole).	
9E	Trender omkring ungdommens seksualatferd, f.eks. bruk av kondom.	
10E	Mat og måltider i barnehager.	
11E	Tilgang på frukt og grønt i skolen	
12E	Måltider på skolefritidsordninger/aktivitetsskoler og tilbud i skolekantiner.	
13E	›Annen risikoatferd/helsefremmende atferd.	

Kode F	f) Helsetilstand Undertema	Kilde
1F	Forekomst av forebyggbare sykdommer («folkesykdommer»).	<ul style="list-style-type: none"> • Folkehelseinstituttet • SSB
2F	Bekymringsfullt nivå av visse sykdommer, eller negativ utviklingstrend selv om kommunen/fylket for tiden ligger på nivå med, eller bedre an enn landet for øvrig.	<ul style="list-style-type: none"> • HelseDirektoratet • SIRUS • Folkehelseinstituttet
3F	Har befolkningen et høyt mestringsnivå, eventuelt målt indirekte gjennom sosial deltakelse som organisasjonstilhørighet, valgdeltakelse o.l.	<ul style="list-style-type: none"> • HelseDirektoratet • NAV
4F	Finnes data om trivsel eller selvopplevd helse?	<ul style="list-style-type: none"> • Fylkeskommunens egen informasjon og statistikk • Kommunens egen informasjon og statistikk • Lokale undersøkelser/brugerundersøkelser

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/11619	
	Arkiv sakID.: 20/1742	Saksbehandler: Torill Mørkhagen
Sak nr.		Dato
005/20	Partssammensatt utvalg	23.09.2020
085/20	Formannskap	23.09.2020
	Kommunestyre	

Ny samarbeidsavtale med vedtekter for RKK Salten kommunalt oppgavefelleskap

Rådmannens forslag til innstilling:

Fauske kommunestyre godkjenner vedlagte forslag til nye vedtekter og samarbeidsavtale for RKK Salten oppgavefelleskap.

Vedlegg:

14.08.2020	Gjeldende samarbeidsavtale for RKK Salten	1449510
14.08.2020	2019- Årsmelding RKK	1449511
14.08.2020	Forslag samarbeidsavtale 2020	1449512

Bakgrunn:

Regionalt kontor for kompetanseutvikling, RKK Salten, er en samarbeidsform mellom Saltenkommunene hvor kompetanseheving og utviklingsarbeid rettet mot de ansatte i kommunene er formålet. I henhold til ny kommunelov skal § 27 samarbeidsformen videreføres, men i endret form innen en fireårs- periode. Den nye organisasjonsformen kalles «Kommunalt oppgavefelleskap» og er regulert i kommunelovens kap. 19. Endringen fra tidligere § 27 selskap til Kommunalt oppgavefelleskap krever nye vedtekter som må vedtas av det enkelte kommunestyret i oppgavefelleskapet. Samtidig ønsker man å ta med to nye kommuner, Rødøy og Hamarøy, i oppgavefelleskapet.

Vurdering:

I henhold til ny kommunelov er Kommunalt oppgavefelleskap, jf. § 19, det som skal overta for den tidligere § 27 organiseringen i gammel kommunelov. For RKK-samarbeidet er oppgaven kompetanseheving av kommunalt ansatte, en driftsorientert oppgave som etter ny kommunelov ligger under rådmannen. For å løse oppgaven, samtidig som lovkrav innfris, er det hensiktsmessig at organisering gjøres enklest mulig og ut fra allerede vedtatte eierstrategier for regionen.

Oppgavefelleskapet RKK Salten løser en oppgave og tilbyr en tjeneste rettet mot kompetanseheving av de ansatte i kommunene. Dette er en oppgave rådmannen i den enkelte kommune er ansvarlig for jamfør kommuneloven § 13-1. Rådmannen er ansvarlig for at personer med rett kompetanse blir ansatt og at de ansattes kompetanse blir vedlikeholdt og utviklet.

Det er med andre ord ikke lenger en politisk oppgave.

Det ville derfor være naturlig at rådmennene i de deltakende kommunene også hadde ansvaret for å styre dette oppgavefelleskapet, slik det har vært i samarbeidet som Salten kommunene har hatt i

nærmere 30 år. Imidlertid er det regler i kommuneloven om folkevalgte og hvem som kan være folkevalgt. I henhold til § 7-3 pkt b er kommunedirektøren (rådmannen) ikke valgbar til representantskapet i et oppgavefelleskap. Følgelig vil dagens ordning i § 27 selskapet ikke kunne videreføres.

For løse dette har rådmennene i de deltakende kommunene på sitt møte i september 2019 drøftet dette og kommet til at man ville foreslå en organisering tilsvarende den man finner i Salten regionråd. Det betyr at ordførerne i de deltagende kommunene utgjør representantskapet, som er det høyeste organet i oppgavefelleskapet og at representantskapet velger et arbeidsutvalg (tidligere het dette styret i RKK) bestående av ansatte i kommunene, hvorav minst tre rådmenn, til å forestå den daglige styringen av oppgavefelleskapet. Dette vil oppfylle lovens krav til hvem som kan velges og samtidig gi rådmennene muligheten for å oppfylle sitt ansvar for de ansattes kompetanseutvikling.

Rådmennene mener at ordførerne kan utøve sin myndighet som representantskap i RKK Salten når de allikevel møtes i regionrådet 4 ganger per år. Rådmennene mener at dette vil bidra til å redusere belastningen for ordførerne, samtidig som de har 4 møtepunkter per år der oppgavefelleskapet kan tas opp til drøfting/beslutning. All saksbehandling for representantskapet vil bli utført av daglig leder i RKK Salten og behandlet i arbeidsutvalget før det legges frem for representantskapet, på samme måte som vi kjenner fra Salten regionråd.

Ordførerne må som et minimum gjennomføre et møte per år der de behandler og godkjenner årsmelding, regnskap for siste driftsår, langsiktige planer, årsplaner og budsjettamme for virksomheten de påfølgende 4 år.

Rødøy og Hamarøy kommuner ønsker også å bli med i dette samarbeidet. De er allerede i Salten regionråd, men har tidligere vært knyttet til andre regionale kompetansekontorer.

Jamfør kommunelovens § 19-4 skal det inngås skriftlig samarbeidsavtale mellom alle deltakerne i oppgavefelleskapet. Ved å endre samarbeidsavtalen kan disse to kommunene bli med i samarbeidet. Gyldig samarbeidsavtale forutsetter et likelydende vedtak i alle deltakerkommunene.

Samarbeidsavtalen er utviklet av styret i RKK Salten, behandlet av rådmennene og gjennomgått av juridisk rådgiver advokat Thomas Bentson. Samarbeidsavtalen er vedlagt denne saken

Konklusjon:

Selskapets navn foreslås til *Regionalt kompetansekontor i Salten, kommunalt oppgavefelleskap*, heretter kalt RKK Salten kommunalt oppgavefelleskap.

Videre foreslås det at selskapet organiseres ved et overordnet organ, representantskapet i henhold til kommunelovens § 19-3. Representantskapet er bestående av de til enhver tid valgte ordførere fra de deltakende kommuner, som møtes en gang per år, basert på signalene i eierstrategiene til Regionrådet. Dette innfrir krav om overordnet politisk styring.

Representantskapet velger så et underordnet organ, selskapets arbeidsutvalg som skal støtte og sikre den daglige ledelse av selskapet. Arbeidsutvalget rapporterer til representantskapet. For å ivareta rådmannens ansvar for ansattes kompetanseutvikling foreslås det at arbeidsutvalgets medlemmer består av minst 3 rådmenn.

Jamfør kommunelovens § 19-4 skal det inngås skriftlig samarbeidsavtale mellom alle deltakerne i oppgavefelleskapet.

Geir Mikkelsen
rådmann

SAMARBEIDSAVTALE FOR RKK SALTEN

Samarbeidsavtale mellom Beiarn, Fauske, Gildeskål, Meløy, Saltdal, Steigen og Sørfold kommuner om regionalt kontor for kompetanseutvikling, RKK Salten.

§ 1 Navn.

1. RKK Salten er en interkommunal virksomhet som er opprettet med hjemmel i kommunelovens § 27.

§ 2 Deltakere.

1. Beiarn kommune, Fauske kommune, Gildeskål kommune, Meløy kommune, Saltdal kommune, Steigen kommune, Sørfold kommune. Med samtykke fra alle deltakere kan andre kommuner optas i RKK Salten.

§ 3 Hovedkontor.

1. RKK Salten har kontor i Fauske kommune.

§ 4 Formål og ansvarsområde.

1. RKK's hovedoppgave er å samordne kompetanseutvikling og stimulere til utviklingsarbeid der dette er hensiktsmessig i forhold til kvalitet, omfang og/ eller økonomi.
2. I arbeidet med kompetanseutvikling skal RKK være et bindeledd mellom de enkelte kommuner, Fylkesmannen i Nordland, Nordland fylkeskommune, høgskoler og andre samarbeidsparter når det gjelder etter- og videreutdanning og utviklingsarbeid.
3. Samarbeidet skal legge til grunn deltakelse fra likeverdige parter og det skal være et supplement og en støtte til kommunens egen virksomhet.

§ 5 Innskudd og eierandel.

1. RKK Salten eier registrert inventar/ utstyr.

§ 6 Økonomi – fordeling av utgifter.

1. De samlede driftsutgifter fordeles mellom kommunene etter følgende prinsipp: Beiarn, Fauske, Gildeskål, Meløy, Saltdal, Steigen og Sørfold kommuner fordeler utgiftene etter innbyggertall etter følgende prosentvise fordeling:

Beiarn kommune:	4 %
Fauske kommune:	33 %
Gildeskål kommune:	7 %
Meløy kommune:	23 %
Saltdal kommune:	16 %
Steigen kommune:	9 %
Sørfold kommune:	7 %

2. Kommunene betaler sine andeler av driftsutgiftene med en halvpart 1. april og den andre halvparten 1. oktober hvert år.
3. Fordelingsnøkkelen justeres hvert fjerde år.
4. RKK Salten har ikke anledning til å ta opp lån eller forplikte kommunene ut over de budsjettammer som bevilges til driften.
5. Kommunene er ansvarlige for RKK Salten's forpliktelser i forhold til den prosentvise utgiftsdekningen den enkelte kommune har påtatt seg i h.h.t. § 6.

§ 7 Styret.

1. Styret er RKK Salten's høyeste myndighet.
2. Styret består av en representant fra hver av kommunene med personlig vararepresentant, alle oppnevnt av vedkommende rådmann.
3. Fylkesmannen deltar med en representant med møte- og talerett.
4. Arbeidstakerorganisasjonene deltar med to representanter.
5. Styret har ansvar for at RKK Salten's formål oppfylles etter lov, forskrifter, denne samarbeidsavtalen, og innenfor de økonomiske rammer som kommunene bevilger.
6. Styret behandler godkjenning av årsmelding, regnskap for siste driftsår, langsiktige planer, virksomhetsplaner og budsjettamme for virksomheten de påfølgende 4 år. Det forutsettes at

kommunene innarbeider dette i påfølgende årsbudsjett og økonomiplan. Forslaget skal ikke gå ut over budsjetttrammene som ligger i den fireårige rammeplanen, med mindre samtlige kommuner samtykker.

7. Styret oppretter og nedlegger stillinger innenfor gitt budsjettramme og eventuelle prosjektmidler/tilskudd. Styret tilsetter daglig leder og øvrige stillinger ved RKK Salten i henhold til bemanningsplan, og har ansvar for lokale lønnsforhandlinger, og ser til at gjeldende tariff- og avtaleverk blir fulgt.
8. Styret vedtar delegasjon av myndighet til daglig leder.
9. Styret i RKK Salten er arbeidsgiver i forhold til arbeidsavtalen med de ansatte, og i forhold til arbeidsrettslig lovgivning.
10. Styret velger leder for to år.
11. Daglig leder skal utarbeide forslag til virksomhetsplan, og har ansvar for at pålagte oppgaver utføres i henhold til lov, forskrifter og avtaler.

§ 8 Styrets møter.

1. Møtene ledes av styrets leder. Styret er vedtaksført når minst halvparten av styremedlemmene er tilstede, og fattet vedtak med simpelt flertall. Ved votering i styret skal hver stemme telle likt. Ved stemmelikhet teller leders stemme dobbelt.
2. Styrets leder sørger for at det blir ført protokoll fra styremøtene.
3. Styret har instruksjonsmyndighet overfor daglig leder.
4. Eierne dekker selv sine egne representanters utgifter i forbindelse med styremøtene.

§ 9 Daglig leder.

1. Styret er daglig leders nærmeste overordnede.
2. Daglig leder administrerer virksomheten og har ansvaret for at enhver arbeidsoppgave utføres i overensstemmelse med gjeldende bestemmelser og i henhold til de vedtak som er fattet av styret.
3. Daglig leder rapporterer til styret og er styrets sekretær og saksbehandler.
4. Daglig leder er de øvrige ansattes nærmeste overordnede, og utøver det daglige arbeidsgiveransvar innenfor delegerede fullmakter.
5. Daglig leder gis anvisningsmyndighet. Regninger som gjelder daglig leder skal anvises av den som styret utpeker.

§ 10 Regnskap og revisjon.

1. Regnskapet for RKK Salten føres av Fauske kommune.
2. Salten kommunerevisjon fungerer som revisor for RKK Salten.

§ 11 Endringer og oppsigelse av avtalen.

1. Avtalen kan endres dersom samtlige kommuner gjør likelydende vedtak etter forslag fra styret eller en av kommunene. Dersom det ikke er enighet mellom samarbeidspartnere om endringer, skal det umiddelbart startes forhandlinger om ny samarbeidsavtale som først kan iverksettes når det er enighet.
2. En kommune kan ensidig si opp samarbeidsavtalen ved å sende skriftlig oppsigelse til styret med 1 års oppsigelsestid, regnet fra 31.12. det året avtalen sies opp. Dersom samtlige kommuner er enige, kan det eventuelt avtales kortere oppsigelsestid.
3. Hefter for økonomiske forpliktelse skal fordeles mellom kommunene ut fra bestemmelsene om generell utgiftsfordeling i § 6.

Årsmelding 2019

Innovasjon og utvikling
Kompetanse
Rekruttering

Beiarn – Fauske- Gildeskål – Meløy – Saltdal – Steigen - Sørfold

Regionalt kontor for kompetanseutvikling
RKK SALTEN
BOKS 394, 8201 FAUSKE
TLF. 756 04 544, post@rkksalten.no

Årsmeldingens 3 hoveddeler

Hensikt

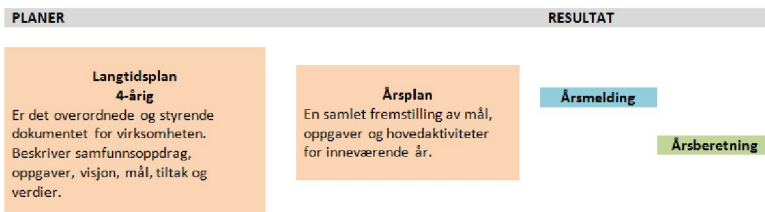
Hensikten med årsmeldingen er å:

- Synliggjøre hvordan RKK Salten arbeider med fokus på drift og arbeidsmiljø.
- Gi en oversikt over virksomhetens arbeid og utvikling.

Dette skal bidra til:

- God kommunikasjon mellom RKK Salten og eierne.

Årsmeldingen har 3 hoveddeler

1.	Drift og arbeidsmiljø	Side	2
2.	Virksomhetens utvikling og resultat	Side	3
3.	Virksomhetens arbeidsområder	Side	4
4.	Fokusområder	Side	5

Innledning

- Årsmeldingen er utarbeidet med bakgrunn i samarbeidsavtalen for RKK Salten, § 7.6. og omfatter de viktigste, felles interkommunale tiltak med en resultatbeskrivelse og vurdering.
- Årsmeldingen sendes alle eierkommunene i RKK Salten (Beiarn, Fauske, Gildeskål, Meløy, Saltdal, Steigen og Sørfold) ved medlemmene i RKK Saltens styre. Den sendes også til de viktigste samarbeidspartnerne.
- Årsberetningen behandles som egen sak i styret våren 2020 etter at dette er revisjonsgodkjent. Her beskrives derfor kun hovedtallene.

1. Drift og arbeidsmiljø

- RKK Salten skal være en pådriver for å videreutvikle og bistå det interkommunale samarbeidet.
- RKK Salten skal bistå til at kommunene har ansatte med tilstrekkelig kompetanse til å utvikle gode, effektive tjenester, samhandling og verdiskaping.
- RKK Salten skal jobbe for å bli oppfattet som profesjonell, utviklingsorientert og pålitelig.

Resultatbeskrivelse

RKK-styret

- Styret er RKK Saltens øverste myndighet (§ 7.1) og er arbeidsgiver for de ansatte.
- Styret har hatt 6 møter, hvor 3 har vært avviklet som e-postmøter. Styret har behandlet 25 saker.

Navn	Styret	Representerer
Ingrid Alterskjær	leder	Fauske
Dag Robertsen	nestleder	Steigen
Helge Akerhaugen	medlem	Gildeskål
Lisbeth Movik	medlem	Beiarn
Lisbeth Bernhardsen	medlem	Sørfold
Adelheid B. Kristensen	medlem	Meløy
Elfrid Boine	medlem	Saltdal
Sissel Osnes	medlem	Fagforbundet
Tor Eggesvik	medlem	Utdanningsforbundet

RKK-kontoret

- RKK Salten holder til i Storgata 52 på Fauske og hadde 4 ansatte i hel stilling.
- Det er Fauske kommune som fører regnskap og revisjon utføres av Salten kommunerevisjon.

Arbeidsmiljø og likestilling

- Arbeidsmiljø: Det legges vekt på å ha et godt arbeidsmiljø. Det er ikke sykefravær ved kontoret. Det er lagt vekt på likebehandling. Lønns- og personalpolitiske forhold reguleres av Hovedtariffavtalen og Hovedavtalen for KS-området.
- Likestilling: I 2019 var det 4 kvinner fast ansatte, derav ingen menn ved kontoret. Styret består av 6 kvinner og 3 menn. 7 styremedlemmer utpekes av rådmennene fra deltakerkommunene, 2 medlemmer velges av fagforeningene.

Navn	Funksjon
Sharon Karlsen	Daglig leder
Hege B. Sollund	Kontormedarbeider
Monica Sundsfjord	Fagstilling
Linn N. Godtfredsen	Fagstilling

Arbeidsgiverpolitikk

- Arbeidsgiverpolitikken hviler på de verdier eierne selv har lagt til grunn.

Etikk

- RKK Salten har en bedriftskultur som skal kunne varsle om kritikkverdige forhold. Det er eiernes etiske normer og etiske problemstillinger som legges til grunn for arbeidet.
- RKK Saltens verdier ligger som basis for atferd og arbeidsutførelse.

Korrupsjon

- RKK Salten har nulltoleranse for korrupsjon.

Miljø

- RKK Saltens påvirkning på miljøet er begrenset. Egne systemer og interne rutiner er derfor ikke omfattende.

Kompetanse, samhandling og samarbeid med andre

- De ansatte har en komplementær fag-, veilednings- og utviklingskompetanse.
- RKK Salten etterstreber åpne, kollektive prosesser med likeverdighet i samarbeidet.

Vurdering:

1. *Styret:* RKK Salten har et styre som gir tillit til RKK-kontoret gjennom retning og rammer, noe som fører til et utviklende handlingsrom.
2. *Drift:* RKK Salten er tilfredsstillende bemannet ut fra nåværende oppgaver og har en grei driftsøkonomi. Kontorlokalene er tilfredsstillende. Arbeidsmiljøet er svært godt.
3. *Kompetanse, samhandling og samarbeid med andre:* Samarbeidet mellom RKK Salten og eksterne aktører fungerer svært tilfredsstillende og det oppfattes som at RKK Salten har et godt omdømme, er pådriver for innovasjon og utvikling og tydeliggjør resultatoppnåelse og ansvar.

2. Virksomhetens utvikling og resultat

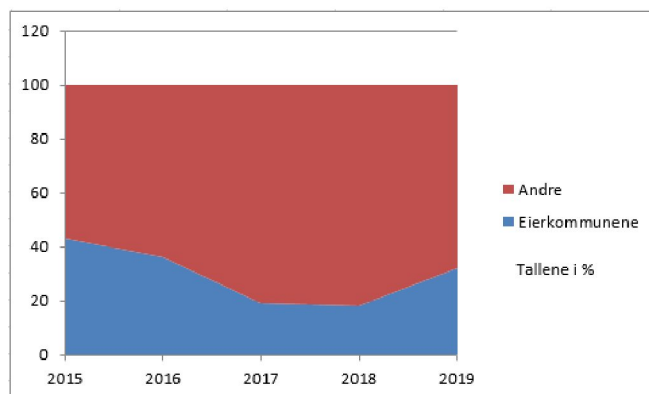
Hovedtall i forhold til oppgaver og økonomi

- Årsregnskapet behandles som egen sak i styret våren 2020 etter at dette er revisjonsgodkjent. Her beskrives derfor kun hovedtallene.

Utviklingstrekk, sentrale styringssignaler, rammebetingelser

Utviklingstrekk:

- Forholdet mellom eksterne kompetansemidler og kommunenes totale innbetalinger til RKK Salten viser fremdeles hovedvekt av ekstern finansiering. Dette blant annet fordi RKK tilrettelegger for større interkommunalt samarbeid mellom flere kommuner. Jo flere som samarbeider, desto større blir tilskuddene fra staten og desto mer aktivitet kan gjennomføres.
- Eksterne midler er knyttet til sentrale satsingsområder.
- Alle eksterne midler er søknadsbaserte og bygger på samarbeid/ samhandling mellom kommunene.
- Generell aktivitet varierer fra «konferansepreg» til arbeid i fagnettverk/ mindre grupper samt prosessarbeid og veiledning.
- Gjennomførte utdanninger/aktiviteter bestilt/ finansiert gjennom RKK Salten viser en økning siste år. Dette kan forklares med økt interkommunalt samarbeid.

Sentrale styringssignaler

- Det oppfordres og inviteres ofte til interkommunalt samarbeid. I noen sammenhenger settes det som forutsetning for å motta kompetansemidler. Det er i tillegg sterke føringer for at planlagte kompetanseheving- og utviklingstiltak skal forankres i lokale overordnede planer.

Rammebetingelser

- Driftstilskuddet ble iht. samarbeidsavtalen § 6.3 justert i 2016 etter fordelingsnøkkel. Neste justering skulle skje i 2020. I påvente av prosess med ny organisering av kontoret jf. ny kommunelov er dette utsatt til prosessen er mer avklart. Kompetanseutvikling finansieres i all hovedsak gjennom eksterne midler fra stat, fylkeskommune, OU midler fra KS og kursavgift.

- Eksterne finansieringskilder er mange. Tilgangen på disse er avhengig av tydelige kommuner og ønske om samarbeid.

Virksomhetens økonomiske stilling

- Driftsmidlene er tilpasset de forventninger styret setter til RKK Saltens aktivitet og deltakelse.
- RKK Salten har ca. 13 millioner i bundne fondsmidler. Disse er øremerkede midler til søkte tiltak spesielt innenfor oppvekst, helse og omsorg. All bruk av fondsmidler er bundet opp mot søknad og skal rapporteres i etterkant.

Vurdering:

Administrasjon: RKK Salten har et godt inntektsgrunnlag knyttet til drift av kontoret. Hovedtyngden av inntektene kommer fra eierkommunene, noe som sikrer stabilitet. I tillegg henter administrasjonen inntekter fra samarbeid med eksterne partnere gjennom kompetansehevingsoppdrag, eks fra Fylkesmannen.

- Utviklingstrekk: Skal RKK Salten øke sitt aktivitetsgrunnlag og sin omsetning må dette knyttes til interkommunale prosjekter/samarbeid. De viktigste forutsetningene for å ha en rolle her ligger hos eierkommunene selv.
- Anbefalinger videre: RKK Salten bør forsterke innsatsen knyttet til det interkommunale utviklingsarbeidet i dialog med UH sektoren, Fylkesmannen, fylkeskommunen, KS og andre aktuelle aktører.
- Styremøtet til høsten behandler føringer for økonomien for neste år. En eventuell budsjettregulering gjøres ut fra økonomisk rapport.

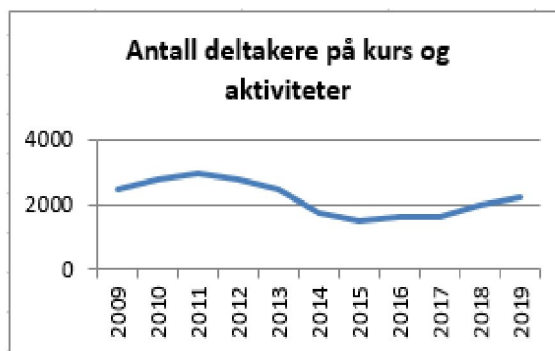
3. Virksomhetens arbeidsområder

Resultat, måloppnåelse og vurdering

Deltakelse i utdanninger, kurs og nettverk

- Både antall utdanninger, kurs/ nettverk og antall deltakere er totalt sett gått ned de siste årene, men vi ser nå en økning. Dette kan forklares med større interkommunale samarbeid og høy aktivitet.
- Utfordringer i den enkelte kommune kan synes å ha innvirkning på ressursbruk/prioritering av kompetanseheving/ nettverksarbeid.
- Detaljerte aktivitetsoversikter for hver kommune oversendes styremedlemmene og kommunene ut fra behov.
- Aktiviteter i den enkelte kommune kommer i tillegg til denne oversikten.

Sum deltakelse på kompetansehevende aktiviteter de siste fire årene								
	2016		2017		2018		2019	
	Antall	%	Antall	%	Antall	%	Antall	%
Beiarn	82	5	80	5	71	5	130	6
Fauske	544	34	353	22	469	22	428	20
Gildeskål	141	9	171	11	128	11	155	7
Meløy	177	11	259	16	192	16	304	14
Saltdal	214	14	243	15	280	15	264	12
Steigen	104	7	122	8	157	8	155	7
Sørfold	157	10	135	8	173	8	141	6
Andre	315	10	247	15	500	15	616	28
Sum	1734	100	1610	100	1970	100	2193	100
Antall aktiviteter	65		74		65		109	

Fra arrangørrolle til prosessrolle

- En stadig større del av RKK Saltens arbeid er knyttet til nettverk, prosesser, utviklingsarbeid og veiledning i kommunene.
- Nettverkene er lærende nettverk, der det legges opp til forarbeid, undervisningsarbeid og etterarbeid. Målet for RKK Salten er at dette skal bidra til endring av praksis og utvikling på den enkelte avdeling/arbeidsplass.

Deltakelse nettverk		2019
Antall nettverksmøter totalt		29
Antall deltakere totalt/dagsverk		513
Nettverk:	Oppvekst: Skoleeier/ledernetverk	246
	Oppvekst: SFO ledernetverk	34
	Oppvekst: BHG ledernetverk	17
	Oppvekst: Newton nettverk	7
	Teknisk: Ledernetverk	27
	Helse og omsorg: Ledernetverk	89
	Helsenettverk	
	Tverrfaglig nettverk	9
	RKK nettverk (i Nordland)	11

4. Fokusområdene

- RKK Salten skal være en pådriver og sentral bidragsyter for å videreutvikle det interkommunale samarbeidet gjennom dialog, veiledning, kompetansebygging og utvikling.
- Kompetanseaktivitetene i 2019 bygger på RKK Saltens langtidspan og årsplanen for 2019.
- For å lykkes med dette er det noe som er gitt særskilt oppmerksomhet. Det er disse som er nevnt i sammenheng med fokusområdene.

Mål	Resultat
<ol style="list-style-type: none"> 1. At kommunene har ansatte med tilstrekkelig kompetanse for å utvikle gode, effektive tjenester og samhandling.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hentet inn og kartlagt kommunene kompetansebehov, med anmodning om å melde inn ut fra lokale overordnede strategiske planer. 2. Gjennom fagnettverk har det vært prosessarbeid, hvor felles kompetansetiltak er definert med utgangspunkt i statlige føringer samt kommunale behov. Fokus på hva man kan gjøre i lag og felles prioriteringer. 3. Gjennomført 3 av totalt 4 utviklingsverksted, med Strategisk Kompetanseplanlegging, et opplegg i samarbeid Nord Universitet, KS og RKK Salten. Ferdigstilles vår 2020.

Kriterier for å lykkes	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tett samarbeid med kommunene knyttet til strategier for kompetanse og rekruttering. 2. Tydelighet i oppgaver, roller og forventninger i forhold til samhandling om felles oppgaver på kommunal-, fylkes- og regionsnivå. 3. At strategier og kompetansemål er godt forankret på ledelsesnivå og at det jobbes systematisk. 4. At vedtatte strategier og planer er formidlet i egen organisasjon/kommune.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gjennomført arbeidet i de regionale fagnettverksgruppene. Fast tema på styremøter. 2. Gjennom prosessarbeid i interkommunale nettverksgrupper, tilbakesendes betydningen av helhetlig tenkning og samhandling på tvers av kommune, nivå og sektor. 3. Gjennom gode prosesser i ledergrupper/nettverk jobbes det med felles strategi og mål, med utgangspunkt i gode lokale prosesser. 4. RKK oppmuntrer til og etterspør hvordan dette gjøres i nettverksmøter med kommunale ledere. RKK legger vedtatte planer på hjemmeside.

Prioriterte tiltak

Kompetanseplanarbeid, med mål om å jobbe systematisk med kompetanse i tråd med lokale og sentrale føringer. Gjelder for alle sektorer.

OPPVEKST OG KULTUR

Barnehagene

1. Ny kompetansemodell *Kompetanse for fremtidens Barnehage (2018-2022)*. Barnehagebasert kompetansefokus og organisasjonsutvikling.
2. Rammeplan
3. Kvalitet i barnehagen (KIB).
4. Lederopplæring i barnehagen (LIB)

SFO

1. Kvalitet i SFO
2. Profesjonalisering
3. Livsmestring

SKOLE

1. Desentralisert kompetanseutvikling i skolen (St. mld. 21, 2017)
2. Fagfornyelsen

HELSE OG OMSORG

1. Velferdsteknologi
  - Bidra til interkommunalt samarbeid/opplæringsprogram om bruk av velferdsteknologi - (Velferdsteknologiens ABC)

Resultat

- *Kommunene har meldt inn kompetanse/utviklingsbehov, gjennom ulike leder, - og fagnettverk. I nettverkene har det gjennom prosessarbeid så blitt gjennomført vurderinger og prioriteringer av innmeldte behov som igjen har dannet grunnlag for felles kompetanseplan for interkommunalt kompetanse, - og utviklingsarbeid.*

1. *RKK Salten har lagt til rette for interkommunale møter, samt deltatt i det regionale forumet i Nordland, der det er utarbeidet en strategisk plan for kompetanseutvikling i Nordland. RKK Salten har etablert et godt samarbeid med Nord Universitet.*
2. *RKK har lagt til rette for prosessarbeid med Rammeplan som tema i regional ressursgruppe for barnehageledere.*
3. *RKK Salten har lagt til rette for veiledning og evaluering av prøveordningen med kommunale veileder. RKK Salten har også deltatt på møter sammen med KS og Bodø kommune.*
4. *RKK Salten har bidratt til og lagt til rette for gjennomføring av fagdager med Prestasjonshjelp og positivt lederskap som tema.*
1. *RKK Salten har lagt til rette for prosessarbeid med ulike tema i nettverket.*
2. *Tema på ledernetverk, med erfaringsdeling og prosessarbeid.*
3. *RKK Salten har lagt til rette for fagdager og nettverksmøter med tema som: Pedagogisk bruk av lek, Bærekraftig utvikling og livsmestring mm.*
1. *RKK Salten har lagt til rette for regionale nettverk med innhold innmeldt fra nettverkene. Det er gjennomført en rekke interkommunale fagdager, workshop og kursrekker ut lokale og felles regionale behov.*
2. *Fagfornyelse har vært et gjennomgående tema gjennom alle aktiviteter og alle aktiviteter og tiltak har en direkte link til dette.*

1. *Lagt til rette for og bidratt til gjennomføring av en rekke fagsamlinger for gjennomføring av opplæringsprogrammet, som teknisk arrangør for kommunene.*

<ul style="list-style-type: none"> Nasjonalt program for Velferdsteknologi. 	
2. Kognitiv terapi	2. RKK Salten har lagt til rette for og bidratt til gjennomføring av lokal utdanning innen Kognitiv Terapi, med avsluttende eksamen høst 2019.
3. Ledersamling, endringsledelse	3. Ikke gjennomført som planlagt, da behov endret seg. RKK Salten er nå i gang med å rigge for Lederprogram i samarbeid med Helse og omsorgslederne ut fra innmeldt behov. Oppstart høst 2020.
4. Psykisk helse og rus	4. Gjennomført nettverksmøter med dette som tema, med vekt på erfaringsdeling og refleksjon mellom kommunene.
5. Leve hele livet Kvalitetsreform for eldre	5. Gjennomført nettverksmøter med dette som tema, med vekt på erfaringsdeling og refleksjon mellom kommunene.
6. Fagdager	6. RKK Salten har gjennomført fagdager innen flere innmeldte temaer, deriblant BPA, Habiliteringsdagene – en meningsfull hverdag, Vederlagsberegning mm. Etter behov er det opprettet læringsnettverk innen: <ul style="list-style-type: none"> - Vederlagsberegning - Tidlig oppdagelse av forverret tilstand (ProAct)
7. Nettverk	7. RKK Salten har lagt til rette for interkommunalt fagnettverk mellom Helse og omsorgsledere, med vekt på erfaringsdeling og læring. RKK Salten har bidratt til å etablere et nettverk for kommunalledere innen helse- og omsorgssektoren.

TEKNISK, PLAN OG UTVIKLING

1. Saksbehandling og forvaltningsrett Plan og bygningsloven	1. Gjennomført fagdag/kurs innen Dokumentasjon og varslingsteknologi (tverrfaglig). RKK Salten vil i løpet av 2020 vil vurdere gjennomføring av kurs/fagdager med saksbehandling og lovverk.
2. Avvik og avvikshåndtering	2. Ikke gjennomført.
3. Nettverk	3. RKK Salten har lagt til rette for og bidratt til interkommunalt nettverk for ledere innen teknisk sektor. Der har fokus vært på erfaringsdeling og å finne felles kompetanseutfordringer. Etter innspill fra ledernetverket har RKK Salten gjennomført studietur til Oulu i Finland, med tema: Digitalisering. Etter innspill fra kommunene har RKK Salten iverksatt Byggedriftekurs høst 2019, med avsluttende eksamen vår 2020.

FLERFAGLIGE

1. Flerfaglige kurs, fagdager, utviklingsverksted, nettverk med fokus på samarbeid på tvers, erfaring- og kunnskapsdeling.	1. Gjennomført en rekke flerfaglige kurs/fagdager og workshops med tema/faginnhold som berører flere fagfelt. <ul style="list-style-type: none"> - Ivaretagelse av akuttpersonell etter alvorlige hendelser - Strategisk kompetanseplan arbeid
--	--

-
- *Kompetanse for mangfold*
  - *Til barns beste*
  - *Familiemøte*
  - *Forebygging vold og trusler*
  - *Dokumentasjon og varslingsteknologi*
  - *m. fl.*

2. Nordlandsløftet

2. *Gjennomført to samlinger med ulike aktører som jobber med felles problemstillinger:*
- *Tema: Rekruttering til helse- og omsorgssektoren.*
-

SAMARBEIDSAVTALE

Samarbeidsavtale mellom Beiarn, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Meløy, Rødøy, Saltdal, Steigen og Sørfold kommuner om Regionalt kompetansekantor i Salten kommunalt oppgavefelleskap, heretter kalt RKK Salten kommunalt oppgavefelleskap. Kommunene er også enige om at denne samarbeidsavtalen er å anse som vedtekter for RKK Salten kommunalt oppgavefelleskap.

§ 1 Navn.

RKK Salten kommunalt oppgavefelleskap, er opprettet med hjemmel i kommunelovens § 19.

§ 2 Deltakere.

Beiarn kommune, Fauske kommune, Gildeskål kommune, Meløy kommune, Hamarøy kommune, Rødøy kommune, Saltdal kommune, Steigen kommune, Sørfold kommune. Med samtykke fra alle deltakere kan andre kommuner opptas i RKK Salten kommunalt oppgavefelleskap.

§ 3 Hovedkontor.

RKK Salten kommunalt oppgavefelleskap har kontor i Fauske kommune.

§ 4 Formål og ansvarsområde.

- RKK Salten kommunalt oppgavefelleskap formål er å være en pådriver og sentral bidragsyter til økt kompetanse og innovasjon i deltagerkommunene. Dette gjøres gjennom å skape arenaer for samarbeid, opplæring og kunnskapsformidling på en mest mulig effektiv og kvalitetsmessig måte. Kompetanseutvikling skjer i samarbeid med kommunene og ut fra deres behov.
- RKK Salten kommunalt oppgavefelleskap kan bistå kommunene med implementering av nasjonale satsinger, aktuelle utviklingsprosjekt og kompetanseheving.
- Samarbeidet i deltagerkommunene er basert på likeverdighet mellom partene og skal være en støtte til kommunenes eget arbeid med kompetanseutvikling.
- RKK Salten kommunalt oppgavefelleskap skal være et bindeledd mellom deltagerkommunene og aktuelle samarbeidspartnere.

§ 5 Økonomi – fordeling av utgifter.

De samlede driftsutgifter fordeles mellom kommunene etter følgende prinsipp: Beiarn, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Meløy, Rødøy, Saltdal, Steigen og Sørfold kommuner fordeler utgiftene prosentvis etter innbyggertall. Fordelingsnøkkelen justeres hvert fjerde år:

Beiarn kommune: 3,4 %
Fauske kommune: 30,7 %
Gildeskål kommune: 6,4 %
Hamarøy kommune: 5,7 %
Meløy kommune: 20,6 %
Rødøy kommune: 3,9 %
Saltdal kommune: 15,1 %
Steigen kommune: 8 %
Sørfold kommune: 6,2 %

Kommunene betaler sine andeler av driftsutgiftene med en halvpart 1. april og den andre halvparten 1. oktober hvert år.

RKK Salten kommunalt oppgavefelleskap har ikke anledning til å ta opp lån eller forplikte kommunene ut over de budsjetttrammer som bevilges til driften.

Kommunene er ansvarlige for RKK Salten kommunalt oppgavefelleskaps forpliktelser i forhold til den prosentvise utgiftsdekningen den enkelte kommune har påtatt seg i henhold til § 6.

RKK Salten kommunalt oppgavefelleskap eier registrert inventar/ utstyr.

§ 6 Innskudd og eierandel.

Deltagerkommunene gjør ikke innskudd i RKK Salten kommunalt oppgavefelleskap.

§ 7 Representantskap

- Representantskapet er selskapets øverste styrende organ.
- Representantskapet består av de til enhver tid valgte ordførere fra de deltakende kommuner.

- Representantskapet velger selskapets arbeidsutvalg. Arbeidsutvalget består av 5 representanter med personlig vara, minst 3 av medlemmene velges blant rådmenn.
- Representantskapet skal behandle og godkjenne årsmelding, regnskap for siste driftsår, langsiktige planer, årsplaner og budsjetttramme for virksomheten de påfølgende 4 år.

§ 8 Arbeidsutvalg

- Arbeidsutvalgsmedlemmer velges for en funksjonsperiode på fire år. Ved fratreden i funksjonsperioden skal suppleringsvalg gjøres for resten av funksjonsperioden.
- Arbeidsutvalget velger leder og nestleder.
- Arbeidsutvalget har ansvar for at RKK Salten kommunalt oppgavefelleskap formål oppfylles etter lov, forskrifter, denne samarbeidsavtalen og innenfor de økonomiske rammer som kommunene bevilger.
- Arbeidsutvalget ansetter daglig leder.
- Arbeidsutvalget er daglig leders nærmeste overordnede.
- Arbeidsutvalget utarbeider en lederavtale med daglig leder.

§ 9 Arbeidsutvalgets møter.

- Møtene ledes av arbeidsutvalgets leder. Arbeidsutvalget er vedtaksført når minst halvparten av arbeidsutvalgsmedlemmene er til stede, og fatter vedtak med simpelt flertall. Ved votering i arbeidsutvalget skal hver stemme telle likt. Ved stemmelikhet teller leders stemme dobbelt.
- Arbeidsutvalgets leder sørger for at det blir ført protokoll fra arbeidsutvalgsmøtene.
- Eierne dekker selv sine egne representanters utgifter i forbindelse med arbeidsutvalgsmøtene.

§ 10 Daglig leder.

- Daglig leder har ansvaret for at driften av RKK Salten kommunalt oppgavefelleskap utøves i overensstemmelse med gjeldende lov, avtaleverk og i henhold til vedtak fattet av arbeidsutvalget.
- Daglig leder rapporterer til arbeidsutvalget og er arbeidsutvalgets sekretær og saksbehandler.
- Daglig leder utarbeider forslag til årsplan som rulleres årlig.
- Daglig leder gis anvisningsmyndighet. Regninger som gjelder daglig leder skal godkjennes av arbeidsutvalgsleder.

§ 11 Regnskap og revisjon.

- Regnskapet for RKK Salten kommunalt oppgavefelleskap føres av Fauske kommune.
- Salten kommunerevisjon foretar revisjon av regnskap.

§ 12 Endringer og oppsigelse av avtalen.

- Avtalen kan endres dersom samtlige kommuner gjør likelydende vedtak. Forslag om dette må komme fra representantskapet eller en av kommunene. Dersom det ikke er enighet mellom samarbeidspartnere om endringer, skal det umiddelbart startes forhandlinger om ny samarbeidsavtale som først kan iverksettes når det er enighet.
- En kommune kan ensidig si opp samarbeidsavtalen ved å sende skriftlig oppsigelse til representantskapet med 1 års oppsigelsestid, regnet fra 31.12. det året avtalen sies opp. Dersom samtlige kommuner er enige, kan det eventuelt avtales kortere oppsigelsestid.
- Hefter for økonomiske forpliktelse skal fordeles mellom kommunene ut fra bestemmelsene om generell utgiftfordeling i § 6.

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/13640	
	Arkiv sakID.: 20/1988	Saksbehandler: Geir Mikkelsen
Sak nr.		Dato
086/20	Formannskap	23.09.2020
	Kommunestyre	

Eierskapsmelding – eierskapspolitikk Fauske kommune

Rådmannens forslag til innstilling:

Fauske kommune vedtar Eiermeldingen/eierpolitikk vedlagt denne sak med de endringer fremkommet i møtet.

Fauske kommune vedtar at rådmannen sammen med Eierutvalget (formannskapet) utarbeider «Selskap spesifikke strategier» etter de beskrivelser gitt i Eiermeldingen. Denne saken legges frem til kommunestyret løpet av våren 2021.

Vedlegg:

15.09.2020

Eierskapsmelding

1452909

Saksopplysninger:

Fauske kommune hadde til behandling et utkast til Eiermelding i formannskapet sak 35/10, den 26.april 2010. Dette var et første utkast til en Eiermelding. Rådmannen kan ikke se at intensjonene om en senere behandling ble gjennomført.

I forlengelsen av dette ble det satt i gang et interkommunalt arbeid med å se på en felles eierskapspolitikk for Salten kommunene i regi av Salten regionråd.

Første utkast av dokumentet ble behandlet i Regionrådets møte av 5. juni 2014, og ble deretter oversendt de enkelte kommuner i Salten for behandling. I sak 084/14, 2. oktober 2014, behandlet kommunestyret i Fauske saken, og vedtok en rekke endringer i det opprinnelige forslaget til Saltenkommunene.

Den endelig godkjenning av forslaget ble behandlet i regionrådet 2.juni 2016, og ikrafttredelse 1.januar 2017. Kommunestyret på Fauske behandlet senere innstillingen fra regionrådet i eget vedtak.

Det er grunnlag å hevde at denne felles strategien i Salten kun svarer på noen av kravene til Eiermeldingen i den nye kommuneloven, og derfor er det utarbeidet egne Eiermeldinger i noen Salten kommuner. Rådmannen har brukt arbeidet i utført i Bodø kommune, sammen med den felles Eiermeldingen som grunnlag for denne saken.

Den nye kommuneloven stiller nå et lovkrav om at kommunen skal ha en Eiermelding, dette fremkommer i Lov av 22.juni 2018, Kommuneloven.

I § 26 stilles det formål krav om at kommunestyret minst en gang i valgperioden skal utarbeides en Eiermelding. Denne skal vedtas av kommunestyret.

(sitat)

§ 26-1. Eierskapsmelding

Kommuner og fylkeskommuner skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv.

Eierskapsmeldingen skal inneholde

- a) kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring*
- b) en oversikt over selskaper, kommunale eller fylkeskommunale foretak og andre virksomheter som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i*
- c) kommunens eller fylkeskommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene nevnt i bokstav b.*

(sitat slutt)

Forslaget til Eiermeldingen som legges frem dekker bokstavene a) og b) i lovteksten. Punkt c) i lovteksten dekkes gjennom eget dokument.

Saksbehandlers vurdering:

Tidligere var Eiermelding et «frivillig» styringsdokument. Dette ble endret gjennom revideringen av kommuneloven. Dette gjør at kommunene er forpliktet å behandle Eiermeldingen engang hver valgperiode.

Rådmannen foreslår at loven imøtekommes gjennom to ulike dokumenter. Dette dokumentet ivaretar de mer statiske elementene, grunnleggende prinsippene, som rådmannen vurderer kan gå over en valgperiode på fire år. Formålene med alle eller utvalgte selskaper og samarbeider bør være et mer levende dokument. Det bør inn i et års hjul å vurderes å revideres på en årlig basis. Det bør også være et dokumentet med høy grad av politisk eierskap, og bør derfor utarbeides i et tett samarbeid med Eierutvalget til kommunen. Rådmannen foreslår i Eiermeldingen at formannskapet bør ivareta denne rollen på vegne av kommunen. I dette dokumentet bør det også fremkomme de fullmakter ordfører kan håndtere på vegne av Eierutvalget.

Rådmannen foreslår at formålene blir en oversikt over de selskaper og samarbeider kommunen prioriterer de selskap og samarbeid vi ønsker å ha særskilte formål for. Det vil ikke være alle samarbeidene som det er nødvendig med egne formålsdefinisjoner.

Rådmannen foreslår at man vedtar Eiermeldingen/eierskapspolitikken slik foreslått, med evt. endringer som fremkommer i møtet. Dersom det er politisk ønskelig med en bredere forankret behandling av eierskapsmeldingen, foreslår rådmannen subsidiært at Eierutvalget (formannskapet) bearbeider forslaget som foreligger, og sender det over til kommunestyret for endelig behandling senere.

Geir Mikkelsen
rådmann

2020

Fauske kommunes eierskapspolitikk /eierskapsmelding

Innhold

1.0 Fauske kommunes eierskapspolitikk	2
1.1 Eierskapspolitikk/eierskapsmelding	2
1.2 Selskapsesifikke strategier - formålene	2
1.3 Eier- og selskapsdokumenter	2
2.0 Tjenesteproduksjon og selskapsorganisering / samarbeidsløsninger	4
2.1 Organisering av tjenesteproduksjonen	4
2.2 Motiver for selskapsorganisering / samarbeidsløsninger	4
3.0 Fauske kommunes ulike eierskap og deltager i samarbeid	6
3.1 Selskap og samarbeidsformer	6
3.1.1 Kommunale foretak (KF)	6
3.1.2 Kommunalt oppgavefellesskap(KO) (kapitel 19 i ny kommunelov)	8
3.1.3 Vertskommune samarbeid (kapitel 20 i ny kommunelov)	9
3.1.4 Interkommunale selskaper (IKS)	10
3.1.5 Aksjeselskaper	13
3.1.6 Stiftelser	15
4.0 Praktisk eierskapsstyring i Fauske kommune	18
4.1 Politisk og administrativ eieroppfølging i praksis	18
4.1.1 Fauske kommunestyre	18
4.1.2 Formannskapet/eierutvalg	19
4.1.3 Rådmannen/kommunedirektør	19
4.1.4 Kontrollutvalget	20
4.1.5 Eierskapskontroll	21
5.0 Fauske kommunes overordnede prinsipper for eierstyring	23
5.1 Bakgrunn og formålet med prinsippene	23
5.2 Prinsipper for eierstyring	23

1.0 Fauske kommunes eierskapspolitikk

1.1 Eierskapspolitikk/eierskapsmelding

Dette dokumentet har til hensikt å uttrykke overordnet ”Eierskapspolitikk/eierskapsmelding” som skal innbefatte prinsipper, retningslinjer og systemer, som har til hensikt å legge til rette for et aktivt, og forutsigbart eierskap. Fauske kommunes eierskapspolitikk uttrykkes her, og er således et viktig kommunalt styringsdokument.

Dette reguleres i Lov av 22.juni 2018, Kommuneloven, § 26-1. Eierskapsmeldingen (eierskapspolitikk) skal legges frem til godkjenning minst en gang i valgperioden. Eierskapsmeldingen og/eller andre dokumenter skal gi følgende informasjon:

- Oversikt over selskaper og samarbeid (dette dokument)
- Prinsipper for eierstyring (dette dokument)
- Formålet med eierskapet (eget dokument)

Kommunen skal sikre et aktivt eierskap ivaretas gjennom dette dokumentet, og revideres hvert fjerde år. Kommuners eierskap er i motsetning til rene finansielle eierskap, ofte sammensatte av en rekke samfunnsstrategisk og langsiktige motiver. I tillegg til eierskapsmeldingen, som uttrykker prinsipper, oversikt, og vurdering av selskaps og samarbeidsformer, utarbeides det et dokument som omfatter ”Selskaps-spesifikke strategier - formålene”, hvor de definerte formålene med eierskapene uttrykkes. Fauske kommune deler den i to da, vi foreslår at denne revideres av eierutvalget (formannskapet) på en årlig basis.

Kommunen skal bestrebe å være en forutsigbar eier, og skal uttrykke en motivasjon og målsetninger for selskapenes virksomhet. Dette vil bistå styrende organer i selskapene anledning å forvalte selskapene i tråd med eiernes interesse, og bidra i dialogen med selskapene. Det vil også bistå de politiske representantene i eierorganene et klarer mandat ved stemmegivning i organet.

Eierskapspolitikk dokumentet har til mål å være en håndbok for eierstyring, for våre folkevalgte, styremedlemmer, og deltagere i eierorganene.

1.2 Selskaps-spesifikke strategier - formålene

I tillegg til dette dokumentet etableres det ”Selskaps-spesifikke strategier”, som vil være en mer spesifikk beskrivelse av mål og formålene for selskaper/foretak og samarbeid man ønsker å ha mer spesifiserte strategier for. Det legges opp til at denne revideres av ”eierutvalget” (formannskapet) en gang i året. Etter innstilling fra formannskapet godkjennes denne av Kommunestyret.

Rådmann / kommunedirektør legger til rette for at formannskapet i et dedikert møte, eller i et av de faste møtene setter dette på agendaen hvert år.

1.3 Eier- og selskapsdokumenter

Når man velger å skille ut deler av kommunes virksomhet, eller tar del i selskaper, medfører det at styringen av disse er underlagt særlovgivning (aksjelover, lov om interkommunale selskaper mv.) Dette betyr mindre direkte politisk styring, men større grad gjennom styringsdokumenter (vedtekter, aksjonæravtaler, samarbeidsavtaler mv)

Kort oppsummert er disse følgende:

- Eierskapspolitikk/eierskapsmelding (dette dokument)

- Selskapsspesifikke strategier - formålene (årlig detaljert dokument for utvalgte selskaper /samarbeid)
- Eier og aksjonær, - og samarbeidsavtaler
- Årsregnskap og eierberetninger

2.0 Tjenesteproduksjon og selskapsorganisering / samarbeidsløsninger

2.1 Organisering av tjenesteproduksjonen

Fauske kommune har et vidt ansvarsområde og oppgavesett som følger av kommuneloven, og en rekke særlover. Kommunen er både tjenesteprodusent til innbyggerne, og myndighetsutøver. Kommunen utøver med hjemmel i lov

Fauske kommune trenger likevel ikke å velge å ha all sin virksomhet innenfor rammen av kommunen som rettssubjekt. Kommunene har gjennom lovgivningen stort handlingsrom i hvordan vi ønsker å organisere våre tjenester til våre innbyggere. Tjenester og det rettslige aspektet kan velges å flyttes ut, og forestås av andre rettssubjekt på vegne av kommunen. Dette kan foregå gjennom privatisering, konkurranseutsetning, eller gjennom etablering av selvstendige selskaper (IKS, AS). Fauske kommune har konkurranseutsatt tjenester som brøyting, og har organisert renovasjonstjenestene gjennom et IKS, og har private barnehager.

Det er likevel viktig å påpeke at man gjennom ulike samarbeidsformer og selskaper normalt sett fortsatt sitter på forvaltningsansvaret for tjenesten. Det er kun gjennom en fullstendig privatisering av en tjeneste at man kan delegerer seg bort fra forvaltningsansvaret / driftsansvaret. Det vil også bety at man gradvis også at man reduserer sin innflytelse over tjenesten både politisk og forvaltningsmessig. Dette er vesentlige punkter å vurdere, når man vurderer alternativer til organisering. I figuren nedenfor er dette illustrert.

Figur – mulige modeller for organisering av kommunal tjenesteproduksjon

2.2 Motiver for selskapsorganisering / samarbeidsløsninger

Kommuner kan ha flere ulike motiver for å opprette selskaper, gå inn i selskaper, og delta i ulike interkommunale samarbeidsordninger. Eierpolitikk dokumentet bygger på en antagelse om at kommunen har en intensjon om å oppnå noe, dersom man ønsker å etablere, gå inn i et selskap, eller delta i interkommunale samarbeidsordninger.

Kommuner kan ha mange ulike motiver for å danne selskaper, delta i fellesskap. Disse er betydelige mer sammensatt og kompleks, enn rene finansielle eierskap (som likevel kan være en et motiv i seg selv, i forhold til plassering av finansiell likviditet). Nedenfor har vi angitt noen motiver som kan være aktuelle vurdere i arbeidet med å vurdere en alternativ organisering (altså utenfor den ordinære kommunale organisering):

- Forretningsmessige mål (eks SKS, ISE)
- Effektivt / Økt kvalitet i tjenestene (eks. Salten Brann, IRIS)
- Samfunnsøkonomisk motivert (eks SKS, Galvano)
- Redusert risiko og/eller kompetanse (eks. Salten Kommunerevisjon)
- Politisk motivert (eks Galvano, Fauna KF)

Fauske kommune ønsker å være åpen, men samtidig kritisk i sin tilnærming om å skille ut virksomhet fra forvaltningen. Kommunen vil med utgangspunkt i den enkelte tjeneste og oppgave, alltid vurdere om det kan være formålstjenlig å organisere den på annen måte enn innenfor den kommunale forvaltningen.

3.0 Fauske kommunes ulike eierskap og deltager i samarbeid

Fauske kommune er direkte eier i 6 aksjeselskaper, og har indirekte eierskap i 74 selskaper (alle indirekte eierskap er gjennom aksjeposter eid av selskapene vi har aksjer i).

Fauske kommune har et kommunalt foretak KF. Og deltar i samarbeid gjennom x kommunale oppgavefelleskap (KO) (Jfr kapitel 19 i Kommuneloven), og vertskommunesamarbeid (jfr. Kapittel 20 i Kommuneloven), og er involvert i stiftelser. Ny kommunelov har også lovhjemler for interkommunalt samarbeid, og interkommunalt politisk råd, jfr. Kommunelovens kap. 17 og 18. Disse er ikke omtalt i dette dokumentet da vi per i dag ikke har noen slike samarbeidsordninger.

I dette kapitlet utredes hva de ulike eierskapene i selskapene og samarbeidsformene representerer for kommunens eierskapsstyring og politikk.

3.1 Selskap og samarbeidsformer

3.1.1 Kommunale foretak (KF)

Fauske kommune har følgende kommunale foretak (KF)

- **Fauna KF**

Lovgivning og rettslig stilling

Et kommunalt foretak er hjemlet i kommunelovens kapittel 9, samt forskrifter stadfestet av denne lov. Kommunale foretak (KF) på lik linje som barnehager, institusjoner m.v er en del av det kommunale rettssubjekt. Det kommunale foretak (KF) er derfor direkte underlagt kommunestyret som øverste myndighet. De etableres og avvikles av kommunestyret selv. Kommunestyret oppnevner styremedlemmer, samt definerer de ytre rammen for foretakets virksomhet, og styrets myndighet.

Spesielle forhold ved denne organiseringen

Kommunale foretak ble tatt inn i kommuneloven fra i år 2000. I arbeidene ble det lagt til grunn at det var å kunne i imøtekomme kommuners behov for å ha en mer selvstendig rolle. Den er i utgangspunktet tiltenkt for kommunens mer forretningspreget virksomhet (kinoer, kulturhus, havneforvaltning mv)

Styrende organ og daglig leder

Kommunale foretak skal ha et styre og en daglig leder jfr. Kommuneloven. Styret svarer og direkte underordnet kommunestyret, som er foretakets eierorgan (generalforsamling, representantskap). Kommunestyret vedtar vedtekter for foretaket, som har til hensikt å fastsette rammene, og styrets myndighetsområde i foretaket.

Kommunestyret behandler foretakets budsjett, økonomiplan, årsberetning, og årsregnskap. Kommunestyret oppnevner som nevnt styre, og utpeker styrets leder og nestleder. Dette kan ikke delegeres. Regler om forholdstallsvalg, og flertallsvalg er gjeldende.

Styret i foretaket har myndighet å treffe avgjørelser i saker som gjelder foretaket og dets virksomhet i henhold til rammer satt av kommunestyret. Styret har det formelle ansvaret å føre tilsyn med daglig leder i foretaket, og har handlingsplikt dersom det er forhold som tyder at det er svikt i daglig leders virke.

Styret representerer foretaket utad, og inngår avtaler på kommunens vegne innenfor foretakets formål.

Kommunelovens § 9-9 fastsetter forretningsorden for styremøter. Hovedregelen er at disse skal være offentlige. Dette kan reguleres i vedtektene til foretaket.

Styret skal minimum ha 3 medlemmer, det er ingen øvre grense. Et flertall av de ansatte kan kreve inntil 1/5 av styrets medlemmer jfr. Kommunelovens § 9-6, og er med å behandle alle saker unntatt dem beskrevet i nevnte paragraf.

Daglig leder tilsettes av styret, dersom annet ikke er bestemt. Åremålstilsetting kan bestemmes av kommunestyret. Daglig leder svarer til styret i selskapet. Daglig leders myndighet følger av Kommunelovens § 9-12. Det omfatter ikke saker som etter foretakets forhold er av en uvanlig art, eller av stor betydning. Daglig har beslutningsmyndighet i som ikke kan avvendes uten vesentlig ulempe for foretaket eller kommunen. Styret skal snarest underrettes om saken.

Daglig leder skal påse at selskapet drives i samsvar med lover, forskrifter, og overordnede instruksjoner, samt utøve daglig betryggende kontroll.

Daglig leder representerer foretaket i saker som faller innenfor daglig leders myndighet.

Arbeidsgiveransvar

Foretaket er ikke et eget rettssubjekt. Arbeidsgiveransvar tilligger følgelig Fauske kommune. Styret selv kan opprette og nedlegge stillinger, og treffe beslutninger i personal saker i den utstrekning ikke annet er bestemt i vedtekter. Styret skal enten forankre kommunens arbeidsgiverstrategi, eller utvikle og vedta egen tilpasset foretakets formål.

Personalreglement for Fauske kommune gjelder også for foretakene. Se for øvrig vedtekter, og kommunelovens kapittel 9 for mer utfyllende informasjon.

Økonomisk ansvar og risiko

Fauske kommune er fullt ut ansvarlig for foretakets forpliktelser ettersom foretaket er innenfor kommunen som rettssubjekt. Foretak kan således ikke gå konkurs. Ved avvikling eller virksomhetsoverdragelser overtar kommunen alle forpliktelser foretaket har på tidspunktet. Avtaler inngått av foretaket er det kommunen som er den formelle avtalepart. Foretaket kan således ikke være part i rettssaker eller i forhold knyttet til offentlige myndigheter. Foretaket forplikter å styre innenfor de økonomiske rammer gitt av kommunestyret.

Tilsyn og kontroll

Fauske kommunes styring og kontroll, reguleres gjennom kommuneloven, vedtektene til foretaket, og Selskapsspesifikke eierstrategier.

Eierorganet for kommunale foretak er kommunestyret. Kommunelovens § x regulerer forholdet til kommunens øvrige administrasjon. Rådmann/kommunedirektør har ikke instruksjonsmyndighet ovenfor daglig leder i foretaket, innenfor det styret i foretaket har gitt daglig leder. Rådmann/kommunedirektør har imidlertid myndighet til å instruere foretakets ledelse om iverksettelsen av en sak, skal utsettes til etter politisk godkjenning kommunestyret. Rådmann/kommunedirektør har en generell adgang å forelegge alle saker fra foretaket for kommunestyret.

Før styret treffer vedtak som skal behandles i kommunestyret, skal rådmann/kommunedirektør vært gitt anledning å uttale seg i saken. Dersom rådmann/kommunedirektør gir uttalelse skal dette legges frem for styret i foretaket. Sakslister og protokoller skal sendes rådmann/kommunedirektør. Rådmann/kommunedirektør og ordføreren har møte- og talerett i foretakets styre.

Kommunestyret er eierorganet, og fører tilsyn med foretakets virksomhet. Kommunestyret bør også ha utarbeidet spesifikk eierstrategi for selskapet i ”Selskapsspesifikke strategier”. Kontrollutvalget fører tilsyn av foretakene på vegne av kommunestyret.

3.1.2 Kommunalt oppgavefelleskap(KO) (kapitel 19 i ny kommunelov)

Kapitel 19 i kommuneloven regulerer Kommunalt oppgavefelleskap og opphever tidligere § 27” selskaper” etter tidligere kommunelov. De tidligere samarbeidende organisert etter § 27 i tidligere kommunelov gjøres om i forhold til ny lov innen 2023.

Det omfatter følgende samarbeid i Fauske kommune

- Salten Regionråd
- Salten kontrollutvalgsservice
- Salten IUA
- Interkommunalt arkivsamarbeid i Nordland
- RKK Salten (Regionalt kontor for kompetanseutvikling)

Lovgivning og rettslig stilling

Kommunalt oppgavefelleskap reguleres i kapitel 19 i kommuneloven. Kommunale oppgavefelleskap (KO) kan være egne rettssubjekt. Eksempelvis er Salten Regionråd et eget rettssubjekt.

Spesielle forhold ved denne organiseringen

To eller flere kommuner eller fylkeskommuner kan sammen opprette et kommunalt oppgavefelleskap for å løse felles oppgaver. Kommunestyrene og fylkestingene vedtar selv å opprette et oppgavefelleskap. Et oppgavefelleskap kan ikke gis myndighet til å treffe enkeltvedtak. Oppgavefelleskapet kan likevel gis myndighet til å treffe denne typen vedtak om interne forhold i samarbeidet og til å forvalte tilskuddsordninger.

Oppgavefelleskapene skal ha en samarbeidsavtale jfr. Kommunelovens kapitel 19. Denne organisasjonsformen egner seg godt til interkommunale fellesoppgaver, og er egnet der det åpenbart er et koordineringsbehov mellom kommunene.

Styrende organ

Representantskapet er det øverste organet i et kommunalt oppgavefelleskap. Samtlige deltakere skal være representert med minst ett medlem i representantskapet. Kommunestyret til deltaker utpeker fast og vararepresentant(er).

Arbeidsgiveransvar

Kommunalt oppgavefelleskap (KO) kan ha fast ansatte, og være et eget rettssubjekt. Arbeidsgiveransvaret tilligger oppgavefelleskapet.

Økonomisk ansvar og risiko

Den enkelte deltakeren i et kommunalt oppgavefelleskap har ubegrenset økonomisk ansvar for sin andel av oppgavefelleskapets forpliktelser. Til sammen skal andelene utgjøre oppgavefelleskapets samlede forpliktelser.

Oppgavefelleskapets kreditorer må først gjøre sitt krav gjeldende mot oppgavefelleskapet. Hvis kreditor ikke får dekket kravet sitt innen 14 dager regnet fra påkrav, kan kreditor kreve den enkelte deltakeren for dennes andel av forpliktelsen. En deltaker som helt eller delvis har dekket sin andel av en fordring på oppgavefelleskapet, kan straks kreve tilbake utlegget sitt fra oppgavefelleskapet.

En deltaker som trer ut av oppgavefelleskapet, fortsetter å ha økonomisk ansvar for sin andel av de forpliktelsene oppgavefelleskapet har på det tidspunktet deltakeren trer ut. Det samme gjelder hvis oppgavefelleskapet oppløses.

Tilsyn og kontroll

Samarbeidsavtalen jfr. Kommunelovens kapitel 19.

3.1.3 Vertskommune samarbeid (kapitel 20 i ny kommunelov)

Fauske kommune er med i følgende vertskommune samarbeid jfr. Kommunelovens kapitel 20:

- Krisesentret i Salten (samarbeidskommune)
- Samordna Innkjøp Nordland (SiN) (samarbeidskommune)
- PPT Indre Salten (vertskommune)
- Kommunepsykolog tjenesten Indre Salten (vertskommune)
- Etterverns steam Rus og Psykiatri i Salten (vertskommune)
- Barnevernsvakt Indre Salten (vertskommune)
- Felles legevakt Indre Salten (vertskommune)

Alle disse er administrative vertskommunesamarbeid jfr § 20-2.

Lovgivning og rettslig stilling

Vertskommunesamarbeid reguleres i bestemmelsene i kapitel 20 i revidert kommunelov. Vertskommuner er ikke egne rettssubjekt.

Spesielle forhold ved denne organiseringen

Vertskommune samarbeid er at kommunen formelt overlater utførelsen av lovpålagte oppgaver, herunder delegerer myndighet til å treffe vedtak som omtalt i forvaltningsloven §2 første ledd bokstav a (offentlig myndighetsutøvelse) til en vertskommune.

Alle vertskommunesamarbeider skal ha en samarbeidsavtale med minimum innhold definert i § 20-4 i kommuneloven. Vertskommunesamarbeid skal også meldes inn til Fylkesmannen.

Vertskommunesamarbeidet kan organiseres på to ulike måter:

§ 20-2 Administrativt vertskommunesamarbeid

En kommune (samarbeidskommune) kan avtale med en annen kommune (vertskommune) at vertskommunen skal utføre oppgaver og treffe vedtak i saker som ikke har prinsipiell betydning.

§ 20-3 Vertskommunesamarbeid med felles, folkevalgt nemnd

Kommuner som deltar i et vertskommunesamarbeid, kan avtale å opprette en felles, folkevalgt nemnd i vertskommunen. Dette gjelder på tilsvarende måte for vertskommunesamarbeid med felles, folkevalgt nemnd mellom fylkeskommuner.

Deltakerne kan gi nemnda myndighet til å treffe vedtak i alle typer saker hvis ikke noe annet følger av lov. Det skal skje ved at kommunestyrene eller fylkestingene selv delegerer den samme myndigheten til nemnda. Nemnda kan gi kommunedirektøren i vertskommunen myndighet til å treffe vedtak i saker som ikke har prinsipiell betydning.

Hver av deltakerne i samarbeidet skal være representert med to eller flere medlemmer i nemnda. Nemnda velger selv leder og nestleder blant sine medlemmer. Det kan fastsettes i samarbeidsavtalen at vervene som leder og nestleder skal gå på omgang mellom deltakerne.

Fauske kommune deltar ikke i vertskommune samarbeid organisert etter denne paragrafen.

Organiseringen er egnet å løse oppgaver som kommunene selv har utfordringer innen kompetanse, rekruttering, kapasitet, og andre ytre forhold.

Styrende organ

I administrativt vertskommunesamarbeid (§20-2) delegerer samarbeidskommuner myndigheten til kommunedirektøren i vertskommunen.

I § 20-3 delegeres myndighet til en felles folkevalgt nemnd. Alle deltagerne skal være representert med 2 eller flere representanter i nemnda. Nemnda velger sin leder og nestleder blant medlemmene.

Arbeidsgiveransvar

Arbeidsgiveransvaret tilligger vertskommunen.

Økonomisk risiko og ansvar

Det økonomiske oppgjøret mellom samarbeidskommunene og vertskommunene skal angis i samarbeidsavtalen. Nærmere regler om uttreden, og avvikling av samarbeidet skal være stadfestet i samarbeidsavtalen. Hver deltaker kan si opp sitt forhold med ett års skriftlig varsel. Uttreden kan avvikes dersom alle deltakerkommuner er enig.

Styring og kontroll

Folkevalgte i vertskommunen har ikke instruksjonsmyndighet, eller omgjørelse myndighet ved utøvelse av delegert myndighet. En samarbeidskommune kan gi vertskommunen instruks om utøvelsen av den delegerte myndighet i saker som alene gjelder samarbeidskommunen eller berørte innbyggere. Et vedtak vertskommunen treffer etter delegasjon fra samarbeidskommunen, har samarbeidskommunen samme omgjøringsmyndighet som etter forvaltningslovens § 35 første ledd.

Ved administrativt vertskommune vedtak kan denne påklages etter forvaltningslovens § 28 første ledd, da er kommunen delegert myndigheten, klageinstans. Kommunedirektøren i vertskommunen er underinstans etter forvaltningsloven § 33 annet ledd ved behandling av klager.

Ved vertskommunesamarbeid med en felles nemnd treffer vedtak kan denne påklages etter forvaltningslovens § 28, er klageinstansen en eller flere særskilte klagenemnder oppnevnt av kommunestyrene i deltagerkommunene. Alle deltagerkommunene skal være representert i klagenemnda.

3.1.4 Interkommunale selskaper (IKS)

Fauske kommune er deltaker i fire interkommunale selskap (IKS):

- Salten Kommunerevisjon IKS
- IRIS Salten IKS
- Salten Brann IKS
- Helse og Miljøtilsyn Salten IKS

Lovgivning og rettslig stilling

Interkommunale selskap (IKS) reguleres av Lov av 29.januar 1999 nr.6 om interkommunale selskaper. Selskapsformen reguleres videre av forskrifter fastsatt med hjemmel i lov om interkommunale selskaper.

Selskaper organisert i medhold til denne lov, er egne rettssubjekter. Således juridisk skilt fra deltagende kommuner som rettssubjekt. Interkommunale selskaper kan således ha rettigheter, forpliktelser, og partsstilling ovenfor domstol og andre offentlige myndigheter. Interkommunale selskaper kan derfor også inngå avtaler med tredjeperson som helt uavhengig og selvstendig part.

Spesielle forhold ved denne organiseringen

Bare kommuner (fylkeskommuner) kan være deltagerer i interkommunale selskaper (IKS). Således kan ikke selskaper kommunen eier (eks. aksjeselskaper) være deltaker i interkommunale selskaper. Loven legger ikke begrensinger for hvilken virksomhet interkommunale selskaper kan forestå på vegne av deltagerne.

Det skal opprettes skriftlig selskapsavtale for interkommunale selskaper. Kommunestyret selv skal vedta selskapsavtalen. Loven angir minimum innhold på avtalen. Andre forhold enn dem regulert av lov kan inngå i selskapsavtalen. Endringer av det loven definerer i avtalen skal også vedtas av kommunestyret. Andre endringer kan vedtas av representantskapet med 2/3 tilslutning av de avgitte stemmer.

Styret og daglig leder av selskapet har store fullmakter og handlefrihet, likevel er det deltagerne som har overordnet kontroll.

Selskapsformen er egnet å løse oppgaver der det åpenbart kan være stordriftsfordeler og/eller andre synergieffekter å løse oppgavene i fellesskap fremfor å løse dem selv.

Styrende organ

Interkommunale selskapers øverst organ er representantskapet (eierorganet), § 6. I tillegg skal selskapet ha et styre, og en daglig leder §§ 10 og 14.

Formålet angir de ytre rammer for selskapets virksomhet, og må angi en saklig begrensning hva selskapet kan drive med. Angivelsene må avspeile de oppgaver deltagerkommunene har tillagt selskapet.

Representantskapet

Alle deltagere skal være representert i representantskapet. Kommunestyret oppnevner sine representanter ved forholds- eller flertallsvalg. Det skal også oppnevnes like mange vararepresentanter. Representantskapet velger sin leder og nestleder hvis annet ikke spesifisert i selskapsavtalen. Medlemmene velges for 4 år hvis annet ikke er spesifisert i selskapsavtalen. Medlemmene trenger ikke å komme fra kommunestyret. Medlemmene kan gis ulikt antall stemmer /vekt, skal fremkomme i selskapsavtalen.

Deltagerne utøver sin eierstyring gjennom representantskapet, og selskapets øverste organ. Loven og selskapsavtalen regulerer det som skal behandles. Årsregnskap, årsberetning, styrehonorarer, budsjett, økonomiplan, og valg av revisor. Samt vedtak om salg og pant av fast eiendom, større kapitalinvesteringer, eller vedtak om å foreta investeringer som er av vesentlig betydning for en eller flere deltagere.

Medlemmene representerer sin respektive kommune i selskapsforholdet. Kommunen har således instruksjonsrett ovenfor medlemmene. Således kan det gis instruks om avstemninger. Dersom det ikke er gitt instruks skal medlemmet stemme ut fra egen overbevisning innenfor lov, selskapsavtale og lojalitet mot selskapet og kommunen denne representerer.

Sakspapirer skal komme ut 4 uker før møtene, og skal sikre forsvarlig politisk behandling i eierkommunene. Og koordinering med øvrige kommuner. Medlemmene er selvstendig ansvarlig for å ha oversikt over vedtak i politiske organer i kommunen som angår selskapet. Eierutvalget bør være det operative nivået, som skal bistå medlemmene i avklare hva som er kommunens strategier og mål innen saksområdene og/eller utstede instruks til medlemmene.

Styret

Styret skal ha minimum 3 medlemmer. Styret velges av representantskapet, og velges for 2 år, dersom annet ikke er avtalt. Valgperioden kan ikke overstige 4 år. Representantskapet har rett å fjerne et styremedlem som det selv har valgt. Leder og nestleder i styret utpekes av representantskapet med mindre annet er fastsatt i selskapsavtalen. De ansattes rett til å delta i styret reguleres av lov, svarer til aksjeloven.

Det er ikke vilkår at styremedlemmer er medlemmer av kommunestyret, og kommunelovens valgbarhetsbestemmelser gjelder ikke. Deltager kommunene har ingen rett å oppnevne styremedlemmer.

Forvaltningen av selskapet er styrets ansvar, og er ansvarlig for organiseringen av selskapets virksomhet. Styret skal påse at selskapet drives i samsvar med formål, selskapsavtale, budsjetter, og andre vedtak og retningslinjer fra representantskapet. Styret fører tilsyn med daglig ledelse i selskapet, og har omgjøringsmyndighet på beslutninger denne måtte ha fattet. Deltagerkommunene har ingen instruksjonsrett ovenfor styret eller enkeltmedlemmer i styret.

Daglig leder

Interkommunale selskaper skal ha en daglig leder, og denne forestår daglig ledelse av selskapet. Daglig leder forholder seg til de instruksjoner gitt av styret. Daglig leder har ikke fullmakter i selskapsforhold av en uvanlig stor art, eller av stor betydning. Unntak for beslutninger som ikke avvendes uten vesentlig ulempe for selskapets virksomhet. Informasjonsplikt om slike beslutninger til styret snarest.

Arbeidsgiveransvaret

Styret ansetter daglig leder, dersom ikke annet er vedtektsfestet. Arbeidsgiveransvaret til de ansatte er i det interkommunale selskapet, og forvaltet av daglig leder. Det skal utarbeides arbeidsgiverstrategi og etiske retningslinjer, dersom annet ikke er bestemt i selskapsavtalen.

Økonomisk ansvar og risiko

Deltagerkommunene hefter solidarisk og ubegrenset for sin prosent- eller brøk av selskapets forpliktelser. Ansvar er definert ut fra deltagerens eierandel i selskapet med mindre annet er beskrevet i selskapsavtalen. Ansvarsdelene endres når nye medlemmer tas opp i selskapet.

En selskapskreditor skal først gjøre sitt krav ovenfor selskapet, men kan gjøre krav mot medlemmene dersom kreditor ikke oppnår dekning for sin fordring innen 14 dager. Ansvar fordeles etter andel i selskapet.

Selskapet kan ikke kreve at deltagerne skal dekke underskudd eller bidra med ny midler i utvidelse av virksomheten. Omfanget av en evt. innskuddsplikt må reguleres tydelig i selskapsavtalen.

Styret skal informere representantskapet om avvik i budsjett, og årsaken – samt legge frem bøtende tiltak. Representantskapet vedtar selskapets økonomiplan (4 år) hvert år, som skal vise sannsynlige inntekter, utgifter, gjeld, og prioriterte oppgaver i den kommende perioden.

Selskapet kan ikke ta opp lån med mindre det er særskilt fastsatt i selskapsavtalen. Dersom adgang finnes skal det finnes høyeste rammer for selskapets samlede låneopptak. Selskapet kan ta opp lån for finansielle vedtatte investeringer, og for å konvertere eldre lånegjeld. Det kan ikke tas opp lån for den delen av anskaffelseskost som har rett til merverdiavgift refusjon. Gjeld skal betales med like årlige avdrag. Løpetid for selskapets samlede gjeld kan ikke overstige den veide levetiden for selskapets anleggsmidler ved siste årsskifte.

Selskapet kan ikke stille garantier eller pantsette eiendeler for andres økonomiske forpliktelser. Selskapet skal forvalte overskuddslikviditet uten at det innebærer vesentlig finansiell risiko, for at selskapet ikke kan møte sine løpende forpliktelser.

Utbytte eller annen utdeling av selskapets midler besluttet av representantskapet etter forslag fra styret. Utbytte eller annen utdeling kan ikke besluttet ensidig av representantskapet. Representantskapet kan redusere forslaget til styret.

Styring og kontroll

Kommunens eierstyring skal kun utøves gjennom representantskapet som er selskapets eierorgan, jfr. Lov om interkommunale selskaper §7.

Lov om interkommunale selskaper gir deltagerne større grad av styring og kontroll enn hva aksjeloven gir i aksjeselskaper. Graden av styring og kontroll må knyttes til de større forpliktelsene deltagerne har i interkommunale selskaper. Det kan også avtales at visse arter av saker som normalt ville falt under styrets myndighet, må godkjennes av representantskapet (eierorganet). Dette styrker styringsmuligheten for deltagerne. Det gjelder likevel ikke hvis selskapet er bundet ovenfor tredjeperson.

Det stilles tilsvarende krav som for kommunene i forbindelse med krav til årsregnskap, og årsberetning, samt krav om periodevis rapportering, og KOSTRA-rapportering.

Interkommunale selskaper er underlagt bestemmelsene om selskapskontroll jfr. Kommuneloven, samt forskriftene om revisjon og kontrollutvalg i kommuner.

3.1.5 Aksjeselskaper

Fauske kommune er aksjonær i følgende selskaper (AS):

Fauske Kommune Org nr 972 418 021

AKSJEPOSTER OG EIERE   INDIREKTE EIERSKAP OG -EIERE

Aksjeposter (6)

Navn	Aksjetype	Ant aksjer	Andel ▲
 Indre Salten Energi AS Org nr 914 280 060		7608947	39,169%
 Ise Produksjon Røyrvatn AS Org nr 914 385 172	Ordinære aksjer	850352	33,333%
 Galvano Tia AS Org nr 911 918 269	B-aksjer	2645	28,929%
 Salten Kraftsamband AS Org nr 985 592 128	Ordinære aksjer	13409	13,333%
 Saltens Bilruiter AS Org nr 915 637 620		2475	2,314%
 Kommunekraft AS Org nr 866 818 452	Ordinære aksjer	1	0,313%

Kilde: Aksjonærregisteret. Skattetaten tilgjengeliggjør oppdatert aksjonærregister (fra året før) i mai måned hvert år.

Lovgivning og rettslig stilling

Aksjeselskap (AS) reguleres av Lov av 13.juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven) samt forskrifter fastsatt med hjemmel i aksjeloven. Selskapsformen AS er beregnet på aksjeselskaper med en begrenset krets av eiere, og er den formen som i hovedsak er aktuell for kommuner å benytte. Aksjeselskaper er selvstendige rettssubjekter. Det økonomiske ansvaret for aksjonærene begrenser seg altså til innskutt kapital, som kan tapes ved konkurs eller opphør.

Spesielle forhold ved denne organiseringen

Et aksjeselskap (AS) skal minimum ha en aksjekapital på 30.000 kroner, og kapitalen er fordelt på en eller flere aksjer som rettighetene som aksjeeier knytter seg til. Aksjonærene i et AS hefter ikke ovenfor kreditorene for selskapets forpliktelser.

Et aksjeselskap skal til enhver tid ha en egenkapital som er forsvarlig ut fra den risikoen ved og omfanget av selskapets virksomhet. Hvis selskapets egenkapital er under forsvarlig nivå har styret handlingsplikt, og plikt å kalle inn til generalforsamling (eierorgan) og redegjøre for dette, og foreslå tiltak.

Hvis det styrets vurdering at det ikke er mulig å forslå tiltak, skal det foreslås oppløsning av selskapet. Således kan et aksjeselskap i motsetning til interkommunale selskaper og foretak gå konkurs.

Aksjeloven angir ikke begrensinger på eiersiden. Det betyr at det kan både være private og offentlige eiere, også på ulike forvaltningsnivå. Aksjeselskaper legger derfor til rette for OPS (offentlig private samarbeid). I rent offentlige eide selskaper kan vedtekter legge begrensinger hvem som kan eie.

Selskapsformen legger derfor til rette for å ha deler av kommunal virksomhet organisert utenfor den kommunale forvaltningen (eks. Fauske kommune hadde tidligere parkeringsvirksomheten organisert som AS). Selskapsformen legger også til rette for å del privatisere kommunal virksomhet gjennom OPS samarbeids modeller. Selskapsformen gir likevel i tillegg til stiftelser minst mulighet til offentlig eierstyring, sammenlignet med de øvrige former for selskaper og samarbeid presentert.

Styrende organ

Generalforsamlingen er øverste organ i et AS. Det er her aksjeeierne kan utøve sin eierrolle i selskapet. Aksjeselskap skal etter loven også ha et styre og en daglig leder, samt bedriftsforsamling i selskaper over 200 ansatte.

Generalforsamling

Generalforsamlingen kan treffe vedtak i alle saker som angår selskapets virksomhet og organisering, med mindre loven setter begrensinger. Aksjeeiere kan ikke intervensere i selskapets drift, og organisering uten at det skjer i form av vedtak fattet generalforsamlingen i tråd med aksjeloven.

Det skal avholdes ordinær generalforsamling innen 1. juli hvert år for å behandle årsregnskap, og årsberetning, og andre lov eller vedtektsfestede saker.

Styret har plikt å innkalle til ekstraordinær generalforsamling når 1/10 av aksjekapitalen krever det.

Kommuner bør stille krav om at saklisten til generalforsamling sendes ut minimum 4 uker før møtet for å kunne legge til rette for politisk behandling.

Styret

Aksjeselskapet skal ha et styre med ett eller flere medlemmer. Har selskapet bedriftsforsamling minimum 5 medlemmer. Generalforsamlingen velger styret. Det gjelder ikke ansatte representanter. Styret velges for 2 år, dersom annet ikke er vedtektsfestet. Styret velger selv leder dersom Generalforsamlingen ikke har bestemt annet.

Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av selskapet. Styret skal sørge for organisering, føre tilsyn med daglig ledelse, og tilse at selskapet er under betryggende kontroll. Daglig leder utreder til styret i samråd med styrets leder. Styreinstruks skal finnes i selskaper med ansatte representasjon for å regulere styrets arbeid og saksbehandling. Styret utarbeider også instruks for daglig leder.

Daglig leder

Aksjeselskaper skal ha en daglig leder. Flere daglige ledere skal angis i vedtektene. Det skal også angis om flere daglige ledere fungerer som kollektiv organ. Daglig leder tilsettes av styret, dersom vedtektene ikke stadfester annet. Daglig leder står for den løpende ledelsen av selskapets virksomhet, i tråd med instruksjoner fra styret. Fullmakten omfatter ikke selskapsforhold av en uvanlig art eller stor betydning.

Bedriftsforsamling

I selskaper over 200 ansatte er bedriftsforsamling obligatorisk. Det kan likevel avtales mellom selskapet og fagforeningene at selskapet ikke har bedriftsforsamling. To tredjedeler velges fra generalforsamlingen og en tredjedel fra de ansatte. Bedriftsforsamlingen har til rolle å føre tilsyn med styrets og daglig leders forvaltning av selskapet, og gi uttalelse til generalforsamlingen, om regnskap og balanse og utbytte forslaget til styret. Samt store investeringer og store omlegginger i driften av selskapet som medfører store endring eller omdisponering av arbeidsstyrken.

Arbeidsgiveransvaret

Et aksjeselskap er et selvstendig rettssubjekt. Arbeidstakerne har selskapet som arbeidsgiver.

Økonomisk risiko og ansvar

Aksjelovens §1-2 innehar bestemmelser om ansvarsbegrensningene til aksjonærene. Aksjonærer hefter ikke ovenfor kreditorene for selskapets forpliktelser. Aksjeeiere forplikter ikke å gjøre innskudd i selskapet. Kommunens økonomiske risiko er således begrenset til den innskutte kapitalen. Utdeling fra selskapet skjer etter reglene om utbytte, og er alle verdier som direkte eller indirekte kommer aksjeeieren til gode.

Utbytte beslutes av generalforsamlingen etter innstilling fra styret. Det kan ikke beslutes utdelt høyere utbytte enn styret har foreslått eller godtar.

Innenfor rammene av aksjeloven kan det vedtektsfestes handlingsregler for disponering av overskudd, herunder utdeling av utbytte.

Tilsyn og kontroll

Fauske kommunes styringsmuligheter reguleres av aksjeloven. Aksjeeiernes begrensede økonomiske forpliktelser impliserer lavere grad av styring og kontroll enn for selskapsformer med ubegrenset ansvar (eks. IKS). Styring utøves gjennom generalforsamlingen blant annet gjennom valg til styrende organer, fastsetting av formål og vedtekter.

En aksjeeiers mulighet til å utøve aktiv eierstyring vil bero på størrelsen av aksjeposten. Dersom kommunen eksempelvis har strategiske målsetninger med selskapet, bør det bestrebes å ha over 50% av aksjekapitalen. Kommunen kan likevel ikke gjøre beslutninger i generalforsamlingen selv om de eier 100% som åpenbart vil gå på bekostning av selskapet. Ved 90% eierskap kan hovedaksjonær løse ut andre aksjonærer. Vedtak om endring av selskapets vedtekter, fusjon/fisjon, forhøyelse/nedsetting av aksjekapitalen, konvertible lån, omdanning, og oppløsning av selskaper kreves 2/3, eller 67% av stemmene. Ved kommunalt eierskap på 51% kan beslutninger som fattes med alminnelig flertall oppnås. Ved 34% vil man normalt ha negativ kontroll over flere av de vesentlige beslutningene i eierorganet, spesielt vedtektsendringer.

3.1.6 Stiftelser

Lovgivning og rettslig stilling

Stiftelser reguleres av Lov av 15.juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven) med tilhørende forskrifter. En stiftelse skiller seg ut fra alle de andre selskapsformene ved at den er selveiende, og ikke har deltagere eller formelle eiere. Fauske kommune har derfor ikke reelt eierskap i stiftelser, men har vært medstifter, og har forvaltningsansvar for noen, eks. Eivind Sannes Legat.

Spesielle forhold ved denne organiseringen

En stiftelse kan defineres som en formuesverdi som ved testamente, gave, eller annen rettslig disposisjon selvstendig er stilt til rådighet for et bestemt formål av ideell, humanitær, kulturell, sosial, utdanningsmessig, økonomisk eller annen art. Disse vil kunne oppfylle vilkårene for en stiftelse, uavhengig om det betegnet som legat, institusjon, fond eller annet.

Stiftelser kan være alminnelig eller næringsdrivende (eks. Gatafestivalen). Næringsdrivende stiftelser driver forretningsvirksomhet både som eier av aksjer/selskapsandeler, eller i seg selv.

Stiftelser skal ha et stiftelsesdokument, som inneholder formål, eiendeler som brukes som grunnkapital, styrets sammensetning, vedtekter mv. Stiftelse tilsynet fører tilsyn med stiftelser.

Stiftelse kan være egnet organisasjonsform for ivaretagelse av bestemte oppgaver, som man ønsker å skille ut og gi full selvstendighet.

Styrende organ

En stiftelse ledes av et styre jfr. § 26 i stiftelsesloven. Stiftelsen har en daglig leder. Det kan gjennom vedtektene vedtas at stiftelser har andre styrende organer.

Styret skal minimum være 3 medlemmer på stiftelser som har grunnkapital på over 3 millioner kroner. Styret velger selv sin leder. Det stilles krav til kjønnsrepresentasjon når kommuner oppnevner styremedlemmer. Tjenestetid i styret er 4 år, dersom annet ikke er fastsatt i vedtekter.

Styret er stiftelsens øverste organ. Styret har ansvar for at stiftelsens formål ivaretas, og foretar utdelinger i tråd med vedtektene.

Dersom ikke annet er fastsatt i vedtektene kan en stiftelse ha en daglig leder. Næringsdrivende stiftelser med over 3 millioner kroner i grunnkapital skal ha en daglig leder. Daglig leder kan ikke være styreleder i næringsdrivende stiftelser. Daglig leder ivaretar daglig drift i tråd med instruks fra styret. Daglig leder har ikke fullmakt i saker som etter stiftelsens forhold er av uvanlig eller stor betydning.

Som nevnt kan stiftelser ha andre styrende organer, som har til hensikt å føre tilsyn med stiftelsens virksomhet, avgi uttalelse om årsregnskap og årsberetning mv. til styret.

Arbeidsgiveransvaret

Arbeidsgiveransvaret tilligger stiftelsen. Ansatte kan ha rett til representasjon i styret jfr. §§ 41 og 42.

Økonomisk ansvar og risiko

Stiftelser må minst ha en grunnkapital på 100.000 kroner. Stiftelsens kapital skal forvaltes på en forsvarlig måte, for å kunne oppnå tilfredsstillende avkastning for å ivareta stiftelsens formål.

Utdeling foretas av styret i tråd med formål og vedtekter. Stiftelser kan ikke gis til oppretteren, eller oppretters nærstående, eller til selskap disse har bestemmende innflytelse. Oppretter, styremedlem, person med verv i stiftelsens organer, kan heller ikke ha lån i stiftelsen. Det samme gjelder sikkerhetsstillelse til fordel for nevnte personer. Når stiftelsen er formelt opprettet opphører rådigheten til stifterne. Kommunens økonomisk ansvar begrenser seg således utelukkende til formuesverdi overført en stiftelse, eller evt. tilskudd som ytes stiftelsen.

Styring og kontroll

Kommuner kan ikke utøve noen form for eierstyring ovenfor en stiftelse. Kommunen har heller ingen råderett over formuesverdien som er overført. Oppretteren kan ha begrenset innflytelse over enkelte saksområder ved å vedtektsfeste at stiftelsen skal ha andre organer enn styret, og evt. daglig leder.

Det er strenge vilkår for opphevelse og/eller avvikling av stiftelser, og disse skal godkjennes av stiftelse tilsynet. Selskapsformen regnes som uegnet dersom kommunen ønsker styring, tilsyn og kontroll over virksomheten. Styring kan hovedsakelig oppnås gjennom vilkår i tildelinger til stiftelsen. Stiftelser er selveiende og kommunen har ingen styring eller kontroll over – og følgelig er det ingen oversikt over stiftelser i dette dokumentet.

4.0 Praktisk eierskapsstyring i Fauske kommune

4.1 Politisk og administrativ eieroppfølging i praksis

Fauske kommune utøver sin operasjonelle eierstyring overfor selskapene gjennom eierorganene. Den samlede eieroppfølgingen ivaretas imidlertid av flere politiske og administrative aktører.

Eierskapsstyring er et politisk ansvar. Den politiske eieroppfølgingen forestås av kommunestyret i kraft av å være kommunens øverste myndighet. For praktisk utøvelse bør kommunestyret delegerer fullmakter til eierutvalg og ordfører. Kontrollutvalget skal på vegne av kommunestyret påse at det føres tilsyn med forvaltningen av kommunens interesser i selskap m.m.

Rådmannen rolle er primært å være tilrettelegger for den politiske styringen av selskapene, herunder bidra til å videreutvikle kommunens eierskapspolitikk.

I de neste avsnittene beskrives det hvordan kommunestyret, formannskapet / ordfører, rådmannen/kommunedirektør og kontrollutvalgets rolle er i eieroppfølgingen..

4.1.1 Fauske kommunestyre

Fauske kommunestyre er den øverste myndighet med overordnet ansvar for den samlede virksomheten til Fauske kommune. Kommunestyret har derfor en sentral rolle i kommunens eieroppfølging. Kommuneloven og relevante særlover beskriver kommunestyrets ansvar og myndighet.

Fauske kommunestyre skal bl.a. fatte vedtak om etablering og avvikling av selskaper, gjøre beslutninger om salg av aksjer, oppnevne representanter til eierorganene, utforme kommunens eierskapspolitikk samt føre tilsyn og kontroll med forvaltningen av eierinteressene.

Kommunestyre selv skal fatte vedtak om oppretting/ avvikling av et kommunalt foretak (KF), herunder velge styret og fastsette vedtekter for foretaket, jf. koml. § xx.

Kommunestyret er direkte overordnet styret i et kommunalt foretak og utgjør således foretakets eierorgan. Bystyret kan innskrenke styrets normalkompetanse ved å ta inn bestemmelser i vedtektene om at visse vedtak må godkjennes av bystyret, jf. koml. § 69. Kommunestyret behandler KF(ene) sine årsbudsjett og årsberetning/-regnskap.

Kommunestyret selv fatter vedtak om deltakelse, uttreden, opptak av nye deltakere samt avvikling av et interkommunalt selskap (IKS), herunder vedta selskapsavtalen, jf. intkomsel. §§ 4 og 32.19 Kommunestyret skal selv oppnevne kommunens representanter i selskapets representantskap, jf. § 6. Dersom de interkommunale selskapenes budsjetter forutsetter tilskudd fra deltakerne, er budsjettene i utgangspunktet ikke endelige før bystyret har behandlet kommunens budsjett etter koml. § 45.

Kommunestyret selv er beslutningsorgan ved etablering av aksjeselskap (AS), herunder ved kjøp og salg av aksjer. Kommunestyret selv beslutter om deltakelse i kommunalt oppgavefelleskap (§ 19-1) (tidligere § 27” samarbeid” jfr tidligere kommunelov), eller

vertskommunesamarbeid (kapitell 20) –, og andre juridiske enheter.

Fauske kommunestyre oppnevner kommunens representanter i selskapenes eierorgan. Styremedlemmer vil normalt formelt oppnevnes av eierorganet/valgkomite, og ikke basert på egne politiske vedtak. Fauske kommunestyre vil imidlertid praktisere å fremme navneforslag på styremedlemmer for valgkomité eller eierorgan

4.1.2 Formannskapet/eierutvalg

Det anbefales at formannskapet gis funksjon som kommunens eierutvalg i daglig operativ utøvelse av eiarbeid. Formannskapet skal følgelig være politisk styringsgruppe og aktivt delta i arbeidet med å utforme både overordnede og selskapsspesifikke eierstrategier. Selskapsspesifikke eierstrategier skal endelig godkjennes av kommunestyret.

Formannskapet behandler også enkeltsaker som i ulik grad er av stor strategisk og/eller prinsipiell karakter. Formannskapet vil i slike saker hovedsakelig ha en funksjon som et arbeidsutvalg for kommunestyret som er beslutningsorgan. Formannskapet vil imidlertid også sluttbehandle enkeltsaker som angår kommunens eierskap. Kommunestyret fastsetter formannskapet myndighetsområde.

Det avholdes kontaktmøter mellom selskapene og formannskap (ordfører) for å sikre en tilfredsstillende informasjonsutveksling mellom partene. Dette gjelder kommunale foretak, interkommunale selskap samt de definerte (viktigste) aksjeselskapene. Foruten formannskap (ordfører) skal representanter fra administrasjonen, samt styreleder og daglig leder i hvert selskap delta på møtene.

Møtene gir formannskapet (ordfører) som utvalg for eierstrategier mulighet til å drøfte ulike forhold direkte med selskapene. Selskapene skal informere om resultater, rammevilkår, framtidsutsikter mv. Kontaktmøtene skal videre benyttes til å avklare målforståelse og evaluere partenes oppfølging av eierstrategier.

Kravet om likebehandling av eierne er et utgangspunkt for all informasjonsutveksling, det vil si at saker som krever tilslutning fra eierne skal tas opp i eierorganene. Direkte styringssignaler fra eierne til styret skal også fremmes i eierorganene.

Ordføreren og formannskapet har også en sentral rolle overfor kommunens representanter i eierorganene i forhold til å bistå med avklaringer knyttet til kommunens eierskapspolitikk.

4.1.3 Rådmannen/kommunedirektør

Rådmannen/kommunedirektør har ikke en formell rolle i eierstyringen i selskapene kommunen har eierskap. Rådmann/kommunedirektør har imidlertid en sentral rolle med hensyn til å legge til rette for den politiske eierstyringen av selskapene. Rådmannen/kommunedirektøren skal bidra til å videreutvikle eierskapspolitikken gjennom å foreta en regelmessig revidering av denne. Den revideres hvert 4 år i tråd med valgperiodene.

Rådmannen/kommunedirektøren skal sette de selskapsspesifikke eierstrategier på dagsorden en gang i året for eierutvalget (formannskapet) og ta ansvaret for saksforslag til

de selskapsspesifikke eierstrategier. Rådmannen / kommunedirektør kan også fremme enkeltsaker knyttet til foretak og selskap. Rådmannen skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer er forsvarlig utredet og at vedtakene blir iverksatt, jf. kommunelovens. § 13-1.

Selskapenes årsberetninger og årsregnskap blir hovedsakelig ikke formelt behandlet i politiske organ. Rådmannen innarbeider imidlertid sentrale element i årsberetning. Rådmannen/kommunedirektør skal ha oversikt over kommunens representanter i eierorganene, sakspapirer til møtene i eierorganene, sakspapirer til styremøter i kommunale foretak, selskapenes vedtekter, selskaps-, aksjonær- og eieravtaler samt årsberetninger og årsregnskap.

Rådmannen /kommunedirektøren skal i samarbeid med ordfører legge opp opplæringstiltak knyttet til eierstyring og selskapsledelse, samt bistå kommunens representanter i eierorganene med å avklare kommunens mål og strategier for eierskapet i det enkelte selskap, jf. kommunens eierskapspolitikk og selskapsspesifikke eierstrategier. Opplæringstiltak tilpasset ulike målgrupper vil vektlegges framfor obligatorisk opplæring.

Rådmannen /kommunedirektør er representert på kontaktmøter mellom den politiske ledelsen og kommunale selskap. Ordføreren og rådmannen representerer også kommunen på eiermøter.

Rådmannen/kommunedirektøren har ikke instruksjons- og omgjørelsesmyndighet overfor styret eller den daglige ledelsen i interkommunale selskap og aksjeselskap. Eierstyring utøves gjennom eierorganene. Rådmannens/kommunedirektøren rolle overfor de kommunale foretakene reguleres av kommuneloven § xx.

Rådmannen/kommunedirektøren skal samarbeide med administrasjonen i de øvrige eierkommunene. Samarbeidet legger til rette for en koordinert eieroppfølging av selskap med flere eiere og bidrar til kompetanseoverføring knyttet til rammene for kommunenes eierstyring.

4.1.4 Kontrollutvalget

Rådmannen/ kommunedirektør skal påse at den kommunale forvaltningen er gjenstand for en betryggende egenkontroll. Kontroll av kommunale foretak og selskaper ligger imidlertid utenfor rådmannens myndighetsområde.

Kommunestyret har det øverste tilsyns- og kontrollansvaret knyttet til den kommunale forvaltningen. Kommunestyrets tilsyns- og kontrollfunksjon er delegert til kontrollutvalget. Utvalget påser at det utøves tilsyn/kontroll gjennom regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, selskapskontroller mv.

Kontrollutvalgets oppgaver reguleres av kommunelovens kapittel 23 med tilhørende forskrifter for kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner. Fauske kommunestyre velger selv et kontrollutvalg som skal forestå det løpende tilsyn med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret. Kommunestyret avgjør selv om kommunen skal ansette egne revisorer, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med annen revisor. Fauske kommune er tilknyttet Salten kommunerevisjon IKS. Vedtaket treffes etter innstilling fra kontrollutvalget.

Kontrollutvalget har en bestillerfunksjon overfor valgt revisor.

Kontrollutvalget skal påse at kommunens årsregnskap og kommunale foretaks årsregnskap blir revidert på en betryggende måte. Utvalget skal også påse at kommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon som skal godkjennes av kommunestyret. Utvalget skal avgi rapport til kommunestyret om hvilke forvaltningsrevisjoner som er gjennomført og resultatene av disse. Utvalget skal også påse at kommunestyrets vedtak følges opp, herunder rapportere til kommunestyret om oppfølgingen.

Revisjonens oppgaver og plikter ved regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon reguleres i for skrift av

15. juni 2004 om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv. Forskriftene regulerer også innholdet i regnskapsrevisjonen og forvaltningsrevisjonen.

Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper m.m. gjennom bestilling av selskapskontroller. I det følgende redegjøres det nærmere for selskapskontroller.

4.1.5 Eierskapskontroll

Eierskapskontroll reguleres av kommuneloven § 23-4 og forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner. Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden utarbeide en plan for gjennomføring av eierskapskontroll. Planen vedtas av kommunestyret, som kan delegerer til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

(sitat kommuneloven) § 23-6. Innsyn og undersøkelser i selskaper o.l.

Kontrollutvalget kan kreve de opplysningene som er nødvendige for å gjennomføre sin kontroll, fra

- a) interkommunale selskaper etter IKS-loven*
- b) interkommunale politiske råd*
- c) kommunale oppgavefellesskap*
- d) aksjeselskap der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer.*

Opplysningene etter første ledd kan kreves fra virksomhetens daglige leder, styret og den valgte revisoren for selskapet.

Kontrollutvalget kan foreta undersøkelser i virksomheten hvis det er nødvendig.

Kommunestyret og fylkestinget kan fastsette regler om kontrollutvalgets kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper som er nevnt i første ledd, og om hvilke dokumenter mv. som skal sendes til kontrollutvalget.

Kontrollutvalget skal varsles om møter i generalforsamling, representantskap og tilsvarende organer og har rett til å være til stede i disse møtene.

Kontrollutvalgets innsynsrett og rett til å foreta undersøkelser etter første og andre ledd gjelder på tilsvarende måte overfor andre virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen eller fylkeskommunen. Innsynet og undersøkelsene skal imidlertid bare omfatte det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten blir oppfylt.

(sitat slutt)

IKS, § 27 (selvstendige rettssubjekt) og AS der en kommune alene eller sammen med andre kommuner eier alle aksjene, og heleide datterselskaper til slike selskaper, omfattes av reglene om eierskapskontroll. I aksjeselskap med private eiere er kommunens innsynsrett begrenset til den innsynsretten de øvrige aksjonærene har. Kontrollutvalget kan da påse at kommunens representanter i generalforsamlingen har utøvd sin stemmerett i samsvar med bystyrets forutsetninger og vedtak.

Kommunale oppgavefelleskap jfr. (kap 19) omfattes også nå av loven om eierskapskontroll i motsetning til i tidligere kommunelov, vertskommunesamarbeid (kap. 20) og stiftelser vil ikke omfattes av reglene om selskapskontroll. Kommunale foretak (KF) er en del av kommunen som rettssubjekt og omfattes således ikke av reglene om selskapskontroll. Foretakene vil likevel være gjenstand for ordinær regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

Eierskapskontroll kan også omfatte forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskapene, herunder kontrollere om dem som utøver kommunens eierinteresser i selskap gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll)

5.0 Fauske kommunes overordnede prinsipper for eierstyring

Fauske kommunes eierskapspolitikk er slik nevnt et overordnet rammeverk, som gir en guide til kommunens forvaltning av sine eierskap og samarbeid. Kommunens prinsipper for eierstyring er derfor et sentralt element i eierskapspolitikken. Ny kommunelov stiller krav til at kommunens Eierpolitikk/eiermelding har prinsipper for sin eierstyring.

5.1 Bakgrunn og formålet med prinsippene

Lovgivningen fastsetter de juridiske rammene i for eierstyring og selskapsledelse. Lovverket er ofte generelt og kan være tvetydig. Det er derfor hensiktsmessig å supplere med ulike styringsverktøy, prinsippene har derfor til hensikt å sikre bedre eierstyring.

Staten har egne retningslinjer og prinsipper for god eierstyring. Prinsippene er utformet i tråd med allment aksepterte prinsipper for eierstyring.

KS har også gitt 19 anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse, og kontroll av kommunalt eide selskaper og foretak. Formålet med prinsippene og anbefalingene er avklare roller og ansvar, sikre åpenhet, ryddige beslutningsprosesser, redusere risiko, stimulere til verdiskapning mv.

Fauske kommunes prinsipper bygger på de nevnte anbefalingene. Prinsippene er likevel tilpasset lokale forhold.

Prinsippene gjelder alle typer selskaper og for samarbeidsformer hvor det er mulig. Kommunen skal utøve eierstyring i tråd med disse prinsippene. Prinsippene er også forventningsavklaringer til selskaper og samarbeid vi er en del av.

Prinsippene skal styrke tilliten og omdømmet til kommunen, og selskapene, avklare roller, ansvar, sikre åpenhet, ryddige beslutninger, redusere risiko m.m.

5.2 Prinsipper for eierstyring

Fauske kommunes prinsipper for eierstyring
1. Valg av deltagelse i og etablering av selskap, eller annen samarbeidsform skal være begrunnet i en analyse av kommunens behov og mål for virksomheten
2. Fauske kommune skal alltid angi klare og langsiktige formål for selskapene/foretak/samarbeid av betydning for Fauske kommune.
3. Fauske kommune skal fremme sine interesser ovenfor kommunale selskap og samarbeider gjennom eierorganene.
4. Det skal være åpenhet knyttet til Fauske kommunes eierskap, selskapenes virksomhet, basert på meroffentlighet. Samt at det legges til rette for interne dialogprosesser i forkant av eierorganers møter.
5. Fauske kommune skal stille krav til samfunnsansvar til selskaper vi eiere i.
6. Styresammensetning i selskapene vi er eier i, skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart.
7. Selskapenes kapitalstruktur skal være tilpasset formålet med eierskapet og selskapets situasjon.
8. Styret skal på et uavhengig grunnlag være ansvarlig for selskapets drift, men Fauske kommune har klare forventninger knyttet til styrets oppgaver, rapportering, saksbehandling, internkontroll og risikostyring
9. Godtgjørelser til styret og daglig ledelse skal framstå rimelig ut fra arbeidsbyrden, kompleksitet. Lønn og godtgjørelser skal være konkurransedyktig, men ikke nødvendigvis lønnsledende innen sektoren.

Prinsipp 1. Valget deltagelse i og etablering av selskap, eller annen samarbeidsform skal være begrunnet i en analyse av kommunens behov og mål virksomheten

Fauske kommune vil i forkant av deltagelse og etablering av selskap, eller samarbeid vurdere dette fremfor en mer tradisjonell etatsorganisering innenfor kommunen selv. En slik analyse vil avklare de mål som kan oppnås, og synliggjøre de begrensinger dette vil få for styring og kontroll. Analysen er ment å styrke beslutningsgrunnlag, og danne grunnlaget for formålstjenlige organisering. Dette gjelder også dersom kommunen ønsker å tilbakeføre deler av sin virksomhet til ordinær etatsorganisering (eks. nedleggelse av et kommunal foretak, kommunalt aksjeselskap mv)

Hvorfor selskap – og samarbeidsorganisering?

Fauske kommune har innenfor rammen av kommuneloven, og relevant særlovgivning en relativt stor frihet i valg av hensiktsmessig organisering av tjenesteproduksjonen. Valget må være slik at det gir en hensiktsmessighet på kort og lang sikt. Det er viktig å være bevisst i vurderingen.

Tidligere har vi nevnt at det er ulike motiver for å skille ut virksomhet. Ønske om å danne interkommunale fellesfunksjoner er ofte en begrunnelse for selskapsdannelser. Ofte brukes argumenter om stordriftsfordeler økonomisk, og et styrket fagmiljø. Det må likevel alltid holdes opp mot kravene/ønskene/behovene kommunen har i forhold til styring og kontroll. Da valg av selskapsorganisering / samarbeid vil legge muligheter og begrensinger. Størst styring har man i etatsorganisering. I etatsorganiseringen har kommunestyre full styrings og kontroll mulighet, mens en selskapsorganisering vil i hovedsak gi kommunestyret fullmakt til å legge ytre rammer for virksomheten, og ikke direkte styring av daglig ledelse, og styrets arbeid.

Begrensinger i styring i alternativer til etatsorganisering omtales ofte som et ”demokratisk underskudd”. Det er ofte en feilslutning, da man ofte vurderer at det kan være hensiktsmessig og et ønske om å gi en armlengdes avstand eller gi en forretningsmessig frihet.

Styringsbehovet vil helt avhenge av virksomhetens karakter, og gjerne hvor nært innbyggerne er tjenesten. Lovpålagte tjenester (helse, skole, barnevern mv) er mer krevende enn oppgaver som kommunen f.eks har et frivillig forhold til (skiløyper, idrettanlegg, mv). Det er likevel mulig å også utøve kommunale kjernetjenester gjennom annen organisering, ved hjelp av systemer og med en aktiv eieroppfølging.

Det viktigste er å analysere organiseringen, og ha et bevisst forhold i valg av selskap / samarbeidsformer, som er grunntanken i prinsipp nummer 1.

Valg av selskap – samarbeidsorganisering

Kommunen har som nevnt stor valgfrihet. Det eksisterer likevel begrensinger i valg av samarbeid og selskapsform i selvskapslovgivning, og andre særlover. Kommuner kan eksempelvis ikke delta i ansvarlige selskaper, eller kommandittselskaper. Derfor bør man gjøre en rekke avveininger som bør inngå i grunnlaget for beslutning om selskap og samarbeidsformer. Disse er presentert nedenfor:

1. Økonomiske forpliktelser

Hvilke økonomisk ansvar/risiko er det ønskelig og forsvarlig å påta seg. Kommunen vil for eksempel hefte ubegrenset for samtlige forpliktelser i et kommunalt foretak (KF), og ubegrenset for sin andel i et IKS. Kommunen har et begrenset ansvar i et AS ovenfor

kreditorer. I ulike samarbeid, vil de økonomiske forpliktelsene være regulert gjennom avtaler, og er ofte andelsmessig som for IKS.

2. Skatte og avgiftsmessige forhold (selskaper ikke samarbeid)

Etablering av selskaper / deltagelse i selskaper kan ha betydning for momskompensasjon (kompensasjonsloven). Selskapsform kan også være av betydning ved vurdering av begrensinger i skatteplikt.

3. Fleksibilitet på eiersiden (selskaper ikke samarbeid)

Er det behov å tenke at det vil være fordelaktig å ha med andre aktører? AS modellen gir størst fleksibilitet, mellom offentlig og privat eierskap. IKS vil være begrenset til kommuner, mens et KF vil være en del av kommunen og ikke ha noen fleksibilitet på eiersiden.

4. Behov og mulighet for styring

Styringsbehov må kartlegges nøye i forkant. Selv vertskommune organiseringsmodeller gir innskrenkninger i kommunens styringsmulighet i forhold til etatsorganisering, selv om det finnes klageadgang mv. I et KF vil kommunestyret, være generalforsamlingen, og således utstrakt mulighet å utøve eierstyring. Kommunens mulighet til styring av et AS vil være langt mer begrenset. Må vurderes opp mot selskapenes behov for forretningsmessig frihet, og kommunens ansvar for forpliktelser.

5. Delegering av myndighet

Selskap / samarbeid kan påvirke muligheter / begrensinger i forhold til delegering av myndighet. Eks. i vertskommune overtar formelt sett kommunedirektøren i en annen kommune driftsansvaret, selv om forvaltningsansvaret for tjenesten fortsatt ligger i samarbeidskommunen.

6. Forholdet til lover / forskrifter og overordnede kommunale planer og strategier

Valg av selskap- og samarbeid gir ulike begrensinger i forhold til sentrale lover og forskrifter (forvaltningslov, lov om offentlige anskaffelser, miljø og klima lover mv). Kommunestyret kan direkte under hinder eksempel pålegge et KF å gjennomføre forventninger til bærekraftsmål, som klima og miljø. Dette vil ikke man direkte kunne pålegge et selskap man er eier i – dersom man ikke er majoritetsaksjonær. Der må det søkes samarbeid med andre eier for å gjøre det samme.

7. Vurdering av risiko

Valg av selskap / samarbeidsform bør foretas med bakgrunn av en vurdering av ulike typer risiko. Risikoen kan ha mange ulike fasetter. Det kan være risikovurderinger i forhold til kvalitetsforventninger, arbeidstakerforhold, økonomisk risiko m.m. Selskapsorganisering og samarbeid er ofte være begrunnet med å redusere kommunens økonomisk risiko.

Illustrasjonen nedenfor oppsummer alternativer til selskap / samarbeidsformer som kan anvendes i kommunal tjenesteproduksjon, men også annen oppgaveløsning. Kommunen er ofte en part i mange aktiviteter og oppgaver som kommuneloven i utgangspunktet ikke definerer som en del av kjerneaktiviteten. Den gir en oversikt over bl.a. styringsmuligheter, skillene mellom forvaltning og forretning, og økonomisk risiko. IKS eksempelvis kan ofte ha utydelige skillelinjer mellom forvaltning, og øvrig næringsvirksomhet.

Forvaltning		Forretning		
Integrert del av kommunen		Selvstendig rettssubjekt		
Kommuneloven		Lov om inter Kommunale Selskap (IKS)	Aksjeloven	Stiftelsesloven
Etat	Institusjon	Foretak (KF) (kom lov kap 9)		
Vertskommune (kom.lov kap 20)	Kommunalt Oppgavefelleskap (KO) (kom.lov kap 19)		Interkommunalt Selskap	Aksjeselskap
Eiere: •Innbyggerne	Styringsstruktur: •Kommunestyret •Formannskapet /Utvalg/Styrer •Kommunedirektør		Eiernes ansvar: •Ubegrenset øk ansvar	Eiere: •Kommuner/Fylke/IKS
	Eiere: •Ubegrenset		Styringsstruktur: •Generalforsamling •Årsmøte •Styre •Daglig leder	Eiere: •Selveiende
	Styringsstruktur: •Representantskap •Styre •Daglig leder		Eiernes ansvar: •Begrenset øk ansvar	Styringsstruktur: •Styre •Daglig leder
Direkte politisk styring og kontroll		Indirekte politisk styring og kontroll		

Prinsipp 2 – Fauske kommune skal alltid angi klare og langsiktige mål for selskapene/foretak/samarbeid av betydning for Fauske kommune.

Fauske kommune må angi klare, realistiske, og etterprøvbare mål for selskapene/foretakene/samarbeidene gjennom å godkjenne vedtekter, samarbeidsavtaler, selskapsavtaler, aksjonæravtaler mv. Målgivelsen i de ordinære styringsdokumentene er ofte generell, og liten grad gjenstand for revidering. Derfor har Fauske kommune et eget dokument, som er omtalt som Selskaps-spesifikke eierstrategier”. Disse revideres årlig av eierutvalget, med godkjenning i kommunestyret.

- Selskap- foretaksnavn/beskrivelse av samarbeid, organisasjonsnummer/vertskommune
- Formålet med deltagelsen i selskapet/foretaket/samarbeidet
- Omfang eierskap/aksjer/andeler
- Målformuleringer og resultatforventninger
- Kommunens forhold til styrende organer
- Beskrivelse samhandling med selskapet/foretaket/samarbeidet
- Beskrivelse for ivaretagelse av samfunnsansvar
- Andre selskaps-spesifikke/samarbeids anmerkninger

Det viktig for kommunestyret og akseptere at selskapene/foretakene og samarbeidene har sin unike forhold når det gjelder begrensinger og muligheter for eierstyring (se kapittel x). Styret og

daglig ledelse i selskapene/samarbeidene har det fremste ansvaret for å realisere mål, krav og forventninger kommunen har uttrykt gjennom sine «Selskapspesifikke strategier».

Eierstyringen skal i utgangspunktet utøves på overordnet nivå, og ikke gripe inn i styrets myndighetsområde, og i den daglige ledelsen av selskapene. Fauske kommune skal uttrykke sitt formål med eierskapet/deltagelsen, og angi målsetninger, prioriteringer, resultatkrav- og forventninger. Det skal også fastslå kommunes forhold til styrende organer, og stadfeste hvordan kommunen legger opp eier/deltager dialogen.

Eierstrategiene for selskapene/foretakene/samarbeidene skal legge til rette for en aktiv, forutsigbar eierstyring og legge forholdene til rette for forutsigbare rammevilkår for selskapene/foretakene/samarbeidene.

Prinsipp 3 - Fauske kommune skal fremme sine interesser ovenfor kommunale selskap og samarbeider gjennom eierorganene.

Styringslinjene i Fauske kommune følger hovedsakelig av kommuneloven. Kommunestyret er det formelle eierorganet til kommunen. Kommunestyret kan delegerer myndighet til andre politiske organ og rådmann/kommunedirektør innenfor rammene av loven.

Kommunen kan som nevnt flere ganger velge å skille ut virksomhet, eller ta del i selskaper hvor det er motiver og nytte for kommunen. Den daglige styringene i selskaper og samarbeider er slik beskrevet tidligere knyttet til lovgivningen som regulerer selskaper og samarbeider.

Lovgivningen legger begrensinger på hvordan kommunestyret som eier kan intervensere og utøve direkte styring av virksomheten i selskapene / samarbeidene. Dette gjelder både styrer og daglig ledelse.

Kommunestyret vil i all hovedsak utøve styring gjennom å oppnevne representanter til eierorganene, og skal gjennom sine strategier gi føringer for representantens opptreden i eierorganene.

Eierorganenes, oppgaver, ansvar og myndighet er ofte regulert av selskapets / samarbeidets art.

I tillegg til at kommunen er representert i eierorganene gjennom valgte representanter, er det aktuelt for kommunen og ta initiativ til dialogmøter / eiermøter, og kontaktmøter med selskapene og samarbeidene. Dette vil ikke være møtepunkter av bestemmende karakter (altså ikke mulig å gjøre bindende beslutninger). Dette vil være møter primært for å sikre tilfredsstillende informasjonsutveksling. Selskapets styrende organer kan også ta initiativ til slike møter. Det er vanlig at slike møter omfatter styreleder og daglig leder. Fra kommunen det normalt være ordfører og rådmann/kommunedirektør. Selskapene og samarbeidene skal bestrebe om mest symmetrisk informasjon til alle eiere / samarbeidsparter.

Når det gjelder eierorganene selv (generalforsamling, representantskap mv) er disse normalt delegert av kommunestyret til personer eller andre politiske organer. Kommunens representanter trenger ikke å være folkevalgte. Det kan likevel være hensiktsmessig når kommunestyret får eierbeslutninger på sine bord. Det er ikke kjønnsbalanse krav i forhold til eierorganer som for styrer. Det bør likevel bestrebes.

Kommunestyret styrer derfor indirekte gjennom sin valgte representanter. Disse skal følge de utarbeide prinsipper for eierstyring og evt. egen eierstrategi for nevnte selskap/samarbeid/foretak.

Det må være en ambisjon om at representantene i eierorganene på vegne av kommunen kan representere flertallet i kommunestyret.

Det påhviler derfor representantene et selvstendig ansvar å innhente informasjon, og avklare kommunens mål og strategier i sin ivaretagelse av eierskapet på vegne av fellesskapet. Dette kan også omfatte behovet for politiske drøftingsmøter i forkant av eierorganenes møter, slik at representanten kan benytte sitt eierskap til å fremme kommunens interesser. Det betyr at man skal opptre og ivareta eierstyringen i selskapet/foretaket/samarbeidet med utgangspunkt i kommunestyrets vedtak/intensjon.

Prinsipp 4 - Det skal være åpenhet knyttet til Fauske kommunes eierskap, selskapenes virksomhet, basert på meroffentlighet. Samt at det legges til rette for interne dialogprosesser i forkant av eierorganers møter.

Allmenhetens lovfestede innsyn i forvaltningens arbeid, og saksdokumenter anses å være et grunnleggende demokratisk prinsipp. Dette reguleres i både offentlighetsloven og kommuneloven.

Offentlighetsloven har til hensikt at saksdokumenter, journaler, og skriftlige registre skal være åpne dersom ikke annen lov forhindrer dette. Alle kan kreve innsyn.

Loven er gjeldende for selskap med over 50 % offentlig eierandel eller innflytelse i eierorganet (§2);

«a) staten, fylkeskommunane og kommunane, b) andre rettssubjekt i saker der dei gjer enkeltvedtak eller utferdar forskrift, c) sjølvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har ein eigardel som gir meir enn halvparten av røystene i det øvste organet i rettssubjektet, og d) sjølvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har rett til å velje meir enn halvparten av medlemmene med røysterett i det øvste organet i rettssubjektet.»

Punktene c) og d) gjelder ikke for rettssubjekt som hovedsakelig driver med næring i konkurranse og på samme vilkår som private. Unntakene skal likevel tolkes strengt.

Prinsippet til kommunen skal være meroffentlighet. Offentlighetsloven definerer dette som: «*” Når det er høve til å gjere unntak frå innsyn, skal organet likevel vurdere å gi heilt eller delvis innsyn. Organet bør gi innsyn dersom omsynet til offentleg innsyn veg tyngre enn behovet for unntak”*»,». Det er likevel grunnlag til fravike, spesielt knyttet til det som kan defineres å være av forretningsmessig karakter, som kan skade selskapets konkurransesituasjon.

Åpenhet skal praktiseres, for å sikre allmenhetens tillit til kommunen. Fauske kommune skal blant annet gjøre følgende for å praktisere åpenhet:

1. Denne eierskapspolitikk/eierskapsmelding, revideres og vedtas hvert 4 år, med oversikt over eierskap, og prinsippene for styring
2. «Selskaps-spesifikke eierstrategier», som nevnt i prinsipp 2 i forhold til formål og målsetninger
3. Årsberetninger fra våre eierskap legges frem for å gi innsyn i selskapene/samarbeidene/foretakene
4. Behandle prinsipielle og saker av stor strategisk / prinsipiell betydning i offentlige politiske saker.
5. Gjøre relevant informasjon lett tilgjengelig på digitale flater (hjemmeside mv)

Prinsipp 5 Fauske kommune skal stille krav til samfunnsansvar til selskaper vi eiere i.

Fauske kommune skal være pådriver å stiller tydelige krav og forventninger om samfunnsansvar i selskaper/foretak/samarbeid vi er eiere eller deltager i. Det skal bidra til samfunnsansvarlig forretningsdrift, tjenesteproduksjon og bidrag i en bærekraftig samfunnsutvikling. Dette skal uttrykkes både i overordnet eierpolitikk, og i spesifikke forventninger i ” Selskapsspesifikke strategier» og øvrig planverk i kommunen.

Et bevisst og uttrykt samfunnsansvar skal bidra til å styrke tilliten og omdømmet til både kommunen og de eierskapene vi er deltager i.

Dette bør fremkomme i selskapenes strategier og i deres praktiske forretningsutøvelse, men det er også viktig i eks. i vertskommune samarbeid som innkjøp, hvor vi forventer det stilles krav om samfunnsansvar i anbudskonkurranser, valg av leverandører m.v.

Likestilling og mangfold

Forventninger til kjønnsbalanse i styresammensetning. Krav til rapportering om den faktiske tilstanden knyttet til likestilling, og mangfold i selskapet. Krav til tiltak for å bedre disse faktorene.

Etiske retningslinjer

Fauske kommune har etiske retningslinjer. Kommunen forutsetter at kommunalt eide selskaper har eller utarbeider etiske retningslinjer for sin virksomhet. Styret har et ansvar for dette. Retningslinjene må være forankret og implementert i selskapet.

FNs bærekraftsmål – klima og miljø

FNs 17 bærekraftsmål eller et utvalg av disse bør holdes frem å være viktig for kommunens eierskap, og deltagelse. Våre forventninger skal være dokumentert i ” **Selskapsspesifikke strategier**”. Spesielt i forhold til klima og miljøpåvirkninger selskapet kan representere. Selskapene vi er eiere i må gi opplysninger i årsberetningen hvordan forhold ved virksomheten som

Prinsipp 6 Styresammensetningen i selskapene/foretak/samarbeid vi er eier i, skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart

Sammensetning av styret har betydning dets evne til å drive forsvarlig forvaltning på vegne av selskapet selv og kommunen. Fauske kommune skal være en pådriver for at det oppnevnes et styre med kompetanse, kapasitet, og mangfold ut fra selskapets egenart.

Nye habilitetsregler medfører at folkevalgte som har styreverv blir inhabile ved behandlingen av saker, i folkevalgte organer der selskapet er part. Folkevalgt representasjon bør derfor dreies over tid fra styrene i selskapene til å utøve roller i eierorganene (generalforsamling, representantskap mv). Medlemmer i eierorganene blir ikke automatisk inhabile.

Styresammensetning

Fauske kommune skal møte gjeldende lovkrav og i tråd med vedtekter, selskap, og aksjonæravtaler. Fauske kommune skal bestrebe å oppnevne styrerepresentanter, som har god kompetanse, erfaringer, kapasitet, og egenskaper som bidrar til at styret som fellesskapet kan forvalte selskapet på en best mulig måte. En «profesjonalisering» av styrearbeidet er en målsetning.

Kompetanse

Fauske kommune skal bestrebe å ha et styre med kompetanse som utfyller hverandre, herunder både generalist og fagspesifikk kompetanse. Kompetanse og tilstrekkelig mangfold i denne vil gi et bredere beslutningsgrunnlag, som igjen vil heve kvaliteten. Kompetansevurderingen skal avhenge av bl.a. selskapets formål, fasen selskapet er inne i, og de utfordringene selskapet har fremover. Det bør derfor utarbeides forventningsavklaringer til kompetansen når styremedlemmer vurderes oppnevnt.

- Kompetanse om kommuneloven, offentlig forvaltning og forståelse av politiske beslutningsprosesser
- Bransjekunnskap – forståelse om konkurransesituasjonen, og trender
- Spesialkompetanse – faglig om selskapets kjernevirksomhet, juss og økonomi
- Organisasjons og ledelseserfaring
- Kompetanse om styrearbeid

Representasjon av begge kjønn i styret

Fauske kommune forventer at det arbeides for at styrene sammensettes etter gjeldene lovkrav om kjønnsbalanse, sammensetning. Bestemmelsene krever at begge kjønn er representert tilnærmet 40% der det offentlige minst 2/3 eier. Styret i IKS likeså.

Folkevalgte og offentlige tjenestemenn

Det var praksis for å velge en stor andel av styrerepresentanter fra den politiske ledelsen. Det var ønskelig ut fra hensyn til samordning, og styring. Interessekonflikter har mer sjelden vurdert å være en utfordring i styret i kommunalt eide selskaper. Utfordringer kan være knyttet til habilitet. Det kan være utfordrende at sentrale politikere blir inhabile i behandling av saker som berører selskapet. Styring og kontroll bør derfor først og fremst søkes gjennom eierorganene. I den sammenhengen bør det arbeides for å vitalisere funksjonen til eierorganene.

Rekruttering fra administrasjonen bør vurderes opp mot habilitetsreglene i forvaltningsloven. En offentlig tjenestemann som er styremedlem i et selskap vil være ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse i saker innenfor forvaltningen, og kan få uheldige dobbeltroller ovenfor rådmann/kommunedirektør.

Styresammensetning datterselskaper

I konserner bør styremedlemmer i morselskap ikke inngå i styret i datterselskaper, siden styret er generalforsamlingen til datterselskapet. Dette for å forhindre rolleblanding, og bidra til å ivareta eierorganets kontrollfunksjon over styret. Konsernledelse kan inngå i styret i datterselskaper.

I selskaper der enheter både produserer i egenregi – eks. selvkost tjenester – husholdningsrenovasjon, og enheter som er i konkurranse med andre aktører i et marked skal styret påse at det ikke foregår kryss- subsidiering. KS anbefaler at det for datterselskap som yter monopoltenester til eier bør det vurderes om flertallet av styremedlemmer skal være uavhengig av konsernstyret-/ledelsen. For å skape tilstrekkelig avstand.

Oppnevning av styret og valgkomiteer

Oppnevningen skal foregå etter lover regler, vedtekter, selskapsavtaler, eller aksjonæravtaler. Det er gjerne fornuftig å bruke valgkomiteer. Eierorganet utpeker valgkomite. Valgkomiteen bør være uavhengig av styret og ansatte. Valgkomiteer kan gjerne være vektet ut fra eierandel. Valgkomiteen fremmer en skriftlig innstilling til eierorganet. Dersom folkevalgte organ fremmer forslag til en valgkomite bør det omfatte flere kandidater enn det som reelt skal velges inn for å gi komiteen en valgsituasjon.

Prinsipp 7- Selskapenes kapitalstruktur skal være tilpasset formålet med eierskapet og selskapets situasjon.

Fauske kommune skal ha et ansvarlig forhold til, og bidra til at selskapene vi er eier i har en sunn kapitalstruktur tilpasset selskapets formål, og situasjon. Kommunen kan bidra til dette gjennom klare prinsipper om utbytteforventninger. Det vil si at man har en formålstjenlig balanse mellom utbytte og tilbakeholdt overskudd.

Utbytteforventninger skal avhenge av formålet og vår strategi med eierskapet. Dersom våre eierstrategier sier det er hensiktsmessig å være eier i selskaper med kommersielle formål, har kommunen en plikt til å vurdere avkastning og utbytte. Da finansreglementet og lovgivningen legger føringer om at man skal arbeide for en rimelig avkastning på aktiva. Kommunestyret bør derfor alltid vurdere om det finansielle, eller politiske motiver for eierskapet. I et finansielt perspektiv vil det være snakk om man ønsker å høste fra eller utvikle selskapet. Og i enda større grad dersom man velger å ha en politisk eierstrategi med et kommersielt selskap (arbeidsplasser, samfunnsnytt, regional betydning mv)

Dette betyr også at kommunestyret løpende bør vurdere om det hensiktsmessig og i tråd med våre strategier å ha eierposter i kommersielle selskaper, og heller vurdere å løse ut aktiva gjennom avhendelse av eierposisjonen.

Fauske kommune investerer gjennom innskudd, eller tilbakeholdt overskudd. Et engasjement representerer derfor en økonomisk risiko for kommunen. Engasjementet bør derfor legitimeres i utgangspunktet med avkastningskrav og finansielle mål. Kommunen bør forvente utbytte og verdiøkning på den innskutte kapitalen tilsvarende som en alternativ plassering med samme risiko. For selskaper i en ren konkurransesituasjon bør det stilles krav om markedsmessig avkastning for å hindre konkurransevridding. Det bør være en prosentvis avkastning fra regnskapsmessig resultat. Disse må uttrykkes klart og tydelig slik at styret og ledelse kan forholde seg til dette i sin planlegging og daglig drift.

Fauske kommune skal likevel vise ansvarlighet i forholdet til kapitalstrukturer ut fra markedsmessige nå- og fremtidsutfordringer, modenhet til selskapet, investeringsbehov, konkurranse, likviditetssituasjon, egenkapitalkrav mv.

Dersom resultatkravene omfatter parameter som kvalitet i tjenestene, og andre samfunnsbetraktninger må dette være uttrykte resultatforventninger i våre spesifikke eierstrategier. Fellesnevneren for både finansielle og samfunnsmessige mål bør være langsiktig verdiskapning.

Prinsipp 8 – Styret skal på et uavhengig grunnlag være ansvarlig for selskapets drift, men Fauske kommune har klare forventninger knyttet til styrets oppgaver, rapportering, saksbehandling, internkontroll og risikostyring

Rapportering og forventninger til saksbehandling

Styret skal sikre en tilfredsstillende rapportering og informasjonsflyt til eierne. Fauske kommune skal til enhver tid ha relevant, oppdatert og korrekt informasjon om selskapenes virksomhet, organisering og resultater. Rapporteringen fra selskapene danner grunnlaget for en aktiv og forutsigbar eieroppfølging.

Selskaper skal rapportere i tråd med gjeldende lovkrav. Regnskapsloven regulerer innholdet i den økonomiske rapporteringen i årsregnskapet og årsberetningen, samt stiller krav til rapportering om arbeidsmiljø, antall ansatte, ytelser til ledende personer, likestilling, diskriminering, miljøvirkninger mv. Årsrapportene danner et viktig grunnlag for styring, resultatoppfølging og kontroll av selskapene.

Selskapene skal også rapportere i årsberetningen om iverksatte/planlagte tiltak knyttet til utøvelsen av samfunnsansvaret. Det er etablert flere nasjonale og internasjonale standarder som kan ligge til grunn for selskapers rapportering om utøvelsen av samfunnsansvaret.

Årsregnskap og årsberetninger skal oversendes til både ordfører og rådmann/kommunedirektør i eierkommunene. Årsregnskap og årsberetning for kommunale foretak (KF) behandles av bystyret som en del av kommunens årsregnskap/årsberetning. Årsrapportene skal også oversendes fra stiftelser der Fauske kommune er oppretter, oppnevner representanter til styret eller yter tilskudd.

Sakslistene, saksdokumenter og protokoller for eierorganene skal oversendes ordfører, representantene i eierorganet og rådmannen/kommunedirektør. Tidsfrister for utsendelse av saksliste og saksdokumenter reguleres av selskapslovgivningen. Selskapene bør uavhengig av de lovfestede tidsfristene, oversende dokumentene til eierne uten ugrunnet opphold og senest 30 dager før møtet skal avholdes. Dette for å muliggjøre politisk behandling av enkeltsaker i forkant av møtet i eierorganet.

Styrets oppgaver

Styret har i henhold til selskapslovgivningen det overordnede ansvaret for forvaltningen av selskapet og for å føre tilsyn med den daglige ledelsen og selskapets virksomhet. Fauske kommune har følgende forventninger til styrets arbeid:

- *Fastsette instruks for styret og den daglige ledelsen med særlig vekt på en klar intern ansvars og oppgavefordeling.*
- *Fastsette en årlig plan for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring.*
- *Foreta en egevaluering hvert år med hensyn til både kompetanse og utført arbeid.*
- *Gjennomføre egne styreseminarer med fokus på roller, ansvar og oppgaver.*
- *Gi en samlet redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsrapport.*
- *-Vurdere behovet for styreforsikring.*
- *Registrere verv i styrevervregisteret.*

- *Ivareta en uavhengig kontrollfunksjon overfor selskapets ledelse på vegne av eierne*
- *Sikre likebehandling av eierne.*
- *Styrets leder har et særlig ansvar for å sikre at styret fungerer godt og at det oppfyller sine forpliktelser.*

Internkontroll og risikostyring

Internkontroll kan defineres som et formalisert kontrollsystem der kontrollaktiviteter utformes, gjennomføres og følges opp med basis i vurderinger av risiko for styringssvikt, feil og mangler i virksomhetens arbeidsprosesser. Et slikt formalisert kontrollsystem skal bl.a. bidra til;

- *en målrettet og kostnadseffektiv drift,*
- *å sikre kvaliteten på selskapets interne/ eksterne rapportering,*
å sikre at selskapet forvaltes i tråd med eiernes vedtak/intensjoner, å sikre at selskapet opererer i samsvar med relevante lover, forskrifter og interne retningslinjer for virksomheten,
- *å forhindre misligheter og korrupsjon*

Oversikten er ikke uttømmende, men den viser at både eierne og selskapet har en egeninteresse knyttet til etableringen av gode systemer for internkontroll.

Selskap kan være omfattet av lov/forskrift om offentlige anskaffelser, og må følgelig avklare sitt forhold til det aktuelle regelverket. Styret skal påse at det avklares hvorvidt selskapet er omfattet av regelverket, herunder påse at det eventuelt etableres et kontrollsystem som sikrer at anskaffelser av varer og tjenester til enhver tid gjennomføres i tråd med regelverket.⁴⁹

Fauske kommune har anledning til å tildele oppdrag til selskap i egenregi. Disse oppdragene omfattes ikke av regelverket om offentlige anskaffelser.

Kryss-subsidiering kan være i strid med reglene om offentlig støtte, dersom det medfører at den konkurranseutsatte delen av virksomheten får økonomiske fordeler fra offentlige midler. For å dokumentere at det ikke forekommer kryss-subsidiering skal styret påse at det iverksettes effektive tiltak, herunder etableres regnskapsmessig eller organisatorisk skille mellom de ulike delene av virksomheten.

De ovennevnte problemstillingene illustrerer at risikoen som skal håndteres gjennom intern- kontrollen i stor grad vil avhenge av selskapets virksomhet. Det er derfor viktig at selskapene tilpasser omfanget og innholdet i internkontrollen til egen virksomhet.

Risiko kan forstås som summen av sannsynligheten for og konsekvensen av en hendelse. Risiko kan bl.a. knyttes til uønskede hendelser eller realiseringen av mål. Risiko er et sentralt element i internkontrollen. Formålet med risikostyring og internkontroll er bl.a. å identifisere, estimere og håndtere ulike typer risiko.

- endringer i forhold til forrige års gjennomgang knyttet til art og omfang av risikoer av betydning, og selskapets evne til å tilpasse seg virksomhetsendringer og eksterne endringer;
- -omfanget av og kvaliteten på ledelsens løpende oppfølging av risikoer og intern- kontrollsystem;
- omfang og hyppighet av ledelsens rapportering til styret om resultatene av denne oppfølgingen, som gjør det mulig for styret å foreta en samlet vurdering av kontrolltilstanden i selskapet og hvordan risikoene håndteres;
- tilfeller av betydelig kontrollsvikt eller svakheter som er avdekket i løpet av året, og om de har hatt, kunne ha hatt eller vil kunne ha betydelig innvirkning på selskapets økonomiske resultat eller stilling, og hvordan selskapets eksterne rapporteringsprosess fungerer.

Organiseringen av arbeidet knyttet til risikostyring/internkontroll bør imidlertid tilpasses selskapets virksomhet. Styret skal i tillegg til å ivareta en kontrollfunksjon ha en aktiv rolle i strategiarbeidet i selskapet. Det er derfor nødvendig for styret å ha en god oversikt over risiko på et strategisk og operasjonelt nivå.

Systemene for interkontroll/risikostyring som etableres i et selskap kan anses som et element i kommunenes egenkontroll. Egenkontrollen overfor foretak og selskap ivaretas hovedsakelig gjennom forvaltningsrevisjon og selskapskontroller. Egenkontrollen gjennomføres med utgangspunkt i vesentlighets- og sårbarhetsanalyser. Virksomheten til kommunale selskap kan også være omfattet av ulike former for statlig tilsyn.

Prinsipp 9 - Godtgjørelser til styret og daglig ledelse skal framstå rimelig ut fra arbeidsbyrden, kompleksitet. Lønn og godtgjørelser skal være konkurransedyktig, men ikke nødvendigvis lønnsledende innen sektoren.

Nivå på godtgjøring/lønn

Fauske kommunes representanter i eierorganene skal bidra til å holde styrenes godtgjøring på et moderat nivå. Nivået på godtgjøringen skal være høyt nok til at eierne kan rekruttere styremedlemmer som besitter den nødvendige kompetansen. Godtgjøringen skal imidlertid framstå som rimelig med henblikk på ansvar, tidsbruk, kompetanse/erfaring, virksomhetens kompleksitet og nivået på godtgjøring til styrene i sammenlignbare selskaper.

Styrets leder bør godtgjøres særskilt. For styremedlemmer som deltar i styreutvalg, bør det vurderes ekstra godtgjøring. Godtgjøringen til styret bør ikke være resultatavhengig siden dette vil kunne svekke styrets uavhengighet. Et styremedlem bør ikke påta seg særskilte oppgaver for selskapet utover styrevervet, for å sikre uavhengighet overfor den daglige ledelsen.

Fauske kommune uttrykker også forventninger til styrenes fastsetting av lønnsnivået for ledere. Forventningene skal bl.a. forhindre at det oppstår urimelige lønnsforskjeller mellom ledere og de øvrige ansatte, eller mellom ledere i sammenlignbare selskap. Lønnsnivået for

ledere skal være konkurransedyktig og stimulere til verdiskapning for eierne, men skal nødvendigvis ikke være ledende til enhver tid innenfor sektoren/virksomhetsområdet/bransjen.

Styret bør fastsette hovedprinsippene i selskapets lønnspolitikk, herunder kriterier for fastsetting av lederlønninger. Prinsippene bør bidra til sammenfallende interesser mellom eierne og ledere.

Resultatavhengig avlønning bør anvendes med aktsomhet. En slik avlønning skal knyttes til verdiskapning for eierne eller resultatutviklingen for selskapet over tid, for å unngå kortsiktige disposisjoner som kan være skadelige for både eierne og selskapet.

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/10010	
	Arkiv sakID.: 19/3012	Saksbehandler: Ketil Hugaas
Sak nr.		Dato
087/20	Formannskap	23.09.2020
	Kommunestyre	

Veteranplan for Fauske kommune

Rådmannens forslag til innstilling:

Plan for personell som har deltatt i internasjonale tjenester (veteranplan) vedtas.

Rådmannen ser til at det utarbeides en tverrsektoriell tiltaksdel (Del 2). Denne evalueres og justeres årlig.

Vedlegg:

03.12.2019

Veteranplan_des_2019

1428297

Sammendrag:

Det henvises til samarbeidet mellom Beiarn, Saltdal, Sørfold og Fauske kommuner om en felles veteranplan for Indre Salten. Fauske kommune har koordinert arbeidet.

Siden 1947 har 100.000 nordmenn tjenestegjort i internasjonale operasjoner. Dette omfatter 100 operasjoner på fire kontinenter. Siden oppstarten av FN-operasjonen i Libanon i 1978 har mer enn 40000 kvinner og menn bidratt til fredens tjeneste for Norge og det internasjonale samfunnet.

Regjeringen iverksatte et arbeid for å bedre veteranenes posisjon som resulterte i St.meld. nr.34 «Fra vernepliktig til veteran» (2008-2009). Denne stortingsmeldingen skulle bidra til å skape større forståelse i samfunnet for veteranenes oppdrag, situasjon og behov.

Regjeringens handlingsplan «I tjeneste for Norge» (2011-2013) og Regjeringens oppfølgingsplan av 2014 konkretiserte og videreførte dette arbeidet.

Handlingsplanen la derfor føringer for å styrke samfunnets anerkjennelse og ivaretagelse av personellet, mens oppfølgingsplanen bl.a. oppfordret kommunene til å ta et større samfunnsansvar ved å utarbeide kommunale veteranplaner

Saksopplysninger:

Det ble høsten 2018 vedtatt at det skal utarbeides forslag til veteranplan for Fauske (kommunestyresak 116/18).

Arbeidet med felles veteranplan har vært ledet av Rådmannen i Fauske. Arbeidsgruppen har bestått av følgende deltakere:

- 1 representant fra hver kommune (valgt ut av rådmannen i kommunen) o

Fra Saltdal kommune: Ronny Seljeseth, Rådmann

Fra Beiarn kommune: Janne Berntsen, Fagleder kultur

Fra Sørfold kommune: Bjarte Lindelid Andreassen, Ingeniør Geodata o Fra Fauske kommune:
Lena Holmstrøm, Folkehelserådgiver (arbeidsgruppeleder)

- 1 representant fra Norges Veteranforening for Internasjonale Operasjoner (NVIO), avdeling Salten: Hilde Nystad
- 1 veteran/brukerrepresentant: Hans Petersen
- 1 representant fra NAV: Rune Schjeldrupsen

Saksbehandlers vurdering:

Arbeidsgruppens mandat har vært å lage forslag til en plan for de fire aktuelle kommunene som gjelder ivaretagelse av personell som har vært i internasjonal tjeneste for Norge – med bosted i Indre Salten. Arbeidet anses som avsluttet og legges nå fram for endelig vedtak i kommunestyret.

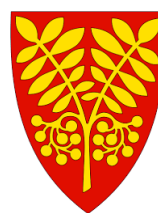
Geir Mikkelsen
rådmann

PLAN FOR PERSONELL SOM HAR DELTATT I INTERNASJONALE TJENESTER

«I tjeneste for Norge – med bosted i Indre Salten»

Gjelder
følgende
kommuner:
Beiarn, Fauske,
Saltdal, Sørfold

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	2
1.1 Bakgrunn	2
1.2 Fakta og nøkkeltall	2
1.3 Organisering av arbeidet – arbeidsprosessen	3
1.4 Planens form og innhold	4
1.5 Rullering av planen	4
2. Formål	6
2.1 Kommunens ansvar	6
2.2 Mål for kommunal innsats.....	7
2.2 Målgruppe (begrepsavklaring)	8
3. Oppfølging av veteraner og deres familie	10
3.1 Anerkjennelse	10
3.2 Ivaretagelse	10
3.3 Oppfølging	10
3.4 Forsvarets arbeid med veteraner	11
3.5 Tjenestetilbud i Fauske, Saltdal, Sørfold og Beiarn kommune	12
3.5.1 Kommunehelsetjeneste - tjenestetilbud	12
3.5.2 Forebyggende helsetjenester	12
3.5.3 Familievernet.....	12
3.5.4 Rus- og psykisk helsetjeneste	13
3.5.5 Arbeids- og velferdsetaten (NAV).....	13
3.5.6 NVIO – Salten (Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner)	13
4. Informasjon og kontakter for veteraner og pårørende.....	14
4.1 Link til lokale støttetjenester:.....	15
DEL 2.....	16
5. Tiltaksdel	16
5.1 Kommunal tiltaksdel	16
5.2 Kommunal brosjyre.....	16
5.3 Eksempel på tiltak	17
6. Vedlegg	19
6.1 Vedlegg 1: Kommunal tiltaksdel.....	19
6.2 Vedlegg 2: Brosjyre-mal.....	19

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

Siden 1947 har 100.000 nordmenn tjenestegjort i internasjonale operasjoner. Dette omfatter 100 operasjoner på fire kontinenter. Siden oppstarten av FN-operasjonen i Libanon i 1978 har mer enn 40000 kvinner og menn bidratt til fredens tjeneste for Norge og det internasjonale samfunnet.

Regjeringen iverksatte et arbeid for å bedre veteranenes posisjon som resulterte i St.meld. nr.34 «Fra vernepliktig til veteran» (2008-2009). Denne stortingsmeldingen skulle bidra til å skape større forståelse i samfunnet for veteranenes oppdrag, situasjon og behov. Regjeringens handlingsplan «I tjeneste for Norge» (2011-2013) og Regjeringens oppfølgingsplan av 2014 konkretiserte og videreførte dette arbeidet. Handlingsplanen la derfor føringer for å styrke samfunnets anerkjennelse og ivaretagelse av personellet, mens oppfølgingsplanen bl.a. oppfordret kommunene til å ta et større samfunnsansvar ved å utarbeide kommunale veteranplaner.

1.2 Fakta og nøkkeltall

På grunn av personvernreglene blir ikke navn på veteraner offentliggjort. Dette betyr at kommunene ikke har full oversikt over hvor mange veteraner som er bosatt i Indre Salten, eller hvem dette er. Forsvaret opplyser imidlertid at det i Indre Salten er oppført et visst antall veteraner som har tjenestegjort fra 1978 og frem til i dag. Veteraner fra operasjoner før 1978, som for eksempel Tysklandsbrigaden, legges til dette antallet.

	<i>Fauske</i>	<i>Saltdal</i>	<i>Sørfold</i>	<i>Beiarn</i>	<i>Totalt i Nordland</i>
<i>Antall innbyggere¹</i>	9720	4642	1934	1036	243385
<i>Antall veteraner²</i>	107	41	Færre enn 20	Færre enn 10	2418

Tallene er basert på militære veteraner som har tjenestegjort i internasjonale operasjoner fra og med 1978 og frem til i dag.

¹ Kilde: SSB oktober 2019

² Kilde: <https://forsvaret.no/tjeneste/ForsvaretDocuments/veteraner-kommuner.pdf>

1.3 Organisering av arbeidet – arbeidsprosessen

Prosessen frem mot en lokal plan for personell som har deltatt i internasjonale operasjoner/tjenester har vært som følger;

Saltdal: I november 2016 mottok ordfører Rune Berg en mail fra Oberst Ebbe Deraas på vegne av Forsvarets veteraner med anmodning om samarbeid rundt veteranplaner. I 2018 ble arbeidet med en veteranplan for Saltdal kommune forberedt og igangsatt av veteran Hans Petersen.

Fauske: Det ble høsten 2018 vedtatt at det skal utarbeides forslag til veteranplan for Fauske (kommunestyresak 116/18).

I møte mellom kommunene i Indre Salten og forsvarets veteranjeneste den 22. januar 2019, ble det på rådmannsnivå besluttet å lage en felles veteranplan for Beiarn kommune, Sørfold kommune, Saltdal kommune og Fauske kommune.

Arbeidet med felles veteranplan har vært ledet av Rådmannen i Fauske. Arbeidsgruppen har bestått av følgende deltakere:

1 representant fra hver kommune (valgt ut av rådmannen i kommunen)

- Fra Saltdal kommune: Ronny Seljeseth, Rådmann
- Fra Beiarn kommune: Janne Berntsen, Fagleder kultur
- Fra Sørfold kommune: Bjarte Lindelid Andreassen, Ingeniør Geodata
- Fra Fauske kommune: Lena Holmstrøm, Folkehelserådgiver (arbeidsgruppeleder)

1 representant fra Norges Veteranforening for Internasjonale Operasjoner (NVIO), avdeling Salten: Hilde Nystad

1 veteran/brukerrepresentant: Hans Petersen

1 representant fra NAV: Rune Schjeldrupsen

Arbeidsgruppens mandat har vært å lage forslag til en plan for de fire aktuelle kommunene som gjelder ivaretagelse av personell som har vært i internasjonal tjeneste for Norge – med bosted i Indre Salten.

Prosessen har bestått av arbeid i de aktuelle enhetene, arbeid innad i arbeidsgruppen, innspill fra eksterne aktører, og arbeid og diskusjon der både den kommunale gruppen og eksterne aktørene har deltatt. Politiet har fått tilbud om å være med i prosessen, men har i den aktuelle perioden ikke hatt ressurser å avse til dette arbeidet.

1.4 Planens form og innhold

Planen er delt inn i to hoveddeler:

- Del 1: hoveddel (generell del, kunnskapsgrunnlag)
- Del 2: tiltaksdel (kommunalt tiltaksdel)

Del 1 er felles for alle fire kommuner (Fauske, Saltdal, Sørfold og Beiarn), og er å anse som kunnskapsgrunnlag for Del 2. Del 2 vil beskrive faktiske tiltak og ansvarsfordeling i den enkelte kommune, og vil variere fra kommune til kommune. Se punkt 5.1

1.5 Rullering av planen

Plan for personell som har deltatt i internasjonale tjenester, veteranplanen, gjelder for perioden 2020 – 2025. Del 2, tiltaksdelen, rulleres hvert år i forbindelse med budsjettbehandlingen, og planen som helhet rulleres ved behov.

Tiltak 14 i Regjeringens oppfølgingsplan:

Det bør legges til rette for bedre samhandling og utvikling av lokale tiltak for oppfølging og ivaretagelse av personell som har vært i internasjonal tjeneste.

2. Formål

Veteraner som har deltatt i operasjoner på vegne av den norske stat har ikke formelle rettigheter som gir prioritet i det sivile helse- og velferdstilbudet. Samtidig har kommunene en sentral rolle i å sørge for at innbyggerne har det bra. Et viktig ledd i anerkjennelse av veteraners innsats, er å gjøre kommunale tjenester tilgjengelige og samordnet.

Plan for personell som har deltatt i internasjonale tjenester. I tjeneste for Norge – med bosted i Indre Salten, for enkelt hets skyld referert til som **veteranplanen/planen**, bygger på Regjeringens oppfølgingsplan, og fokuserer tiltakene sine på temaene anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging.

Veteranplanen skal bidra til at kommunene (Fauske, Saltdal, Sørfold og Beiarn) enklere utfyller sin rolle som primær tjenesteleverandør for veteraners behov i lokalmiljøet både før, under og etter internasjonal tjeneste for Norge. Den skal bidra til økt samhandling i den enkelte kommune, slik at veteraner og deres familier i størst mulig grad blir møtt med forståelse og med gjennomgående kompetanse. Planen skal fungere som et informasjonsdokument både for veteraner, kommunen, og for det øvrige lokalsamfunnet.

Planens hoveddel (Del 1) er felles for de fire kommunene, mens tiltaksdelen (Del 2) vil variere fra kommunen til kommune. Tiltaksdelen viser hvem som har ansvaret for de ulike tiltakene, tidspunkt for gjennomføring (og evt. kostnad). Planarbeidet gir føringer for flere enheter og tjenester i kommunene. Ansvar for evaluering og revidering er lagt til den enkelte kommunes Rådmann.

2.1 Kommunens ansvar

Kommunen har et ansvar for å yte nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester til alle som befinner seg i kommunen, jfr. Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester (helse- og omsorgstjenesteloven). Ansvaret omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne.

Et kommunalt tjenestetilbud skal være uavhengig av alder og diagnose. I tilfeller der problemstillinger er overskrider primærhelsetjenestens rammer, skal det henvises til spesialisthelsetjenesten. I tilfeller der rusproblemer og psykiske plager forventes å bli milde og kortvarige, har primærhelsetjenesten et særlig ansvar. Videre har kommunen et ansvar for å drive folkehelsearbeid gjennom forebygging, men også behandling og tilrettelegging for mestring av sykdom, skade, lidelse og nedsatt funksjonsevne.

Lov om barnevernstjenester er også særlig relevant for forvaltning av psykisk helse hos barn og unge i kommunen. Formålet med denne loven er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Den skal også bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår.

2.2 Mål for kommunal innsats

- Indre Salten-kommunene viser anerkjennelse og ivaretagelse av veteraner og deres familie.
- Indre Salten-kommunene har tilstrekkelig kompetanse om veteraners særskilte behov.
- Tiltak som rettes mot veteraner og deres familier er godt koordinert i kommunene.

2.2 Målgruppe (begrepsavklaring)

Den nasjonale handlingsplanen og oppfølgingsplanen har som målgruppe «alle norske statsborgere som har deltatt eller deltar i fredsbevarende, fredsopprettende eller statsbyggende innsats i andre land, fra utenriks-, justis- og forsvarssektoren». Dette er uavhengig av nåværende ansettelsesforhold eller status. Indre Salten-kommunenes veteranplan vil omhandle samme målgruppe. I planteksten vil denne gruppen benevnes som **veteraner**.

Den nærmeste familie er etter straffeprosessloven § 122:

- ektefelle, nåværende eller fraskilt
- annen person som du lever eller har levd sammen med i et ekteskapslignende forhold
- slektninger i oppad- og nedadstigende linje (foreldre, besteforeldre, barn, barnebarn, osv.)
- søsken ved blod eller adopsjon
- svigerfamilie så nær ektefellen som ovenstående liste er for deg

Etter Forsvarets familiedirektiv:

Familien er den ansatte med ektefelle/samboer/partner og eventuelle barn samt foreldre, søsken og besteforeldre. (Telemark bataljon - TMBNs definisjon rommer de fleste som den ansatte selv vil at skal omfavnes, dvs. også svigerfamilie.)

Foto forrige side: Beiarn kommune

Foto neste side: Fauske kommune

«Det endte godt for meg, men vi ble som familie sterkt preget. Jo mer vi tenkte på det, desto viktigere ble det å fortelle om det som hadde skjedd»

Salten-veteran, 51 år

3. Oppfølging av veteraner og deres familie

3.1 Anerkjennelse

Nordmenn har ofte tjenestegjort i krevende og farlige situasjoner. De skal ha anerkjennelse for den innsatsen de har utført. Med anerkjennelse menes for eksempel positiv omtale, seremonier og arrangementer hvor veteraner inviteres til å delta. Å få anerkjennelse kan være et viktig bidrag for bearbeiding av krigsopplevelser.

Utarbeiding av en kommunal tiltaksdel (Del 2) vil bidra til å synliggjøre kommunens ansvar for veteranene og vil være en viktig anerkjennelse i seg selv.

3.2 Ivaretagelse

Tjenestegjøring i internasjonale operasjoner kan føre til både fysiske og psykiske skader. I ytterste konsekvens kan tjenesten føre til tap av liv. Som samfunn har vi et klart ansvar for å ivareta skadet personell, uavhengig av hvilken skade og når den kommer til uttrykk. Dette ansvaret involverer flere aktører og tjenester. Både den skadde og deres pårørende skal få den oppfølging de trenger.³

3.3 Oppfølging

Kommunens innbyggere som har vært ute i internasjonal tjeneste for Norge, skal ivaretas av kommunes allerede etablerte tjenester. Tjenestene må sørge for at tilbudene tilpasses veteranene og/eller familiemedlemmers behov. Dette gjelder blant annet helse- og velferdstjenester, barnehage og skoler, barne- og familieenheten, fastlegene, NAV og andre. Det er imidlertid avgjørende at veteranene selv oppgir sin status som veteran for at kommunen skal kunne imøtekomme de behov som utenlandstjenesten evt. har medført.

Veteranene kommer hjem med kompetanse som er svært viktig, også for det norske arbeidslivet. Denne kompetansen må vi i enda større grad ta i bruk, blant annet ved å legge til rette for at veteraner kan bidra positivt i kommunen.

---

³ Forsvarsdepartementet, 05/2011

3.4 Forsvarets arbeid med veteraner

"Forsvaret har en rekke tilbud til veteraner og deres familier både før, under og etter tjeneste i internasjonale operasjoner. Forsvaret har et oppfølgingsansvar i ett år etter hjemkomst. Noen tilbud og kontaktpunkter kan benyttes hele livet".

Kilde: www.forsvaret.no/tjeneste

Både før, under og etter internasjonale operasjoner tilbyr forsvarer soldater og deres familier ulike tilbud og kontaktpunkter. Her nevnes:

- Forsvarets fellessamling for soldater og deres familier
- Forsvarets 24-timers kontakttelefon for pårørende
- Familiesamlinger
- Forsvarets veteransenter
- Gjensynstreff
- Forsvarets Åpen dør (råd og veiledning)
- Diverse nettsider både for veteraner, barn, unge og familie

For mer informasjon, følg link: <https://forsvaret.no/tjeneste/veteraner/lenker/veteranplan>

Foto: Sørfold kommune

3.5 Tjenestetilbud i Fauske, Saltdal, Sørfold og Beiarn kommune

Alle kommunale støttetjenester har ansvar for å bidra til at innbyggere blir godt ivaretatt. Det skal i hele Indre Salten legges til rette for trivsel gjennom blant annet gjennom område- og miljøplanlegging, gode kultur- og fritidstilbud, forsvarlige helsetjenester, samt gode barnehager og skoler. Etter tjeneste i Forsvaret er det de sivile etatene som er veteranenes kontaktpunkt i helsespørsmål, arbeidssaker, erstatningsspørsmål med mer. På lik linje med øvrige innbyggere vil veteraner og deres familier kunne få støtte og hjelp fra ulike kommunale, interkommunale og regionale tjenester.

3.5.1 Kommunehelsetjeneste - tjenestetilbud

Fastlegene er vanligvis den første veteranene møter i kommunehelsetjenesten og som ved behov henviser til spesialisthelsetjenesten eller andre. Fastlegens ansvarsområde er å forebygge, diagnostisere og behandle somatiske og psykiske lidelser.

Kommunene skal kartlegge og vurdere veteranens/familiens samlede behov. Med bakgrunn i denne kartleggingen vil kommunen sørge for å samordne og koordinere innsatsen slik at tjenestene oppleves som helhetlig. Hvilken instans som utfører denne oppgaven vil variere fra kommune til kommune. Det kan eksempelvis være kommunens koordinerende enhet, tildelingskontor eller tilsvarende. Personer med behov for langvarige og koordinerte helse- og/eller sosialtjenester har rett til å få utarbeidet individuell plan. Dette kan gjelde noen veteraner.

Ut over dette vil de ulike kommunale tjenestene bidra med eksisterende tiltak, alt etter hvilke behov som fremkommer.

3.5.2 Forebyggende helsetjenester

Personell som skal i, er i, eller har vært i utenlandsoppdrag kan møte ulike familiemessige utfordringer. Partner og eventuelle barn kan ha behov for støtte og hjelp for å håndtere livssituasjonen de befinner seg i, eller har vært i. For å ivareta familien best mulig, er det viktig at kommunens tilbud er godt kjent og lett tilgjengelig både for kommunens ansatte og samarbeidsparter, veteraner, partnere og barn.

Fauske, Saltdal, Sørfold og Beiarn er noe ulikt organisert, og har ulike prosedyrer knyttet til de forskjellige tjenestene. Uavhengig av kommune og kommuneorganisering så gjelder Lov om helsepersonell som ivaretar barn som pårørende gjennom § 10 a:

Helsepersonell skal bidra til å ivareta det behovet for informasjon og nødvendig oppfølging som mindreårige barn kan ha som følge av at barnets forelder eller søsken er pasient med psykisk sykdom, rusmiddelavhengighet eller alvorlig somatisk sykdom eller skade.

Pr nå organiserer to av de fire Indre Salten-kommunene arbeidet knyttet til barn som pårørende gjennom funksjonen **Barneansvarlig**. Det er ledende helsesykepleier i kommunen som fyller denne rollen og som kan kontaktes ved behov.

3.5.3 Familievernet

I tillegg til kommunens forebyggende helsetjenester, har veteraner og deres familier mulighet til å kontakte fylkets familievernkontor. Familievernet er en statlig finansiert lavterskeltjeneste med

familierelaterte problemer som sitt fagfelt. Kontorene er tverrfaglig bemannet på spesialistnivå. På lik linje med tjenester fra helsestasjon, familiesenter og lignende, er dette et gratis allment lavterskeltilbud. Det er ikke nødvendig med henvisning fra lege.

3.5.4 Rus- og psykisk helsetjeneste

Rus- og psykisk helsetjeneste har som oppgave å gi bistand/hjelp til mennesker med psykiske lidelser og problemer, mennesker i krise og andre som befinner seg i en vanskelig livssituasjon. Tjenesten har et helhetlig menneskesyn der en også skal ha fokus på dem som står rundt mennesker med psykiske lidelser.

Tjenesten tilbyr oppfølging, veiledning, og helsehjelp til kommunens veteraner som lider under ulike livsutfordringer, psykiske helseplager og eventuelle rusproblemer. Disse helsetjenesten kan gis alene eller i samarbeid med andre helsetilbud.

3.5.5 Arbeids- og velferdsetaten (NAV)

NAV er førstelinjen hvis en veteran trenger hjelp fra det offentlige. Som øvrige innbyggere, forholder veteranene seg til sitt lokale NAV-kontor. Det er avgjørende at veteranene selv oppgir sin status som veteran for at NAV skal kunne imøtekomme de behov som utenlandstjenesten evt. har medført. Dette for å skaffe oversikt over hvem flere som kan bistå veteranen i forhold til evt. utfordringer, og for å kunne identifisere og forstå årsakssammenheng.

NAV har også et eget kompetansemiljø for veteransaker, plassert i NAV Elverum. Veteraner over hele landet kan ta direkte kontakt med kompetansemiljøet hos NAV Elverum på telefon 62 02 35 18 eller 62 02 31 07

3.5.6 NVIO – Salten (Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner)

NVIO er Norges største interesseorganisasjon for personell som har deltatt i internasjonale operasjoner – og deres pårørende. NVIO består av ca. 7500 medlemmer og har 59 lokalforeninger over hele Norge. NVIO avd. Salten er en partipolitisk nøytral lokalforening innen Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner med formål å:

1. Samle personell som har tjenestegjort/deltar i internasjonale operasjoner
2. Gi medlemmene muligheten til å holde kontakten med kolleger og miljø fra internasjonale operasjoner
3. Arbeide lokalt for at personell som har tjenestegjort i internasjonale operasjoner blir ivaretatt av samfunnet etter endt tjeneste.
4. Gi hjelp til veteraner som etter avsluttet tjeneste har behov for dette, gjennom kameratstøttearbeid og andre tiltak
5. Fremme lokal forståelse for – å informere om FN og internasjonale operasjoner, samt stille erfaring til disposisjon og delta i den offentlige debatt.
6. Samarbeide med andre organisasjoner

NVIO avd. Salten har medlemsmøte hver første tirsdag i måneden gjennom hele året.

4. Informasjon og kontakter for veteraner og pårørende

Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, RVTS Nord - rvtsnord.no
- Tlf. 77 75 43 80

SIOPS - Skadde i internasjonale operasjoner Bistår i oppfølging og veiledning i møtet med det offentlige, juridisk hjelp og eksperthjelp innen økonomiske spørsmål. www.sioops.no - Tlf. 22 69 56 50

NVIO -Norges Veteranforbund for internasjonale operasjoner, www.nvio.no

Kameratstøtte.no - En nettbasert veiledningstjeneste for veteraner og familien. Drives i samarbeid med NVIO og Mental Helse.

Kameratstøttetelefonen 800 48 500 - En landsdekkende, døgnbemannet hjelpetelefon hvor du får snakke med en som har tjenestegjort utenlands. Du kan være anonym.

Hjelpetelefon (Bodø) - Tlf. 900 17 122 for veteran og familie.

Kompetansemiljøet for veteransaker ved NAV Elverum Kontoret er landsdekkende, har spesialkompetanse på veteransaker og gir bistand i enkeltsaker. Kontakt:

- Gunn Strand, gunn.strand@nav.no - 907 03 355
- Guri Hammervold Johansen, guri.hammervold.johansen@nav.no - 997 22 324
- Karen Helene Simengård, karen.helene.simengard@nav.no - 404 92 115

Frivillig veterankontakt, Indre Salten: Hans Petersen, mob. 907 14 000

Veterankontakt NVIO avd. Salten, Leder Hilde Nystad, mob. 926 31 060

Forsvaret: Forsvaret tilbyr ulike typer støtte til soldater, veteraner og deres nærmeste. Tilbudene er vist på forsvarnets nettsider: www.forsvaret.no/veteraner/

Eksempel på tilbud:

- Forsvarets grønne linje, et samarbeid mellom Forsvaret og Kirkens SOS. Telefon: 800 30 445
- Forsvarets "åpne dør" for veteranhenvendelser Telefon: 800 85 000 (hverdager mellom 8 - 15)
- Kontoret for psykiatri og stressmestring og Nasjonal militærmedisinske poliklinikk. Tlf. 23 09 79 30
- Forsvarets veteransenter Bæreiavegen 588, 2208 Kongsvinger Tlf. 62 82 01 00
veteransenteret@mil.no
- Forsvarets veteransenter på Bæreia forsvaret.no/veteransentere

Link til regjeringens handlingsplan for ivaretagelse av personell før, under og etter utenlandstjeneste: I tjeneste for Norge:

https://www.regjeringen.no/contentassets/2dd67c61a57b441ca69a91a7eb036913/veteraner_handlingsplan_nettsversjon.pdf

4.1 Link til lokale støttetjenester:

- Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk, Indre Salten (BUP-IS), <https://nordlandssykehuset.no/avdelinger/psykisk-helse-og-rusklinikk/barne-og-ungdomspsykiatrisk-avdeling/bup-indre-salten>
- Voksen psykiatrisk poliklinikk, Indre Salten (VOP) <https://nordlandssykehuset.no/avdelinger/psykisk-helse-og-rusklinikk/salten-distriktpspsykiatriske-senter-bodo/voksenpsykiatrisk-poliklinikk-indre-salten?sted=Sj%C3%B8gata+49,+Fauske>
- Familiens hus, Fauske: Barneansvarlig (ledende helsesykepleier), psykiatrisk sykepleier, familieveileder m.fl. <https://www.fauske.kommune.no/fauske-familiesenter.373557.no.html>
- Fastlege www.helsenorge.no/kontakt-fastlegen
- Familievernkontoret www.bufdir.no/Familie/Kontor/bodo
- Koordinerende enhet, Fauske -Tildelingskontoret www.fauske.kommune.no/tildelingskontoret
- Kirkens Bymisjon www.kirkensbymisjon.no/byer-og-steder/bodo
- Alternativ til vold www.atv-stiftelsen.no/avdeling/bodo
- NAV www.nav.no/no/Person
- NVIO www.nvio.no

Veteran Hans Petersen overværer veteran Odd Magnar Lekang motta tysklansbrigadens veteranmedalje, 8. mai 2019

Foto: Ole K. Andreassen

DEL 2 (Kommunal tiltaksdel)

5. Tiltaksdel

Planens tiltaksdel skal bidra til å sikre kommunenes innsats når det kommer til anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging av veteraner og deres familier. Tiltaksdelen skal ha sitt utspring i planens Del 1, men vil utover det variere fra kommune til kommune. Tiltaksdelen vil berøre flere kommunale enheter og tjenester, og tiltak forventes inngå i flere virksomhetsplaner/årshjul.

Rådmann i hver enkelt kommune ser til at det utarbeides en tverrsektoriell tiltaksdel (Del 2). Denne evalueres og justeres årlig.

5.1 Kommunal tiltaksdel

Se vedlegg, eller se den enkelte kommunes hjemmeside.

5.2 Kommunal brosjyre

Se vedlegg, eller se den enkelte kommunes hjemmeside.

Brosjyren har veteraner og pårørende som målgruppe. Brosjyren tar utgangspunkt i kommunens tiltaksdel (Del 2).

5.3 Eksempel på tiltak

Tiltaksområde	Tiltak	Ansvar	Merknad ⁴
Anerkjennelse Ivaretakelse Oppfølging	Etablere årlig treffpunkt mellom kommune og lokallag/ kontaktperson.	Ordfører	
Anerkjennelse	Ivaretakelse av minnesmerker	Kommuneantikvar Enhetsleder kultur	
Anerkjennelse	8.mai arrangement (beskriv) <ul style="list-style-type: none"> - Kunngjøring av arr. - Blomstermarkering - Hedring 	Enhetsleder kultur Servicetorg Ordfører	
Anerkjennelse	Markering av FN-dagen (24.oktober) i form av skolearrangement . Oppvekstområdet inkluderer veteraners kompetanse i forbindelse med markeringen.	Enhetsleder skole Servicetorg Ordfører	
Ivaretakelse	Oppnevning av veterankontakt: Det utnevnes lokal veterankontakt som skal ha oversikt over tilbud i området, samt kunne formidle kontakt med hjelpeapparatet.	NVIO Indre Salten lokallag	
Ivaretakelse Oppfølging	Aktivering av Barneansvarlig: Barn som pårørende skal sikres rett oppfølging.	Kommunalsjef Ledende helsesykepleier	
Ivaretakelse Oppfølging	«Håndbok i militærpsykiatri», utgitt av FSAN skal gjøres tilgjengelig og benyttes av kommunens fastleger	Enhetsleder helse Kommunelege 1	
Tiltaksområde	Tiltak	Ansvar	Merknad

⁴ Eventuelle utgifter bør tas med i årlig budsjettbehandling

Anerkjennelse Ivaretagelse Oppfølging	Deltakelse på Forsvarets veterankonferanse Kommunen sender en til to representanter	Rådmann	
Ivaretagelse Oppfølging	Mestringskurs høst/vår <ul style="list-style-type: none"> - Kurs i mestring av belastning eller depresjon (KiB, KiD) - Samlivskurs 	Rus- og psykisk helsetjeneste Frisklivsenteralen Familiens hus	
Ivaretagelse Oppfølging	Gjøre veteranplanen tilgjengelig for alle via kommunens hjemmeside	Leder planavdeling IT-avdeling Kommunikasjonsansvarlig	

6. Vedlegg

6.1 Vedlegg 1: Kommunal tiltaksdel

6.2 Vedlegg 2: Brosjyre-mal

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/13343	
	Arkiv sakID.: 20/1945	Saksbehandler: Geir Mikkelsen
Sak nr.		Dato
088/20	Formannskap	23.09.2020

Søknad om støtte til tømmerkai ved Elkem Salten

Rådmannens forslag til vedtak:

Fauske kommune ser ingen løsning til å kunne imøtekomme søknaden grunnet kommunens totale økonomiske situasjon.

Vedlegg:

11.09.2020

Søknad fra Elkem Salten

1452330

Innledning:

I samarbeid med skogbruksnæringen i Salten har det pågått et arbeid for å kunne få etablere ei utskipningskai for tømmer i området. Det har sin begrunnelse i at det er store mengder med tømmer som skal avhendes i de nærmeste 20-25 år. Denne er foreslått etablert i Sørfold, og i samarbeid med Elkem Salten, da de er en stor forbruker av flis/tømmer i sin produksjon.

Saksopplysninger:

I brev av 1.september d.å. fra Elkem Salten AS er det søkt om støtte til etablering av tømmerkaifunksjon for Salten. Brevet er vedlagt saken.

Søknaden ber om et tilskudd på kt 500 000.- fra Fauske kommune. Dette er tilsvarende den støtte prosjektet har fått fra Sørfold kommune. Det er sendt likelydende søknader til Bodø og Saltdal kommune. Det opplyses ikke noe om behandling i de nevnte kommuner.

Saksvurdering:

Rådmannen vil innledningsvis si at dette med stor sannsynlighet er et fornuftig og godt prosjekt for hele Salten. Skogbruksnæringen har bruk for å kunne få gjort noe med transport- og utskipingsmulighetene dersom det skal være et økonomisk grunnlag for større hogst og salg av de tømmerressursene som finnes i regionen.

Rådmannen vurderer likevel at det ikke finnes noen åpenbare økonomiske løsninger innenfor kommunen til å imøtekomme søknaden. Fauske kommune befinner seg i en dyp økonomisk krise, og har ingen frie fondsmidler eller andre investeringsmidler som kan benyttes til et slik formål.

Det vil heller ikke være mulig å finansiere en støtte til denne investeringen med lån. Kommuneloven § 14-16 regulerer lån til tilskudd til investeringer i varige driftsmidler som eies av et selskap. Det kan kun ytes lån til selskap hvor kommunen har bestemmende innflytelse, og på områder hvor kommunen har et lovpålagt ansvar. Dette vilkåret i kommuneloven er ikke oppfylt i denne saken, og låneopptak er dermed ikke et alternativ.

Rådmannen har også konferert med Fauna KF vedrørende midlene i næringsfondet. I vedtektene til

næringsfondet § 4 pkt. 4.2 heter det: «Til investeringer, jf. § 2 d, kan det gis inntil 30 % av det totale kapitalbehov for et prosjekt, for tiden begrenset oppad til kr 400 000,- til et og samme formål i en og samme bedrift i en treårsperiode og til samme utgiftskategori.» I standardvilkårene for tildeling fra næringsfondet står det imidlertid i pkt. 2.1 at virksomhet som skal motta støtte må ha forretningskontor i Fauske kommune. Dette vilkåret utelukker støtte til Elkems Salten AS fra næringsfondet.

Geir Mikkelsen
rådmann

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

01.09.2020

Fauske kommune
v/ordfører

SØKNAD OM STØTTE TIL TØMMERKAI VED ELKEM SALTEN

Det vises til tidligere kommunikasjon, samt møte på Elkem Salten 26. februar 2020 med møtedeltakere: Sørfold kommune, Fauske kommune, Saltdal kommune og Elkem Salten.

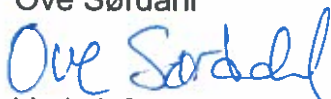
Elkem Salten har over lengre tid jobbet sammen med skogeierforeningene for å få realisert en tømmerkai. Opprinnelsen for dette er at skogsnæringa har behov for en tømmerkai i Salten grunnet store mengder tømmer som skal avhendes de nærmeste 20-25 årene. Elkem Salten er en av Saltens største flis-/tømmerforbruker, og har derfor i samarbeid med skogsnæringa sett på synergier mellom partene. Elkem har allerede en ISPS havn, havneagent, lang erfaring med å drifte havner og arealer tilgjengelig for et slikt formål.

Tømmernæringa er en næring som taper mye penger på transport, og som en følge av dette blir derfor en god del tømmer ikke hugget og solgt. Det er lite penger i næringa, og Landbruksdirektoratet er derfor inne og støtter inntil 80% ifm. bygging av tømmerkaier. Det er likevel et stort løft å få dette prosjektet finansiert da en tømmerkai vil koste et sted mellom 35-40 MNOK. Uten betydelige støtte er det derfor mindre sannsynlig at en tømmerkai blir realisert.

Sørfold kommune har vedtatt å støtte kaien med kr 500.000. Det er også søkt Nordland fylkeskommune om å støtte prosjektet med 1 MNOK. Vi søker med dette at Fauske kommune, i likhet med Sørfold kommune, støtter tømmerkaia med kr 500.000. Likelydende søknader er sendt til Saltdal og Bodø kommune.

I den grad det ønskes mer informasjon ber vi om at dere tar kontakt.

Ove Sørdaahl

Verksjef

Elkem Salten

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/13673	
	Arkiv sakID.: 20/1993	Saksbehandler: Rune Reisænen
Sak nr.		Dato
089/20	Formannskap	23.09.2020
	Kommunestyre	

Fauske Storbilsenter AS - Søknad om erverv del av kommunalt areal fra eiendommen gnr. 103, bnr. 1085 - Truck stop

Rådmannens forslag til innstilling:

Fauske Storbilsenter AS får ervervet og fradelt ca 4700 kvm av kommunal grunn fra gnr. 103, bnr. 1085 slik som skissen viser under følgende forutsetninger:

Fauske kommune eller dets underentreprenører gis rett til å kunne, ved behov, benytte deler av eiendommen som transportstrekning i forbindelse med etablering av infrastruktur, og annet bygningsmessig arbeider i forbindelse med etablering av Blålysbygget. Dette kun ved behov.

Eiendommen selges til ny næringstakst på NOK 500,- pr m2.

Vedlegg:

16.09.2020	Fauske Storbilsenter AS (L)(286765)	1452971
16.09.2020	Søknadom om kjøp av tomt (L)(285976)	1452972
16.09.2020	kart erverv av areal (L)(286764)	1452974

Sammendrag:

Saken har tidligere vært opp i Formannskapet som sak 075/20. Vedtaket som ble fattet var som følger:

Fauske Storbilsenter AS får ervervet og fradelt ca 4700 kvm av kommunal grunn fra gnr. 103, bnr. 1085 slik som skissen viser under følgende forutsetninger:

Fauske kommune eller dets underentreprenører gis rett til å kunne benytte deler av eiendommen som transportstrekning i forbindelse med etablering av infrastruktur, og annet bygningsmessig arbeider i forbindelse med etablering av Blålysbygget. Dette ved behov.

Prisen for arealet som ønskes kjøpt prises til kr. 250,- pr. m2.

Vedtaket ble underkjent av Fylkesmannen da det ikke var tatt næringstakst av omsøkte areal.

Saksopplysninger:

Fauske Storbilsenter AS søker om erverv del av gnr. 103, bnr. 1085, Truck stop. Arealet har en størrelse på ca 4700kvm. Det er den vestre delen som har innkjøring fra Terminalveien, se vedlagt kartskisse.

Fauske storbilsenter AS har tidligere ervervet flere parseller fra Fauske kommune i den nord østre enden i forbindelse med etablering av storbilvask, samt etablering av drivstoffanlegg.

Arealet som de nå ønsker å erverve skal benyttes for å sikre adkomsten inn til de tomtene de har i nord enden til det omsøkte område, slik som gjeldende plan viser.

De har også planer om etablering av verkstedbygg med dekkhotell, samt få mere parkering. Fauske Storbilsenter AS har også kjøpt 3 eiendommer fra Follaveien Eiendom AS, disse ligger i tilknytning til det som er ervervet fra Fauske kommune tidligere. Pr. i dag jobber Fauske Storbilsenter AS med å planere ut de arealene som de har kjøpt fra Folla veien Eiendom, samt at de har en dialog opp mot Statens vegvesen i forbindelse med plassering av vaskehallen som skal ligge i nord østre område.

Saksbehandlers vurdering:

Arealet som det her søkes ervervet er regulert til formålet som søker har planer med å starte opp, slik at det ikke blir konflikt med gjeldende plan og de tiltakene som skal gjøres.

Rådmannen ser det som positivt at det satses og spesielt med den satsningen som gjøres opp mot tungtransporten. I og med tungtransporten har økt betydelig de siste årene har det ikke vært etablert nor rene serviceanlegg for dette, samt at det også begynner å bli lite parkeringsmuligheter for denne gruppen.

Fauske kommune vil om kort tid starte arbeidet med å traue ut masser og etablere infrastruktur til Blålysbygget og de omkringliggende arealer. Da kan det være behov for å benytte deler av omsøkte areal som transportvei under byggeperioden, det må være en forutsetning ved salget at kjøper aksepterer dette.

Det er nå tatt en ny næringstakst med utgangspunkt i takstgrunnlaget for det nærliggende næringsområde Terminalveien Øst. Takstgrunnlaget vil være grunnlag for endelig fastsetting av pris for salg av nevnte tomt. Taksten er beregnet til NOK 500,- pr m2.

Geir Mikkelsen
rådmann

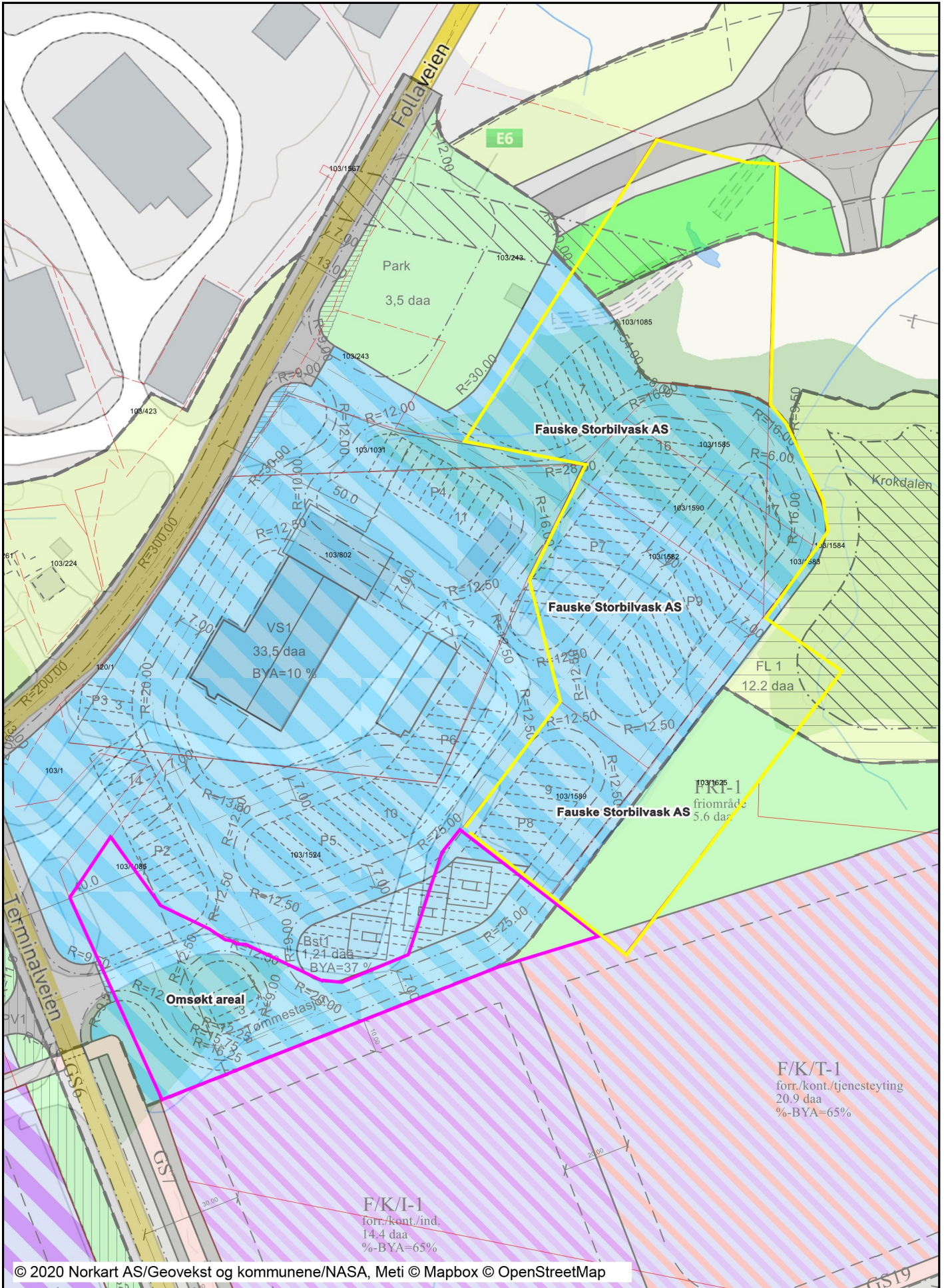

Utskrift fra Norkart AS kartklient

Dato: 01.06.2020

Målestokk: 1:1500

Koordinatsystem: UTM 33N

Tegnforklaring

Reguleringsplan-Byggeområder (PBL1985 § 25,1.led)		Reguleringsplan-Grønnstruktur (PBL2008 §12-5 NR.)	
	Område for boliger med tilhørende anlegg		Friområde
	Frittliggende småhusbebyggelse		Vegetasjonsskjerm
	Konsentrert småhusbebyggelse	Reguleringsplan- Landbruks-, natur og friluftsområder	
	Område for industri/lager		LNFR-areal for nødvendige tiltak for LNFR
	Område for offentlige bygninger (stat,fylkeskommune,)		Friluftsmål
	Område for særskilt angitt almenntilrettelagt formål	Reguleringsplan- Bruk og vern av sjø og vassdrag	
	Bensinstasjon		Naturområde i sjø og vassdrag
	Annet byggeområde	Reguleringsplan-Hensynsoner (PBL2008 §12-6)	
Reguleringsplan-Landbruksområder (PBL1985 § 25,)			Faresone - Ras- og skredfare
	Område for jord- og skogbruk		Faresone - Flomfare
Reguleringsplan-Offentlige trafikkområder (PBL1985)			Faresone - Høyspenningsanlegg (ink høyspentkabler)
	Kjøreveg		Sikringsone - Frisikt
	Annen veggrunn		Angitthensynsone - Hensyn reindrift
	Gang-/sykkelveg		Angitthensynsone - Bevaring kulturmiljø
	Gangveg	Reguleringsplan- Bestemmelseområder (PBL2008 §)	
	Bussterminal		Bestemmelseområde-Anlegg- og riggområde
	Jernbane		Bestemmelseområde
Reguleringsplan-Friområder (PBL1985 § 25,1. ledd r)		Reguleringsplan-Juridiske linjer og punkt PBL2008	
	Park		Sikringsonegrense
	Skiløype		Angitthensynsgrense
	Anlegg for lek		Bestemmelsegrense
	Annet friområde	Reguleringsplan-Felles for PBL 1985 og 2008	
Reguleringsplan-Fareområder (PBL1985 § 25,1. leda)			Regulerings- og bebyggelsesplanområde
	Høyspenningsanlegg (høyspentlinje,transformatorstas)		Planens begrensning
	Område med rasfare		Faresonegrense
	Område med flomfare		Formålsgrense
Reguleringsplan-Spesialområder (PBL1985 § 25,1. le)			Regulert tomtegrense
	Privat veg		Byggegrense
	Parkbelte i industristrøk		Planlagt bebyggelse
	Friluftsområde (på land)		Bebyggelse som inngår i planen
	Område for anlegg i grunnen		Bebyggelse som forutsettes fjernet
	Frisiktsone ved veg		Regulert senterlinje
	Annet spesialområde		Frisiktslinje
Reguleringsplan-Fellesområder (PBL1985 § 25,1. led)			Regulert kant kjørebane
	Felles avkjørsel		Regulert kjørefelt
Reguleringsplan-Kombinerte formål (PBL1985 § 25,)			Regulert parkeringsfelt
	Forretning/Kontor		Regulert fotgjengerfelt
	Forretning/Industri		Målelinje/Avstandslinje
	Vegserviceanlegg (Beverting/Bensinstasjon)		Vegstegning / fysisk spere
Reguleringsplan-Kombinerte formål (PBL1985 § 25,)			Stenging av avkjørsel
	Grense for restriksjonsområde		Avkjørsel
Reguleringsplan-Bebyggelse og anlegg (PBL2008 §)			Påskrift feltnavn
	Bebyggelse og anlegg		Påskrift reguleringsformål/arealformål
	Boligbebyggelse - blokkbebyggelse		Påskrift areal
	Tjenesteyting		Påskrift utnyttning
	Forsamlingslokale		Påskrift bredde
	Industri		Påskrift radius
	Godsterminal		Påskrift plantilbehør
	Energianlegg		Regulerings- og bebyggelsesplan - påskrift
	Uteoppholdsareal	Eiendomsinformasjon	
	Lekeplass		Eiendomsgrense omtvistet
	Kombinert bebyggelse og anleggsformål		Målte grenser
	Bolig/forretning/kontor		Målte grenser
	Forretning/kontor		Eiendomsteig
	Forretning/kontor/industri		Gårds- og bruksnummer
	Forretning/kontor/tjenesteyting		
	Næring/kontor/tjenesteyting		
Reguleringsplan-Samferdselsanlegg og teknisk infra			
	Veg		
	Kjøreveg		
	Fortau		
	Gang/sykkelveg		
	Annen veggrunn - tekniske anlegg		
	Annen veggrunn - grøntareal		
	Trase for jernbane		
	Parkering		
	Parkeringsplasser med bestemmelser		

Fra: Sten <sten@sts.as>
Sendt: onsdag 27. mai 2020 12.40
Til: Post
Kopi: Jan Ivar Karlsen; Rune Reisænen
Emne: Kjøp av utvidelse av tomt
Vedlegg: 1817_001.pdf

Hei.

Se vedlegg.

Vi ønsker å kjøpe del av tomt 103/1085 i sør vestre del.

Håper på en rask avklaring, og en rimelig pris for denne pga. mye surr med de andre tomter vi har overtatt i området

Mvh.

Fauske Storbilsenter AS

Sten Slettmyr

Fra: Skanner STS <skanner@sts.as>
Sendt: 27. mai 2020 12:32
Til: Sten <sten@sts.as>
Emne: Skannet dokument fra Canon MFC

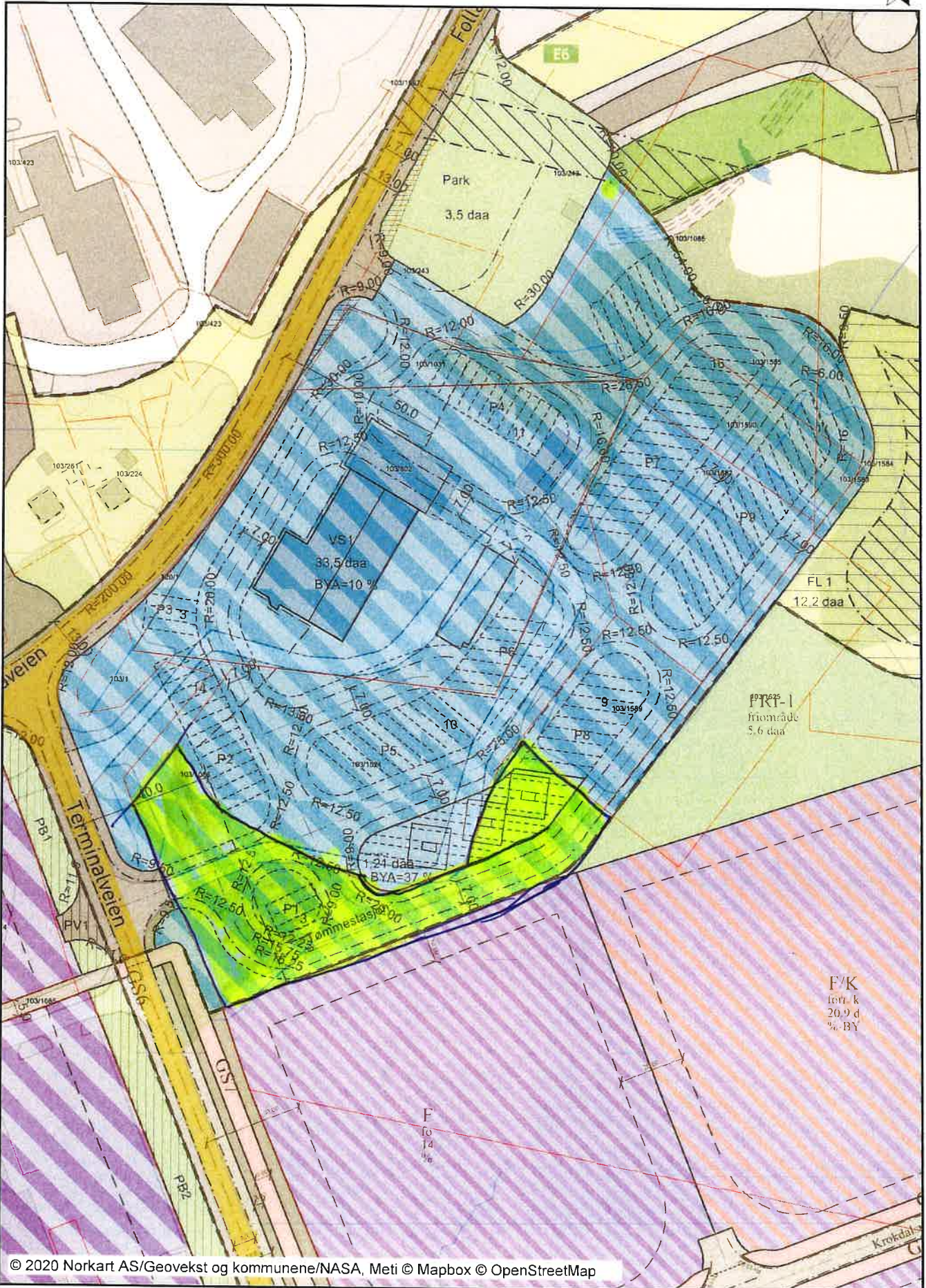

Reinroseveien, Adresse

Dato: 26.05.2020

Målestokk: 1:1500

Koordinatsystem: UTM 33N

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/13104	
	Arkiv sakID.: 20/1785	Saksbehandler: Therese Olsen
Sak nr.		Dato
090/20	Formannskap	23.09.2020

Orlando Bar & Grill AS - Søknad om skjenkebevilling for skjenkeperiode 2020 - 2024

Rådmannens forslag til vedtak:

Orlando bar & grill – org.nr: 920 205 534 gis bevilling for skjenking i gruppe 1, 2 og 3 på følgende vilkår:

Type bevilling: Almennelig

Skjenkested: Spiserestaurant, bar og pub

Type virksomhet: Spiserestaurant

Skjenketid: I henhold til alkoholloven og Fauske kommunes alkoholpolitisk handlingsplan

Styrer: Jøran Jensen

Stedfortreder Thomas Torleifsen

Bevillingsperiode: 01.10.20 – 30.09.24

Sammendrag:

Orlando Bar & Grill AS har fått nye eiere. I den anledning så har de fremmet søknad om skjenkebevilling for alkoholholdig drikk gruppe 1, 2 og 3

Orlando bar & grill AS holder til i Storgt. 69, 8200 Fauske

Saksopplysninger:

I søknad er det gitt nødvendige opplysninger mht:

1. Selskapet som søker bevillingen
2. Type virksomhet
3. Skjenkelokale

Det foreligger nødvendig dokumentasjon for å vurdere vandelskravene for de involverte. Det er ikke framsatt noen merknader vedrørende vandel fra noen av de involverte fra Skatteoppkreveren i Fauske, Nordland politidistrikt og Skatteetaten.

Alkohollovens §1-7 settes krav om dokumenterte kunnskaper om alkoholloven for de som skal godkjennes som styrer/stedfortreder.

Det er fremlagt dokumentasjon på at styrer og stedfortreder har bestått kunnskapsprøve.

Saksbehandlers vurdering:

Rådmannen har vurdert søknaden og i henhold til våre alkoholpolitiske retningslinjer og funnet at det

innstilles positivt i denne saken.

Geir Mikkelsen
rådmann

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/13350	
	Arkiv sakID.: 20/1949	Saksbehandler: Heidi Zakariassen
Sak nr.		Dato
091/20	Formannskap	23.09.2020

Søknad om tilskudd fra Stig Bjørnar Karlsen ENK – Opprettelse av nettside

Rådmannens forslag til vedtak:

Søknaden fra Stig Bjørnar Karlsen ENK innvilges med kr 10.000 i støtte fra Fauske kommune – Næringsfond – covid-19-midler i støtte til utarbeiding av nettside.

Tildelingen gis i henhold til vilkår for tildeling fra Fauske kommune – Næringsfond – covid-19-midler.

Beløpet gis som bagatellmessig støtte i tråd med EØS-avtalen, jf. forskrift av 14. november 2008 nr. 1213, §2. Det kan tildeles en samlet støtte til foretak på inntil 200 000 euro i en periode på tre regnskapsår. Det er et vilkår for tildelingen at støttemottakeren gir skriftlig tilbakemelding om eventuell annen bagatellmessig støtte foretaket har mottatt i de foregående budsjettår, samt innværende budsjettår, og at den samlede bagatellmessige støtten fra ulike støttegivere ikke overstiger 200 000 euro.

Vedlegg:

11.09.2020

Søknad om tilskudd til opprettelse av nettside

1452357

Sammendrag:

Journalist, Stig Bjørnar Karlsen ENK, har søkt om støtte til utvikling av ei nettside med 2-300 artikler og informasjon om Fauske. Intensjonen er å skape et nettsted som kan gi grunnleggende basiskunnskap om Fauske, både kulturelt, historisk og samtidig. Nettstedet er tenkt å være til nytte for fastboende, besøkende og næringsliv. Nettstedet skal være gratis i bruk.

Saksopplysninger:

Etter et langt journalistisk livsvirke, sitter søker på mye lokalkunnskap, spesielt knyttet til Fauske. Dette er ønsket formidlet til innbyggere og besøkende, og gjerne brukt som grunnlag for utvikling både av næringsliv og kommunen. Søker har påbegynt arbeidet med nettstedet og ønsker å være uavhengig i sitt arbeid. For utforming/design vil søker kjøpe bistand fra «Ditt Design».

Nettstedet – som pr i dag ikke har tittel – vil i sin helhet driftes av søker.

Saksbehandlers vurdering:

Arbeidet med et nettsted for samling av artikler knyttet til Fauske, er et omfattende prosjekt og vil sikkert være til glede og nytte for mange. Det er tenkelig at spesielt besøksnøringen kan gjøre seg bruk av et slik nettsted.

For å kunne få støtte gjennom *Fauske kommune – Næringsfond – covid-19-midler*, er det viktig at det man søker om støtte til, er avgrenset og *ikke* påbegynt. Det er derfor ikke mulig å støtte det påbegynte

arbeidet. Utover det mener saksbehandler at prosjektet nok hører mer inn under kultur enn næring. Når det likevel innstilles på et beløp på 10.000 kroner, er det for kjøp av tjenester fra designer. Dette tilsvarer 50% av disse kostnadene.

Geir Mikkelsen
rådmann

Søknad

Søknadsnr.	2020-0006	Søknadsår	2020	Arkivsak
Støtteordning	Fauske kommune Næringsfond - covid-19-midler			
Prosjektnavn	Nettside			

Kort beskrivelse

Ei nettside med 2-300 artikler om Fauske, som beskriver hva som finnes på Fauske nå, og litt om historien bak. Bedrifter, organisasjoner, kjente personer, idrettsprestasjoner, prisvinnere med mere. Hensikten er å gi en kort presentasjon av alt som er viktig og interessant i Fauske, og få fram litt interessant kunnskap om hver enkelt.

Beskrivelse

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Prosjekteier	Stig Bjørnar Karlsen Org.nr:981079965	Vangsveien 6 8200 FAUSKE	-
	Antall årsverk (heltid/deltid): 1 /		
Kontakt	Stig Bjørnar Karlsen	Vangsveien 6 8200 FAUSKE	-
Prosjektleder	-	-	-

Prosjektbeskrivelse

Bakgrunn

Jeg er journalist og fikk denne ideen etter at jeg i en annen sammenheng samlet mye informasjon om Fauske. Det finnes sikkert mange informasjonssider og kataloglignende oppslagsverk på nett. Denne vil skille seg ut.

Denne er enestående fordi den er journalistisk basert. Det betyr at den i utvalg og fremtoning er gjort INTERESSANT for folk flest og næringslivet. Her kobles interessant informasjon om Fauske med viktig informasjon og at du finner det meste på denne siden.

På denne måten vil siden bidra til at folk knytter kontakt, finner Fauske eller noe på Fauske interessant, oppsøker bedrifter, lag og foreninger eller enkjelt personer eller får vite ting som gjør at de får gode ideer som kommer Fauske til gode.

Effekt mål

At de som er potensielle kunder, næringsforbindelser, tilflyttere og andre får vite mer om alt det fantastiske som finnes på Fauske. At de kommer litt "under huden" på det som er spennende og interessant. Det gjør at de vil prate mer om det, undersøke mer om det, få ideer om det. Jeg tror det kan utløse noe, også i næringsssammenheng. At det kan danne grunnlaget for arbeidsplasser, men selvsagt ikke åpenbart gi x antall arbeidsplasser som produserer produkt y.

Resultat mål

Ei spennende og interessant nettside som blir viktig for fauskefolk, næringslivet, turister og andre. Ei side som dramatisk vil øke basiskunnskapen som trenges for å ha noe å ta tak i om man vil utvikle samfunnet, skape arbeidsplasser og ta andre viktige og gode initiativ.

Måleindikatorer

Aktiviteter

Å kikke på siden for å finne det man leter etter, noe som igjen vil være av betydning for at næringsaktører finner hverandre, at kunder finner selgere og at selgere finner kunder. I tillegg er dette ikke først og fremst ei kommersiell side, men ei INTERESSANT side som vil generere stort besøk. Det vil gjøre den kommersielt interessant. Litt etter samme prinsipp som at en interessant avis gir større annonseinntekter enn en ren reklameavis, rett og slett fordi folk vil ha den.

Målgrupper

Her kunne jeg svart at målgruppen er absolutt alle som kan lese. Jeg skjønner at det er "feil svar" i en økonoms tankegang, men det er ikke gitt å si på forhånd at akkurat den og den gruppen mennesker vil nyttiggjøre seg og bli stimulert av denne siden. Potensielt er det hvem som helst.

Forankring

Prosjektorganisering

Jeg eier nettsida, jeg blir redaktør for den, jeg lager den alene og betjener den alene. Jeg tilstreber å oppdatere den og utvikle den, uten de store kostnader. Jeg kommer etter hvert til å finne en som ønsker å ta over sida i tilfelle jeg skulle svekket helse eller motivasjon.

Samarbeidspartnere

Firmaet Ditt Design ved Tom Greger Knutsen, hjelper meg med selve utformingen av nettsida. Det er en liten og billig hjelp. Vil trolig samlet beløpe seg til godt under 20.000 kroner.

Tids-/milepælsplan

Startdato: 06.09.2020 Sluttdato: 28.01.2021 Milepælsplan vedlagt søknad: Nei

Jeg er for lenge siden i gang med siden. Skrev bare 6. september for å sette en startdato. Det er egentlig umulig å sette en startdato, for dette dreier seg om samling av informasjon gjennom et langt liv som journalist, men først og fremst de siste årene. Jeg regner med å være ferdig og kunne presentere siden i januar 2021.

Kostnad-/finansieringsplan

Mottatt offentlig støtte tidligere:Ja

Jeg har ikke mottatt støtte til dette prosjektet, men jeg har de siste fire månedene fått nesten 100.000 kroner fra kompensasjonsordningen, som resultat av dramatisk omsetningsfall. Dette skyldes at en stor del av det jeg gjorde de siste årene ikke ble mulig å gjennomføre under korona. Slik er det for så vidt fortsatt, men jeg har endret oppgaver sånn at det har gått seg litt mer til.

Mottatt bagatellmessig støtte de tre siste regnskapsårene:Nei**Kostnadsplan**

Tittel	2020	2021	2022	2023	2024	SUM
Mitt arbeid med siden	105 000	35 000				140 000
Sum kostnad	105 000	35 000				140 000

Finansieringsplan

Tittel	2020	2021	2022	2023	2024	SUM
	105 000	35 000				140 000
Sum finansiering	105 000	35 000				140 000

Geografi

1841-Fauske

Vedleggsliste

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/13345	
	Arkiv sakID.: 20/1946	Saksbehandler: Heidi Zakariassen
Sak nr.		Dato
092/20	Formannskap	23.09.2020

Søknad om tilskudd fra Arctic Sapphire AS – Kartlegging av tekniske fag og planlegging oppsett av fabrikk

Rådmannens forslag til vedtak:

Søknaden fra Arctic Sapphire AS innvilges med kr 285.131,- i støtte fra *Fauske kommune - Næringsfond – covid-19-midler*. Støtten gis til utvikling av opplevelsesproduksjon i et helårsperspektiv.

Tildelingen gis i henhold til vilkår for tildeling fra *Fauske kommune - Næringsfond – covid-19-midler*.

Beløpet gis som bagatellmessig støtte i tråd med EØS-avtalen, jf. forskrift av 14. november 2008 nr. 1213, §2. Det kan tildeles en samlet støtte til foretak på inntil 200 000 euro i en periode på tre regnskapsår. Det er et vilkår for tildelingen at støttemottakeren gir skriftlig tilbakemelding om eventuell annen bagatellmessig støtte foretaket har mottatt i de foregående budsjettår, samt inneværende budsjettår, og at den samlede bagatellmessige støtten fra ulike støttegivere ikke overstiger 200 000 euro.

Vedlegg:

11.09.2020

Søknad om tilskudd til kartlegging av tekniske fag

1452361

Sammendrag:

Arctic Sapphire AS planlegger oppstart av fabrikk for produksjon av safirkrystaller til industrielt bruk. Fabrikken er tiltenkt etablert i eksisterende lokaler på industriområdet i Sulitjelma, der det er ideelle forhold for tilgang til lokaliteter, energi og kjølevann. Produksjonen er energikrevende, og pr i dag foregår det meste av produksjonen av safirglass med bruk av fossilt brensel. Omstillingen til bærekraftig produksjon er et viktig moment for elektronikkprodusenter, som vil være største kundesegmentet for Arctic Sapphire AS.

Foretaket har søkt om støtte på inntil 285.131,- kroner til kartlegging av tekniske fag, planlegge og designe oppsett av fabrikk, identifisere og kvantifisere kostnader knyttet til fabrikken og utarbeide fremdrifts- og ressursplan for prosjektet.

Saksopplysninger:

I en planleggingsfase og i samarbeid med store internasjonale aktører, er Sulitjelma valgt ut som ideell etablering for fabrikken. Mye og nær tilgang på fornybar energi, god lokal kompetanse og lokaliteter, har ført til at en del av planleggingen allerede er på plass. Dette gjelder i første rekke ovner og avtaler med samarbeidsparter for montering av over samt opplæring i Norge.

Det er behov for konsulentbistand for detaljplanleggingen for oppsetting av fabrikk. Arbeidet vil ha en

tidsramme på 2 mnd.

Saksbehandlers vurdering:

I en tid da produksjoner av ulikt slag, har vært flagget ut, ser vi at den fornybare kraften vi har i Norge, bidrar til bærekraftige løsninger. Nord-Norge og Fauske har i lang tid vært stor produsent av vannkraft, som i stor utstrekning er sendt ut av landet for salg. At vi får mulighet til å skape verdier av den lokalproduserte kraften i området, i stedet for å eksportere, er veldig viktig. Det skapes arbeidsplasser som i sin tid bidrar til å opprettholde samfunnsfunksjoner og befolkningsgrunnlag. Arbeidet med å skape lokale arbeidsplasser og verdier av den lokale kraftproduksjonen, har vært i fokus og arbeidet med av flere aktører i regionen.

At Sulitjelma – som flere andre gruvesamfunn, har vært rammet av nedleggelse, gjør at denne etableringen blir ekstra kjærkommen, med at det skapes arbeidsplasser på stedet. I et større perspektiv er etableringen viktig, fordi den flyttes fra fossil til fornybar produksjonskraft.

Geir Mikkelsen
rådmann

Søknad

Søknadsnr.	2020-0003	Søknadsår	2020	Arkivsak
Støtteordning	Fauske kommune Næringsfond - covid-19-midler			
Prosjektnavn	Karlegging tekniske fag			

Kort beskrivelse

Arctic Sapphire ønsker å søke midler til Fauske kommune for kartlegging av tekniske fag (elektro, rør, avløp, kjøling, dimensjonering) og planlegge oppsett av fabrikk i en innledende fase for etablering av Safirproduksjon i Sulitjelma.

Beskrivelse

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Prosjekteier	Arctic Sapphire Org.nr:922737215	Bursimarka 25 8230 SULITJELMA	90923029
	Antall årsverk (heltid/deltid): /		
Kontakt	Cato Lund	-	90923029
Prosjektleder	-	-	-

Prosjektbeskrivelse

Bakgrunn

Arctic Sapphire (AS), er en kommende produsent av safirkrystaller til industriell bruk. AS ledes av et erfarent team med både kommersiell og teknisk kompetanse. Vi ser på muligheten for å etablere oss i industriområdet i Sulitjelma. Dette område er ideelt for vår virksomhet som er kraft- og kjølevannskrevende og krever mindre volumer av rågods. Vi ønsker å bruke det tidligere mekaniske verkstedet på industritomta. Anlegget skal bestå av 82 ovner for safirproduksjon. Disse ovnene vil produsere 2300 krystaller per år, der hver krystall veier ca. 60- 65 kg. Vi skal benytte Kyropoulos prosessen ved fremstilling av Safir.

Produksjonen er energikrevende, og energien står for 20-25 prosent av kostnaden i en slik produksjon. Vi skal benytte fornybar vannkraft, hvor kostnaden i Norge er betydelig lavere enn kostnaden på kraft i eksisterende produksjon. Dagens produksjon er ikke basert på bærekraftig fornybar energi, og vår produksjon skal benytte dette aktivt i markedsføring mot produsentene i forbruker elektronikk markedet, slik at de igjen kan promotere sine produkter med at de fokuserer på bærekraftig produksjon. Virksomheten vil bidra til sysselsetting og vi ser for oss en produksjonsstab på ca. 30 stk. innen 12-18 måneder.

Det søkes støtte til å engasjere en konsulent. Denne konsulenten skal designe og sette opp endelige løsninger samt fremskaffe kostnader for alle tekniske fag som elektro, mekanisk, vann ut og inn osv.

Vi ser for oss at konsulenten leies inn i perioden 15.09.2020- 15.11.2020 for å gjøre jobben beskrevet ovenfor. For dette skal vi betale EUR 1100 pr. dag. Det er 43 arbeidsdager i ansettelsesperioden, dvs. en samlet kostnad på EUR 47300.

$47300 * 10,58$ (Norges bank sin Eurokurs 04.11.2020) = 500 434 NOK.

Prosjektinvolvering prosjektleder = 69 828 NOK.

Totale kostnader = 570 262 NOK.

Vi søker om 285 131 NOK i støtte. Differansen/ resterende beløp er vår egenandel.

Effektmål

Målet er at alle forarbeider og planer skal være gjort slik at når arbeidet er fullført kan man gå i gang med installasjoner.

Resultatmål

Etter endt prosjektperiode er målet å ha en endelig oversikt over tekniske fag.

Måleindikatorer

Aktiviteter

- Kartlegging av tekniske fag (elektro, rør, avløp, kjøling, dimensjonering)
- planlegge og designe oppsett av fabrikken
- identifisere og kvantifisere kostnader knyttet til fabrikken
- utarbeide en fremdrifts- og ressursplan for prosjektet

Målgrupper

Kundene vil være produsenter av LED lys, klokker, kikkerter, mikroskoper, produsenter av skjermer til PC, laptop, mobil, tv, Smart-klokker og annen høykvalitets optisk-linseindustrien.

Forankring

Prosjektorganisering

Prosjektorganisering og forankring:

Prosjektet er forankret hos selskapet. Cato Lund er prosjektleder og ansvarlig.

Cato Lund, Eier og styremedlem 90923029. Director of Operations Norway, The Quartzcorp AS, Mange års erfaring som leder innen norsk industri.

Tom Andersen, Eier og Styreleder 90144560, Mange års erfaring innen ledelse og prosjektledelse i industrien.

Ketil Skår, Eier 90148468. Daglig Leder, Rørleggern Fauske. Mange års erfaring innen entreprenør og bygge bransjen.

Samarbeidspartnere

Samarbeid med Vincent Chee, CEO Photomec, Hyun-Soon Park, CEO Hansol. Vi har også avtale med Hansols ingeniører for montasje og opplæring i Norge.

I tillegg har vi samarbeid med Kunnskapsparken Helgeland. Arctic Sapphire AS har inngått en inkubasjon-avtale med inkubatoren i Kunnskapsparken Helgeland, vi jobber her med Forretningsutvikler og inkubatorleder Rolf Skogvold og Forretningsutvikler Connie Sperstad.

Tids-/milepælsplan

Startdato: 15.09.2020 Sluttdato: 15.11.2020 Milepælsplan vedlagt søknad: Nei

Vi søker støtte til ressurser til kartlegging av tekniske fag (elektro, rør, avløp, kjøling, dimensjonering) og planlegge oppsett av fabrikken i en innledende fase for etablering av Safirproduksjon i Sulitjelma.

Denne ressursen skal over en 2 månedersperiode planlegge og designe oppsett av fabrikken, identifisere og kvantifisere kostnader knyttet til fabrikken slik at en forretningsplan kan utvikles, utarbeide en fremdrifts- og ressursplan for prosjektet som inkluderer alle tekniske fag; elektro, rør, avløp, kjøling m.m.

Kostnad-/finansieringsplan

Mottatt offentlig støtte tidligere: Ja

Markedsavklaringstilskudd fra Innovasjon Norge

Fauna Tilskudd på inntil 500.000 til etablering av ny industri i Lomi-bygget.

Kostnadsplan

Tittel	2020	2021	2022	2023	2024	SUM
Konsulent	500 434					500 434
Prosjektinvolvering prosjektleder	69 828					69 828
Sum kostnad	570 262					570 262

Finansieringsplan

Tittel	2020	2021	2022	2023	2024	SUM
Egeninnsats	285 131					285 131
Tilskudd	285 131					285 131
Sum finansiering	570 262					570 262

Geografi

1841-Fauske

Vedleggsliste

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/13348	
	Arkiv sakID.: 20/1947	Saksbehandler: Heidi Zakariassen
Sak nr.		Dato
093/20	Formannskap	23.09.2020

Søknad om tilskudd fra Fjellfarer AS – Utvikling av opplevelser med sterk attraksjonskraft – hele året

Rådmannens forslag til vedtak:

Søknaden fra Fjellfarer AS innvilges med kr 155 000 i støtte fra Fauske kommune – Næringsfond – covid-19-midler i støtte til utvikling av opplevelsesproduksjon i et helårsperspektiv.

Tildelingen gis i henhold til vilkår for tildeling fra Fauske kommune – Næringsfond – covid-19-midler.

Beløpet gis som bagatellmessig støtte i tråd med EØS-avtalen, jf. forskrift av 14. november 2008 nr. 1213, §2. Det kan tildeles en samlet støtte til foretak på inntil 200 000 euro i en periode på tre regnskapsår. Det er et vilkår for tildelingen at støttemottakeren gir skriftlig tilbakemelding om eventuell annen bagatellmessig støtte foretaket har mottatt i de foregående budsjettår, samt inneværende budsjettår, og at den samlede bagatellmessige støtten fra ulike støttegivere ikke overstiger 200 000 euro.

Vedlegg:

11.09.2020

Søknad om tilskudd til utvikling av opplevelser med sterk attraksjonskraft -
hele året

1452368

Sammendrag:

Fjellfarer AS søker om støtte på 225.000 kroner til utvikling av opplevelsesproduksjon i et helårsperspektiv. Grunnlaget for søknaden er behov for å styrke utviklingen i et endret marked, skape attraktive opplevelser knyttet til natur- og kulturressurser samt bli lettere tilgjengelig for booking.

Saksopplysninger:

Etter nedstenging pga. covid -19, har Fjellfarer AS fått manglende omsetning fra kurs- og konferansemarkedet, slik selskapet i utgangspunktet er rigget for. I tillegg er de utenlandske turistene og besøkende borte fra markedet. Dette gjør at Fjellfarer, som mange andre selskap, er nødt til å endre tilbudet som gis. Derfor er det viktig å skape ny aktivitet og mulighet til å få inntjening i et annet segment av markedet enn tidligere. Målet er å bygge konsept for opplevelser, tilrettelagt for årstidene. Gjennom et årshjul synliggjøres de ulike aktivitetene som legges ut i markedet. Målet for bedriften er også å bli enklere for kunden å nå, gjennom 25-30 internasjonale distributører.

Saksbehandlers vurdering:

Etter at pandemien med covid-19 rammet en hel verden, fikk alle nye erfaringer gjennom at mye aktivitet opphørte. For deler av næringslivet har dette vært nærmest katastrofalt. Spesielt har det gått hardt utover besøksnæringen. Mange har måttet endre tilbudet til markedet, for å nå nye kundegrupper. Fra statlig hold er det gjort tiltak for å støtte næringslivet for å «overleve» vanskene. I tredje tiltakspakke ble det bevilget midler for at bedrifter, nettopp i denne vanskelige omstillingen, skal

ha mulighet til fortsatt drift.

Fjellfarer AS har mistet mye av grunnlaget for driften, ettersom kurs- og konferansemarkedet er borte. De har søkt om støtte fra Fauske kommune Næringsfond – covid-19-midler, for å gjøre de nødvendige endringene for å kunne nå nye kundegrupper. I søknaden er det budsjettert med dekning av inntil 73% av de totale kostnadene. I føringene fra staten skal dekningsprosenten ligge på 50% av totalkostnadene. Bare i særtilfeller kan dekningen være inntil 75%.

Geir Mikkelsen
rådmann

Søknad

Søknadsnr.	2020-0002	Søknadsår	2020	Arkivsak
Støtteordning	Fauske kommune Næringsfond - covid-19-midler Utvikling av opplevelser med sterk attraksjonskraft, hele året			

Kort beskrivelse

Prosjektet dreier seg om utvikling av helårs attraktive opplevelsesprodukter i et helårsperspektiv (årshjul) basert på natur og kultur på Jakobsbakken og markedsanalyser, samt analyser, valg og markedsføring ovenfor turoperatører og distribusjonskanaler, etablering av online bookingsystem og gjennomføring av visningsturer for turoperatører og mulige samarbeidspartnere.

Beskrivelse

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Prosjekteier	Fjellfarer AS Org.nr:914798035	Froskedamsveien 7 8230 SULITJELMA	41610812
	Antall årsverk (heltid/deltid): 1 / 1		
Kontakt	Fjellfarer AS	Froskedamsveien 7 8230 SULITJELMA	41610812
Prosjektleder	-	-	-

Prosjektbeskrivelse

Bakgrunn

Pga. Covid-19 har vi gått glipp av bestillinger fra kurs- og konferansemarkedet og utenlandske turister. Vi er nødt til å omstille oss på kort sikt mot det innenlandske ferie- og fritidsmarkedet og samtidig bygge tilbud (konsepter og produkter) som er attraktive for det utenlandske marked når Covid-19-problematikken en gang er over.

Vi har engasjert reiselivskonsulent Børre Berglund som har analysert vår drift og som har laget en rapport som bl.a. konkluderer med følgende:

- kundene booker direkte eller gjennom arrangør. Fjellfarer AS må med bakgrunn i egen kravspesifikasjon velge et online booking-system/ leverandør som er mest tilpasset bedriftens behov. For å nå de kundene som booker gjennom en arrangør/ distributør må Fjellfarer AS innarbeide helårsprodukter hos omlag 25-30 internasjonale distributører. Gjennom salgsreiser og deltakelse på work-shoper i de aktuelle markedene, når Fjellfarer AS disse distributørene.

- Produktene må tilpasses de ulike markedene og gjennom en utviklingsprosess må selskapet bli treffsikker på hvilke opplevelser, lengde og varighet, som er best tilpasset kundene i de ulike markedene.

- Fjellfarer AS må utvikle opplevelser for de ulike segmentene som har sterk attraksjonskraft, hele året. Opplevelsene vil bygge på natur og kulturressurser og vil kunne videreutvikles fra der en er i dag.

- Det må utvikles et årshjul for systematisk å få frem opplevelser, store som små, som har så sterk attraksjonskraft at de virker utløsende for kjøp hos kunden. Man kaller disse for primærattraksjoner og definerer dem som attraksjoner eller opplevelser som skaper trafikk og fremstår som mål og motivasjon for reisen.

- Et eksempel på årshjulet for Fjellfarer AS kan være:

Februar-mars: ski, nordlys, snøleker og tørr snø. Samisk kultur og aktiviteter

April: vinter, våren, sol-, ski- og toppturer. Samisk kultur og aktiviteter.

Mai: fortsatt gode snøforhold, varme

Juni, juli, august: vandring, fiske og toppturer

September: sanking, bær, fiske og jakt.

Oktober: jakt, fiske, kanskje snø?

November-desember: tidlig snø og førjulstemning, gruvehistorie.

Januar: vinter, kulde, uvær, gruvehistorie.

Som fundament i alle aktiviteter og opplevelser må det ligge en beskrivelse av lokale ressurser og hvordan disse benyttes i opplevelsesproduksjonen.

Effektmål

Effekten av prosjektet på lengre sikt skal være økt turisttilstrømning til Sulitjelma og Jakobsbakken der gjestene tilbringer flere dager på destinasjonen. Dette skal legge grunnlaget for lønnsom drift i Fjellfarer AS, skape nye arbeidsplasser i Sulitjelma og gi positive ringvirkninger til annet næringsliv på stedet og i kommunen. Vi ønsker også å være klar til filmen om Sulis er i gang.

Resultatmål

Resultatmålene er at det blir utviklet detaljerte beskrivelser av attraktive helårsopplevelser som kan kommuniseres godt til valgte kundegrupper gjennom de riktige kanaler, på en slik måte at de er kjøpsutløsende. Samtidig danner beskrivelsene grunnlaget for strømlinjeformede leveranser som medfører kvalitetssikring, effektivitet og lønnsomhet.

Måleindikatorer

Aktiviteter

Research og markedsundersøkelser vedr. kjøpekriterier, aktuelle salgskanaler/ distribusjonsledd og virkemidler for å oppnå salg.

Utvikling og beskrivelse av opplevelsesprodukter over hele året (etablering av årshjul).

Utarbeidelse av innsalgsmateriell til turoperatører og sluttbrukere.

Kontakt med/besøk til turoperatører/messedeltakelse o.l.

Kravspesifikasjon, undersøkelse av online bookingsystemer, valg, innkjøp/ abonnement.

Gjennomføring av visningsturer.

Målgrupper

Turoperatører for innsalg av tilbud, på kort sikt til det norske ferie- og fritidsmarkedet, på lengre sikt til valgte utenlandske markeder.

Direktesalg til de samme markeder.

Forankring

Prosjektorganisering

Prosjektet ledes av Erik Liland Jensen. Han jobber som salgs- og markeds sjef i Fjellfarer og har erfaring med å jobbe opp mot utenlandske turoperatører.

Interne prosjektmedlemmer vil være Mona Mosti og Thor Åge Jensen, samt andre personer i tilknytning til driften.

Prosjektkostnadene vil i stor grad bestå av intern personellinnsats som søkes delvis finansiert av næringsfondsmidler.

Samarbeidspartnere

Samarbeidspartnere på utvikling av opplevelser med sterk attraksjonskraft vil være opplevelsesbedrifter fra Salten som passer inn sammen med de opplevelser som vi ønsker å tilby. F.eks hundekjøring, samiske opplevelser, busser til nordlys, besøksgruven osv.

Tids-/milepælsplan

Startdato: 14.09.2020 Sluttdato: 25.06.2021 Milepælsplan vedlagt søknad: Nei

2020 november: Research og markedsundersøkelser vedr. kjøpekriterier, aktuelle salgskanaler/ distribusjonsledd og virkemidler for å oppnå salg, gjennomført.

2021 januar: Utvikling og beskrivelse av opplevelsesprodukter over hele året (etablering av årshjul) gjennomført.

2021 februar: Utarbeidelse av innsalgsmateriell til turoperatører og sluttbrukere utarbeidet.

2021 mars: Kontakt med/besøk til turoperatører/ messedeltakelse o.l. gjennomført.

2021 mars: Kravspesifikasjon, undersøkelse av online bookingsystemer, valg, innkjøp/ abonnement gjennomført.

2021 mai: Visningsturer av vinter og vårproduktene gjennomført.

Kostnad-/finansieringsplan

Mottatt offentlig støtte tidligere:Nei

Mottatt bagatellmessig støtte de tre siste regnskapsårene:Nei

Kostnadsplan

Tittel	2020	2021	2022	2023	2024	SUM
Arbeid vedr. online bookingsystemer	10 000					10 000
Kontakt med/ besøk til turoperatører/ messedeltake	30 000	30 000				60 000
Research og markedsundersøkelser	20 000	30 000				50 000
Testturer	20 000	30 000				50 000
Utarbeidelse av informasjonsmateriell	10 000	10 000				20 000
Utarbeidelse av innsalgsmateriell	20 000					20 000
Utvikling og beskrivelse av opplevelsesprodukter	100 000					100 000
Sum kostnad	210 000	100 000				310 000

Finansieringsplan

Tittel	2020	2021	2022	2023	2024	SUM
Egeninnsats	60 000	25 000				85 000
Tilskudd næringsfond	150 000	75 000				225 000
Sum finansiering	210 000	100 000				310 000

Geografi

1841-Fauske

Vedleggsliste

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/13349	
	Arkiv sakID.: 20/1948	Saksbehandler: Heidi Zakariassen
Sak nr.		Dato
094/20	Formannskap	23.09.2020

Søknad om tilskudd fra Mor Mosti ENK – Anskaffelse av tilhenger for produksjon og salg av sellkaker

Rådmannens forslag til vedtak:

Søknaden fra Mor Mosti ENK innvilges med kr 75 000 i støtte fra Fauske kommune – Næringsfond – covid-19-midler i støtte til innkjøp av vogn/henger for bruk som produksjonslokaler og distribusjon.

Tildelingen gis i henhold til vilkår for tildeling fra Fauske kommune Næringsfond – covid-19-midler.

Beløpet gis som bagatellmessig støtte i tråd med EØS-avtalen, jf. forskrift av 14. november 2008 nr. 1213, §2. Det kan tildeles en samlet støtte til foretak på inntil 200 000 euro i en periode på tre regnskapsår. Det er et vilkår for tildelingen at støttemottakeren gir skriftlig tilbakemelding om eventuell annen bagatellmessig støtte foretaket har mottatt i de foregående budsjettår, samt inneværende budsjettår, og at den samlede bagatellmessige støtten fra ulike støttegivere ikke overstiger 200 000 euro.

Vedlegg:

11.09.2020

Søknad om tilskudd til anskaffelse av tilhenger for produksjon og salg av Sellkaker

1452378

Sammendrag:

Mor Mosti ENK søker om støtte på 100.000 kroner til investering av egnet vogn som kan brukes som fasiliteter for produksjon og salg av lokalmat, spesielt «sellkaker». Potensialet for salg finnes i ulike markeder og distribusjonskanaler, som direkte salg, ulike serveringssteder og spesialbutikker. Til nå har salget av «sellkaker» vært knyttet til Fjellfarer AS sin aktivitet. Gjennom etablering av Mor Mosti ENK vil prosjektet kunne styrkes ytterligere. Innovasjon Norge har støttet foretaket med prosjektutvikling og investeringer av «myke verdier».

Saksopplysninger:

Etter nedstenging i mars 2020 fikk selskapet Fjellfarer AS manglende omsetning fra kurs- og konferansemarkedet, slik selskapet i utgangspunktet er rigget for. Salg av «sellkaker» blei tidvis en viktig inntektskilde for å holde bedriften gående. Dette arbeidet har etter hvert blitt såpass omfattende at man i dag har valgt å skille ut produksjon og salg av «sellkaker» i et eget foretak. Behovet for egnede lokaliteter og salgsvogn har derfor blitt klart, og en leasing er uaktuell slik situasjonen er.

Arbeidet med øvrig konseptutvikling pågår i samarbeid med Innovasjon Norge.

Saksbehandlers vurdering:

Etter at pandemien med covid-19 rammet en hel verden, fikk alle nye erfaringer gjennom at mye aktivitet opphørte. For deler av næringslivet har dette vært nærmest katastrofalt. Spesielt har det gått

hardt utover besøksnæringen. Mange har måttet endre tilbudet til markedet, for å nå nye kundegrupper. Fra statlig hold er det gjort tiltak for å støtte næringslivet for å «overleve» vanskene. I tredje tiltakspakke ble det bevilget midler for at bedrifter, nettopp i denne vanskelige omstillingen, skal ha mulighet til fortsatt drift.

Mor Mosti ENK har søkt om støtte fra Fauske kommune Næringsfond – covid-19-midler, til henger/vogn for salg av «sellkaker» som en del av arbeidet med utvikling av lokalmat. I søknaden er det budsjettert med dekning av inntil 67% av de totale kostnadene. I føringene fra staten skal dekningsprosenten ligge på 50% av totalkostnadene. Bare i sørtifeller kan dekningsprosenten være inntil 75%.

Geir Mikkelsen
rådmann

Søknad

Søknadsnr.	2020-0001	Søknadsår	2020	Arkivsak
Støtteordning	Fauske kommune Næringsfond - covid-19-midler Anskaffelse av tilhenger for produksjon og salg av Sellkaker			

Kort beskrivelse

Mor Mosti er et nyetablert enkeltpersonsforetak som er i gang med konseptutvikling, historieetablering, profilbygging, produktutvikling og markedstesting av produktet "Sellkake". Det trengs egnede fasiliteter for såvel baking som salg av produktet. Jeg ønsker i den anledning å anskaffe en tilhenger som kan hektes på min varebil og kan fungere både som produksjonskjøkken og utsalgssted for mitt matprodukt.

Beskrivelse

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Prosjekteier	Mor Mosti enk. Org.nr:925174025	Froskedamsveien 7 8230 SULITJELMA	41610812
	Antall årsverk (heltid/deltid): / 1		
Kontakt	Mona Mosti enk.	Froskedamsveien 7 8230 SULITJELMA	41610812
Prosjektleder	-	-	-

Prosjektbeskrivelse

Bakgrunn

Mona Mosti er medeier av selskapet Fjellfarer AS. Produksjon og salg av Sellkaker har gitt betydelige bidrag til Fjellfarer AS i rolige tider i denne virksomheten. Sellkaken er ei lefse med fenalår og søt kakedeig inni, et tradisjonsmatprodukt fra området som Mona har lært å bake av sin mor. Opphavet til oppskriften er noe usikker - det er sannsynlig at denne kan ha sine røtter i Stryn hvor Monas oldemor kom fra. Produksjonen er arbeidskrevende og består av relativt dyre råvarer. Vi får svært gode tilbakemeldinger på produktet og ønsker nå å etablere produksjon og salg i større skala. Dette for å utvikle forretningsområdet som ikke har samvariasjon i risiko i forhold til virksomheten i Fjellfarer AS og for å skape ny aktivitet og arbeidsplasser i Sulitjelma. Vi er i gang med et prosjekt der vi utreder følgende:

- potensialet i ulike markedssegmenter og distribusjonskanaler som andre serveringsbedrifter, muligheter for direktesalg til kunder gjennom ulike kanaler, heri nettbutikk, muligheter for distribusjon gjennom dagligvarehandelen og spesialbutikker.

- kjøpekriterier hos kundene og betalingsvilligheten. Dette for å avdekke evt. forbedringsmuligheter for selve produktet og presentasjonen av dette og finne riktig markedspris i ulike kanaler. Dette fordrer prøveproduksjon og oppsøkende virksomhet til aktuelle kunder med smaksprøver og materiell som bl.a. forteller historien til produktet. Vi planlegger også å gjennomføre såkalte fokusgruppeintervjuer ved hjelp av ekstern kompetanse for å få et mest mulig riktig beslutningsgrunnlag. Vi vil her også lete etter miljøer som har internasjonale kunder og som kan hjelpe oss til å avdekke muligheter for internasjonalt salg.

- grundig arbeid med å få frem det unike med produktet og formidle dette gjennom logo, emballasje og markedsmateriell. Få frem opprinnelsen, kulturhistorien, bruken av lokale råvarer så langt det lar seg gjøre, autensiteten i produktet. Målet er at Sellkaka skal fremstå og oppfattes som mer enn kun et matprodukt - det skal være stemningsskapende og representere en smak av Nordland, evt. Norge.

- optimal emballasje ut fra holdbarhet, profil, effektiv varehåndtering og lignende.

- bearbeiding av produksjonskalkyler, tiltak for økt effektivitet i produksjonen, optimal produksjon, inngående og utgående logistikk.

- få frem investeringskostnader i effektivt produksjonskjøkken med etterfølgende budsjettering og investeringsanalyser.

Vi har allerede konkludert med at anskaffelse av egnet tilhenger innredet som kjøkken og med salgsdisk vil være et svært nyttig og viktig redskap for å kunne nå ut til markedet med produktet, samtidig som kunden får oppleve produksjonsprosessen og "leve seg inn i historie og produkt. Vi har innhentet kostnadsoverslag fra lokalt firma og satser på å kunne ha fått levert vognen før julemarkedssesongen starter, forutsatt at vi makter å finansiere denne.

Effektmål

Investeringen vil gi oss mulighet til å nå et viktig markedssegment, representere en produksjonsarena og skape store nok inntekter til en til to nye hele arbeidsplasser/ årsverk. Vil vi søke å handle det vi kan av råvarer og tjenester lokalt, noe som skaper ringvirkninger i Sulitjelma og kommunen. På sikt kan er det aktuelt å utvide produktspekteret under samme merkenavn, noe som i tilfelle vil forandre ytterligere investeringer og gi ytterligere arbeidsplasser i et næringsfattig lokalmiljø.

Resultatmål

Når vi har anskaffet vognen, vil vi være i stand til å nå mulige kunder/ markeder på en fleksibel og kostnadseffektiv måte. Vi vil da ha bygget opp en distribusjonskanal som vi anser som nødvendig for å kunne få etablert lønnsom produksjon.

Måleindikatorer

Aktiviteter

Det omsøkte prosjektet er veldig avgrenset og kan beskrives slik:

- utarbeide kravspesifikasjon for tilhengeren med utstyr
- innhente løsningsforslag med pris

- vurdere innredning, utstyr, totalitet for hengeren
- oppnå finansiering
- valg og løsning, innkjøp
- uttesting

Målgrupper

Målgruppe for den distribusjonskanalen vi her vil etablere, er deltakere på messer, festivaler og lignende av ulike slag.

Forankring

Prosjektorganisering

Vi har kontakt med firmaet Proffteknikk AS på Fauske, som har erfaring med leveranse av tilsvarende vogner. Mona er den som i dag både baker og selger Sellkaken og som dermed vet hvilke krav som må innfries for at vognen skal fungere etter hensikten.

Samarbeidspartnere

Vi samarbeider med firmaet Proffteknikk AS i beskrivelse av anskaffelse av vognen. Alternativ finansieringsmulighet vil være leasing, noe som kan vise seg vanskelig idet firmaet er helt nystartet og da leasingselskap nok vil kreve en betydelig forskuddsleie som vi i dag ikke har penger til.

Hva angår støtte til øvrig prosjektutvikling/ "myke investeringer" (produkt, markedskanaler, profil, merkevarerbygging, historieetablering, emballasjeutvikling m.m.) har vi fått tilsagn om tilskudd med kr 250.000 fra Innovasjon Norge.

Tids-/milepælsplan

Startdato: 07.09.2020 Sluttdato: 18.09.2020 Milepælsplan vedlagt søknad: Nei
September 2020: kravspesifikasjon og innhenting av tilbud

September 2020: vurdering av løsninger og pris

Ultimo september: avklart finansiering

Oktober 2020: bestilling dersom finansiering oppnås

November 2020: testing/ igangkjøring

Desember 2020: vognen tas i bruk

Kostnad-/finansieringsplan

Mottatt offentlig støtte tidligere: Ja

Tilsagn om bedriftutviklingstilskudd fra Innovasjon Norge mottatt og akseptert.

Mottatt bagatellmessig støtte de tre siste regnskapsårene: Ja

Beskrevet ovenfor.

Kostnadsplan

Tittel	2020	2021	2022	2023	2024	SUM
Anskaffelse av tilhenger for produksjon og salg	150 000					150 000
Sum kostnad	150 000					150 000

Finansieringsplan

Tittel	2020	2021	2022	2023	2024	SUM
Egenkapital	50 000					50 000
Tilskudd næringsfond Fauske	100 000					100 000
Sum finansiering	150 000					150 000

Geografi

1841-Fauske

Vedleggsliste

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/12547	
	Arkiv sakID.: 19/3130	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen
Sak nr.		Dato
095/20	Formannskap	23.09.2020
	Kommunestyre	

Valg av medlemmer til Indre Salten forliksråd eventuelt til Fauske forliksråd for perioden 1. januar 2021 til 31. desember 2024

Rådmannens forslag til innstilling:

Hvis kommunestyrene i Beiarn, Fauske, Saltdal og Sørfold fatter likelydende vedtak om felles forliksråd fattes følgende vedtak og valg:

Som medlem og varamedlem til Indre Salten forliksråd velges:

Medlem: .....

Varamedlem: .....

Som forslag til formann velges: .....

Hvis kommunestyrene i Saltdal og/eller Sørfold ikke fatter likelydende vedtak om felles forliksråd som Beiarn og Fauske fattes følgende vedtak og valg:

Som forliksråd for perioden 1. januar 2021 – 31. desember 2024 velges:

Medlemmer:

1. ....

2. ....

3. ....

Varamedlemmer:

1. ....

2. ....

3. ....

Som formann velges:

.....

Vedlegg:

22.06.2020	Anmodning om etablering av felles forliksråd for kommunene Beiarn, Saltdal, Sørfold og Fauske	1443326
03.07.2020	Valg av forliksrådsmedlemmer for 2021 - 2025	1446973
15.09.2020	Valg av forliksråd for perioden 1. januar 2017 TIL 31. desember 2020	1451183

Sammendrag:

Med hjemmel i domstolens § 27 og 57, skal kommunestyret velge forliksråd.

Kommunestyret vedtok i sak 62/20 å opprette et felles forliksråd for kommunene Beiarn, Saltdal, Sørfold og Fauske. Indre Salten forliksråd skulle tre i kraft fra 01.01.2021.

Saksopplysninger:

Etter § 57 skal valget foregå innen 15. oktober og tre i kraft 1. januar det påfølgende år.

Beiarn kommune har behandlet felles forliksråd og fattet likelydende vedtak som Fauske.

Saltdal kommunestyre skal behandle saken 24. september.

Saken har vært behandlet i Sørfold, men følgende utsettelsesforslag ble enstemmig vedtatt:

Sørfold Arbeiderparti ønsker å utsette saken. Saken bes belyst nærmere.

1. Hvor møtene avholdes som gjelder befolkning/saker i Sørfold kommune.
2. Det opprettes dialog om å endre punkt på hvem som skal være leder.

Sørfold kommunestyre skal behandle saken på nytt 16. september.

Hvis ikke Saltdal og Sørfold fatter likelydende vedtak som Beiarn og Fauske, må kommunestyret velge eget forliksråd for Fauske. Ettersom fristen for å foreta valget er 15. oktober etter hvert kommunestyrevalg, må eventuelt kommunestyret velge to ulike forliksråd etter hva vedtakene i Saltdal og Sørfold blir.

Et felles forliksråd kan etter domstolloven § 27 opprettes uavhengig av funksjonstiden etter § 57.

Hvis det blir opprettet et felles forliksråd skal Fauske kommunestyre velge ett medlem og et varamedlem, et av hvert kjønn.

Hvis det skal velges eget forliksråd for Fauske, skal kommunestyre velge 3 medlemmer med like mange varamedlemmer. Det velges en formann blant medlemmene. Hvis forfall fra formann, skal den som er nevnt først i oppnevningen blant medlemmene gjøre tjeneste i dennes fravær.

Valget holdes som forholdsvalg hvis minst ett medlem krever det, jf. § 7-4, ellers som avtalevalg, jf. kommuneloven § 7-7.

For begge valgene gjelder de samme regler. For å velges må vedkommende være fylt 25 år, norsk statsborger som er vederheftig og som er ikke er fradømt stemmerett i offentlige anliggender. Vedkommende må være under 70 år ved valgperiodens start og beherske norsk skriftlig og muntlig godt.

Vedkommende må heller ikke ha stilling som:

- Stortingsrepresentanter og –vararepresentanter
- statsrådets medlemmer, statssekretær, statsrådets personlige rådgivere og ansatte ved Statsministerens kontor
- fylkesmenn og assisterende fylkesmenn
- utnevnte og konstituerte dommere og ansatte ved domstolene
- ansatte ved påtalemyndigheten, i politiet og kriminalomsorgen og personer som er tildelt begrenset politimyndighet
- ansatte i Justisdepartementet, Politidirektoratet og Domstoladministrasjonen og dens styre
- ansatte og studenter ved Politihøgskolen og Fængselskolen
- praktiserende advokater og advokatfullmektiger
- kommunens administrasjonssjef og andre kommunale tjenestemenn som tar direkte del i forberedelsen eller gjennomføringen av valget.

I tidligere redegjørelse fra Justis- og beredskapsdepartementet bemerkes:

“Departementet vil fremheve at forliksrådene i vår rettsgangsordning har en viktig og krevende oppgave. For at de skal kunne løse oppgaven, er det derfor nødvendig at det som forliksrådsmedlemmer bare velges personer som i ethvert henseende er skikket for vervet. (...). Departementet understreker at valg av forliksråd ikke er et valg av politisk råd eller utvalg, og at en ved valget tar hensyn til personlige forutsetninger og egenskaper hos den som blir valgt. Videre er det viktig å bevare kontinuiteten i forliksrådet. Kommunestyret bør være tilbakeholden med å skifte ut hele forliksrådet på en gang.”

Geir Mikkelsen
rådmann

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/8035	
	Arkiv sakID.: 20/1134	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen
Sak nr.		Dato
068/20	Formannskap	09.06.2020
062/20	Kommunestyre	18.06.2020

Anmodning om etablering av felles forliksråd for kommunene Beiarn, Saltdal, Sørfold og Fauske

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 09.06.2020

Innstilling til kommunestyret:

1. Det opprettes ett felles forliksråd for kommunene Beiarn, Saltdal, Sørfold og Fauske, som trer i kraft fra 1.1.2021.
2. Det nye forliksrådet får navnet Indre-Salten forliksråd.
3. Det fremmes særskilt sak om valg av forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer. Det utarbeides et felles forslag til forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer etter følgende prinsipper:
  - Ett medlem og ett varamedlem fra Fauske kommune, en av hvert kjønn
  - Ett medlem og ett varamedlem fra Saltdal kommune, en av hvert kjønn
  - Ett medlem eller varamedlem fra Sørfold kommune, annenhver periode kvinne og mann
  - Ett medlem eller varamedlem fra Beiarn kommune, annenhver periode kvinne og mann
  - Fauske og Saltdal veksler på å ha ledervervet
  - Den kommune som innehar ledervervet har 3. varamedlem
  - Sørfold og Beiarn veksler på å ha 1.varamedlem

Ut fra at det er fire kommuner synes det naturlig at hver kommune har ett medlem eller ett varamedlem hver.

Rådmannens forslag til innstilling:

1. Det opprettes ett felles forliksråd for kommunene Beiarn, Saltdal, Sørfold og Fauske, som trer i kraft fra 1.1.2021.
2. Det nye forliksrådet får navnet Indre-Salten forliksråd.
3. Det fremmes særskilt sak om valg av forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer. Det utarbeides et felles forslag til forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer etter følgende

prinsipper:

- Ett medlem og ett varamedlem fra Fauske kommune, en av hvert kjønn
- Ett medlem og ett varamedlem fra Saltdal kommune, en av hvert kjønn
- Ett medlem eller varamedlem fra Sørfold kommune, annenhver periode kvinne og mann
- Ett medlem eller varamedlem fra Beiarn kommune, annenhver periode kvinne og mann
- Fauske og Saltdal veksler på å ha ledervervet
- Den kommune som innehar ledervervet har 3. varamedlem
- Sørfold og Beiarn veksler på å ha 1.varamedlem

Ut fra at det er fire kommuner synes det naturlig at hver kommune har ett medlem eller ett varamedlem hver.

Formannskap 09.06.2020:

Behandling:

Ronny Borge (H) stilte spørsmål med egen habilitet.

Borge ble enstemmig erklært habil.

Per-Gunnar Skotåm (R) fremmet følgende forslag:

Fauske viderefører Forliksrådet i egen kommune som før i hht. domstoloven § 27 første ledd.

Rådmannens forslag til innstilling ble vedtatt med 5 (1FRP, 2H, 2SP) mot 4 (3AP, 1R) stemmer avgitt for R's forslag.

FOR- 068/20 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

1. Det opprettes ett felles forliksråd for kommunene Beiarn, Saltdal, Sørfold og Fauske, som trer i kraft fra 1.1.2021.
2. Det nye forliksrådet får navnet Indre-Salten forliksråd.
3. Det fremmes særskilt sak om valg av forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer. Det utarbeides et felles forslag til forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer etter følgende prinsipper:
  - Ett medlem og ett varamedlem fra Fauske kommune, en av hvert kjønn
  - Ett medlem og ett varamedlem fra Saltdal kommune, en av hvert kjønn
  - Ett medlem eller varamedlem fra Sørfold kommune, annenhver periode kvinne og mann
  - Ett medlem eller varamedlem fra Beiarn kommune, annenhver periode kvinne og mann
  - Fauske og Saltdal veksler på å ha ledervervet
  - Den kommune som innehar ledervervet har 3. varamedlem
  - Sørfold og Beiarn veksler på å ha 1.varamedlem

Ut fra at det er fire kommuner synes det naturlig at hver kommune har ett medlem eller ett varamedlem hver.

Kommunestyre 18.06.2020:

Behandling:

Ronny Borge (H) stilte spørsmål med egen habilitet.
Borge ble enstemmig erklært habil.

Per-Gunnar Skotåm (R) fremmet følgende forslag:

Fauske viderefører Forliksrådet i egen kommune som før i hht. domstoloven § 27 første ledd.

Formannskapetets innstilling ble vedtatt med 13 (3FRP, 5H, 1KRF, 4SP) mot 12 (9 AP, 1R, 2SV) stemmer avgitt for R's forslag.

KOM- 062/20 Vedtak:

Vedtak:

1. Det opprettes ett felles forliksråd for kommunene Beiarn, Saltdal, Sørfold og Fauske, som trer i kraft fra 1.1.2021.
2. Det nye forliksrådet får navnet Indre-Salten forliksråd.
3. Det fremmes særskilt sak om valg av forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer. Det utarbeides et felles forslag til forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer etter følgende prinsipper:
  - Ett medlem og ett varamedlem fra Fauske kommune, en av hvert kjønn
  - Ett medlem og ett varamedlem fra Saltdal kommune, en av hvert kjønn
  - Ett medlem eller varamedlem fra Sørfold kommune, annenhver periode kvinne og mann
  - Ett medlem eller varamedlem fra Beiarn kommune, annenhver periode kvinne og mann
  - Fauske og Saltdal veksler på å ha ledervervet
  - Den kommune som innehar ledervervet har 3. varamedlem
  - Sørfold og Beiarn veksler på å ha 1.varamedlem

Ut fra at det er fire kommuner synes det naturlig at hver kommune har ett medlem eller ett varamedlem hver.

Vedlegg:

18.05.2020	Vedlegg 1 - Anmodning om etablering av felles forliksråd for kommunene Beiarn, Saltdal, Sørfold og Fauske	1441978
18.05.2020	Vedlegg 2 - Tvisteloven kapitell 6	1441980
18.05.2020	Vedlegg 3 - Domstoloven	1441981
18.05.2020	Vedlegg 4 - Politidirektoratets brev av 06.05.10	1441982
18.05.2020	Vedlegg 5 - Justis- og beredskapsdepartementets brev av 21.12.15	1441983
18.05.2020	Vedlegg 5 - Valg av forliksrådsmedlemmer	1441984

Fakta:

Forliksrådet er en "meklingsinstitusjon med begrenset domsmyndighet", jf. domstoloven § 1.

Forliksrådenes oppgaver og myndighet er angitt i tvisteloven kapittel 6. Selve organiseringen av forliksrådene herunder oppnevning av forliksrådets medlemmer er regulert i domstoloven § 27 og § 28. Det vises til vedlegg 2 og vedlegg 3.

I hver kommune skal det være et forliksråd, jf. domstolloven § 27, første ledd.

Forliksrådet skal ha tre medlemmer og like mange varamedlemmer. Forliksrådets medlemmer og varamedlemmer velges av kommunestyret selv. Valget foregår innen 15. oktober året etter hvert kommunestyrevalg og gjelder for fire år fra 1. januar det påfølgende år, jf. domstolloven § 57.

Departementet fremhever at forliksrådene i vår rettergangsordning har en viktig og krevende oppgaver. For at de skal kunne løse oppgaven, er det nødvendig at det som forliksrådsmedlemmer bare velges personer som i ethvert henseende er skikket for vervet. Departementet understreker at valt til forliksråd ikke er valg av politisk råd eller utvalg, og at en ved valget tar hensyn til personlige forutsetninger og egenskaper hos den som blir valgt.

Det vises til brev inntatt i vedlegg 5.

Fylkesmannen har en tilsynsfunksjon ved valget av forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer, og foretar oppnevning av medlemmene og varamedlemmene. Valget av forliksrådsmedlemmer innberettes derfor til fylkesmannen. Dersom fylkesmannen finner valget lovlig, utferdiger han oppnevningen for de valgte etter den rekkefølge som er fastsatt ved valget. Fylkesmannen foretar formell oppnevning av de enkelte medlemmer og varamedlemmer.

Forliksrådene skal holde møte en gang i måneden og oftere dersom saksmengden krever det.

Forliksrådet kan unnlate å holde møte i juli. Forliksrådet kan også unnlate å holde møte en måned dersom det til møte ikke foreligger saker til behandling.

Forliksrådene betjenes av et sekretariat. Sekretariatsfunksjonen er tillagt politiet. I namsfogdsdistrikt er namsfogden sekretariat. I lensmannsdistrikt er lensmannen sekretariat for forliksrådet. I politistasjonsdistrikter med sivile rettspleieoppgaver er politistasjonen sekretariat, jf. domstolloven § 27, 6 ledd.

Kommuner som har samme sekretariat for forliksrådet og dessuten ligger i samme domssogn kan med tilslutning av minst 2/3 av hver av kommunestyrenes medlemmer beslutte å ha felles forliksråd dersom kommunene samtidig er enige om hvor mange medlemmer og varamedlemmer hver kommune skal velge, og om hvor mange medlemmer og varamedlemmer hver kommune skal velge, og om hvordan det skal sikres at både medlemmene og varamedlemmene er både kvinner og menn, jf. domstolloven § 27, 7. ledd.

Per i dag har Beiarn kommune, Saltdal kommune, Sørfold kommune og Fauske kommune hvert sitt råd.

Fauske lensmannskontor utfører sekretariatsfunksjonen for alle kommunene.

Leder av sivil rettspleie i Nordland politidistrikt har foreslått at det opprettes ett felles forliksråd for Beiarn kommune, Saltdal kommune, Sørfold kommune og Fauske kommune 1.1.2021.

Politidirektoratet oppfordret allerede i 2010 politidistriktene om å ta opp spørsmålet om felles forliksråd med kommunene. Direktoratet henviser til positive effekter som høyere kompetanse og lavere kostnader. Brev av 06.05.10 er inntatt i vedlegg 4.

Leder for sivil rettspleie i Nordland politidistrikt begrunner sitt forslag med at en sammenslåing av de fire forliksrådene vil medføre økt kvalitet, bedre rettsikkerhet og mer effektiv drift av sekretariatsfunksjonen. Disse fordeler veier opp for de ulemper lengre reisevei vil utgjøre for noen dommere og publikum.

Kommunestyrene i de fire kommunene bes nå om å ta stilling til om det skal opprettes ett felles

forliksråd.

Vurdering:

Ettersom Beiarn kommune, Saltdal kommune, Sørfold kommune og Fauske kommune ligger i samme domssogn og har samme sekretariat for forliksrådet, har de fire kommunestyrene myndighet til å beslutte å ha felles forliksråd.

Det fremgår av tvisteloven § 6-1 at formålet med behandlingen i forliksrådet er å bidra til enkel, effektiv og rimelig tvisteløsning gjennom meglings eller domsavsigelse.

Opprettelse av ett felles forliksråd for de fire kommuner synes å bidra til dette formål. Det vises for så vidt til redegjørelsen fra leder av sivil rettspleie i Nordland politidistrikt i vedlegg 1.

Det viktigste argumentet for en sammenslåing er økt kvalitet og dermed økt rettsikkerhet for partene. De aktuelle medlemmene vil få større saksporfølje. Dette vil gi dem mer erfaring og dermed bredere kunnskap og forståelse. Med slik økt kompetanse, vil både partenes rettsikkerhet bedres og kaviteten på dommene som fattes bedres. Videre øker graden av likebehandling av sammenlignbare saker. Det antas også å bli enklere å rekruttere kvalifiserte og engasjerte medlemmer.

Opprettelse av ett felles forliksråd vil mest sannsynlig også medføre en raskere og enklere saksavvikling ettersom det vil avholdes hyppigere møter selv om det antakelig totalt sett blir færre møter, og at møteplanlegging blir enklere ved at sekretariatet skal kommuniserer med færre medlemmer.

Videre fremstår ett forliksråd som en mer kostnadseffektiv løsning både ved at det antakelig vil avholdes færre møter, at sekretariatets arbeid med godtgjørelse også vil forenkles ved at det blir færre medlemmer å forholde seg til, og at ett råd vil operere mer effektivt ettersom kompetansen blant medlemmene vil heves. Selv om ett felles forliksråd nødvendigvis vil medføre noe lengre reisevei for flere brukere av forliksrådet og antakelig også for noen dommere, synes løsningen totalt sett mer kostnadseffektiv enn dagens ordning.

Hvert av de fire kommunestyrene må i så fall vedta å opprette ett felles forliksråd med tilslutning fra 2/3 av kommunestyrets representanter.

En forutsetning for å opprette ett felles forliksråd der at de fire kommunene er enige hvor mange medlemmer og varamedlemmer hver kommune skal velge, og om hvordan det skal sikres at det blant medlemmene og varamedlemmene er både kvinner og menn.

Det fremmes likelydende sak i Beiarn, Saltdal, Sørfold og Fauske. Opprettelsen av ett felles forliksråd er avhengig av at det fattes vedtak om dette i alle fire kommunestyrer. Etter at det foreligger en prinsippavgjørelse i saken, fremme en sak for de fire kommunestyrer vedrørende valg av forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer.

Geir Mikkelsen
rådmann

Nordland Politidistrikt
Postboks 1023
8001 BODØ

VALG AV FORLIKSRAÐSMEDLEMMER FOR 2021 TIL 2025

MELDING OM VEDTAK:

1. Det opprettes et felles forliksråd for kommunene Beiarn, Saltdal, Sørfold og Fauske. Det nye rådet trer i kraft 1. januar 2021.

2. Det nye forliksrådet får navnet Indre Salten Forliksråd.

3. Det fremmes særskilt sak om valg av forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer.

Til slik sak utarbeides et felles forslag til forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer etter følgende prinsipper.

- Ett medlem og ett varamedlem fra Beiarn kommune, annen hver periode kvinne og mann
- Ett medlem og ett varamedlem fra Sørfold kommune, annen hver periode kvinne og mann
- Ett medlem og ett varamedlem fra Saltdal kommune, en av hvert kjønn
- Ett medlem og ett varamedlem fra Fauske kommune, en av hvert kjønn

- Fauske og Saltdal veksler på å ha ledervervet
- Den kommune som har innehar ledervervet, har 3. varamedlem

- Beiarn og Sørfold veksler på å ha 1. varamedlem

Med vennlig hilsen
Beiarn kommune

Ole Petter Nybakk
Rådmann

Kopi til:
Saltdal Kommune, Kirkegata 23, 8250 ROGNAN
Sørfold Kommune, Rådhuset, 8226 STRAUMEN
Fauske Kommune, Postboks 93, 8201 FAUSKE

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 16/3683	
	Arkiv sakID.: 16/93	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen
Sluttbehandlede vedtaksinstans: Kommunestyre		
Sak nr.: 092/16	FORMANNSKAP	Dato: 03.05.2016
124/16	KOMMUNESTYRE	19.05.2016

VALG AV FORLIKSRÅD FOR PERIODEN 1. JANUAR 2017 TIL 31. DESEMBER 2020

- Vedlegg:
1. K-sak 110/12 – Valg av forliksråd for perioden 1. mai 2013 – 31. desember 2016
  2. Brev fra Fylkesmannen i Nordland datert 11.01.2016
  3. Redegjørelse fra Justis- og beredskapsdepartementet om reglene ved valg av forliksrådsmedlemmer datert 21.12.2015

Sammendrag:

Med hjemmel i domstolens § 27 og 57, skal kommunestyret velge forliksråd. Det skal velges 3 medlemmer med like mange varamedlemmer. Det velges en formann blant medlemmene. Hvis forfall fra formann, skal den som er nevnt først i oppnevningen blant medlemmene gjøre tjeneste i dennes fravær.

Valget skal holdes som forholdsvalg når minst ett medlem krever det, og ellers som avtalevalg.

For å velges må vedkommende være fylt 25 år, norsk statsborger som er vederheftig og som er ikke er fradømt stemmerett i offentlige anliggender. Vedkommende må være under 70 år ved valgperiodens start og beherske norsk skriftlig og muntlig godt.

I vedtak fra K-sak 110/12 er det gjort rede for hvilke personer som er over 70 år ved valgperiodens start.

Vedkommende må heller ikke ha stilling som:

- Stortingsrepresentanter og –vararepresentanter
- statsrådets medlemmer, statssekretær, statsrådets personlige rådgivere og ansatte ved Statsministerens kontor
- fylkesmenn og assisterende fylkesmenn
- utnevnte og konstituerte dommere og ansatte ved domstolene
- ansatte ved påtalemyndigheten, i politiet, kriminalomsorgen og personer som er tildelt begrenset politimyndighet
- ansatte i Justisdepartementet, Politidirektoratet og Domstoladministrasjonen og dens styre
- ansatte og studenter ved Politihøgskolen og Fængselsskolen
- praktiserende advokater og advokatfullmektiger
- kommunens administrasjonssjef og andre kommunale tjenestemenn som tar direkte del i forberedelsen eller gjennomføringen av valget.

I redegjørelsen fra Justis- og beredskapsdepartementet bemerkes:

“Departementet vil fremheve at forliksrådene i vår rettsgangsordning har en viktig og krevende oppgave. For at de skal kunne løse oppgaven, er det derfor nødvendig at det som forliksrådsmedlemmer bare velges personer som i ethvert henseende er skikket for vervet. (...). Departementet understreker at valg av forliksråd ikke er et valg av politisk råd eller utvalg, og at en ved valget tar hensyn til personlige forutsetninger og egenskaper hos den som blir valgt. Videre er det viktig å bevare kontinuiteten i forliksrådet. Kommunestyret bør være tilbakeholden med å skifte ut hele forliksrådet på en gang.”

Det bes om at kommunestyret foretar valg av 3 medlemmer og 3 varamedlemmer samt formann til forliksrådet for perioden 1. januar 2017 – 31. desember 2020.

RÅDMANNENS FORSLAG TIL INNSTILLING :

Som forliksråd for perioden 1. januar 2017 – 31. desember 2020 velges:

Medlemmer:

1. ....
2. ....
3. ....

Varamedlemmer:

1. ....
2. ....
3. ....

Som formann velges:

.....

FOR-092/16 VEDTAK- 03.05.2016

Nils-Christian Steinbakk (FL) fremmet følgende omforente forslag:

Som forliksråd for perioden 1. januar 2017 – 31. desember 2020 velges:

Medlemmer:

1. Sverre Hagen
2. Beate Setså Borge
3. Gro Anita Olsen

Varamedlemmer:

1. Lise Karbøl Bakkegård
2. Vigdis Kristensen
3. Lisbeth Kvæl

Som formann velges:

Sverre Hagen

Det omforente forslaget ble enstemmig vedtatt.

Det må sees på kjønnsbalansen til kommunestyrets behandling.

INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRE:

Som forliksråd for perioden 1. januar 2017 – 31. desember 2020 velges:

Medlemmer:

1. Sverre Hagen, Linerleveien 16, 8207 Fauske
2. Beate Setså Borge, Kirkeveien 43B, 8207 Fauske
3. Gro Anita Olsen, Oppigardsveien 8, 8200 Fauske

Varamedlemmer:

1. Lise Karbøl Bakkegård, Trivselsveien 179, 8215 Valnesfjord
2. Vigdis Kristensen, Hegreveien 3, 8207 Fauske
3. Lisbeth Kvæl, Emil Knudsens vei 19B, 8230 Sulitjelma

Som formann velges:

Sverre Hagen

KOM-124/16 VEDTAK- 19.05.2016

Nils-Christian Steinbakk (FL) fremmet følgende omforente forslag:

Som forliksråd for perioden 1. januar 2017 – 31. desember 2020 velges:

Medlemmer:

1. Sverre Hagen, Linerleveien 16, 8207 Fauske
2. Beate Setså Borge, Kirkeveien 43B, 8207 Fauske
3. Gro Anita Olsen, Oppigardsveien 8, 8200 Fauske

Varamedlemmer:

1. Lise Karbøl Bakkegård, Trivselsveien 179, 8215 Valnesfjord
2. Finn Utheim
3. Lisbeth Kvæl, Emil Knudsens vei 19B, 8230 Sulitjelma

Som formann velges:

Sverre Hagen

Det omforente forslaget ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Som forliksråd for perioden 1. januar 2017 – 31. desember 2020 velges:

Medlemmer:

1. Sverre Hagen, Linerleveien 16, 8207 Fauske
2. Beate Setså Borge, Kirkeveien 43B, 8207 Fauske
3. Gro Anita Olsen, Oppigardsveien 8, 8200 Fauske

Varamedlemmer:

1. Lise Karbøl Bakkegård, Trivselsveien 179, 8215 Valnesfjord
2. Finn Utheim, Geitbergveien 11, 8200 Fauske

3. Lisbeth Kvæl, Emil Knudsens vei 19B, 8230 Sulitjelma

Som formann velges:
Sverre Hagen

Rett utskrift bekrefte

Berit Vestvann Johnsen
formannskapssekretær

Utskrift sendes:

Fylkesmannen i Nordland

Statens hus

8002

BODØ

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/10351	
	Arkiv sakID.: 20/1558	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen
Sak nr.		Dato
096/20	Formannskap	23.09.2020
	Kommunestyre	

Storings- og sametingsvalget 2021 - Fastsetting av valgdag

Rådmannens forslag til innstilling:

I forbindelse med storings- og sametingsvalget 2021 avholdes det i Fauske kommune valg mandag 13. september 2021.

Sammendrag:

Valgdagen for storings- og sametingsvalget 2021 er i statsråd 6. mars 2020 fastsatt til mandag 13. september 2021.

Etter valglovens § 9-2 kan kommunestyret selv vedta at det på ett eller flere steder i kommunen skal holdes valg også søndagen før den offisielle valgdagen. Vedtaket må treffes senest samtidig med budsjettet for det året valget skal holdes.

Fra valget i 2005 har valglokalene i Fauske kun holdt åpent på mandag. Tidligere hadde vi praksis å holde åpent søndag i kretsene Fauske, Sulitjelma og Strømsnes. De andre tre kretsene hadde åpent kun valgdagen.

I evalueringen etter valget 2005 var stemmestyrelederne positive til 1 dagers valg. Fra valget i 2007 ble også stemmetidene på valgdagen økt. Forhåndsstemmegivningen har gått greit med økt åpningstid enkelte dager.

Med henvisningen til evalueringen etter valg 2005 og praksis vil rådmannen foreslå at kommunestyret vedtar å avholde valg i alle kretser kun en dag.

Geir Mikkelsen
rådmann

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/11514	
	Arkiv sakID.: 20/1177	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen
Sak nr.		Dato
097/20	Formannskap	23.09.2020

Søknad om økonomisk støtte 2. kvartal 2020

Rådmannens forslag til vedtak:

Søknad om økonomisk støtte fra Polartekst Finnmark AS v/Roger Albrigtsen datert 22.05.2020 avslås. Det er ikke avsatt midler i budsjett til denne type støtte.

Vedlegg:

26.05.2020

Søknad om støtte til bokprosjekt om krigsseilere

1442620

Sammendrag:

Det er kommet inn 1 søknad om støtte i løpet av 2. kvartal 2020. Det er tiltak med stort engasjement.

Rådmannen har vurdert søknaden, men har ikke funnet å kunne prioritere den og anbefaler at formannskapet avslår søknaden. Det er ikke avsatt midler i budsjett til denne type støtte.

Saksopplysninger:

Søker:	Formål:	Evt. beløp
Polartekst Finnmark AS v/Roger Albrigtsen	Ber om støtte til bokprosjektet om krigsseilere fra nord. Det arbeides med tre bøker om krigsseilerne fra nord, henvoldsvis Finnmark, Troms og Nordland.	Kr. 5 000,-

Geir Mikkelsen
rådmann

Søknad om støtte til arbeidet med bøkene «Krigsseilere fra nord»

Mitt navn er Roger Albrigtsen. Jeg er forfatter og frilansjournalist, kommer opprinnelig fra Evenes i Nordland. Bor nå i Lakselv, Porsanger.

Arbeider i dag med tre bøker om krigsseilerne fra nord, henholdsvis Finnmark (bok nummer 1), Troms (bok nummer 2) og Nordland (bok nummer 3).

Den første boken kommer i midten av juni i år. Boken tar for seg finnmarkingene som seilte ute og hjemme under den andre verdenskrig. I tillegg til historiene om enkeltpersoner, inneholder boken en oversikt over krigsseilerne fra Finnmark som per i dag er registrert.

Arbeidet er pågående og stadig nye navn og opplysninger kommer til. En rekke intervjuer skal utføres i tiden som kommer. Bok nummer to omhandler Troms, og den tredje Nordland.

Jeg vil med dette søke om kr. 5000,- i støtte til bokprosjektet om krigsseilere fra nord. En eventuell støtte overføres konto nummer: 4750 69 69324

En innføring i takkeliste og tilsendelse av alle tre bøkene om krigsseilere fra nord er en selvfølge. Disse tilsendes samlet etter at boken om Nordland er fullført.

Lakselv 22. mai 2020

Mvh

Polartekst Finnmark AS
Roger Albrigtsen
Olderøveien 7
9700 LAKSELV
E-post: tekstarbeid@gmail.com
Telefon: 95421970

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/13049	
	Arkiv sakID.: 20/1918	Saksbehandler: Torill Mørkhagen
Sak nr.		Dato
098/20	Formannskap	23.09.2020

Rekruttering av rådmann/ kommunedirektør

Ordførers forslag til vedtak:

1. Stillingen som kommunedirektør kunngjøres ledig snarest gjennom ekstern utlysning.
2. Det opprettes et tilsettingsutvalg (ad-hoc utvalg) for å forestå den praktiske prosessen med tilsetting av ny kommunedirektør.
3. Tilsettingsutvalget består av ordfører (leder), varaordfører, opposisjonsleder og ansattes representanter. Utvalget gis administrativ bistand av HR-sjef.
4. Tilsettingsutvalget beslutter framdriftsplan, premisser og praktisk prosess for rekruttering av ny rådmann/kommunedirektør. Utvalget gis fullmakt til å benytte rekrutteringsbyrå og å forhandle med aktuell(e) kandidat(er) til stillingen som rådmann/kommunedirektør.
5. Tilsettingsutvalget utformer sin innstilling i sak til formannskapet og kommunestyret som foretar tilsetting av ny kommunedirektør.

Sammendrag:

Utredning: Rådmann Geir Mikkelsen har meddelt at ha ønsker å fratre sin stilling høsten 2020. Han går av etter nærmere 5 år i stillingen som rådmann / kommunedirektør i Fauske kommune. Geir Mikkelsen går over i ny stilling som Kommunedirektør i Gildeskål kommune, men siste arbeidsdag vil på grunn av ferieavvikling være 30 oktober.

For å sikre kjønnsnøytral stillingsbenevnelse utlyses stillingen som kommunedirektør. Det er ønskelig å starte arbeidet med rekruttering av ny rådmann/kommunedirektør så raskt som mulig. Stillingen lyses ut eksternt snarest. Det er viktig å få en bred og god avklaring av mulige kandidater i markedet, samtidig som det også er åpent for mulige interne søkere. Rekruttering til kommunens øverste administrative lederstilling er en viktig og krevende prosess som må gis oppmerksomhet, tid og kvalitet. Samtidig er det maktpåliggende at ikke prosessen drar ut unødige i tid.

Ordfører foreslår at det opprettes et tilsettingsutvalg (ad-hoc utvalg) som kan forestå og forberede saken til kommunestyret. Tilsettingsutvalget bør bestå av tre representanter fra formannskapet og representanter fra de ansatte. Utvalget foreslås sammensatt slik: ordfører (leder), varaordfører, opposisjonsleder og ansattes representanter i de to største forbund. Utvalget gis administrativ bistand av HR-sjef.

Det er behov for ekstern bistand i prosessen. Det ble derfor hentet inn uavhengige tilbud fra flere aktuelle byråer som har kompetanse på lederrekruttering. Tilbudene er behandlet og rekrutteringsbyrået som leverte det beste tilbud ut fra en samlet vurdering er valgt til å bistå i

rekrutteringsprosessen.

Ordfører foreslår at tilsetningsutvalget gis som mandat å beslutte framdriftsplan, premisser og praktisk prosess for rekruttering av kommunedirektør. Videre foreslår ordfører at utvalget får fullmakt til å forhandle med aktuell(e) kandidat(er).

I henhold til kommuneloven skal kommunestyret selv tilsette kommunedirektør. Etter endt prosess utformer derfor tilsetningsutvalget sin innstilling i sak til formannskapet. Saken behandles av formannskapet som innstiller til kommunestyret for endelig vedtak.

Konsekvenser økonomi:

Økonomi: Rekruttering til stillingen som kommunedirektør vil gi ekstra utgifter til annonsering og til rekrutteringsbyrå. I tillegg vil det måtte påregnes noen utgifter til møter i tilsetningsutvalget.

Annonsering er kostbart enten det gjelder papirbaserte medier eller digital annonsering. Avhengig av hvor bredt stillingen ønskes profilert stipuleres utgiftene innenfor 150.000 kroner. Når det gjelder rekrutteringsbyrå, vil utgiften være avhengig av hvor stor prosessen blir. Valgt rekrutteringsbyrå har levert et tilbud på 100.000 kroner ex mva. I tillegg vil det kunne påløpe utgifter til reise/diett/overnatting og til avvikling av møter.

Samlet sett bør rekruttering av ny kommunedirektør kunne holdes innenfor en økonomisk ramme på 350.000 kroner.

Kostnaden dekkes innenfor ansvarsområde rådmann/kommunedirektøren.

Geir Mikkelsen
rådmann